

เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย

นางสาว จินดา ศรีรัตนสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"THAI WOMEN IN GERMAN EYES: THE REPRESENTATION OF THAI
WOMEN IN CONTEMPORARY GERMAN WRITINGS"

Miss Chinda Sriratanasomboon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program
in Literature and Comparative Literature
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียน
เยอรมันร่วมสมัย

โดย

จินดา ศรีรัตนสมบุญ

สาขาวิชา

วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ

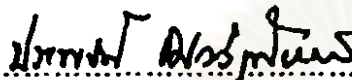
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์

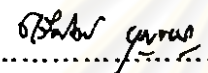
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

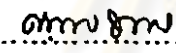
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. อ่างภา โอดระกุล

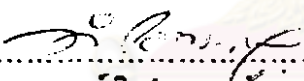
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรปริญญาคุษภูบัณฑิต

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพจน์ อัสวาทินการ)

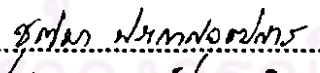
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

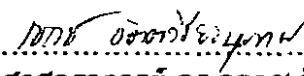

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ครีศิลปิ บุญจอร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. อ่างภา โอดระกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงคณาญ เลกิงวิทย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา ประภาสอมสาร)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรกช ชิตทวีระณภาพ)

จินดา ศรีรัตนสมบูรณ์: เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย. (THAI WOMEN IN GERMAN EYES: THE REPRESENTATION OF THAI WOMEN IN CONTEMPORARY GERMAN WRITINGS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ศ.พิเศษ ดร. อ่ำภา โอตระกุล, 434 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยซึ่งประกอบด้วยงานเขียนเยอรมันประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่งที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปีคริสต์ศักราช 2008 จากการศึกษาพบว่าหญิงไทยถูกประกอบสร้างให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาซึ่งเต็มไปด้วยเสน่ห์แห่งตะวันออก แต่ในขณะเดียวกันก็ถูกนำเสนอว่าเป็นผู้หญิงที่มีความชั่วร้ายไม่น่าไว้วางใจและเป็นอันตรายต่อชายตะวันตก จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของหญิงไทยผ่านความสัมพันธ์ระหว่างหญิงไทยกับชายตะวันตกที่ปรากฏในงานเขียนพบว่ามีการรวมแบบต่างๆของหญิงไทยซึ่งถูกประกอบสร้างให้สอดคล้องรองรับกับสิ่งที่ชายตะวันตกต้องการแตกต่างกันไปในความสัมพันธ์แต่ละรูปแบบ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า งานเขียนเยอรมันร่วมสมัยเป็นรูปแบบหนึ่งของการผสมผสานระหว่างวาทกรรมอาณานิคมและวาทกรรมปีศาจโดยที่นักเขียนเยอรมันใช้ในการประกอบสร้างภาพเหมารวมของหญิงไทยในแบบต่างๆเพื่อตอบสนองความปรารถนาทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นของตะวันตก การผลิตซ้ำ ประกอบสร้างและนำเสนอภาพแทนหญิงไทยจากสายตาของคนเยอรมันแสดงให้เห็นการครอบงำของตะวันตก แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงการวิพากษ์และการตอบโต้ของไทยต่ออำนาจดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนิสิท

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

Asom Limnang

สมิทธิพร

วิภา

488 09020 22: MAJOR LITERATURE AND COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORDS: THAI WOMEN / REPRESENTATION / CONTEMPORARY GERMAN WRITINGS

CHINDA SRIRATANASOMBOON: THAI WOMEN IN GERMAN EYES: THE REPRESENTATION OF THAI WOMEN IN CONTEMPORARY GERMAN WRITINGS. ADVISOR: ASST. PROF. SURADECH CHOTIUDOMPANT, Ph.D., CO-ADVISOR: PROF. AMPHA OTRAKUL, Ph.D., 434 pp.

This thesis is based on a research conducted with the objective to analyze the representation of Thai women in contemporary German writings, i.e. both fiction and semi-fiction that were published between 1970 and 2008. According to the analysis, Thai women were mainly constructed to be the objects of desire with lavish Oriental charm. However, they were concurrently presented as vicious unreliable women who harmed Western men. The analysis of Thai women's images through the relationships between Thai women and Western men in the writings shows that the stereotypical images of Thai women were constructed in correspondence to what Western men need and desire in different types of relationships.

It can be concluded that Colonial Discourse and Patriarchal Discourse were combined by contemporary German writers to construct the stereotype of Thai women that responds to both disclosed and undisclosed desires of Western men. The reproductions, constructions and representations of Thai women in the eyes of German people show the attempt of the West to conquer the East and the resistance of the East, in this case Thai people, to Western dominance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of Study: Literature and Comparative Literature

Student's signature Chinda Sriratanasomboon

Academic Year: 2010

Advisor's signature Suradech Chotiudompant

Co-advisor's signature Ampha Otrakul

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ในหัวข้อ *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและความเอื้อเฟื้อของบุคคลหลายท่าน บุคคลสองท่านแรกที่ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงคือ ท่านศาสตราจารย์พิเศษ ดร. อ่ำภา โอดตระกูล และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์

ท่านศาสตราจารย์พิเศษ ดร. อ่ำภา โอดตระกูล เป็นปูชนียาจารย์ผู้ถ่ายทอดความรู้ อบรมสั่งสอนและมอบความเมตตาให้แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด ตั้งแต่ครั้งข้าพเจ้ายังเป็นนิสิตปริญญาตรีและปริญญาโท ครั้นเมื่อมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ท่านก็ยังเป็นผู้จุดประกายให้ข้าพเจ้าเลือกเขียนวิทยานิพนธ์ในหัวข้อดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งยังได้เมตตาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รวมทั้งให้คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาในการเขียนวิทยานิพนธ์ ท่านได้กรุณาอ่าน ตรวจสอบงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ให้ความเห็นและคำแนะนำอันมีค่าซึ่งกลั่นกรองมาจากภูมิรู้และประสบการณ์ของท่านที่ได้สั่งสมมาจากการทำงานวิชาการทางด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมันมาเป็นเวลายาวนานหลายทศวรรษ พระคุณของท่านจะเป็นที่รำลึกจดจำไปตลอดชีวิต

ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของข้าพเจ้านั้น เป็นผู้ที่มีทุ่มเทแรงกายแรงใจและเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำปรึกษาและกำกับดูแลการเขียนวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าอย่างละเอียดถี่ถ้วนโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ท่านเป็นอาจารย์ผู้ทรงภูมิและมีวิจรรณญาณอันลุ่มลึก แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีใจที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้าผู้เป็นนิสิตในความดูแลอย่างให้เกียรติ ช่วยหาทางออกในยามที่ข้าพเจ้าอับจนปัญญาและให้กำลังใจในยามที่ท้อถอย นับเป็นความโชคดียิ่งที่สุดที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเป็นนิสิตในความดูแลของท่าน

บุคคลอีกท่านหนึ่งซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเสร็จ คือ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ ท่านเป็นผู้ที่มีความห่วงใย คอยเอาใจใส่ดูแลและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์นานัปการ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ กราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เกกกีวิทย์ ผู้ที่ข้าพเจ้าสัมผัสได้ถึงความเมตตาอันน่าเอ็นดูโดยเนื้อแท้ของท่านตั้งแต่ในยามแรกที่ข้าพเจ้าพบ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา ประภาศวุฒิสาร ผู้มีเสน่ห์เฉพาะตัวในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการนำแนวคิดทฤษฎีต่างๆมาประยุกต์ใช้ได้อย่างน่าสนใจ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรกช อัดตวิริยะนภาพ กรรมการสอบภายนอกมหาวิทยาลัย ผู้กรุณาอ่านวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าอย่างละเอียด ให้คำปรึกษาอย่างไม่จำกัดเวลาและมีคำแนะนำตลอดจนมุมมองที่เฉียบคมซึ่งข้าพเจ้าได้น้อมรับมาใช้ในหลายประเด็น

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ Hanns Seidel Foundation ที่ได้กรุณามอบทุนวิจัยให้ข้าพเจ้าไปเก็บข้อมูลสำหรับการเขียนวิทยานิพนธ์ที่เมือง Münster ประเทศเยอรมนีเป็นเวลาถึงห้าเดือน และกราบขอบพระคุณ Prof. Dr. Andreas Hartmann ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัยอยู่ในประเทศเยอรมนี ท่านเป็นอีกผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และเป็นผู้ที่สอนให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่าการทุ่มเททำงานวิชาการด้วยความริ้นรมย์นั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้มอบทุนการศึกษาให้ตลอดหลักสูตรและผู้บังคับบัญชาในทุกระดับชั้นที่อนุมัติให้ข้าพเจ้าได้ลาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ตลอดจนเพื่อนร่วมงานผู้มากด้วยน้ำใจไมตรีและคอยให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ผู้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจในยามที่เหนื่อยล้า ขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือดูแลและพยายามแบ่งเบาภาระทุกอย่างไปจากข้าพเจ้าเพื่อที่ข้าพเจ้าจะได้สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ความสำเร็จนี้คงไม่มีความหมายถ้าหากไร้ผู้ซึ่งเป็นที่รักทุกคนอยู่เคียงข้าง

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้พบโลกใบใหม่ที่นาหลงไหลและนำศึกษาค้นคว้าต่อไปอย่างไม่รู้จักจบสิ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีโดยสังเขป.....	2
1.1.1.1 นักท่องเที่ยวเยอรมันกับการท่องเที่ยวไทย.....	4
1.1.1.1.1 ปัจจัยจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของไทย...	5
1.1.1.1.2 ปัจจัยจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของ	8
ประเทศเยอรมนี.....	
1.1.1.2 การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย.....	13
1.1.2. จากอดีตถึงปัจจุบัน: การถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยในงานเขียนและ	
สื่อเยอรมัน.....	18
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	20
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	21
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	21
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	27
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	28
บทที่ 2 การนำเสนอภาพแทนหญิงไทย: ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	29
2.1 ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนและการประกอบสร้างความหมาย.....	32
2.1.1 แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (Constructionist Approach).....	34
2.1.2 ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนกับงานวรรณกรรม.....	40
2.2 แนวคิดเรื่องภาพเหมารวม (The Concept of the Stereotype).....	44
2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเรื่องการเกิดภาพเหมารวม.....	45
2.2.1.1 Die soziokulturellen Ansätze (แนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมสังคม)..	45

2.2.1.2 Die intraindividuellen Ansätze (แนวคิดเรื่องลักษณะเฉพาะตัวของปัจเจก).....	46
2.2.1.3 Die kognitiven Theorien (แนวคิดที่อิงทฤษฎีเรื่องกระบวนการรับรู้)..	46
2.2.1.4 Die Theorie der sozialen Identität (แนวคิดที่อิงทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม)	47
2.2.2 ภาพเหมารวม: อำนาจในการกำหนดอัตลักษณ์และการสร้างความเป็นอื่น.....	48
2.3 แนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonialism).....	50
2.3.1 แนวคิดหลังอาณานิคม: ความเป็นมา ความหมายและขอบข่ายการศึกษา.....	52
2.3.2 แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมของ Edward Said.....	56
2.3.2.1 บुरพาคตินิยม (Orientalism).....	56
2.3.2.2 คู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) และ ภาพเหมารวม (Stereotype) ใน Orientalism.....	60
2.3.3 แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมของ Homi Bhabha.....	62
บทที่ 3 ภาพรวมเชิงสำรวจงานเขียนและนักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย.....	77
3.1 ภาพรวมงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย.....	78
3.2 องค์ประกอบทางกายภาพของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย..	87
3.2.1 ปริมาณงานเขียน.....	87
3.2.2 การจัดพิมพ์และการจัดจำหน่าย.....	89
3.2.3 นักเขียน.....	91
3.2.4 อนุภาคและโครงเรื่องของงานเขียน.....	98
3.2.5 กลุ่มผู้อ่าน.....	105
บทที่ 4 ภาพแทนหญิงไทย: การประกอบสร้างมายาภาพบนรอยต่อระหว่างความจริงกับความลวง....	108
4.1 วัตถุแห่งความปรารถนา: มายาภาพของหญิงไทยและขบวนการประกอบสร้าง.....	110
4.1.1 ภาพเหมารวมของความงามแบบตะวันตก.....	110
4.1.2 การประกอบสร้างความน่าปรารถนาผ่านสายตาที่จับจ้องในมุมมองแบบต่างๆ...	117
4.1.2.1 การจับจ้องในมุมมองแบบผู้ชายตะวันตก.....	118
4.1.2.2 การจับจ้องแบบถ้ามอง.....	127
4.1.2.3 การจับจ้องจากตำแหน่งที่อยู่สูงกว่า.....	138
4.1.2.4 การจับจ้องแบบเลือกซื้อสินค้า.....	141
4.1.3 ภาพแทนหญิงเยอรมัน: เครื่องมือประกอบสร้างความน่าปรารถนาของหญิงไทย..	152
4.1.3.1 รูปลักษณ์ที่แตกต่าง.....	153
4.1.3.2 เพศวิถีที่สั่นคลอนความเป็นชาย.....	159

4.1.3.2.1	เมื่อภรรยาเป็นใหญ่และความเป็นชายถูกลดทอน.....	161
4.1.3.2.2	เมื่อผู้ชายกลายเป็นวัตถุทางเพศ.....	163
4.1.3.2.3	กลกามแห่งอำนาจ.....	165
4.1.4	เสพสังวาสกับหญิงไทย: การประกอบสร้างกามารมณ์ให้เป็นพิธีกรรมทางจิต วิญญาณ.....	171
4.2	บทบาทและสถานภาพหลักของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย.....	175
4.2.1	จากอดีตถึงปัจจุบัน: บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยที่เปลี่ยนไป...	176
4.2.1.1	ทศวรรษที่ 60: ภาพลักษณ์ในอดีต.....	176
4.2.1.2	ทศวรรษที่ 70: ช่วงเปลี่ยนผ่าน.....	178
4.2.1.3	จากทศวรรษที่ 80 ถึงปัจจุบัน: ภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไป.....	179
4.2.2	ความพร่าเลือนของเส้นแบ่งระหว่างหญิงขายบริการกับหญิงไทยทั่วไป.....	180
4.2.2.1	ภาพลักษณ์และภูมิหลังที่ผิดจากความคาดหมาย.....	181
4.2.2.2	ตัวละครหญิงไทย: หญิงบริการไทยอาจเป็นใครก็ได้.....	187
4.2.3	ตอกตรึงและดั้นหนี: การต่อสู้ระหว่างตัวบทกับตัวละคร.....	191
4.2.3.1	Linda: ถนนสายนี้ไม่มีทางแยก.....	192
4.2.3.2	Ning: หญิงผู้ถูกยึดสิทธิ์ในการเป็นแม่และเมีย.....	202
4.2.3.3	Deng Song: ร่างกายได้เงาอดีต.....	219
บทที่ 5	ตามรอยความสัมพันธ์บนทางสายปรารถนา: การนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านกรอบ ความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก.....	239
5.1	ภาพแทนหญิงไทยในกรอบความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก.....	239
5.1.1	ก่อนเริ่มต้นความสัมพันธ์: ภาพรวมและภูมิหลังตัวละครชายเยอรมันและตัว ละครหญิงไทย.....	240
5.1.2	พื้นที่กับความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก.....	244
5.2	เรื่องรักโรแมนติคของสุภาพบุรุษผิวขาวกับหญิงสาวผิวสี.....	251
5.2.1	ด้วยเหตุดังนี้ จึงมีรัก.....	253
5.2.2	อรรถลักษณะหญิงไทยในรักโรแมนติกแบบชายเป็นใหญ่.....	255
5.2.2.1	อรรถลักษณะที่ขบขันให้เห็นว่าฝ่ายชายมีสถานภาพเหนือกว่าฝ่าย หญิง.....	258
5.2.2.2	อรรถลักษณะที่ช่วยขบขันให้เห็นว่าฝ่ายชายมีคุณสมบัติเหนือกว่าชาย อื่น.....	263
5.2.3	รักโรแมนติกของหญิงไทยในมุมมองของนักเขียนหญิงตะวันตก.....	272

5.3	โศกนาฏกรรมแห่งความรักของหญิงสาวชาวไทยกับชายสูงวัยเยอรมัน.....	286
5.3.1	โคแกกินหญ้าอ่อน.....	286
5.3.2	ภายใต้ความน่าปรารถนา.....	287
5.3.3	เงิน อำนาจและการตอรอง.....	291
5.3.4	เสพย์สุข.....	295
5.3.5	อรรถลักษณะแห่งความชั่วร้าย.....	297
5.3.6	จุดอ่อนของอำนาจ.....	304
5.3.7	ผลลัพธ์แห่งความลวง.....	310
5.4	ธุรกิจ-ธุรกิจ: ความสัมพันธ์เชิงพาณิชย์ของหญิงไทยและชายเยอรมัน.....	318
5.4.1	นักเขียน: ต่างที่ผู้เขียน ต่างที่จุดขาย.....	320
5.4.2	หญิงบริการไทย: มุมมองเปลี่ยน ภาพแทนเปลี่ยน.....	323
5.4.2.1	จากเรื่องเล่าของนัก(ทอง)เที่ยวมือใหม่.....	324
5.4.2.2	จากเรื่องเล่าของเช็ทซ์ทัวริสต์.....	328
5.4.3	พื้นที่กับรูปแบบความสัมพันธ์.....	333
5.4.3.1	พื้นที่ในฐานะสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง.....	334
5.4.3.1.1	สมญานามประกอบสร้างพื้นที่.....	337
5.4.3.1.2	การใช้ตัวละครถ่ายทอดอัตลักษณ์ของพื้นที่.....	338
5.4.3.1.3	สิ่งที่อยู่ในพื้นที่บอกตัวตนของพื้นที่.....	339
5.4.3.2	พื้นที่ในฐานะผู้ประกอบสร้าง.....	341
5.4.3.2.1	(เงินของ)ชาย(ตะวันตก)เป็นใหญ่.....	343
5.4.3.2.2	เช็ทซ์ไร้ออกจำกัด.....	351
5.4.3.2.3	โสเภณีผู้มีความสุข.....	353
5.4.3.3	เบื้องหลังการประกอบสร้างอัตลักษณ์หญิงบริการไทย.....	357
5.4.3.3.1	ความสุขของโสเภณี: สุขนี้เพื่อใคร.....	357
5.4.3.3.2	ภาพแทนหญิงเลว: ต้องเลวเพื่ออะไร.....	365
5.4.3.4	ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ: การโต้กลับของหญิงบริการ.....	366
5.5	เมื่อเราสองได้ครองคู่กัน: ภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา.....	375
5.5.1	งานเขียนที่นำเสนอวงจรความสัมพันธ์ของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย.....	376
5.5.1.1	ก่อนแต่งงาน: รักหลงเงา.....	376
5.5.1.2	หลังแต่งงาน: ชีวิตมิได้งดงามดังฝัน.....	384
5.5.2	งานเขียนที่นำเสนอเฉพาะบางเหตุการณ์ของชีวิตแต่งงาน.....	394
5.5.2.1	รักปะทะคารมแบบ Emil กับ Nid.....	395

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	407
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	407
6.1.1 สรุปภาพรวมทั่วไป.....	407
6.1.2 สรุปผลการใช้มุมมองและกรอบทฤษฎีต่างๆ.....	409
6.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์บท.....	411
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	421
รายการอ้างอิง.....	424
บรรณานุกรม.....	432
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	434

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีที่มีต่อกันอย่างยาวนาน และมีรูปแบบที่หลากหลายยิ่งขึ้นตามเวลาที่ผ่านไป ย่อมทำให้ชาวเยอรมันมีเรื่องเล่าในรูปแบบและมุมมองต่างๆมากมายเกี่ยวกับคนไทย สังคมไทย วิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของคนไทย งานวิจัยเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* เป็นการรวบรวมและศึกษางานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทย ในคำบรรยาย บทสนทนา ฉาก ลักษณะนิสัยของตัวละคร ตลอดจนในองค์ประกอบอื่นๆของงานเขียน โดยเลือกศึกษางานเขียนที่มีการผลิตซ้ำและประกอบสร้างสิ่งที่ผู้ประพันธ์ชาวเยอรมันทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของหญิงไทย อาทิเช่น ความสวยงามมีเสน่ห์เร้าอารมณ์ทางเพศ ความอ่อนน้อมยอมให้ชายเป็นใหญ่ การชอบเชื่อเรื่องงมงาย การมีนิสัยโกหกหลอกลวง เป็นต้น ส่วนกลุ่มข้อมูลที่ศึกษานั้นเลือกเฉพาะงานเขียนที่ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สามารถกล่าวได้ว่าประเทศไทยเริ่มเป็นที่รู้จักของประชาคมโลกในภาพลักษณ์ใหม่ซึ่งมีความแตกต่างจากภาพลักษณ์ในอดีตหลายประการ

ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนของการวิเคราะห์งานเขียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ประวัติความเป็นมาของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีเพื่อที่จะได้มองเห็นภูมิหลังและภาพรวมของบริบททางประวัติศาสตร์ สังคมและการเมืองที่เกี่ยวข้องและสามารถโยงใยข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดไปสู่ความเข้าใจในเรื่องการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทยโดยชาวเยอรมันในลำดับต่อไป

1.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีโดยสังเขป

แม้ว่าจะมีชาวเยอรมันเดินทางเข้ามาติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีอยุธยาแล้วก็ตาม แต่ความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีนั้นเพิ่งจะเริ่มต้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยนับจากการลงนามใน “สนธิสัญญาพระราชไมตรี ค้าขายและการเดินเรือระหว่างสหพันธ์ศุลกากรเยอรมัน อาณาจักรเม็คเคิลินบวร์ก-ชเวริน และ เม็คเคิลินบวร์ก-ชเตรลิตซ์ กับพระราชอาณาจักรสยาม” (“Freundschafts-, Handels- und Schiffsverkehrsvertrag der Staaten des Zollvereins und der Grossherzogtümer Mecklenburg-Schwerin und Mecklenburg-Strelitz mit dem Königreiche Siam vom 7. Februar 1862”) ในปีค.ศ. 1862 (ปี พ.ศ. 2405)¹ ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้พัฒนาต่อมาจนกระทั่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้มีการดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับอัครราชทูต ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1883 ถึงปี ค.ศ. 1887 (ปี พ.ศ. 2426-2430) และเริ่มดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับเอกอัครราชทูตตั้งแต่ปี ค.ศ. 1887 (ปี พ.ศ. 2430) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีมีอันต้องสะดุดลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914-1918 / พ.ศ. 2457-2461) เมื่อไทยประกาศสงครามกับประเทศเยอรมนีในปี ค.ศ. 1917 (ปี พ.ศ. 2460) ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อย่างไรก็ตาม ได้มีการเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตในทันทีหลังเสร็จสิ้นสงคราม ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (ปี ค.ศ. 1939-1945 / ปี พ.ศ. 2482-2488) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีตกอยู่ในสภาพคลุมเครืออีกครั้ง เมื่อรัฐบาลไทยภายใต้การนำของจอมพลแปลก พิบูลสงครามลงนามร่วมเป็นพันธมิตรของญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1941 (ปี พ.ศ. 2484) และประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ในปี ค.ศ. 1942 (ปี พ.ศ. 2485) ตามลำดับ จึงเท่ากับว่าประเทศไทยอยู่ฝ่ายอักษะร่วมกับประเทศเยอรมนี แต่ในขณะเดียวกันก็เกิด

¹ อ้างใน ราตรี วาณิชลักษณ์, *ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเยอรมนีตั้งแต่ พ.ศ. 2405 – 2460*, หน้า 13-33.

ขบวนการเสรีไทยซึ่งดำเนินการในทางลับเป็นกำลังสนับสนุนให้กับฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลไทยในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองนำเรื่องนี้มาใช้เป็นเหตุผลต่อรองสามารถรอดพ้นไม่ต้องตกอยู่ในฐานะประเทศผู้แพ้สงคราม

เป็นเวลาเกือบสิบปีหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด กว่าที่จะได้มีการเริ่มต้นฟื้นฟูสัมพันธภาพระหว่างไทยและประเทศเยอรมนีอีกครั้งด้วยการรื้อฟื้นสนธิสัญญาเดิมและร่วมจัดทำข้อตกลงความร่วมมือใหม่ๆ แต่อาจกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ที่เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงสัมพันธภาพที่กลับคืนไปสู่ความเป็นปกติที่แท้จริง คือการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศเยอรมนีอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1960 (ปี พ.ศ. 2503) และการที่ประธานาธิบดี Heinrich Lübke แห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการเป็นการตอบแทนในปี ค.ศ. 1962 (ปี พ.ศ. 2505)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 (ปี พ.ศ. 2509) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศเยอรมนีอย่างเป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า การเสด็จเยือนประเทศเยอรมนีทั้งสองครั้งมีลักษณะหลายประการคล้ายกับเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเสด็จประพาสประเทศเยอรมนี กล่าวคือ เป็นการก่อให้เกิดกระแสความสนใจที่มีต่อไทย ซึ่งเห็นได้จากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนและการที่มีประชาชนชาวเยอรมันมาคอยรับเสด็จเป็นจำนวนมาก และนอกจากจะเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างกันแล้ว ยังมีเหตุผลทางทางการเมืองอื่นแฝงอยู่ ช่วงเวลาที่รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสประเทศเยอรมนีสยามกำลังถูกคุกคามจากประเทศมหาอำนาจที่ต้องการล่าอาณานิคม ส่วนในช่วงเวลาที่รัชกาลที่ 9 เสด็จเยือนประเทศเยอรมนีนั้น ไทยกำลังถูกคุกคามด้วยความขัดแย้งต่างลัทธิและอุดมการณ์ที่เรียกว่า สงครามเย็น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อสงครามเย็น) ซึ่งทำให้ไทยมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาพันธมิตรและเปิดตัวให้เป็นที่รู้จักในประชาคมโลกมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในทศวรรษที่ 60 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนีนั้นยังดำรงอยู่บนพื้นฐานดังที่เป็นมาในอดีต กล่าวคือ ทางภาครัฐมี

การดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูต มีการจัดทำสัญญาข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและด้านเทคโนโลยี ส่วนในภาคเอกชนก็มีการเข้าลงทุนค้าขายในประเทศไทย และความสัมพันธ์ยังคงพัฒนาไปในแนวทางดังกล่าวในทศวรรษต่อมา แต่สิ่งหนึ่งซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดนับจากทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา คือการที่มีนักท่องเที่ยวเยอรมันเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งต่อมา การท่องเที่ยวของชาวเยอรมันในประเทศไทยได้กลายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนีและยังมีผลสืบเนื่องที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์อื่น อันได้แก่การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

1.1.1.1 นักท่องเที่ยวเยอรมันกับการท่องเที่ยวไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า นับจากทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา ประเทศไทยเป็นที่รู้จักสนใจของชาวเยอรมันโดยทั่วไปมากขึ้นและเกิดการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวเยอรมันเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ดังเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง²

ปี ค.ศ./ พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมัน
1963/ 2506	4,263
1973/ 2516	62,673
1983/ 2526	87,791
1987/ 2530 (ปีท่องเที่ยวไทย)	148,775
1993/ 2536	320,186
2003/ 2546	378,642
2006/ 2549	507,942

² จากข้อมูลปีพ.ศ. 2548 กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้เดินทางท่องเที่ยวซ้ำ อายุประมาณ 35-60 ปี (ข้อมูลจากงานฐานข้อมูลการตลาด และกองสถิติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

จำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันที่เพิ่มขึ้นนั้นมีปัจจัยหลายประการ ทั้งนี้ อาจแบ่งโดยกว้างๆได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกคือปัจจัยอันเนื่องมาจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของไทย และส่วนที่สองคือปัจจัยอันเนื่องมาจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศเยอรมนี

1.1.1.1 ปัจจัยจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของไทย

ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา บริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงหลายประการส่งผลให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งรวมถึงนักท่องเที่ยวเยอรมันด้วยหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น โดยอาจกล่าวสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

สงครามเย็น

ในช่วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โลกเผชิญหน้ากับความขัดแย้งอีกครั้ง โดยประเทศต่างๆในโลกแบ่งออกเป็นสองค่ายซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบการเมืองที่แตกต่างกัน โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำของค่ายเสรี ประชาธิปไตย และประเทศสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำของค่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ภาวะดังกล่าวถูกเรียกว่า สงครามเย็น เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหภาพโซเวียตมิได้เปิดฉากสู้รบกันโดยตรง แต่กลับแสวงหาอำนาจและประเทศบริวารด้วยวิธีการเข้าไปแทรกแซงทางการเมือง การทหาร รวมทั้งใช้วิธีการในทางจิตวิทยาในประเทศต่างๆ จนสามารถมีอิทธิพลครอบงำและอยู่เบื้องหลังคอยชักใยจนเกิดสงครามภายในรပ်พองแย้งชิงอำนาจในหลายประเทศทั่วโลก ประเทศไทยเองก็มิได้รอดพ้นจากการเป็นประเทศเป้าหมายของประเทศมหาอำนาจทั้งสอง จึงเริ่มเป็นที่รู้จักและถูกจับตามองโดยประชาคมโลกในฐานะโตมิโนตัวสำคัญในคาบสมุทรอินโดจีนที่ยังไม่ล้มตามประเทศใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว และประเทศกัมพูชาซึ่งต่างได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมหรือระบอบคอมมิวนิสต์ไปทั้งสิ้นแล้ว

นอกจากนี้ในช่วงสงครามเวียดนาม ไทยได้ตกลงทำสัญญาร่วมมือเป็นพันธมิตรกับประเทศสหรัฐอเมริกายินยอมให้สหรัฐตั้งฐานทัพในดินแดนประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ.1965-1972 (ปี พ.ศ. 2508-2515) โดยในปี ค.ศ. 1973 (พ.ศ.2516) มีฐานทัพอเมริกาในไทยถึง 12 แห่งและมีทหารอเมริกันที่ประจำการอยู่ในไทยนับแสนคน ซึ่งส่งผลให้เกิดสถานเริงรมย์เพิ่มขึ้นมากมายเพื่อตอบสนองความต้องการของบรรดาทหารอเมริกันในจังหวัดต่างๆที่เป็นที่ตั้งของฐานทัพหรือที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ตาคลี อุบลราชธานี อุตรธานี ฯลฯ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสำหรับทหารอเมริกัน ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในสงครามเวียดนาม ที่เรียกสั้นๆว่า R&R (Rest and Recuperation) ตัวอย่างที่เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดที่สุดคือ เมืองพัทยา ซึ่งเปลี่ยนสภาพอย่างรวดเร็ว จากหมู่บ้านชาวประมงที่เงียบสงบ กลับกลายมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยธุรกิจบริการทางเพศจนเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในหมู่นักท่องเที่ยวทั่วโลก ในทุกวันนี้ อาจกล่าวได้ว่า ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ไทยถูกนำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ในสื่อมวลชนแขนงต่างๆว่าเป็นแดนสวรรค์สำหรับผู้ที่ต้องการหาความสุขทางเพศ หนึ่งในสื่อดังกล่าวคือภาพยนตร์ฝรั่งเศสแนวอีโรติกเรื่อง Emmanuelle (ปีค.ศ.1974/ พ.ศ.2517) ซึ่งถ่ายทำในประเทศไทยและประสบความสำเร็จอย่างมากในแง่การตลาด เป็นที่รู้จักและถูกนำไปฉายในหลายประเทศ จึงยิ่งทำให้ประเทศไทยพลอยเป็นที่รู้จักในภาพลักษณ์ดังกล่าวไปทั่วโลก

แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมของไทย

ประเทศไทยมีแนวทางการพัฒนาประเทศตามระบอบเศรษฐกิจทุนนิยมตามอย่างประเทศในค่ายเสรีประชาธิปไตย มีเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม ตั้งแต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) แล้ว การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่น่าสังเกต คือ สาขาเกษตรจะมีอัตราส่วนลดลง เมื่อเทียบกับเนื้อหาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ซึ่งยังให้ความสำคัญกับการเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตร การก่อสร้างชลประทานเพื่อเป็นประโยชน์แก่การเพาะปลูก และการหาตลาดสำหรับสินค้าเพิ่มเติมในต่างประเทศ อยู่ในอันดับต้นๆ ส่วนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อมาล้วนให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

ตามลำดับ รัฐบาลไทยพยายามชักชวนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยมีการจัดสร้างสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและแก้ไขกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบริษัทข้ามชาติที่ต้องการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ไทยจึงเป็นที่รู้จักในฐานะที่เป็นแหล่งแรงงานและทรัพยากรราคาถูกที่ต่างชาติให้ความสนใจเป็นอย่างมากยิ่งก่อนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศเวียดนามจะก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งสำคัญ ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่ง que เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับต้นๆ³

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ไทยได้พยายามที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม แต่เนื่องจากการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพ ปัญหาในภาคการเกษตรที่ถูกละเลย ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเองก็ยังไม่เข้มแข็งพอ นอกจากนี้ การเปิดรับทั้งเงินทุนและวัฒนธรรมตะวันตกให้หลั่งไหลเข้ามาอย่างปราศจากความระมัดระวัง ทำให้ประชาชนชาวไทยถูกรอบงำโดยกระแสทุนนิยม วัตถุนิยมและวัฒนธรรมบริโภคนิยมจากตะวันตก ส่งผลให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจนและการขาดดุลการค้าอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะเพิ่มรายได้จากภาคบริการ และได้กำหนดนโยบายให้การท่องเที่ยวเป็นอีกกำลังหนึ่งที่จะนำมาซึ่งรายได้เงินตราต่างประเทศ และการสร้างงาน ดังปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแทบทุกฉบับ (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย) โดยเฉพาะในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ระหว่างปีค.ศ. 1987-1991 (ปีพ.ศ. 2530-2534) รัฐบาลไทยได้กำหนดให้ปี ค.ศ.1987 (พ.ศ. 2530) เป็น 'ปีท่องเที่ยวไทย' โดยมีการประมาณการว่าในปี ค.ศ. 1991 (ปี พ.ศ.2534) ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 นั้น นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนกว่า 3.7 ล้านคน และจะสามารถสร้างงานได้เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า 150,000 คน

³ ในสหภาพยุโรป ประเทศเยอรมนีเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทยในช่วง ปี ค.ศ. 1999- 2002 (ปี พ.ศ.2542-2545) และเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับสองรองจากประเทศเนเธอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 2005 (ปี พ.ศ. 2548)

แม้ว่านโยบายเรื่องการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทยที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาแต่ละฉบับจะเขียนขึ้นอย่างงดงามมีหลักการอย่างที่เราควรจะเป็น เช่น การวางแผนพัฒนาโดยมีเป้าหมายที่แน่นอนเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมและแออัดที่จะเกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาและอนุรักษ์ธรรมชาติสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติ การขาดการจัดระเบียบในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ สถานบริการที่เปิดขึ้นมากมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การละเลยไม่ปฏิบัติตามของเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งการคอร์รัปชัน ล้วนส่งผลให้เกิดธุรกิจบริการทางเพศที่แม้จะผิดกฎหมาย แต่กลับสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของนโยบายการท่องเที่ยวไทยอันได้แก่การส่งเสริมและชักจูงให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางสู่ประเทศไทยมากขึ้น และให้มีการเดินทางท่องเที่ยวทุกวันและใช้จ่ายมากขึ้น จึงทำให้ปัญหาดังกล่าวถูกละเลย ไม่ได้ได้รับความสนใจจากภาครัฐเท่าที่ควร ธุรกิจบริการดังกล่าวสร้างกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ให้กับการท่องเที่ยวไทย กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาประเทศไทยเพื่อมาใช้บริการธุรกิจทางเพศในประเทศไทย (sex tourist) เนื่องจากเป็นที่กล่าวขานกันในหมู่นักท่องเที่ยวว่าประเทศไทยมีบริการทางเพศคุณภาพดี มีความหลากหลาย ไม่มีข้อจำกัดหรือข้อห้ามในการประกอบกิจกรรมทางเพศ (sex without taboo) และค่าบริการมีราคาถูกอย่างมาก เมื่อเทียบกับอัตราค่าบริการในประเทศตะวันตก แน่แน่นอนว่าในนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมีนักท่องเที่ยวเยอรมันจำนวนมากรวมอยู่ด้วย

1.1.1.1.2 ปัจจัยจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศเยอรมนี

ในประเทศเยอรมนีเองก็มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ มากมายเช่นเดียวกับประเทศไทย ปัจจัยซึ่งเกิดจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศเยอรมนีที่ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันในประเทศไทยเพิ่มขึ้นนั้นสามารถกล่าวสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้คือ

เศรษฐกิจที่เข้มแข็งของประเทศเยอรมนี

หลังจากที่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สองในปี ค.ศ. 1945 (ปี พ.ศ. 2488) และถูกแบ่งประเทศออกเป็นเยอรมันตะวันตกและเยอรมันตะวันออก ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1949/ ปี พ.ศ. 2492 ได้สถาปนาเป็นประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Die Bundesrepublik Deutschland/ BRD) และประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมนี (Die Deutsche Demokratische Republik/ DDR) ตามลำดับ ทศวรรษที่ 50 เป็นช่วงเวลาที่ประเทศเยอรมันตะวันตกใช้ในการบูรณะประเทศและสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วอย่างน่าอัศจรรย์จนเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “Wirtschaftswunder” หรือ “ความมหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจ” ปัจจุบันประเทศเยอรมนีจัดเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเข้มแข็งที่สุดประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรป แม้ว่าในบางปีจะประสบกับปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัว แต่ชาวเยอรมันก็ยังคงมีศักยภาพที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศได้ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนาที่ประชาชนมีรายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่ามากอย่างประเทศไทย⁴

นอกจากนี้ ในประเทศเยอรมนี กฎหมายกำหนดให้การกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้างซึ่งจะมีตัวแทนของแต่ละฝ่ายมาเจรจาต่อรองและทำสัญญากำหนดเงื่อนไขการทำงานและอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (Tarifsvertrag) ของสาขาอาชีพของตนร่วมกัน ตัวแทนทางฝ่ายนายจ้างอาจจะเป็น ฝ่ายผู้ประกอบการหรือสมาคมผู้ประกอบการ ส่วนตัวแทนของฝ่ายลูกจ้างได้แก่สหภาพแรงงานหรือคณะตัวแทนลูกจ้างที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้รัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมนีได้ระบุไว้ว่ารัฐจะไม่มีมีสิทธิในการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ซึ่งส่งผลให้ประเทศเยอรมนีไม่มีอัตราค่าจ้างแรงงานกลางที่ใช้สำหรับทุกสาขาอาชีพในทั่วประเทศ ดังนั้นในบางอาชีพที่คนไทยอาจรู้สึกว่าเป็นอาชีพที่ต่ำต้อย อาจได้รับค่าจ้างสูงอย่างน่าประหลาดใจ เช่น ในปี ค.ศ. 2009/ ปี พ.ศ. 2552 อัตราค่าจ้างแรงงานของ

⁴ ในปีค.ศ. 2005/ ปี พ.ศ. 2548 ประเทศเยอรมนีมี GDP per Capita โดยประมาณเท่ากับ 30,579 ดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ประเทศไทยมี GDP per Capita โดยประมาณเท่ากับ 8,542 ดอลลาร์สหรัฐ (ข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์)

พนักงานทำความสะอาดอาคารและพนักงานขนขยะอยู่ที่ประมาณ 8 ยูโรหรือประมาณ 400 บาท ต่อชั่วโมง เป็นต้น

ดังนั้น นักท่องเที่ยวเยอรมันจึงไม่ได้จำกัดกลุ่มอยู่เฉพาะชนชั้นสูงหรือชนชั้นกลางเท่านั้น แม้แต่ช่างฝีมือหรือผู้ใช้แรงงานชาวเยอรมันก็สามารถเดินทางมาพักผ่อนในประเทศไทยซึ่งมีค่าครองชีพต่ำกว่าในประเทศเยอรมนีเป็นอันมากได้เช่นกัน

ระบบการลาพักผ่อนในประเทศประเทศเยอรมนี

ระบบการลาพักผ่อนในประเทศประเทศเยอรมนีเอื้อให้คนเยอรมันสามารถเดินทางไปพักผ่อนในต่างประเทศได้ ตามกฎหมายว่าด้วยการลาพักผ่อนของประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี Bundesurlaubsgesetz (BUrlG) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ลูกจ้างมีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้อย่างน้อยปีละ 24 วันทำงาน ตามกฎหมายแรงงานเยอรมัน คำว่าวันทำงานหมายถึงวันจันทร์ถึงเสาร์ที่ทางการมิได้ประกาศให้เป็นวันหยุดตามประเพณี ดังนั้นในทางปฏิบัติแล้ว ลูกจ้างในประเทศเยอรมนีจึงสามารถหยุดพักผ่อนประจำปีรวมวันอาทิตย์ด้วยรวมวันลาทั้งสิ้น 28 วันเป็นอย่างน้อย นอกจากนี้คนทำงานประจำส่วนใหญ่ในประเทศเยอรมนีได้รับเงินที่เรียกว่า เงินพักผ่อน (Urlaubsgeld) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปพักผ่อน เป็นจำนวนเงินประมาณ 155-1944 ยูโร มากน้อยตามสัดส่วนของรายได้และแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาอาชีพ

วัฒนธรรมการเดินทางไกลของชาวเยอรมัน

การเดินทางไกลเพื่อท่องเที่ยวหรือแสวงหาความรู้และประสบการณ์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเยอรมันที่ยังปรากฏยาวนานมา ความปรารถนาที่จะเดินทางไปดินแดนที่ห่างไกล (Reiselust) เป็นอนุภาคที่ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในงานศิลปะและวรรณคดีเยอรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานประพันธ์และงานจิตรกรรมในยุคโรแมนติก ตัวอย่างเช่น ในนวนิยายขนาดสั้น (Novelle) เรื่อง Aus dem Leben eines Taugenichts ของ Joseph von Eichendorff ซึ่งประพันธ์ขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1822/1823 (ปี พ.ศ.2365/2366) และในภาพวาดชื่อ Der Wanderer über dem Nebelmeer (นักเดินทางผู้ยืนอยู่เหนือทะเลหมอก) ของ Caspar David Friedrich ซึ่ง

วาดขึ้นในปี ค.ศ.1818 (ปี พ.ศ.2361) หรือแม้แต่ในตัวภาษาเยอรมันเองก็มีคำเช่นคำว่า Fernweh ซึ่งมีความหมายว่า ความรู้สึกต้องการโหยหาต้องการท่องเที่ยวไปในดินแดนอันห่างไกล โดยมีโครงสร้างของคำล้อกับคำว่า Heimweh ซึ่งมีความหมายว่าความรู้สึกโหยหาคิดถึงบ้านอย่างจับใจ เหล่านี้เป็นต้น แม้ในปัจจุบัน การเดินทางท่องเที่ยวก็ยังเป็นเป้าหมายอันดับหนึ่งในการออมของคนเยอรมันส่วนใหญ่ นอกจากนี้ การได้ไปพักร้อน (Urlaub) ในประเทศที่ห่างไกลและกลับมาบ้านด้วยผิวสีแทนคล้ำแดดยัง “เป็นหน้าเป็นตา” (prestige) และเป็นเครื่องบ่งชี้สถานภาพทางสังคมอย่างหนึ่งของคนเยอรมัน นอกจากนี้ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและการขนส่งมวลชนได้ทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้ต้นทุนในการเดินทางลดต่ำลง ส่งผลให้มีผู้ที่สามารถเดินทางไกลได้มากขึ้น

สภาพสังคมและสภาพการทำงานในประเทศเยอรมนี

อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวเยอรมันหลั่งไหลออกไปยังประเทศที่ห่างไกลอย่างมากมาเป็นปรากฏการณ์ (massenhaftes Phänomen/ mass phenomenon) ซึ่งก็คือสภาพสังคมและสภาพการทำงานในประเทศเยอรมนี Martina Backes และ Tina Goethe อ้างไว้ในบทความเรื่อง Tourismuskritik als Gesellschaftskritik⁵ ว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากสภาพการทำงานในประเทศเยอรมนีซึ่งเป็นการทำงานในสังคมอุตสาหกรรมที่เต็มไปด้วยการควบคุมอย่างเข้มงวดและถูกบังคับให้มีวินัยในการทำงานอย่างสูง จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกับสำนักแห่งเสรีภาพของปัจเจกบุคคลที่อยู่ในจิตวิญญาณของคนเยอรมัน ความขัดแย้งในจิตใจดังกล่าวไม่อาจเยียวยาได้ในสังคมอันเต็มไปด้วยระเบียบวินัยที่ตุนออาศัยอยู่ ทางออกจึงเป็นการเดินทางไปดินแดนที่ห่างไกลซึ่งมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่แปลกต่าง (exotic) ไปดินแดนแห่งจินตนาการ ในธรรมชาติที่ห่างไกลจากความศิวิไลซ์และให้ความรู้สึกเหมือนเวลาย้อนกลับไปสู่อดีต เป็นการหนีไปสู่สถานที่ที่พวกเขาสามารถตีความกับอิสรภาพและเสรีภาพของพวกเขาได้อีกครั้งหนึ่ง ในกรณีนี้ภาพลักษณ์ของไทยที่คน

⁵ ดูเพิ่มเติม <http://www.trouble-in-paradise.de/>

เยอรมันรับรู้ผ่านสื่อต่างๆทำให้คนเยอรมันเชื่อว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่สามารถตอบสนองความจินตนาการและความต้องการดังกล่าวข้างต้นได้ในทุกๆด้าน Vorkaufer (2003: 96-103) สรุปว่าสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยนั้น ได้แก่

- ศาสนาพุทธและวัฒนธรรมชาวพุทธที่ปรากฏเป็นรูปธรรม เช่น ในสถาปัตยกรรมต่างๆ เป็นต้น
- ธรรมชาติที่งดงามทั้งทะเลและป่าเขา
- วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่แปลกต่างจากความศิวิไลซ์แบบตะวันตก เช่น วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าต่างๆทางภาคเหนือของไทย
- และประการสุดท้ายคือกิจการบริการทางเพศ ไทยมีทั้งโสเภณีหญิง โสเภณีชาย และโสเภณีเด็ก โดยได้กล่าวไว้ชัดเจนว่า โสเภณีเหล่านี้มีอยู่เดิมในสังคมไทยอยู่แล้ว มิได้เพิ่งเกิดขึ้นเพราะการท่องเที่ยว แต่ก็ยอมรับว่าการท่องเที่ยวมีส่วนที่ทำให้การค้าประเวณีขยายตัวกว้างขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญบางแห่ง อย่างเช่น กรุงเทพฯ พัทยา ภูเก็ต หาดใหญ่ เป็นต้น

สถาบันครอบครัวและรัฐสวัสดิการในประเทศเยอรมนี

ครอบครัวส่วนใหญ่ในสังคมเยอรมันเป็นครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในครอบครัวมักประกอบด้วยพ่อแม่และลูกเท่านั้น ประมาณสามในสี่ของคู่สามีภรรยาทั้งหมดจะมีบุตรจำนวน 1-2 คน แต่เป็นเรื่องปรกติที่ลูกๆจะอยู่กับพ่อแม่จนจบชั้นมัธยมปลายหรือเทียบเท่า หลังจากนั้นก็จะออกจากบ้านไปอยู่ตามลำพัง หรือไปศึกษาต่อในสถาบันศึกษาในเมืองอื่นและใช้ชีวิตที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับพ่อแม่โดยสามารถขอรับเงินทุนหรือเงินยืมเพื่อการศึกษา (Bafög) จากรัฐบาลในกรณีที่พ่อแม่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์กำหนด

นอกจากนี้ เป็นเรื่องปรกติอีกเช่นกันที่คนชราในประเทศเยอรมนีจะอยู่ตามลำพังโดยไม่มีลูกหลาน คนชราส่วนใหญ่ในประเทศเยอรมนีจะได้รับเงินบำนาญซึ่งเป็นเงินสะสมที่ถูกหักจากเงินเดือนตามอัตราที่กฎหมายกำหนดในระหว่างที่ยังสามารถทำงานอยู่ นอกจากนี้ ยังมีรัฐสวัสดิการ ให้การดูแล พยาบาลถึงบ้านหรือการย้ายไปอยู่ในบ้านพักคนชราในกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการใช้ชีวิต

ชีวิตประจำวัน เช่น ไม่สามารถอาบน้ำ ทำอาหารหรือรับประทานอาหารด้วยตนเองได้ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า คนเยอรมันในวัยทำงานจะเป็นผู้ที่ค่อนข้างจะปลอดภัยจากภาวะที่มีต่อครอบครัว จึงมีอิสรภาพและเวลาที่จะเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะเวลาต่างๆได้ ในทำนองเดียวกันผู้ที่เกษียณอายุไม่ได้ทำงานแล้ว ก็มักจะรู้สึกว่าเหว่ และมีกำลังทรัพย์มากพอที่จะเดินทางท่องเที่ยวหรืออาจถึงกับโยกย้ายถิ่นฐานไปใช้ชีวิตในต่างแดนที่ตนรู้สึกมีความสุขกว่า

1.1.1.2 การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย

ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยเป็นจำนวนมากอย่างน่าสังเกต จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Statistisches Bundesamt Deutschland) ทำให้ทราบว่า ในบรรดาผู้หญิงชาติต่างๆในทวีปเอเชีย ชายเยอรมันแต่งงานกับหญิงไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยระหว่างปีค.ศ. 1991 – 2007 (ปี พ.ศ. 2534 – 2550) มีการจดทะเบียนสมรสระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยถึง 31,829 ราย ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันในประเทศไทยอย่างมีนัย นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลสนับสนุนจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2547 ซึ่งพบว่า ร้อยละ 54 ของผู้หญิงในกลุ่มสำรวจซึ่งเป็นผู้หญิงชนบทฐานะยากจนจากอีสานที่แต่งงานกับสามีฝรั่งนั้นพบกับสามีฝรั่งในที่ทำงานของตนซึ่งโดยมากเป็นสถานบริการที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการเช่น ผับ บาร์ ดิสโก้ ไนต์คลับและร้านนวด จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวของชาวเยอรมันในประเทศไทยเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมดังกล่าว ต่อจากนั้น ผู้หญิงเหล่านี้จึงทำหน้าที่เป็นผู้สร้างเครือข่ายแนะนำให้ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงได้แต่งงานกับฝรั่งที่ตนรู้จักโดยผ่านสามีหรือที่ตนรู้จักในระหว่างที่ตนใช้ชีวิตอยู่ในประเทศเยอรมนี

มูลเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยได้แก่ ความคาดหวังที่ต่างฝ่ายมีต่อกัน โดยต่างก็หวังว่าอีก

ฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้มาเติมเต็มในส่วนที่ตนเองขาดอยู่ หญิงไทยชาวชนบทจำนวนมากมีฐานะยากจน ต้องการดิ้นรนให้พ้นจากความยากลำบาก ทั้งยังได้รับการอบรมสั่งสอนด้วยค่านิยมเรื่องความกตัญญูให้มีหน้าที่ตอบแทนบุญคุณเลี้ยงดูพ่อแม่ให้สุขสบาย เมื่อผู้หญิงเหล่านี้มีทัศนคติว่าชายตะวันตกล้วนมีฐานะร่ำรวย สามารถจนเจือตนเองและครอบครัวได้ จึงยอมเสี่ยงแต่งงานกับชาวต่างชาติที่ยังไม่รู้จักกันดีนัก เพราะคาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนองในเรื่องวัตถุเงินทองและความสุขสบาย นอกจากนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งยังมาจากความผิดหวังและเบื่อหน่ายในตัวผู้ชายไทยซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูมาตามค่านิยมในสังคมปิตาธิปไตย ทำให้มักมีปัญหาในเรื่องของความเจ้าชู้ การขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวทั้งในเรื่องของภาระหน้าที่ในบ้าน ในการช่วยเหลือลูก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจ ช้ำยังคอยแต่จะรอรับการปรณินัติจากภรรยา ผู้หญิงไทยส่วนหนึ่งจึงคาดหวังที่จะได้รับการดูแล เอาใจใส่ และความซื่อสัตย์จากชายชาวตะวันตกซึ่งไม่รังเกียจผู้หญิงที่เคยแต่งงานมาแล้ว เนื่องจากชายชาวตะวันตกเหล่านั้นเติบโตมาในสังคมที่มีได้ให้ความสำคัญกับเรื่องพรหมจรรย์ของผู้หญิง

ส่วนทางด้านชายชาวเยอรมันเองก็มีเหตุจูงใจให้แต่งงานกับหญิงไทยหลายประการ⁶เช่นกัน ประการแรกได้แก่ ความเจ็บเหงาและว่าเหวเมื่ออยู่ในวัยสูงอายุ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า ครอบครัวเยอรมันส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวมีลูกน้อยและผู้เป็นลูกนิยมแยกตัวออกไปใช้ชีวิตของตัวเองค่อนข้างเร็วเมื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเมื่อทำงานมีรายได้เป็นของตัวเองแล้วและเมื่อต้องการแต่งงานสร้างครอบครัวใหม่ ผู้สูงอายุจำนวนมากจึงอยู่กันเพียงสองคนสามีภรรยา หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิตไปก่อน ฝ่ายที่เหลืออยู่จึงต้องอยู่เพียงลำพังอย่างเจ็บเหงา ชายเยอรมันที่อยู่ในวัยเกษียณอายุจำนวนหนึ่งจึงต้องการหญิงสาวผู้ที่จะมาอยู่เป็นเพื่อน คอยปรณินัติดูแลและตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่เป็นการยากที่จะสามารถหาหญิงสาวชาวเยอรมันซึ่งยอมรับบทบาทดังกล่าว หญิงไทยจึงเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งสำหรับปัญหาของชายเยอรมันผู้สูงอายุและไม่ต้องการจะอยู่เจ็บเหงาเพียงลำพัง

⁶ ดูเพิ่มเติม Pataya Ruenkaew, *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen*, p. 188-244.

ในเรื่องนี้ ยังมีสถิติเกี่ยวกับการแต่งงานและการหย่าร้างในประเทศเยอรมนีที่น่าสนใจ กล่าวคือ อัตราการหย่าร้างในประเทศเยอรมนีสูงกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบสัดส่วนกับอัตราการจดทะเบียนสมรส และฝ่ายที่ยื่นเรื่องขอหย่าเป็นฝ่ายหญิงมากกว่าฝ่ายชาย⁷ โดยทั่วไปผู้หญิงเยอรมันจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง เนื่องจากสังคมให้โอกาสผู้หญิงในเรื่องของการศึกษาและการทำงานและสิทธิทางกฎหมายต่างๆ ค่อนข้างมากอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปลุกจิตสำนึกแห่งความเท่าเทียมโดยขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรีในประเทศเยอรมนีซึ่งมีการจัดตั้งและเคลื่อนไหวอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างช่วงปลายทศวรรษที่ 60 และตลอดทศวรรษที่ 70

นอกจากนี้ในหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์เยอรมัน กล่าวคือ ในช่วงเวลา ระหว่างและหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้หญิงเยอรมันถูกสถานการณ์บังคับให้เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวเมื่อผู้ชายถูกเกณฑ์ไปรบในสงคราม แม้เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ในระยะแรกบทบาทของการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวของผู้หญิงเยอรมันก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป เนื่องจากสมาชิกฝ่ายชายเสียชีวิตลงไปในสงครามหรือกลับมาในสภาพพิการหรืออ่อนแอทั้งทางร่างกายและจิตใจจนไม่สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ บทเรียนจากประวัติศาสตร์จึงสอนให้ผู้หญิงเยอรมันตระหนักรู้อย่างลึกซึ้งถึงศักยภาพของตนเอง

สถิติการหย่าร้างที่มีอัตราสูงข้างต้น นอกจากเป็นดัชนีบ่งชี้ให้เห็นถึงความไม่สมหวังในชีวิตแต่งงานของชาวเยอรมันแล้ว การที่ฝ่ายหญิงเป็นผู้ยื่นเรื่องขอหย่ามากกว่าฝ่ายชายยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้หญิง ความกล้าที่จะเป็นผู้ลงมือกระทำหรือตัดสินใจ รวมทั้งความไม่ยอมอดทนหรือความไม่ยอมลงให้สามีของผู้หญิงเยอรมัน จึงเป็นไปได้ว่าจะมีชายชาวเยอรมันจำนวนหนึ่งที่ผิดหวัง เบื่อหน่าย หรืออึดอัดกับตัวตน (subjectivity) ของผู้หญิงเยอรมันที่มีลักษณะเด่นของความเป็น "ผู้หญิงสมัยใหม่" เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมุ่งมั่นในเรื่องความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการเรียกร้องความเท่าเทียมเสมอภาคกับเพศชายทั้งที่ทำงานและในบ้าน อันเป็นวาทกรรมกระแสหลักของบรรดาผู้หญิงในสังคมเยอรมัน ผู้ชายกลุ่มนี้จึงอาจหันมา

⁷ วิเคราะห์จากข้อมูลปี ค.ศ. 2005-2007 โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติแห่งประเทศเยอรมนี

พึงพอใจผู้หญิงที่มีลักษณะอ่อนแอ ต้องพึ่งพา โอนอ่อนผ่อนตาม ไม่มีปากเสียง และมีทัศนคติว่าการปรนนิบัติสามีเป็นหน้าที่ของภรรยาที่ดี ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะที่สามารถเติมเต็มความมั่นใจและชดเชยการสูญเสียความเป็นผู้นำให้กับบรรดาชายชาวเยอรมันได้เป็นอย่างดี ความต้องการและความคาดหวังของชายชาวเยอรมันและหญิงไทยจึงสอดคล้องประสานกันอย่างลงตัว

ในปัจจุบันนี้ การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยได้กลายเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความสำคัญไม่น้อย การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมส่งผลต่อเนื่องให้เกิดการอพยพข้ามชาติไปตั้งถิ่นฐานในประเทศของคู่สมรส เกิดการปฏิสัมพันธ์และการปรับตัวทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างถาวร มิใช่ความสัมพันธ์ชั่วคราวดังที่เป็นมาในอดีต การอพยพข้ามชาติของชาวตะวันตกซึ่งรวมถึงชาวเยอรมันที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ทำให้หมู่บ้านในชนบทบางแห่งกลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีการผสมผสานระหว่างความเป็นสากลและความเป็นท้องถิ่น เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและค่านิยมของชุมชนในขณะเดียวกันการอพยพข้ามชาติของหญิงไทยที่เข้าไปอยู่ในประเทศเยอรมนีก็ทำให้เกิดชุมชนชาวไทยในประเทศเยอรมนีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเดิม กล่าวคือ แต่เดิมนั้น คนไทยที่พำนักอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา ข้าราชการ หรือผู้ไปทำงานในประเทศเยอรมนี โดยมากมักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี ค้นเคยกับสังคมเมือง สามารถเรียนรู้ที่จะสื่อสารโดยใช้ภาษาเยอรมันและปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมตะวันตกได้ดีพอสมควรโดยอาศัยพื้นฐานการศึกษาของตน อย่างไรก็ตามคนไทยกลุ่มนี้มักไม่ได้มีความรู้สึกว่าจะจำเป็นต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเยอรมัน เนื่องจากมีความรู้สึกว่าการมาพำนักในประเทศเยอรมนีเป็นเรื่องชั่วคราว เมื่อหมดภาระหน้าที่ก็จะกลับมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทยเช่นเดิม ในทางตรงกันข้าม หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวเยอรมันนั้นอันที่จริงควรจะต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเยอรมัน เพราะต้องอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีเป็นการถาวร กลับไม่สามารถทำตัวกลมกลืนกับชุมชนได้ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับคนเยอรมัน ไม่ว่าจะด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาเยอรมันก็ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะไม่มีความรู้พื้นฐานมากพอที่จะเรียนรู้ภาษาเยอรมันได้ดีถึงขั้นที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่หญิงไทยส่วนใหญ่มาจากชนบทจึงยิ่งทำให้ช่องว่างทางวัฒนธรรมห่างไกลกันมากขึ้น จนทำตัวเข้าให้กลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้ยาก

ทั้งหมดนี้จึงเป็นเหตุให้ผู้หญิงไทยเหล่านี้หันหน้าเข้าหากัน ยึดโยงในหมู่คนไทยด้วยกันเองในลักษณะสังคมนิยม กลายเป็นชุมชนคนไทยซึ่งก็มิได้มีแต่คนไทยล้วนๆ เพราะมีสามีชาวเยอรมันเป็นสมาชิกร่วมอยู่ด้วย ซ่อนทับอยู่ในชุมชนเยอรมันของสามีอีกชั้นหนึ่ง เกิดความแปลกแยกและเป็นที่จับตามองของชาวเยอรมันเจ้าของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ยังมีได้กล่าวถึงปัญหาในครอบครัว เมื่อหญิงไทยเหล่านี้มีลูกซึ่งเกิดและเติบโตในประเทศเยอรมนีและไม่สามารถสื่อสารกับลูกของตัวเองได้ดีพอ อันเป็นปัญหาที่ได้เคยพบเห็นอยู่ในนิตยสารภาษาเยอรมันที่จัดทำขึ้นสำหรับชาวเยอรมันที่อยู่ในประเทศไทยหรือมีความสัมพันธ์กับหญิงไทย

ในเรื่องการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยนั้น มีอาจจะเลยที่จะกล่าวถึงสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นและดำเนินควบคู่ไปกับปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งได้แก่ เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนารุดหน้าอย่างรวดเร็ว นับจากช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคอุตสาหกรรม (the Industrial Age) เข้าสู่ยุคคอมพิวเตอร์ (the Computer Age) หรือยุคข้อมูลข่าวสาร (the Information Age) ในปลายทศวรรษที่ 70 ต่อเนื่องถึงต้นทศวรรษที่ 80 จนถึงปัจจุบัน ระบบสารสนเทศและระบบโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพและค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารที่ราคาถูกลง ไม่ว่าจะเป็นบริการอินเทอร์เน็ต จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ บริการส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SMS) และโทรศัพท์ทางไกล ฯลฯ ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเริ่มต้นและดำเนินไปได้ นอกจากนี้ ยังเอื้อให้เกิดบริการของนายหน้าจัดหาคู่ และบริการทางเพศในรูปแบบอื่นๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา พัฒนาการและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเยอรมันพอสังเขป เพื่อเป็นการปูทางไปสู่ความเข้าใจในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทยโดยชาวเยอรมันในงานเขียนประเภทต่างๆซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

1.1.2. จากอดีตถึงปัจจุบัน: การถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยในงานเขียนและสื่อเยอรมัน

เมื่อครั้งประเทศไทยยังใช้ชื่อว่าราชอาณาจักรสยามนั้น แม้จะมีต้นฉบับภาษาเยอรมันที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับสยามอยู่บ้าง แต่โดยมากแล้ว ความรู้ของชาวเยอรมันในเรื่องเกี่ยวกับราชอาณาจักรสยามจะได้มาจากการแปลบันทึกการเดินทางที่เขียนขึ้นโดยชาวอังกฤษและชาวฝรั่งเศส นอกเหนือจาก จดหมายเหตุลาลูแบร์ (*Du Royaume de Siam*) ซึ่งเป็นบันทึกชิ้นสำคัญของ มองซิเออร์ เดอ ลาลูแบร์ (Simon de La Loubère) ราชทูตฝรั่งเศสในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว งานเขียนชิ้นสำคัญในสมัยต่อมาที่ชาวยุโรปถือว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับสยามได้แก่หนังสือเรื่อง *Description du Royaume Thai ou Siam* ซึ่งเขียนขึ้นในปี ค.ศ.1854 โดย Jean-Baptiste Pallegoix พระสังฆราชชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งพำนักอยู่ในสยามตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและมีความใกล้ชิดกับราชสำนักสยามในเวลานั้นเป็นอย่างมาก ในเวลาต่อมามีงานเขียนของชาวเยอรมันเกี่ยวกับประเทศสยามมากขึ้น โดยมากเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆผ่านปลายปากกาและมุมมองของชาวเยอรมันหลากหลายอาชีพผู้ซึ่งมาปฏิบัติภารกิจต่างๆในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นนักการทูต นักการทหาร พ่อค้า วิศวกร สถาปนิก นักค้นคว้าวิจัย मिชชันนารี ฯลฯ บุคคลเหล่านี้บอกเล่าและบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์และสิ่งที่ตนประสบพบเห็นในประเทศไทยออกมาในงานเขียนประเภทต่างๆ อาทิเช่น จดหมายของ Friedrich Graf zu Eulenburg⁸ บันทึกประจำวันของนาย Luis Weiler⁹ นวนิยายของ Prof. Dr. Karl Siegfried Döhring¹⁰ เหล่านี้เป็นต้น นอกจากนี้

⁸ Graf zu Eulenburg เป็นหัวหน้าคณะทูตของปรัสเซีย พำนักอยู่ในประเทศสยามระหว่างปี ค.ศ. 1861-1862 ในจดหมายของ Graf zu Eulenburg นอกจากจะรายงานเรื่องเกี่ยวกับการเจริญสัมพันธไมตรีแล้ว ยังได้กล่าวถึงเรื่องราวอื่นๆอีกด้วย เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับพระเมตตาที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีต่อพระโอรสทั้งหลายของพระองค์ เป็นต้น

⁹ Luis Weiler เป็นวิศวกรชาวเยอรมันที่เข้ามาคุมการก่อสร้างทางรถไฟในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พำนักอยู่ในประเทศสยามระหว่างปี ค.ศ. 1893 - 1897

¹⁰ Karl Siegfried Döhring เป็นวิศวกรและสถาปนิก รับราชการในกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ออกแบบก่อสร้างพระราชวังหลายแห่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและ

งานเขียนดังกล่าวแล้ว ชาวเยอรมันยังได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์เยอรมันเป็นครั้งคราวตามวาระต่างๆ เช่น เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสประเทศเยอรมนีครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1897 (ปี พ.ศ. 2440) และครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1907 (ปี พ.ศ. 2450) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเยอรมันของแต่ละเมืองที่พระองค์เสด็จประพาสได้ลงข่าวการเสด็จมาเยือนของพระเจ้าแผ่นดินแห่งกรุงสยามอยู่มากมายหลายฉบับ¹¹ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า มีสื่อมวลชนและประชาชนชาวเยอรมันที่ให้ความสนใจต่อสยามประเทศอยู่เช่นกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อมองในภาพรวม ปริมาณของงานเขียนและความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนเยอรมันยังจัดว่าค่อนข้างน้อย ประกอบกับข้อจำกัดทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชนและการเดินทางขนส่งที่ยังไม่ทันสมัยรวดเร็วเช่นในปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่า สยามหรือประเทศไทยในขณะนั้นยังคงเป็นดินแดนที่ห่างไกลซึ่งชาวเยอรมันส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยมากในการที่จะได้สัมผัสหรือรับรู้

ในปัจจุบัน เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยเผยแพร่อยู่ในสื่อเยอรมันทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุโทรทัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์อันได้แก่หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือประเภทต่างๆ การควบแนนของเวลาและสถานที่ในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีผลมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมทำให้ประเทศไทยไม่ใช่ดินแดนลึกลับอันไกลโพ้นสำหรับชาวเยอรมันอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม เรื่องราวและข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยในสื่อทั้งหลายก็เป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านการคัดสรรและมุมมองของผู้ถ่ายทอดที่เป็นชาวเยอรมัน โดยที่เจ้าของประเทศอย่างคนไทยมิได้มีสิทธิเข้าไปกำกับหรือเกี่ยวข้อง ดังนั้น หากจะมอง “ข้อเท็จจริง” เกี่ยวกับประเทศไทยในสื่อต่างๆ ของเยอรมันแบบโพสต์โมเดิร์น “ข้อเท็จจริง” ดังกล่าวอาจเป็น “ข้อเท็จ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นวนิยายเรื่อง *Flucht aus dem Buddhas Gesetz* ของ Karl Döhring ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1937

¹¹ ตัวอย่างเช่น ในการเสด็จประพาสประเทศเยอรมนีครั้งที่ 1 หนังสือพิมพ์ *Kieler Zeitung* ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1897 อัญเชิญจดหมายที่รัชกาลที่ 5 เขียนประทานโอรสองค์โตพระราชนัดดาของพระองค์ ตีพิมพ์เผยแพร่ หนังสือพิมพ์ *die Rheinisch-Westfälische Zeitung* ฉบับวันที่ 4 กันยายน ปี ค.ศ. 1897 บรรยายถึงพระราชจริยวัตรอันสง่างามของรัชกาลที่ 5 ส่วนในการเสด็จประพาสประเทศเยอรมนีครั้งที่ 2 หนังสือพิมพ์ *Heidelberger Zeitung* ฉบับวันที่ 3 มิถุนายน ปี ค.ศ. 1907 รายงานข่าวถึงการเตรียมการถวายพระเกียรติแด่รัชกาลที่ 5 เมื่อครั้งเสด็จเยือนเมืองไฮเดลแบร์ก เป็นต้น

ปนจริง” ก็ได้ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ¹² โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในงานเขียนประเภท เรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่ง (Fiction and Semi-Fiction) ซึ่งผู้ประพันธ์มีพื้นที่และอำนาจ ในการเล่นกับข้อมูลมากกว่างานเขียนประเภทอื่น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ผู้ประพันธ์ชาวเยอรมันใช้พื้นที่ อำนาจและอิสระทางวรรณกรรมนำเสนอภาพไทยและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพหญิงไทยในงานเขียนประเภทดังกล่าวไว้อย่างไร ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นี้ จึงเลือกวิเคราะห์เฉพาะงานเขียนประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่ง อันได้แก่ นวนิยาย (Roman) เรื่องสั้น (Kurzgeschichte) เรื่องเล่า (Erzählung) เท่านั้น โดยเน้นวิเคราะห์ งานเขียนกลุ่มดังกล่าวในฐานะวาทกรรมอาณานิคม โดยใช้แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมในทฤษฎี Orientalism ของเอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) และทฤษฎีหลังอาณานิคมในแนวคิดของ โฮมี บาบบา (Homi Bhabha) เป็นกรอบและเครื่องมือในการวิจัย¹³

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์การนำเสนอและผลิตซ้ำภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยเกี่ยวกับประเทศไทย
2. วิเคราะห์งานเขียนกลุ่มดังกล่าวในฐานะวาทกรรมอาณานิคมที่มีทั้งการครอบงำ การวิพากษ์และการตอบโต้

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

¹² คำว่า “ข้อเท็จจริง” หรือ “ความจริง” ในที่นี้หมายถึง ความจริงตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ที่เชื่อว่า ไม่มีความจริงที่เป็นสัมบูรณ์สูงสุด มีแต่ความจริงที่ถูกประกอบสร้างขึ้น และเป็นความจริงเฉพาะในช่วงเวลายุคใดยุคหนึ่งและหรือในสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นความจริงจึงเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขของเวลา สถานที่และบริบทที่เกี่ยวข้อง ดูเพิ่มเติมที่ ซูศักดิ์ ภัทธกุล วณิชย์, *เชิงอรรถวัฒนธรรม*, หน้า 165-192. และ จันทน์ เจริญศรี, *โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา*, 103-104.

¹³ รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีทั้งสองจะกล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ 2

งานเขียนเยอรมันเกี่ยวกับหญิงไทยเป็นการผลิตซ้ำ ประกอบสร้าง และนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยจากสายตาคนเยอรมัน ซึ่งแสดงให้เห็นการครอบงำของตะวันตก ขณะเดียวกันก็นำเสนอการวิพากษ์และการตอบโต้ของไทยต่ออำนาจดังกล่าว

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษางานเขียนเยอรมันร่วมสมัยเกี่ยวกับหญิงไทยที่เขียนด้วยภาษาเยอรมัน ประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่งที่มีการรวมเล่มตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 70 จนถึงปี ค.ศ. 2008 ซึ่งรวบรวมมาได้ทั้งสิ้นเป็นจำนวน 50 เล่มอันประกอบด้วย

1) นวนิยาย (Roman) จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Der Ruf des Pfaues	Gisela Köstler	1975
2. Mondlicht	Käthe v. Roeder- Gnadeberg	1979
3. Insel im schwarzen Fluß	Rüdiger Siebert	1984
4. Tigerkralle und Samtpfote	Julia Berlinghausen	1984
5. Traumfrau	Klaus-Peter Wolf	1989
6. Nori und der große Regen	Heinrich Peukmann	1998
7. Der verzauberte Farang	Ce-eff Krüger	2001
8. Woudin	Evelyn Offenhäuser	2003
9. Ein Farang schlägt zurück	Louis Anschel	2007
10. Der Sohn der Tänzerin	Heinrich Peukmann	2008

2) อาชญานิยาย (Kriminalroman) จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Des Drachens Grauer Atem	Harry Thürk	1976
2. Nach Bangkok zum Verlieben	Michael Burk	1982
3. Siamesische Hunde	D.B. Blettenberg	1987
4. Farang	D.B. Blettenberg	1988
5. Ein Mann ein Mord	Jakob Arjouni	1991
6. Jade und Diamanten	Ernst-Günther Tietze	2000
7. Tödliches Bangkok	Thomas Meik	2000
8. Tattoo	Klaus Sebastian	2001
9. Thai – Juwelen	Mang-gon jai	2002
10. Der Trip	Volker Wachenfeld	2004
11. Das siamesische Dorf	Eva Demski	2006

3) เรื่องเล่า (Erzählung) จำนวน 23 เรื่อง ได้แก่

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Liebe, Schnaps, Tod	Conrad Stark	2001
2. Geschichte um Bargirls in Thailand	Mang-gon jai	2001
3. Farang in Thailand	Günther Ruffert	2002
4. Geschichten aus Thailand	Günther Ruffert	2002
5. Sie suchen Sex, Geld oder Leben	Dr. G.M. Gad Labudda	2003

6.	Kein Frühling in Thailand	Dr. G.M. Gad Labudda	2003
7.	Die importierte Thailänderin	Elicsan	2003
8.	Pilotprojekt Sex und Coca-Cola	Elicsan	2003
9.	Begegnung in Thailand	Dr. G.M. Gad Labudda	2004
10.	Bargirls in Thailand...oder was passiert, wenn Männer ihr Glück in Thailand suchen.	Friedrich Lang	2004
11.	Verruchtes Pattaya	Jeff S.	2004
12.	Leben im Schlaraffenland	Kurt Krieger	2004
13.	Schatten im Paradies Leben und Sterben in Pattaya	Rolf Bahl	2004
14.	Siamesische Nächte	Rüdiger Schneider	2004
15.	Emil und Nid	Khun Krut	2004
16.	Himmelgrau	Beat Ledermann	2005
17.	Es war einmal in Pattaya	Doc Holiday	2005
18.	Schlaflos im Pattaya	Timo Schelm	2005
19.	Thailand ungeschminkt	Timo Schelm	2005
20.	Die Prinzessin von Kalasin	Rolf Bahl	2006
21.	Wunderland- eine Auszeit in Thailand	Rudi Harkness	2006
22.	Daeng's Abenteuer	Rolf Bahl	2006

23. Eine Sehreise durch Pattaya Rudolf Schäfer 2007

4) เรื่องสั้น (Kurzgeschichte) จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Aus dem Leben eines empfindsamen Chauvinisten und andere schräge Geschichten	Wolfgang Körner	1996
2. Das Lied an den Schmetterlingsquellen	Heinrich Peukmann	2004

5) งานเขียนประเภทอื่นๆ จำนวน 4 เรื่อง

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Der Gelbe Bleistift	Christian Kracht	2000
2. Isan, my love	Detlev F. Neufert	2003
3. Wer nicht hören will, muss fühlen!	Dennis Hage	2005
4. nix wie weg, die Deutschen kommen	Ce-eff Krüger	ไม่ระบุ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นไม่ปรากฏว่าพบงานวิจัยชิ้นใดที่ศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามได้พบงานวิจัยหลายเรื่องที่กล่าวได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยดังจะได้นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ในงานวิจัยเรื่อง *“รอยยิ้มแห่งมายา” : “ฝรั่ง” และการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย* (ปีพ.ศ. 2551) โดยนพมาทร พวงสุวรรณ เป็นการศึกษานวนิยายตะวันตกร่วมสมัยที่เขียนขึ้นโดยนักประพันธ์เพศชายสัญชาติอังกฤษ

อเมริกัน และแคนาดาเพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยและการประกอบสร้างอัตลักษณ์ “ฝรั่ง” ในงานเขียนเหล่านั้น นพมาตร์ให้ความสำคัญกับเรื่องเล่าการเดินทางในแง่ที่เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ถูกใช้ในการสร้างจินตนาการของชาวตะวันตกที่มีต่อดินแดนอันห่างไกลอย่างประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ความหมายของพื้นที่ในประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างชายตะวันตกกับคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหญิงไทย ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการนำเสนอว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของชายตะวันตก กล่าวได้ว่า ในภาพรวมนั้น ข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้มีความใกล้เคียงกับข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยเรื่อง *ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นงานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชายตะวันตกกับหญิงไทยคล้ายกัน และภาพแทนของประเทศไทยและคนไทยที่นำเสนออยู่ในข้อมูลปฐมภูมิทั้งสองกลุ่มนี้มีความสอดคล้องกันอย่างเห็นได้ชัด ส่วนในเรื่องของความแตกต่างนั้น สิ่งที่เป็นความแตกต่างที่ชัดเจนคือสัญชาติของผู้ประพันธ์และภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ นอกจากนี้ก็เป็นความแตกต่างที่ถือว่าเป็นรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น อย่างไรก็ตามในการศึกษามีการให้น้ำหนักในประเด็นที่ต่างกัน ในงานวิจัยเรื่อง *ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นั้นให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องกระบวนการประกอบสร้าง ผลิตซ้ำและเผยแพร่ภาพแทนของหญิงไทยมากกว่าเรื่องการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของชายตะวันตก

ส่วนงานวิจัยอีกสองเรื่องที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ แม้ว่าจะเป็นงานวิจัยในเชิงสังคมวิทยา ไม่ใช่งานวิจัยทางด้านวรรณคดีโดยตรง แต่ก็เป็งานวิจัยซึ่งให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยซึ่งจะช่วยให้เราสามารถเข้าใจปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยได้ดียิ่งขึ้น

The Migration of Thai Women to Germany: Causes, Living Conditions and Impacts for Thailand and Germany (2001) โดย Supang Chantavanich et al. เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องกระบวนการย้ายถิ่นของหญิงไทยผู้เดินทางไปใช้ชีวิตในประเทศเยอรมนี การวิจัยเริ่มต้นจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นซึ่งแบ่งออกได้เป็นสี่หัวข้อ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้าน

กฎหมาย โดยศึกษาปัจจัยดังกล่าวทั้งในฐานะปัจจัยที่เป็นแรงผลัก (push factors) จากทางด้านของไทยและปัจจัยที่เป็นแรงดึง (pull factors) จากทางด้านของเยอรมันที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นไปยังประเทศเยอรมนีของหญิงไทย ต่อจากนั้นเป็นการศึกษาถึงช่องทางในการเดินทางไปใช้ชีวิตในเยอรมัน ไม่ว่าจะเป็นช่องทางที่ผ่านบริษัทนายหน้าหาคู่หรือบริษัทหางาน ผ่านญาติพี่น้องเพื่อนฝูงและเครือข่ายคนรู้จักต่างๆ ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิงไทยที่ประเทศเยอรมนี ตลอดจนปัญหาต่างๆที่ผู้หญิงเหล่านั้นประสบอยู่ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยในเชิงคุณภาพ ส่วนหนึ่งเป็นการศึกษาจากกรณีศึกษาต่างๆโดยเน้นการสัมภาษณ์อย่างละเอียดและเจาะลึก เพื่อศึกษาย้อนไปถึงภูมิหลังในวัยเด็ก ประสบการณ์และความเป็นมาก่อนที่หญิงไทยผู้ให้การสัมภาษณ์จะตัดสินใจเดินทางมายังประเทศเยอรมนี หลายประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลังของตัวละครหญิงไทยซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้พวกเธอแสวงหาความสัมพันธ์กับชายเยอรมัน

Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen. (ปี ค.ศ. 2003) โดย Pataya Ruenkaew เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องแรงจูงใจและเหตุผลเบื้องหลังการแต่งงานระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย นอกจากการศึกษาในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหญิงไทยซึ่งมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Supang Chantavanich แล้ว งานวิจัยนี้ยังมีสิ่งหนึ่งที่อาจจัดได้ว่าเป็นการต่อยอดและเติมเต็มในส่วนที่งานวิจัยของ Supang ยังไม่ได้ศึกษา อันได้แก่ การศึกษาถึงเหตุปัจจัยและแรงจูงใจของฝ่ายชายเยอรมันในการแต่งงานกับหญิงไทย มีการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและภูมิหลังของชายเยอรมันที่ตัดสินใจแต่งงานกับหญิงไทยอย่างละเอียด นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทย ทั้งในแง่ของการดำเนินชีวิตประจำวัน ปัญหาในการสื่อสาร ตลอดจนถึงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจว่า ในประเด็นท้ายสุดนี้พบข้อมูลที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ ในกรณีศึกษาหลายกรณีในงานวิจัยของ Pataya Ruenkaew พบว่าฝ่ายชายเยอรมันไม่ได้ให้ความสำคัญหรืออาจกล่าวได้ว่าค่อนข้างเฉื่อยเฉื่อยกับเรื่องทางเพศมากกว่าคู่แต่งงานโดยทั่วไปเสียด้วยซ้ำ ในขณะที่ในงานเขียนเยอรมันมักมีการนำเสนอว่า หญิงไทยถูก

ชายเยอรมันใช้เป็นวัตถุทางเพศและความต้องการความสุขทางเพศจากหญิงไทยเป็นแรงจูงใจหลักที่ทำให้ชายเยอรมันเริ่มต้นความสัมพันธ์กับหญิงไทย ข้อมูลที่ค้านแย้งกันเช่นนี้ ทำให้เห็นถึงมายาคติอย่างหนึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยที่ถ่ายทอดหมุนเวียนอยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. คำว่า “งานเขียนเยอรมัน” ที่ใช้ในการวิจัยนี้หมายถึงงานเขียนที่เขียนขึ้นด้วยภาษาเยอรมัน ทั้งนี้ ผู้ประพันธ์อาจจะชาวเยอรมัน ชาวสวิสหรือชาวออสเตรียก็ได้

2. การใช้คำว่าตัวละครชายเยอรมันในงานวิจัยนี้ บ่อยครั้งจะเป็นการกล่าวเรียกรวมไปถึงชายชาวสวิสหรือชายชาวออสเตรียซึ่งใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่ด้วย แม้จะเป็นคำเรียกที่ไม่ถูกต้องนักแต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องกล่าวเรียกรวมๆ ไปเช่นนั้น เพื่อให้ภาษาที่ใช้ในการเรียบเรียงมีความกระชับไม่เยิ่นเย้อ ส่วนในกรณีที่ใช้คำว่า ตัวละครชายตะวันตก หมายความว่า ตัวละครชายที่กล่าวถึง ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะตัวละครชายชาวเยอรมัน ชาวสวิสและชาวออสเตรียเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงตัวละครชายจากประเทศตะวันตกอื่นๆ เช่น ชาวอเมริกันหรือชาวออสเตรเลียด้วย เป็นต้น

3. คำว่า อรรถลักษณะ (seme) นั้นโดยพื้นฐานแล้วเป็นศัพท์ทางภาษาศาสตร์ที่ Roland Barthes ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์งานวรรณกรรม Graham (2003: 87) สรุปคำอธิบายของ Barthes ในเรื่อง seme ไว้อย่างสั้นๆและเข้าใจง่ายดังนี้ "The code of semes [...] concerns all the connotations which build up the qualities of characters or actions." ในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า อรรถลักษณะ ในฐานะที่เป็น 'หน่วยย่อยของอัตลักษณ์ตัวละคร' (เสนาะ เจริญพร, 2548: 26) ในที่นี้ อรรถลักษณะจึงหมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะด้านต่างๆของตัวละครคนใดคนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางด้านกายภาพหรือทางด้านจิตภาพ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครที่ผู้อ่านค่อยๆรับรู้และสั่งสมในขณะที่อ่านตัวบทจนกระทั่ง 'ตัวตน' ของตัวละครดังกล่าวถูกประกอบสร้างขึ้นในความรู้สึกของผู้อ่าน อรรถลักษณะของตัวละครมักจะได้รับการนำเสนอในลักษณะของการแฝงนัย (connotation) เช่น ถ้าหากตัวบทเขียนว่า "เมื่อได้เห็นสภาพร่างกายของเด็กน้อยที่เต็มไปด้วยรอยไม้เรียว นิดาถึงกับน้ำตาเริ่มด้วยความสะเทือนใจ เธอตรงเข้า

ไปโอบเด็กผู้นั้นเข้ามากอดแนบอกพลงพร่ำกระซิบถ้อยคำอันอ่อนโยนที่ข้างหู" ผู้อ่านที่อ่านตัวบทดังกล่าวก็จะสามารถรับรู้ได้ทันทีถึงอรรถลักษณะของตัวละครที่ชื่อ 'นิดา' ว่าเป็นผู้หญิงที่มีเมตตากรุณา รักเด็กและอาจรวมไปถึงว่าเป็นผู้หญิงที่มีสัญชาติญาณของความเป็นแม่สูงด้วยก็เป็นได้ เป็นต้น

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สืบค้น รวบรวมและศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากงานเขียนเยอรมันเกี่ยวกับหญิงไทย
2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่จะนำมาใช้ในงานวิจัย
4. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปและเสนอผลงานวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน
2. เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชาวเยอรมันและหญิงไทยในกรอบทฤษฎีหลังอาณานิคม

บทที่ 2

การนำเสนอภาพแทนหญิงไทย: ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นั้น พบว่า 'ตัวละครหญิงไทย' เป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่งที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยเกือบทุกเรื่องจนดูราวกับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ บทบาทที่ตัวละครหญิงไทยได้รับมักเป็นบทบาทที่สัมพันธ์หรือดำเนินควบคู่ไปกับบทบาทของตัวละครชายตะวันตกโดยมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไปในงานเขียนแต่ละเรื่อง นักเขียนเยอรมันนำเสนอตัวละครหญิงไทยเหล่านี้คล้ายกับเป็นตัวแทนของหญิงไทยโดยรวม เช่น นำเสนอว่าหญิงไทยมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรผ่านคำพรรณนารูปลักษณะของตัวละครหญิงไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพรรณนาผ่านสายตาของผู้เล่าเรื่องและตัวละครชายตะวันตก นอกจากเรื่องทางกายภาพแล้ว ยังมีการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับจิตใจ ลักษณะนิสัย และตัวตนของหญิงไทยผ่านความคิด พฤติกรรมและบทบาทที่ตัวละครหญิงไทยได้รับในงานเขียนแต่ละเรื่องอีกด้วย เป็นต้น

ทั้งหมดนี้ ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของชาวเยอรมันที่มีต่อหญิงไทยเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นว่า ความสนใจดังกล่าว มิใช่ความสนใจที่เป็นการรับรู้อย่างนิ่งเฉย (passive) หากเป็นความสนใจที่มีภาคปฏิบัติหรือการลงมือกระทำ ในรูปแบบของการถ่ายทอดและเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยโดย (นักเขียน) ชาวเยอรมันเพื่อการรับรู้ของ (ผู้อ่าน) ชาวเยอรมัน โดยที่หญิงไทยซึ่งเป็นฝ่ายที่ถูกกล่าวถึง ไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ยืนยันความเป็นจริงหรือแม้แต่ร่วมรับรู้ในการกล่าวอ้าง ทั้งปวงด้วยแม้แต่น้อย นอกจากนี้ ในการศึกษายังได้พบว่า เรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนดังกล่าวข้างต้นโดยมากมักจะมีความสอดคล้องกับเรื่องราวของหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนเยอรมันประเภทอื่นๆโดยทั่วไป จึงอาจเป็นไปได้ว่า ความสอดคล้องดังกล่าวจะทำให้กลุ่มผู้อ่านที่เป็นชาวเยอรมันทั่วไปซึ่งไม่เคยมีโอกาสได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทยจากช่องทางอื่นนอกเหนือจาก

สื่อมวลชนต่าง ๆ นั้นอาจมีแนวโน้มที่จะรับเอาข้อมูลเกี่ยวกับหญิงไทยจากงานเขียนเหล่านั้นเข้ามาสู่การรับรู้ของตนในฐานะ 'ความรู้' และ 'ข้อเท็จจริง' เกี่ยวกับหญิงไทย

ดังนั้น การเลือกใช้คำว่า 'ภาพแทนหญิงไทย' ให้เป็นคำสำคัญในชื่อหัวข้องานวิจัยจึงมิใช่เป็นการกำหนดขึ้นตามอำเภอใจ แต่เป็นสิ่งที่มิบังอาจตั้งที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุผลรองรับ ซึ่งเท่ากับเป็นการกำหนดโดยปริยายว่า ทฤษฎีและแนวคิดหลักที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาและวิเคราะห์ตัวบทต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยนี้จำเป็นต้องมีทฤษฎีการนำเสนอภาพแทน (theory of representation) ที่เน้นแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (constructionist approach)¹ รวมอยู่ด้วย เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวจะทำให้สามารถมองเห็นว่า ในการที่นักเขียนเยอรมันนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยนั้น สิ่งที่นักเขียนกระทำมิใช่เป็นเพียงการสะท้อนภาพหญิงไทยตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา แต่ในขณะที่กำลังถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทย สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กันไปอยู่ตลอดเวลา คือ การประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับหญิงไทยผ่านกระบวนการคัดสรร เน้นขยายหรือกดทับ ผลิตซ้ำและนำเสนอ กล่าวคือ มีการคัดสรรเฉพาะอรรถลักษณะบางด้านที่สอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับหญิงไทยที่มีอยู่เดิมมานำเสนอ อรรถลักษณะบางอย่างได้รับการเน้นขยายให้โดดเด่นขึ้น ในขณะที่อรรถลักษณะบางอย่างกลับถูกกดทับไว้มิให้ปรากฏหรือมีการ อำพรางไว้มิให้เห็นได้ชัดเจน อีกทั้งยังมีการให้ความหมาย ประเมินค่าและแสดงค่าตัดสินผ่านกระบวนการทางภาษาและความคิดที่กลั่นกรองมาแล้วเป็นอย่างดี

นอกจากทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนแนวประกอบสร้างความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ยังมีแนวคิดสำคัญอีกแนวคิดหนึ่งซึ่งมีความสำคัญต่องานวิจัยนี้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน แนวคิดดังกล่าวได้แก่ แนวคิดหลังอาณานิคม (postcolonialism)

¹ Hall (2003: 15-26) นักวิชาการซึ่งมีความสำคัญที่สุดผู้หนึ่งของวงการวัฒนธรรมศึกษาได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทฤษฎีการนำเสนอภาพแทน (Theories of representation) โดยแบ่งออกเป็น 3 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดเรื่องภาพสะท้อน (Reflective approach) 2) แนวคิดเรื่องเจตจำนงของผู้ใช้ภาษา (Intentional approach) 3) แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (Constructionist approach) สำหรับผู้ที่สนใจเรื่องการนำเสนอภาพแทนในแนวคิดเรื่องภาพสะท้อน (Reflective approach) และแนวคิดเรื่องเจตจำนงของผู้ใช้ภาษา (Intentional approach) นั้น สามารถดูเพิ่มเติมที่ Hall, *Representation: Cultural Representations and Signifying*, pp. 15-62.

ปัจจัยที่ทำให้แนวคิดหลังอาณานิคมเป็นกรอบคิดที่จำเป็นและมีความสำคัญต่องานวิจัยนี้ก็คือ ลักษณะเฉพาะของตัวบทเยอรมันที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้นั่นเอง กล่าวคือ งานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยเป็นตัวบทที่นำเสนอภาพตะวันออก (หญิงไทย) ผ่านมุมมองของตะวันตก (นักเขียนเยอรมัน) ในการผลิตงานเขียนดังกล่าวมีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมระหว่างนักเขียนซึ่งเป็นผู้นำเสนอและหญิงไทยซึ่งเป็นเป้าหมายของการนำเสนอ นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างปรากฏอยู่ในอีกมิติหนึ่งภายในตัวงานเขียน กล่าวคือ ความต่างชาติ ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมของตัวละครชาวตะวันตกและตัวละครหญิงไทยซึ่งมีปฏิสัมพันธ์แบบข้ามวัฒนธรรมต่อกันอย่างต่อเนื่องตลอดเรื่อง ลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่งคือ งานเขียนเยอรมันหลายเรื่องในกลุ่มนี้เป็นงานเขียนประเภทเรื่องแต่งที่ผู้ประพันธ์พยายามอ้างอยู่เสมอว่าเป็นงานเขียนที่อิงเรื่องจริงหรือเขียนจากประสบการณ์ที่มีกับผู้หญิงไทยโดยตรง เป็นประสบการณ์จริงของตนเองหรือของผู้ที่ตนรู้จัก เป็นเหตุให้ 'ความจริง' กับ 'ความลวง' ในงานเขียนกลุ่มนี้ผสมผสานกันอย่างแนบเนียนจนแทบจะแยกไม่ออก ต่างจากงานเขียนประเภทอื่นทั่วไปที่ผู้อ่านจะตระหนักรู้ถึงความเป็นเรื่องแต่งได้ง่ายกว่า กล่าวโดยง่ายก็คือ ในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยนั้น แม้ผู้อ่านจะรู้ตัวว่ากำลังอ่านเรื่องแต่งอยู่ก็ตาม แต่ผู้อ่านมักไม่ได้ตระหนักรู้ว่า ภาพของหญิงไทยที่ตนได้รับรู้จากการอ่านนั้น ไม่ใช่ภาพสะท้อนของความเป็นจริงโดยตรง แต่เป็น 'ภาพแทน' ที่ผ่านกระบวนการประกอบสร้างมาแล้ว ประเด็นเรื่องการประกอบสร้างภาพแทนของหญิงไทยซึ่งอีกนัยหนึ่งก็คือ กระบวนการสร้างสิ่งที่เชื่อว่าเป็น 'ความรู้' หรือ 'ข้อเท็จจริง' เกี่ยวกับหญิงไทยในงานเขียนที่ประพันธ์โดยชาวตะวันตกจึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งในงานวิจัยนี้

แนวคิดแบบหลังอาณานิคมเป็นแนวคิดที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออกโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีเรื่องการนำเสนอภาพแทนอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ แนวคิดแบบหลังอาณานิคมมีกระบวนการทำงานทางความคิดอย่างหนึ่งคือ การนำกรอบความคิดของทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนมาใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอภาพแทนของตะวันออกโดยตะวันตก ด้วยกรอบคิดดังกล่าวทำให้มองเห็นว่าการนำเสนอภาพแทนของตะวันออกโดยตะวันตกนั้นเป็นการสร้างความ

เป็นอื่นและเป็นปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่ง (Fuchs, 2007: 101-107) เป็นการใช้อำนาจในการผลิตซ้ำ ประกอบสร้างและเผยแพร่สิ่งที่อ้างว่าเป็นความจริงเกี่ยวกับตะวันออกโดยมีเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในปฏิบัติการทางอำนาจดังกล่าวคือ วาทกรรมอาณานิคม (colonial discourse) ซึ่งหยั่งรากฝังลึกทั้งในสังคมตะวันตกและในสังคมตะวันออกมาเป็นเวลายาวนานและยังปรากฏให้เห็นได้แม้ในปัจจุบันนี้ ดังที่ นพพร ประชากุล (2552: 414-415) สรุปไว้ดังนี้ว่า "แม้ว่าปรากฏการณ์อาณานิคมจะผ่านพ้นไปแล้ว แต่อำนาจของตะวันตกที่อยู่เหนือภูมิภาคอื่นของโลกยังคงดำรงอยู่ เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบไปโดยใช้ 'อำนาจเชิงสัญลักษณ์' กระทำผ่าน 'ประดิษฐกรรมทางวัฒนธรรม' (cultural artifact) [...] แนวคิดสกุลหลังอาณานิคมสนใจแบบแผนการใช้อำนาจของตะวันตกที่ไม่ใช่อำนาจทางทหาร การเมือง เศรษฐกิจ แต่เป็นอำนาจที่อยู่ในวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพื้นที่ของการสื่อความหมายและคุณค่าผ่าน 'ประดิษฐกรรมทางวัฒนธรรม' ได้แก่ ภาพโฆษณา วรรณกรรม หนังสือ ตำราเรียน บันทึกการเดินทาง เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นภาพเสนอ (representation) คือคัดเลือกเอาคุณลักษณะบางอย่างมาขั้บเน้น แล้วนำเสนอออกมาประหนึ่งว่าเป็นตัวแทนของทั้งหมด"

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนที่เน้นแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายและแนวคิดหลังอาณานิคม จึงน่าจะเป็นกรอบคิดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการศึกษาเรื่องภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน และสามารถช่วยให้เห็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังกระบวนการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยและการให้ความหมายต่อหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันซึ่งในที่นี้ถือว่าเป็นพื้นที่ที่ถูกใช้เป็นฐานปฏิบัติการทางอำนาจของตะวันตก รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาที่กล่าวมานี้จะปรากฏอยู่ในหัวข้อซึ่งจะนำเสนอในลำดับต่อไป

2.1 ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนและการประกอบสร้างความหมาย

ในพจนานุกรม Longman Contemporary English และ Oxford Advanced Learner's Dictionary ให้ความหมายของคำว่า to represent ไว้เทียบเคียงกับคำว่า to describe /to depict / to stand for/ to symbolize ซึ่งล้วนมีความหมายเป็นไปในทางเดียวกันคือ สื่อนัยยะของการที่สิ่งหนึ่งแสดงตัวตนของอีกสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการต่างๆ เช่น

การบรรยายด้วยถ้อยคำ การถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ การเป็นตัวแทนหรือการใช้สัญลักษณ์แทน เป็นต้น

Fuchs (2007: 101) ได้นิยามคำว่า 'นำเสนอภาพแทน' (repräsentieren) ว่าเป็นการสื่อ 'สาร' หรือบอกเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยถ้อยคำหรือด้วยรูปภาพ ด้วยวจนะภาษาหรืออวจนะภาษา ด้วยสื่อที่มีลักษณะเป็นตัวบท (textual) หรือด้วยสื่อประเภทอื่น ๆ ก็ตาม และเป็นการบอกเล่าที่มีนัยของการยืนยันชี้ชัดอยู่ด้วยไม่มากก็น้อย²

Hall (2003: 15-26) นักวิชาการซึ่งมีความสำคัญที่สุดผู้หนึ่งแห่งวงการวัฒนธรรมศึกษาได้ให้คำนิยามของคำว่า representation ไว้มากมาย แต่คำนิยามที่สรุปอย่างสั้นและง่ายที่สุดคือ representation หมายถึง การผลิตสร้างความหมายผ่านภาษา (the production of meaning through language)

เห็นได้ว่านิยามที่ Fuchs และ Hall ให้ไว้เกี่ยวกับเรื่องการนำเสนอภาพแทนล้วนมีนัยของการใช้อำนาจของผู้นำเสนอเข้าไปกระทำต่อสิ่งที่ถูกนำเสนอในลักษณะของการกำหนด และการให้ความหมาย มิได้เป็นเพียงการสะท้อนภาพตามความเป็นจริง (objective) โดยปราศจากการเข้าไปรวมประกอบสร้าง Hall (1977 อ้างใน Fuchs, 2007: 106) อธิบายเรื่องระบบการนำเสนอภาพแทน (systems of representation) ไว้ว่า การนำเสนอภาพแทนประกอบขึ้นด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน เริ่มต้นจากการสร้างความคิดที่ยึดโยงกับสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอขึ้นมา การผสานหน่วยความคิดนั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผังความคิด (conceptual maps) ที่มีอยู่เดิม และการนำความคิดจากผังความคิดไปเชื่อมต่อกับระบบภาษา และแปลงความคิดนั้นออกมาเป็นรหัสภาษาที่สื่อสารได้ คำอธิบายดังกล่าวทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การนำเสนอภาพแทนนั้นมิได้เป็นสิ่งที่เรียงรายตรงไปตรงมาอย่างที่ดูเหมือนจะเป็น แต่เป็นสิ่งที่ผ่านกระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อนในหลายขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนย่อมมีปัจจัยแวดล้อมที่เป็นตัว

² ต้นฉบับภาษาเยอรมันมีดังนี้: "Repräsentieren bedeutet, über etwas zu kommunizieren, in Wort oder Bild, verbal oder non-verbal, mittels textlicher wie anderer Medien, [...], mehr oder wenig kategorisch, [...]."

แปรและมีอิทธิพลต่อกระบวนการนำเสนออย่างมีอาจด้านทานหรือปฏิเสธได้ เราจะเข้าใจเรื่องดังกล่าวได้ดีขึ้นหากเราเข้าใจแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายที่จะได้เสนอในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (Constructionist Approach)

ในการศึกษาแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดสองแนวคิดควบคู่กันไป ได้แก่ แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายในเชิงสัญญะ (semiotic approach) และแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายในเชิงวาทกรรม (discursive approach)

แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายในเชิงสัญญะพัฒนาจากฐานความคิดของนักภาษาศาสตร์ชาวสวิส Ferdinand de Saussure (ปีค.ศ. 1857-1913) ในเรื่องการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง (structural linguistics) ที่มองว่าภาษาคือระบบของสัญญะ แม้ว่าแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายจะมีได้ปฏิเสธการมีอยู่ของโลกแห่งวัตถุ (the material world) แต่ก็ปฏิเสธความเชื่อเรื่องภาษาเป็นภาพสะท้อนความจริง โลกของวัตถุไม่ได้สื่อความหมายใดๆ ความหมายถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยระบบการนำเสนอภาพแทน (representational systems) ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดและสัญญะต่างๆ (concepts and signs) ที่จับคู่ยึดโยงกันเป็นเครือข่ายและทำงานโดยอาศัยระบบสัญลักษณ์ (symbolic function) ซึ่งหมายความว่า ความหมายของถ้อยคำไม่ได้ขึ้นกับตัววัตถุและก็ได้ขึ้นกับรูปสัญลักษณ์มากกว่าที่ขึ้นอยู่กับว่ามันถูกใช้เป็นสัญลักษณ์แทนอะไร การประกอบสร้างความหมายเป็นการกระทำทางสังคม เป็นการใช้ระบบแนวคิดตามแบบของวัฒนธรรมนั้นๆและใช้ระบบทางภาษาศาสตร์ของภาษาที่ใช้อยู่ในสังคมนั้นๆประกอบสร้างความหมายขึ้น เราเรียกกระบวนการนี้ว่าเป็น ระบบการนำเสนอภาพแทน (system of representation) เพราะว่า มันไม่ได้ประกอบขึ้นด้วยแนวคิดที่เป็นเอกเทศ แต่ประกอบขึ้นด้วยกระบวนการจัดระบบ การจัดการ การจัดกลุ่ม และการแบ่งประเภทของวัตถุ สัญญะและความหมายที่ยึดโยงอยู่กับวัตถุและสัญญะนั้น ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนขององค์ประกอบทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วนี้

กล่าวโดยสรุปคือ ความหมายไม่ได้อยู่ในวัตถุ ในตัวคนหรือในสิ่งของเท่านั้นและความหมายไม่ได้ถูกสร้างขึ้นตามเจตจำนงของผู้ใช้ภาษาแต่เพียงผู้เดียว แต่ความหมายเกิดขึ้นได้โดยผ่านภาษา ภาษาประกอบสร้างความหมายขึ้นได้ด้วยการทำงานอย่างเป็นระบบที่เรียกว่า ระบบการนำเสนอภาพแทน (the system of representation) ซึ่งทำงานโดยใช้รหัส (code) ในการกำหนดความหมาย รหัสดังกล่าวเป็นรหัสสัญลักษณ์ที่เกิดจากการทำความเข้าใจร่วมกันของคนในสังคมนั้นๆ ทั้งในเรื่องของระบบทางภาษาศาสตร์ เรื่องของชนบการใช้ภาษา และเรื่องของความหมายที่เป็นความหมายตรงและความหมายแฝงนัย รหัสนี้จึงเป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างระบบภาษาและระบบแนวคิด (language system and conceptual system) ของเรา และในเมื่อสิ่งต่างๆในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ ผู้คน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ได้มีความหมายในตัวของมันเอง มนุษย์เป็นผู้ประกอบสร้างความหมายขึ้น ดังนั้นความหมายจึงไม่ได้เป็นสิ่งตายตัว แต่จะแปรเปลี่ยนไปในแต่ละสังคม วัฒนธรรมและตามกาลเวลาที่ผ่านไป

ส่วนแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายในเชิงวาทกรรมเป็นแนวคิดที่พัฒนาจากแนวคิดเรื่อง วาทกรรม (discourse) ของ Michel Foucault (ปี ค.ศ. 1926-1984) นักคิดชาวฝรั่งเศสที่โดดเด่นที่สุดคนหนึ่งในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 Foucault เปิดมุมมองใหม่ในการศึกษาเรื่องภาษา กล่าวคือ เขานำเสนอแนวทางการศึกษาและวิเคราะห์ภาษาในแบบที่ไม่ใช่การวิเคราะห์ภาษาในเชิงภาษาศาสตร์บริสุทธิ์ แต่ศึกษาเรื่องภาษาในฐานะปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่งที่เรียกกันว่า 'วาทกรรม' คำว่า 'วาทกรรม' เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งและมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน แต่ก็ยังเป็นคำที่ทำความเข้าใจได้ไม่ถนัดนัก จึงมีผู้ที่พยายามจะให้คำจำกัดความหรืออธิบายความหมายของคำว่า 'วาทกรรม' อยู่เป็นจำนวนมาก หากเราศึกษาคำอธิบายต่างๆที่บรรดาผู้รู้ให้ไว้เทียบเคียงกัน เราก็จะเข้าใจความหมายของคำนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ธงชัย วินิจจะกุล (2534: 23) ได้อธิบายคำว่า 'วาทกรรม' ตามความหมายของ Foucault ไว้ว่า วาทกรรม หมายถึง 'เครือข่ายของกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความรับรู้ ความเข้าใจร่วม มาตรฐาน ความเชื่อ ในเรื่องต่างๆของชีวิตมนุษย์ที่เกิดจากการ

แสดงออกและการสื่อความกัน' ในการสื่อสาร รับรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆในโลก เป็นไปได้โดยอาศัยภาษาและวาทกรรมซึ่งมนุษย์จะต้องเรียนรู้และยอมรับกฎเกณฑ์ของมันเพื่อที่จะสื่อสารกันได้เข้าใจ แต่วาทกรรมเป็นมากกว่าภาษาหรือคำพูด เพราะวาทกรรมเป็นการกระทำ (act) หรือเป็นภาษาในภาคปฏิบัติการ (language in action) โดยมีภาคปฏิบัติการของวาทกรรม (discursive practices) ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดคุณค่า มีอิทธิพลในการกำหนดตรรก ความปกติและความไม่ปกติ การแยกแยะความดีและความไม่ดี ถูกและผิด ฯลฯ วาทกรรมสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นและบังคับใช้กับสิ่งต่างๆโดยอาศัยอำนาจที่อยู่ในรูปแบบของความรู้

Elaine (2004: 30) อธิบายเรื่องวาทกรรมตามแนวคิดของ Foucault ไว้ว่า วาทกรรม คือแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความรู้และภาษา วาทกรรมดำรงอยู่ในรูปของชุดกฎเกณฑ์ต่างๆ (เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม เป็นที่รู้ว่ามีอยู่หรือไม่รู้ว่ามีอยู่ก็ตาม) เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่า 'คำกล่าว' (statement) ใดใช้ได้หรือเป็นที่ยอมรับหรือไม่และเป็นตัวกำหนดว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าสิ่งใดจริงหรือไม่จริง ในเรื่องของคำกล่าว (statement) Geoff et al. (2001: 35) ได้ อธิบายไว้ว่า หน่วยย่อยระดับพื้นฐานที่สุดของวาทกรรมคือ คำกล่าว (statement) วาทกรรมประกอบขึ้นด้วยคำกล่าวจำนวนมากมายที่มีความสัมพันธ์โยงใยต่อกัน แทรกซึมไปในพื้นที่ต่างๆร่วมกัน คำกล่าวเหล่านี้เกิดขึ้น ดำรงอยู่และอาจจะหายไปโดยถูกแทนที่ด้วยคำกล่าวอื่นๆ วาทกรรมหนึ่งๆสามารถแทรกซึมอยู่ในคำกล่าวมากมาย และจะมีคำกล่าวจำนวนหนึ่งที่จะสถาปนาขึ้นเป็นวาทกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและถูกอ้างถึงซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในเรื่องของคำกล่าว เราสามารถนำคำอธิบายของ Mills (2002: 13-61) มาเสริมความเข้าใจชัดเจนขึ้นได้ดังนี้

Mills กล่าวว่า คำกล่าว (statement) ไม่ใช่เพียงคำพูดที่เปล่งออกมา (utterance) คำกล่าวแตกต่างจากประโยค (sentence) และแตกต่างจากคำพูด (utterance) ประโยคเพียงหนึ่งประโยคสามารถทำหน้าที่เป็นคำกล่าวได้มากมายหลายครั้ง ขึ้นอยู่กับว่าประโยคนั้นๆอยู่ในบริบททางวาทกรรมบริบทใดบ้าง สำหรับFoucault แล้ว คำกล่าว (statement) คือ คำพูด (utterance) ที่ได้รับการสถาปนาขึ้นให้มีอำนาจ

บังคับ ผลักดันหรือควบคุมคล้ายเป็นสถาบันที่มีอำนาจในการบังคับบัญชา ส่วนวาทกรรม ก็คือกลุ่มคำกล่าว (group of statements) ที่มีความหมาย มีอำนาจบังคับและมีผลกระทบต่อสังคมในบริบทใดบริบทหนึ่ง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การศึกษาเรื่องวาทกรรม คือการศึกษาแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความรู้และภาษา แต่เดิมนั้น เมื่อเรานึกถึงเรื่องอำนาจ เรามักจะมองเห็นภาพของอำนาจที่ปกครองลงมาจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างในแนวตั้ง (vertical) เช่น อำนาจของรัฐ อำนาจของผู้ปกครอง กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ถูกกำหนดจากเบื้องบนและสั่งการมาให้เบื้องล่างปฏิบัติตาม เป็นต้น การศึกษาเรื่องอำนาจก็มักจะเป็นการศึกษาโครงสร้างรูปธรรมของการใช้อำนาจจากบนสู่ล่าง เช่น การศึกษาเรื่องโครงสร้างกลไกของรัฐ เรื่องอำนาจอธิปไตย หรือเรื่องการใช้กฎหมายบังคับ เป็นต้น แต่ภาพของอำนาจในความคิดของ Foucault เป็นภาพในแนวนอน (horizontal) Foucault เสนอให้ศึกษาลักษณะโดยธรรมชาติของอำนาจ สำหรับ Foucault อำนาจเป็นสิ่งที่แผ่ซ่านอยู่ในสังคม แทรกซึมอยู่ในทุกพื้นที่ ในชีวิตประจำวัน เป็นอำนาจที่ไม่มีผู้ใดสามารถยึดครองได้เนื่องจากอำนาจมีลักษณะไหลเวียน ส่วนวิถีแห่งการไหลเวียนของอำนาจนั้นจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับว่ากลุ่ม สถาบันและวาทกรรมต่างๆ ในสังคมนั้นๆ จะเชื่อมโยง แข่งขันหรือต่อรองกันอย่างไร ดังนั้นจึงไม่มีอำนาจใดสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงตลอดกาล ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545: 267-279) อธิบายความคิดของ Foucault ที่มีต่อเรื่องอำนาจว่า อำนาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของการกดขี่หรือใช้กำลังบังคับ ปัจจุบันอำนาจแสดงออกในลักษณะของการควบคุม ตรวจสอบ สอดส่อง (surveillance) การทำให้คน(ซึ่งเป็นวัตถุของอำนาจ)รู้สึกว่าทุกสิ่งที่ตน(ต้อง)กระทำเป็นเรื่องปกติธรรมดา อำนาจมาในรูปของระเบียบวินัย ความรู้ Foucault เห็นว่า สิ่งที่ค้ำจุนให้อำนาจดำรงต่อเนื่องและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเฉาะเจาะจงคือ อำนาจของระบอบ (regime) ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์แบบใหม่ของอำนาจ (a new economy of power) ที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17- 18 ที่สามารถขอยกอำนาจให้เล็กลงจนถึงระดับปัจเจกชน³ มนุษย์จึงมิได้กระทำสิ่งต่างๆ ตามแรงขับจากสัญชาตญาณเท่านั้น ความคิด

³ ดูเพิ่มเติม มิเชล ฟูโกต์, *ร่างกายใต้บังคับการ*, หน้า 33-48

และการกระทำของเราได้รับอิทธิพลและถูกจัดการให้เป็นไปด้วยวาทกรรมต่างๆที่ซ่านซิมอยู่ในทุกบริบทของชีวิต ดังนั้น Foucault จึงปฏิเสธความเป็นองค์ประธานของมนุษย์ กล่าวคือ ปฏิเสธว่ามนุษย์นั้นมิได้เป็นไทในการปกครองตัวเองตนเอง (the self-governing subject) Foucault ชี้ให้เห็นว่าทุกสิ่งที่เรากระทำ พูด หรือความคิดความเข้าใจต่อโลกล้วนเป็นไปบนพื้นฐานของบางสิ่งที่ชักใยกำกับอยู่ เราอาจสรุปความคิดเรื่องวาทกรรมกับอำนาจและความไม่มีอธิปไตยของมนุษย์ได้ด้วยข้อเขียนของนพพร ประชากุล ในคำนำเสนอของหนังสือแปลเรื่อง ร่างกายใต้บังคับการ (Foucault, 2547: 4) ดังนี้

ปัจเจกชนซึ่งสังคมสมัยใหม่ทำให้เข้าใจว่ามีอิสระเสรีเป็นนายของตัวเองหรือที่เรียกว่า อັตบุคคัล (le sujet) นั้น แท้จริงแล้วเป็นมายาภาพที่ประกอบสร้างขึ้นด้วยเครือข่ายของอำนาจทางสังคมและวาทกรรม กล่าวให้ถึงที่สุด อັตบุคคัลเป็นเพียงการสวมบทบาทในตำแหน่งแห่งที่ต่างๆในเครือข่ายดังกล่าว

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญยิ่งในเรื่องวาทกรรมและมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นอย่างยิ่งกับอำนาจคือ 'ความรู้' Danaher (2001: 80-81) อธิบายแนวคิดของ Foucault เรื่องความสัมพันธ์ของอำนาจกับความรู้ไว้ว่า ตามความคิดแบบดั้งเดิมนั้นมองว่าอำนาจสามารถที่จะเป็นของใครคนคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น เป็นของกษัตริย์ของพระราชินีหรือเป็นของศาสนจักร แต่ความคิดเช่นนั้นได้สิ้นสุดลงตั้งแต่หลังยุคเรเนซองส์เป็นต้นมา ความคิดดังกล่าวถูกแทนที่ด้วยสิ่งที่ Foucault เรียกว่า ชีวอำนาจ (bio-power) ซึ่งพัฒนามาพร้อมกับศาสตร์อันเกี่ยวกับสังคมและมนุษย์ที่มองว่าร่างกายและพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นเป้าหมายที่ต้องศึกษาค้นคว้าให้ได้มาซึ่งความรู้ เพราะต้องการใช้ความรู้นั้นในการควบคุมและกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ผ่านกลไกและการสร้างองค์ความรู้ต่างๆให้ร่างกายมนุษย์เป็นไปในทางที่รัฐจะสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์นั้นได้มากที่สุด เรือนร่างของมนุษย์จึงได้กลายเป็นพื้นที่สำหรับปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่ง ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจในทางใดทางหนึ่งเช่นอำนาจในการเป็นเจ้าของความรู้ อำนาจในการเป็นเจ้าของสื่อหรืออำนาจในการอยู่ใน

ฐานะทางเศรษฐกิจหรือ 'วัฒนธรรมที่เหนือกว่า' ย่อมสามารถกำหนดกฎเกณฑ์หรือสามารถบงการวิถีปฏิบัติต่อเรือนร่างหรือพฤติกรรมของมนุษย์ได้ในระดับหนึ่ง

ความรู้เป็นสิ่งที่มาพร้อมกับอำนาจ Ashcroft et al. (1998: 72) อธิบายความหมายของวาทกรรมว่า วาทกรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความรู้กับอำนาจเข้าด้วยกัน ผู้ที่อยู่ในอำนาจจะเป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดถือเป็นความรู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้และเป็นผู้ควบคุมว่าจะให้เรียนรู้อย่างไร ผู้ที่มีความรู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับจะมีอำนาจเหนือกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงความรู้นั้น ในทำนองเดียวกัน เราก็ไม่สามารถแยกอำนาจออกจากความจริงได้ เพราะความจริงก็เป็นผลลัพธ์ของอำนาจเช่นกัน ความจริงไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วและรอการค้นพบ แต่ความจริงถูกประกอบสร้างขึ้น ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545: 280) ใช้คำว่า 'ความจริงเป็นประดิษฐกรรมของสังคม' กล่าวคือ ความจริงเป็นสิ่งที่แต่ละสังคมประกอบสร้างขึ้น เห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดแล้ว ทุกสังคมจะมีระบอบของความจริง (a regime of truth) ของตัวเอง มีวาทกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆทำหน้าที่พูดถึงความจริงและกำหนดกติกาที่จะใช้ในการตัดสินว่าสิ่งใดจริงสิ่งใดเท็จ

เมื่อมาถึงจุดนี้ เราจะมองเห็นวงจรของความสัมพันธ์แห่งอำนาจ ความรู้ (ความจริง) และภาษาอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่อำนาจมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับความรู้ ความรู้ก็มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับภาษา เนื่องจากความรู้อาศัยภาษาเป็นที่ดำรงอยู่ในรูปของคำกล่าว (statement) ซึ่งเปลี่ยนสถานภาพมาจากคำพูด (utterance) ธรรมดาทั่วไปกลายเป็นวาทกรรมเนื่องจากคำกล่าวเหล่านั้นบรรจุความรู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับด้วยเหตุนี้เอง Foucault จึงเชื่อว่า อำนาจซึ่งสำคัญที่สุดที่บังคับควบคุมความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของเราที่มีต่อโลกให้อยู่ในกรอบที่กำหนดไว้คือ 'ภาษา' นั่นเอง

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ทำให้วาทกรรมเผยแพร่และสืบทอดดำรงอยู่ได้ (perpetuate) คือสื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ รวมทั้งงานวรรณกรรมซึ่งเป็นสื่อที่สามารถผลิตซ้ำและสืบทอดวาทกรรมได้ซับซ้อนและแนบเนียนอย่างยิ่ง การมองงานวรรณกรรมว่าเป็นวาทกรรมอย่างหนึ่ง (Literature as a discourse) นั้น ส่งผลให้การวิจารณ์วรรณกรรม

เปลี่ยนไป จากเดิมที่แยกงานวรรณกรรมไว้ต่างหากในฐานะเป็นสิ่งสูงส่ง แต่เมื่อมองในมุมมองใหม่ งานวรรณกรรมก็กลายเป็นเพียงพื้นที่หนึ่งซึ่งถูกครอบงำด้วยวาทกรรมบางอย่าง โดยมากก็จะเป็นวาทกรรมซึ่งหมุนเวียนอยู่ในสังคมที่งานวรรณกรรมนั้นๆถูกผลิตขึ้นนั่นเอง และในสถานภาพที่ถูกครอบงำนั่นเองวรรณกรรมก็เป็นพื้นที่ที่ผลิตซ้ำและเผยแพร่วาทกรรมดังกล่าวไปด้วยในขณะเดียวกัน ดังนั้น ในแง่หนึ่งงานวรรณกรรมจึงไม่ได้แตกต่างไปจากเครื่องมือทางความคิดอื่นๆ อย่างเช่น ทฤษฎีทางการเมืองหรือคัมภีร์ทางศาสนาแต่อย่างใด

ในหัวข้อต่อไปเราจะได้กล่าวถึง ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนกับงานวรรณกรรม ซึ่งเราจะได้เห็นวาทกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนในแนวประกอบสร้างความหมายนั้นมีบทบาทอย่างไรในงานวรรณกรรม

2.1.2 ทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนกับงานวรรณกรรม

"แต่ก่อนนี้ เราเคยมองว่าวรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนโลกหรือเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกจากภายใน มาบัดนี้เราปฏิเสธอีกต่อไปไม่ได้แล้วว่า วรรณกรรมทั้งหลายสร้างขึ้นด้วยถ้อยคำและกลวิธี และเราจะสร้างลิมอีกต่อไปไม่ได้เช่นกันว่า วรรณกรรมคืออะไรหลายๆที่ผู้เขียนก็ 모르ตัว และยังสื่อต่างไปจากเจตนาของเขา (...) ความตระหนักในสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติเฉพาะวรรณกรรม แต่ยังใช้ได้กับการเมืองอีกด้วย เพราะว่าการเมืองและวรรณกรรมต่างก็เป็นการประกอบสร้างด้วยถ้อยคำและมายา [...]"

(Calvino, 1984. อ้างใน นพพร ประชากุล, 2552: 194)

คำกล่าวข้างต้นของอิตาลี กัลวิโน (Italo Calvino) นักประพันธ์และนักวิจารณ์ผู้มีชื่อเสียงเป็นถ้อยคำที่สามารถสรุปให้เห็นพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงทางแนวคิดในแวดวงวรรณกรรมวิจารณ์ร่วมสมัยที่มีความแตกต่างจากแนวคิดในอดีตอย่างชัดเจนจากที่ครั้งหนึ่งเราเคยเชื่อกันว่า ภาษาและโลกแห่งความจริงนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน

อย่างตรงไปตรงมาคล้ายกับกระจกที่สะท้อนภาพสิ่งต่างๆในโลกได้เสมือนจริง แต่เมื่อแนวคิดที่มีต่อภาษาเปลี่ยนไป แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมซึ่งมีความแนบแน่นกับภาษาเป็นอย่างไรย่อมพัฒนาเปลี่ยนตามไปด้วย จากช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งมองว่านอกจากผู้อ่านจะได้สุนทรียรส แง่คิดหรือความสะเทือนใจจากการอ่านแล้ว งานวรรณกรรมยังทำหน้าที่เสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงเวลาหนึ่งอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่บิดเบือน ในการศึกษาและตีความงานวรรณกรรมจึงให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ สังคมและการเมืองด้วยเชื่อว่างานวรรณกรรมสามารถบ่งชี้สภาพความเป็นไปของสังคม วิถีชีวิต ความคิดของผู้คนในช่วงเวลานั้นๆได้คล้ายกับเอกสารทางประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่ง ต่อมาในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่อวรรณกรรมวิจารณ์แนวใหม่ที่เรียกว่า New Criticism ได้กลายเป็นที่นิยม วรรณกรรมวิจารณ์จึงเปลี่ยนแนวมามุ่งเน้นที่คุณค่าภายในตัวงาน ศึกษาองค์ประกอบต่างๆของตัวบทอย่างละเอียด โดยไม่สนใจบริบทที่เป็นภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคมและการเมืองตลอดจนชีวประวัติของผู้แต่ง การวิเคราะห์ตัวบทในฐานะระบบปิดเช่นนี้จึงทำให้ความหมายของงานวรรณกรรมแต่ละชิ้นเป็นสิ่งที่ตายตัว เพราะการให้ความหมายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในตัวบทโดยไม่เกี่ยวกับบริบทภายนอก

แต่เมื่อมาถึงช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในกระบวนทัศน์ที่มีต่อโลก ภาษาและความจริง แนวคิดเรื่องระบอบแห่งความจริง เรื่องการนำเสนอภาพแทนและเรื่องการประกอบสร้างความหมาย เรื่องปฏิบัติการทางวาทกรรมล้วนมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมวิจารณ์และทำให้มุมมองที่มีต่องานวรรณกรรมเปลี่ยนไปอีกครั้งหนึ่ง การศึกษาและวิเคราะห์งานวรรณกรรมในแนวทางดังกล่าว เปิดโอกาสให้เราสามารถศึกษางานวรรณกรรมเทียบเคียงกับงานเขียนประเภทอื่นๆที่มีใช้เรื่องแต่ง (non-fiction) ได้ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่งานวรรณกรรมมักจะถูกจัดวางไว้ต่างหาก และมีวิธีการศึกษาและตีความแตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามงานวรรณกรรมยังคงมีความสำคัญและดำรงสถานภาพพิเศษบางอย่างอยู่ดี งานวรรณกรรมเกิดจากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่าง 'ความจริง' กับ 'ความหลง' เวลาอ่านงานวรรณกรรม เงื่อนไขหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับในขั้นต้นคือ งานวรรณกรรมนำเสนอ 'เรื่อง

จริง' เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ แต่นำเสนออยู่ในกรอบของ 'ความลวง' คือในรูปแบบของเรื่องแต่ง ความเป็นเรื่องแต่งขยายพื้นที่ในนามของ 'จินตนาการ' ให้นักเขียน 'เล่น' กับการประกอบสร้างความหมายมากกว่างานเขียนประเภทอื่น

ด้วยเหตุนี้ ในการศึกษาภาพแทนในงานวรรณกรรม เราจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า ในขณะที่นักเขียนกำลังนำเสนอสิ่งใดสิ่งหนึ่งในงานเขียนของเขา นักเขียนไม่ได้กำลังถ่ายทอดความจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น แต่สิ่งที่นักเขียนกำลังกระทำอยู่คือนักเขียนกำลังประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวโดยการให้ความหมายต่อสิ่งดังกล่าวผ่านกระบวนการทางภาษาและทางความคิดที่แบบยล Hall (2003: 3) กล่าวว่หากจะดูว่าเราให้ความหมายกับสิ่งต่างๆไว้อย่างไร ก็ให้ดูว่าเรานำเสนอภาพแทนของสิ่งนั้นอย่างไร เราให้ความหมายด้วยถ้อยคำที่เราเลือกใช้เมื่อเราพูดถึงสิ่งนั้น ด้วยเรื่องราวที่เราเล่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น ด้วยภาพลักษณ์ที่เราสร้างขึ้นให้กับสิ่งนั้น ด้วยอารมณ์ความรู้สึกในขณะที่เราเล่าถึงสิ่งนั้น ด้วยวิธีที่เราแบ่งประเภทและจัดวางแนวคิดให้กับสิ่งนั้น รวมทั้งคุณค่าที่เรากำหนดให้สิ่งนั้นด้วย⁴

แต่อย่างไรก็ตาม เราต้องตระหนักไว้ด้วยว่านักเขียนไม่ได้ประกอบสร้างภาพแทนหรือให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆโดยอิสระ เดิมเราเคยเชื่อเรื่องของปัจเจกชนที่มีอิสระในความคิดและการกระทำของตน เชื่อว่านักเขียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกและกำหนดความคิดเห็นต่อเรื่องที่ตนนำเสนอ แต่ถ้าหากพิจารณาจากแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างภาพแทนในเชิงวาทกรรม เราจะมองเห็นว่านักเขียนนั้นเป็นเพียงบุคคลธรรมดาที่มีได้ปราดเปรื่องเลิศล้ำจนสามารถลอยตัวอยู่เหนือการครอบงำของวาทกรรมต่างๆที่แพร่กระจายและซึ่มอยู่ในสังคมแวดล้อมของตน ดังนั้น นักเขียนก็ตกอยู่ในสภาพเดียวกับคนทั่วไปตรงที่ ทัศนคติ วิจารณ์ญาณ หรือแม้กระทั่งการเลือกที่จะพูดถึงหรือไม่พูดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมถูกกำกับด้วยวาทกรรมหรือกรอบความคิดชุดใดชุดหนึ่งเสมอไม่ว่าผู้นั้นจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม สรุเดช โชติอุดมพันธ์ (2551: 3) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

⁴ ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้: “[...], we give things meaning by how we represent them - the words we use about them, the stories we tell about them, the images of them we produce, the emotions we associate with them, the ways we classify and conceptualize them, the value we place on them.”

[...] สถานะของวรรณกรรมจึงเปลี่ยนแปลงไป วรรณกรรมไม่ได้เป็นสิ่งที่นำเสนอความจริงในอุดมคติเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์อีกต่อไป แต่วรรณกรรมเป็นการนำเสนอ “ระบอบแห่งความจริง” หรือความจริงที่ผู้เขียนเชื่อเนื่องจากอยู่ในกรอบวาทกรรมหนึ่งๆ ภาพแทน (representation) ในวรรณกรรมจึงไม่ใช่ภาพแทนของความจริงในอุดมคติอีกต่อไป หากแต่เป็นภาพแทนจากมุมมองของผู้เขียนโดยเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวพันกับกรอบวาทกรรมหนึ่งๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้

กล่าวโดยสรุปคือ นอกจากงานวรรณกรรมจะไม่ได้ให้ภาพสะท้อนของความจริงแล้ว วรรณกรรมยังมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างหรือผลิตซ้ำสิ่งสมมติที่เรียกว่า 'ความจริง' ผ่านภาษาอีกด้วยโดยที่ตัวผู้สร้างงานวรรณกรรมเองก็ถูกครอบงำโดยวาทกรรมต่างๆ อีกชั้นหนึ่ง และจากแนวคิดทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ทำให้มองเห็นว่างานวิจัยเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* เป็นโจทย์อันท้าทายที่น่าจะศึกษาด้วยการนำทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนและแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (constructionist approach) ทั้งในเชิงสัญลักษณ์และในเชิงวาทกรรมมาใช้เป็นฐานในการศึกษา เนื่องจาก การที่นักเขียนชาวเยอรมันนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน ประกอบสร้างและผลิตซ้ำสิ่งที่อ้างว่าเป็นลักษณะเฉพาะของหญิงไทย และเผยแพร่หมุนเวียนจนเป็นที่รับรู้ในหมู่ผู้อ่านชาวเยอรมันนั้น หากพิจารณาด้วยแนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น เราจะเห็นเครือข่ายของปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive practice) ในระบบการนำเสนอภาพแทนอย่างชัดเจน นักเขียนเยอรมันมีบทบาทเป็นทั้งผู้ถูกครอบงำโดยวาทกรรมที่ซ่านซึมอยู่ในระบอบความจริงที่ตนสังกัด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ผลิตข้อมูลความรู้ที่จะกลายเป็นวาทกรรมครอบงำผู้อื่นต่อไป

Foucault เผยให้เห็นว่า เวทีการต่อสู้ของสังคมสมัยใหม่อยู่ที่ระบอบของความจริง เป็นการต่อสู้กันว่าผู้ใดจะสามารถยึดกุมตำแหน่งที่สามารถสื่อสารในวงกว้างและมี

บทบาทที่อยู่ในโลกที่ทำหน้าที่ผลิตความจริง⁵ เพราะนั่นหมายถึงการได้สิทธิ์ในการ เป็น 'ผู้ทรงคุณวุฒิ' หรือผู้สร้างความรู้และความจริงที่คนส่วนใหญ่เชื่อถือ สิ่งนี้คือการ ชวงชิงอำนาจในสังคมสมัยใหม่นั้นเอง ในทางปฏิบัติแล้วกลุ่มชนผู้มีอำนาจทาง เศรษฐกิจและทางการเมืองเหนือกว่ามักจะเป็นผู้ที่ครองสิทธิ์ในการเล่าเรื่อง และเรื่องเล่า เป็นสิ่งที่มีอำนาจสามารถกำหนดอัตลักษณ์ของผู้ที่ถูกเล่าได้ เนื่องจากวาทกรรมมี อิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงให้คนนิยามตนเองตามความรู้ที่ผลิตออกมา เรื่องเล่าหรืองาน เขียนเยอรมันเกี่ยวกับหญิงไทยจึงทำให้หญิงไทยกลายเป็นวัตถุที่ถูกกระทำโดยนักเขียน ชาวตะวันตกซึ่งในที่นี้อาจถือว่าเป็นไปผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า อย่างไรก็ตาม เป็น Foucault อีกเช่นกันที่เสนอว่า ความสัมพันธ์ทุกประเภทล้วนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ แต่ไม่มีระบบอำนาจใดที่ปราศจากการต่อต้านหรือการต่อรอง ซึ่งก็เป็นประเด็นสำคัญอีก ประเด็นหนึ่งที่จะต้องอภิปรายโดยละเอียดอีกครั้งในหัวข้อ แนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonialism) และแนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคม (colonial discourse) ซึ่งได้ กล่าวมาแล้วว่าเป็นกรอบคิดอีกแบบหนึ่งที่จะนำมาใช้ร่วมกับกรอบคิดเรื่องการนำเสนอ ภาพแทนในการศึกษาและตีความตัวบทที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยนี้ต่อไป

2.2 แนวคิดเรื่องภาพเหมารวม (The Concept of the Stereotype)

Bausinger (1988: 160) นักคติชนวิทยาคนสำคัญของเยอรมันได้กล่าว ไว้ว่า "ภาพเหมารวม คือ ศัพท์ทางวิชาการสำหรับแนวคิดที่ไม่เป็นวิชาการ"⁶ ประโยค ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเลื่อนลอยและความไม่มีแก่นสารของความเป็นภาพเหมา รวม แต่เป็นที่น่าสงสัยว่าในความไม่มีแก่นสารนั้น เหตุใดภาพเหมารวมจึงเป็นสิ่งที่ดำรง อยู่ในทุกสังคมมาตลอดตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และช่วงเวลาหนึ่งใน ประวัติศาสตร์ ภาพเหมารวมยังถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทรงประสิทธิภาพของ

⁵ ตัวอย่างของผู้ที่มีบทบาทอยู่ในโลกที่ทำหน้าที่ผลิตความจริงในที่นี้ ได้แก่ หมอ นักวิทยาศาสตร์ ครู เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่านักเขียนที่สามารถเข้าถึงผู้อ่านได้เป็นจำนวนมาก (นักเขียนที่อยู่ในกระแสหลัก) ก็น่าจะรวมอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

⁶ ต้นฉบับภาษาเยอรมันมีดังนี้: "Stereotyp ist der wissenschaftliche Begriff für eine unwissenschaftliche Einstellung."

ตะวันตกในการสร้างความชอบธรรมเมื่อต้องการจะครอบครองชนชาติอื่น แนวคิดเรื่องภาพเหมารวมเป็นเรื่องสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของนักวิชาการคนสำคัญแนวหลังอาณานิคมอย่างเช่น Edward Said และ Homi Bhabha จึงควรที่เราจะต้องรู้ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับภาพเหมารวมก่อนที่จะศึกษาแนวคิดหลังอาณานิคมและวาทกรรมอาณานิคมซึ่งมีภาพเหมารวมเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจมุมมองและแนวคิดแบบหลังอาณานิคมได้ดียิ่งขึ้น

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเรื่องการเกิดภาพเหมารวม

ในเชิงทฤษฎี Jonas และ Schmid (2007: 69-76) ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง Stereotyp und Vorurteil (ภาพเหมารวมและอคติ) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้คือ ในการศึกษาเรื่องภาพเหมารวมในเชิงจิตวิทยาสังคม (sozialpsychologische Stereotypforschung) มีการพัฒนาแนวคิดในเรื่องการเกิดขึ้นของภาพเหมารวม (Entstehung von Stereotypen) โดยอิงกับทฤษฎีต่างๆมากมาย อาจแบ่งเป็นแนวทางกว้างๆได้ดังนี้คือ

2.2.1.1 Die soziokulturellen Ansätze (แนวคิดทางด้านวัฒนธรรมสังคม)

แนวคิดนี้เชื่อว่า หากสืบเรื่องราวไปจนถึงต้นตอจะพบว่าภาพเหมารวมแต่ละภาพมีมูลเหตุจากความขัดแย้งของคนกลุ่มต่างๆในสังคมเช่น ภาพเหมารวมของชาวยิวที่เป็นคนงกเงิน เกิดจากความขัดแย้งที่มีมาตั้งแต่ยุคกลาง หรือยังอาจเกิดจากการแข่งขันแก่งแย่งทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทำกิน ตำแหน่งงาน หรือที่เรียนในสถานศึกษา เป็นต้น

จากการวิจัยตามแนวคิดนี้พบว่า กลุ่มคนที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่าหรือมีการศึกษาสูงกว่า มักจะมีแนวโน้มที่จะมีภาพเหมารวมในทางลบต่อ 'ผู้อื่น' (Fremde) หรือคนต่างกลุ่มน้อยกว่าพวกที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะชนชั้นต่ำที่ยากจนจะขาดแคลนทรัพยากรมากกว่า จึงต้องต่อสู้และมีความขัดแย้งกับผู้อื่นมากกว่า แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นไปได้ว่า กลุ่มชนชั้นสูงมีแนวโน้มจะปกปิดว่าตนเองมีภาพเหมารวม

ในทางลบต่อคนต่างกลุ่ม เนื่องจากชนชั้นสูงถูกคาดหวังว่า พวกเขาควรมีบรรทัดฐานทางความคิดในเชิงการเมืองที่ถูกต้อง (norm of the political correctness) มากกว่าชนชั้นอื่น ทั้งนี้ ย่อมหมายรวมไปถึงว่า พวกเขาควรมีความคิดที่ปราศจากอคติต่อคนต่างกลุ่มด้วย

2.2.1.2 Die intraindividuellen Ansätze (แนวคิดเรื่องลักษณะเฉพาะตัวของปัจเจก)

นักวิชาการในกลุ่มนี้เชื่อว่า การที่บุคคลใดจะมีภาพเหมารวมต่อคนต่างกลุ่มหรือไม่อย่างใดนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลซึ่งย่อมแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามก็ดีสมาชิกของสังคมที่มีสถานภาพสูงในสังคมนั้นมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนให้ภาพเหมารวมและความเชื่อบางอย่างดำรงอยู่ต่อไป เช่น ความเชื่อในทำนองว่าบุคคลบางกลุ่มบางพวกนั้นอ่อนด้อยหรือต่ำกว่ามาโดยกำเนิด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเกื้อหนุนให้ความแตกต่างทางชนชั้นและทางสังคมมีอยู่ สถานภาพของตนที่สูงกว่าผู้อื่นในสังคมจะได้มั่นคงขึ้น

2.2.1.3 Die kognitiven Theorien (แนวคิดที่อิงทฤษฎีเรื่องกระบวนการรับรู้)

แนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นทั้งสองแนวเป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ต่อมาในราวปลายทศวรรษที่ 60 นักวิชาการเริ่มสนใจกระบวนการทำงานทางจิตและสมองที่ทำการเปลี่ยนข้อมูลที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส (Transform Sensory Input) และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เกิดการคิด การรับรู้ การตระหนักรู้ การจำได้และการตัดสินใจ กระบวนการทำงานทางจิตทั้งหมดนี้เรียกว่า cognitive process หรืออาจกล่าวโดยสรุปว่า cognitive process เป็นกระบวนการรับรู้และการทำความเข้าใจ (mental processes of understanding) นั่นเอง

Tajfel (1969 อ้างถึงใน Jonas, 2007:72) เสนอว่า การสร้างภาพเหมารวม (stereotyping) เป็นกระบวนการทำงานของสมองในเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้ (cognitive process) ที่มีขั้นตอนการทำงานอยู่สามขั้นตอนด้วยกันดังนี้คือ

1. ขั้นตอนการจัดหมวดหมู่ (Kategorisierung/ categorizing) หมายถึงการจัดคนหรือสิ่งต่างๆที่มีลักษณะร่วมหรือมีความคล้ายคลึงกัน (ไม่ว่าเป็นลักษณะร่วมที่มีอยู่จริงหรือที่เราคิดเองว่ามีอยู่) ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

2. ขั้นตอนการทำให้เป็นสิ่งที่ทั่วไป (Generalisierung/ generalizing) หมายถึงกระบวนการทำให้ยอมรับหรือเชื่อว่าหน่วยย่อยต่างๆในแต่ละกลุ่มที่จัดไว้ นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันไปหมด

3. ขั้นตอนการเน้นขยาย (Akzentuierung/ accentuating) หมายถึงการเน้นขยายหรือทำให้ความคล้ายคลึงของสิ่งต่างๆที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันนั้นมากเกินความจริง ในขณะที่เดียวกันก็กดทับความคล้ายคลึงของสิ่งหรือคนต่างกลุ่มให้เล็กลงราวกับว่า ในกลุ่มเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันเลย ในขณะที่ระหว่างแต่ละกลุ่มก็ไม่มีลักษณะใดๆที่คล้ายคลึงกันเลยเช่นกัน

2.2.1.4 Die Theorie der sozialen Identität (แนวคิดที่อิงทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม)

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 มีทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรื่องภาพเหมารวมคือทฤษฎี die Theorie der sozialen Identität (SIT: Social Identity Theory) โดย Tajfel und Turner (1979 อ้างถึงใน Jonas, 2007: 72-73) และทฤษฎี die Selbstkategorisierungstheorie (SCT; Self-Categorization Theory) โดย Turner (1982 อ้างถึงใน Jonas, 2007: 72-73) ทั้งสองทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบของแนวคิดเรื่องกระบวนการรับรู้ (cognitive process) และมีแนวคิดที่เป็นไปในทางเดียวกันอยู่มาก

ตามแนวคิดในทฤษฎี die Theorie der sozialen Identität (SIT: Social Identity Theory) นั้นเชื่อว่ามนุษย์มีความปรารถนาที่จะมีอัตลักษณ์ทางสังคมในทางบวก ซึ่งหมายความว่ามนุษย์จะต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมที่มีภาพลักษณ์ที่ดี

ซึ่งอัตลักษณ์ที่ดีสามารถเชิดชูขึ้นมาได้เมื่อมีการเปรียบเทียบกับคนต่างกลุ่มที่มีอัตลักษณ์ด้อยกว่า นี่คือเหตุผลว่าเหตุใดจึงมีการสร้างภาพเหมารวมที่เป็นภาพทางบวกให้กับตนเอง (positive autostereotype) และสร้างภาพเหมารวมที่เป็นลบให้กับผู้อื่น โดยไม่จำเป็นต้องมีเรื่องขัดแย้งต่อกันมาก่อนก็ได้⁷

ส่วนแนวคิดในทฤษฎี die Selbstkategorisierungstheorie (SCT; Self-Categorization Theory) นั้น การจัดตำแหน่งแห่งที่ของตนเองว่าอยู่ในกลุ่มใด เป็นการแบ่งแยกตนเองออกจากกลุ่มอื่นโดยปริยาย การนำตัวเองไปเข้ากับกลุ่มใดส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับทำให้คุณค่า แรงจูงใจและเป้าหมายของแต่ละบุคคล แต่อีกด้านหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับบริบทหรือสถานการณ์ที่แวดล้อมอยู่ในช่วงเวลานั้นๆด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับภาพเหมารวมซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งเนื่องจากเป็นสิ่งดำรงอยู่ในทุกสังคมและเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกันหรือการมีปฏิสัมพันธ์กันของคนในสังคม มีรายงานผลการวิจัยหลายฉบับยืนยันตรงกันว่ากลไกการทำงานของภาพเหมารวมจะทำงานโดยอัตโนมัติและเมื่อกลไกของภาพเหมารวมเริ่มทำงานก็จะส่งผลกระทบต่อประมวลผลข้อมูลในสมองของเราทันที ไม่ได้เพียงส่งผลกระทบต่อรับรู้เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย นอกจากนี้ ภาพเหมารวมยังเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งในลักษณะที่เป็นแนวนอนและลักษณะที่เป็นแนวตั้ง กล่าวคือสามารถถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถ่ายทอดผ่านสื่อจะเป็นการถ่ายทอดอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมาก หรือถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้ทั้งโดยมีเจตนาหรือไม่มีเจตนาก็ตาม

2.2.2 ภาพเหมารวม: อำนาจในการกำหนดอัตลักษณ์และการสร้างความเป็นอื่น

Allport (1954:191 อ้างถึงใน Pickering, 2001:10) ให้คำจำกัดความของคำว่าภาพเหมารวมว่าเป็น 'an exaggerated belief associated with a category'

⁷ ดูเปรียบเทียบกับหัวข้อ 1) Die soziokulturellen Ansätze (แนวคิดทางด้านวัฒนธรรมสังคม)

การแบ่งคนเป็นประเภท (category) กับการสร้างภาพเหมารวมนั้น แม้จะมีความหมายเหลื่อมซ้อนกันอยู่บางส่วน แต่ก็ยังเป็นสองสิ่งที่ไม่เหมือนกัน เพราะ category ไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกขยายให้เกินจริง ไม่ได้เป็นความคิดที่ยึดติด (fixed) แต่เป็นสิ่งที่โต้แย้งและเปลี่ยนแปลงได้ ในขณะที่ภาพเหมารวม (stereotype) เป็นภาพที่ยึดติด ไม่ยืดหยุ่นและไม่ยอมรับการโต้แย้ง เนื่องจากการรักษาความน่าเชื่อถือของภาพเหมารวมนั้น เท่ากับการรักษาอำนาจที่ได้มาจากการสร้างภาพเหมารวมนั้นๆนั่นเอง เพราะภาพเหมารวมเป็นกลวิธีหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งแบบแผนมาตรฐาน (norm) ประเพณี ความประเพณีที่เห็นว่าถูกต้องสมควร รวมไปถึงการให้คุณค่าในสิ่งต่าง ดังนั้น ภาพเหมารวม จึงเป็นสิ่งที่ถูกตัดสินตีค่าแล้วเสมอว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในกรอบแบบแผนมาตรฐานหรือเป็นสิ่งที่แตกต่างอยู่นอกกรอบ การตัดสินตีค่าเช่นนี้เป็นการแสดงอำนาจอย่างหนึ่ง เพราะการสร้างภาพเหมารวมเป็นการนำเสนอภาพแทนที่ดูราวกับเป็นความจริง ซึ่งทำให้ผู้ที่ถูกสร้างภาพเหมารวมจะเกิดความแปลกแยกกับตนเองราวกับว่ามีสองร่างอยู่ในคนเดียว ร่างหนึ่งคือตัวตนที่คิดว่าตนเป็น และอีกร่างหนึ่งคือความเป็นอื่น (the Other) ที่ถูกยึดเยียดมาให้และไม่สามารถสลัดหลุดพ้นไปจากมันได้

Huddart (2006: 37) มีความเห็นว่า ปัญหาของภาพเหมารวมคือ การที่ภาพเหมารวมทำให้ปัจเจกบุคคลหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถูกตรึงแน่นอยู่กับที่ด้วยภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยคนอื่น โดยที่ผู้สร้างไม่สนใจหรือไม่ยอมรับรู้ว่าคนที่ถูกสร้างภาพเหมารวมนั้นคิดว่าอัตลักษณ์หรือตัวตนของตนเองนั้นเป็นอย่างไร อีกทั้งยังมักจะอ้างว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในตัวตนของผู้ที่ถูกกำหนดภาพเหมารวมเป็นอย่างดี ทั้งที่ความรู้ที่อ้างนั้นมักเป็นสิ่งที่คิดขึ้นเอง

กล่าวโดยสรุปคือ ภาพเหมารวมทำให้ความหลากหลายในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมถูกกดทับ ทำให้อคติกลายเป็น 'ความจริง' และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงอำนาจของคนบางกลุ่ม ทุกประเด็นที่กล่าวมานี้จะได้พูดถึงอีกครั้งจากมุมมองของแนวคิดหลังอาณานิคมในลำดับต่อไป

2.3 แนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonialism)

การนำแนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonialism) มาใช้เป็นกรอบทฤษฎีหลักในการศึกษาและตีความตัวบทของงานวิจัยเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นั้น อาจก่อให้เกิดคำถามว่า ทฤษฎีดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้กับงานวิจัยนี้ได้อย่างไร ในเมื่อประเทศไทยไม่เคยตกเป็นประเทศอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตกมาก่อน

ต่อคำถามข้างต้น Jackson และ Cook (2004: 21) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ความสนใจที่ตะวันตกมีต่อประเทศไทยนั้นมีนัยแห่งความสนใจทางเพศแฝงอยู่ตลอดมา ไม่แตกต่างจากที่ตะวันตกได้ให้ความสนใจกับประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของตนมาก่อน ปรัชญาการณดังกล่าวอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่ไทยไม่ได้เคยตกเป็นอาณานิคมของตะวันตกมาก่อนเสียด้วยซ้ำ

คำกล่าวของ Jackson และ Cook สอดคล้องกับข้อมูลที่รวบรวมได้จากงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยในแง่ที่ว่าความสนใจที่เยอรมันมีต่อประเทศไทยนั้นมีนัยแห่งความสนใจทางเพศแฝงอยู่เป็นอันมาก ข้อสังเกตข้างต้นจึงทำให้เกิดคำถามว่า เป็นไปได้หรือไม่ว่า การที่ประเทศไทยไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกมาก่อนจึงทำให้ไทยมีเสน่ห์ที่ดึงดูด คล้ายดินแดนที่ยังไม่เคยถูกล่วงล้ำซึ่งยังคงความลึกลับและความท้าทายให้เข้ามาสัมผัส ค้นคว้าและครอบครอง

ส่วนทางด้านนักวิชาการของไทย นพพร ประชากุล (2552ข: 207) ได้เสนอเรื่องแนวคิดหลังอาณานิคมกับประเทศไทยในแง่ของประวัติศาสตร์ การเมืองและวัฒนธรรมไว้อย่างละเอียดและชัดเจนดังนี้

แม้ว่าไทยจะมิได้ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตกในช่วงอาณานิคมดังกล่าว แต่ก็หาได้หมายความว่าเราปลอดจากผลกระทบของปรากฏการณ์อาณานิคมนั้นไม่ เป็นที่ทราบกันดีว่า เมื่ออังกฤษและฝรั่งเศสเข้ามารุกล้ำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สยามจำต้องปรับตัวอย่างใหญ่หลวงในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๕ ด้วยการเร่ง

สร้างรัฐในรูปแบบชาติ (nation-state) อย่างรวดเร็ว พร้อมกับแปรประเทศให้เป็น “สมัยใหม่” (modern) ตามแบบตะวันตกเพื่อรับมือกับสถานการณ์อันล่อแหลมยิ่ง ผลพวงอันเป็นรูปธรรมของอิทธิพลตะวันตกที่พบเห็นในสังคมไทยทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นระบบการบริหารราชการ กฎหมาย การคมนาคม ระบบการศึกษา ระบบการแพทย์ อาคารบ้านเรือน การแต่งกาย วิถีดำเนินชีวิตหรือแม้กระทั่งแนวการเขียนวรรณกรรม การประพันธ์ดนตรี ล้วนแล้วแต่วางรากฐานไว้ในยุคที่ไทยถูกคุกคามด้วยปรากฏการณ์อาณานิคมแทบทั้งสิ้น

นอกเหนือจากบริบททางประวัติศาสตร์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจเข้ามาในประเทศไทยของประเทศตะวันตกในศตวรรษที่ 20 นั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นการเข้ามาครอบครองในอีกรูปแบบหนึ่ง ประเทศไทยมีแนวทางพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้มีความทันสมัยตามแบบตะวันตก (westernization) การเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นสัญลักษณ์ของการพยายามเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เปิดโอกาสให้ประเทศตะวันตกเข้ามาลงทุนในประเทศไทยและใช้ไทยเป็นฐานการผลิต เป็นแหล่งวัตถุดิบและแหล่งแรงงานราคาถูกของบริษัทอุตสาหกรรมข้ามชาติขนาดใหญ่ นอกจากนี้นโยบายสร้างรายได้จากภาคบริการ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวแห่แหนเข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูก การเข้ามาของตะวันตกในปัจจุบันอาจต่างกับในยุคอาณานิคมเมื่อครั้งศตวรรษที่ 19 บ้างตรงที่เป็นการเข้ามาครอบครองโดยไม่ต้องใช้กำลังทหารบังคับ ไม่ต้องมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการทำสงครามอย่างในอดีต แต่มีอาวุธชนิดใหม่คือสกุลเงินตะวันตกที่แข็งแกร่งซึ่งทำให้ไทยยอมจำนนเปิดประตูให้ตะวันตกยatraเข้ามาในประเทศไทย ใช้อำนาจของระบอบทุนกำหนดและเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม รวมไปถึงวิถีคิดและวิถีปฏิบัติในการดำรงชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องหรือเอื้อต่อการดำรงอยู่ของระบบทุนนิยมและผลประโยชน์ของตะวันตกนั้น กล่าวได้ว่า สภาวะเช่นนี้ไม่แตกต่างจากสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในประเทศอาณานิคมในอดีตอย่างใดนัก

หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า การเข้าครอบครองโดยตะวันตกในศตวรรษที่ 20 ดูจะมีประสิทธิภาพกว่าเดิมเสียด้วยซ้ำ เพราะเกิดขึ้นด้วยความยินยอมพร้อมใจของไทย ไม่ต้องบังคับด้วยการใช้กำลัง แต่เป็นการครอบงำทางความคิดให้เราเห็นดีเห็นงามไปด้วยกับตะวันตก กดทับหรือหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงเรื่องลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความไม่เท่าเทียมกัน การถกฉวยแสวงหาผลประโยชน์ หรือผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นกับไทย ด้วยการชวาทกรรมที่ว่า การเข้ามาของตะวันตกคือการเข้ามาของเงินทุนมหาศาล การถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและความรู้ทางการบริหารจัดการที่ทันสมัยอันจะนำมาซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดีของประชาชนชาวไทย รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ทันสมัยเท่าเทียมสากล เป็นการสร้างความชอบธรรมให้ตะวันตกสามารถเข้ามาครอบครองใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลของไทยอย่างเต็มที่โดยไม่มีการต่อต้าน

2.3.1 แนวคิดหลังอาณานิคม: ความเป็นมา ความหมายและขอบข่ายการศึกษา

แนวคิดหลังอาณานิคมเป็นแนวคิดที่มีต้นกำเนิดมาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ปรากฏการณ์ลัทธิจักรวรรดินิยม (Imperialism) ในศตวรรษที่ 19 เมื่อมหาอำนาจตะวันตกเข้าไปปกครองดินแดนต่างๆ ด้วยการส่งคนเข้าไปปกครองในดินแดนเหล่านั้นโดยตรง มีการจัดการปกครองด้วยระบบอาณานิคมซึ่งดำเนินไปตามคติความเชื่อที่รวมเรียกว่า 'ลัทธิอาณานิคม' นพพร ประชากุล (2544: 156) ได้อธิบายในเรื่องนี้ไว้ว่า ลัทธิอาณานิคมเป็นการเข้าไปยึดครองประเทศต่างโดยอ้างคติความเชื่อ ดังนี้คือ 1) คติความเชื่อบนหลักเศรษฐกิจทุนนิยม เรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในโลก (ของชาติอื่น) มาแปรเป็นสินค้าเพื่อการบริโภคอันเป็นอรรถประโยชน์ทางเศรษฐกิจของมนุษยชาติ 2) คติด้านชาติพันธุ์ซึ่งมีรากเหง้ามาจากทฤษฎีวิวัฒนาการของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) ซึ่งเชื่อว่า วิวัฒนาการเกิดจากการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเผ่าพันธุ์มนุษย์นั้นไม่เท่าเทียมกัน ชนผิวขาวสมควรไปปกครองดูแลชนชาติอื่นเนื่องจากตนสูงส่งกว่า 3) คติทางจริยธรรมเรื่อง อารยธรรมสมัยใหม่ (modern civilization) จาก

ปรัชญาแห่งความรู้แจ้ง⁸ ซึ่งเชื่อว่าปัญญาและเหตุผลเป็นหนทางปลดปล่อยมนุษย์จากความมมงาย ล้าหลัง ดังนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่ของคนขาว (the white man's burden)⁹ ที่จะต้องนำแสงสว่างทางปัญญาไปให้กับซีกโลกที่ยังมืดมน แม้วาระบบอาณานิคมจะได้ล่มสลายลงในช่วงเวลาประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 ไปแล้วก็ตาม แต่ลัทธิอาณานิคมก็ยังดำรงต่อไปในรูปแบบที่ซับซ้อนกว่าเดิม ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 จึงเกิดนักคิดแนวหลังอาณานิคมที่ตั้งคำถามและพยายามศึกษาความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ที่ยังคงอุดมการณ์เก่าๆ ซึ่งเราอาจเรียกว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างตะวันตกกับภูมิภาคอื่นของโลก

คำว่า แนวคิดหลังอาณานิคม (postcolonialism) หรือ หลังอาณานิคม (postcolonial) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับศาสตร์ต่างๆ มากมาย ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และวรรณกรรม จึงเป็นคำที่ยากแก่การให้คำจำกัดความที่ชัดเจนและครอบคลุมได้ในคำจำกัดความเดียว

Ashcroft et al. (2003: 2) ได้นิยามไว้กว้างๆ ว่า คำว่า หลังอาณานิคม เป็นคำที่กำหนดใช้สำหรับวัฒนธรรมทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการล่าอาณานิคมตามลัทธิจักรวรรดินิยมโดยนับตั้งแต่ช่วงเวลาที่เข้ามายึดครองจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และได้อธิบายไว้ใน *The Empire Writes Back* (Ashcroft et al. 1999: 186-188) หนังสืออีกเล่มหนึ่งของผู้แต่งคณะเดียวกันว่า แต่เดิมคำว่า postcolonial ถูกใช้บริบททางประวัติศาสตร์บ่งบอกถึงช่วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อครั้งประเทศอาณานิคมทั้งหลายลุกขึ้นต่อสู้เรียกร้องจนได้รับเอกราช ต่อมาในช่วงปลายทศวรรษที่ 70 คำๆ นี้จึงถูกนำมาใช้ในแวดวงวรรณกรรมวิจารณ์ ในการอภิปรายถึงผลกระทบทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกิดจากกระบวนการล่าอาณานิคม แนวคิดหลังอาณานิคมจะตรวจสอบและศึกษา

⁸ ปรัชญาแห่งความรู้แจ้งเป็นรากฐานความเชื่อในยุคเรืองปัญญา (The Enlightenment Age) ที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18

⁹ ความเชื่อเรื่อง the white man's burden เป็นความคิดที่มีรากเหง้ามาจากความเชื่อในคริสต์ศาสนา (Christianity) ที่มองว่าผู้ใดก็ตามที่ไม่ใช่คริสตศาสนิกชนเป็นผู้ที่ยังป่าเถื่อน (savage) และเป็นภาระหน้าที่ของคริสตศาสนิกชนที่ดีที่จะต้องนำความศิวิไลซ์ไปสู่ดินแดนป่าเถื่อน (the civilizing mission) เหล่านั้น ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าความเชื่อดังกล่าวยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

กระบวนการและผลกระทบ รวมทั้งปฏิกริยาที่มีต่อลัทธิอาณานิคมของยุโรป นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมารวมไปถึงลัทธิอาณานิคมใหม่ (neocolonialism)¹⁰ในปัจจุบันนี้ด้วย

เราคงเห็นได้ว่าในการศึกษาโดยใช้แนวคิดหลังอาณานิคมในปัจจุบันนี้ เรื่องของผลกระทบทางวัฒนธรรมน่าจะเป็นสิ่งที่เราให้น้ำหนักมากกว่ามิติทางด้านเวลาหรือประวัติศาสตร์ เนื่องจากผลกระทบของลัทธิอาณานิคมหรือจักรวรรดินิยมมีได้สิ้นสุดลงเพียงเพราะประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมได้เอกราชแล้วเท่านั้น Hall (1996: 242-260 อ้างถึงใน McLeod, 2000: 32) ได้กล่าวไว้ว่า “[...] life after independence in many ways is characterized by the persistence of many of the effects of colonisation”

ในเชิงวัฒนธรรมศึกษา Baldwin (2004: 188) พยายามอธิบายความหมายของคำว่า แนวคิดหลังอาณานิคม (postcolonialism) ด้วยการวิเคราะห์และสรุปขอบข่ายเรื่องที่ใช้นแนวคิดหลังอาณานิคมในการศึกษา ดังต่อไปนี้ แนวคิดหลังอาณานิคมเป็นการศึกษาเรื่อง 1) วัฒนธรรมจักรวรรดินิยม 2) วัฒนธรรมต่อต้านจักรวรรดินิยม 3) วัฒนธรรมของประเทศที่ได้รับเอกราชจากการเป็นอาณานิคม 4) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในโลกที่หนึ่งซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจกับวัฒนธรรมของประเทศในโลกที่สามที่บางครั้งถูกเรียกว่าวัฒนธรรมชายขอบ (peripheral culture)

ในเชิงวรรณกรรมวิจารณ์ อาจสรุปแนวทางการวิจารณ์วรรณกรรมแนวหลังอาณานิคม (postcolonial criticism) ได้เป็นสองแนว ในแนวทางแรกเป็นการนำเอางานวรรณกรรมของอังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งเขียนขึ้นในช่วงเวลาที่ลัทธิอาณานิคมกำลังเฟื่อง

¹⁰ ลัทธิอาณานิคมใหม่ neocolonialism คือการที่จักรวรรดิยังคงดำรงอิทธิพลและอำนาจทางการเมือง การเมืองและเศรษฐกิจอยู่เหนือประเทศในโลกที่สาม แม้ว่าประเทศซึ่งเคยเป็นอาณานิคมเหล่านั้นจะได้รับเอกราชอย่างเป็นทางการแล้วก็ตาม เพียงแต่ศูนย์กลางอำนาจใหญ่ย้ายจากยุโรปไปอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ลักษณะการครอบงำทางเศรษฐกิจของลัทธิอาณานิคมใหม่ดำรงอยู่ในรูปแบบของบริษัทข้ามชาติที่แสวงหาผลประโยชน์จากสภาพเศรษฐกิจอ่อนแอของประเทศในโลกที่สามซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ต้องอาศัยการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติและ การนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อความอยู่รอด

ฟูโตโดยเลือกงานที่ได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีคุณค่ามาอ่านตีความใหม่ด้วยแนวคิด หลังอาณานิคม ศึกษาและวิเคราะห์ทั้งจากสิ่งที่มีปรากฏอยู่ในตัวงานและสิ่งที่ถูกละเลย ไม่ได้นำมากล่าวถึงว่า งานวรรณกรรมดังกล่าวประกอบสร้างขึ้นจากวาทกรรมอาณานิคมใดบ้าง และมีส่วนในการค้าจุนลัทธิจักรวรรดินิยมทั้งในทางตรงและทางอ้อมหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลจากการวิเคราะห์งานวรรณกรรมที่ถือกันว่าเป็นงานต้นแบบ (canonical works of literature) สูงค่าของตะวันตกนี้ ได้เปิดเผยให้เห็นความจริงว่า งานวรรณกรรมมิได้มีเพียงคุณค่าทางวรรณกรรมเท่านั้น แต่งานวรรณกรรมยังเป็นอีกพื้นเพหนึ่งที่ได้รับใช้ลัทธิจักรวรรดินิยม โดยทำหน้าที่สนับสนุนค้ำจุนการเผยแผ่อ่านาจารุกรานประเทศที่อ่อนแอกว่าด้วยวิธีการถ่ายทอดอุดมการณ์จักรวรรดินิยมอย่างแยบยล และแนบเนียนกว่างานเขียนประเภทอื่นเสียอีก

ส่วนอีกแนวทางหนึ่งนั้น วรรณกรรมวิจารณ์แนวหลังอาณานิคมศึกษางานเขียนภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสที่เขียนขึ้นในประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมมาก่อนซึ่งอาจแบ่งงานเขียนออกได้เป็นสองกลุ่ม

กลุ่มแรกเป็นงานที่เขียนขึ้นโดยชาวตะวันตกที่เดินทางเข้าไปพำนักในประเทศอาณานิคมผู้ซึ่งอาจนับได้ว่าเป็นตัวแทนของอำนาจจักรวรรดินั้นเอง งานเขียนกลุ่มนี้แม้ว่าโดยมากจะเป็นงานเขียนเกี่ยวกับเรื่องราว ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในประเทศอาณานิคมนั้นก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี ย่อมไม่ใช่งานที่เขียนขึ้นจากมุมมองของวัฒนธรรมของเจ้าของประเทศหรือเป็นงานเขียนที่สามารถเข้าถึงวัฒนธรรมเหล่านั้นแต่อย่างใด และเมื่อได้อ่านวิเคราะห์โดยละเอียดแล้ว ก็จะสามารถมองเห็นถึงการกดขี่วัฒนธรรมพื้นถิ่นและการยกตัวขึ้นเหนือกว่าอย่างชัดเจน กล่าวสรุปได้ว่าเป็นงานเขียนที่มีวาทกรรมอาณานิคมซ่อนอยู่มากมายนั่นเอง

ส่วนกลุ่มที่สองงานที่เขียนขึ้นโดยผู้ที่เคยตกอยู่ใต้การปกครองของเจ้าอาณานิคม วรรณกรรมวิจารณ์แนวหลังอาณานิคมจะศึกษาวิธีการที่นักเขียนใช้ในการวิพากษ์อำนาจของเจ้าอาณานิคมรวมทั้งกลวิธีต่างๆในงานเขียนที่ใช้ในการต่อต้านอำนาจและอิทธิพลที่ยังครอบงำชีวิตและจิตใจของผู้ที่เคยเป็นข้าอาณานิคมมาก่อน ตัวอย่างของกลวิธีดังกล่าวได้แก่ การหักล้าง การล้อเลียน การใช้วาทกรรมโต้กลับ รวมทั้งการนำ

ภาษาอังกฤษมาปรับใช้ในรูปแบบใหม่หรือในความหมายใหม่เพื่อเป็นการลดทอนอำนาจของภาษาและยกเลิกการผูกขาดสิทธิ์ในการสร้างความหมายของเจ้าของภาษา เป็นต้น ซึ่งเป็นกลวิธีที่ Ashcroft et al. เรียกว่า ‘การเพิกถอนสิทธิ์และการปรับใช้ให้เหมาะสม’ (Abrogation and appropriation) นอกจากนี้ วรรณกรรมวิจารณ์แนวหลังอาณานิคมยังศึกษาเรื่องความพยายามของผู้ที่เคยเป็นข้าอาณานิคมในการรื้อฟื้นวัฒนธรรมพื้นถิ่นและอัตลักษณ์ของตนที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรม

หลังจากที่ได้ศึกษาความเป็นมา ความหมายและขอบข่ายการศึกษาของแนวคิดหลังอาณานิคมทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว คงทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศในโลกที่สาม อีกทั้งก็ไม่ได้อยู่ในสถานภาพที่ดีกว่าประเทศที่เป็นอดีตอาณานิคมเท่าใดนักในแง่ของการไม่สามารถพึ่งพาตนเองและการถูกรอบงำทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม แนวคิดหลังอาณานิคมซึ่งมีขอบข่ายการศึกษาที่กว้างขวางและยังเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในหัวข้อเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* หากเราจะนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นแนวคิดที่สนับสนุนสมมติฐานต่างๆในงานวิจัย และใช้ในการช่วยเปิดมุมมอง วิเคราะห์รหัสและสัญลักษณ์ต่างๆที่ประกอบสร้างอยู่ในตัวบทที่ศึกษาอันจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิธีคิดและวิถีปฏิบัติที่(นักเขียน)ชาวตะวันตกกระทำต่อ(หญิง)ไทยผ่านกระบวนการนำเสนอภาพแทนและวาทกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านวาทกรรมอาณานิคมซึ่งจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

2.3.2 แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมของ Edward Said

2.3.2.1 นูรพาคตินิยม (Orientalism)

แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมได้รับการนำเสนอไว้อย่างชัดเจนในหนังสือชื่อ Orientalism ซึ่งเป็นผลงานของ Edward Said ผู้เกิดในปี ค.ศ.1935 และเป็นนักวิชาการด้านวรรณคดีเปรียบเทียบชาวอเมริกันเชื้อสายปาเลสไตน์ เมื่อ Said เปิดตัวหนังสือเล่มนี้ขึ้นในปี ค.ศ.1978 Orientalism ได้กลายเป็นหนึ่งในหนังสือที่ทรง

อิทธิพลทางความคิดมากที่สุดเล่มหนึ่งแห่งช่วงปลายศตวรรษที่ 20 นักวิชาการหลายคน มีความเห็นตรงกันว่า Orientalism เป็นหนังสือที่จุดประกายทำให้แนวคิดหลังอาณานิคมเป็นที่สนใจในแวดวงวิชาการอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก

ในหนังสือ Orientalism Said ทำการศึกษาและวิเคราะห์เรื่อง ‘การศึกษาเกี่ยวกับตะวันออกที่กระทำโดยชาวตะวันตก’ โดยได้รับอิทธิพลในการทำงานจากแนวคิดเรื่องการครอบงำทางวัฒนธรรม (hegemony)¹¹ จาก Antonio Gramsci (ปีค.ศ. 1891-1937) นักเขียนมาร์กซิสต์ชาวอิตาลี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแนวคิดเรื่องวาทกรรม (discourse) ของ Michel Foucault (ปีค.ศ. 1926-1984) นักคิดคนสำคัญชาวฝรั่งเศสที่ได้กล่าวถึงมาแล้วก่อนหน้านี้ Said ได้ศึกษาจากเอกสาร งานเขียนและบันทึกต่างๆ ของอังกฤษและฝรั่งเศสในระหว่างช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ว่าประเทศเจ้าอาณานิคมซึ่งได้แก่ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสนั้น ได้นำเสนอภาพของประเทศในตะวันออกของทวีปแอฟริกาและประเทศในตะวันออกกลางไว้อย่างไร และใช้กลวิธีอย่างไรในการนำเสนอภาพแทนเหล่านั้น

ระเบียบวิธีการอ่านและวิเคราะห์ด้วยบทที่ตะวันตกเขียนถึงตะวันออกที่ Said ใช้ในการศึกษาเรื่อง Orientalism คือระเบียบวิธีที่ Said เรียกว่า ‘strategic location’ และ ‘strategic formation’ คำว่า ‘strategic location’ หมายถึงการวิเคราะห์หาจุดยืนของผู้ประพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขียนเกี่ยวกับตะวันออก ส่วนคำว่า ‘strategic formation’ หมายถึง การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับตัวบทด้วยกันหรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับหน่วยอ้างอิงอื่นๆ อันเป็นความสัมพันธ์ที่นำมาซึ่งความน่าเชื่อถือหรือความเป็นตัวงานที่สามารถใช้อ้างอิงได้ (referential power) ซึ่ง

¹¹ Baldwin (2004:106) ได้นิยาม คำว่า Hegemony ไว้ดังนี้: “The organization of consent based upon establishing the legitimacy of leadership and developing shared ideas, values, beliefs and meanings.” Gramsci ชี้ให้เห็นว่าความคิด คุณค่า ความเชื่อและความหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคมว่าเป็นสิ่งปกติเป็นความจริงที่ไม่ต้องตั้งคำถามนั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของชนชั้นที่ครองอำนาจในสังคมนั้นๆ (the hegemonic class)

ความน่าเชื่อถือดังกล่าวก็จะนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับที่กว้างขวางขึ้นต่อไปอีกในระดับวัฒนธรรม (Said, 1978: 20)¹²

สำหรับความหมายของคำว่า Orientalism ซึ่ง Said นำมาใช้เป็นชื่อหนังสือ นั้นเป็นคำที่มีหลายความหมายแต่ความหมายที่น่าจะเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้มากที่สุดน่าจะเป็นความหมายที่สาม¹³ ที่ Said (1978: 3) ได้ให้ไว้ดังนี้คือ

"สำหรับ Orientalism นั้น เราสามารถวิเคราะห์และอภิปรายหาคำตอบได้ว่า เป็นเรื่องของการจัดการกับตะวันออกที่กระทำอย่างเป็นหลักเป็นฐานจนสามารถสถาปนาขึ้นเป็นสถาบัน¹⁴แห่งการจัดการทุกสิ่งเกี่ยวกับตะวันออก การจัดการนั้นกระทำโดย การสร้างคำกล่าวเกี่ยวกับตะวันออก สร้างสิทธิในการให้ภาพเกี่ยวกับตะวันออก บรรยายลักษณะของตะวันออก สอนเรื่องราวเกี่ยวกับตะวันออก สรพหาคำตอบให้กับข้อโต้แย้งเกี่ยวกับตะวันออก ปกครองตะวันออก กล่าวสั้นๆก็คือ Orientalism เป็นวิถีแบบตะวันตกในการครอบงำปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และ มีอำนาจสิทธิขาดเหนือตะวันออกนั่นเอง"¹⁵

¹² ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้: "My principal methodological devices for studying authority here are what can be called *strategic location*, which is a way of describing the author's position in a text with regard to the Oriental material he writes about, and *strategic formation*, which is a way of analyzing the relationship between texts and the way in which groups of texts, types of texts, even textual genres, acquire mass, density, and referential power among themselves and thereafter in the culture at large. [...]"

¹³ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับความหมายที่หนึ่งและความหมายที่สองได้ใน Said, Edward, *Orientalism*. London: Routledge & Kegan Paul, 1978. p. 2-3.

¹⁴ คำว่า 'สถาบัน' ในที่นี้ไม่ใช่สถาบันที่เป็นหน่วยงานซึ่งเป็นรูปธรรม (institute) อย่างเช่น สถาบันเกอเธ่ หรือสถาบันไทยศึกษา แต่เป็นคำว่า 'สถาบัน' ที่มีความหมายเป็นนามธรรม (institution) เช่น สถาบันครอบครัว เป็นต้น

¹⁵ ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้: "Orientalism can be discussed and analyzed as the corporate institution for dealing with the Orient – dealing with it by making statements about it, authorizing view of it, describing it, by teaching it, settling it, ruling over it: in short,

ใน Orientalism Said ได้ชี้ให้เห็นว่า ลักษณะบางอย่างของประเทศอาณานิคมที่ตะวันตกอ้างว่าเป็นลักษณะเฉพาะของตะวันออกซึ่งถูกกล่าวถึงซ้ำแล้วซ้ำเล่าในดวับทมากมายซึ่งเขียนโดยบุคคลต่างๆกันจนไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นเรื่องของความเชื่อส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ แต่น่าจะเป็นความเชื่อที่ถูกสร้างเป็นระบบโดยกรอบวาทกรรมซึ่งมีอำนาจของจักรวรรดินิยมเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดความน่าเชื่อถือ วาทกรรมอาณานิคมจึงไม่ได้หมายถึงดวับทโดยตรง แต่หมายถึงกฎเกณฑ์และปฏิบัติการ (set of practices) ที่ทำให้เกิดการผลิตดวับทนั้น รวมไปถึงระเบียบวิธีการจัดรูปแบบความคิดที่อยู่ซ่อนอยู่ภายในดวับทนั้นๆด้วย ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 วาทกรรมอาณานิคมถ่ายทอดไหลเวียนอยู่ในการสร้างองค์ความรู้ต่างๆที่ดูเหมือนว่าจะเป็สิ่งที่ปราศจากอคติ แต่ในความเป็นจริงแล้วคำกล่าวต่างๆเกี่ยวกับตะวันออกหรือประเทศอาณานิคมล้วนเป็คำกล่าวที่มีการตัดสินคุณค่า กดให้ต่ำและสร้างภาพเหมารวมว่าเป็นลักษณะเฉพาะทางเชื้อชาติโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายที่มีอยู่ในวิถีตะวันออกนั้นๆ

นอกจากนี้ Said (1978: 5) ยังเสนอว่า ตะวันตกไม่ได้มองตะวันออกบนพื้นฐานของความเป็นจริง สิ่งที่ตะวันตกนำเสนอเกี่ยวกับตะวันออกไม่ได้เป็นความจริงตามธรรมชาติที่ไร้แรงกระทำ แต่เป็นความจริงที่มนุษย์สร้างขึ้น¹⁶ หรืออาจกล่าวให้ชัดเจนขึ้นว่า ตะวันตกนำเสนอผลผลิตของความฝันและจินตนาการที่ตะวันตกมีต่อตะวันออก อย่งไรก็ตาม ข้อเท็จจริงกึ่งจินตนาการของตะวันตกก็ได้รับการสถาปนาให้เป็นองค์ความรู้ที่เป็นความจริง เป็นกลางปราศจากอคติ (objective) โดยมีสถาบันทางการศึกษาและวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์ สถาบันการศึกษา เป็นต้น รับรองความรู้นั้นในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับตะวันออกในพิพิธภัณฑ์ การจัดพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับตะวันออกเป็นเอกสารวิชาการ หรือแม้แต่การถ่ายทอดเรื่องราวของตะวันออกในงานวรรณกรรม เป็นต้น

Orientalism as a Western style for dominating , restructuring, and having authority over the Orient."

¹⁶ ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ : "It is not an inert fact of nature but man-made."

ในแง่ของพื้นที่ คำว่า Imaginative Geography เป็นคำสำคัญคำหนึ่งที่ Said ใช้ในแสดงให้เห็นว่า ตะวันตกมีวิธีการกล่าวอ้างเพื่อที่จะเข้าครอบครองตะวันออกอย่างไรเหตุผล Said (1978: 54) ได้เสนอไว้ดังนี้ว่า

" [...] A way of making geographical distinctions that can be entirely arbitrary. I use the word "arbitrary" here because imaginative geography of the "our land - barbarian land" variety does not require that the barbarians acknowledge the distinction. It is enough for "us" to set up these boundaries in our own minds; "they" become "they" accordingly, and both their territory and their mentality are designated as different from ours."

ในความเห็นของ Said ดินแดนในตะวันออกถูกประกอบสร้างตามอำเภอใจ ชาวตะวันตกโดยมีวาทกรรมอาณานิคมรองรับ กล่าวคือตะวันตกกำหนดตะวันออกให้เป็นดินแดนป่าเถื่อนเพื่อจะสร้างความชอบธรรม ในการที่ชาวตะวันตกจะเข้ามาสำรวจและครอบครอง Said เรียกดินแดนในลักษณะเช่นนี้ว่า Imaginative Geography โดยอธิบายว่า ชาวตะวันตกแบ่งแยกดินแดนออกเป็น 'ของเรา - ของเขา' ขึ้นมาเองในใจ ดินแดน 'ของเขา' คือดินแดนป่าเถื่อนแบบตะวันออกซึ่งตรงข้ามกับดินแดน 'ของเรา' ที่ศิวิไลซ์แบบตะวันตก การกำหนดพรมแดนในจินตนาการขึ้นมาตามอำเภอใจ (arbitrary) โดยที่ไม่ได้สนใจเลยว่าอีกฝ่ายคิดอย่างไรและยอมรับการแบ่งแยกความแตกต่างนั้นหรือไม่ เป็นการแบ่งเขาแบ่งเราและทำให้เกิดความเป็นอื่นไม่ใช่ความเป็นอื่นทางด้านพื้นที่ภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่ยังสร้างความเป็นอื่นทางความคิดด้วย

2.3.2.2 คู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) และ ภาพเหมารวม (Stereotype) ใน Orientalism

อีกสิ่งหนึ่งที่ Said พบว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการประกอบสร้างภาพแทนของตะวันออกผ่านวาทกรรมอาณานิคมคือ การสร้างคู่ตรงข้าม (binary oppositions) และการสร้างภาพเหมารวม (stereotype) Said เสนอว่า สิ่งที่ตะวันตก

กระทำต่อตะวันออกในรูปแบบของการศึกษาและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับตะวันออกแล้ว นำมาอ้างว่าเป็นความจริงเกี่ยวกับตะวันออกนั้น เป็นเพียงการนำเสนอภาพแทนซึ่งถูกประกอบสร้างขึ้นโดยตะวันตกบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ตะวันตกหรือยุโรปนั้นเป็นศูนย์กลางของโลก สิ่งที่ตะวันตกคิด ตะวันตกทำถือเป็นความปกติ ชาวตะวันตกเป็นชนชาติที่มีความศิวิไลซ์ เป็นตัวแทนของเหตุผล ความมีวุฒิภาวะ ตรงข้ามกับตะวันออกที่เป็นความล้าหลัง ป่าเถื่อน ความเป็นเด็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะ สิ่งที่ตะวันออกแตกต่างจากตะวันตกถือเป็นความไม่ปกติ โลกทัศน์ของแนวคิด Orientalism นั้นคือการแบ่งโลกออกเป็นขั้วตรงกันข้ามสองขั้ว ซึ่งไม่เพียงแตกต่างกันเท่านั้นแต่ยังมีการให้คุณค่า มีการจัดสถานะว่าสูงกว่าหรือต่ำกว่าอีกด้วย โดยตะวันตกจัดตัวเองอยู่ในขั้วที่เหนือกว่าเสมอในทุกด้าน เครื่องมือที่ตะวันตกใช้ในการสร้างขั้วตรงกันข้ามสองขั้ว คือการสร้างภาพเหมารวม (stereotyping) ให้กับตะวันออก ดังนั้นภาพเหมารวม จึงมีหน้าที่สำคัญในกระบวนการประกอบสร้างภาพแทน รวมทั้งการให้ความหมายต่อตะวันออกโดยผ่านวาทกรรมที่เราเรียกว่า วาทกรรมอาณานิคม

Said ได้ชี้ให้เห็นภาพเหมารวมที่ตะวันตกรู้จักต่อตะวันออกซึ่ง McLeod (2000: 175) ได้นำมารวบรวมสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้คือ

- ความเป็นตะวันออกจะไม่พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาแต่จะคงอยู่เหมือนเดิมตลอดไป
- ตะวันออกแตกต่างจากตะวันตก แต่ไม่ใช่ความแตกต่างของสิ่งสองสิ่งที่มีความเท่าเทียมกัน แต่เป็นความต่างที่ต่ำกว่า ด้อยกว่า เป็นของแปลกประหลาด
- ลักษณะเฉพาะตัวของคนตะวันออกเป็นลักษณะที่ติดตัวมาจากชาติกำเนิด เช่น คนอินเดียขี้เกียจ คนอาหรับอารมณ์รุนแรง เป็นต้น
- คนตะวันออกจะมีลักษณะแบ่งแยกเด็ดขาดระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง ผู้ชายตะวันออกจะขี้เกียจ เจ้าสำออง ในขณะที่ผู้หญิงตะวันออกจะมีเสน่ห์เข้ายวน ปราศจากความละอายในเรื่องทาง

เพศ กระตือรือร้นในการที่จะให้ความสุขผู้ชายและสามารถจะให้ความสุขทางเพศรสที่แตกต่างกับผู้หญิงทางตะวันตก

- ตะวันออกคือความเป็นผู้หญิง คือมีลักษณะยอมถูกกระทำ อ่อนน้อมยอมตาม ลึกลับซวนคั่นหาในทางกามรมณ์ ในขณะที่ตะวันตกคือความเป็นชายมีลักษณะเป็นผู้ปกครอง ควบคุมตัวเองได้ ไร้เหตุผล ไม่มักมากในกาม

ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนแสดงให้เห็นถึงลักษณะอันต้อยของตะวันออกซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการช่วยเหลือพัฒนาให้มีความศิวิไลซ์ตามมาตรฐานของตะวันตกต่อไป แม้ Said จะรวบรวมภาพเหมารวมเหล่านี้มาจากเอกสารงานเขียนในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 20 บัดนี้เวลาได้ผ่านไปกว่าหนึ่งร้อยปี โลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เราพูดกันถึงเรื่องโลกไซเบอร์ โลกาภิวัตน์ โลกไร้พรมแดน ความควบแน่นของเวลาและสถานที่ แต่ภาพเหมารวมของตะวันออกจากสองศตวรรษที่ผ่านมากลับยังดำรงอยู่ในงานเขียนเยอรมันที่เขียนเกี่ยวกับไทยและหญิงไทยในปัจจุบัน ภาพเหมารวมเหล่านี้ยังติดแน่นอยู่กับตะวันออกไม่เปลี่ยนแปลงและยังคงมีอิทธิพลสามารถส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวตนของคนตะวันออกอยู่เช่นเดิม ภาพเหมารวมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อแนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคม Homi Bhabha นักวิชาการสำคัญอีกผู้หนึ่งของแนวคิดหลังอาณานิคมได้พัฒนาแนวความคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมและเรื่องภาพเหมารวมต่อยอดจากแนวคิดของ Said ได้อย่างน่าสนใจ ดังที่จะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

2.3.3 แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมของ Homi Bhabha

Homi Bhabha เกิดในปี ค.ศ. 1949 ที่ประเทศอินเดีย เป็นนักวิชาการคนสำคัญที่สุดคนหนึ่งในเรื่องแนวคิดหลังอาณานิคม นอกจากได้รับอิทธิพลจาก Foucault แล้ว Bhabha ยังได้รับอิทธิพลจาก Jacques Derrida¹⁷ (ปีค.ศ.1930 – 2004) นักปรัชญา

¹⁷ วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยแนวคิดหลังอาณานิคมของ Bhabha มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีวรรณกรรมแนวรื้อสร้าง (Deconstruction) ของ Jacques Derrida ซึ่งมีกลวิธีดังที่ ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช

ฝรั่งเศส เชื้อสายแอลจีเรียนและ Jacques Lacan (ปีค.ศ.1901-1981) จิตแพทย์ชาวฝรั่งเศส หนึ่งในแนวคิดสำคัญของ Lacan ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดหลังอาณานิคมของ Bhabha คือประเด็นเรื่อง Mirror Stage บาบาสื่อว่าแนวคิดเรื่อง The Mirror Stage สามารถใช้อธิบายความเป็นไปและการเกิดขึ้นของวาทกรรมอาณานิคม

Lacan อธิบายว่า The Mirror Stage คือขั้นตอนหนึ่งในพัฒนาการของเด็กวัย 6-18 เดือนที่ถือเป็นประสบการณ์สำคัญในชีวิต เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ความเป็นตัวตนของมนุษย์ก่อรูปขึ้น (the formation of the I หรือ the ego) เป็นครั้งแรกที่เด็กรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของตนเอง ในขณะที่เด็กเห็นภาพสะท้อนของตัวเองในกระจกเป็นครั้งแรกนั้น สิ่งที่เห็นในกระจกคือภาพรวมของร่างกายที่มีความเป็นเอกภาพซึ่งแตกต่างจากร่างกายที่แท้จริงของตนเองซึ่งคล้ายยังมีสภาพเป็นร่างที่แยกเป็นส่วนๆ (the scattered, fragmented body) เนื่องจากเด็กยังไม่อยู่ในวัยที่จะสามารถควบคุมหรือบังคับอวัยวะแต่ละส่วนของร่างกายให้เคลื่อนไหวอย่างสอดประสานเป็นหนึ่งเดียวตามที่ใจปรารถนา ดังนั้น ภาพของร่างกายที่สมบูรณ์ในกระจกเงานั้นจึงเป็นสิ่งที่ให้ความรู้สึกคุกคามและก่อให้เกิดความตึงเครียดระหว่างเด็กในฐานะอัตบุคคล (subject) กับภาพสะท้อนในกระจก (image) และเพื่อเป็นการประนีประนอมต่อสภาพตึงเครียดอันเกิดจากความรู้สึกที่ถูกคุกคามนั้น เด็กจึงยอมรับในที่สุดว่า ภาพที่เห็นอยู่นั้นเป็นตัวตนของตนเอง การยอมรับเอาภาพสะท้อนซึ่งเป็นร่างกายที่สมบูรณ์มาเป็นตัวตน (the identification with the image) นำมาซึ่งความรู้สึกว่าตนมีอำนาจในการบังคับควบคุมและความปีติสุขในจิตใจ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการสูญเสียความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับแม่ เนื่องจากการที่เด็กรับรู้ถึงร่างกายที่เป็นเอกภาพของตนเองทำให้เด็กมีโลกของตัวเองที่ตัดขาดจากโลกของแม่โดยปริยาย การรับรู้ที่ตนเองและแม่มิได้เป็นหนึ่งเดียวกันอีกต่อไปจะทำให้เด็กเกิดความกระวนกระวายอันเกิดจากความรู้สึกว่ามีบางอย่างของตนขาดหายไป และ

(2548: 371) ได้สรุปไว้ดังนี้ "การวิจารณ์แนวก่อสร้างจะเริ่มต้นด้วยลักษณะที่คล้ายกับแนวโครงสร้าง นั่นคือ วิเคราะห์ให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ภายในงานวรรณกรรม จากนั้นก็พยายามแสดงให้เห็นว่าภายใต้โครงสร้างดังกล่าว มีระบบตรรกะบางประการที่จะให้ความสำคัญกับหน่วยความหมายบางอย่างมากกว่าหน่วยอื่นๆและใช้ตรรกเดียวกันนั้น พลิกผันโครงสร้างที่สถาปนาไว้ให้เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้มีชี้เพื่อจะสถาปนาโครงสร้างความสัมพันธ์แบบใหม่ขึ้นมาแทน แต่เพื่อสาธิตความไม่เสถียรของโครงสร้าง"

ความโหยหาในสิ่งที่ขาดหายไปนี่จะเป็นความรู้สึกที่ติดตัวอยู่ตลอดไปแม้ในยามที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่

Lacan (1989: 2 อ้างใน Graham, 2003: 110) เสนอว่า "The important point is that this form situates the agency of the ego, before its social determination, in a fictional direction, which will always remain irreducible for the individual alone..." ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่วางอยู่บนพื้นฐานของมิติแห่งจินตนาการ (the imaginary dimension) เนื่องจากเด็กรับรู้ตัวตนของตนเองผ่านภาพในกระจกเงาซึ่งเป็นเพียงภาพเสมือน (ภาพลวง) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ตัวตนของบุคคล (the I) ประกอบสร้างขึ้นจากความลวง จึงถือว่าเป็นการรับรู้ตัวตนที่ผิดไปจากความจริง (méconnaissance) ตั้งแต่ต้น ดังนั้น ย่อมเป็นที่คาดการณ์ได้ว่า อัตบุคคลจะรู้สึกแปลกแยกกับตนเองตลอดไปไม่อาจเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของ Lacan ที่มีต่อ Bhabha คือ การใช้แนวคิดของ Lacan ในการอธิบายเรื่องการสร้างภาพเหมารวมด้วยวาทกรรมอาณานิคม Bhabha (1983: 77) เสนอว่า "Like the mirror phase 'the fullness' of the stereotype – its image as identity- is always threatened by lack." เห็นได้ว่าในเชิงเปรียบเทียบ Bhabha เปรียบภาพเหมารวมของตะวันตกกับภาพแห่งจินตนาการอันสมบูรณ์คล้ายภาพในกระจกเงาใน mirror stage ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตะวันตกที่ถูกคุกคามด้วยความรู้สึกว่าตนเองขาดอะไรบางอย่างอยู่ตลอดเวลา

หากจะเปรียบเทียบแนวทางการศึกษาและการวิเคราะห์ปรากฏการณ์อาณานิคมและวาทกรรมอาณานิคมของ Bhabha กับแนวทางของ Said แล้ว เราจะเห็นทั้งประเด็นที่สอดคล้อง ประเด็นที่แตกต่างและประเด็นที่เป็นการพัฒนาความคิดต่อยอดจากแนวคิดของ Said โดยทั่วไปแล้ว แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคมของ Bhabha มีประเด็นความคิดที่สอดคล้องกับ Said อยู่หลายประเด็น เป็นต้นว่า ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับความรู้ ซึ่งเห็นได้จากการที่ตะวันตกพยายามสถาปนาความคิดเห็นของตนที่มีต่อตะวันออกให้กลายเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับตะวันออกที่ยอมรับกันทั่วไปว่าถูกต้องเชื่อถือได้ ประเด็นเรื่องเจตนาของตะวันตกในการสร้างตะวันออกให้เป็นคู่ตรงกัน

ข้ามของตะวันตกที่มีลักษณะด้อยกว่า และประเด็นเรื่องการสร้างภาพเหมารวมของ ตะวันออก ซึ่งทั้งหมดนี้ทั้งสองเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นความพยายามของตะวันตกในการ ที่จะสร้างความชอบธรรมในการครอบครองตะวันออกนั่นเอง

ส่วนสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นความแตกต่างทางแนวคิดระหว่าง Said และ Bhabha นั้น หากมองในภาพรวมก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นความแตกต่างระหว่างแนวคิดเรื่องการถูก ตรึงแน่นและความเลื่อนไหลของภาพแทนแห่งตะวันออกที่ตะวันตกประกอบสร้างขึ้น ความแตกต่างระหว่างเรื่องของความมั่นคงในอำนาจและความหวาดกลัวกระวนกระวาย ของตะวันตกในการครอบครองตะวันออก และความแตกต่างระหว่างเรื่องของการนิ่งเฉย เป็นผู้ถูกกระทำแต่ฝ่ายเดียวและการต่อรองกับอำนาจที่มาครอบครองของตะวันออกที่ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ Bhabha มองว่าในความสัมพันธ์ระหว่างตะวันตกและ ตะวันออกนั้น ตะวันตกมิได้เป็นฝ่ายครอบครองอำนาจโดยเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ และมีได้เป็น ความสัมพันธ์ที่เรียบง่าย ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวอย่างที่ Said นำเสนอ แต่ ความสัมพันธ์ระหว่างตะวันตกและตะวันออกเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของการ กระทำตอบโต้ไปมาอยู่ตลอดเวลา ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง ดังที่ Bassnett (1993: 78) ใช้คำว่า "the plurality of contacts between colonizing and colonized" ซึ่งทั้งหมดนี้จะได้กล่าวในรายละเอียดในลำดับต่อไป

วาทกรรมอาณานิคมในความคิดของ Bhabha (1994: 100-101) คือ เครื่องมือ อย่างหนึ่งในการสร้างอำนาจด้วยการผลิตสร้างความรู้ขึ้นใช้ในการสร้างพื้นที่แห่งใด แห่งหนึ่งให้คนที่อยู่เดิมในพื้นที่นั้นกลายเป็นคนที่อยู่ใต้การปกครอง (subject peoples) มีการใช้กลยุทธ์ในการเข้าครอบครองด้วยการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่เข้าไป ครอบครองและบุคคลที่ถูกครอบครอง ทั้งๆที่สิ่งที่กล่าวอ้างและได้รับการยอมรับว่าเป็น ความรู้นั้น แท้จริงแล้วเกิดจากการมองด้านเดียวและเป็นไปในลักษณะของการสร้างภาพ เหมารวมโดยไม่สนใจในรายละเอียดปลีกย่อยที่มีความแตกต่างหลากหลาย เป้าหมาย ของวาทกรรมอาณานิคมคือ การทำให้คนเข้าใจว่า ข้าอาณานิคมเป็นชนชั้นต่ำ และ ความอ่อนด้อยนั้นเป็นมาโดยกำเนิดตามลักษณะเฉพาะของเผ่าพันธุ์ ทั้งนี้ก็เพื่อจะอ้าง

ความชอบธรรมในการเข้าครอบครอง การเข้ามาจัดตั้งระบบการบริหารรวมทั้งการออกคำสั่งชี้้นำต่างๆ

เราอาจอธิบายโดยสรุปในเรื่องการทำงานของวาทกรรมอาณานิคมตามความคิดของ Bhabha ได้ดังนี้ว่า วาทกรรมอาณานิคมทำงานในสองลักษณะคือ

1. ทำงานด้วยการสร้างภาพแทนของตะวันออกให้ด้อยพัฒนาป่าเถื่อน เพื่อสร้างความชอบธรรมในการเข้ามาครอบครองในนามของการเข้ามาพัฒนาให้ตะวันออกมีความศิวิไลซ์ยิ่งขึ้น การสร้างความชอบธรรมเป็นประเด็นสำคัญของวาทกรรมอาณานิคม

2. ทำงานด้วยการพยายามล้างสมองหรือถ่ายทอดความคิดในการรับรู้หรือมองโลก (perception) ให้แก่คนตะวันออก เพื่อที่จะให้คนตะวันออกมองโลกอย่างที่ตะวันตกต้องการซึ่งจะทำให้ตะวันออกอยู่ในเงื่อนไขที่ง่ายต่อการปกครอง โดยการพยายามทำให้คนตะวันออกในอาณานิคมยอมรับว่าตนมีความต่ำต้อยกว่าตะวันตก (colonising the mind) ในขณะเดียวกันก็พยายามเปลี่ยนคนตะวันออกโดยสร้างคุณค่าใหม่ให้คนเหล่านั้นเกิดความภาคภูมิใจว่าเหนือกว่าชาวตะวันออกคนอื่นๆ เมื่อตนสามารถรับ เลียนแบบหรือปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมตะวันตกอันศิวิไลซ์กว่าได้

แม้ว่าในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานของวาทกรรมอาณานิคมที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ในภาพรวมดูเหมือน Bhabha จะมีความเห็นสอดคล้องกับ Said อยู่พอสมควร โดยเฉพาะในเรื่องที่ว่า ตะวันตกใช้วาทกรรมอาณานิคมเป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรมในการเข้าครอบครองตะวันออก แต่ในรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของวาทกรรมอาณานิคมนั้น Bhabha มีแนวคิดที่แตกต่างจาก Said อย่างค่อนข้างชัดเจน

ประเด็นเรื่อง 'สภาพที่ถูกตรึงให้อยู่กับที่' (fixity) เป็นประเด็นแรกสุดที่ Bhabha ได้ยกขึ้นมากล่าวถึงใน "The Other Question" ซึ่งเป็นบทที่สามในหนังสือชื่อ *The Location of Culture* ผลงานที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดเล่มหนึ่งของ Bhabha ในขณะที่ Said มองว่า ตะวันตกสร้างความเป็นอื่นให้กับตะวันออกได้สำเร็จเนื่องจาก

สามารถตรึงตะวันออกให้อยู่ในชั่วตรงข้ามกับตะวันตก สามารถประกอบสร้างภาพแทน และประกอบสร้างความหมายของตะวันออกขึ้นมา โดยที่ภาพแทนและความหมายซึ่ง ตะวันตกประกอบสร้างขึ้นมา นั้นมีลักษณะที่นิ่ง คงที่และไม่มี การเปลี่ยนแปลง กล่าวอีก อย่างหนึ่งก็คือ ตะวันตกครอบครองตะวันออกได้โดยเบ็ดเสร็จเนื่องจากสามารถควบคุม ความหมายของตะวันออกให้ดำรงอยู่อย่าง ที่ตะวันตกต้องการได้อย่างยาวนานและมั่นคง นั้นเอง แต่ Bhabha กลับเสนอว่า

An important feature of colonial discourse is its dependence on the concept of 'fixity' in the ideological construction of otherness. Fixity, [...], is a paradoxical mode of representation: it connotes rigidity and an unchanging order as well as disorder, degeneracy and daemonic repetition.

(Bhabha, 1994: 94)

เห็นได้ว่า แม้ Bhabha จะยอมรับว่า fixity เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งใน การสร้างความเป็นอื่น แต่สิ่งที่ Bhabha มองเห็นนอกเหนือไปจากนั้นก็คือ 'fixity' หรือ 'สภาพที่ถูกตรึงให้อยู่กับที่' นั้น มีความย้อนแย้งอยู่ในตัวของมันเอง กล่าวคือ แม้ว่า 'สภาพที่ถูกตรึงให้อยู่กับที่' จะมีนัยที่แสดงให้เห็นถึงความคงรูปและความมีระเบียบ ตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง แต่ก็แฝงนัยความหมายของความไร้ระเบียบ สภาวะแห่งความ เสื่อมสภาพด้วยในขณะเดียวกัน ถ้าพิจารณาในมุมกลับเราจะเห็นว่า สิ่งที่จะต้องถูก ตรึงให้อยู่กับที่ย่อมต้องมีธรรมชาติที่เดินได้ เลื่อนไหลและไม่มีรูปแบบตายตัวซึ่งทำให้มี ความจำเป็นที่จะต้องคอยจับให้มันหรือตรึงให้อยู่กับที่อยู่เสมอและผู้ที่พยายามจะตรึงบาง สิ่งซึ่งมีธรรมชาติที่เลื่อนไหลให้อยู่กับที่ย่อมถูกบังคับให้ต้องตอกย้ำหรือทำซ้ำไปมาด้วย ความกังวลหรือกระวนกระวายโดยไม่รู้ตัว

การที่เครื่องมือหรือกลไกในการทำงานของวาทกรรมอาณานิคมซึ่งเป็นผลผลิต ของตะวันตกนั้นมีลักษณะขัดแย้งกันเองอยู่ในตัวเช่นนี้ก็ เป็นสิ่งที่น่าจะสะท้อนให้เห็นถึง ความย้อนแย้งในตรรกะ วิธีคิดและการกระทำของตะวันตกในการเข้าครอบครอง ตะวันออกได้เช่นกัน

ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ Bhabha ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการใช้ลักษณะที่เรียกว่า 'ambivalence' เป็นประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมอาณานิคม Young (1995: 161 อ้างใน Ashcroft et al., 1998: 12) ได้อธิบายความหมายในเชิงจิตวิเคราะห์ของ ambivalence ไว้ว่า เป็นความรู้สึกย้อนแย้งที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ด้านหนึ่งเป็นความรู้สึกชื่นชอบหรือหลงใหลในสิ่งนั้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกรังเกียจเหยียดหยามหรือหวาดกลัวต่อสิ่งนั้นด้วย เป็นความรู้สึกที่แปรปรวนหรือแปรเปลี่ยนไปมาตลอดเวลา Bhabha เสนอในทฤษฎีวาทกรรมอาณานิคมของเขาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าอาณานิคมและข้าอาณานิคมนั้น ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ที่เรียบง่ายและแบ่งแยกโดยเด็ดขาดชัดเจนว่าฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจนั้นโดยสิ้นเชิง ambivalence เป็นสิ่งที่แฝงตัวอยู่ในทุกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ครอบครองและผู้ถูกครอบครอง และความรู้สึกย้อนแย้งแบบนี้เองที่สั่นคลอนและบ่อนเซาะโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเจ้าอาณานิคมและข้าอาณานิคมอยู่ตลอดเวลา

ประเด็นที่มีความเกี่ยวเนื่องอย่างใกล้ชิดกับความรู้สึกย้อนแย้งแบบ ambivalence และเป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งในเรื่องวาทกรรมอาณานิคม ได้แก่ เรื่องของ 'ภาพเหมารวม' (stereotype) Huddart (2006: 35-56) ได้อธิบายแนวคิดของ Bhabha ที่มีต่อเรื่องนี้ไว้ว่า ความสัมพันธ์เชิงอาณานิคม (colonial relationship) ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นหรือดำรงอยู่ตามธรรมชาติ จึงจำเป็นที่ตะวันตกจะต้องหาเหตุผลอัน 'สมควร' ที่จะมาสนับสนุนหรือค้ำจุนให้ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ดำรงอยู่ต่อไป โดยพยายามหาเหตุผลอันสมควรดังกล่าวจากโครงสร้างทางวัฒนธรรม (cultural structures) ของทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งของฝ่ายเจ้าอาณานิคม และฝ่ายอาณานิคม และเหตุผลสำคัญที่ถูกอ้างอยู่เสมอเพื่อแสดงความชอบธรรมของความสัมพันธ์เชิงอาณานิคม คือ ความต่ำต้อยด้อยกว่า (inferiority) ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม จริยธรรมของข้าอาณานิคม (colonized people) ดังนั้นเจ้าอาณานิคมตะวันตกจึงสร้างภาพเหมารวม (stereotype) ของข้าอาณานิคมตะวันออกขึ้นให้เป็นคนโง่ ซึ่เกียจ ซึ่โง่ สกปรก ป่าเถื่อน ขาดศีลธรรม แล้วเผยแพร่ ผลิตซ้ำ ทำให้ภาพดังกล่าวหม่นเวียนอยู่ในความรับรู้ของผู้คน ทำให้เกิดความเชื่ออย่างแพร่หลายในความต่ำช้า

และอ่อนด้อยของข้าอาณานิคมตามภาพเหมารวมนั้นๆ และใช้ภาพเหมารวมเหล่านั้นเป็นฐานอำนาจในการดำรงความสัมพันธ์เชิงอาณานิคมตลอดมา

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องลัทธิอาณานิคม (colonialism) ในอดีตที่ผ่านมา มักมองว่าภาพเหมารวมเป็นฐานอำนาจที่มั่นคงสำหรับตะวันตก แต่ Bhabha กลับมองว่าภาพเหมารวมนั้น หากมองเพียงผิวเผินก็ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่มั่นคง แต่ในความเป็นจริงแล้ว ภาพเหมารวมไม่ได้หยุดนิ่งหรือถูกตรึงแน่นอย่างที่ดูเหมือนจะเป็น ภายใต้พื้นผิวที่ดูสงบนิ่งมั่นคง เจ้าอาณานิคมมีความกังวลกระวนกระวายและไม่มั่นใจต่อภาพเหมารวมที่ตนเองเป็นผู้สร้างขึ้นตลอดเวลา ความรู้สึกเช่นนี้เองที่เรียกว่า 'anxiety' ซึ่งเป็นคำสำคัญอีกคำหนึ่งในแนวคิดหลังอาณานิคม ดังจะได้ขยายความต่อไปในลำดับถัดจากนี้

ตะวันตกใช้ภาพเหมารวมทำหน้าที่ขยายความแตกต่างของความเป็นอื่นให้เกินจริง พร้อมกันนั้นก็พยายามทำให้คนในโลกตะวันออกซึ่งถือว่าเป็น 'ผู้เป็นอื่น' (the Other) ให้กลายเป็นวัตถุที่มีลักษณะคงที่ตายตัว อยู่ในเงื่อนไขที่ตะวันตกสามารถใช้อำนาจเข้าไปนิยามความเป็นตะวันออกจนกลายเป็นการสร้างองค์ความรู้หรือ 'ความจริง' เกี่ยวกับตะวันออกขึ้น Bhabha เป็นผู้เสนอแนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองในการศึกษาเรื่องภาพเหมารวม โดยเสนอว่า ภาพเหมารวมของตะวันออกที่ตะวันตกสร้างขึ้นนั้นก็มีความย้อนแย้งแบบ ambivalent ไม่ต่างจากวาทกรรมอาณานิคมอื่นๆ

Likewise the stereotype, [...], is a form of knowledge and identification that vacillates between what is always 'in place', already known, and something that must be anxiously repeated... as if the essential duplicity of the Asiatic or the bestial sexual licence of the African that needs no proof, can never really, in discourse, be proved. [...]

(Bhabha, 1994: 94-95)

สำหรับ Bhabha แล้ว การที่ตะวันตกมีความพยายามอย่างไม่หยุดหย่อนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับตะวันออก ซึ่งดำเนินควบคู่ไปกับการพยายามในการสร้าง

ความเป็นอื่นให้กับตะวันออกนั้น แม้ว่าส่วนหนึ่งมีแรงผลัก (drive) มาจากความต้องการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับตะวันออกในฐานะศาสตร์อย่างหนึ่ง แต่แรงผลักอีกด้านหนึ่งคือแรงผลักจากจิตไร้สำนึกที่แกว่งตัวไปมาระหว่างความกลัวและความปรารถนา แรงพลักดังกล่าวส่งผลให้ตะวันตกความพยายามที่จะให้ความหมายกับตะวันออก แล้วกำหนดหรือตรึงความหมายนั้นให้อยู่นิ่งไม่ให้แปรเปลี่ยนไปเป็นอื่น ความพยายามอย่างไม่หยุดหย่อนของตะวันตกในการสร้างภาพเหมารวมให้แก่ตะวันออกเพื่อตอกย้ำคุณสมบัติที่ตะวันตกอ้างว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของตะวันออกนั้นเองกลับกลายเป็นหลักฐานหรือสิ่งบ่งชี้สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะตรึงความหมายของตะวันออกให้อยู่กับที่ซึ่งมองอีกมุมหนึ่ง ความพยายามดังกล่าวก็เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่มั่นคงกระวนกระวาย (anxiety) ของตะวันตก อันเนื่องมาจากความไม่เชื่อมั่นต่อสิ่งที่ตนเองกำลังกล่าวยืนยันอยู่นั่นเอง

นอกจากนี้ เรายังอาจศึกษาเรื่องภาพเหมารวมในมุมมองเรื่องการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตะวันตก ในเรื่องนี้ Hook (2005: 7-9) ได้อธิบายแนวคิดของ Bhabha ไว้ว่า ภาพเหมารวมทำหน้าที่สร้างเกณฑ์ในการแบ่งแยกให้เกิดความแตกต่างระหว่าง Self (ตะวันตก) และ Other (ตะวันออก) ความย้อนแย้งอยู่ตรงที่ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ความแตกต่างที่ตะวันตกสร้างขึ้นนั้นกลับกลายเป็นความแตกต่างที่สร้างอยู่ในกรอบของความเหมือนโดยที่ตะวันตกไม่รู้ตัว ตะวันตกสร้างกรอบขึ้นมารอบหนึ่งที่จะสามารถบรรจุตะวันออกทั้งหมดเข้าไปในกรอบนั้น โดยอ้างว่าตะวันออกทั้งหมดนั้นเหมือนกัน และทั้งหมดนั้นแตกต่างจากตะวันตก สิ่งที่ตะวันตกอาจไม่รู้ตัวหรือปฏิเสธที่จะยอมรับก็คือ ส่วนหนึ่งของความเป็นตะวันอกที่ตะวันตกประกอบสร้างขึ้นให้เป็นอื่นนั้น อาจเป็นสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวตะวันตกเอง ตะวันออกเปรียบได้กับหน้าเหรียญอีกด้านหนึ่งของตะวันตก ความปรารถนาใดๆของตะวันตกที่เกิดจากความขาด (lack) ซึ่งแอบแฝงอยู่อย่างลึกซึ้งและไม่อาจเติมเต็มหรือทำให้กลายเป็นจริงได้เนื่องจากขัดต่อกรอบบรรทัดฐานของสังคมหรือเนื่องด้วยเหตุอื่นใดก็ตามจะถูกถ่ายโอนมาลงที่ตะวันอกในลักษณะที่อาจเรียกได้ว่าเป็น fetishism¹⁸ อย่างหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความรู้เกี่ยวกับ

¹⁸ โดยทั่วไป fetishism หมายถึงการใช้วัตถุบางอย่าง (เช่น ถูหนุน เครื่องแต่งกายหนัง เป็นต้น) หรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ (เช่น เท้า ปอยผม เป็นต้น)

ตะวันออกที่ตะวันตกสร้างขึ้นนั้นเป็นทั้งความรู้ที่เป็นศาสตร์และเป็นทั้งจินตนาการเพื่อฝัน (fantasy) ของตะวันตกที่สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความปรารถนาที่แอบแฝงซึ่งตนมีอยู่นั่นเอง

จากทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปแนวคิดของ Bhabha ได้ว่า ความพยายามของตะวันตก (หรือที่ Bhabha ใช้คำเรียกว่า the colonising subject) ที่จะเปลี่ยนแปลงและครอบงำตะวันออก (colonised subject) โดยเบ็ดเสร็จนั้นเป็นเรื่องที่ไม่มีวันที่จะทำได้สำเร็จสมบูรณ์ เพราะสิ่งที่ตะวันตกต้องการเป็นสิ่งที่มีความขัดแย้งอยู่ในตัวเองคือ ด้านหนึ่ง ตะวันตกประกอบสร้างตะวันออกให้เป็นอื่น (the 'other' of the Westerner) ให้เป็นอีกขั้วหนึ่งของคู่ตรงข้ามที่ต่ำกว่า เป็นความแตกต่างจากตะวันตก

ในการกระตุ้นและตอบสนองความรู้สึกทางเพศโดยเรียกวัตถุและอวัยวะส่วนนั้นๆว่า fetish ฟรอยด์วิเคราะห์ว่า fetishism เกิดจากความหวาดกลัวของเด็กชายเมื่อเห็นอวัยวะเพศของเพศหญิงเป็นครั้งแรก แทนที่เด็กชายจะมองเห็นว่าเพศหญิงมีกายวิภาคที่แตกต่างจากตน เด็กชายกลับมองว่ากายวิภาคของเพศหญิงเป็นความไม่สมบูรณ์ คือเป็นสภาพร่างกายของผู้ชายที่ถูกตัดอวัยวะเพศ(สิงค์)ทิ้ง กล่าวคือ แทนที่จะมองที่ความแตกต่างกลับมองที่ความขาดหายไป (lack) ภาพที่เห็นก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวต่อการถูกตอน (castration) เพราะคิดว่าในเมื่อคนอื่นซึ่งในที่นี้คือ ผู้หญิงถูกตอนได้ ก็หมายความว่า ตัวเด็กชายเองย่อมมีโอกาสที่จะถูกตอนได้เช่นเดียวกัน ร่างกายของเพศหญิงจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการคุกคาม และเมื่อรู้สึกถูกคุกคาม กลไกทางจิตของเด็กชายจัดการกับความกลัวและความกระวนกระวายโดยการปฏิเสธความจริงที่ตนรับรู้ การปฏิเสธหรือผลักไสความจริงที่ไม่พึงปรารถนาเป็นกลไกการป้องกันตัวอย่างหนึ่งของจิตใต้สำนึก และพยายามประนีประนอมกับความกลัวนั้นด้วยการสร้างวัตถุในจินตนาการ (imaginary object) ขึ้นเพื่อทดแทนอวัยวะเพศที่ขาดหายไป ซึ่งก็คือ fetish นั่นเอง ยิ่งไปกว่านั้น fetishism มิได้ทำหน้าที่เพียงเป็นกลไกทางจิตที่จัดการกับความกลัวเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกที่ทำให้เด็กชายสามารถรักษา 'narcissistic image' ของตนไว้ด้วย

'narcissistic image' คือภาพสะท้อนของตัวตนที่อัตบุคคลมองเห็นว่าตนเป็น การเห็นนั้นมีได้เป็นการมองเห็นตามความเป็นจริง แต่เป็นการมองเห็นที่ผนวกด้วยความรู้สึกยกย่องชื่นชมตนเองอย่างหมกมุ่น (fixated) ในทางจิตวิเคราะห์ 'narcissism' เป็นกลไกอย่างหนึ่งในการสร้างความสุขให้กับตนเอง (โดยทั่วไปหมายรวมไปถึงความสุขทางเพศด้วย) ด้วยการเชื่อว่าตนมีคุณสมบัติที่เหนือกว่าผู้อื่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ 'narcissism' จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบสร้างตัวตนของอัตบุคคล หากความรู้สึกชื่นชมตัวเองถูกคุกคาม ก็เท่ากับว่าความเป็นอัตบุคคล (subjectivity) ของผู้นั้นถูกบั่นทอนไปด้วย ในทำนองเดียวกัน การสร้างความเป็นอื่นให้กับตะวันออกด้วยการใช้ภาพเหมารวมก็เป็นการที่ตะวันตกรักษาภาพที่ดีงามของตนเอง (ตามที่ตนเชื่อ) และความสุขในการรู้สึกเหนือกว่าของการเป็นชายตะวันตกผิวขาว (a narcissistic image of the world of masculinity or that of whiteness) จากพื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดังกล่าว Bhabha จึงยืนยันว่า การสร้างความเป็นอื่นด้วย racial stereotype ของตะวันตกนั้นมิได้เป็นเพียงเรื่องของการใช้อำนาจทางวาทกรรมเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเรื่องของกลไกในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตะวันตกเองอีกด้วย (Hook, 2005: 10-16)

โดยใช้ตะวันตกเป็นเกณฑ์มาตรฐานของความศิวิไลซ์ ดังนั้นสิ่งที่เป็ตะวันตกจึงกลายเป็นความแปลกประหลาดและป่าเถื่อนไม่มีอารยธรรม ข้ออ้างที่ตะวันตกใช้การเข้าครอบครองตะวันออกคือ ตะวันออกจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้พ้นจากสภาพความป่าเถื่อนดั่งที่กล่าวมาข้างต้น แต่ในขณะที่ตะวันตกพยายามที่จะ 'พัฒนา' หรือเปลี่ยน 'ความเป็นอื่น' (otherness) ให้เป็นตะวันตก (westernize) นั้น ตะวันออกซึ่งเคยถูกกำหนดให้เป็นสิ่งที่แปลกแยกและเป็นอื่นก็จะถูกดึงให้เข้ามาใกล้ชิดตะวันตกมากขึ้น ช่องว่างที่มีอยู่ระหว่างกันก็จะแคบลงจนอาจจะถึงจุดหนึ่งที่ต้องยอมรับว่า ตะวันตกและตะวันออกนั้นอันที่จริงก็ไม่ได้แตกต่างกันมากอย่างที่ถูกขยายภาพไว้แต่อย่างใด แต่ 'ความไม่แตกต่าง' นี้เองกลับเป็นสิ่งที่ตะวันตกกลัวที่จะต้องยอมรับ เพราะมันจะทำให้การเข้ามาครอบครองตะวันออกหมดความชอบธรรมไปในทันที การที่ตะวันตกพยายามที่จะ 'พัฒนา' หรือเปลี่ยนตะวันออกให้เป็นเหมือนตะวันตก แต่ในขณะที่เดียวกันก็กังวลว่าตะวันออกจะเหมือนตะวันตกโดยสมบูรณ์เช่นนี้ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความย้อนแย้งในตัวตะวันตกอย่างชัดเจนแล้ว ยังเป็นจุดอ่อนที่ทำให้อำนาจในการครอบครองของตะวันตกสั่นคลอนและเปิดโอกาสให้มีการต่อรองหรือตอบโต้จากตะวันออก

ทั้งหมดที่ได้เสนอไว้ข้างต้นเป็นพื้นฐานแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมอาณานิคมของ Bhabha ที่มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับประเด็นเรื่อง mimicry ซึ่งเป็นสิ่งที่ Bhabha มองว่าเป็นปัจจัยบ่อนเซาะอำนาจของตะวันตกที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คำกริยา to mimic มีความหมายตามศัพท์ว่า เลียนแบบ เลียนล้อ หรือเปลี่ยนตัวเองให้กลมกลืนไปกับสิ่งแวดล้อมเพื่ออำพรางตัว สิ่งที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าการสร้างความชอบธรรมในการครอบครองด้วยการอ้างวาทกรรมการพัฒนาซึ่งว่าด้วยการยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิต วัฒนธรรมและศีลธรรมให้กับผู้ที่เป็นมนุษย์ แต่ยังมีได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (human and not wholly human) ซึ่งส่งผลให้เกิดความพยายามที่จะทำให้ตะวันออกเป็นเหมือนตะวันตกพร้อมๆไปกับการกดเหยียดตะวันออกไว้ให้ต่ำกว่าตะวันตกในขณะเดียวกัน ทำให้ mimicry กลายเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องมีอยู่ในวาทกรรมอาณานิคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ Bhabha (1994: 122) นิยามลักษณะที่เรียกว่า mimicry ไว้ดังนี้ว่า "[...], then colonial mimicry is the desire for a reformed, recognizable Other, as a subject of a difference that is almost the same, but not

quite. Which is to say, that the discourse of mimicry is constructed around an ambivalence; [...]" (พิมพ์แน่นตามต้นฉบับ – ผู้วิจัย) ความย้อนแย้งของตะวันตกเช่นนี้เองที่เปิดช่องว่างให้ตะวันออกสามารถยืมอำนาจที่มากดทับมาใช้เป็นอาวุธในการต่อรองกับเจ้าของอำนาจนั้นเสียเอง กล่าวคือ วาทกรรมอาณานิคมทำให้ข้าอาณานิคมชาวตะวันออก (colonised subject) จำต้องรับเอาวัฒนธรรม การศึกษาและ วิถีชีวิตแบบตะวันตกมาเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต ต้องพยายามลดทอนตัวตนเดิมของตนเพื่อเลียนแบบตะวันตกให้เหมือนที่สุด แม้ว่าในท้ายที่สุดจะไม่มีทางที่จะเหมือนกันโดยสมบูรณ์ก็ตาม ('almost the same, but not quite') ซึ่งในด้านหนึ่ง สามารถมองได้ว่าเป็นการยอมจำนนของตะวันออก แต่ถ้าหากพิจารณาให้ดีแล้วก็อาจมองได้เช่นกันว่าเป็นวิธีการที่ตะวันออกต่อรองกับอำนาจของตะวันตกในรูปแบบหนึ่ง Bhabha (1994: 121-131) อธิบายแนวคิดเรื่อง mimicry ว่า สิ่งที่ตะวันออกกระทำนั้นมีใจการยอมรับลอกเลียนทุกอย่างจากตะวันตกอย่างผู้ยอมจำนน แต่เป็นการลอกเลียนที่มีการต่อรองโดยมีการขยายให้เกินจริง เป็นการบิดเปลี่ยนภาพตะวันตกที่ถูกกำหนดไว้ให้เป็นภาพต้นแบบและกำหนดความหมายของความเป็นตะวันตกเสียใหม่ จึงทำให้การลอกเลียนนั้นแฝงไว้ด้วยการเลียนล้อยั่วหยอกกับอำนาจของตะวันตกไปในขณะเดียวกัน และเพราะการเลียนแบบกับการเลียนล้อ (mimicry and mockery) นั้นมีเส้นแบ่งที่บางมาก mimicry จึงเหมือนเป็นการคุกคามวาทกรรมอาณานิคมไปโดยปริยาย ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า จุดอ่อนของวาทกรรมอาณานิคมไม่ได้เกิดขึ้นจากความย้อนแย้งในฝ่ายตะวันตกเองเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดจากการบ่อนเซาะของตะวันออกด้วย Bhabha มีความเห็นว่าตะวันออกมิได้เป็นฝ่ายยอมให้ตะวันตกใช้อำนาจกระทำโดยไม่มีการต่อต้านอย่างที่ Said คิด Bhabha ชี้ให้เห็นว่า ในความเป็นจริง ตะวันออกมีวิธีการในการต่อรองกับตะวันตกในรูปแบบต่างๆอยู่ตลอดเวลา ทำให้ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างตะวันออกและตะวันตกมีลักษณะเป็นพลวัต ไม่ตายตัว ก้ำกึ่งและไม่ชัดเจน

กล่าวโดยสรุปคือ Bhabha เป็นผู้เสนอแนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองในการตีความหรือวิพากษ์งานเขียนของตะวันตกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวาท

กรรมอาณานิคม¹⁹ หากจะสรุปให้เป็นรูปธรรม ก็อาจกล่าวได้ตั้งนี้ว่า Bhabha เสนอให้มีวิธีการวิเคราะห์ภาพเหมารวมเสียใหม่ ค้นหาว่าภาพเหมารวมแต่ละภาพถูกสร้างขึ้นมาจากอย่างไร และเมื่อถูกสร้างขึ้นมาแล้วมันส่งผลอย่างไรต่อไป ไม่ใช่มองว่าภาพเหมารวมทุกภาพเกิดขึ้นและเป็นไปในทำนองเดียวกัน เสนอให้จับเอาลักษณะความย้อนแย้งแบบ ambivalence และความกระวนกระวายไม่มั่นคงภายในใจ (anxiety) ของตะวันตกมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์การใช้วาทกรรมอาณานิคมของตะวันตกในงานเขียนต่างๆ และเสนอให้มองความแตกต่างระหว่างข้อตรงข้ามที่ตะวันตกสร้างขึ้นเสียใหม่ว่า อันที่จริงแล้วสิ่งที่ตะวันตกอ้างว่าเป็นความแตกต่างนั้นมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนต่อกันมากกว่าที่คิด เมื่อใดที่สามารถทำให้ความต่างขั้วสั่นคลอนได้ (destabilize) เราก็เข้าใจและมองเห็นถึงการมีปฏิกริยาโต้ตอบกัน ไปมาและการก้าวข้ามพรมแดนระหว่างวัฒนธรรม รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะไม่สามารถมองเห็นได้ถ้าหากเรายังยึดติดอยู่กับความคิดเรื่องความต่างขั้วอยู่อย่างเหนียวแน่น

สรุป

สิ่งที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนั้น แม้จะไม่ได้ครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาของทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนและแนวคิดหลังอาณานิคมครบถ้วนทั้งหมด แต่ทุกเรื่องทุกประเด็นที่กล่าวถึงล้วนเป็นแนวคิดสำคัญที่คัดสรรแล้วว่าเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยนี้ แนวคิดที่ได้นำเสนอไว้ทั้งหมดเป็นฐานความคิดที่สามารถช่วยขยายมุมมองในการศึกษางานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ตัวบทเยอรมันที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิในบทที่สี่และบทที่ห้าของงานวิจัยนี้ ในบทที่สี่เป็นการรวบรวมภาพลักษณ์ บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมัน ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้นั้น เมื่อวิเคราะห์ผ่านกรอบคิดของทฤษฎีการนำเสนอภาพแทนเชิงประกอบสร้างความหมายและแนวคิด

¹⁹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่สามของหนังสือ The Location of Culture ซึ่งมีชื่อบทว่า The other question: Stereotype, discrimination and the discourse of colonialism ในบทนี้ Bhabha เสนอสิ่งที่เขาเรียกว่า a theory of colonial discourse ซึ่งเป็นการสำรวจและวิเคราะห์วิธีการทำงานของภาพเหมารวม (Stereotype) และ การแบ่งชั้นและเลือกปฏิบัติ (discrimination)

หลังอาณานิคม ผลที่ได้รับก็คือ การมองเห็นภาพกระบวนการประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาในดินแดนตะวันออกอันห่างไกลที่อวลไปด้วยกลิ่นอายของกามารมณ์ที่เราร้อน หญิงไทยถูกนำเสนอในภาพแทนที่มีลักษณะอันอ่อนแอ ด้านหนึ่งเป็นผู้หญิงที่มีเสน่ห์แบบตะวันออกและมีพรสวรรค์ในเพศวิถีอันลึกซึ้งที่มีอิทธิพลครอบงำความเป็นชายของตะวันตก แต่อีกด้านหนึ่งกลับเป็นวัตถุทางเพศที่มีอยู่ดาษดื่นให้เลือกซื้อหามาปรนเปรอความสุขหรือมีไว้เป็นบังคับครอบครองของชายตะวันตกโดยง่าย ภาพแทนหญิงไทยเหล่านี้ถูกประกอบสร้างและนำเสนอผ่านเครื่องมือต่างๆของวาทกรรมอาณานิคม เช่น การสร้างข้อตรงกันข้าม การสร้างภาพเหมารวม และพยายามตรึงภาพเหมารวมของตัวละครหญิงไทยให้หนึ่งอยู่กับที่ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสถานภาพและอัตลักษณ์ เป็นต้น ส่วนในบทที่ห้าเป็นการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย แนวคิดเรื่อง ambivalence ซึ่งได้พบมาแล้วก่อนหน้านี้ในบทที่สี่จะปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นในการนำเสนอภาพความสัมพันธ์ข้ามเชื้อชาติระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย นอกเหนือไปจากภาพแทนหญิงไทยที่เป็นภาพเหมารวมแบบต่างๆที่มีลักษณะค้านแย้งกันเองแล้ว สิ่งที่มองเห็นได้ชัดเจนผ่านกรอบความสัมพันธ์ดังกล่าวคือ ความพยายามในการประกอบสร้างความเป็นชายตามแบบปิตาธิปไตยให้กับชายตะวันตกผ่านความสัมพันธ์แบบชายเป็นใหญ่ ในที่นี้ชายตะวันตกจึงเปรียบคล้ายกับเจ้าอาณานิคม (colonising subject) ในขณะที่ตัวละครหญิงไทยซึ่งหากมองโดยผิวเผินอาจเปรียบได้กับข้าอาณานิคม (colonised subject) เนื่องจากถือว่าเป็นฝ่ายที่ถูกครอบครองและอยู่ในสภาพเป็นรองเนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่านั้น แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดทั้งหมดแล้วก็จะเห็นได้ว่าหญิงไทยมิได้เป็นฝ่ายที่ยอมจำนน นิ่งเฉยและยอมถูกกระทำโดยปราศจากการโต้ตอบ การต่อรองเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ตลอดเวลา และในหลายกรณีสามารถสะท้อนไปถึงความหวาดหวั่นไม่มั่นใจในอำนาจของตัวเองของชายตะวันตกในการดำรงความสัมพันธ์กับหญิงไทยอย่างชัดเจน ทั้งที่ดูเหมือนว่าชายตะวันตกจะเป็นฝ่ายที่อยู่ในสถานภาพเหนือกว่าแทบทุกด้านก็ตาม ซึ่งเป็นภาพที่สอดคล้องกับสิ่งที่ Bhabha พยายามจะชี้ให้เห็นในแนวคิดหลังอาณานิคมว่า การที่ตะวันตกแสดงออกอย่างก้าวร้าวในการใช้อำนาจหรือสร้างองค์ความรู้เพื่ออ้างสิทธิ์ในการครอบงำตะวันออก และการเฝ้าแต่ตอกย้ำความเหนือกว่าของตนกลับเป็นข้อบ่งชี้ที่

แสดงให้เห็นถึงความหมกมุ่นกระวนกระวาย และความรู้สึกไม่มั่นคงกับอัตลักษณ์ของ
ตัวมันเอง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเป็นที่เข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อได้
อ่านบทวิเคราะห์โดยละเอียดประกอบกับตัวอย่างที่คัดสรรมาจากตัวบทจำนวนมากในบท
ที่สี่และบทที่ห้าซึ่งจะได้นำเสนอต่อไปตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ภาพรวมเชิงสำรวจงานเขียน

และนักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย

เนื้อหาในบทที่หนึ่งซึ่งนำเสนอภาพรวมโดยสังเขปของพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมันตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันทำให้มองเห็นอย่างชัดเจนว่าในกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองนี้เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา กล่าวคือ นอกเหนือจากความสัมพันธ์ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินไปตามปกติดังที่เป็นมาแต่เดิมแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย ที่เริ่มต้นจากความสัมพันธ์ในรูปแบบของลูกค้าและผู้ขายบริการในกรอบของธุรกิจภาคบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไปสู่ความสัมพันธ์ที่ก้าวข้ามกรอบดังกล่าวอันได้แก่ ความสัมพันธ์แบบกึ่งสามี-ภรรยา¹ และความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานและทำให้เกิดการก่อตัวของชุมชนใหม่ที่มีวัฒนธรรมผสมผสานทั้งในประเทศเยอรมันและในประเทศไทย

ในตอนท้ายของบทที่หนึ่งได้กล่าวถึงความเป็นมาในการถ่ายทอดและการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยของชาวเยอรมันในอดีตที่ผ่านมาและเป็นส่วนที่จะกล่าว

¹ ความสัมพันธ์แบบกึ่งสามี-ภรรยาในที่นี้หมายถึง ความสัมพันธ์ที่พัฒนามาจากความสัมพันธ์แบบลูกค้าและผู้ขายบริการ มีรูปแบบการใช้ชีวิตร่วมกันคล้ายสามีภรรยา กล่าวคือ เข้าบ้านหรืออพาร์ทเมนต์อยู่ด้วยกัน ฝ่ายหญิงจะดูแลและปรนนิบัติฝ่ายชายในเรื่องอื่นๆนอกเหนือจากการให้บริการทางเพศ เช่น ทำอาหารหรือซักผ้าให้ด้วย เริ่มมีความรู้สึกผูกพันทางใจต่อกัน แต่อย่างไรก็ตามยังเป็นความสัมพันธ์ชั่วคราวและมีค่าจ้างหรือผลตอบแทนเป็นตัวเงิน

สืบเนื่องต่อมาในบทนี้ เนื้อหาในบทที่สามจะเป็นการประมวลภาพรวมเชิงสำรวจงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยรวมทั้งภาพรวมของกลุ่มนักเขียนเยอรมันที่เขียนงานดังกล่าวด้วย

แม้ว่างานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยก็ตาม แต่เมื่อรวบรวมและศึกษาด้วยบทที่เป็นกลุ่มข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยนี้แล้ว จึงได้พบว่างานเขียนเยอรมันร่วมสมัยซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับไทยแทบทุกเล่มจะมีอนุภาคเรื่องหญิงไทยอยู่ด้วยเสมอไม่มากก็น้อย ราวกับเป็นภาคบังคับซึ่งจะเว้นไม่กล่าวถึงเสียมิได้ เมื่อเป็นดังนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มข้อมูลงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอภาพ 'ไทย' และ กลุ่มข้อมูลงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอภาพ 'หญิงไทย' เกือบจะเป็นกลุ่มข้อมูลเดียวกันนั่นเอง ดังนั้นหากในงานวิจัยนี้มีข้อความใดกล่าวถึงงานเขียนเยอรมันที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับไทย ก็ขอให้เป็นที่เข้าใจว่าเป็นงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยบทในบทที่สี่และบทที่ห้าจึงจะคัดสรรเฉพาะงานเขียนที่มีเรื่องหญิงไทยเป็นอนุภาคหลักของเรื่องหรืองานเขียนที่มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในมุมมองที่น่าสนใจเป็นพิเศษเพื่อนำมายกเป็นตัวอย่างและวิเคราะห์ในแง่มุมต่างๆโดยละเอียด ส่วนเรื่องอื่นๆที่เหลือจะใช้เป็นเพียงข้อมูลสนับสนุนหรือใช้เปรียบเทียบในการวิเคราะห์เรื่องหลักเท่านั้น

3.1 ภาพรวมงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย

งานเขียนเยอรมันร่วมสมัยเกี่ยวกับหญิงไทยที่รวบรวมไว้ในงานวิจัยนี้เป็นงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่ง (Fiction and Semi-Fiction) ที่เขียนและตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 จนถึงปี ค.ศ. 2008 โดยจะรวบรวมเฉพาะงานเขียนที่มีการตีพิมพ์รวมเล่มเท่านั้น ไม่รวมไปถึงข้อเขียน บทความ เรื่องสั้นหรือเรื่องเล่าที่กระจัดกระจายอยู่ในหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสาร วารสารและเว็บไซต์ต่างๆ

อนึ่ง รายชื่อหนังสือที่จะปรากฏต่อไปในบทนี้ยังไม่ใช่งานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบัน เป็นเพียงรายชื่อของหนังสือที่จัดหาตัว

เล่มได้แล้วจำนวน 50 เล่ม ยังมีงานเขียนอีกจำนวนมากซึ่งยังไม่สามารถรวบรวมมาได้เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการดังจะได้กล่าวถึงในโอกาสต่อไป

เนื่องจากตัวบทที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิในงานวิจัยนี้เป็นตัวบทภาษาเยอรมัน การจำแนกประเภทงานเขียนในบทนี้จึงขอจำแนกตามชื่อประเภทงานเขียนภาษาเยอรมัน โดยจะระบุชื่อประเภทงานเขียนนั้นเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษประกอบด้วย แต่เนื่องจากชื่อประเภทงานเขียนภาษาเยอรมันซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะนั้น แม้โดยทั่วไปจะสามารถเทียบเคียงกับชื่อประเภทงานเขียนภาษาอังกฤษและภาษาไทยได้ก็ตาม แต่ก็ม้งงานเขียนเยอรมันบางประเภทที่มีปัญหาอยู่มากในการที่จะหาค่าเทียบเคียงซึ่งสามารถสื่อความหมายครอบคลุมโดยไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในกรณีเช่นนี้จึงจะให้คำนิยามประกอบชื่องานเขียนเยอรมันประเภทดังกล่าวด้วยเพื่อช่วยให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัญหาในการจำแนกประเภทงานเขียนอีกประการหนึ่ง คือ มีหนังสือหลายเล่มที่นักเขียนหรือทางผู้จัดพิมพ์ระบุชื่อประเภทของงานเขียนบนปกนอกหรือปกในของหนังสือไว้อย่างหนึ่ง แต่ลักษณะของตัวเนื้องานกลับตรงกับงานเขียนอีกประเภทหนึ่ง เช่น หนังสือเรื่อง *Sie suchen Sex, Geld oder Leben* โดย Dr. G.M. Gad Labudda ระบุบนปกหนังสือว่าเป็น *Kurzgeschichte* (เรื่องสั้น) ทว่าเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์แล้วไม่มีสิ่งใดในหนังสือเล่มนี้ตรงกับลักษณะการประพันธ์ของงานเขียนประเภท 'เรื่องสั้น' แม้แต่น้อย ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า *Kurzgeschichte* ในความหมายตรงตามคำคือ *kurz* แปลว่า สั้น ส่วน *Geschichte* แปลว่า เรื่องราว สรุปคือใช้คำว่า *Kurzgeschichte* ในความหมายว่า 'เรื่องสั้นๆ' นั้นเอง แต่ถ้าหากจะจำแนกประเภทหนังสือเล่มนี้ตามลักษณะเนื้อหาและวิธีประพันธ์แล้ว เรื่องต่างๆในหนังสือเล่มนี้น่าจะจัดอยู่ในงานเขียนประเภท *Erzählung* (เรื่องเล่า) มากกว่า และยิ่งไปกว่านั้นหนังสือเรื่อง *Begegnung in Thailand* ซึ่งเป็นงานเขียนอีกเล่มหนึ่งของนักเขียนคนเดียวกันนี้และมีลักษณะของงานเขียนเหมือนกับเล่มแรกทุกประการ กลับระบุบนปกหนังสือว่า *Erzählungen und Berichte* (เรื่องเล่าและรายงานเหตุการณ์) กรณีนี้เห็นได้ว่านักเขียนระบุชื่อประเภทของงานเขียนโดยไม่ได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ทางวรรณกรรมที่เป็นมาตรฐาน

มากนัก ในกรณีที่เห็นชัดเจนเช่นนี้ ผู้วิจัยจะขอจำแนกประเภทงานเขียนตามลักษณะของตัวงานจริงๆ แม้ว่าจะไม่ตรงกับชื่อประเภทงานเขียนที่ระบุอยู่บนตัวงานก็ตาม อย่างไรก็ตามในบรรดางานเขียนที่รวบรวมมาได้ นั้นบางเล่มก็มีลักษณะคาบเกี่ยวกับงานเขียนหลายประเภท ซึ่งทำให้ยากต่อการจำแนก การแบ่งงานเขียนเป็นประเภทต่างๆในงานวิจัยนี้จึงเป็นการแบ่งอย่างกว้างๆเพื่อให้ง่ายต่อการเห็นภาพรวมทั้งหมดของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนของหญิงไทยเท่านั้น มิได้มีจุดประสงค์ที่จะจำแนกแจกแจงและวิเคราะห์ลักษณะการประพันธ์ของงานเขียนแต่ละประเภทโดยละเอียดแต่อย่างใด

ตัวบทที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิในงานวิจัยนี้มีอยู่ทั้งหมด 50 เรื่อง จำแนกโดยคร่าวๆได้เป็นงานเขียนประเภทต่างๆดังต่อไปนี้

1) Roman

คำว่า Roman มีความหมายตรงกับคำว่า นวนิยาย ในภาษาไทย และคำว่า novel ในภาษาอังกฤษ ตัวบทในกลุ่มนี้รวบรวมขึ้นจากงานเขียนประเภทนวนิยายและนวนิยายขนาดสั้น รวมทั้งสิ้น 10 เรื่อง บ้างมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิต ความรัก ความแค้น บ้างเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดิ้นรนต่อสู้ของผู้คนต่างเพศ เชื้อชาติและชนชั้น บ้างก็เป็นนวนิยายที่สะท้อนปัญหาสังคม ทั้งปัญหาในสังคมไทยและสังคมเยอรมัน นวนิยายบางเรื่องในกลุ่มนี้อาจจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมด้วย แต่ก็มีใช้อนุภาคหลักของเรื่อง จึงยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่มนวนิยายทั่วไป แม้ว่าจะมีลักษณะคาบเกี่ยวกับงานเขียนในกลุ่มอาชญากรรมอยู่บ้างก็ตาม

รายชื่องานเขียนในกลุ่ม Roman

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Der Ruf des Pfaues	Gisela Köstler	1975
2. Mondlicht	Käthe v. Roeder- Gnadeberg	1979

3. Insel im schwarzen Fluß	Rüdiger Siebert	1984
4. Tigerkralle und Samtpfote	Julia Berlinghausen	1984
5. Traumfrau	Klaus-Peter Wolf	1989
6. Nori und der große Regen	Heinrich Peukmann	1998
7. Der verzauberte Farang	Ce-eff Krüger	2001
8. Woudin	Evelyn Offenhäuser	2003
9. Ein Farang schlägt zurück	Louis Ansel	2007
10. Der Sohn der Tänzerin	Heinrich Peukmann	2008

2) Kriminalroman

คำว่า Kriminalroman หรือที่นิยมเรียกสั้นๆ ในภาษาเยอรมันว่า Krimi มีความหมายตรงกับคำว่า อาชญากรรม ในภาษาไทยและมีลักษณะคล้ายกับงานเขียนประเภท crime thriller ในภาษาอังกฤษ ตัวบทในกลุ่มนี้รวบรวมขึ้นจากนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งนิยายที่มีเนื้อหาเน้นการสืบสวนสอบสวนซึ่งอาจใช้ชื่อเฉพาะเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า Detektivroman และนิยายซึ่งเน้นเหตุการณ์ที่เหี้ยมโหด ลึกลับอันชวนให้รู้สึกสยดสยองที่เรียกว่า Schauerroman

รายชื่องานเขียนในกลุ่ม Kriminalroman

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Des Drachens Grauer Atem	Harry Thürk	1976
2. Nach Bangkok zum Verlieben	Michael Burk	1982

3. Siamesische Hunde	D.B. Blettenberg	1987
4. Farang	D.B. Blettenberg	1988
5. Ein Mann ein Mord	Jakob Arjouni	1991
6. Jade und Diamanten	Ernst-Günther Tietze	2000
7. Tödliches Bangkok	Thomas Meik	2000
8. Tattoo	Klaus Sebastian	2001
9. Thai – Juwelen	Mang-gon jai	2002
10. Der Trip	Volker Wachenfeld	2004
11. Das siamesische Dorf	Eva Demski	2006

3) Erzählung

ในภาษาเยอรมัน คำว่า erzählen เป็นคำกริยา แปลว่า เล่า และมีความหมายตรงกับคำกริยา ในภาษาอังกฤษว่า to tell/ to narrate คำว่า Erzählung อาจแปลเป็นไทยได้ว่า 'เรื่องเล่า' ในพจนานุกรมคำศัพท์วรรณกรรม Sachwörterbuch der Literatur Gero von Wilpert สำนักพิมพ์ Verlag Kröner Stuttgart อธิบายความหมายของคำว่า Erzählung ไว้ดังนี้

Erzählung, allgemeine Darstellung des Verlaufs von wirklichen oder erdachten Geschehnissen; [...] 2. im engeren Sinne e. Gattung, die sich durch geringeren Umfang und Breite von Epos, Roman, Saga, durch weniger kunstvollen und tektonisch straffen Aufbau von der Novelle, durch Vermeidung des Unwirklichen von Sage und Märchen

unterscheidet und somit alle weniger gattungshaft ausgeprägten Formen der Erzählungskunst umfaßt, [...]

(Erzählung คือ การบรรยายเพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างไร เรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นสิ่งที่แต่งขึ้นก็ได้ [...] 2. ในความหมายที่แคบขึ้น Erzählung คือวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งแตกต่างจากงานประพันธ์ประเภทมหากาพย์ นวนิยายและนิยายผจญภัยวีรบุรุษตรงที่มีเนื้อหาแคบกว่าหรือน้อยกว่าแตกต่างจากนวนิยายขนาดสั้นตรงที่ใช้วรรณศิลป์น้อยกว่าและมีโครงสร้างเรื่องไม่กระชับเท่า แตกต่างจากนิทานตำนานและเทพนิยายตรงที่ไม่นำเสนอเรื่องเหนือจริง โดยสรุปก็คืองานวรรณกรรมที่ไม่มีรูปแบบจำเพาะเหมือนงานวรรณกรรมประเภทอื่นๆที่ต้องเขียนขึ้นตามกฎเกณฑ์การประพันธ์ที่กำหนดไว้ชัดเจน : แปลแบบสรุปความโดยผู้วิจัย)

Erzählung เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดความเป็นไปของเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นสิ่งที่แต่งขึ้นเองก็ได้ งานเขียนประเภท Erzählung นั้นไม่มีรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดเป็นกรอบชัดเจนเหมือนงานเขียนบางประเภท โดยมากมักจะมีความยาวและความซับซ้อนของโครงสร้างเรื่องและเหตุการณ์น้อยกว่านวนิยาย บรรยายเรื่องราวต่างๆไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบอย่างเรียงบงายจากมุมมองใดมุมมองหนึ่ง อาจจะเป็นมุมมองของผู้เล่าเรื่องหรือของตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง จึงมักจะไม่มีมุมมองที่หลากหลายสลับไปมาในเรื่อง บ่อยครั้งที่ผู้อ่านจะรู้สึกถึงการมีตัวตนของผู้เล่าชัดเจนกว่าในงานเขียนประเภทนวนิยายหรือเรื่องสั้น นอกจากนี้ยังมีบทสนทนาของตัวละครค่อนข้างน้อย มักใช้คำบรรยายในการเล่าเรื่องและถ่ายทอดคำพูดรวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ในบางเรื่องอาจไม่มีบทสนทนาเลยก็เป็นได้

ในบรรดางานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยนั้น งานเขียนประเภท Erzählung เป็นงานเขียนที่สามารถสืบค้นและรวบรวมมาได้เป็นจำนวนมากที่สุด กล่าวคือเป็นจำนวนถึง 23 เรื่อง อีกทั้งยังเป็นกลุ่มงานเขียนที่มีประเด็นให้กล่าวถึงเป็นอย่างมากดังจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

รายชื่องานเขียนในกลุ่ม Erzählung

	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1.	Liebe, Schnaps, Tod	Conrad Stark	2001
2.	Geschichte um Bargirls in Thailand	Mang-gon jai	2001
3.	Farang in Thailand	Günther Ruffert	2002
4.	Geschichten aus Thailand	Günther Ruffert	2002
5.	Sie suchen Sex, Geld oder Leben	Dr. G.M. Gad Labudda	2003
6.	Kein Frühling in Thailand	Dr. G.M. Gad Labudda	2003
7.	Die importierte Thailänderin	Elicsan	2003
8.	Pilotprojekt Sex und Coca-Cola	Elicsan	2003
9.	Begegnung in Thailand	Dr. G.M. Gad Labudda	2004
10.	Bargirls in Thailand...oder was passiert, wenn Männer ihr Glück in Thailand suchen.	Friedrich Lang	2004
11.	Verruchtes Pattaya	Jeff. S	2004
12.	Leben im Schlaraffenland	Kurt Krieger	2004

13. Schatten im Paradies Leben und Sterben in Pattaya	Rolf Bahl	2004
14. Siamesische Nächte	Rüdiger Schneider	2004
15. Emil und Nid	Khun Krut	2004
16. Himmelgrau	Beat Ledermann	2005
17. Es war einmal in Pattaya	Doc Holiday	2005
18. Schlaflos im Pattaya	Timo Schelm	2005
19. Thailand ungeschminkt	Timo Schelm	2005
20. Die Prinzessin von Kalasin	Rolf Bahl	2006
21. Wunderland- eine Auszeit in Thailand	Rudi Harkness	2006
22. Daeng's Abenteuer	Rolf Bahl	2006
23. Eine Sehreise durch Pattaya	Rudolf Schäfer	2007

4) Kurzgeschichte

Kurzgeschichte คืองานเขียนประเภท เรื่องสั้น หรือ short story นั้นเอง อาจเนื่องมาจากว่างานวิจัยนี้จำกัดกลุ่มข้อมูลเฉพาะหนังสือที่มีการตีพิมพ์รวมเล่มเท่านั้น ด้วยบทที่สืบค้นและรวบรวมมาได้จึงมีงานเขียนประเภทเรื่องสั้นอยู่เพียงสองเล่มและในแต่ละเล่มก็มีเรื่องสั้นที่น่าสนใจเกี่ยวกับไทยอยู่เพียงเรื่องเดียวโดยแทรกรวมอยู่กับเรื่องสั้นเรื่องอื่นๆ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า แม้จะพบเรื่องสั้นเยอรมันที่เขียนเกี่ยวกับไทยจำนวนเพียงน้อยนิด แต่เรื่องสั้นทั้งสองเรื่องล้วนมีหญิงไทยเป็นอนูภาคหลักของเรื่อง

รายชื่องานเขียนในกลุ่ม Kurzgeschichte

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Aus dem Leben eines empfindsamen Chauvinisten und andere schräge Geschichten	Wolfgang Körner	1996
2. Das Lied an den Schmetterlingsquellen	Heinrich Peukmann	2004

5) อื่นๆ

งานเขียนที่นำมาจัดไว้ในกลุ่มหัวข้ออื่นๆคืองานเขียนประเภทอื่นๆนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นและเป็นงานเขียนที่ประกอบขึ้นด้วยข้อเขียนหลากหลายลักษณะรวมอยู่ในเล่มเดียวกันจนไม่สามารถจำแนกประเภทของงานเขียนเล่มนั้นได้

รายชื่องานเขียนประเภทอื่นๆ

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์
1. Der Gelbe Bleistift	Christian Kracht	2000
2. Isan, my love	Detlev F. Neufert	2003
3. Wer nicht hören will, muss fühlen!	Dennis Hage	2005
4. Nix wie weg, die Deutschen kommen	Ce-eff Krüger	ไม่ระบุ

Der Gelbe Bleistift เป็นหนังสือที่รวมบทความที่เคยลงตีพิมพ์ในคอลัมน์ Der Gelbe Bleistift ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ die Welt am Sonntag ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ของเยอรมันที่มีผู้อ่านกว่าล้านคน เจ้าของคอลัมน์คือ Christian Kracht นักหนังสือพิมพ์ชาวสวิส ซึ่งทำงานให้กับหนังสือพิมพ์และนิตยสารเยอรมันหลายฉบับ

Isan, my love เป็นหนังสือที่รวมข้อเขียน บทความ บทกวีสั้นๆของชาวเยอรมัน นานาอาชีพที่มีความประทับใจในสังคมวัฒนธรรมอีสานของไทย นอกจากนี้ยังมีเรื่อง

บทความและเรื่องสั้นไทยที่แปลเป็นภาษาเยอรมัน รวมทั้งชุดภาพถ่ายวิถีชีวิตชาวอีสาน จัดได้ว่าเป็นหนังสือนำเที่ยวชั้นดีที่แตกต่างจากหนังสือนำเที่ยวทั่วไป

Wer nicht hören will, muss fühlen! เป็นการยากที่จะระบุให้แน่ชัดลงไปว่า Wer nicht hören will, muss fühlen! เป็นหนังสือประเภทใดเพราะภายในเล่มประกอบไปด้วยสิ่งละอันพันละน้อย เช่น บทสัมภาษณ์ ข้อคิดคติสอนใจเกี่ยวกับหญิงไทย เรื่องราวสั้นๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทย รวมทั้งแบบทดสอบสำหรับชายเยอรมันเพื่อหาผลลัพธ์ว่าผู้ทำแบบทดสอบมีโอกาสที่จะถูกหญิงไทยปอกลอกหลอกหลวงมากน้อยเพียงใด โดยรวมแล้วหนังสือเล่มนี้คล้ายกับจะจัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับชายเยอรมันที่ต้องการมีความสัมพันธ์กับหญิงไทย

Nix wie weg, die Deutschen kommen เป็นภาพการ์ตูนประกอบคำบรรยายที่เป็นข้อเขียนลักษณะคล้ายกลอนเปล่า มีเนื้อหาล้อเลียนเสียดสีพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเยอรมันในไทย

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นรายชื่องานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนหญิงไทยทั้งหมดเท่าที่สืบค้นและรวบรวมตัวเล่มมาได้ โดยจำแนกตามประเภทและเรียงลำดับตามปีที่พิมพ์เผยแพร่ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่นำเสนอข้างต้นแล้วจะทำให้เห็นประเด็นหรือข้อสังเกตที่น่าสนใจต่างๆหลายประการซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับต่อไปนี้

3.2 องค์ประกอบทางกายภาพของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนหญิงไทย

3.2.1 ปริมาณงานเขียน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าปริมาณงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับไทยน่าจะมีสัดส่วนการเพิ่มจำนวนสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับจำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย นอกจากนี้ยังน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุปัจจัยที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันอยู่บ้าง กล่าวคือ เมื่อประเทศไทยเป็นประเทศเป้าหมายของการท่องเที่ยวของชาวเยอรมันจำนวนมากขึ้น ย่อมมีชาวเยอรมันที่

สนใจจะอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับไทยมากขึ้นไปด้วย และในเมืองงานเขียนดังกล่าวเป็นที่ต้องการในตลาด ย่อมมีผู้ผลิตงานเขียนมาตอบสนองความต้องการนั้นตามหลักอุปสงค์-อุปทาน (demand-supply) อันเป็นกลไกตลาดในระบบทุนนิยม ในทางกลับกัน เมื่อมีหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งมีเนื้อหากระตุ้นหรือดึงดูดให้ผู้อ่านเกิดความต้องการเดินทางมาพักผ่อนท่องเที่ยวในประเทศไทยพิมพ์เผยแพร่มากขึ้น ย่อมเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเยอรมันในประเทศไทยไปด้วย และเมื่อมีจำนวนชาวเยอรมันที่เข้ามาสัมผัสรู้จักประเทศไทยมากขึ้นก็อาจจะมีผู้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยมากขึ้นไปด้วย โดยปริยาย วนเวียนเป็นวัฏจักรสืบเนื่องเช่นนี้ต่อไป

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่แสดงอยู่ในหัวข้อที่หนึ่ง พบว่าสมมติฐานดังกล่าวดูเหมือนจะขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ กล่าวคือ งานเขียนที่พิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษที่ 70 มีจำนวน 3 เรื่อง ในทศวรรษที่ 80 มีจำนวน 6 เรื่อง ในทศวรรษที่ 90 มีจำนวน 3 เรื่อง ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวในทศวรรษที่ 70 80 และ 90 นั้นมีปริมาณมากขึ้นในแบบขั้นบันไดและมีลักษณะก้าวกระโดด และยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนงานเขียนที่พิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษที่ 60 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สุดสาหรกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังไม่เบ่งบานด้วยแล้ว เป็นที่น่าประหลาดใจว่า จำนวนงานเขียนในทศวรรษที่ 60 ก็มีได้แตกต่างจากจำนวนงานเขียนในทศวรรษอื่นๆหลังจากนั้นมากนัก หากพิจารณาข้อมูลดังกล่าวด้วยการมองแต่เพียงจำนวนตัวเลขเพียงอย่างเดียว อาจทำให้เข้าใจว่าปริมาณนักท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องกับปริมาณงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอภาพไทย/หญิงไทยแต่อย่างใด ทว่าในความเป็นจริงแล้วปัจจัยเรื่องปริมาณนักท่องเที่ยวเยอรมันมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับปริมาณงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอภาพไทย/หญิงไทย ดังมีเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนต่อไปนี้

ในขณะที่งานเขียนที่พิมพ์เผยแพร่ในทศวรรษที่ 70-90 รวมเวลาถึง 30 ปีมีอยู่รวมกันเพียง 12 เรื่อง แต่ในช่วงเวลาเพียงแปดปีระหว่างปีค.ศ. 2000-2008 กลับมีงานเขียนที่พิมพ์เผยแพร่อยู่ถึง 60 กว่าเรื่อง (เป็นงานเขียนที่ผู้วิจัยสามารถรวบรวมจัดหาได้แล้วจำนวน 41 เรื่อง และเป็นงานเขียนที่รวบรวมได้เพียงรายชื่อ แต่ยังไม่สามารถหาตัวเล่มได้

อีกกว่า 20 เรื่อง) สิ่งที่น่าสังเกตคือ งานเขียนในช่วงทศวรรษที่ 70-90 นั้น ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักเขียนอาชีพชายแทบทั้งสิ้น ส่วนผลงานที่เหลือจำนวนไม่มากนักกลับเป็นผลงานของนักเขียนสมัครเล่นเสียเกือบทั้งหมด ในขณะที่งานเขียนจำนวนมากมายกว่า 60 เรื่องในช่วงเวลาหลังปีค.ศ. 2000 เป็นผลงานของนักเขียนสมัครเล่นเป็นส่วนใหญ่ และในบรรดานักเขียนเยอรมันสมัครเล่นเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเป็นนักเขียนที่ได้แต่งงานกับหญิงไทย มีที่พำนักอาศัยหรือประกอบอาชีพเลี้ยงตัวอยู่ในประเทศไทย อีกส่วนหนึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปมาอยู่เป็นประจำ สันนิษฐานได้ว่านักเขียนสมัครเล่นทั้งสองกลุ่มนี้คงเดินทางท่องเที่ยวหรือพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยอยู่แล้วตั้งแต่ในช่วงทศวรรษที่ 70-90 แต่เนื่องจากมิได้เป็นนักเขียนอาชีพ ก่อนที่จะเริ่มสร้างผลงานจึงต้องอาศัยเวลาบ่มเพาะและเก็บสะสมข้อมูล ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ จนเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทย ตลอดจนเริ่มเล็งเห็นว่าในตลาดหนังสือภาษาเยอรมัน ยังมีหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับไทยอยู่ไม่มากและมีแนวโน้มที่จะเป็นที่สนใจและเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเหตุอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามยังมีอีกสิ่งหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการเพิ่มจำนวนงานเขียนและนักเขียนสมัครเล่นหน้าใหม่อย่างมากมายผุดสังเกตนี้อีกคือ ช่องทางการจัดจำหน่ายหนังสือทางอินเทอร์เน็ต และวิธีการจัดพิมพ์หนังสือที่เรียกกันว่า book on demand ซึ่งจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดในหัวข้อต่อจากนี้

3.2.2 การจัดพิมพ์และการจัดจำหน่าย

หากใช้ลักษณะการจัดพิมพ์และการจัดจำหน่ายเป็นเกณฑ์ เราจะสามารถแบ่งงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนหญิงไทยอย่างกว้างๆ ได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์และวางจำหน่ายหรือสามารถสั่งซื้อได้ตามร้านขายหนังสือทั่วไปในประเทศเยอรมนีเช่นเดียวกับหนังสือเยอรมันทั่วไปซึ่งในระยะหลังมีการเพิ่มช่องทางจำหน่ายตามเว็บไซต์ที่ขายหนังสือออนไลน์ต่างๆร่วมด้วย หนังสือในกลุ่มนี้ มักมีการจัดทำรูปเล่มอย่างประณีตสวยงาม การจัดพิมพ์ได้มาตรฐานสากล หนังสือที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงทศวรรษที่ 70-90 เกือบทั้งหมดและบางส่วนของหนังสือที่พิมพ์จำหน่ายช่วง

หลังปี 2000 จะเป็นหนังสือลักษณะดังกล่าว โดยรวมแล้วหนังสือในกลุ่มที่หนึ่งนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับหนังสือในกลุ่มที่สอง

หนังสือในกลุ่มที่สองเป็นหนังสือซึ่งจะสั่งซื้อได้เฉพาะจากเว็บไซต์ขายหนังสือออนไลน์ต่างๆเท่านั้น ไม่สามารถหาซื้อได้ตามร้านขายหนังสือทั่วไปในประเทศเยอรมนี ในประเทศไทยเองก็ไม่สามารถหาซื้อหนังสือในกลุ่มนี้ได้ตามร้านขายหนังสือทั่วไปเช่นกัน ทั้งๆที่หลายเล่มมีแหล่งผลิตอยู่ในประเทศไทยนี้เอง ยกเว้นบางครั้งที่อาจพบหนังสือในกลุ่มนี้วางขายอยู่ประปรายตามร้านหนังสือหรือซูปเปอร์มาเก็ตในเมืองหรือจังหวัดซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป เช่น พัทยา ภูเก็ต กระบี่ เป็นต้น หนังสือในกลุ่มที่สองนี้มีจำนวนค่อนข้างมาก และเป็นหนังสือที่ผลิตออกมาในช่วงเวลาหลังปีค.ศ. 2000 เป็นต้นมาเสียเป็นส่วนใหญ่ บางส่วนของหนังสือในกลุ่มที่สองนี้เป็นหนังสือที่ไม่ได้จัดพิมพ์ขึ้นตามมาตรฐานสากล กล่าวคือ ไม่มีการระบุสำนักพิมพ์ ไม่มีรหัสมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISBN – International Standard Book Number) และไม่มีการระบุปีที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ในหนังสือ บางเล่มมีลักษณะคล้ายหนังสือถ่ายเอกสารเข้าเล่มหุ้มปกเคลือบมัน แต่จำหน่ายในราคาค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีกส่วนหนึ่งมีลักษณะการจัดพิมพ์และจัดจำหน่ายในลักษณะที่เรียกว่า Book on demand

Book on demand เป็นหนังสือที่ไม่มีการตีพิมพ์ไว้ล่วงหน้าแล้วเก็บไว้ในคลังสินค้าเพื่อรอการจำหน่าย แต่เป็นหนังสือที่จะผลิตขึ้นเล่มต่อเล่มก็ต่อเมื่อมีการสั่งซื้อจากลูกค้าที่พิมพ์คำสั่งซื้อในหน้าเว็บไซต์ขายหนังสือในอินเทอร์เน็ตเท่านั้น Book on demand ผลิตขึ้นจากเทคโนโลยีการพิมพ์ที่เรียกกันว่า Print on demand (POD) ซึ่งเป็นการพิมพ์จากไฟล์ข้อมูลดิจิทัลโดยตรง (Digital Printing) โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนยุ่งยากในการถ่ายฟิล์ม การทำเพลทแม่พิมพ์และอื่นๆอย่างที่ต้องทำในการพิมพ์ระบบออฟเซต (Offset Printing) การพิมพ์ในระบบออฟเซตเป็นการพิมพ์งานที่มีคุณภาพ ต้นทุนรวมสูง แต่ถ้าหากพิมพ์เป็นจำนวนมากก็จะมีต้นทุนเฉลี่ยต่อเล่มต่ำ เหมาะกับการพิมพ์หนังสือที่มียอดพิมพ์สูงเป็นหลักพันเล่มขึ้นไป ในขณะที่การพิมพ์แบบ Print on demand อาจมีต้นทุนเฉลี่ยต่อเล่มค่อนข้างสูง แต่การที่สามารถสั่งพิมพ์ตามจำนวนเท่าที่มีการสั่งซื้อ ทำให้ต้นทุนการผลิต

โดยรวมต่ำ ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่จัดเก็บสินค้า ประกอบกับการใช้ระบบการจัดจำหน่ายหนังสือออนไลน์ที่ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเรื่องการวางขายหน้าร้าน จึงทำให้การพิมพ์หนังสือจำหน่ายไม่เป็นเรื่องยุ่งยากและจำเป็นต้องมีเงินลงทุนมากมายอย่างเช่นในอดีต

ประเด็นสำคัญคือ เทคโนโลยีใหม่นี้ทำให้คนทั่วไปสามารถพิมพ์หนังสือออกจำหน่ายได้โดยไม่ต้องเป็นนักเขียนอาชีพอีกต่อไป นักเขียนหน้าใหม่ไม่จำเป็นต้องตระเวนนำเรื่องไปเสนอขายตามสำนักพิมพ์ซึ่งจะมีบรรณาธิการเป็นผู้คัดกรองคุณภาพและเป็นผู้พิจารณาตัดสินว่าจะจัดพิมพ์เรื่องนั้นๆหรือไม่อย่างที่เป็นการมาในอดีต คนทั่วไปสามารถเป็นผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ (Publisher) งานเขียนของตนได้ด้วยตัวเอง ดังนั้น Print on demand หรือ Book on demand และระบบการจัดจำหน่ายหนังสือออนไลน์จึงน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่งต่อการเกิดขึ้นของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับไทยและการเกิดขึ้นของนักเขียนหน้าใหม่จำนวนมากภายในช่วงหลังปีค.ศ. 2000 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ผลเสียที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ เรื่องของการขาดการควบคุมและคัดกรองคุณภาพของหนังสือทั้งทางด้านลักษณะทางกายภาพและด้านคุณค่าทางวรรณศิลป์

3.2.3 นักเขียน

คำว่านักเขียนเยอรมันในงานวิจัยนี้หมายถึง นักเขียนที่ใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่และผลิตงานเขียนออกมาด้วยภาษาเยอรมัน นักเขียนผู้นั้นอาจถือสัญชาติเยอรมัน ออสเตรียหรือสวิสก็ได้ส่วนคำว่า 'งานเขียน' ที่จะกล่าวถึงในที่นี้จำกัดขอบเขตเฉพาะงานเขียนบันเทิงคดีเยอรมันร่วมสมัยประเภท Fiction และ Semi-fiction ที่มีการนำเสนอภาพแทนของไทยและหญิงไทยเท่านั้น ในงานวิจัยนี้จะแบ่งนักเขียนทั้งหมดออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเขียนอาชีพ กลุ่มนักเขียนกึ่งอาชีพ และกลุ่มนักเขียนสมัครเล่น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ในความเป็นจริงเราจะสามารถแบ่งแยกได้เด็ดขาดชัดเจนว่าใครเป็นนักเขียนประเภทไหนหรืออยู่ในกลุ่มใด เพราะเส้นแบ่งระหว่างกลุ่มนั้นไม่อาจถูกกำหนดไว้แน่นอนตายตัว มีตัวแปรมากมายที่ทำให้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มเกิดการปรับเปลี่ยน จึงต้องทำความเข้าใจ

เข้าใจในที่นี้ว่า การแบ่งกลุ่มนักเขียนในงานวิจัยนี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกโดยเด็ดขาดว่าใครเป็นนักเขียนประเภทไหน หากเป็นไปได้เพื่อให้เห็นภาพรวมของนักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนของหญิงไทยอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นเท่านั้น

1) กลุ่มนักเขียนอาชีพ

คำว่านักเขียนอาชีพในที่นี้หมายถึง ผู้ซึ่งเลี้ยงชีพด้วยรายได้จากการเขียนหนังสือ มีผลงานเขียนจำนวนมากพอสมควร ได้ผลิตงานเขียนออกวางจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอและมีผลงานซึ่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงการ ทั้งนี้ อาจจะประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป นักเขียนในกลุ่มนี้จะเขียนเรื่องที่มีเนื้อหาหลากหลาย ไม่ได้เขียนเฉพาะแต่เรื่องราวที่เกี่ยวกับไทยหรือหญิงไทยเท่านั้น ซึ่งจะค่อนข้างแตกต่างกับนักเขียนในกลุ่มกึ่งอาชีพที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป นักเขียนอาชีพคนหนึ่งอาจจะมีผลงานทั้งหมดหลายสิบเรื่อง แต่จะมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไทยหรือหญิงไทยอยู่เพียงหนึ่งหรือสองเรื่องเท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ในบรรดานักเขียนที่ผลิตผลงานออกมาในช่วงปีทศวรรษที่ 70-90 เกือบทั้งหมดจะเป็นนักเขียนอาชีพ แม้ว่านักเขียนบางคนอาจจะทำงานอย่างอื่นพร้อมกันไปด้วย แต่ก็อยู่ในแวดวงที่เกี่ยวข้องกับงานเขียน เช่น เป็นนักหนังสือพิมพ์ เป็นนักเขียนบทภาพยนตร์ หรือเป็นนักแปล เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นนักเขียนหลายคนในช่วงทศวรรษดังกล่าวจัดเป็นนักเขียนเยอรมันที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเคยได้รับรางวัลด้านวรรณกรรมมาแล้ว เช่น Harry Thürk² Klaus Peter Wolf³ D.B.

² Harry Thürk นักเขียนเยอรมันตะวันออกผู้เขียนเรื่อง Des Drachens Grauer Atem (ปี ค.ศ. 1976) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาวเขา การปลุกผีและอิทธิพลของอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของ CIA ในประเทศไทย ผลงานของ Harry Thürk ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศถึง 13 ภาษา มีผลงานตีพิมพ์รวมทั้งสิ้นกว่าเก้าล้านเล่ม เคยได้รับรางวัลในระดับชาติหลายครั้ง ได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในนักเขียนยุคหลังสงคราม (สงครามโลกครั้งที่สอง) ที่มีผู้อ่านผลงานมากที่สุดคนหนึ่งของประเทศเยอรมันตะวันออก

³ Klaus-Peter Wolf นอกจากเป็นนักเขียนนวนิยายแล้ว Klaus-Peter Wolf ยังจัดว่าเป็นนักเขียนบทละครโทรทัศน์ที่ประสบความสำเร็จที่สุดคนหนึ่งของเยอรมัน เคยได้รับรางวัลระดับชาติและระดับนานาชาติหลายครั้ง นอกจากบทละครโทรทัศน์ นวนิยายจำนวนมากมาย เขายังมีผลงานด้านวรรณกรรมเยาวชนและซีดีนิทานประกอบเพลงสำหรับเด็ก Klaus-Peter Wolf ได้ก่อตั้งบริษัทจัดหาหญิงต่างชาติทางอินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะ

Blettenberg⁴ และ Jakob Arjouni⁵ เป็นต้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทยเป็นที่สนใจมากพอที่นักเขียนที่มีชื่อเสียงหลายคนจะหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในงานเขียนของพวกเขาซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และการเมืองที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในบทที่หนึ่ง

ส่วนในช่วงเวลาหลังปี 2000 เป็นต้นมา แม้จะมีนักเขียนอาชีพอย่าง Rüdiger Schneider⁶ Eva Demski⁷ และ Heinrich Peuckmann⁸ รวมอยู่ด้วย แต่

ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการค้าหญิงต่างชาติในประเทศเยอรมนีและประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ก่อนที่จะเขียนนวนิยายเรื่อง Traumfrau ซึ่งเป็นนวนิยายเกี่ยวกับการทำธุรกิจจัดหาหญิงไทยทางอินเทอร์เน็ต

⁴ D.B. Blettenberg จัดเป็นนักเขียนอาชีพซึ่งมีผลงานได้รับรางวัลในระดับชาติหลายครั้ง ในช่วงปี ค.ศ. 1982 – 1986 Blettenberg ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยโดยทำงานอาสาสมัครให้กับองค์กรเยอรมันที่ให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา เขาเขียนนวนิยายโดยใช้ประเทศไทยเป็นฉากสองเรื่อง เรื่องแรกคือ Siamesische Hunde (ปี ค.ศ. 1987) ซึ่งถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง Bangkok Story อำนวยการสร้างโดย Manfred Durniok ผู้ซึ่งเคยได้รับรางวัลออสการ์ ส่วนเรื่องที่สองคือ Farang (ปี ค.ศ. 1988) ได้รับรางวัลนวนิยายเยอรมัน

⁵ Jakob Arjouni เป็นนักเขียนนวนิยายที่โด่งดังจากนิยายนักสืบชุด Kayankaya ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศกว่าสิบภาษา ตัวเอกของนวนิยายชุดนี้เป็นนักสืบเชื้อสายตุรกีชื่อ Kayankaya เนื้อเรื่องจึงมักสะท้อนให้เห็นถึงการเหยียดชาวต่างชาติในประเทศเยอรมนีด้วย ในเรื่อง Ein Mann ein Mord ซึ่งเป็นเล่มหนึ่งในนวนิยายชุดนี้ Kayankaya ได้รับว่าจ้างจากชายชาวเยอรมันให้สืบหาแฟนสาวชาวไทยที่ถูกลักพาตัวไป นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลนวนิยายเยอรมัน (Deutscher Krimi-Preis) ในปี ค.ศ. 1992

⁶ Rüdiger Schneider จบปริญญาเอกด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมัน เคยทำงานเป็นอาจารย์สอนภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ใช้โอกาสและช่วงเวลาระหว่างนั้นเดินทางตระเวนทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรถจักรยานยนต์คู่ชีพ เขียนเรื่อง Siamesische Nächte จากประสบการณ์การเดินทางในครั้งนั้น นอกจากนวนิยายหลายเรื่อง Rüdiger Schneider ร่วมกับเพื่อนยังเป็นผู้จัดทำนิตยสารด้านวรรณกรรมชื่อ Scheherazade

⁷ Eva Demski จบการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านภาษาและวรรณคดีเยอรมัน ประวัติศาสตร์ศิลป์ และปรัชญา เริ่มเป็นนักเขียนอาชีพเต็มตัวในปี ค.ศ. 1977 หลังจากผ่านการงานด้านการละคร การแปลและการจัดทำรายการวิทยุมานับสิบปี มีผลงานเขียนและได้รับรางวัลด้านวรรณกรรมหลายรางวัล ในปี ค.ศ. 2008 เขียนเรื่อง Das siamesische Dorf ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการฆาตกรรมของขบวนการที่เกิดขึ้นในรีสอร์ตแห่งหนึ่งทางภาคใต้ของไทย

⁸ Heinrich Peuckmann อาจารย์โรงเรียนมัธยมซึ่งเป็นที่ผลิตผลงานเขียนมากมายและหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นนวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทละครวิทยุ วรรณกรรมเยาวชนและบทกวี ในช่วงปี ค.ศ. 2006 และระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2008 Heinrich Peuckmann เคยเป็นอาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยในเมืองเชียงใหม่และชิวาน ผู้วิจัยได้เคยมีโอกาสสัมภาษณ์ Peuckmann จากการเดินทาง

เนื่องจากมีนักเขียนกึ่งอาชีพและนักเขียนสมัครเล่นเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวนนักเขียนอาชีพจึงกลายเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย

2) นักเขียนกึ่งอาชีพ

ในบรรดานักเขียนเยอรมันร่วมสมัยทั้งหมดที่เขียนงานซึ่งนำเสนอภาพแทนของไทยและหญิงไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเขียนที่ผลิตงานเขียนออกมาในช่วงเวลาระหว่างปี ค.ศ. 2000-2008 นั้นเห็นได้ชัดว่าเป็นนักเขียนกึ่งอาชีพเสียเป็นส่วนใหญ่ คำว่านักเขียนกึ่งอาชีพ ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีรายได้หรือมีจุดมุ่งหมายที่จะหารายได้จากงานเขียนหนังสือ แต่ยังไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้จากการเป็นนักเขียนแต่เพียงอย่างเดียว แม้ว่าจะได้ผลิตงานเขียนออกมาแล้วจำนวนหนึ่งแต่ปริมาณงานอาจยังมีไม่มากพอหรือแม้บางคนจะพยายามผลิตผลงานออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่มีผลงานที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับมากพอที่จะเรียกได้ว่าเป็นนักเขียนอาชีพ

การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนักเขียนกึ่งอาชีพนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นนักเขียนที่ยังไม่มีความสำคัญพอที่จะมีแหล่งข้อมูลทุติยภูมิให้สืบค้นได้ ต้องอาศัยการปะติดปะต่อจากข้อความแนะนำนักเขียนบนปกหลังหรือปกในของหนังสือ และข้อมูลจากหน้าเว็บต่างๆในอินเทอร์เน็ต เท่าที่สืบค้นได้นักเขียนกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นผู้ที่มีอาชีพนักเขียนมาแต่เดิม แต่เป็นชาวเยอรมัน ชาวสวิส หรือชาวออสเตรเลียที่เดินทางเข้าออกประเทศไทยอยู่บ่อยๆในฐานะนักท่องเที่ยว (หลายคนประกาศอย่างเปิดเผยว่าตัวเองเป็นเช็กส์ทัวริสต์) หรือเป็นผู้ที่พำนักอยู่ในประเทศไทยครั้งละนานๆหรือตั้งรกรากในประเทศไทยด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น มีคนรักหรือภรรยาเป็นคนไทย ใช้ชีวิตหลังเกษียณในประเทศไทยเนื่องจากประเทศไทยมีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าในยุโรปทำให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่สะดวกสบายกว่าด้วยเงินบำนาญที่มีอยู่จำนวนไม่มากนัก อีกทั้งยังมีสภาพภูมิอากาศที่ดีต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ หรือ

ท่องเที่ยวเป็นระยะเวลาสั้นๆในประเทศไทยเพียงครั้งเดียว เขาได้ผลิตงานเขียนเกี่ยวกับไทยและหญิงไทยถึง 3 เรื่องคือ นิยายขนาดสั้นเรื่อง *Nori und der große Regen* (ปี ค.ศ.1998) เรื่องสั้นเรื่อง *Das Lied an den Schmetterlingsquellen* (ปี ค.ศ.2004) และนวนิยายชีวิตเรื่อง *Der Sohn der Tänzerin* (ปี ค.ศ. 2008)

มองเห็นช่องทางที่จะประกอบธุรกิจในประเทศไทย เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เมื่อได้มีโอกาสได้มาประเทศไทยบ่อยๆ ได้พำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานๆ ได้รับรู้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวและความคิดเห็นต่างๆกับชาวต่างชาติอื่นๆในเรื่องเกี่ยวกับคนไทย หรือได้มีโอกาสสัมผัสกับคนไทยด้วยตนเอง (แม้ว่ากลุ่มคนไทยที่คนเหล่านี้มีโอกาสได้รู้จักจะขาดความหลากหลายและไม่อาจนับได้ว่าเป็นตัวแทนของคนไทยส่วนใหญ่ก็ตาม) ประสบการณ์และการรับรู้เหล่านี้ย่อมทำให้หลายคนเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย อีกทั้งยังอาจมีความประทับใจต่างๆมากมายทั้งทางดีและทางร้ายจนเกิดความรู้สึกอยากจะทำข้อมูลและประสบการณ์เหล่านั้นออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ต่อไป ประกอบกับเหตุจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การที่สังเกตเห็นว่าสามารถทำธุรกิจและสร้างรายได้จากข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับคนไทยและโดยเฉพาะประสบการณ์กับหญิงไทยของตนได้ เห็นได้จากการที่นักเขียนบางคนในกลุ่มนี้ผลิตงานเขียนออกมามากมายอย่างต่อเนื่องและใช้หลายนามปากกา หรือนำเรื่องเก่าที่เคยตีพิมพ์ไปแล้วมาผสมปนเปกับเรื่องอื่นๆแล้วจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มใหม่

สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ นักเขียนหลายคนในกลุ่มนี้มักจะปกปิดตัวตน ข้อมูลที่พอจะสืบค้นได้ก็ไม่ได้บอกตัวตนที่แท้จริง เช่น ไม่ได้บอกชื่อนามสกุล อาชีพ การศึกษา ภูมิลำเนาหลังว่าเป็นใครมาจากไหนหรือมีสถานภาพทางสังคมอย่างไร นักเขียนบางคนถึงแม้จะมีเว็บไซต์เป็นของตัวเองแต่ก็จะไม่มีการกล่าวถึงข้อมูลส่วนตัวอยู่นั่นเอง ต่างจากกลุ่มนักเขียนอาชีพส่วนใหญ่ซึ่งมีแหล่งสืบค้นซึ่งระบุข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนของนักเขียนไว้ชัดเจน อย่างไรก็ตามมีข้อบ่งชี้ว่านักเขียนหลายคนในกลุ่มนี้รู้จักกันเป็นเครือข่าย เช่น มีการนำผลงานของแต่ละคนมารวมเล่มจำหน่ายด้วยกัน เป็นต้น

มีนักเขียนบางคนในกลุ่มนักเขียนกึ่งอาชีพนี้ที่อาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จกับการเป็นนักเขียนเรื่องเกี่ยวกับไทยพอสมควร กล่าวคือมีงานเขียนอย่าง

ต่อเนื่องและสามารถผลิตผลงานซึ่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่ต้องการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับไทย เช่น Günther Ruffert⁹ เป็นต้น

3) นักเขียนสมัครเล่น

อันที่จริง เป็นการยากที่จะแยกความแตกต่างระหว่างนักเขียนสมัครเล่นและนักเขียนกึ่งอาชีพ เนื่องจากภูมิหลังของนักเขียนทั้งสองกลุ่มนี้ค่อนข้างใกล้เคียงกัน กล่าวคือเป็นผู้ที่ไม่ได้มีอาชีพเป็นนักเขียนมาก่อน แต่เมื่อได้มีโอกาสมาท่องเที่ยว มาทำงานหรือมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยแล้วได้เกิดความรู้สึกอยากจะทำเรื่องราวประสบการณ์ของตนหรือเขียนนวนิยายที่มีประเทศไทยเป็นฉากและมีตัวละครเป็นคนไทย แต่นักเขียนสมัครเล่นแตกต่างจากนักเขียนกึ่งอาชีพตรงที่ นักเขียนสมัครเล่นมักมีผลงานที่เขียนเกี่ยวกับไทยน้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีผลงานอยู่เพียงเล่มเดียว คล้ายกับเขียนขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวบางอย่าง แล้วก็หยุดเขียน ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการหารายได้เป็นหลัก ตัวอย่างเช่น Ernst Günther Tietze¹⁰ ผู้ซึ่งเริ่มเขียนนวนิยายเกี่ยวกับไทยเมื่อมีอายุใกล้ 70 ปีแล้ว เป็นต้น

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ นักเขียนในกลุ่มนี้จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ชื่อนามสกุลจริง ภูมิหลังทางอาชีพและการศึกษา ไม่มีการปกปิดตัวตนเหมือนอย่างนักเขียนหลายคนในกลุ่มนักเขียนกึ่งอาชีพ อย่างไรก็ตาม การปกปิดหรือการเปิดเผยตัวตนของ

⁹ Günther Ruffert เป็นอดีตวิศวกรชาวเยอรมันผู้ซึ่งเคยเขียนแต่หนังสือวิชาการเกี่ยวกับการก่อสร้างในวัยหลังเกษียณ Ruffert ใช้ชีวิตอยู่กับภรรยาชาวไทยในประเทศไทย ผลงานเขียนรวมเล่มเกี่ยวกับไทยซึ่งได้รับการตีพิมพ์จำหน่ายซ้ำหลายครั้ง และยังเป็นนักเขียนประจำของนิตยสารและหนังสือพิมพ์เยอรมันที่จำหน่ายในหมู่ชาวเยอรมันที่พำนักในประเทศไทยหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนไทย

¹⁰ Ernst Günther Tietze เริ่มเขียนนวนิยายเรื่อง Jade und Diamanten ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการโจรกรรมเพชรในประเทศไทยในปี ค.ศ. 1999 เมื่อเขามีอายุ 68 ปี เขาพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาสองปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 – ปี ค.ศ. 2000 ในฐานะผู้เชี่ยวชาญในโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของเยอรมัน นิยายเรื่องนี้ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2000 ข้อความบนปกหลังระบุว่าผู้เขียนจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เพียงจำนวนน้อยสำหรับเพื่อนฝูงเท่านั้น

นักเขียนน่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับประเภทและเนื้อหาของงานที่เขียนดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ในเรื่องเกี่ยวกับนักเขียน มีประเด็นที่ควรจะต้องกล่าวถึงอีกประเด็นหนึ่งก็คือ เรื่องของนักเขียนหญิง ในจำนวนนักเขียนทั้งหมดเกือบ 40 คนมีนักเขียนหญิงรวมอยู่ด้วยเพียง 5 คนซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักเขียนชาย¹¹ ในระหว่างปี พ.ศ. 70-90 มีนักเขียนหญิงอยู่ 4 คน คือ Gisela Köstler Käthe von Roeder Gnadenberg Julia Berlinghausen และ Evelyn Offenhäuser ส่วนในช่วงหลังปี ค.ศ. 2000 มีนักเขียนหญิงอยู่เพียงคนเดียวคือ Eva Demski งานเขียนของนักเขียนหญิงเกือบทั้งหมดเป็นนวนิยายชีวิตหรือนวนิยายรัก มีเพียงเรื่อง Das siamesische Dorf ของ Eva Demski เพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่จัดอยู่ในประเภทอาชญากรรม

นอกจาก Eva Demski ซึ่งได้เคยกล่าวถึงมาแล้วก่อนหน้านี้ การสืบค้นประวัติของนักเขียนหญิงอื่นๆเป็นไปโดยยาก จากข้อมูลเท่าที่สืบค้นได้ เป็นเรื่องน่าสังเกตว่านักเขียนหญิงส่วนใหญ่จะผู้ที่มีภูมิหลังด้านการศึกษาค่อนข้างดี Gisela Köstler มีการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์อิสระ Käthe von Roeder Gnadenberg แสดงออกซึ่งความสนใจในปรัชญาและวิถีชีวิตแบบตะวันออกผ่านงานเขียนหลายเล่ม หนังสือเรื่อง Mondlicht ของเธอได้รับการเขียนคำนิยมจากสถานทูตไทยในประเทศเยอรมนี Eva Demski เองก็จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีเยอรมัน ส่วน Evelyn Offenhäuser และ Julia Berlinghausen นั้นไม่สามารถสืบค้นประวัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Julia Berlinghausen ผู้ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประสบ

¹¹ การที่จำนวนนักเขียนหญิงมีอยู่น้อยนั้น อาจมีความสัมพันธ์กับการที่ผู้หญิงเยอรมันนิยมเดินทางมาประเทศไทยน้อยกว่าชายเยอรมัน นอกจากนี้นักเขียนชายเยอรมันที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับหญิงไทยจำนวนไม่น้อยเป็นเช็กซ์ทวาริสต์ที่มีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับหญิงบริการ จึงได้รับข้อมูลและแรงจูงใจที่จะเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทย ส่วนนักเขียนหญิงเยอรมันอาจจะขาดโอกาสดังกล่าว เห็นได้ว่าในงานเขียนของนักเขียนหญิงเยอรมันส่วนใหญ่ ตัวละครหญิงไทยที่เป็นตัวละครสำคัญจะไม่ได้เป็นหญิงบริการหรือในกรณีที่เป็น ก็จะไม่ใช่นักเขียนที่ทำงานในบาร์ แต่เป็นหญิงที่ถูกส่งไปให้บริการตามบ้านหรือที่พักของชาย

ความสำเร็จค่อนข้างมากกับงานเขียนเรื่อง Tigerkralle und Samtpfote ของเธอ หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเล่มหนึ่งซึ่งมักจะถูกอ้างถึงเมื่อมีการกล่าวถึงหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทย ได้รับการพิมพ์ซ้ำและมีผู้นำไปแปลเป็นภาษาอังกฤษอีกด้วย แต่เป็นที่น่าแปลกใจว่า นอกจากหนังสือเล่มนี้แล้ว ก็ไม่พบผลงานของ Julia Berlinghausen หรือแหล่งข้อมูลใดๆเกี่ยวกับเธออีกเลย

กล่าวโดยสรุปแล้ว หากพิจารณาจากฐานข้อมูลเกี่ยวกับนักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนของหญิงไทยทั้งหมดเท่าที่สืบค้นได้ เราจะพบว่านักเขียนเยอรมันที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับไทยหรือหญิงไทยนั้น แต่เดิมในช่วงทศวรรษที่ 70-90 มิได้มีจำนวนมากมายนักแต่จะเป็นนักเขียนอาชีพที่ค่อนข้างจะมีคุณภาพ ต่อเมื่อนวัตกรรมใหม่ Print on demand และระบบการจัดจำหน่ายหนังสือออนไลน์เป็นที่นิยมมากขึ้นในช่วงหลังปีค.ศ. 2000 เป็นต้นมา จำนวนนักเขียนก็เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ในกลุ่มนักเขียนยังมีความแตกต่างและหลากหลายอย่างมาก ทั้งทางด้านอายุ ภูมิหลังอาชีพ ผลงานและสถานภาพของการเป็นนักเขียน นับตั้งแต่นักเขียนอาชีพ นักหนังสือพิมพ์ ผู้ที่ทำงานในวงการวิทยุโทรทัศน์ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จ ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ นักวิชาการที่แบ่งเวลามาเขียนงานประเภทบันเทิงคดี อดีตวิศวกร แพทย์ พ่อครัว นักแสดงละครสัตว์ คนสูงวัยที่รับบำนาญ ไปจนกระทั่งถึงเช็กล์ทัวริสต์ที่พยายามตั้งตัวเป็นนักเขียน สิ่งที่น่าสนใจคือ ท่ามกลางความหลากหลายของนักเขียนจำนวนมากนี้ จะมีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยที่มีความหลากหลายด้วยหรือไม่

3.2.4 อนุภาคและโครงเรื่องของงานเขียน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า นักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับไทยและหญิงไทยนั้นมีจำนวนค่อนข้างมากและมีความแตกต่างหลากหลายทางด้านภูมิหลังค่อนข้างสูง แต่เมื่อได้ศึกษาแนวเรื่องของงานเขียนทั้งหมด กลับพบว่ามีการใช้อนุภาคและโครงเรื่องที่ซ้ำๆกันไม่ได้หลากหลายตามจำนวนนักเขียนไปด้วย จากงาน

เขียนจำนวนกว่า 50 เรื่องโดยนักเขียนเกือบ 40 คนนั้นพอจะสรุปอนุภาคต่างๆและโครงเรื่องของงานเขียนได้ดังต่อไปนี้

1) อนุภาคเรื่องความรักที่ผิดหวังระหว่างชายเยอรมันกับหญิงชาวไทย

อนุภาคเรื่องความรักที่ผิดหวังระหว่างชายเยอรมันกับหญิงชาวไทยนี้เป็นอนุภาคหลักของนวนิยายรัก โครงสร้างของเรื่องมักเป็นไปในทำนองนี้ คือ ชายเยอรมันเดินทางมายังประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับหญิงไทยที่มีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่า เกิดความรักความผูกพัน อาจเป็นความรักที่เกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่ายหรือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว ความแตกต่างเชื้อชาติและชนชั้นหรือปมปัญหาที่มีอยู่ในฝ่ายหญิงเป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ต้องสิ้นสุดลง ชายเยอรมันพบรักใหม่กับหญิงเยอรมันและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

แม้เรื่องความรักจะเป็นอนุภาคหลักของงานเขียนประเภทนวนิยายรักและเรื่องเล่าบางเรื่อง แต่ก็พบอนุภาคดังกล่าวได้บ่อยในงานเขียนประเภทอื่น เช่น ในงานเขียนประเภทอาชญากรรมซึ่งแม้ว่าจะมีอนุภาคหลักเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาชญากรรม แต่ก็ยังมักจะมีอนุภาครองเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักหรือความสัมพันธ์ระหว่างชายต่างชาติ (อาจเป็นชายชาวเยอรมันหรือชายที่มีสัญชาติอื่นก็ได้) กับหญิงชาวไทย และในเรื่องส่วนใหญ่ความสัมพันธ์นั้นจะไม่ได้จบลงด้วยดี

2) อนุภาคเรื่องอาชญากรรม

อนุภาคเรื่องอาชญากรรมเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่นักเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับไทย และไม่ได้ปรากฏอยู่เฉพาะในอาชญากรรมเท่านั้น ในทำนองเดียวกับที่มีอนุภาคเรื่องความรักระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยปรากฏอยู่ในอาชญากรรมดังที่กล่าวมาข้างต้น อนุภาคเรื่องอาชญากรรมก็ไปปรากฏอยู่ในนวนิยายรักอยู่บ่อยครั้งด้วยเช่นกัน

ในอาชญาวิทยาที่สืบค้นมาได้ทั้งหมด 11 เรื่อง มีอยู่เรื่องเดียวเท่านั้นที่มีเรื่องราวอาชญากรรมเกิดขึ้นในประเทศเยอรมนี ส่วนอีก 10 เรื่องที่เหลือล้วนเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นในประเทศไทยทั้งสิ้น เรื่องส่วนใหญ่มักจะมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ตัวเอกฝ่ายชายซึ่งเป็นชาวเยอรมันหรือชาวตะวันตก¹²เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและได้มารู้เห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในลักษณะต่างๆ เช่น การโจรกรรม การฆาตกรรม การค้าของเถื่อนและยาเสพติด เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่าบ่อยครั้งมักเป็นเจ้าหน้าที่รัฐของไทย อาทิ ทหาร หรือตำรวจ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเอง ลักษณะของการเข้ามาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่างๆมีสองแบบ แบบแรก คือ ตัวเอกเข้าไปพัวพันกับอาชญากรรมโดยไม่ตั้งใจ และแบบที่สองคือตัวเอกมีเจตนาเดินทางเข้ามาในประเทศไทยด้วยจุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมนั้นๆ ตัวเอกชายชาวเยอรมันมักจะได้รับความช่วยเหลือจากหญิงสาวชาวไทยหรือไม่ก็เป็นฝ่ายเข้าไปให้ความช่วยเหลือหญิงชาวไทย และมีความสัมพันธ์กับหญิงสาวเหล่านั้น โดยมากเรื่องมักจบลงเมื่อเหตุการณ์ต่างๆคลี่คลายและตัวเอกชายชาวเยอรมันเดินทางกลับประเทศของตน

3) อนุภาคเรื่องชีวิตที่ถูกบีบคั้นและต้องดิ้นรนต่อสู้

อนุภาคเรื่องชีวิตที่ถูกบีบคั้นและต้องดิ้นรนต่อสู้นั้นปรากฏอยู่ในงานเขียนหลายประเภท โดยเฉพาะในนวนิยายชีวิตและในเรื่องเล่า โดยมากอนุภาคนี้จะถูกใช้ในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของเด็กชายหญิงในชนบทและชีวิตของหญิงบริการ

หากเป็นเรื่องชีวิตของเด็ก โครจเรื่องมักจะเริ่มต้นด้วยความสุขแบบเรียบง่ายของชีวิตในชนบทของเด็กชายหญิงเหล่านั้น ต่อจากนั้นก็แนะนำเสนองานของความอดหยาก

¹² ในบรรดางานเขียนทั้งหมด มีงานที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นหญิงไทยอยู่หลายเรื่อง แต่ไม่ปรากฏว่ามีตัวเอกฝ่ายชายเป็นชายไทยเลย แม้แต่ในอาชญาวิทยาเรื่อง Farang ของ D.B. Blettenberg ซึ่งเป็นเรื่องเดียวที่มีพระเอกเป็นคนไทยก็ไม่ใช่ชายไทยแท้ แต่เป็นลูกครึ่งไทยเยอรมันซึ่งเกิดจากโสเภณีชาวไทยและนักท่องเที่ยวยุโรป การที่ชายไทยไม่ได้รับสิทธิ์ให้เป็นตัวเอกนั้นในขณะที่หญิงไทยกลับได้เป็นตัวละครเอกในงานเขียนจำนวนมากนั้นเป็นข้อสังเกตที่สอดคล้องกับลักษณะด้อยของชายที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ยากแค้นซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความแห้งแล้งของดินฟ้าอากาศหรือความอ่อนแอล้มเหลวของผู้เป็นพ่อ เช่น การติดการพนัน การติดเหล้า เป็นต้น และเมื่อถึงที่สุดครอบครัวก็จะแก้ปัญหาด้วยการขายลูกให้กับนายหน้าที่จะพรากเด็กออกจากครอบครัวไปสู่สังคมเมืองเข้าสู่วงจรการค้าแรงงานเด็กและการค้าประเวณีเด็ก แต่ถ้าหากเป็นเรื่องของหญิงบริการ โครงเรื่องในช่วงต้นจะคล้ายคลึงกับเรื่องของเด็ก แต่สิ่งเพิ่มเติมเข้ามาคือเรื่องชีวิตคู่ที่ล้มเหลวกับคนรักหรือสามีชาวไทยอันเนื่องมาจากความเจ้าชู้ ขี้เกียจและไร้ความรับผิดชอบของฝ่ายชาย¹³ซึ่งคล้ายกับลักษณะของผู้เป็นพ่อในงานเขียนเกี่ยวกับเด็กนั่นเอง ในเกือบทุกเรื่องผู้หญิงจะเป็นผู้ที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนและรับผิดชอบต่อลูกและครอบครัวซึ่งรวมไปถึงพ่อแม่หรือพี่น้องของตนเองด้วย ในที่สุดผู้หญิงก็ต้องเข้าสู่วงจรของการขายบริการทางเพศ ซึ่งจะตามมาด้วยการได้รู้จักและมีความสัมพันธ์กับชายเยอรมัน

4) อนุภาคเรื่องหญิงไทยโกหก คดโกง ปกป้องชายเยอรมัน

อนุภาคเรื่องการโกหก คดโกงและปกป้องของหญิงไทยนี้เป็นอนุภาคที่ถูกใช้โดยนักเขียนชายมากที่สุดอนุภาคหนึ่ง ปรากฏอยู่ในงานเขียนประเภท Erzählung ที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาหลังปี ค.ศ. 2000 เสียเป็นส่วนใหญ โครงเรื่องของงานเขียนที่ใช้ อนุภาคนี้เป็นอนุภาคหลักมักเริ่มต้นด้วยการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชายชาวเยอรมัน มักจะปูพื้นให้เห็นว่าตัวละครเอกฝ่ายชายนั้นเป็นเช่นผู้ชายธรรมดาทั่วไป ในบางเรื่องที่ตัวละครชายแต่งงานแล้ว ก็จะเป็นผู้ชายที่รักครอบครัว รักลูก และรักภรรยาซึ่งอยู่ด้วยกันมานาน มาพักร้อนที่เมืองไทยกับภรรยาและไม่มีเจตนาที่จะ

¹³ อนุภาคเรื่องชีวิตที่ขมขื่นของเด็กและผู้หญิงไทยอันเกิดจากความเจ้าชู้ ขี้เกียจและไร้ความรับผิดชอบต่อชายไทยนั้นเป็นที่สอดคล้องกับสิ่งที่นำเสนออยู่ในงานวรรณกรรมไทย (ดู กว่าซิ่น บางคมบาง, *การศึกษาเรื่องสั้นของนักเขียนหญิงของไทยตามแนวคิดสตรีนิยม พ.ศ. 2516-2543*, 2547.) และในงานวิจัย (ดูพิรลลิตี คำนวนศิลป์ ศุภวัฒน์กรและคณะ, *รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย*, 2543.) ความเจ้าชู้ ขี้เกียจและไร้ความรับผิดชอบต่อชายไทยได้กลายเป็น 'ความจริง' ที่รับรู้กันทั่วไปในสังคมและเป็นภาพเหมารวมของชายไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่

นอกใจภรรยาแต่อย่างใด ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ได้รู้จักและมีความสัมพันธ์กับหญิงไทย แล้วจึงได้ตระหนักว่าชีวิตที่ตนเคยมีนั้นจืดชืดน่าเบื่อหน่ายเพียงไหน ฝ่ายชายจึงยอมละทิ้งทุกอย่างเพื่อมาใช้ชีวิตกับผู้หญิงในประเทศไทย แต่ก็จะถูกหญิงไทยหลอกหลวงและปอกลอกจนสิ้นเนื้อประดาตัว โครงเรื่องในลักษณะเช่นนี้ฝ่ายชายเยอรมันจะมีบทบาทเป็นเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำ ส่วนหญิงไทยจะเป็นผู้กระทำ แม้ในบางเรื่องจะมีการแสดงถึงการโต้กลับของฝ่ายชาย แต่อย่างไรก็ตามฝ่ายหญิงก็仍将ดำรงอยู่และสามารถลาเหยื่อรายต่อไปโดยถูกนำเสนอคล้ายกับตัวละครที่เป็นญาติหรือชาตานที่ฆ่าไม่ตายในภาพยนตร์สยองขวัญของตะวันตก

นักเขียนที่ใช้อนูภาคนี้มักอ้างว่าเรื่องราวทั้งหมดเขียนขึ้นจากเรื่องจริงที่ได้ฟังมาหรือได้ประสบมาด้วยตนเอง จุดประสงค์ในการเขียนก็เพื่อจะตักเตือนเพื่อนร่วมชาติให้ไม่ต้องเผชิญเคราะห์กรรมเช่นเดียวกับที่ผู้อื่นได้พบมา

5) อนูภาคเรื่องประสบการณ์ทางเพศกับหญิงไทย

อนูภาคเรื่องประสบการณ์ทางเพศกับหญิงไทยนี้เป็นอีกอนูภาคหนึ่งซึ่งถูกนำมาใช้บ่อยมากในงานเขียนประเภทอาชญาวิทยา นิยายชีวิต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนประเภท Erzählung ที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาหลังปี ค.ศ. 2000 ผู้ผลิตงานเขียนประเภท Erzählung ที่ใช้อนูภาคเรื่องประสบการณ์ทางเพศกับหญิงไทยเป็นอนูภาคหลักคือนักเขียนที่ประกาศตัวว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ แต่จะปกปิดตัวตนที่แท้จริงโดยการใช้นามปากกา และไม่มีแหล่งข้อมูลใดๆให้สามารถสืบค้นประวัติส่วนตัวอย่างนักเขียนอื่นๆ การปกปิดตัวตนของนักเขียนกลุ่มนี้น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในงานเขียนของพวกเขาอย่างมาก เนื่องจากการที่ไม่มีใครรู้ว่่านักเขียนเหล่านี้เป็นใครจึงทำให้พวกเขาสามารถบรรยายกิจกรรมทางเพศของตนที่ไร้ข้อจำกัดทางศีลธรรมและบางครั้งอาจถึงขั้นเรียกได้ว่าวิปริตวิถถารอย่างละเอียด นักเขียนบางคนถึงขนาดสร้างเว็บไซต์ของตัวเองที่มีภาพถ่ายอนาจารของหญิงไทยแสดงอยู่ด้วย

งานเขียนที่มีอนุภาคดังกล่าวข้างต้นเป็นอนุภาคหลักมักไม่มีโครงเรื่อง แต่จะมีลักษณะคล้ายการบันทึกเหตุการณ์หรือกิจกรรมในแต่ละวันของเช็กซ์ทัวริสต์ ผู้เขียนมักแสดงตนเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องการแสวงหาความสุขทางเพศที่รู้เท่าทันเล่ห์เพทุบายต่างๆของหญิงบริการ นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมหรือบงการให้ฝ่ายหญิงทำทุกอย่างที่ตนต้องการ บทบาทของชายเยอรมันในงานเขียนประเภทนี้คือบทบาทของผู้ที่เป็นนาย ในขณะที่ฝ่ายหญิงเป็นผู้ปรนนิบัติรับใช้ ซึ่งเป็นบทบาทที่แตกต่างจากบทบาทของชายหญิงที่ถูกนำเสนอด้วยอนุภาคเรื่องการคดโกงหลอกลวงของหญิงไทยในหัวข้อก่อนหน้านี้ที่ฝ่ายหญิงจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำ โดยซั๊กเซ็ดฝ่ายชายซึ่งมีบทบาทเป็นเหยื่อให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ

งานเขียนอีกประเภทหนึ่งที่มีอนุภาคเรื่องการมีประสบการณ์ทางเพศกับหญิงไทยปรากฏอยู่มากคืออาชญนิยาย อาชญนิยายบางเรื่องนั้นหากเราวิเคราะห์ให้ดีแล้วจะเห็นว่าผู้แต่งให้ความสำคัญกับเค้าโครงเรื่องหรือเนื้อหาน้อยกว่าฉากรวมเพศมาก คล้ายกับกำหนดไว้ก่อนแล้วว่าต้องการบรรยายเรื่องทางเพศในลักษณะใด ในฉากแบบไหน มีความวิปริตพิศดารเพียงใด แล้วจึงค่อยกำหนดเค้าโครงเรื่องให้สอดคล้องหรือรองรับกับฉากดังกล่าว งานเขียนที่มีอนุภาคดังกล่าวมานี้นับว่ามีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย และมีประเด็นน่าสนใจที่จะต้องวิเคราะห์ในเชิงทฤษฎีสืบเนื่องต่อไปอยู่หลายประเด็น

6) อนุภาคเรื่องการใช้ชีวิตของหญิงไทยในประเทศเยอรมัน

อนุภาคเรื่องการใช้ชีวิตของหญิงไทยในประเทศเยอรมันพบอยู่ในงานเขียนแทบทุกประเภท ทั้งในนวนิยายชีวิต นวนิยายรัก อาชญนิยาย เรื่องเล่าและพบอยู่เสมอในเรื่องสั้นซึ่งมีจำนวนงานที่สืบค้นได้เพียงน้อยนิด อันที่จริง การพบอนุภาคนี้ในงานเขียนประเภทต่างๆมากมายนั้นไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องประหลาดใจ เนื่องจากเป็นอนุภาคที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

เค้าโครงเรื่องของงานเขียนที่มีอนุภาคดังกล่าวปรากฏอยู่ก็เป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม รูปแบบการเข้าไปอยู่ในประเทศเยอรมนีของหญิงไทยในงานเขียนมีอยู่สองรูปแบบ คือ การดิ้นรนอยากเข้าไปอยู่เองโดยผ่านนายหน้า

หรือคนรู้จักด้วยความคิดว่ายอมไปตายเอาดาบหน้า เนื่องจากถูกบีบคั้นจากความลำบากยากแค้นในเมืองไทย รูปแบบที่สองคือการไปอยู่กับคนรักหรือสามีชาวเยอรมัน ต่อไปนั้นก็จะเป็นการบรรยายถึงชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศเยอรมนี ปัญหาและการปรับตัวซึ่งตัวละครในแต่ละเรื่องทำได้ดีมากขึ้นแตกต่างกันไป แม้จะมีบางเรื่องที่หญิงไทยสามารถอยู่ในเยอรมันได้อย่างมีความสุขหลังจากต่อสู้ดิ้นรนผ่านความทุกข์ยากมากมาย แต่อย่างไรก็ตามเรื่องส่วนใหญ่มักจะจบลงด้วยการที่หญิงไทยกลับประเทศไทยด้วยความผิดหวังและล้มเหลว

7) อนุภาคเรื่องการใช้ชีวิตคู่ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยในสังคมไทย

อนุภาคเรื่องการใช้ชีวิตคู่ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยในสังคมไทย เป็นอนุภาคที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนประเภท Erzählung ที่เขียนขึ้นโดยนักเขียนชาวเยอรมันซึ่งแต่งงานอยู่กินกับภรรยาชาวไทยและตั้งรกรากอยู่ในเมืองไทยมาเป็นเวลานานพอสมควร ตัวงานประกอบด้วยเรื่องสั้นๆหลายๆเรื่องที่จบในตัวเอง จึงไม่มีเค้าโครงเรื่องหลัก เนื้อหาของแต่ละเรื่องจะนำเสนอเรื่องราวปัญหาหรือความขัดแย้งเล็กๆน้อยๆในชีวิตประจำวันของสามีภรรยาที่มีความแตกต่างกันในทุกด้านทั้งเชื้อชาติ ภาษา การศึกษา และมุมมองต่อเรื่องต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิต บทบาทของชายหญิงในเรื่องจะแตกต่างจากเรื่องที่เขียนด้วยอนุภาคอื่นๆที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด เพราะเป็นเรื่องราวของสามีและภรรยาที่อยู่ด้วยกันมานานและมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างมีความเท่าเทียมกัน ภาพของหญิงไทยที่นำเสนอในอนุภาคดังกล่าวจะแตกต่างจากหญิงไทยในอนุภาคอื่นๆ กล่าวคือ ไม่นอบน้อม อ่อนโยนหรือเชื่อฟังฝ่ายชายอย่างที่มีมักจะคาดหวังกัน และก็ไม่ใช่ภาพของผู้หญิงที่มีเสน่ห์เย้ายวนทางเพศ แต่เป็นผู้หญิงธรรมดาที่เชื่อมั่นในตรรกะของตัวเองแม้จะแตกต่างจากตรรกะของสามีโดยสิ้นเชิง กล่าวที่จะวิพากษ์วิคิดแบบตะวันตกของสามีหากไม่เห็นด้วย แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้ก้าวร้าวแค้นอย่างหญิงตะวันตก วิธีการเขียนเรื่องด้วยอนุภาคนี้มักเจอบ่อยไปด้วยอารมณ์ขันและมีนัยของการเสียดสีประชดประชัน ผู้เขียนน่าจะมิวิตถุประสงค์ในการเขียนงานเพื่อพยายามให้เกิดการเรียนรู้หรือเข้าใจตรรกะวิคิดตลอดจนวิถีชีวิตของคนไทยและของหญิงไทยและในขณะที่เดียวกันก็อาจใช้งานเขียนเป็นทางออกเพื่อระบายความคับ

ข้อจําใจในการต้องมามีชีวิตอยู่ในฐานะชนกลุ่มน้อยในสังคมไทยที่ให้ทั้งความอบอุ่นและความแปลกแยกในขณะเดียวกัน

3.2.5 กลุ่มผู้อ่าน

ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้อ่านรวมถึงจำนวนผู้อ่านเป็นสิ่งที่แทบจะไม่สามารถสืบค้นได้ เนื่องจากไม่พบว่ามีการระบุไว้ในแหล่งข้อมูลใดๆ นอกจากที่เราทราบในชั้นต้นเพียงว่าผู้อ่านส่วนใหญ่ น่าจะเป็นชาวเยอรมัน ชาวออสเตรเลียและชาวสวิสที่ใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่ ส่วนการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้อ่านในแง่มุมอื่นๆนั้นต้องอาศัยการสันนิษฐานจากข้อมูลอื่นๆที่มีอยู่ เช่น จากข้อมูลเกี่ยวกับนักเขียนและระบบการจัดจำหน่ายหนังสือ เป็นต้น

ถ้าเราใช้นักเขียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งหนังสือที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทย เราจะสามารถแบ่งหนังสือออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ หนังสือที่เขียนโดยนักเขียนอาชีพและหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนที่ไม่ใช่นักเขียนอาชีพ ซึ่งหนังสือสองกลุ่มนี้มีวิธีการจัดจำหน่ายและมีโอกาสที่ผู้อ่านจะได้พบเห็นหนังสือต่างกัน หนังสือของนักเขียนอาชีพมักจะได้รับการจัดวางอยู่ในร้านหนังสือทั่วไปและยังมีโอกาสที่จะพบได้ในห้องสมุดบางแห่ง กลุ่มผู้อ่านน่าจะเป็นบุคคลทั่วไปที่เป็นนักอ่านและมีกรอบกว้างๆในการมองหาหนังสือที่ตนสนใจตามร้านหนังสือต่างๆหรือตามห้องสมุดโดยไม่ได้ตั้งเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงไว้ หรืออาจจะเป็นผู้ที่ติดตามงานเขียนของนักเขียนที่ตนชื่นชอบเป็นประจำ กล่าวโดยสรุปคือเป็นกลุ่มนักอ่านทั่วไปที่ไม่มีความแตกต่างจากนักอ่านหนังสือประเภทอื่นตามท้องตลาดทั่วไป การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับไทยหรือหญิงไทยจากหนังสือของนักอ่านกลุ่มนี้ไม่น่าจะส่งผลอะไรมากไปกว่าทำให้ชาวเยอรมัน ชาวออสเตรเลียและชาวสวิสเหล่านั้นมีภาพตายตัวของไทยหรือหญิงไทยแบบใดแบบหนึ่งติดอยู่ในสมองโดยไม่มีผลกระทบที่เป็นรูปธรรมในเชิงลึกใดๆเกิดขึ้นในระยะเวลายาวไกล

ส่วนหนังสือกลุ่มที่เขียนโดยผู้เขียนที่ไม่ใช่นักเขียนอาชีพและไม่เป็นที่รู้จักส่วนมากจะไม่สามารถพบได้ตามร้านหนังสือ แต่อาศัยช่องทางการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต กลุ่มผู้อ่านที่สั่งซื้อหนังสือทางอินเทอร์เน็ตน่าจะเป็นผู้อ่านที่มีเป้าหมายค่อนข้าง

ชัดเจนอยู่ในใจแล้วว่าต้องการอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับไทยด้วยเหตุผลหรือแรงจูงใจบางอย่าง เพราะวิธีการค้นหาหนังสือทางอินเทอร์เน็ตมักเป็นการหาอย่างมีเป้าหมาย นอกจากนี้การตั้งราคาขายของหนังสือไว้ค่อนข้างสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็นทำให้น่าจะทำให้สันนิษฐานว่า ผู้เขียนหรือผู้จัดจำหน่ายเองก็ได้เล็งเห็นแล้วว่ากลุ่มผู้ซื้อเป้าหมายมิใช่บุคคลทั่วไปอย่างเช่นลูกค้าที่เดินเลือกหนังสือตามร้านที่อาจไม่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงในการซื้อ จึงมีการเปรียบเทียบเนื้อหา คุณภาพและราคาก่อนซื้อ แต่กลุ่มผู้ซื้อเป้าหมายของหนังสือเกี่ยวกับไทยในอินเทอร์เน็ตน่าจะเป็นผู้ที่ต้องการอ่านหนังสือประเภทดังกล่าวเท่านั้นและเป็นหนังสือที่หาซื้อไม่ได้ในท้องตลาดทั่วไป ผู้ซื้อจึงมักไม่เกี่ยงราคาซื้อ และจากการที่หนังสือหลายเล่มในกลุ่มนี้ได้รับการพิมพ์ซ้ำหลายครั้งทำให้ทราบว่าผู้อ่านหนังสือกลุ่มนี้น่าจะมีจำนวนมากกว่าที่คิด

การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับไทยหรือหญิงไทยจากหนังสือของนักอ่านกลุ่มนี้น่าจะมีผลกระทบที่เป็นรูปธรรมกว่านักอ่านกลุ่มแรก เนื่องจากนักอ่านกลุ่มนี้น่าจะเป็นผู้ที่มิแน่วโน้มจะได้มาประเทศไทยและสัมผัสเกี่ยวข้องกับคนไทยมากกว่า การรับรู้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับไทยจากการอ่านงานเขียนน่าจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตในประเทศไทยและรูปแบบการติดต่อสัมพันธ์กับคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหญิงไทยไม่มากก็น้อยไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

สรุป

จากข้อมูลที่น่าเสนอมานี้ทั้งหมดนี้ เราจะมองเห็นภาพรวมของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่น่าเสนอภาพแทนหญิงไทยตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 2008 ตลอดระยะเวลาเกือบ 40 ปีได้มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบของงานเขียน ทั้งในเรื่องของนักเขียนซึ่งเดิมแทบจะจำกัดอยู่เฉพาะนักเขียนอาชีพ รั้วที่ล้อมกั้นอาณาจักรของการประพันธ์งานเขียนไว้จากบุคคลภายนอกพังทลายลงด้วยนวัตกรรมใหม่ที่ได้รับการพัฒนาจนใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีชื่อว่า Print on Demand หรือ Book on Demand และระบบการวางจำหน่ายหนังสือออนไลน์ ทำให้มีนักเขียนหน้าใหม่มากมาย

ก้าวเข้ามาร่วมอาศัยอยู่ในอาณาจักรงานเขียนแห่งนี้ด้วย ประเภทของงานที่นิยมเขียนก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด งานเขียนประเภทนวนิยาย เรื่องสั้นซึ่งต้องอาศัยการสร้างเค้าโครงเรื่องที่ประณีต ชับชอนและอาศัยชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ชั้นสูงซึ่งเคยเป็นผลงานของนักเขียนอาชีพที่ฝึกปรือฝีมือมายาวนานถูกแซงหน้าด้วยจำนวนของงานเขียนประเภทเรื่องเล่าที่เขียนขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยผู้ที่กลายเป็นนักเขียนได้ภายในชั่วเวลาสั้น ๆ นอกจากนี้เนื้อหาที่น่าเสนอก็มีลักษณะเปิดเปลือยยิ่งขึ้น อนุภาคเรื่องความรักโรแมนติคแบบทศวรรษที่ 70 เริ่มหายไป สิ่งที่เข้ามาแทนที่คืออนุภาคเรื่องเพศสัมพันธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นรนเอาตัวรอดและเรื่องอาชญากรรม แต่ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงของนักเขียน การเปลี่ยนแปลงของประเภทของงานเขียน ไม่ได้เป็นดัชนีบ่งชี้ว่าภาพแทนของหญิงไทยในผลงานเหล่านั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยหรือจะเป็นเพียงภาพตายตัวเดิมๆที่ถูกผลิตซ้ำโดยไม่เปลี่ยนแปลง ภาพแทนหญิงไทยถูกนำเสนอไว้อย่างไร ด้วยวิธีการอย่างไร และสะท้อนให้เห็นถึงอะไร เหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นที่จะต้องศึกษาโดยละเอียดในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ภาพแทนหญิงไทย:

การประกอบสร้างมายาภาพบนรอยต่อระหว่างความจริงกับความลวง

ในการศึกษาเรื่องภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยนั้น ตัวละครหญิงไทยจัดเป็นองค์ประกอบในงานเขียนที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากตัวละครเหล่านี้ถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นตัวแทนของหญิงไทยโดยรวม สำหรับผู้อ่านโดยทั่วไปการอ่านตัวบทโดยผิวเผินอาจทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าตัวละครหญิงไทยเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนของหญิงไทยตามที่เป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา และถ้าหากผู้อ่านบังเอิญเกิดข้อกังขาใดก็ตามเกี่ยวกับความ 'สมจริง' ของรูปลักษณ์ คุณสมบัติหรือพฤติกรรมของตัวละครหญิงไทยในเรื่องที่อ่าน ข้อกังขานั้นก็คงจะหายไป เมื่อผู้อ่านพบว่าภาพลักษณ์ของหญิงไทยในงานเขียนเหล่านี้มีความสอดคล้องต่องันกับภาพลักษณ์ของหญิงไทยที่ได้เห็น ได้อ่านหรือได้ฟังจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งโดยหลักแล้วได้แก่สื่อมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์หรือสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือพิมพ์และนิตยสาร ความสอดคล้องของข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งสามารถทำให้แม้แต่ข้อมูลที่ดูน่าสงสัยกลายเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือขึ้นมาได้ตราบใดที่ยังไม่พบข้อมูลค้านแย้งซึ่งมีน้ำหนักมากเพียงพอ เมื่อเป็นเช่นนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับหญิงไทยที่เผยแพร่หมุนเวียนอยู่ในสื่อเยอรมันประเภทต่างๆจึงได้ค่อยๆกลายเป็น 'ข้อเท็จจริง' เกี่ยวกับหญิงไทยที่มี 'อำนาจอ้างอิง' (referential power) กล่าวคือ ดูน่าเชื่อถือและใช้อ้างอิงไปมาระหว่างกันได้ ทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับหญิงไทยที่ทำงานโดยอาศัยชุดความเชื่อหรือวาทกรรมที่ไหลเวียนอยู่ในกระแสของสังคมขณะนั้นอยู่แล้ว จึงเท่ากับว่า ในการประกอบสร้าง 'ความจริง' ชุดใหม่แท้ที่จริงแล้ว ส่วนหนึ่งก็เป็นการผลิตซ้ำ 'ความจริง' ชุดที่มีอยู่เดิมด้วย จึงสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันหรือผสมเข้ากันอย่างแนบเนียนและหมุนเวียนต่อไปเป็นวัฏจักรไม่มีสิ้นสุด

แต่ถ้าหากเราอ่านตัวบทอย่างละเอียดและศึกษาตัวละครหญิงไทยด้วยแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างภาพแทน เราจะสามารถมองเห็นได้ว่าตัวละครหญิงไทยที่โลดแล่นอยู่ในงานเขียนเยอรมันมิได้เป็นภาพสะท้อนของหญิงไทยตามความเป็นจริงทั้งหมด แต่เป็นภาพแทนของหญิงไทยที่ผ่านการคัดสรรมาแล้ว เป็นตัวละครที่ถูกเลือกขึ้นมานำเสนอและกำหนดให้มีบทบาทต่างๆตามความประสงค์ของนักเขียน นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอายุ อาชีพ ชนชั้น รูปลักษณ์ บุคลิกลักษณะ พฤติกรรมรวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆที่ประกอบขึ้นเป็นอัตลักษณ์ของตัวละครหญิงไทยนั้น หากพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่ามีหลายสิ่งถูกขบขันให้โดดเด่น ในขณะที่เดียวกันก็มีหลายสิ่งที่ถูกอำพราง กดทับ หรือเว้นเสียมิได้กล่าวถึง ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมมีผลต่อภาพรวมหญิงไทยที่นำเสนอและเผยแพร่ให้ผู้อ่านได้รับรู้ รวมความแล้วตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันเป็นภาพแทนที่ผ่านกระบวนการประกอบสร้างและให้ความหมายมาแล้ว ซึ่งทั้งหมดนี้บ่งชี้ให้เห็นว่านักเขียนมิได้สร้างตัวละครหญิงไทยและเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวละครเหล่านี้ขึ้นมาอย่างไร้เดียงสาหรือปราศจากซึ่งสิ่งที่ชักนำอยู่เบื้องหลัง

นักเขียนย่อมมีเจตคติของตนและเจตคติของนักเขียนเยอรมันที่มีต่อหญิงไทย ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเขียนว่าจะกำหนด บทบาท พฤติกรรมและอัตลักษณ์ของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนแต่เรื่องอย่างไร และถ้าหากเราศึกษาต่อไปโดยใช้แนวคิดเรื่องวาทกรรมของฟูโกต์ เราจะมองเห็นว่าเจตคติที่นักเขียนเยอรมันมีต่อหญิงไทยมิใช่เพียงแค่ว่าความคิดหรือความรู้สึกส่วนตัวของนักเขียนแต่ละคนในฐานะปัจเจกชนเท่านั้น แนวคิดของฟูโกต์เปิดเผยให้เห็นว่า ความเป็นปัจเจกเป็นผลมาจากวาทกรรมที่หมุนเวียน ครอบงำสังคมและชนชั้นที่บุคคลนั้นๆสังกัดอยู่ ในทำนองเดียวกัน เจตคติของนักเขียนเยอรมันที่มีต่อหญิงไทยจึงมิใช่เรื่องส่วนตัวหรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นลอยๆ โดยไม่มีเหตุปัจจัย วาทกรรมที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ในช่วงเวลาที่นักเขียนเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ย่อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการก่อตัวของเจตคติที่นักเขียนเยอรมันมีต่อหญิงไทย

จากการศึกษาตัวบททั้งหมดที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิในการทำวิจัยนี้ สามารถประมวลผลในขั้นต้นได้ว่า ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยถูกประกอบสร้างขึ้นบนพื้นฐานของมโนทัศน์หลักสองประการที่ยังคงมีอิทธิพลทั้งในสังคมตะวันตกและสังคมตะวันออก อีกทั้งยังมีความสำคัญยิ่งต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตะวันตก

และตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างชายตะวันตกและหญิงตะวันออกซึ่งในที่นี้ได้แก่ ชายเยอรมันและหญิงไทย มโนทัศน์ดังกล่าวได้แก่ แนวคิดตามระบอบปีตารีปไตย และแนวคิดวาทกรรมอาณานิคม และด้วยพื้นฐานความคิดของมโนทัศน์ดังกล่าว หญิงไทยในงานเขียนเยอรมันถูกประกอบสร้างให้กลายเป็น ‘วัตถุแห่งความปรารถนา’ ของชายตะวันตก หากมองโดยผิวเผินแล้ว ความน่าปรารถนาของหญิงไทยที่ปรากฏในงานเขียนจะดูเป็นธรรมชาติ ปราศจากการปรุงแต่ง คล้ายเป็นคุณลักษณะที่มีมาโดยกำเนิด แต่เมื่อได้ศึกษาโดยละเอียดแล้วก็จะเห็นถึงการนำเสนอภาพแทนที่มีการประกอบสร้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งในบทนี้จะได้ศึกษาถึงเทคนิคและกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการประกอบสร้างภาพแทนหญิงไทยโดยอาศัยการวิเคราะห์จากการพรรณนาของผู้เล่าเรื่อง จากความคิดคำนึงของตัวละครและจากบทสนทนาระหว่างตัวละครในเรื่อง การวางโครงเรื่องและการกำหนดบทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยในเรื่อง

4.1 วัตถุแห่งความปรารถนา: มายาภาพของหญิงไทยและกระบวนการประกอบสร้าง

จากการรวบรวมข้อมูลจากตัวบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของหญิงไทย ทั้งในด้านรูปสมบัติและคุณสมบัติ พบว่าหญิงไทยถูกประกอบสร้างให้กลายเป็น ‘วัตถุแห่งความปรารถนา’ ด้วยการสร้างตัวละครหญิงไทยให้มีรูปสมบัติและคุณสมบัติซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ชายตะวันตกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เต็มเต็มในสิ่งที่ฝ่ายชายขาดหรือไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้หญิงในสังคมตะวันตก รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ความฝันหรือจินตนาการอันโลดโผนกลายเป็นความจริง เห็นได้ชัดว่า คุณสมบัติทั้งหมดที่กล่าวมานี้ย่อมเป็นเรื่องที่ยากที่จะมีอยู่จริงในตัวผู้หญิงคนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า นักเขียนเยอรมันประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดมายาภาพของหญิงไทยในฐานะ ‘วัตถุแห่งความปรารถนา’ ด้วยเทคนิคและกลวิธีต่างๆ ดังที่จะได้จำแนกและวิเคราะห์พร้อมกับยกตัวอย่างจากตัวบทมาประกอบการอธิบายในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1.1. ภาพเหมารวมของความงามแบบตะวันออก

องค์ประกอบซึ่งโดดเด่นที่สุดองค์ประกอบหนึ่งในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับไทยคือ การพรรณนาถึงรูปลักษณะของหญิงไทย การพรรณนา

เรื่องของรูปร่างหน้าตา การแต่งเนื้อแต่งตัวของตัวละครหญิงไทย อากัปกริยายามพุดคุย หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตัวละครชายชาวตะวันตกเป็นองค์ประกอบที่ไม่เคยขาดหายไปจากงานเขียนเยอรมันที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับไทย ไม่ว่าจะเป็งานเขียนประเภทนวนิยาย เรื่องเล่าหรือเรื่องสั้น ในงานเขียนส่วนใหญ่มักมีบทพรรณนาขนาดสั้นแทรกอยู่ในระหว่างการดำเนินเรื่อง แต่ในงานเขียนบางเรื่อง นอกจากบทพรรณนาสั้นๆดังกล่าวแล้ว ยังมีบทพรรณนาขนาดยาวที่อาจเรียกได้ว่า ‘บทชมโฉม’ สาวไทยที่พรรณนาถึงหน้าตารูปร่างทุกส่วนสัດอย่างละเอียด มีทั้งที่กล่าวถึงรูปร่างหน้าตาของหญิงไทยโดยรวมเป็นกลุ่มและที่เป็นเฉพาะคนไป แต่ไม่ว่าจะเป็นการพรรณนาในลักษณะใด รูปลักษณะของตัวละครหญิงไทยจำนวนมากมายที่ปรากฏในงานเขียนแต่ละเล่ม เมื่อมองในมองภาพรวมก็จะไม่พบความแตกต่างที่เด่นชัด ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่างๆที่จะยกมาเปรียบเทียบให้เห็นดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Geschichte um Bargirls in Thailand*

Helmut schätzte sie auf etwa 30 Jahre. Sie war zierlich, etwa 150 cm groß. Auffallend große Wangenknochen prägten ihr Gesicht, Ihre Nase war groß und breit. Das lange schwarze Haar reichte ihr bis zur Taille. Sie blickte ihn an und lächelte. Sie war wirklich sehr hübsch.

(Mang-gon jai, 2001: 15)

Helmut เต่าว่าเธอน่าจะอายุประมาณ 30 ปี รูปร่างเล็กบางคงจะสูงประมาณ 150 เซนติเมตร ใบหน้ามีโหนกแก้มสูงเด่น จมูกใหญ่ฐานจมูกกว้าง ผมดำยาวถึงเอว เธอมองมาที่เขาแล้วก็ยิ้มให้ เธอสวยน่ารักมากจริงๆ

ข้อความในตัวอย่างเป็นการพรรณนาภาพผู้หญิงบริการคนหนึ่งในบาร์เบียร์เล็กๆแห่งหนึ่งที่หาดกะรน จังหวัดภูเก็ต

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Ein Farang schlägt zurück*

Sie trug einen kurzen Rock und zeigte ihre hübschen Beine. Sie hatte eine gute Figur und lange glatte schwarze Haare. Sie lächelte und zeigte eine Reihe strahlend weißer Zähne. Sofort fielen mir ihre hohen und ausgeprägten Wangenknochen auf. Sie lächelte ständig. Beim Sprechen, beim Zuhören. Ich sah nur diesen Mund mit den strahlenden Zähnen.

(Anschel, 2007:15)

เธอสวมกระโปรงสั้นเผยให้เห็นริ้วขาคุ้ยสวยของเธอ รูปร่างดีผมสีดำยาวเรียบสั้น ยามเธอเปิดรอยยิ้มเห็นไรฟันขาวเป็นประกาย โหนกแก้มสูงนั้นสะดุดตาผมในทันที เธอยิ้มอยู่เสมอ ไม่ว่าในยามพูดคุย ในยามรับฟัง ผมเห็นแต่ริ้วปากที่แย้มยิ้มกับฟันขาวเป็นประกายนั้น

ข้อความในตัวอย่างเป็นการพรรณนาภาพพนักงานนวดคนหนึ่งของร้านนวดแผนไทยในพัทยาผ่านสายตาของตัวละคร 'ผม' ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชายวัยกลางคนชาวเยอรมัน

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Ein Farang schlägt zurück*

[...], aber ich nahm mir die Zeit für ein Bier, um mich an dem Anblick der tanzenden Masseusen zu erfreuen. Die meisten von ihnen trugen knallenge Hot Pants und gaben freie Sicht auf ihre Beine. Ich habe oft nachgedacht, was mich an den Thai-Mädchen faszinierte. Waren es ihre Gesichter? Sicherlich, sie waren bildhübsch. Aber Schönheit verschwimmt, wenn man zu viel Schönes sieht, [...]. Dann blieben noch ihre Figuren, ein Traum von Körpern. Zierlich und schlank mit der typischen X-Form. Die Brust breit, die Taille schmal und das Becken wieder breit. Oder waren es die Haare, die ihnen manchmal bis zur Taille reichten?

Dieses glänzende Schwarz faszinierte mich. Was mich betrifft, so waren es die Beine, die mich am meisten anzogen. Zu den hübschen Gesichtern mit den beneidenswerten Figuren gehörte meist ein Paar hübscher Beine, und hieran konnte ich mich nicht satt sehen.

(Anschel, 2007:14)

[...] แต่ผมก็ยังให้เวลาตัวเองตีมเบียร์อีกขวดเพื่อหาความสุขใส่ตัว ด้วยการดูพวกหมอนวดสาวๆที่ยืนเด่นอยู่ พวกเธอส่วนใหญ่สวมการเกงสั้นजूตัวแคบรัดตัวโชว์ริ้วขาให้เห็นโดยไม่มีอะไรมาบดบังสายตา ผมเคยคิดอยู่บ่อยๆว่า อะไรในตัวสาวไทยที่ทำให้ผมหลงใหลได้อย่างนี้ ผมหลงใหลพวกเธอตรงที่หน้าตาหรือ แนนอน พวกเธอหน้าตาสวยน่ารักราวกับภาพวาด แต่เวลาที่เห็นอะไรสวยงามมากมายเกินไป ความสวยทั้งหลายนั้นก็ดูกลืนกันไปหมด [...] แล้วยังอีกรูปร่างของเจ้าหล่อนทั้งหลายใจ เรือนร่างในฝันแท้ๆ แบบบาง ผอมเพรียว พร้อมสัดส่วนรูปตัวเอ็กซ์ ออกกว้าง เอวก็ว ะโปกผาย หรือจะเป็นที่เรือนผมที่บางครั้งยาวถึงเอว สีดำเป็นประกายของมันทำให้ผมหลงใหล โดยส่วนตัวแล้ว สิ่งที่ดึงดูดผมได้มากที่สุดเห็นจะเป็นริ้วขา หน้าสวยกับรูปร่างน่าอิจฉามักจะมาคู่กับขาเรียวสวยที่ผมเฝ้ามองได้อย่างไม่เคยอึด

ข้อความในตัวอย่างเป็นการพรรณนาภาพพนักงานนวดหลายคนซึ่งรวมกลุ่มยืนเด่นอยู่บนถนนบริเวณหน้าร้านนวดผ่านสายตาของตัวละครชายเยอรมันคนเดียวกับตัวละครในตัวอย่างก่อนหน้านี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Der verzauberte Farang*

Mein Vater ging nach Thailand. Einmal im Jahr kam er zurück. Dann verlebten wir die großen Ferien gemeinsam. Aber nie allein, denn er hatte immer eine Frau dabei, eine

Thailänderin. Jedes Mal eine andere. Sie waren alle sehr schön, scheu und schweigsam. Ich liebe sie. Ich mochte ihre braune Haut, ihre sanften Mandelaugen, ihr Lächeln. Und ich war eifersüchtig für meinen Vater.

(Krueger, 2001: 101-102)

พ่อไปเมืองไทย เขาจะกลับมาเยอรมันปีละครั้ง แล้วเราก็จะไปเที่ยวปิดเทอมด้วยกันยาวๆ แต่ไม่เคยได้ไปกันตามลำพังพ่อลูกสักครั้ง เพราะพ่อจะมีผู้หญิงมาด้วยทุกครั้ง ผู้หญิงไทย แต่ละครั้งไม่เคยซ้ำหน้า ผู้หญิงที่พ่อกามาด้วยสวไปหมดทุกคน ซ้ำอายุแล้วก็ค่อนข้างเจียบ ผมรักพวกเธอ ผมชอบผิวสีน้ำตาลของพวกเธอ นัยน์ตารูปเม็ดอัลมอนด์ที่อ่อนโยนของพวกเธอ รอยยิ้มของพวกเธอ แล้วผมก็ อิจฉาพ่อของตัวเอง

ข้อความในตัวอย่างเป็นการบรรยายภาพจากความทรงจำของชายหนุ่มชื่อ John ผู้กำลังเล่าถึงพ่อและผู้หญิงไทยที่พ่อกามาด้วยเสมอเมื่อมาเยี่ยมเขาที่โรงเรียนประจำในประเทศเยอรมนี

ตัวอย่างคำพรรณนารูปลักษณะของหญิงไทยทั้งหมดข้างต้นเป็นเพียงไม่กี่ตัวอย่างจากงานเขียนจำนวนมากที่มีการนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ สองตัวอย่างแรกเป็นการพรรณนารูปลักษณะของหญิงไทยเฉพาะคน ส่วนสองตัวอย่างหลังนั้นกล่าวถึงหญิงไทยอย่างรวมๆเป็นกลุ่ม หญิงไทยส่วนใหญ่ที่ถูกนำเสนออยู่ในงานเขียนจะเป็นผู้หญิงที่อยู่ในวัยสาว มีใบหน้าที่สวยงามน่ารักในสายตาของชายตะวันตก ทั้งนี้ คุณสมบัติและรูปลักษณะบางประการจะถูกนำเสนอซ้ำแล้วซ้ำเล่าในงานเขียนเล่มต่างๆ จนกลายเป็นลักษณะเด่นของหญิงไทย เช่น รูปร่างเล็กบอบบาง คำคุณศัพท์ที่พบบ่อยที่สุดสำหรับการพรรณนารูปร่างของหญิงไทยคือคำว่า klein (เล็ก) และ zierlich (เล็ก บอบบาง) ส่วนสิ่งที่โดดเด่นบนใบหน้า ได้แก่ นัยน์ตารูปเม็ดอัลมอนด์ จมูกแบน โหนกแก้มสูง ฟันขาว ยิ้มสวย ผมยาวตรงสีนวลสวยมีสีดำเป็นประกาย ส่วนสีผิวโดยมากจะค่อนข้างคล้ำ มีบ้างที่มีผิวขาว แต่ไม่ว่าจะมีผิวสีอะไรทุกคนจะมีผิวที่ละเอียด

เนียนนุ่มน่าสัมผัส จะสังเกตได้ว่า สิ่งที่ถูกขบขันทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นรูปแบบความงามแบบตะวันออกที่แปลกตาแตกต่างจากความงามแบบตะวันตกที่ชายเยอรมันคุ้นชิน

นอกจากนี้ ความเป็นตะวันออกของหญิงไทยยังถูกขบขันด้วยกลวิธีอื่นๆอีก อาทิ เช่น การนำวัตถุบางอย่าง เช่น ดอกกล้วยไม้ ฟ้านุ่น ผ้าไหม ฯลฯ ซึ่งโดยทั่วไปถือเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นตะวันออกมาใช้เป็นเครื่องประดับหรือตกแต่งร่างกายหญิงไทย ตัวอย่างเช่น ในนวนิยายเรื่อง *Woudin* ทุกครั้งที่ตัวละครหญิงไทยที่ชื่อ Deng Song เด็กสาวที่มีสเตอร์ Wu นักธุรกิจชาวจีนผู้ร่ำรวยคนหนึ่งซื้อมาเลี้ยงไว้ถูกบังคับให้ไปให้บริการเพื่อนๆของมีสเตอร์ Wu Deng Song จะต้องแต่งกายสวยงามเป็นพิเศษด้วยการนุ่งโจรสรงผ้าไหมราคาแพง¹ เป็นต้น สิ่งที่นักเขียนซ่อนนัยไว้โดยมิได้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรคือ การร่วมเพศกับ Deng Song นั้นมิใช่เป็นแค่การเสพงามเท่านั้น แต่ยังเป็นการเสพความเป็นตะวันออกด้วย

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่แสดงความเป็นตะวันออกในงานเขียนมักถูกนำไปเชื่อมโยงกับมิติทางเพศมากกว่ามิติทางวัฒนธรรม กล่าวคือ นำวัตถุที่มีความหมายทางวัฒนธรรมมาใช้ในบริบทที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเพศ อย่างเช่น การแต่งตัวด้วยการนุ่งโจรสรงผ้าไหมก่อนที่จะไปทำหน้าที่บำเรอกามให้กับผู้ชายดังในตัวอย่างข้างต้น การประดับเรือนผมด้วยดอกกล้วยไม้ของหญิงที่เด่นระบำเปลื้องผ้า² หรือการแสดงโชว์เปลื้องผ้าที่มีฉากและเรื่องราวเกี่ยวกับการเกี่ยวข้าว³ แต่งกายด้วยผ้าถุง ผ้าขาวม้าและใช้เคียวเกี่ยวข้าวเป็นอุปกรณ์ในการนำเสนอตัวละครหญิงไทยให้มีความผสมผสานระหว่างเสน่ห์ทางเพศและกลิ่นอายของตะวันออกที่ให้ความรู้สึกที่แปลกต่างของดินแดนอันห่างไกล (exotic) เป็นต้น การนำเสนอในลักษณะเช่นนี้เป็นการกดทับคุณค่าทางวัฒนธรรมของสัญลักษณ์แห่งความเป็นตะวันออกด้วยการให้ความหมายใหม่ที่เชื่อมโยงกับการถูกรอครอบครองหรือการเป็นวัตถุทางเพศให้กับชายตะวันตก

¹ ดู Offenhäuser, *Woudin*, p. 87.

² ดู Peuckmann, *Der Sohn der Tänzerin*, p. 19.

³ ดู Berlinghausen, *Tigerkralle und Samtpfote*, p. 52.

ทั้งหมดนี้ ยังมีสิ่งที่เห็นชัดเจนอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อนำคำพรรณนารูปลักษณะหญิงไทยจากงานเขียนหลายๆเรื่องมาเทียบเคียงกัน อาจกล่าวได้ว่าแทบจะไม่มีตัวละครหญิงไทยคนใดเลยที่มีรูปร่างหน้าตาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างอย่างเด่นชัดจากตัวละครหญิงไทยคนอื่นๆ ตัวละครส่วนใหญ่จะดูคล้ายกันไปหมดคล้ายกับตุ๊กตาที่ผลิตออกมาจากโรงงานเดียวกัน มีงานเขียนหลายเรื่องที่เราสามารถนำตัวละครหญิงไทยจากเรื่องหนึ่งไปสลับกับอีกเรื่องหนึ่งได้โดยไม่เกิดผลกระทบหรือความสับสนใดๆต่อตัวเรื่อง กล่าวโดยสรุปได้ว่า มีการประกอบสร้างภาพเหมารวมรูปลักษณะภายนอกของหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน โดยนักเขียนส่วนใหญ่เลือกนำเสนอเฉพาะหญิงไทยที่มีรูปร่างหน้าตาซึ่งนักเขียนเยอรมันเหล่านั้นมองว่าเป็นความงามหรือลักษณะเด่นของตะวันออก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งนั่นหมายถึงการข้ามผ่านไม่นำเสนอรูปลักษณะที่แตกต่างจากสิ่งที่ตนกำหนดไว้ว่าเป็น ‘ตะวันออก’ นั่นเอง สิ่งบ่งชี้อีกประการหนึ่งว่ามีการประกอบสร้างภาพเหมารวมของหญิงไทยคือ การที่ตัวละครชายเยอรมันสามารถพรรณนาถึงบุคลิก รูปร่างหน้าตาหญิงไทยในลักษณะรวมๆไปเป็นกลุ่มดังเช่นในสองตัวอย่างสุดท้ายข้างต้น นอกจากนี้ ในงานเขียนบางเรื่องมีการยอมรับตามตรงว่าสำหรับชายตะวันตกแล้ว ผู้หญิงไทยทุกคนดูเหมือนๆกันไปหมด

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Traumfrau*

Hermann Segler mußte sich eingestehen, die Frauen überhaupt nicht auseinanderhalten zu können. Für ihn waren sie alle gleich. [...] Ihm wäre jede recht gewesen.

(Wolf, 1989: 89)

Hermann Segler ต้องยอมรับว่าเขาแยกไม่ออกเลยว่าในบรรดาผู้หญิงพวกนี้นั้นใครเป็นใครกันแน่ สำหรับเขาแล้วทุกคนดูเหมือนๆกันไปหมด [...] ไม่ว่าจะเลือกใครมา เขาก็ว่าดีทั้งนั้นแหละ

เนื้อความข้างต้นเป็นตัวอย่างจากนวนิยายเรื่อง *Traumfrau* ในฉากที่ Hermann Segler กับเพื่อนๆกำลังดูวีดีโอเทปที่มีภาพหญิงไทยให้เลือกมากมายจนเขาแยกไม่ออกว่าใครเป็นใคร การที่ Hermann Segler คิดว่า จะเลือกผู้หญิงคนไหนมาก็ได้เขาไม่

ชัดซึ้งทั้งนั้น สะท้อนให้เห็นว่า เขาไม่ได้คิดว่าเขากำลังจะเลือกที่จะติดต่อผู้หญิงคนหนึ่งเพื่อทำความรู้จักและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันในฐานะที่เป็น ‘คน’ เสมอกันสำหรับเขาแล้วผู้หญิงไทยทุกคนในวิดีโอเทปเป็นเพียงสินค้าที่เขาจับเพื่อนกำลังเลือกซื้อเพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุทางเพศ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสนใจว่าผู้หญิงไทยแต่ละคนนั้นจะมีตัวตนหรืออัตลักษณ์เฉพาะตนอย่างไร เพียงให้มีคุณสมบัติที่นำมาใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ สามารถใช้เป็นที่ปลดปล่อยราคะอารมณ์ได้ก็เพียงพอแล้ว

เป็นไปได้หรือไม่ว่า นักเขียนเยอรมันจำนวนหนึ่งก็ไม่ได้แตกต่างจากตัวละครที่ชื่อ Hermann Segler ในแง่ที่ว่า นักเขียนใช้ตัวละครหญิงไทยเพียงเพื่อให้ทำหน้าที่ (function) บางอย่างในงานเขียน มิได้สนใจที่จะนำเสนอตัวละครหญิงไทยในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเองซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละคน จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างตัวละครหญิงไทยให้มีรูปลักษณะหรือคุณลักษณะเฉพาะตน ในทางตรงกันข้ามการนำเสนอความหลากหลายทางกายภาพของหญิงไทยอาจเป็นการทำลายมายาภาพของความงามแบบ ‘ตะวันออก’ ที่นักเขียนได้กำหนดไว้ ภาพเหมารวมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเขียนประสบความสำเร็จในการประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา หากพิจารณาด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เราจะสามารถเข้าใจได้ว่าเหตุใดภาพแทนของหญิงไทยจำนวนมากที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันต่างเรื่อง ต่างเวลาและต่างนักเขียน จึงมีรูปลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ปรากฏออกมาเป็นภาพที่ซ้ำซากที่ผลิตซ้ำวนเวียนอยู่ไม่รู้จบสิ้น

4.1.2 การประกอบสร้างความน่าปรารถนาผ่านสายตาที่จับจ้องในมุมมองแบบต่างๆ

ในหัวข้อที่แล้วเราได้กล่าวถึงกระบวนการประกอบสร้างหญิงไทยให้กลายเป็นวัตถุแห่งความปรารถนาสำหรับชายตะวันตกด้วยการนำเสนอภาพเหมารวมของหญิงไทยที่ทำให้เกิดมายาภาพเกี่ยวกับรูปลักษณะงดงามแบบตะวันออกของหญิงไทย ส่วนในหัวข้อนี้ เราจะศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านมุมมองแบบต่างๆ มุมมองในการบรรยายภาพซึ่งทำหน้าที่คล้ายมุกล้อในการถ่ายทำภาพยนตร์ ในงานเขียนเยอรมัน มุมมองในการบรรยายภาพหรือในการเล่าเรื่องเป็นกลไกที่มีความสำคัญ

และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของหญิงไทย เนื่องจากเป็นกลไกที่ใช้ได้อย่างแนบเนียนยิ่งในการโน้มน้าวผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วม รู้สึกเชื่อหรือคล้อยตามในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอโดยที่ผู้อ่านไม่รู้ตัว

4.1.2.1 การจับจ้องในมุมมองแบบผู้ชายตะวันตก

แนวทางการศึกษาในประเด็น ‘มุมมองแบบผู้ชายตะวันตก’ นั้น ในขั้นต้นได้รับอิทธิพลจากบทความเรื่อง ‘Visual Pleasure and Narrative Cinema’ โดย ลอรา มัลวีย์ (Laura Mulvey, 1975) ซึ่งได้เสนอผลการศึกษาภาพยนตร์ฮอลลีวูดโดยใช้แนวคิดสตรีนิยมและทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์และลากองในการวิเคราะห์ มัลวีย์เสนอว่า ภาพยนตร์ฮอลลีวูดประกอบสร้างขึ้นบนฐานความคิดแบบปีตารีปไตโดย ภาพต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เป็นการนำเสนอจากมุมมองของเพศชายเป็นหลัก มัลวีย์แบ่งการมองที่เกิดขึ้นในการชมภาพยนตร์ออกเป็นสามประเภท ได้แก่ 1) การมองจากกล้องที่ใช้ในการถ่ายทำ 2) การมองของตัวละครในภาพยนตร์และท้ายสุด 3) การมองของผู้ชมภาพยนตร์ การควบคุมมุมมองซึ่งหมายถึงการควบคุมมุมมองของการจับจ้องล้วนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของแนวคิดชายเป็นใหญ่ ดังนั้น ในภาพยนตร์เพศหญิงจึงแทบไม่เคยมีบทบาทเป็นผู้จ้องมองแต่มักตกเป็นวัตถุแห่งการจับจ้องของผู้ชายเสมอ ส่วนในแง่ของผู้ชมนั้น ไม่ว่าจะผู้ที่นั่งชมภาพยนตร์อยู่นั้นจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ภาพที่ปรากฏต่อสายตา ก็เป็นภาพที่นำเสนอขึ้นเพื่อการมองของผู้ชมที่เป็นเพศชายอยู่นั่นเอง

แม้ว่าสิ่งที่มัลวีย์นำเสนอในบทความจะมีผู้แสดงความเห็นคัดค้านอยู่บ้าง แต่ผลการศึกษาของมัลวีย์มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ปรากฏในงานเขียนเยอรมันที่มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยอย่างมาก แม้ว่าภาพยนตร์และงานเขียนจะเป็นสื่อคนละประเภท อย่างไรก็ตามมุมมองของผู้ชายในงานเขียนเยอรมันอาจมีความซับซ้อนกว่าในแง่ที่ว่ามิติเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตะวันออกตะวันตกที่จะต้องพิจารณาร่วมเพิ่มเข้ามาด้วย

‘มุมมองแบบผู้ชายตะวันตก’ เป็นมุมมองที่ครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงไทย ในงานเขียนเกือบทั้งหมด ตัวละครหญิงไทยถูกนำเสนอในบทบรรยายที่เขียนขึ้นผ่านมุมมองของชายตะวันตก อัน

ได้แก่ ตัวละครชาย ผู้เล่าเรื่องทั้งที่เป็นผู้เล่าเรื่องแบบตัวละคร 'ผม' (I-narrator) ซึ่งมีบทบาทอยู่ในเรื่อง และผู้เล่าเรื่องแบบสัพพัญญู (omniscient narrator) ซึ่งแฝงตัวทำหน้าที่เล่าเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นโดยมิได้เป็นตัวละครใดๆในเรื่อง สำหรับการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านคำพรรณนาของตัวละครชายนั้น โดยมากเป็นถ้อยคำที่เกิดขึ้นในความคิดคำนึงของตัวละครเหล่านั้นในขณะที่กำลังจับตามองอยู่ที่หญิงไทยคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนโดยที่ฝ่ายหญิงอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวว่ากำลังถูกจับจ้องอยู่ก็ตาม มีอยู่บ้างที่เป็นคำพูดซึ่งถ่ายทอดผ่านบทสนทนาหรือบางครั้งก็เป็นการบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยจากความทรงจำ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่มีความเด่นชัดที่สุดคือ ภาพแทนหญิงไทยถูกประกอบสร้างและนำเสนอ รวมทั้งให้ความหมายโดยผู้ชายตะวันตกและเพื่อผู้ชายผู้ชายตะวันตก ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดโดยการวิเคราะห์ตัวบทที่ยกมาเป็นตัวอย่างในลำดับต่อไป

ในการศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยใน 'มุมมองแบบผู้ชายตะวันตก' จำเป็นต้องศึกษาในสองประเด็นพร้อมกันไป กล่าวคือ มุมมองแบบผู้ชายและมุมมองแบบตะวันตก โดยเน้นศึกษามุมมองที่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของวาทกรรมปีศาจไปโตยและวาทกรรมอาณานิคมซึ่งเป็นวาทกรรมที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างตะวันตกและตะวันออก ถ้าหากเราศึกษาภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันหลายๆเล่มโดยละเอียดแล้ว เราจะเห็นถึงความคล้ายคลึงกันอย่างหนึ่งคือ ความไม่เป็นกลางตามธรรมชาติ (objective) ของภาพที่ถูกนำเสนอ สิ่งที่เราเรียกว่ามุมมองแบบชายตะวันตกนั้น ไม่ได้มีความหมายเพียงแค่ว่า ผู้มองเป็นผู้ชายตะวันตกเท่านั้น แต่รวมไปถึงว่า สายตาที่มองนั้นมิได้เป็นการมองอย่างเป็นกลาง แต่เป็นการมองของผู้ที่คิดว่าตนอยู่ในสถานภาพสูงกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า เป็นการมองด้วยความปรารถนาและต้องการจะครอบครอง หรือคิดว่าตนมีสิทธิ์ที่จะครอบครอง ส่วนวัตถุประสงค์การจับจ้องซึ่งในที่นี้หมายถึงหญิงไทยนั้นนอกจากจะถูกเลือกนำเสนอเฉพาะด้านที่นักเขียนเห็นว่าเป็นความสวยงามแปลกตาแบบตะวันออกแล้ว ยังถูกจัดวางในลักษณะที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้มอง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Thai-Juwelen*

Grod betrachtete Lai. Ein hübsches Mädchen, dachte er. Ihr Körper hatte genau die Farbe, die europäische Frauen in Sonnenstudios zu erreichen suchen. Ihre Haut hatte einen leicht goldenen Ton, erinnerte ein wenig an braunen Zecker, jedoch nicht zu dunkel.

Lai hatte ein breites Gesicht mit auffallend großen Wangenknochen. Ihre Nase war breit und ein wenig flach.

Grod gefiel das, doch er wusste, dass die meisten thailändischen Frauen ihre Nasen überhaupt nicht schön finden. (...)

Lais Mund war leicht geöffnet. Zwei Reihen weißer, ebenmäßiger Zähne wurden sichtbar. Sie hatte recht große Zähne.

Lai war groß, zumindest für eine Thai. Sie war schlank und hatte lange, schwarze Haare. Nein, ganz schwarz waren die Haare auch nicht. An einigen Stellen hatten sie einen leicht rötlichen Schimmer. (...)

Ihre Haare waren glatt, ohne Wellen. Seine Hände glitten durch die Haarfülle.

Sie haben etwas dickerer Haare als wir Europäer, dachte Grod.

Grod betrachtete ihre Brüste. Sie waren klein, wie wohl bei vielen Thai und hatten die Form eines halbierten Apfels. (...)

Lais Brüste waren fest und die dunkelbraunen Knospen wurden fest und groß, wenn man sie streichelte. Grod

erinnerte sich genau, in der letzten Nacht hatte er es festgestellt. (...)

Unterhalb ihres flachen Bauchs wurde ein deutlich ausgeprägter Venushügel sichtbar, der von nur sehr winigen schwarzen Haaren bedeckt war. Auch diese Haare waren glatt, ohne Wellen.

„Rasiert?“, dachte Grod. Nein nicht rasiert. Mehr Haare wuchsen bei Lai nicht. Sie hatte nahezu überhaupt keine Körperbehaarung.

Auch ihre schlanken Beine waren glatt und fühlten sich ohne jedes Haar wie Seide an.

(Mang-gon Jai, 2002: 146-147)

กรือดมองโลอย่างเฟ่งพินิจ หญิงสาวคนนี้สวย กรือดคิด

ผิวพรรณทั่วเรือนร่างของโลเป็นสีซึ่งพวกผู้หญิงในยุโรปที่ไป
 อบรมตามสตูดิโอที่มีเครื่องอาบแดดทั้งหลายอยากได้นักหนา
 ผิวของเธอมีโทนสีน้ำตาลทองจางๆชวนให้นึกถึงน้ำตาลทรายสี
 รำ

โลมีใบหน้าค่อนข้างกว้างและมีโหนกแก้มสูงสะดุดตา จมูกของ
 เธอกว้างและค่อนข้างแบน

กรือดชอบจมูกของเธอ แต่เขาก็รู้ว่าผู้หญิงไทยส่วนใหญ่คิดว่า
 จมูกของตัวเองไม่สวยเอาเสียเลย (...)

ริมฝีปากของโลเพยอเล็กน้อย เผยให้เห็นแนวฟันขาวเรียบสอง
 แนว โลมีฟันซี่ค่อนข้างใหญ่

ไลตัวสูง อย่างน้อยที่สุดก็เรียกได้ว่าสูงสำหรับผู้หญิงไทย เธอ
ผมมเพรียวและมีผมดำยาว ไม่หрок จะว่าด่าสนิทเสียทีเดียวกั
ไม่ใช่ มีเหลือบสีแดงจางๆอยู่บ้างในบางตำแหน่ง (...)

ผมของเธอเรียบสั้น ไม่มีลอนหยิกเลย มือของกร็อดสอดไล้ลุป
ไปตามพวงผมนั้น

ผมคนไทยดกกว่าผมพวกเรากนยุโรป กร็อดคิด

กร็อดมองหน้าอกของไล หน้าอกของเธอเล็กเช่นเดียวกับของ
สาวไทยส่วนใหญ่ รูปทรงของมันคล้ายผลแอปเปิ้ลผ่าครึ่ง (...)

หน้าอกของไลเต่งตึง จงอยอกสีน้ำตาลเข้มนั้นใหญ่และแข็งชัน
ยามถูกลูบไล้ กร็อดจำได้ดี เป็นเรื่องที่เขาได้ค้นพบเมื่อคืนนี้เอง
(...)

ถัดลงไปจากหน้าท้องแบนราบนั้นมองเห็นโดดเด่นชัดเจนถึง
เนินสวรรค์ที่มีไรขนสีดำเพียงเบาบางปกคลุม ไรขนตรงนี้ก็
เรียบสั้น ไม่มีลอนหยิกเช่นกัน

โกนหรือเปล่านะ กร็อดคิด ไม่หрок ไม่ใช่ ไลไม่มีขนขึ้น
มากมายไปกว่านี้หрок ก็ตามเนื้อตัวของเธอแทบจะไม่ไรขน
เลยก็ว่าได้ ช่วงขาเรียวของเธอก็เช่นกัน มันเรียบสั้นไร้ไรขน
ให้สัมผัสสรวกับไทมยามลูบไล้

Grod ตัวละครชายเยอรมันในตัวอย่างข้างต้นได้รับการว่าจ้างให้
เดินทางมาประเทศไทยเพื่อสืบหาสาเหตุการตายของลูกชายเศรษฐีชาวเยอรมันผู้หนึ่ง
ในประเทศไทย Grod ได้รู้จักและมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบาร์หลายคน Lai ก็เป็นหนึ่งใน
บรรดาหญิงบาร์เหล่านั้น ในฉากข้างต้นเป็นการบรรยายภาพของหญิงสาวที่กำลัง
หลับใหลอยู่ในวงแขนของชายหนุ่มในบรรยากาศยามเช้า มองในภาพรวมคล้ายเป็น
ภาพที่อบอุ่นโรแมนติก แต่ถ้าหากตั้งใจอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์โดยตลอดแล้ว เราจะเห็น

นัยของความคิดแบบปิตาธิปไตยและวาทกรรมอาณานิคมแฝงอยู่ในการประกอบสร้างภาพแทนของหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในฉากนี้มากมาย ประเด็นแรก รูปโฉมที่พรรณนาไว้ อย่างละเอียด การเฝ้ามองอวัยวะต่างๆที่ละส่วนอย่างสำรวจตรวจตราคล้ายการแพนกล้องอย่างช้าๆไปตามเรือนร่างด้วยมุมแทนสายตา (subjective camera angle) ของตัวละคร ซึ่งในที่นี้คือสายตาของ Grod ชายตะวันตก และหยุดแช่ภาพหนึ่งในส่วนที่ต้องการเน้นในคำพรรณนาสิ่งที่ถูกนำมากล่าวเน้นได้แก่ 1) สิว (สีน้ำตาลทอง) 2) โหนกแก้ม (สูง) 3) จมูก (กว้าง แบน) 4) ฟัน (ขาวเรียบ ซี่ค่อนข้างใหญ่) 5) ผม (ดำยาวเรียบสั้น) 6) ทรวงอก 7) อวัยวะเพศ (มีขนปกคลุมเพียงบางเบาและไม่มีลอนหยิก) 8) ขา (เรียวยาว ไม่มีขนปกคลุม เนียนลื่นเหมือนไหม) เมื่อเรานำส่วนต่างๆของเรือนร่างหญิงไทยที่ถูกนำเสนอมาวางเรียงเช่นนี้ เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าองค์ประกอบของคำพรรณนามีอยู่สองส่วน ส่วนแรกคือ อวัยวะและสรีระที่แสดงความเป็นตะวันออกหรือความ exotic (ข้อที่ 1-5 และ ข้อที่ 8) ส่วนที่สอง คือ อวัยวะและสรีระที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความสุขทางเพศของผู้ชายโดยตรง (ข้อที่ 6-7) ทั้งยังอยู่ในเกณฑ์เดียวกับกลุ่มแรก กล่าวคือมีรูปพรรณสัณฐานที่ให้ความรู้สึกที่แปลกและแตกต่างสำหรับชายตะวันตก

ในหนังสือเรื่อง *ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมยุคทองสมัย* เสนาะ (2548:190-191) กล่าวถึงบทชมโฉมตามแนวขนบในวรรณคดีไทยไว้ว่า

“ร่างกายของตัวละครหญิงซึ่งถูกนำเสนอผ่านขนบการชมโฉมสตรี ต้องเป็นเรือนร่างที่อรชรอ่อนแอ้น ทุกส่วนสัดส่วนต้องงดงามเพียบพร้อม การประกอบสร้างร่างกายเช่นนี้ คือการเตรียมพร้อมให้ตัวละครหญิงเป็นวัตถุรองรับความปรารถนาของชาย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาโครงสร้างความหมายของวรรณคดีแทบทุกเรื่อง จะพบว่าร่างกายดังกล่าวมีไว้เพื่อหนุนเสริมบทบาทของการเป็นเมียและแม่ที่ดีตามคติความเชื่อแบบชายเป็นใหญ่”

ในทำนองเดียวกัน เรือนร่างของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันก็ถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อรองรับความปรารถนาของชายเช่นกัน ต่างกันเพียงที่เป็นชายตะวันตกซึ่งต้องการมีประสบการณ์ทางเพศและเสพความเป็นตะวันออกผ่านผู้หญิงไทย

โดยทั่วไป ในงานเขียนเยอรมันบทบาทหน้าที่ของหญิงไทยเป็นบทบาทของหญิงบริการ หรือโสเภณี บทบาทของการเป็นแม่และเมียเป็นสิ่งที่พบค่อนข้างน้อย ดังนั้น เรือนร่างที่นำเสนอจึงถูกประกอบสร้างขึ้นให้เหมาะสมที่จะรองรับบทบาทดังกล่าว สายตาที่จับจ้องในตัวอย่างข้างต้นเป็นสายตาของชายที่ได้รับการปรนเปรอจนอิมเมจจากบทรักในคำคืนที่ผ่านมา⁴ ถ้อยคำพรรณนาอันละเอียดละออ คล้ายต้องการประกาศสรรพคุณสิ่งที่ได้มาครอบครอง การจับต้องลูบไล้แสดงสิทธิอำนาจและความเป็นเจ้าของเรือนร่างของหญิงไทย ซ้ำยังเป็นสิทธิที่ได้มาจากอำนาจทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่ามิใช่สิทธิที่ได้มาจากการผูกมัดทางกฎหมาย สังคมหรือวัฒนธรรมอย่างเช่นการเป็นแม่และเมีย การหลบไหลของฝ่ายหญิงเป็นสัญญาณที่แฝงนัยของความไร้อำนาจต่อต้านและลักษณะของการเป็นผู้ถูกกระทำ (passive) เป็นบทบาทที่ตรงข้ามกับบทบาทของฝ่ายชายโดยสิ้นเชิง การนำเสนอภาพเรือนร่างที่เปลือยเปล่าก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่จะขอกกล่าวถึงในลำดับต่อไป

ในสังคมไทยการเปลือยอกหรือเปลือยกายของผู้หญิงให้ผู้ที่มิใช่สามีเห็นเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างเข้มงวด จึงอาจเป็นไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่มีงานเขียนเยอรมันจำนวนมากมานำเสนอภาพหญิงไทยในกลุ่มอาชีพพิเศษที่การเปลือยกายหรือกึ่งเปลือยเป็นเรื่องปกติและถือเป็นส่วนหนึ่งของอาชีพ เป็นอีกวิธีหนึ่งของการแสดงอำนาจและอภิสิทธิ์ของชายตะวันตกที่จะได้เห็นสิ่งที่วัฒนธรรมไทยถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องปกปิดคล้ายเป็นการเปิดเผยความลับของดินแดนตะวันออกที่เข้ายึดครองได้ ในงานเขียนบางเรื่อง ถึงกับนำเสนอให้เห็นว่า การได้เห็นเรือนร่างที่เปลือยเปลือยของผู้หญิงไทยเป็นเรื่องปกติธรรมดาจนกระทั่งการเห็นหญิงไทยที่สวมใส่เสื้อผ้าเป็นเรื่องผิดปกติไป ดังตัวอย่างจากบทสนทนาในนวนิยายเรื่อง *Tattoo* ตัวละคร ‘ผม’ พุดกับสาวบาร์สองสามคนที่เขาพาไปรับประทานอาหารเช้าด้วยหลังบาร์เล็ก

“Beinahe hätte ich euch nicht wiedererkannt ”, sage ich.

“Wie so?”

⁴ ดู Mang-gon Jai, *Thai Juwelen*, pp. 145-146.

“Ich hab euch doch noch nie angezogen gesehen!”

Allgemeines Gekicher.

(Sebastian, 2002: 47)

“ผมเกือบจำพวกเราไม่ได้เลยนะนี่”

“ทำไมล่ะ”

“อ้าว ก็ผมไม่เคยเห็นพวกเราเวลาใส่เสื้อผ่ามาก่อนเลยนี่นา” ทุกคนหัวเราะกันกึกกัก

สิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งในตัวอย่างข้างต้นคือ ปฏิกริยาของหญิงบาร์ทั้งหมดที่มีต่อการแสดงความเห็นดังกล่าวของชายเยอรมัน ในความเข้าใจของชาวตะวันตก ‘การหัวเราะกึกกัก’ คือ อาการขบขัน ร่าเริง จึงหมายความว่า ตัวบทกำลังส่ง ‘สาร’ ผ่านอากัปกริยาของหญิงบาร์เหล่านี้ว่า พวกเธอมีความสุขหรืออย่างน้อยก็ไม่มี ความทุกข์ร้อนในการที่ต้องเปิดเปลือยร่างกายเป็นอาหารตาแก่ชาย เป็นการยอมรับ สถานภาพของการเป็นวัตถุทางเพศโดยดุษณี แต่สำหรับผู้รู้จักวิถีไทยดีพอ ก็จะทราบดีว่า ในวัฒนธรรมไทยนั้นรอยยิ้มหรือการหัวเราะไม่ได้หมายถึงความสุขหรือความรื่นเริงเสมอไป อาจจะหมายถึงการกลบเกลื่อนความอับอาย การหันเหตนเองจากความทุกข์ หรือการปิดบังความรู้สึกที่แท้จริงของตนมิให้ผู้อื่นได้รับรู้ อย่างไรก็ตาม เมื่อตัวบทสามารถสร้างมายาภาพว่าการได้เห็นผู้หญิงไทยเปลือยเปล่าเป็นเรื่องปกติและเป็นความ ยินยอมพร้อมใจของฝ่ายหญิงเองด้วยเช่นนี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่ประเทศไทยจะเป็นดิสนีย์ แลนด์ของผู้ชาย เป็นดินแดนอันห่างไกลที่ความฝันของผู้ชายตะวันตกเป็นสิ่งที่สามารถ ใช้จ่ายเงินทำให้กลายเป็นความจริงได้

ส่วนการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยจากมุมมองของผู้หญิงนั้นแม้จะมีอยู่บ้างแต่ก็ค่อนข้างน้อย อาจเนื่องมาจากว่า เมื่อเทียบสัดส่วนกันแล้ว นักเขียนหญิงเยอรมันที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับไทยนั้นมีจำนวนน้อยกว่านักเขียนชายเป็นอย่างมาก และแม้แต่ในงานของนักเขียนหญิงเยอรมันเองก็มักจะมอบหน้าที่ในการบรรยายหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับหญิงไทยให้กับตัวละครชายมากกว่า นอกจากนี้ เมื่อศึกษาต่อไปในงาน

เขียนบางเรื่องที่มีทั้งผู้ประพันธ์และผู้เล่าเรื่องเป็นผู้หญิง (I-narrator ซึ่งเป็นผู้หญิง) เช่น นวนิยายเรื่อง *Tigerkralle und Samtpfote* ผลงานของ Julia Berlinghausen ก็ได้พบข้อสังเกตที่น่าสนใจดังที่จะได้วิเคราะห์ให้เห็นจากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Tigerkralle und Samtpfote*

[...] Sie war anders gekleidet als die anderen Stripmädchen. Sie trug hautenge Tangatrikots, aus denen sie sich auch beim Höhepunkt ihres Tanzes nie völlig herausschälte. Sie legte nur gelegentlich liebkosend eine ihrer festen kleinen Brüste frei, deren Warzen rund und knubbelig, aber fast ohne Hof waren. Ihr Gesäß war prall gerundet und wirkte fast pausbäckig kindlich, [...]. Sie machte ihr Gesäß zum Blickmittelpunkt ihrer Show und ihrer erotischen Botschaft.

(Berlinghausen, 1984: 44)

[...] พิมแต่งตัวต่างจากหญิงเต้นระบำเปลื้องผ้าคนอื่น เธอสวมชั้นในผ้ายัดแบบทั้งกำซึ่งเธอไม่เคยยอมถอดจนหมดทุกชั้นแม้แต่ในช่วงไฮไลท์ของการเต้น เพียงบางครั้งที่เธออาจได้ลอบเปิดอกให้เปลือยข้างหนึ่ง ยอดอกที่กลมแข็งเป็นไต แต่แทบไม่มีลานนม บั้นท้ายของเธอกลมและเต่งตึงเกือบคล้ายแก้มเด็กอ้วนๆ [...] เธอใช้บั้นท้ายเป็นจุดรวมสายตาของการโชว์ของเธอและใช้บั้นท้ายไว้บอกนัยยั่ววนทางกามารมณ์

ผู้กล่าวถ้อยคำข้างต้นชื่อ Malee เป็นตัวละคร ‘ฉัน’ (I-narrator) ซึ่งกำลังเล่าถึง Pim เพื่อนร่วมงานที่ทำงานอยู่ด้วยกันในบาร์แห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี ในงานเขียนเรื่องเดียวกันนี้ ตัวละคร ‘ฉัน’ ยังได้เล่าถึงการเต้นโชว์ชุดต่างๆร่วมกันระหว่างตัวผู้เล่ากับ Pim โดยพรรณนาถึงเครื่องแต่งกาย การจัดวางร่างกาย การเคลื่อนไหวร่างกาย และท่วงท่าอากัปภิกิริยาของของผู้เต้นอย่างละเอียดละออเป็นความยาวกว่าห้าหน้าอย่างที่คุณผู้อ่านสามารถใช้จินตนาการวาดภาพตามได้อย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำทั้งหมดที่

ใช้บอกเล่าผ่านสายตาของ ‘ฉัน’ ซึ่งเป็นผู้หญิงนั้น กลับเป็นการพรรณนาถึงเรือนร่างสตรีอย่างโจ่งแจ้งและเร้าอารมณ์ตามขนบการพรรณนาเรือนร่างสตรีภายใต้วาทกรรมแบบปิตาธิปไตย และแม้จะไม่ได้เป็นการบอกเล่าจากมุมมอง ‘ของผู้ชาย’ เนื่องจากผู้เล่าเป็นผู้หญิง แต่ก็มุมมอง ‘แบบผู้ชาย’ อยู่นั่นเอง ไม่ได้มีความแตกต่างจากบทพรรณนาในงานเขียนของนักประพันธ์ชายหรือบทพรรณนาที่เขียนผ่านสายตาตัวละครและผู้เล่าเรื่องชายแต่อย่างใด

ในเรื่องมุมมองกับการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เมื่อศึกษาลงไปในรายละเอียดมากยิ่งขึ้นจะพบว่า ในมุมมองแบบผู้ชายตะวันตกเองนั้น ยังมีการใช้เทคนิคการพรรณนาอื่นๆที่สามารถสร้างความหมายหรือมายาคติบางอย่างให้กับภาพที่ถูกพรรณนานั้น เช่น มีการจัดวางผู้จับจ้องและผู้ถูกจับจ้องให้อยู่ในตำแหน่งที่สามารถกระตุ้นเร้าให้รู้สึกถึงความน่าปรารถนาของผู้ถูกจับจ้อง หรือ สร้างบริบทและเงื่อนไขในการจับจ้องที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่เท่าเทียมกันของตัวละครให้ ฉากนั้นๆ เป็นต้น ซึ่งประเด็นนี้จะได้นำเสนอประกอบกับตัวอย่างที่คัดมาจากตัวบทเพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะจำแนกออกเป็นหัวข้อต่างๆดังต่อไปนี้

4.1.2.2 การจับจ้องแบบถ้ามอง

การพรรณนารูปลักษณะหญิงไทยผ่านสายตาที่จับจ้องในลักษณะแบบถ้ามอง เป็นการพรรณนาอีกแบบหนึ่งที่พบในงานเขียนเยอรมัน ถ้าหากพิจารณาจากตัวผู้กระทำหรือผู้จับจ้องแล้ว เราสามารถจำแนกการพรรณนาได้เป็นสองลักษณะ ได้แก่ การพรรณนาจากสายตาของผู้เล่าเรื่องแบบสัพพัญญู (omniscient narrator) ซึ่งไม่ได้ปรากฏตัวให้เห็นในเรื่อง และการพรรณนาจากสายตาของตัวละครชาย โดยทั่วไป การถ้ามองคือการแสวงหาความสุขทางเพศจากการแอบมองผู้อื่นซึ่งกำลังทำกิจกรรมส่วนตัวอยู่โดยที่ผู้ถูกมองไม่รู้ตัว Kuhn (1985 อ้างใน Manderson, 1992: 460) ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการนำเสนอภาพแบบถ้ามอง (voyeuristic representation) และภาพเร้าอารมณ์แบบเชิญชวน (invitational pornographic representation) ว่า ในภาพแบบถ้ามองนั้นผู้หญิงจะถูกจัดวางให้กำลังกระทำกิจกรรมบางอย่างของตัวเองหรือมีความสุขความพึงพอใจอยู่กับตนเอง ในขณะที่ในภาพเร้าอารมณ์แบบเชิญชวน

ผู้หญิงจะถูกจัดวางให้กระทำสิ่งที่เป็นการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศให้กับผู้อ่านหรือผู้ดูอย่างจงใจโดยรู้ตัวว่ามีผู้จับจ้องอยู่และมีการแสดงอาการปฏิกิริยาที่เห็นว่ามีปฏิสัมพันธ์กับผู้ดู เช่น มองสบตา ส่งยิ้มให้ เป็นต้น สำหรับในงานเขียนเยอรมัน นอกจากจะมีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยแบบถ้ามองแล้ว ยังมีการนำเสนอภาพแบบผสมผสานระหว่างภาพแบบถ้ามองและภาพแบบเชิญชวนที่ผู้วิจัยขอเรียกในที่นี้ว่าภาพแบบ 'กึ่งถ้ามอง' ซึ่งทั้งหมดนี้จะได้วิเคราะห์พร้อมกับยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายอย่างละเอียดในลำดับต่อไป

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Farang*

Sie stand auf, [...] , und betrachtete ihren nackten Körper im Spiegel. Sie gefiel sich immer noch. Einsvierundsechzig groß, schlanke aber muskulöse Beine, schmale Hüften, flacher Bauch, feste, nicht zu kleine Brüste mit großen dunkelbraunen Nippeln, Nofretetehals, Schmollippen, schneeweiße Zähne, eine kleine breite Nase mit kreisrunden Löchern, Mandelaugen und eine etwas zerdrückte blauschwarze Mähne, [...].

Sie legte die Hände mit den schlanken Fingern auf ihre Brüste. Die weinrot lackierten Nägel hoben sich gegen das Elfenbein der Haut ab. Nit musterte sich jeden Mittag nach dem Aufstehen so im Spiegel, als wolle sie sich bestätigen, daß auch ihre Frontansicht akzeptabel war, denn das, was die Männer zur Raserei trieb, war ihr Hintern. [...]

(Blettenberg, 1988: 56)

เธอลุกจากที่นอน [...] มองดูเรือนร่างเปลือยเปล่าของตัวเองในกระจกเงาอย่างพิถีพิถัน เธอยังเป็นเรือนร่างที่เธอพึงพอใจอยู่ สูง 164 เซนต์ ผอมบางแต่มีช่วงริ้วขาที่ตั้งแน่นไปด้วยกล้ามเนื้อ สะโพกเพรียว หน้าท้องแบนราบ หน้าอกนั้นแน่นขนาดไม่เล็กจนเกินไปยอดอกใหญ่สีน้ำตาลเข้ม ลำคอระหงแบบพระนางเนเฟอร์ติ

ติ ริมฝีปากอím ฟันขาวราวกับหิมะ จมูกเล็กกว้างรูจมูกกลม นัยน์ตา
รูปอัลมอนต์และผมยุ่งๆสีดำอมน้ำเงินเข้ม [...]

เธอเอามือที่มีนิ้วเรียวยาวบนหน้าอกทั้งสองข้าง เล็บที่ทาไว้แดง
เหมือนสีเหล้าไวน์ดูเด่นตัดกับผิวสีงาช้างของเธอ Nit เฟงมองพิเนจ
พิจารณาตัวเองอย่างนี้ทุกเที่ยงวันหลังลุกจากที่นอน ราวกับต้องการ
ยืนยันให้ตัวเองมั่นใจว่า เรือนร่างที่มองเห็นจากด้านหน้านั้นยังใช้ได้
ด้วยเช่นกัน เพราะสิ่งทำให้ผู้ชายคลั่งไคล้เป็นบ้าเป็นหลังคือบั้นท้าย
ของเธอ [...]

ตัวละครหญิงไทยในตัวอย่างข้างต้น ชื่อ Nit Apisuk เป็นสาวอะโกโก้
ดาวเด่นของบาร์ที่เธอทำงานอยู่และเป็นคนรักของตัวละครเอกฝ่ายชายซึ่งเป็นลูกครึ่ง
ไทยเยอรมันที่มีชื่อเล่นว่า Farang หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าในฉากข้างต้นนั้นเป็น
การพรรณนาภาพจากสายตาของผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นใครคนหนึ่งที่ไม่มีตัวตนและรูล้ำเข้าไป
ไปในความเป็นส่วนตัวของ Nit และแอบมอง Nit จากที่ใดที่หนึ่งโดยเธอไม่รู้ตัว การ
พรรณนาในลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้ Nit กลายเป็นวัตถุแห่งการถูกถ้ามองซ้ำซ้อนในสอง
ระดับ ระดับแรกคือ เป็นวัตถุแห่งการถูกถ้ามองโดยผู้เล่าเรื่อง ระดับที่สองคือ เป็นวัตถุ
แห่งการถูกถ้ามองในจินตนาการของผู้อ่านซึ่งพลอยได้เสพการถ้ามองไปด้วย ภาพที่
เห็นจากการถ้ามองแตกต่างจากภาพโดยทั่วไป เนื่องจากการถ้ามองหรือการแอบมอง
ผู้อื่นโดยที่ผู้ถูกมองไม่รู้ตัวนั้น เป็นการจับจ้องที่มีผลตอบสนองความต้องการในเชิง
จิตวิทยา ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในตัวอย่างต่อไป

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งในฉากนี้คือ เรือนร่างที่ถูกพรรณนานั้นเป็น
เรือนร่างที่เห็นในกระจกเงาผ่านสายตาของ Nit อาจเป็นความตั้งใจของผู้เขียนที่
ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงความหลงตน (Narcissism) ของ Nit หรือต้องการให้เห็น
ภาพที่มีมิติซับซ้อนในเชิงศิลปะคล้ายดังภาพวาดจำนวนมากที่มี Motif เป็นภาพสะท้อน
ของหญิงสาวในกระจกเงา อย่างไรก็ตาม หากมองอีกมุมหนึ่ง ภาพสะท้อนของ Nit ใน
กระจกเงากลับเป็นข้อบ่งชี้ว่า กระบวนการนำเสนอภาพแทนของ Nit นั้นผ่านสิ่งคั่นกลาง
มากมายกว่าจะมาถึงผู้รับสาร กล่าวคือ ภาพที่เห็นไม่ใช่ภาพของ Nit โดยตรง เป็นเพียง

ภาพสะท้อนในกระจกเงาที่ Nit มองเห็นผ่านสายตาของตน แต่ผู้พรรณนาก็ไม่ใช่ตัว Nit เอง กลับเป็นการพรรณนาโดยผู้เล่าเรื่องซึ่งคล้ายจะแอบมองอยู่ และถ้อยคำพรรณนาที่เป็นตัวอักษรยังต้องอาศัยผู้อ่านในการถอดรหัสและประมวลผลออกมาเป็นภาพในจินตนาการอีกทอดหนึ่ง ทั้งหมดนี้เปิดเผยให้เห็นว่าในงานเขียนเยอรมันนั้น บ่อยครั้งที่หญิงไทยไม่สามารถมีสิทธิ์มีเสียงในการนำเสนอตัวเอง แม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นส่วนตัว และแม้ว่าสิ่งที่นำเสนอจะเป็นเรือนร่างของตัวเองก็ตาม ความไม่มีอำนาจในการนำเสนอภาพแทนของตัวเองของหญิงไทยที่พบในงานเขียนเยอรมันยืนยันความเป็นมายาภาพของภาพแทนหญิงไทยซึ่งผ่านกระบวนการนำเสนอและถ่ายทอดผ่านสิ่งคั่นกลางหลายชั้นหลายชั้นจนเสียจนไม่สามารถยืนยันว่าตัวตนและรูปลักษณะที่แท้จริงของหญิงไทยนั้นเป็นอย่างไรหรือถูกบิดเบือนไปมากน้อยเพียงใด ในที่นี้ อาจกล่าวได้ว่า ภาพสะท้อนในกระจกเงาเป็นสัญลักษณ์ของความลวงที่ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านชาวเยอรมันอยากจะเชื่อว่าเป็นจริง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Der Sohn der Tänzerin*

Der Sohn der Tänzerin เป็นเรื่องราวของ Götz นายทหารหนุ่มชาวเยอรมันที่ตกหลุมรักนางโจวีสาวสวยของบาร์แห่งหนึ่งในพัทยา Götz แตกต่างจากตัวละครชายตะวันตกในงานเขียนเยอรมันเรื่องอื่นๆค่อนข้างมาก Götz ต้องมาพัทยาด้วยเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่อาจปฏิเสธการขอร้องของเพื่อนที่ขอให้เขาช่วยไปตรวจสอบการใช้จ่ายเงินบริจาคซึ่งเพื่อนของเขาได้รวบรวมส่งมาให้สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งหนึ่งที่น่านอกจากนี้ ผู้เขียนยังวางบทบาทให้ Götz รู้สึกแปลกแยกจากชายนักท่องเที่ยงทั่วไปในพัทยา ซ้ำยังมองเมืองพัทยา รวมทั้งนักท่องเที่ยงเหล่านั้นด้วยสายตาวិพากษ์และส่อนัยรังเกียจ อย่างไรก็ตาม มีข้อความในคำบรรยายหลายตอนที่บ่งชี้ว่า แม้ว่า Götz จะไม่เต็มใจที่จะมาพัทยาและรู้สึกแปลกแยกจากนักท่องเที่ยงชายชาวตะวันตกอื่นๆซึ่งล้วนมีหญิงไทยแนบข้าง แต่ลึกๆแล้ว Götz กลับรู้สึกหวนไหวตามธรรมชาติของผู้ชาย⁵ และเมื่อมีเหตุการณ์ที่บังคับให้เขาต้องพักค้างคืนที่พัทยา Götz ก็ทำในสิ่งเดียวกับที่

⁵ ดู *Der Sohn der Tänzerin* หน้า15-17

นักท่องเที่ยวยาวส่วนใหญ่มักกระทำคือ เข้าไปนั่งในบาร์ ฉากในบาร์นี้เองที่มีอนุภาคเกี่ยวกับการถ่มองให้เห็นอย่างชัดเจน เริ่มต้นด้วยการเลือกที่นั่งของ Götz

Sie wollte, dass er sich an einen Tisch ganz in der Nähe der Tanzfläche setzte, aber die Vorstellung, von jedem, der in die Bar kam, sofort gesehen zu werden, war ihm unangenehm. Lieber wollte er versteckt in der hinteren Reihe sitzen. Wenn die Chance auf irgendein Gespräch ergab, konnte er immer noch nach vorn gehen.

(Peuckmann, 2008: 17)

หล่อน (สาวบาร์ที่เป็นผู้เชิญชวน Götz เข้ามาในร้าน - ผู้แปล) จะให้เขาไปนั่งโต๊ะที่อยู่ใกล้เค็อบติตฟลอร์เต้นรำ แต่พอเขานึกภาพว่า ใครต่อใครที่ก้าวเข้ามาในบาร์จะเห็นเขาในทันที เขาก็รู้สึกอึดอัด เขาอยากไปนั่งซอหน้าตัวอยู่แถวหลังๆมากกว่า และถ้าโอกาสเปิดให้ได้สนทนาพูดคุยกับใคร เขาก็ยังสามารถเดินไปด้านหน้าได้

Götz ปฏิเสธที่จะนั่งในที่ๆคนอื่นจะสามารถมองเห็นตัวเขาได้ง่าย เขารู้สึกว่าการเป็นฝ่ายถูกมองเห็นเป็นเรื่องน่าอึดอัดและอยากจะ ‘ซอหน้าตัว’ อยู่ด้านหลังมากกว่า แต่ในทางกลับกัน จากที่ๆเขา ‘ซอหน้าตัว’ อยู่ นั้นเขาสามารถมองเห็นคนอื่นได้

Die Cola wurde gebracht, natürlich mit Eis. Er trank einen Schluck, versuchte sich zu entspannen, schaffte es aber nicht, denn er spürte den Ärger, den der Gedanke in ihm auslöste, in dieser verdammten Stadt ausharren zu müssen, an der ihn nichts, aber auch gar nichts interessierte.

(Peuckmann, 2008: 17)

โค้กถูกนำมาเสิร์ฟ แนนอน ใส่น้ำแข็งมาด้วย เขาดื่มเข้าไปอีกหนึ่งพยายามทำใจให้ผ่อนคลาย แต่ไม่สำเร็จ เพราะเขารู้สึกได้ถึงความ

โกรธซึ่งเกิดจากความคิดที่ว่า เขาต้องมาติดแหงก อยู่ในเมืองบัดซบนี้ เมืองที่ไม่มีอะไรน่าสนใจ ไม่มีอะไรแม้แต่อย่างเดียวกับที่น่าสนใจ

การสังเืองตีมีโศกแทนที่จะสังเืองเบียร์และความหงุดหงิดอารมณ์เสียของ Götz ทั้งที่กำลังอยู่ในสถานเืองรมย์ก็เป็นอีกสัญญาณหนึ่งซึ่งผู้เขียนใช้ในการสื่อนัยให้ เห็นว่า Götz มีกรอบทางศีลธรรมหรือกรอบในการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยว ชายทั่วไปในพทยา อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสงสัยว่า เป็นความจริงหรือว่า ความซึ่งโกรธ ของ Götz เกิดจากความขัดใจที่ไม่สามารถออกจากพทยาเร็วเท่าที่ตั้งใจไว้ การตอกย้ำ กับตนเองซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า พทยาเป็น‘เมืองบัดซบที่ไม่มีอะไรน่าสนใจ ไม่มีอะไรแม้แต่ อย่างเดียวกับที่น่าสนใจ’ กลับเป็นการฟ้องว่า Götz พยายามโน้มน้าวตัวเองให้เชื่อเช่นนั้น มากกว่า เป็นไปได้หรือไม่ว่า ความโกรธของ Götz เป็นผลจากความตึงเครียดอันเกิด จากการตอกอยู่ในสภาวะการณ์ที่ต้องต่อสู้กับตัวเองตลอดเวลา เพราะลึกลงไปแล้ว ‘ความ เป็นเมืองพทยา’ ได้ก่อให้เกิดความหวั่นไหวกับเขาดังที่เขาได้ยอมรับกับตัวเองเมื่อแรก เดินทางมาถึงที่นี้ว่า

Zum ersten Mal während seiner Reise fühlte er sich unwohl. Es war ein flaes Gefühl in der Magengegend, wie er es während seiner gesamten Reise noch nicht gespürt hatte. Irgendwie fühlte er sich einsam inmitten des Gewimmels, so einsam wie sich die Männer fühlen mussten, die ihre Mädchen mit Beutegriff festhielten.

(Peuckmann, 2008: 15)

เป็นครั้งแรกในระหว่างการเดินทางที่เขาารู้สึกไม่ค่อยสบายใจ มันเป็น ความรู้สึกโหวงๆในช่องท้องอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนตลอดการ เดินทางที่ผ่านมา เขารู้สึกเหงาแปลกๆบอกไม่ถูกในท่ามกลางความ อึกทึกวุ่นวายนี้ คงเป็นความรู้สึกเหงาแบบเดียวกับที่ผู้ชายพวกนั้น (นักท่องเที่ยวชายส่วนใหญ่ที่เดินควงคู่อยู่กับหญิงไทย-ผู้แปล) รู้สึก พวกผู้ชายที่เอามือจับคอผู้หญิงของตัวเองไว้แน่นเหมือนหิ้วเหยื่อที่ล่ามา ได้

ในบาร์ Götz ใช้ความโกรธเข้าข่มความหวั่นไหวของตัวเองและกำลังจะเอาชนะได้อีกครั้งด้วยการตัดสินใจจะออกไปจากบาร์แห่งนี้ที่อยู่พอดี ในขณะที่นั่นเองที่นางโชว์ผู้หญิงหนึ่งเผยโฉมออกมาและเริ่มต้นการแสดงของเธอบนฟลอร์ เธอทำให้เขาลืมความคิดที่จะกลับออกไปและนั่งอยู่ต่อไปเพื่อดูการเต้นรำของเธอที่ตั้งต้องมนต์สะกด และในช่วงเวลาเพียงครู่เดียวอารมณ์ความรู้สึกของ Götz ก็เริ่มเปลี่ยนไป

Er ertappte sich dabei, dass er sich aus seinem Sitz erhob, um besser auf das entblößte Bein der Frau schauen zu können, kam sich aber im selben Moment blöd vor. Fehlte nur noch, dass er anfing zu grölen.

[...] Sie schmiegte sich an die Stange, nahm sie zwischen ihre Beine, für einen Moment wurde ihr schwarzer Slip sichtbar, und er spürte, wie er den Atem anhielt. [...]

Dann zog sie sich wieder hoch, die Stange noch immer zwischen ihren Beinen. Und spätestens jetzt musste jeder Mann, der in der Bar saß, auf den Gedanken kommen, wie es wohl wäre, wenn sie sich so eng an ihn schmiegen und eines seiner Beine zwischen ihre klemmen würde.

Er begann, auf seinem Stuhl hin- und herzurutschen, gleichzeitig ärgerte er sich über seine Erregung. [...]

Dann drehte sich die Frau plötzlich um und blickte direkt in seine Richtung. Unwillkürlich versuchte er, sich zu ducken, fand dass aber, dass es überflüssig war, Geblendet vom Scheinwerferlicht konnte sie ihn unmöglich im Halbdunkel erspähen. Jetzt, da sie ihm ihr Gesicht zuwandte, sah er, dass etwas weiß in ihrem pechschwarzen Haar schimmerte. Es war eine Orchidee. [...]

(Peuckmann, 2008: 18 - 19)

เขาจับได้ว่าตัวเองกำลังโหยงตัวขึ้นจากที่นั่งเพื่อที่จะได้เห็นเรียวกาเปลือยของหญิงสาวได้ชัดขึ้น แล้วก็ให้รู้สึกว่าตัวเองกำลังทำอะไรโง่ๆในทันที ตอนนี้ก็ขาดแค่ว่าเขาจะเริ่มส่งเสียงตะโกนอย่างถูกอกถูกใจบ้างเท่านั้นเอง

[...] เมื่อหล่อนเอาตัวเข้าไปเบียดแนบกับเสา โดยให้เสาอยู่ตรงกลางระหว่างเรียวกาทั้งสอง ช่วงขณะหนึ่งที่สลิปสีดำของหล่อนเผยสู่สายตาฉัน เขารู้สึกได้เลยว่า เขากำลังกลั้นหายใจอยู่ [...]

แล้วหล่อนก็ยกตัวสูงขึ้น เสาต้นนั้นยังเบียดแนบอยู่ระหว่างเรียวกาและถ้าไม่ใช่ก่อนหน้านี้ ก็ต้องเป็นตอนนี้แหละที่ผู้ชายทุกคนซึ่งนั่งอยู่ในบาร์แห่งนี้จะต้องเกิดความคิดขึ้นมาว่า มันจะเป็นไงนะ ถ้ามีเจ้าหล่อนมาเบียดแนบอยู่ข้างกายโดยที่ขาข้างหนึ่งของพวกเขาอยู่ตรงกลางระหว่างเรียวกาของหล่อน

เขาเริ่มขยับไถตัวไปมาบนเก้าอี้ของเขา และในเวลาเดียวกันนั้นเอง เขาก็รู้สึกโกรธตัวเองที่ตื่นเต้นหัวนโหวอย่างนี้ [...]

ทันใดนั้น หล่อนก็หมุนตัวแล้วมองตรงมายังทิศที่เขานั่งอยู่ เขาพยายามหดตัวลงโดยไม่ตั้งใจ แต่แล้วก็นึกขึ้นได้ว่า ไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น หล่อนโดนสปอตไลท์ส่องจ้าอย่างนั้น ยังไงก็เป็นไปไม่ได้อยู่แล้วที่หล่อนจะมองเห็นเขาซึ่งอยู่ในความมืดสลัวเช่นนี้ และเพราะหล่อนหันหน้ามาทางเขา ในตอนนี้เอง เขาจึงเห็นอะไรบางอย่างที่เป็นสีขาวกระจ่างแสงอยู่ท่ามกลางกลุ่มผมสีดำสนิทของหล่อน มันเป็นกล้วยไม้ดอกหนึ่ง [...]

เราจะเห็นว่า มีความเปลี่ยนแปลงในตัว Götz จากนายทหารผู้เคร่งขรึม เขาเริ่มมีพฤติกรรมเริ่มคล้ายคลึงกับนักท่องเที่ยวชายคนอื่นๆที่เขาเคยตั้งข้อรังเกียจ ในมุมมืดที่เขานั่งอยู่อาการขยับเนื้อขยับตัวอย่างผู้ที่ถูกกระตุ้นเร้าเป็นสิ่งที่ไม่มีใครมองเห็น

การเป็นอิสระจากสายตาทับซ้อนควบคุมของคนอื่นทำให้การบังคับควบคุมตัวเองพลอยย่อหย่อนไปด้วย

ในฉากข้างต้น เราจะเห็นถึงความแตกต่างทางสถานภาพระหว่างชายเยอรมันกับตัวละครนางโซว์หญิงซึ่งเป็นภาพแทนของหญิงไทยที่ถูกนำเสนออยู่ในนวนิยายเรื่องนี้ ฝ่ายหญิงซึ่งผู้อ่านจะทราบในภายหลังว่าชื่อ Ning ถูกกำหนดให้เป็นวัตถุแห่งการจับจ้อง (object of surveillance) โดยที่ไม่มีสิทธิ์ในการจ้องมองกลับ กล่าวคือ Ning ถูกจัดวางให้อยู่ในตำแหน่งที่เป็นจุดศูนย์กลางของการจับจ้องของชายจำนวนมาก โดยมีแสงไฟจัดจ้าส่องจนไม่อาจมองเห็นผู้ที่จับจ้องตนเองได้ชัดเจน ในขณะที่ Götz อยู่ในสถานภาพเป็นผู้กระทำ (subject) กล่าวคือเป็นผู้จับจ้อง และตำแหน่งที่นั่งด้านหลังในมุมมืดส่งผลให้ภาพของ Ning ที่ปรากฏต่อสายตาของเขาเป็นภาพแบบถ้ามองซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและสามารถสร้างความหวั่นไหวให้เขาเป็นอย่างมาก แม้ว่าการครองสิทธิ์แห่งการเป็นผู้จับจ้องจะเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของอำนาจ แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งที่เกิดขึ้นในฉากดังกล่าวกลับแสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้จับจ้องอยู่ในความมืดโดยไม่มีผู้ใดมองเห็นนั้นก็สามารถทำให้ Götz อ่อนแอได้เช่นกัน เป็นความอ่อนแอต่อการบังคับควบคุมตัวเองและพ่ายแพ้ต่อแรงขับทางธรรมชาติที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลาของมนุษย์เพศชาย การมีอำนาจแต่ก็อ่อนแอคือความย้อนแย้งที่เกิดขึ้นกับชายผู้กระทำการถ้ามอง

อันที่จริง หากพิจารณาตามความเป็นจริงโดยไม่นำความรู้สึกในการรับรู้ของ Götz มาเป็นตัวตั้ง ภาพของนางโซว์ที่ปรากฏต่อสายตาของ Götz นั้นเป็นภาพแบบถ้ามองมากกว่าที่จะเป็นภาพแบบถ้ามองแท้ๆ เนื่องจากว่าฝ่ายหญิงซึ่งเป็นผู้ถูกจับจ้องแม้จะมองไม่เห็นฝ่ายชายได้อย่างชัดเจน แต่ก็รู้หรือคาดการณ์ได้ว่ามีผู้จับจ้องตนเองและการเดินโยกย้ายอย่างเร้าอารมณ์เป็นการจัดวางท่วงท่า เคลื่อนไหวเรื้อนร่างให้เหมาะสมตามที่ผู้จับจ้องคาดหวัง ซึ่งในที่นี้หมายถึง สีสากการเคลื่อนไหวที่กระตุ้นเร้าความรู้สึกทางเพศและสร้างความพึงพอใจทางกามารมณ์ให้แก่บรรดาผู้ชายที่กำลังจับจ้อง กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาพที่ปรากฏเป็นการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในฐานะวัตถุแห่งการจับจ้องและวัตถุทางเพศในขณะเดียวกันซึ่งเป็นการประกอบสร้างความน่าปรารถนาให้กับหญิงไทยอย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอภาพของหญิงไทยใน

มอมมองแบบถ้ามองหรือกึ่งถ้ามองนั้นไม่เพียงแต่เป็นการเล่นกับกลไกทางจิตวิทยาในเรื่องของอำนาจเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดจินตนาการอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นกับ Götz ในลำดับต่อมา

Plötzlich lächelte sie, und obwohl er glaubte, dass sie ihn nicht sehen konnte, kam es ihm vor, als lächelte sie ihn an. Tatsächlich ihn. Ob sie ihn doch bemerkt hatte trotz des blendenden Scheinwerferlichts? Er begann, unsicher zu werden und spürte gleichzeitig, wie ihn ihr Auftritt faszinierte.

Sie ließ die Stange erneut los, tanzte weiter, streifte das Kleid ab, danach den BH. Ihr Busen war prall und fest. Sie schaute zwischendurch wieder in seine Richtung, ganz deutlich spürte er ihren Blick, dann schloss sie für einen Moment die Augen und wirkte so selbstvergessen, als käme es ihr beim Tanz nur auf sie selbst an. Auf sie und ihr Verhältnis zu ihrem Körper. Oder, dachte er dann plötzlich, bezog sie ihn mit ein? Hatte sie die Augen nur geschlossen, um in Gedanken bei ihm zu sein? Nur bei ih

(Peuckmann, 2008: 19-20)

ทันใดนั้น หล่อนก็แย้มรอยยิ้มออกมา และแม้ว่าเขาจะเชื่อว่า หล่อนไม่สามารถที่จะมองเห็นเขาได้ เขาก็ยังรู้สึกราวกับว่าหล่อนยิ้มให้เขายิ้มให้เขาจริงๆ หรือว่าหล่อนจะมองเห็นเขาย้อนแสงไฟที่สาดส่องแรงจ้าวอย่างนั้นได้ เขาเริ่มรู้สึกไม่มั่นใจและจับความรู้สึกของตัวเองได้ในขณะเดียวกันนั้นว่า เขาชื่นชมหลงใหลการแสดงของหล่อนมากเพียงใด

หล่อนปล่อยมือจากเสาอีกครั้ง เดินต่อพลางเปลื้องชุดที่สวมอยู่ออกตามด้วยบรา หน้าอกของหล่อนอวบและแน่นตึง ระหว่างนั้นหล่อนหัน

มองมาทางทิศที่เขาเงยอยู่อีกครั้ง เขารู้สึกได้ชัดเจนถึงสายตาที่ส่งมา
 นั้น จากนั้นหลอนจึงหลับตาพร้อมลงชั่วขณะหนึ่ง คุคล้ายลึมกายลึมใจ
 รวากับในขณะที่เต็นท์อยู่หลอนกำลังอยู่กับตัวเอง สัมพันธ์อยู่กับ
 เรือนร่างเนื้อตัวของหลอนเท่านั้น หรือว่า เขาคิดขึ้นมาในทันใด หรือ
 ว่าหลอนดึงเขาเข้าไปอยู่ในความคิดคำนึงของหลอนด้วย หรือว่า
 หลอนหลับตาลงเพื่อที่จะได้อยู่กับเขาเพียงลำพังในความคิดคำนึง
 เพียงลำพังกับเขาเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของการจับจ้องแบบถ้ามองไม่เพียงแต่จะทำให้
 Götz สูญเสียการควบคุมตัวเองเท่านั้น แต่การถ้ามองยังสร้างบรรยากาศที่กระตุ้น
 จินตนาการเพ้อฝัน (fantasy) ของเพศชายให้เกิดขึ้นง่ายดายกว่าในยามปกติ ความ
 ปรารถนาของ Götz ในตัวนางโชว์ผู้นั้นมิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะเรือนร่างอันสวยงามและ
 ท่วงท่าการแสดงที่เร้าร้อนเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นจากจินตนาการเพ้อฝันของตัว Götz เอง
 ด้วย สำหรับ Götz แล้วในตอนแรก ภาพนางโชว์ที่เขาเห็นเป็นภาพแบบถ้ามอง
 (voyeuristic representation) แต่เมื่อจินตนาการของเขาเริ่มทำงานภาพที่เห็นก็
 แปรเปลี่ยนกลายเป็นภาพแบบเร้าอารมณ์แบบเชิญชวน (invitational pornographic
 representation) ความคิดที่ว่านางโชว์สาวสวยนั้นมอบรอยยิ้มมาให้เขาโดย
 เฉพาะเจาะจง ส่งสายตาเชิญชวนและมีจิตปฏิพัทธ์กับเขาเป็นพิเศษนั้นเป็นการ
 จินตนาการว่าถูกยั่วชวน (fantasy of seduction) ซึ่งสามารถเติมเต็มความปรารถนา
 ทางเพศ (fulfillment of sexual desire) ของผู้ชาย และในกรณีของ Götz จินตนาการ
 ดังกล่าวยังมีหน้าที่การทำงาน (function) ที่พิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ สามารถใช้เป็นการ
 สร้างความชอบธรรมหรือคำอธิบายสำหรับพฤติกรรมของ Götz เมื่อเขาก้าวข้ามกรอบที่
 เคยใช้เป็นเกณฑ์ในการดำรงชีวิตเข้าไปอยู่ในพื้นที่เดียวกับนักท่องเที่ยวชายทั่วไปใน
 พัทธยาที่เขาเคยมองดูด้วยความแปลกแยกกึ่งปรามาส เป็นการให้คำอธิบายโดยการโยน
 ความผิดให้ฝ่ายหญิงในฐานะที่เป็นฝ่ายล่อลวงผู้ชายให้หลุดจาก‘กรอบแห่งความถูกต้อง
 ดั่งงาม’ ซึ่งเคยประพฤติปฏิบัติมา ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วมีข้อบ่งชี้อีกมากมาย
 นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วที่ได้แสดงให้เห็นว่า ลึกๆแล้ว เป็นตัว Götz เองที่มีแรง
 ขับภายในใจอยู่แล้วที่จะกระโจนออกจากกรอบอันอ้ากว้างเยินซาและเข้มงวดที่บีบรัดเขา
 อยู่ตลอดเวลา เพียงแต่ว่าเขาจะยอมรับว่ามันมีอยู่หรือไม่เท่านั้นเอง

4.1.2.3 การจับจ้องจากตำแหน่งที่อยู่สูงกว่า

จากการศึกษางานเขียนเยอรมันที่เขียนเกี่ยวกับหญิงไทย พบว่าในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละครชายเยอรมันและตัวละครหญิงไทยนั้นบ่อยครั้งที่มีการจัดวางตำแหน่งของตัวละครในลักษณะที่ฝ่ายชายจะนั่งหรือยืนอยู่เหนือกว่าและเป็นฝ่ายที่มองลงมายังฝ่ายหญิงที่อยู่ต่ำกว่า การจัดวางตำแหน่งของตัวละครเช่นนี้ย่อมส่งผลให้ภาพของตัวละครหญิงที่ปรากฏในสายตาของตัวละครชายมีคุณลักษณะและสถานภาพที่แตกต่างจากภาพที่เห็นเมื่อตัวละครอยู่ในตำแหน่งที่เท่าเทียมกัน และย่อมเป็นการให้ความหมายบางอย่างกับภาพโดยรวมที่ปรากฏในจินตภาพของผู้อ่าน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Siamesische Hunde*

Die Bedienung kam, ging in die Knie und lächelte. [...] Die Frauen sahen alle so gut aus. Es war unfaßbar. Brandau bestellte Kaffee und ein Stückchen "Black-Forest-Cake". Sie bestrafte ihn mit einem von diesen Sonnenaufgangslächeln. Die Sorte, die man im Rückenmark spürt.

(Blettenberg, 1987: 9)

พนักงานเสิร์ฟเดินเข้ามา คुकเขาลงแล้วยิ้มให้ [...] ไม่เข้าใจเลยว่าทำไมผู้หญิงที่นี่ถึงได้สวยไปเสียหมดทุกคน บรันเดาสั่งกาแฟและเค้กแบล็คฟอเรสต์หนึ่งชิ้น เจ้าหล่อนลงทักซ์เขาด้วยรอยยิ้มแห่งรุ่งอรุณ รอยยิ้มชนิดที่บาดลึกเข้าไปถึงหัวใจ⁶

อันที่จริง ฉากที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้เป็นฉากเล็กๆที่ไม่มีความสำคัญ ตัวละครหญิงก็เป็นเพียงตัวประกอบฉากซึ่งไม่ได้มีบทบาทหรือได้ดำเนินความสัมพันธ์กับตัว

⁶ ในต้นฉบับใช้คำว่า Rückenmark ซึ่งแปลว่า ไขสันหลัง หากแปลตามความหมายของแต่ละคำจะได้คำแปลว่า “รอยยิ้มชนิดที่ทำให้รู้สึกเสียวไขสันหลัง”

ละครชายต่อไปแต่อย่างไร แต่ความไม่สำคัญของตัวละครและของเหตุการณ์ในนี้ฉากนี้ ยิ่งทำให้เราเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยที่แอบแฝงอยู่ในงานเขียนเยอรมันชัดเจนยิ่งขึ้น การที่พนักงานเสิร์ฟหญิงเดินเข้ามาคุกเข่าลงเพื่อที่จะรับคำสั่งอาหารหรือเครื่องดื่มนั้นอาจไม่ถือเป็นเรื่องแปลกประหลาดสำหรับคนไทยซึ่งคุ้นชินกับวัฒนธรรมไทยที่ถือว่าผู้น้อยควรจะต้องมีกิริยานอบน้อมต่อผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ใหญ่กว่าด้วยวัยวุฒิหรือด้วยสถานะทางชนชั้น และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสังคมตามแบบระบอบทุนนิยมจนกลายเป็นแนวปฏิบัติที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจต่ำกว่ามักจะต้องนอบน้อมต่อผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจเหนือกว่า ในฉากตัวอย่างข้างต้นเข้าข่ายเป็นการนอบน้อมด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้ที่มีสิทธิ์ได้รับบริการจากพนักงานเสิร์ฟด้วยอาการนอบน้อมถึงขั้นคุกเข่าลงเช่นนี้จะต้องมีเงินมากพอที่จะเข้ามาใช้บริการในสถานที่หรูหราราคาแพงในระดับหนึ่ง แต่วัฒนธรรมการปฏิบัติเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องที่คุณชินสำหรับชาวตะวันตก กระนั้นก็ตาม ผู้เขียนกลับบรรยายภาพหญิงไทยที่เดินมาคุกเข่าลงรับคำสั่งอย่างเป็นเรื่องธรรมดาที่สุด จึงถือได้ว่าเป็นการยืมวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการสร้างมายาคติให้เห็นถึง ‘ธรรมชาติ’ อันนุ่มนวล อ่อนหวาน อ่อนน้อมยอมตามของหญิงไทย การนั่งอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าและเป็นฝ่ายก้มมองลงมาย่อมเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า ตรงข้ามกับลักษณะการนั่งคุกเข่าและเงยหน้าขึ้นพร้อมรอยยิ้มในขณะที่รอรับคำสั่งซึ่งสื่อเนี่ยว่า โดย ‘ธรรมชาติ’ ของหญิงไทยนั้น ‘มีความสุข’ กับการเป็นผู้รับใช้และให้บริการ ควบคู่ไปกับการใช้คำว่า ‘รอยยิ้มแห่งรุ่งอรุณ’ ซึ่งอาจตีความในที่นี้ได้ว่า บ่งบอกถึงความเป็นตะวันออกอันเป็นทิศแห่งรุ่งอรุณที่ไม่เพียงแต่จะสวยงามเท่านั้น แต่ยังมีความนอบน้อมพร้อมที่จะยินดีรับใช้ ‘ตะวันตก’ ที่อยู่เหนือกว่า ซึ่งตัวแทนของตะวันตกในที่นี้คือ ตัวละครชายที่ชื่อ Brandau นอกจากนี้ คำว่า ‘รอยยิ้มแห่งรุ่งอรุณ’ ยังถูกนำเสนอให้มีนัยทางเพศเมื่อใช้ควบคู่ไปกับคำว่า ‘ลึงทนต์’ ซึ่งในที่นี้มิได้ใช้ในความหมายตรงตามตัว (denotation) แต่การลึงทนต์ด้วยรอยยิ้มแห่งรุ่งอรุณซึ่งบาดลึกถึงหัวใจ สื่อนัยทางเพศถึง การถูกรุกรานจากความวาบหวามรัญจวนใจ การให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้กระทำ (เป็นผู้ทำกริยา ลงโทษ bestrafen ในประโยค) เป็นการให้ความหมายกับรอยยิ้มของ บริกรหญิงผู้นั้นว่ามีนัยของการยั่วชวน (seduce) นั่นเอง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Leben im Schlaraffenland*

Nun muss ich sagen, ich gehe auf siebzig zu, und das „Kind“ erscheint mir minderjährig – aber es tut meiner Seele unendlich gut, von diesem bildhübschen, jungen Geschöpf mit ihren Antilopen-Augen angehimmelt zu werden. Unwillkürlich denke ich an Walt Disneys Bambi. [...] Wenn ihre cremigen Händchen meine Füße aufwärts massieren... – ach was erzähle ich da, das kann ohnehin niemand verstehen – oder hat ihnen schon einmal ein süßes Antilopen-Kind die Füße geküsst?

(Krieger, 2004:51-52)

เอาล่ะ ผมต้องบอกเสียเดี๋ยวนี้เลยว่า ผมน่าจะอายุใกล้เจ็ดสิบเข้าไปแล้ว ส่วน ‘เด็ก’ คนนี้ผมดูว่าน่าจะยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยซ้ำ แต่มันช่างเป็นอะไรที่ติดต่ोजิตวิญญาณของผมเสียเหลือเกินที่มีสัตว์โลกวัยเยาว์แสนสวยที่มีนัยน์ตาเหมือนนางกวางมาส่งสายตาชื่นชมบูชาเรา ผมนึกไปถึงกวางน้อยแวมบี้ของวอลท์ ดิสนีย์โดยไม่ได้ตั้งใจ [...] เวลาที่มือเล็กๆ ที่ลื่นไปด้วยครีมของเธอสอดฝ่าเท้าผมสูงขึ้นมาเรื่อยๆ เสร็จผมจะมาเล่าอะไรอยู่ที่นี่ ยังไงก็ไม่มีใครจะมีวันเข้าใจอยู่แล้ว หรือคนอื่นจะเคยมีแม่กวางน้อยแสนหวานมาจูบปลายเท้าอย่างนี้สักครั้งหรือเปล่าเล่า

ผู้ใช้คำแทนตัวเองว่า ‘ผม’ ในตัวอย่างข้างต้นคือ Kurt Krieger ชายเยอรมันวัยใกล้ 70 ปี อดีตเจ้าของร้านอาหารและโรงแรมเล็กๆ แห่งหนึ่งในประเทศเยอรมนี หลังจากที่ได้หย่าขาดจากภรรยา Kurt ใช้ชีวิตหลังเกษียณตามลำพังในพื้นที่แถบชายฝั่งทะเลแห่งหนึ่งใกล้พัทยา Kurt อ้างว่าเรื่องราวทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้เป็นสิ่งที่เขาเรียบเรียงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของเขา ส่วนหญิงสาวที่ Kurt กล่าวถึงชื่อ Sunida เป็นช่างเสริมสวยที่ทำงานอยู่ในร้านที่ Kurt เข้าไปใช้บริการ

ถ้อยคำของ Kurt นำเสนอให้เห็นภาพหญิงสาววัยเยาว์หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นเด็กเพราะดูคล้ายยังไม่บรรลุนิติภาวะ นอกจากความอ่อนเยาว์แล้วสิ่งที่ถูกขับเน้นเป็นพิเศษคือ ความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาโดยการพรรณนาถึงดวงตาที่สวยงาม สอดคล้องกับการนำ Bambi ซึ่งเป็นลูกกวางน้อยในการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์มาเปรียบเทียบ ประกอบกับการจัดวางตำแหน่งที่นั่งอยู่แทบเท้า อากัปกริยาที่ซอ้นตาขึ้นมองฝ่ายชายอย่างชื่นชม เชื่อมโยงให้นึกไปถึง ภาพของสัตว์เลี้ยงที่เงยหน้าขึ้นมองเจ้าของอย่างจงรักภักดี ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลแวดล้อมอื่นๆก็อาจตีความได้ว่าเป็นการแฝงนัยของลักษณะความสัมพันธ์ที่ฝ่ายชายคาดหวัง⁷

มายาภาพของหญิงไทยที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากองค์ประกอบหลายๆอย่าง รวมทั้งมุมมองจากสูงลงต่ำซึ่งเป็นการกดให้หญิงดูอ่อนแอ ต้องการที่พึ่งพา นำทนุถนอม และจงรักภักดี ในทางกลับกัน ย่อมทำให้ฝ่ายชายซึ่งเป็นผู้มองลงมารู้สึกถึงความเหนือกว่า แข็งแรงกว่า สามารถเป็นที่พึ่งพาหรือเป็นผู้ปกป้อง อันเป็นการหล่อเลี้ยงอัตตาของชายสูงวัยที่อยู่ในภาวะถดถอยทั้งร่างกายและจิตใจ ถ้อยคำที่เลือกและภาพที่ปรากฏไม่ได้สื่อเพียงความอ่อนเยาว์ และความอ่อนแอเท่านั้น มือที่ลูบไล้ขนาดเพ็นยังมีสัญลักษณ์ที่สื่อนัยว่า เจ้าของมือเป็นหญิงที่สามารถมอบความสุข ความรื่นรมย์เป็นการตอบแทนได้ ซ้ำยังเป็นความซุกซนซึ่ง ‘ถึงจิตวิญญาณ’ อย่างที่ ‘ผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจ’ ดังที่กล่าวในคำพรรณนา ทั้งหมดนี้ย่อมทำให้เกิดภาพแทนของหญิงไทยที่น่าปรารถนาสำหรับผู้ชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ชายสูงวัยอย่าง Kurt และอาจรวมไปถึงผู้อ่านที่เป็นชายเยอรมันสูงวัยทั้งหลายอีกด้วย

4.1.2.4 การจับจ้องแบบเลือกซื้อสินค้า

การนำเสนอตัวละครหญิงไทยจากมุมมองของชายตะวันตกที่กำลังจับจ้องหญิงไทยในลักษณะคล้ายกำลังเลือกซื้อสินค้าเป็นสิ่งที่พบบ่อยมากในงานเขียนเยอรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนประเภทเรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ของ

⁷ ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายสูงวัยชาวตะวันตกกับหญิงสาวชาวไทยเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในงานเขียนเยอรมัน ซึ่งจะศึกษาในหัวข้อที่แยกต่างหากออกไปจากนี้ในภายหลัง ส่วนในที่นี่ จะกล่าวถึงเพียงอิทธิพลของมุมมองแบบต่างๆที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของหญิงไทยเท่านั้น

นักท่องเที่ยว ตัวบทมักเล่าถึงสถานการณ์ที่ฝ่ายชายตระเวนหาหญิงบริการที่ถูกใจตามสถานเริงรมย์ต่างๆ ผู้หญิงไทยถูกประกอบสร้างให้เป็นคล้ายวัตถุและถูกนำเสนอในฐานะสินค้าที่สามารถเลือกซื้อได้ในลักษณะที่แตกต่างกันไป จากงานเขียนทั้งหมดที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษานั้น เราอาจแบ่งลักษณะการนำเสนอหญิงไทยในฐานะสินค้าออกเป็นประเภทต่างๆ โดยกว้างๆ ได้ดังต่อไปนี้ 1) สินค้าเร่ขาย 2) สินค้าในตู้โชว์ และ 3) สินค้าที่เสนอขายผ่านสื่อ ในลำดับต่อไปจะเป็นการศึกษาถึงกลวิธีการนำเสนอหญิงไทยในฐานะสินค้านี้ และศึกษาพฤติกรรมและปฏิกิริยาของตัวละครชายที่แสดงออกอย่างคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไปในการเลือกซื้อสินค้าแต่ละประเภท โดยวิเคราะห์จากตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปนี้

1) หญิงไทยในฐานะสินค้าเร่ขาย

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

[...] und (ich) checkte erneut die Location nach guten Girls. Mir fiel auch sofort eine junge, hübsche Thai auf, [...] und (ich) entschied mich, mir das Girl einmal aus der Nähe anzusehen. Ich begab mich an ihren Tisch, begutachtete sie nochmals und kam zu dem Schluss: Die ist heute dran! Jip, 23 Jahre, kinderlos, war angeblich erst seit zwei Wochen in Pattaya, und das natürlich nur, um die Freundin zu besuchen. [...] Es dauert keine fünf Minuten und Jip und Jeff tauschen, [...], heiße Zungenküsse aus. Sie gab mir so unmissverständlich zu verstehen, die Nacht mit mir verbringen zu wollen.

(26 Jeff S. Verruchtes Pattaya 2004)

[...] ผมลองเช็คดูอีกทีว่าโลเคชั่นตรงนี้มีสาวแจ่มๆ มั่งหรือเปล่า แล้วก็ไปสะดุดเอาสาวไทยสวยเอ๊าะคนหนึ่งเข้าให้ทันที [...] ผมตกลงใจจะลองเข้าไปมองสาวคนที่ว่านั้นให้ใกล้ๆ อีกหน่อย เลยเดินไปที่โต๊ะหล่อน ใช้สายตาตรวจสอบคุณภาพเจ้าหล่อนอย่างละเอียดละอออีกที

แล้วก็สรุปจบได้เลยว่า คินนี่ถึงคิวแม่สาวคนนี้แหละ Jip อายุ 23 ไม่มีลูก เจ้าตัวอ้างว่าเพิ่งมาพธยาได้แค่สองอาทิตย์ และแน่นอนว่าแค่มาเยี่ยมเพื่อนเท่านั้น [...] ในเวลาไม่ถึงห้านาที Jip กับ Jeff ก็[...] แลกจบบแบบลื่นพันกันร้อนฉ่าเสียแล้ว Jip แะะทำให้ผมเห็นชัดๆแบบไม่มีทางให้เข้าใจผิดเลยว่า คินนี่หล่อนอยากค่างกับผม

หากลองนึกถึงพฤติกรรมของคนทั่วไปในการเลือกซื้อหรือบริโภคลินค้ำก็อาจพอจะประมวลได้ว่า การเลือกซื้อมักเริ่มต้นด้วยการกวาดตามองเพื่อเลือกหาสินค้าชิ้นที่ดูถูกใจ เมื่อได้พบแล้ว จึงค่อยจับจ้องและพิจารณามองอย่างถี่ถ้วนเพื่อตรวจสอบคุณภาพก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ ผู้ขายอาจมีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของสินค้า ในขณะที่ผู้ซื้ออาจมีการสอบถามข้อมูล ราคาหรือเงื่อนไขต่างๆในการซื้อขาย เมื่อได้ตัดสินใจซื้อและทดลองใช้สินค้านั้นไปแล้ว บางครั้งอาจจะมีการบอกเล่าให้ผู้อื่นรับรู้ว่า สินค้าชิ้นนั้นมีคุณภาพดีเลวกว่าที่เห็นในตอนแรกหรือไม่อย่างไร รวมทั้งอาจมีการแนะนำผู้อื่นให้ใช้หรือไม่ให้ใช้สินค้านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการซื้อขายทั้งหมดที่กล่าวมาไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวอย่งที่ยกมาก่อนหน้านั้น รวมทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นในงานเขียนเรื่องดังกล่าวตลอดเล่ม ก็แทบจะไม่เห็นความแตกต่างจากกันเลย มีความชัดเจนอย่างยิ่งว่าทั้งหมดเป็นกระบวนการอย่างเดียวกันนั่นเอง เพียงแต่เปลี่ยนจากวัตถุสิ่งของเป็นตัวละครหญิงไทยเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า หญิงไทยถูกลดทอนให้กลายเป็นเพียงสินค้าชนิดหนึ่งที่ไม่มีความแตกต่างจากวัตถุสิ่งของนั่นเอง วิธีการประกอบสร้างตัวละครหญิงไทยให้กลายเป็นสินค้าอย่างหนึ่งกระทำโดยการนำเสนอหญิงไทยในบริบทของการซื้อขาย เช่น การเลือกใช้คำบรรยายอาการจับจ้องของชายตะวันตกด้วยการใช้คำอย่างเช่นคำว่า checken (ตรวจเช็ค) begutacten (ตรวจสอบคุณภาพ) ลักษณะการให้ข้อมูลสั้นๆเกี่ยวกับ ชื่อ อายุ มีลูกหรือไม่ ซึ่งจำกัดเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการให้บริการเท่านั้น นอกจากนี้ ทุกถ้อยคำที่พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน แม้ฟังดูคล้ายบทสนทนาทั่วไป แต่หากพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่าเป็นการบอกเล่าถึง 'สเปค' ของสินค้าทั้งสิ้น ข้อมูลของหญิงสาวเกี่ยวกับเหตุผลในการมาพธยาของเธอว่าเป็นการมาเยี่ยมเพื่อนมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มมูลค่าของตัวเอง เพราะเป็นการบอกทางอ้อมว่าเธอไม่ได้มีอาชีพ

ขายบริการ คล้ายเป็นวิธีการโฆษณาสินค้าอย่างหนึ่ง ในทำนองเดียวกันคำพูดของตัวละคร‘ผม’ที่ใช้ในการเล่าเรื่องก็มิ้นยของการเสียดสีที่แสดงความไม่เชื่อถือนในสิ่งที่หญิงสาวบอกกล่าว เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าตน ‘รู้ทัน’ ฝ่ายหญิง และด้วยเหตุการณ์ที่ดำเนินต่อมาหลังจากนั้น ตัวบทก็ได้แสดงให้เห็นว่า ความเห็นของตัวละคร‘ผม’เป็นสิ่งที่ถูกต้องสมกับที่เจ้าตัวได้กล่าวอ้างด้วยความภาคภูมิใจเป็นระยะตลอดเรื่องว่าตนเป็นเซ็กส์ทัวริสต์ผู้คร่ำหวอดและเชี่ยวชาญในเรื่องการซื้อขายบริการกับหญิงไทย ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลต่างๆที่ถ่ายทอดอยู่ในงานเขียนของตนอีกวิธีหนึ่งทั้งหมดจึงเป็นการจงใจสร้างบริบทของการซื้อขายสินค้าอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามกระบวนการซื้อขายที่แสดงให้เห็นในตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นซึ่งเป็นการเลือกซื้อสินค้าที่เรขายนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับการซื้อขายประเภทอื่นๆที่จะกล่าวถึงต่อจากนี้ก็ยังจัดว่าเป็นกระบวนการซื้อขายที่ผู้หญิงไทยยังหลงเหลือสิทธิ์ในความเป็นมนุษย์อยู่มากที่สุด กล่าวคือยังมีโอกาสที่จะได้พูดคุย ตอรองหรือในบางกรณี อาจสามารถปฏิเสธขาย ตะวันตกผู้เป็นลูกค้าได้ นอกจากนี้ ความพร้อมใจและความยินดีของฝ่ายหญิงในการซื้อขายเป็นสิ่งที่ถูกนำเสนอควบคู่ไปด้วยอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพื่อสร้างความชอบธรรมในการเลือกซื้อมนุษย์เหมือนวัตถุสินค้าของตัวละครชายในเรื่องก็เป็นได้

2) หญิงไทยในฐานะสินค้าในตุ๋โซว์

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Tödliches Bangkok*

Die ganze Szene kam ihm entwürdigend vor; für die Mädchen aber auch für die Gäste. Die Mädchen waren nummeriert wie Ware. Sie wurden auf den Bühnen ausgestellt wie Ware, und die Freier benahmen sich wie Kaufhausbesucher. [...]

(Mike, 2000: 44)

ภาพทั้งหมดที่เห็นให้ความรู้สึกเหมือนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถูกทำลายลง ทั้งศักดิ์ศรีของเด็กสาวพวกนี้ แล้วก็ศักดิ์ศรีของแขกที่มาเที่ยวด้วย พวกเด็กสาวถูกติดเบอร์เหมือนสินค้า พวกเธอถูกนำมาโชว์

บนเวทีเหมือนสินค้า และพวกที่มาเที่ยวก็ทำตัวเหมือนคนที่เดินซื้อ
ของอยู่ในห้างสรรพสินค้า

สิ่งที่กล่าวถึงในตัวอย่างข้างต้นเป็นภาพที่ปรากฏต่อสายตาของ Frank
ตัวละครชายเยอรมันในบาร์แห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ซึ่งเราอาจจะนำไปลองเปรียบเทียบกับ
ฉากคล้ายๆกันนี้ในงานเขียนอีกเรื่องหนึ่งในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Himmel grau*

Was uns da beim Öffnung der Türe in die Augen sticht, is
kaum zu glauben. Mir verschlägt es die Sprache, wohl weit
über hundert bildhübsch junge Mädchen sitzen in
abgestuften Reihen hinter einer grossen Glaswand. [...]
Angewurzelt stehen Mike und ich da und geniessen das
Panorama wie Japaner, die zum ersten Mal die Alpen sehen.
[...] Ich bin zu müde, als dass ich mich bei diesem grossen
Angebot für eine der Schönheiten entscheiden könnte,
zudem ich geschockt über die Art und Weise, wie diese
jungen Geschöpfe als Ware angeboten werden.

(Beat Ledermann, 2001: 20)

สิ่งที่เราเห็นเต็มตาเมื่อประตูเปิดออกนั้นเป็นอะไรที่เหลือเชื่อ ผมไม่รู้
จะหาคำอะไรมาบรรยาย เด็กสาวสวยน่ารักกว่าร้อยคนนั่งเป็นแถว
เรียงลงมาเป็นชั้นๆอยู่หลังกระจกกัน [...] ไมค์กับผมยืนตะลึงงันอยู่
ตรงนั้น ตมต่ากับภาพแบบพาโนรามาที่เห็นเหมือนกับพวกญี่ปุ่นที่เห็น
ภูเขาแอลป์เป็นครั้งแรก [...] ตอนนั้นผมเพลี่ยเกินกว่าจะเลือกใครได้
ก็มันมีสาวๆให้เลือกมากมายขนาดนั้น แถมผมยังรู้สึกซ็อก อยู่กับไอ้
วิธีการนำเสนอขายเด็กสาวๆเป็นสินค้าแบบนี้

ฉากที่นำเสนอในตัวอย่างข้างต้นเกิดขึ้นตั้งแต่วันแรกที่ตัวละคร ‘ผม’ และ
เพื่อนเดินทางมาถึงประเทศไทย คนขับรถแท็กซี่ที่ว่าจ้างจากสนามบินให้ไปส่งโรงแรม
เชิญชวนกึ่งบังคับให้พวกเขาแวะเข้าไปในสถานค้าประเวณีแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ลึกกลับหลัง

กำแพงสูงใหญ่ ภาพที่ปรากฏต่อหน้าตัวละครชายตะวันตกในตัวอย่างทั้งสองมีลักษณะคล้ายๆกันแม้ว่าจะเป็นสถานประกอบการต่างประเภทกัน ตัวบทบอกเล่าความรู้สึกของตัวละครชายทั้งสองที่มีต่อภาพที่เห็นด้วยโทนเสียงต่างกัน ในตัวอย่างแรกเป็นน้ำเสียงวิพากษ์อย่างเคร่งขรึมต่อการกระทำที่ขัดต่อมนุษยธรรมดังกล่าว ในขณะที่ตัวอย่างหลังถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครด้วยโทนเสียงที่เจืออารมณ์ขันแบบไม่เคร่งเครียดนัก ตัวบทแสดงให้เห็นถึงความตื่นเต้นและรื่นรมย์ของชายหนุ่มในการที่ได้จับจ้องหญิงสาวสวยจำนวนมากมายในครั้งเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม การใช้คำว่า ‘ช็อค’ ก็บ่งบอกถึงปฏิกิริยาในทางลบ ความตกใจ ความคาดไม่ถึงกับการเสนอขายหญิงสาวทั้งหลายด้วยวิธีการอันป่าเถื่อนดังกล่าว

สิ่งที่น่าสังเกตในการเปรียบเทียบตัวอย่างทั้งสองข้างต้นคือ แม้ตัวละครในตัวอย่างทั้งสองจะแสดงความไม่เห็นด้วยกับการนำเสนอสาวไทยเป็นสินค้าราวกับผู้หญิงเหล่านั้นเป็นวัตถุสิ่งของ แต่เหตุการณ์ที่ดำเนินต่อไปจากนั้นก็กลับแสดงให้เห็นว่า ภาพของผู้หญิงไทยที่นั่งเรียงเป็นชั้นลดหลั่นอยู่บนเวทีหรือหลังแผ่นกระจกนั้นสามารถกระตุ้นให้ตัวละครชายตะวันตกในตัวอย่างทั้งสองเกิดความปรารถนาและมีอารมณ์ตกค้างจนกระทั่งได้ตอบสนองความต้องการของตัวเองในท้ายที่สุด ทั้งๆที่เป็นการกระทำที่ค้านแย้งกับความคิดวิพากษ์ที่แสดงไว้แต่ต้น สิ่งนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องอภิปรายต่อไปว่า พฤติกรรมทั้งหมดของตัวละครชายตะวันตกในตัวอย่างทั้งสองจัดเป็นอาการอย่างใด เรียกว่า ‘มือถือสาก ปากถือศีล’ หรือเป็นอาการอ่อนแอพ่ายแพ้ต่อแรงกระตุ้นจากภาพที่เห็น หรือเป็นทั้งสองอย่างรวมกัน

เมื่อพิจารณาให้ดีแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบทเกิดจากความรู้สึกสองแบบซึ่งอยู่ในขั้วตรงข้ามกันแต่กลับเกิดขึ้นในคนๆหนึ่งในเวลาเดียวกัน เป็นความย้อนแย้งระหว่างความมีมนุษยธรรมของผู้ที่มักอ้างตนว่ามีความศิวิไลซ์กับตัณหาอารมณ์ของผู้ที่มีโอกาสใช้ความได้เปรียบทางเศรษฐกิจแสวงหาความสุขทางเพศรสจากหญิงต่างเชื้อชาติ ซึ่งหากจะเรียกว่า เป็นอาการ ‘มือถือสาก ปากถือศีล’ แม้จะไม่ถูกทั้งหมดแต่ก็คงจะไม่ผิดเสียทีเดียว แต่ยิ่งไปกว่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่า อาการดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นเฉพาะกับตัวละครในเรื่องเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับนักเขียนที่ผลิตผลงานทั้งสองเรื่องดังกล่าว และอาจจะรวมไปถึงผู้อ่านจำนวนหนึ่งอีกด้วย ที่กล่าวเช่นนั้นก็เพราะ ผู้วิจัยเชื่อว่านักเขียน

มิได้นำเสนอภาพดังกล่าวด้วยความไร้เดียงสา การแสดงความ 'ตกใจ' หรือ 'รังเกียจ' ต่อภาพที่เห็นดูคล้ายเป็นการออกตัวเพื่อรักษาภาพพจน์ของความคิดวิไลซ์ในตนเองมากกว่าจะเป็นความจริงใจ แต่ในความเป็นจริงงานเขียนประเภทนี้ก็ไม่ต่างจากโฆษณาที่กำลังเสนอขายหญิงไทยต่อผู้อ่าน จะว่าไปแล้วก็เป็นการกระทำที่ไม่ต่างไปจากการเสนอขายหญิงไทยที่เกิดขึ้นในตัวเรื่อง ภาพที่ถูกนำเสนอให้ปรากฏต่อสายตาของชายตะวันตกซึ่งหมายถึงตัวละครชายในเรื่องและรวมไปถึงผู้ชายที่อ่านงานเขียนดังกล่าวด้วยเป็นภาพที่มีองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งสามารถประกอบสร้างให้หญิงไทยเป็นวัตถุแห่งความปรารถนาอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ว่าไม่ใช่หญิงสาวจำนวนมากมาย ไม่ใช่รูปร่างหน้าตาที่สวยงามน่ารัก แต่อยู่ที่การทำให้หญิงไทยกลายเป็นวัตถุลินค้าที่หาซื้อได้ การทำให้ชายตะวันตกได้รับอำนาจและตระหนักถึงอำนาจในการซื้อของผู้ที่มีปัจจัยซื้อในระบบทุนนิยมซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีกในตัวอย่างที่แสดงการเสนอภาพหญิงไทยในฐานะสินค้าที่ซื้อขายผ่านสื่อ

3) หญิงไทยในฐานะสินค้าที่เสนอขายผ่านสื่อ

ในตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปนี้มีสิ่งหนึ่งซึ่งแตกต่างจากตัวอย่างอื่นๆคือการที่ไม่มีหญิงไทยซึ่งมีชีวิตและเลือดเนื้อจริงๆอยู่ร่วมฉากเลยแม้แต่คนเดียว การจับจ้องเพื่อเลือกซื้อสินค้าของชายตะวันตกในฉากจึงมิได้กระทำกับตัวหญิงไทยโดยตรง แต่เป็นการกระทำผ่านสื่อ กล่าวคือ เป็นการจับจ้องหญิงไทยในภาพถ่ายหรือในวิดีโอทัศน์ สิ่งที่น่าสนใจศึกษาคือ ปฏิกริยาของบรรดาชายตะวันตกในขณะที่จับจ้องและอิทธิพลของภาพที่เห็นที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดของชายผู้จับจ้องสื่อเหล่านั้น

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Traumfrau*

Hans Wirbitzkis Atem klang wie Drehorgelmusik.

Hermann Segler schwitzte, [...] In seinen Bauchfalten entstanden Pfützen, die überliefen, und da, wo das Hemd sich spannte, bildeten sich schnell wachsende, dunkle Flecken. Er brauchte sich nicht zu genieren. Es fiel niemandem auf. Die glänzenden Farbfotos, die Martin

Schöller wie ein Kartenspiel auf dem Tisch ausgebreitet hatte, nahmen die volle Aufmerksamkeit der Männer in Anspruch.

[...] Wolfhardt Paul nahm ein Bild in die Hand und führte es nah vor seine Augen. Eine fast weihnachtliche Stimmung kam in ihm auf. Das Mädchen stand vor einer großblättrigen exotischen Pflanze. [...] Mit ihrem schmalen Hals und ihrem unschuldigen Lächeln weckte sie einen Beschützerinstinkt in Wolfhardt Paul, den er seit Jahren nicht gespürt hatte.

(Wolf, 1989: 51-52)

Hans Wirbitzkis หายใจผิดพลาดเหมือนเสียงออร์แกนหมุนมือ

Hermann Segler เหนือออก [...] ระหว่างลอนเนื้อตรงหน้าท้องเหนือ ออกท่วมจนซึมล้นออกมา ส่วนไหนของเสื้อเชิ้ตที่ตึงโดนเนื้อก็จะเลอะ เหนือเป็นดวงสี่เหลี่ยมที่ใหญ่อันอย่างรวดเร็วกว่า แต่เขาไม่จำเป็นต้องอาย เพราะไม่มีใครสังเกตเห็นสักคนเดียว ภาพสีมันระยับที่ Martin Schöller วางเรียงแผ่นโน้ตระวางกับไฟเรียกความสนใจของพวกเขา ผู้ชายไปจนหมดสิ้น

[...] Wolfhardt Paul หยิบรูปใบหนึ่งขึ้นมาแล้วยกขึ้นจ้องดูจนชิดลูก ตา ความรู้สึกมีความสุขคล้ายอยู่ในช่วงเวลาคริสต์มาสเอ่อท่วมขึ้นมา ในใจ หญิงสาวในภาพยืนอยู่หน้าต้นไม้ต่างแดนที่มีใบใหญ่ดูแปลก ตา [...] ลำคอเรียวยาวและรอยยิ้มไร้เดียงสาของเธอได้ปลุกสัญชา ตญาณแห่งการเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองของ Wolfhardt Paul ให้ตื่นขึ้น สัญชาตญาณที่เขาไม่ได้รู้สึกถึงมันมาเป็นเวลาหลายปีเต็มที

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่ผู้ชายกลุ่มหนึ่งกำลังดูภาพผู้ หญิงไทยที่บริษัทจัดหาจัดส่งมาให้เลือกโดยที่รูปทุกใบจะมีคำบรรยายคุณสมบัติประกอบ

ตัวอย่างเช่น

Saandsir Khampanya

9102048

149/48 kg

Buddhistin

16.09.2506 (1963)

Paß: beantragt

Sie spricht Thai und etwas Englisch.

Ihre Hobbys sind Kochen und Hausarbeit.

Eine Heirat ist sofort möglich. (จัดรูปแบบการพิมพ์ตามต้นฉบับ)

(Wolf, 1989: 54)

Saandsir Khampanya

9102048

149/48 ก.ก.

ชาวพุทธ

16.09.2506 (1963)

พาสปอร์ต: ยื่นขอแล้ว

พูดภาษาไทย และพูดภาษาอังกฤษได้เล็กน้อย

งานอดิเรกคือ ทำกับข้าวและทำงานบ้าน

พร้อมจะแต่งงานได้ทันที

ถ้อยคำในฉากข้างต้นแสดงให้เห็นถึงอากัปกริยาและอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชายทั้งหมดซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ รู้สึกตื่นเต้นยินดีกับภาพ

หญิงไทยที่วางให้เลือกดูอยู่ตรงหน้า อันที่จริง ภาพถ่ายครึ่งตัวและเต็มตัวของหญิงสาว เหล่านั้นเป็นเพียงภาพถ่ายทั่วไป มิได้เป็นภาพประเภทโป๊เปลือยแต่อย่างใด แต่ปฏิกิริยาของบรรดาชายที่จ้องมองภาพเหล่านั้นกลับพลุ่งพล่านตื่นเต้นกว่าที่ควรจะเป็น จนอาจกล่าวได้ว่า มีนัยของความหื่นกระหายแฝงอยู่ นัยดังกล่าวปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นในอีกฉากหนึ่งหลังจากนั้นที่พวกผู้ชายมารวมตัวกันอีกครั้งเพื่อดูหญิงไทยในวิดีโอที่บริษัทจัดหาจัดส่งเพิ่มมาให้ หลังจากที่พวกเขายังคงตกลงเลือกใครไม่ได้ในครั้งที่ดูจากภาพถ่าย

Hier sollte man zwar kein Pornofilm laufen, dafür aber eine Parade junger, schöner Frauen. Eine aus dem Reigen würden sie aussuchen. Was für ein Gefühl! [...] “Naja, mir wäre es lieber gewesen, wenn wir sie im Badeanzug gesehen hätten” [...]

“Also, ich dachte auch, daß man mehr zu sehen bekommt ” [...]

“Wenn ihr einen Striptease sehen wollt, müssen wir uns erst für eine von ihnen entscheiden und sie kommen lassen, haha” [...]

“Also, ich meine, ich hätte gern so eine Vollbusige. Steht darüber nichts in den Papieren? BH-Größen oder so?” [...]

Hermann Segler bat, das in Thailand am Strand mit einer Videokamera aufgenommene Band noch einmal sehen zu dürfen. Es was das einzige, das seinen geilen Augen Fleisch bot.

(Wolf, 1989: 88-91)

[...] ถึงที่นี้จะไม่ได้ฉายหนังโป๊ แต่ก็ป็นวิดีโอที่มีผู้หญิงสาว ๆ สวย ๆ มาเดินให้ดูเป็นแถว แล้วพวกเขา ก็จะได้เลือกผู้หญิงขึ้นมาคนหนึ่ง ช่างเป็นความรู้สึกที่บอกไม่ถูก [...]

“เออวะ สำหรับกันแล้วกันอยากให้ผู้หญิงพวกนี้ใส่ชุดอาบนํ้าให้ดูมากกว่า” [...]

“จริงด้วย กันก็นึกว่า เราจะได้เห็นมากกว่านี้เสียอีก” [...]

“ถ้าพวกนายอยากดูระบำแก้ผ้าสะก้อ เราต้องเลือกให้ได้สักคนแล้วก็ให้เขาส่งมาที่นี่เสียก่อน” [...]

“เออ..กันว่านะ กันอยากได้ที่อกโตๆหน่อยนะ ในกระดานนั้นไม่ได้เขียนอะไรไว้เลยหรือวะ ไช้สี้ลื้อยกทรงหรืออะไรทำนองนี้ละ” [...]

Hermann Segler ขอดูวิดีโอม้วนที่ถ่ายตรงชายหาดอีกรอบหนึ่ง เพราะมันเป็นม้วนเดียวที่มีโน้มน้อมเปลาเปลาเปลี่ยนให้สายตาที่เห็นกระหายของเขาได้ดู

เมื่อมาถึงจุดนี้ ก็พอจะมองเห็นแล้วว่า ความตื่นเต้นพลุ่งพล่านเกินควรของผู้ชายกลุ่มนี้นั้นเนื่องมาจากเหตุใด รูปร่างหน้าตา อากัปกริยาและการแต่งเนื้อแต่งตัวของหญิงสาวในภาพถ่ายมิใช่สาเหตุโดยตรง สิ่งที่มีอิทธิพลที่ก่อให้เกิดอาการเหล่านั้นคือความรู้สึกถึงการมีอำนาจและสิทธิ์ในการเป็นผู้เลือก สิทธิ์ในการครอบครองและจินตนาการที่พวกเขามีต่อหญิงสาวในรูป ทั้งหมดนี้ไม่แตกต่างจากความรู้สึกในการจับจองแบบอื่นๆที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้ออื่นๆ ยิ่งไปกว่านั้น หญิงไทยที่ถูกชายเหล่านี้จับจองนั้นถูกนำเสนอในฐานะเป็นผู้ถูกกระทำที่ไม่มีอำนาจในการตอบโต้ (passive object) โดยสิ้นเชิง เพราะตัวตนของหญิงไทยปรากฏอยู่เพียงในสื่อที่เป็นภาพถ่ายและวิดีโอทัศน์และได้ถูกกระทำให้เป็นวัตถุที่เป็นสินค้าชัดเจนกว่าทุกตัวอย่างก่อนหน้านี้ การระบุหมายเลขประจำตัวกลายเป็นรหัสสินค้า รายละเอียดอื่นๆไม่ว่าจะเป็น อายุ น้ำหนัก ความสูง ฯลฯ เปรียบได้กับลักษณะจำเพาะหรือที่มักเรียกกันสั้นๆว่า ‘สเปค’ (specification) ของสินค้า พฤติกรรมของผู้ชายที่จับจองก็เป็นพฤติกรรมของผู้เลือกซื้อสินค้า มีการวิพากษ์ถกเถียงถึงข้อดีข้อเสียของสินค้าแต่ละชั้นที่กำลังเลือกซื้อเพื่อมาใช้ร่วมกัน เรียกร้องต้องการที่จะรู้หรือเห็นรายละเอียดของสินค้ามากขึ้น เช่น อยากทราบขนาดของหน้าอกของผู้หญิงในภาพหรืออยากเห็นผู้หญิงในเสื้อผ้าที่เปิดเผยเนื้อตัว

มากกว่านี้ เป็นต้น และสิ่งที่มีอิทธิพลทำให้ชายผู้จับจ้องหีนกระหายมากยิ่งขึ้นคือจินตนาการ (fantasy) ของพวกเขาที่นึกฝันกันว่าจะทำอะไรกับหญิงสาวในภาพที่พวกเขาช่วยกันเลือกขึ้นมาด้วย

สรุป

ในงานเขียนเยอรมัน มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาสำหรับชายตะวันตกด้วยกลวิธีที่หลากหลาย หนึ่งในกลวิธีดังกล่าวคือการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านมุมมองและการจับจ้องของชายตะวันตกในลักษณะต่างๆ กลวิธีดังกล่าวล้วนมีผลทางจิตวิทยา ไม่เพียงแต่ใช้การนำเสนอรูปลักษณ์ที่สวยงามแปลกตาแบบตะวันออก (exotic) เป็นเครื่องมือเท่านั้น แต่ยังมีการจัดสิ่งแวดล้อมและมุมมองที่กระตุ้นจินตนาการและก่อให้เกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น ความรู้สึกมีอำนาจเหนือกว่า ความรู้สึกว่ายั่วชวน ความรู้สึกอยากเป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง และท้ายสุดคือการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อว่าหญิงไทยเป็นสิ่งที่สามารถจัดหาเอาไว้ในครอบครองได้ (available) ประเด็นท้ายสุดนี้เป็นประเด็นสำคัญซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับการครอบงำของระบอบทุนนิยมที่ส่งผลให้ผู้ที่มาจากประเทศที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่ามีอำนาจในการครอบครองและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศที่ยากจนกว่า ทั้งนี้หมายรวมไปถึงทรัพยากรมนุษย์ด้วย การที่ตัวบทนำเสนอหญิงไทยในฐานะสินค้าในลักษณะต่างๆดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นนั้นเป็นการกระตุ้นให้ชายตะวันตกตระหนักถึงอำนาจเงินของตน ซึ่งเท่ากับเป็นการกระตุ้นให้เกิดความต้องการซื้อ (ความปรารถนา) ตามกลไกตลาด กล่าวสรุปอย่างสั้นและง่ายคือ วิธีหนึ่งในการประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาคือการทำให้ชายตะวันตกเชื่อว่าพวกเขาสามารถซื้อหญิงไทยได้นั่นเอง

4.1.3 ภาพแทนหญิงเยอรมัน: เครื่องมือประกอบสร้างความน่าปรารถนาของหญิงไทย

จากการศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันนั้น พบว่า บ่อยครั้งที่หญิงไทยจะถูกนำเสนอในทำนองเปรียบเทียบกับหญิงเยอรมันหรือ

หญิงตะวันตกด้วยวิธีการต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม สิ่งที่พบว่าถูกนำมาเปรียบเทียบบ่อยที่สุดได้แก่ ประเด็นเรื่องรูปลักษณ์และประเด็นที่เกี่ยวกับเพศวิถี

4.1.3.1 รูปลักษณ์ที่แตกต่าง

ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วว่า การพรรณนารูปร่างหน้าตาของตัวละครหญิงไทยผ่านสายตาของตัวละครชายตะวันตกเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเกือบทุกเรื่องนอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่า ในงานเขียนจำนวนมากมีการพรรณนารูปร่างหน้าตาของหญิงเยอรมันหรือหญิงตะวันตกอื่นๆในลักษณะเทียบเคียงกับหญิงไทยอีกด้วย การเปรียบเทียบดังกล่าวย่อมมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่น่าจะเป็นเจตนาของนักเขียนที่ต้องการจะสื่อ‘สาร’บางอย่างต่อผู้อ่านทางอ้อม ซึ่งเราจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Traumfrau*

Für einen Moment überlegte er, welchen Brust- und Taillenumfang seine Frau haben mochte. Unmöglich zu schätzen. Wann hatte er sie zum letzten Mal nackt gesehen? Vor etwa einem Jahr, als sie in der Badewanne ausgerutscht war und ihn um Hilfe rief? Vermutlich hatte sie überhaupt keine Taille. Ihr Körper war faßförmig.

[...] Bei dem Gedanken, die Frau könne tatsächlich nur 48 Kilo wiegen, erschrak Wolfhardt Paul. Seine Frau kämpfte ständig darum, ihr Gewicht unter hundert Kilo zu drücken. Es gelang ihr selten.

(Wolf, 1989: 53-54)

เขานิ่งนึกอยู่ชั่วขณะว่า รอบอกรอบเอวของเมียเขามันขนาดเท่าไรแน่ นึกให้ตายก็เดาไม่ออก ครึ่งสุดท้ายที่เขาเห็นเมียแก้ผ้ามันเมื่อไรกันนะ สักปีหนึ่งมาแล้วเห็นจะได้ เมื่อตอนที่หลอนสิ้นหล่มในอ่าง

อาบน้ำ แล้วร้องตะโกนให้เขาช่วย ดูเหมือนหล่อนจะไม่มีเอาเลยด้วยซ้ำ รูปร่างเหมือนถึงเบียร์ดีนี่เอง

[...] เมื่อคิดว่า ผู้หญิงคนนี้ (ผู้หญิงไทยในภาพถ่าย - ผู้แปล) หนักแค่ 48 กิโลจริงๆ Wolfhardt Paul ก็ให้รู้สึกตกใจ เมียของเขาต่อสู้กับการลดน้ำหนักให้ลงมาอยู่ต่ำกว่าร้อยกิโลอยู่เป็นประจำ และน้อยครั้งที่หล่อนจะทำได้ [...]

ตัวอย่างข้างต้นเป็นคำบรรยายภาพที่เกิดขึ้นในความคิดของ Wolfhardt Paul ตัวละครชายวัยกลางคน ในขณะที่เขาและเพื่อนๆ กำลังคัดเลือกสาวไทยจากภาพถ่ายที่ได้มาจากบริษัทจัดหาคู่ หญิงสาวในภาพซึ่งล้วนมีรูปร่างเล็กแบบบางทำให้ Wolfhardt หวนคิดถึง Uschi ภรรยาของตนซึ่งเป็นหญิงวัยกลางคนที่มีน้ำหนักเกินร้อยกิโลกรัม เป็นการนำเสนอภาพของหญิงไทยและหญิงเยอรมันที่มีลักษณะตรงข้ามกันโดยสิ้นเชิงในลักษณะที่นำมาเทียบเคียงให้เห็นชัดเจน นอกจากนี้ ยังเห็นได้ว่านักเขียนเจตนาแนะนำเสนอภาพของหญิงเยอรมันให้ไม่น่าดูเกินกว่าปกติ ในงานเขียนส่วนใหญ่เรือนร่างที่เปลือยเปล่าของหญิงไทยมักได้รับการนำเสนอให้เป็นภาพที่งดงามโดยมีการจัดวางท่วงท่าให้เร้าอารมณ์ แต่สำหรับหญิงเยอรมันในเรื่องนี้ ความเปลือยเปล่านั้นกลับถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือขบขันความน่าเกลียดเพราะเป็นเรือนร่างเปลือยเปล่าของหญิงสูงวัยอ้วนเหมือนถึงเบียร์ที่กำลังนอนแฉ่งแฉ่งช่วยตัวเองไม่ได้อยู่ในอ่างอาบน้ำ กล่าวโดยสรุปคือ นอกจากความสูงวัยและรูปลักษณ์ที่ไม่ชวนมองแล้ว ท่วงท่าอริยาบทของร่างกายที่นำเสนอยังถูกจัดวางให้อยู่ในสภาพที่ดูน่าขันระคนน่าสมเพชอย่างจงใจ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

“Ich hatte schon immer eine Schwäche für diesen Typ Frau, sehr zierlich, schlank, lange dunkle Haare, hell Hautfarbe, herrliche, warme Mandelaugen, weiche Gesichtszüge und Lippen, die man immerzu küssen könnte, eine Haut weich wie Samt, stets bei guter Laune! Was für ein Kontrast zur Ilse, die ist dagegen ein Flusspferd, das bei Sommerhitze eine üble, schweissige Ausdünstung hat. [...]”

(Bahl, 2004: 32)

“ผู้หญิงแบบนี้เป็นจุดอ่อนของพมมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ตัวเล็ก ผอมบาง ผมดำยาว ผิวขาว นัยน์ตารูปเม็ดอัลมอนต์อบอุ่นสวยซึ้ง รูปหน้าดูอ่อนโยนและริมฝีปากที่น่าจูบแล้วจูบอีก ผิวที่อ่อนนุ่มเหมือนกำมะหยี่ แล้วยังอารมณ์ดีอยู่ตลอดเวลา ช่างตรงข้ามกับ Ilse จนไม่รู้จะพูดยังไง ยาย Ilse เป็นนั่งฮิปโปที่พอเจออากาศหน้าร้อนเข้าหน่อยก็ตัวเหม็นเหงื่อคลั่งไปหมด [...]”

ตัวอย่างข้างต้นเป็นคำพูดของ ADI (พิมพ์ตัวใหญ่ตามต้นฉบับ) ซึ่งเป็นชายวัยหลังเกษียณจากแคว้นบาวาเรีย ในวงสนทนาประกอบด้วยกลุ่มเพื่อนร่วมชาติซึ่งล้วนเป็นชายสูงวัยที่ใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ที่พทยา ADI กำลังพูดถึง Noi สาวไทยในที่เขารู้จักที่ชายหาดเมืองพทยาเปรียบเทียบกับ Ilse ภรรยาของเขาซึ่งไม่ได้มาพักผ่อนในครั้งนี้ด้วย จากถ้อยคำที่ ADI ใช้ แสดงให้เห็นถึงความลุ่มหลงที่เขามีต่อหญิงไทยที่ชื่อ Noi ในขณะที่เดียวกันก็แสดงถึงความเดียดฉันท์ที่มีต่อภรรยาชาวเยอรมันของตนซึ่งเป็นหญิงสูงวัย ตัวอ้วนใหญ่ที่ส่งกลิ่นน่ารังเกียจเมื่อมีเหงื่อออก นอกจากนี้ยังมีคำพูดในบทสนทนาของเพื่อนคนอื่นๆที่ไม่เพียงแต่จะตอกย้ำภาพลักษณ์อันไม่น่าดูของฝ่ายหญิงเท่านั้น แต่ยังแฝงนัยว่า ความไม่น่าดูของฝ่ายหญิงพลอยทำให้ฝ่ายชายกลายเป็นตัวตลกไปด้วย เพราะตัวบทนำเสนอภาพ ADI กับ Ilse ให้เป็นคู่สามีภรรยาที่ดูน่าขันเมื่อทั้งสองอยู่เคียงคู่กัน เนื่องจาก ADI เป็นคนตัวเล็กและผอมในขณะที่ภรรยาตัวโตและอ้วน ADI มีน้ำหนักเพียงครึ่งหนึ่งของภรรยาซึ่งหนักเกินร้อยกิโลกรัม เมื่อไปไหนมาไหนด้วยกันจึงมักมีคนเข้าใจผิดว่าทั้งสองเป็นแม่ลูกกัน (Das ist doch der kleine, dünne Mann mit dem grossen, dicken Weib, ich fragte dich doch einmal, warum der Kerl stets mit seiner Mutter herkommt? น.23) คู่สามีภรรยาที่อยู่ด้วยกันมาจนแก่เฒ่ากลับถูกนำเสนอให้เป็นภาพที่ตลกน่าสมเพช ในขณะที่ภาพของผู้ชายฝรั่งแก่ๆที่เดินเคียงคู่กับหญิงสาวชาวไทยอายุคร่าวลูกอย่าง ADI กับ Noi กลับเป็นสิ่งที่นักเขียนไม่ได้ยกขึ้นมากล่าวถึงในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เลย ทั้งที่จะว่าไปแล้วอาจจะน่าสมเพชกว่าเสียด้วยซ้ำ การไม่กล่าวถึงในเชิงวิพากษ์วิจารณ์จึงเท่ากับเป็นการสื่อสารโดยอ้อมว่าความสัมพันธ์ของชายชรากับหญิงสาวเยาว์วัยเป็นเรื่องปกติที่ได้รับการยอมรับใน

เมืองไทย (ความคิดเดียวกันนี้ยังปรากฏอยู่ในงานเขียนเรื่องอื่นด้วย) จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่ในบทต้นๆของงานเขียนเรื่องนี้ ตัวละครซึ่งเป็นชายสูงวัยทั้งหลายจึงพากันลงความเห็นที่พหุเป็นสวรรค์สำหรับพวกเขา

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Das siamesische Dorf*

Ihre Frauen haben Stimmen wie Männer und riesige Brüste. Virikit muß lachen, wenn sie sie auf ihren Liegen am Strand sieht oder beim Muschelsuchen. Da bücken sie sich mühsam, ihre großen Sackbusen schaukeln, und wenn sie eine Muschel finden, schreien sie wie dumme Kinder. Sie tun ihr leid, die großen Frauen mit den blaugestreiften Beinen und ihre traurigen Männer, die man so leicht aufregen kann, ohne sich anzustrengen oder irgendwas zu zeigen.

Virikit trägt lange Röcke und knappe, kurze Blusen aus grüner, blauer oder rostroter Seide, ihr Hinterteil ist höchstens so groß wie eine Kokonuß, und ihre Haare glänzen wie schwarzer Lack. Sie hat sehr kleine Füße und kann stundenlang auf ihnen sitzen, während sie mit einem Messerchen Melonen in Blüten und Papayas in Tiere verwandelt.

(Demski, 2006: 9)

ภรรยาของพวกเขา (พวกผู้ชายฝรั่ง-ผู้แปล) เสียงห้าวเหมือนผู้ชายแล้วก็มีหน้าอกที่ใหญ่โตมโหฬาร Virikit ออดหัวเราะไม่ได้เวลาเห็นผู้หญิงฝรั่งพวกนั้นนอนผึ่งอยู่บนที่นอนริมหาดหรือในขณะที่กำลังเดินหาเปลือกหอย พวกหล่อนจะก้มตัวลงอย่างลำบากลำบาก หน้าอกใหญ่ห้อยโตงเตง แล้วเวลาที่เจอเปลือกหอยเข้าสักอันก็ร้องกรี๊ดกร๊าดเหมือนเด็กโง่งง Virikit รู้สึกสงสารผู้หญิงตัวโตขาลายมองเห็นรอยเส้นเลือดขอตสีน้ำเงินเป็นแนวยาวพวกนี้ แล้วก็สงสารสามีของพวกเขาหล่อนด้วย บรรดาสามีที่ซิมเศร้าซึ่งสามารถถูกยั่วให้ใจป่วนป่วนได้

อย่างง่ายดายโดยไม่ต้องใช้ความพยายามหรือโซ่วอะไรต่อมิอะไรให้เห็นเลยด้วยซ้ำ

โดยทั่วไป Virikit จะสวมผ้านุ่งยาวแนบพอดีลำตัว เสื้อผ้าไหมตัวสั้นสีเขียว ฟ้ายหรือไม้ก็สีแดงเข้มคล้ายสนิมเหล็ก บั้นท้ายของเธอมีขนาดไม่ใหญ่ไปกว่าลูกมะพร้าว ผมหงอกของเธอเป็นประกายราวกับน้ำมันชั่งเงาสีดำ เธอมีเท้าที่เล็กมากและสามารถนั่งพับเพียบเก็บปลายเท้าได้นานเป็นชั่วโมงขณะที่ใช้มีดตำจิวสลักแต่งเป็นดอกไม้และสลักมะละกอบ้างเป็นตุ๊กตาต่างๆ

ตัวอย่างข้างต้นนี้แตกต่างจากตัวอย่างอื่นๆที่ผ่านมา เนื่องจากนวนิยายเรื่อง *Das siamesische Dorf* เป็นผลงานของนักเขียนหญิงและภาพของผู้หญิงฝรั่งในคำบรรยายก็เป็นภาพที่มองผ่านสายตาของตัวละครหญิง ซ้ำยังเป็นตัวละครหญิงไทยอีกด้วย ซึ่งในงานเขียนเยอรมันเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏบ่อยนักที่จะมีการบรรยายภาพของฝรั่งผ่านมุมมองของ ‘คนไทย’ แม้ว่าจะเป็นมุมมองของ ‘คนไทย’ ที่ Eva Demski ผู้เขียนนวนิยายเรื่องนี้เป็นผู้กำหนดให้เอง อย่างไรก็ตาม ยังเป็นเรื่องที่น่าสนใจอยู่นั่นเองที่จะได้ศึกษาว่าผู้เขียนคิดว่าผู้หญิงไทยคิดอย่างไร

ในฉากข้างต้น เป็นการบรรยายภาพหญิงฝรั่งผ่านสายตาของ Virikit ซึ่งเป็นพนักงานของรีสอร์ตแห่งหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศไทย และหลังจากนั้นในย่อหน้าถัดมาก็สลับเป็นการบรรยายภาพของ Virikit ผ่านสายตาของผู้เล่าเรื่อง เป็นที่น่าสนใจที่สังเกตว่า แม้แต่ในงานของนักเขียนหญิงก็มีการนำเสนอภาพของหญิงไทยและหญิงตะวันตกในลักษณะที่เทียบเคียงกัน และน่าแปลกใจที่นักเขียนหญิงตะวันตกเองก็ยังเลือกที่จะนำเสนอภาพแทนของผู้หญิงตะวันตกในรูปลักษณะที่ไม่ชวนมอง กล่าวคือ อ้วนใหญ่ ขาลาย ออกห้อยโตงเตง ประกอบสร้างภาพให้ดูน่าเกลียดน่าสมเพชอย่างจงใจและกำหนดวางเทียบเคียงกับภาพแทนของหญิงไทยที่มีรูปลักษณะตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง เป็นไปได้หรือไม่ว่า แม้จะเป็นเจ้าของผลงานจะเป็นนักเขียนหญิงและแม้สิ่งที่บอกเล่าจะถ่ายทอดมาจากความคิดของตัวละครหญิง แต่ความคิดเห็นดังกล่าวก็ถูกครอบงำหรือแอบแฝงไว้ด้วยอิทธิพลของมุมมองแบบผู้ชายตะวันตกที่มีมายาภาพเกี่ยวกับความงดงาม

ของผู้หญิงตะวันออก อย่างไรก็ตาม มีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากบทพรรณนาภาพหญิงไทยที่เป็นผลงานของนักเขียนชายทั่วไปคือ ในการกล่าวถึงตัวละครหญิงไทยตัวบทมิได้พรรณนาภาพลักษณะของหญิงไทยแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังแฝงไว้ด้วยเสียงวิพากษ์ที่มีต่อตัวละครชายเยอรมันและตัวละครหญิงไทยในแง่มุมที่ไม่ค่อยได้พบนักในงานเขียนของนักเขียนชาย เห็นได้จากการที่มีการนำเสนอภาพของชายตะวันตกเทียบเคียงไปกับหญิงตะวันตกในลักษณะและอาการที่ดูแยบยลๆ กัน เช่น ลักษณะของชายที่เชื้องซึมพร้อมที่จะถูกปั่นหัวได้ง่ายๆ โดยหญิงไทย เป็นต้น หรือแม้แต่คำว่า 'สงสาร' ซึ่งผู้ประพันธ์จัดวางให้อยู่ในความคิดของหญิงไทย ก็สามารถมองเห็นถึงนัยของการดูแคลนฝ่ายชายปนอยู่ด้วย อาจเป็นไปได้ว่า นักเขียนสตรีผู้ประพันธ์งานเขียนชิ้นนี้หาช่องทางในตัวบทที่จะนำเสนอความคิดวิพากษ์บรรดาผู้ชายเยอรมันจำนวนหนึ่งที่ใช้อำนาจเงินในการแสวงหาเพศรสจากผู้หญิงยากจนในดินแดนห่างไกลโดยเชื่อว่าผู้หญิงเหล่านั้นอ่อนด้อยและพร้อมจะอ่อนน้อมยอมตามชายตะวันตกโดยดุษณี จึงขอยืมมุมมองของตัวละครหญิงไทยเป็นพื้นที่ในการสะท้อนความคิดวิพากษ์ของตนที่มีต่อผู้ชายร่วมชาติ กลวิธีการประพันธ์เช่นนี้อาจเป็นการ 'ตบหน้า' บรรดาผู้ชายตะวันตกประเภทดังกล่าวได้แรงกว่าที่จะให้คำวิพากษ์มาจากมุมมองของหญิงตะวันตกโดยตรง เนื่องจากตัวบทกำหนดให้ผู้ที่มีความสมเพชเวทนาต่อชายเหล่านั้นเป็นหญิงไทยผู้มีภาพลักษณ์อ่อนด้อยที่ฝ่ายชายเชื่อว่าตนอยู่เหนือกว่านั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นการวิพากษ์หญิงไทยไปด้วยในขณะเดียวกันโดยเปิดโปงให้เห็นว่าภายใต้รูปลักษณ์ภายนอกที่ดูอ่อนหวานนุ่มนวนล้นนั้น มีความผยองลำพองตนว่าสามารถมีอิทธิพลเหนือชายตะวันตกได้ซ่อนอยู่ ทั้งหมดนี้เป็นการสื่อความเห็นของตัวบทที่ค้านแย้งกับวาทกรรมที่ไหลเวียนในหมู่ชายเยอรมันว่า ผู้หญิงไทยถูกอบรมสั่งสอนให้ยอมสยบอยู่ใต้อำนาจของผู้ชาย ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำ (active) ส่วนผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำ (passive) Eva Demski อาศัยการเล่าเรื่องจากมุมมองของผู้เล่าแบบสัพพัญญูเผยความคิดของตัวละครหญิงไทยที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความอ่อนหวานเพื่อชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่า อันที่จริงแล้ว ผู้หญิงไทยก็มีความสามารถในการเป็นผู้กระทำ (agency) ผู้ชายเยอรมันต่างหากที่อาจจะเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งเท่ากับว่ากำลังบอกผู้อ่านว่า อรรถลักษณะของหญิงไทยที่ชายเยอรมันเชื่อว่าเป็นความอ่อนหวานน่ารักน่าสงสารนั้นเป็นเพียงมายาภาพเท่านั้น

4.1.3.2 เพศวิถีที่สั่นคลอนความเป็นชาย

จากการศึกษางานเขียนที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ พบว่า การนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ทางกามารมณ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงเยอรมันนั้นแตกต่างจากการนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ทางกามารมณ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยเป็นอย่างมาก ความแตกต่างที่สามารถเห็นได้ชัดเจนเป็นอย่างแรกคือ ความสัมพันธ์ทางกามารมณ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงเยอรมันเท่าที่พบในตัวบทถูกนำเสนอในภาพลบบเป็นส่วนใหญ่ ในงานเขียนที่มีตัวละครเป็นคู่สามีภรรยาชาวเยอรมัน ตัวบทมักจะนำเสนอให้ตัวละครชายเยอรมันเป็นผู้ชายที่ไม่มีหรือแทบจะไม่มีเพศสัมพันธ์กับภรรยาของตน ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป ในบางเรื่องทั้งสองฝ่ายพร้อมใจกันละเลยการมีเพศสัมพันธ์ต่อกันเพราะความชินชาเบื่อหน่าย เนื่องจากอยู่ด้วยกันมาเป็นเวลานาน

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Ein Farang schlägt zurück*

Ich liebe meine Frau, glaubte es zumindest, [...]. Ich schlief mit meiner Frau nur noch selten. Wir waren vielleicht schon zu lange zusammen.

(Anschel, 2007: 10)

ผมรักภรรยาของผม อย่างน้อยก็เชื่อว่ามัน [...] ผมยังหลับนอนกับภรรยาของผมบ้างนานๆครั้ง บางทีเราอาจจะอยู่ด้วยกันมานานเกินไป

ตัวบทยังแสดงให้เห็นว่าการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันของทั้งคู่เป็นความจำเจ เย็นชาและขาดความใส่ใจต่อกันโดยสิ้นเชิงทั้งที่ไม่ได้มีการทะเลาะเบาะแว้งกันแต่อย่างใด

Irgendwann hatte sich meine Frau angewöhnt, früh schlafen zu gehen. Ich weiß nicht, was sie dann machte, Ob sie sofort geschlafen oder gelesen hat oder im Bett noch fern sah? Im Grunde interessierte es mich nicht weiter.

(Anschel, 2007: 11)

อยู่ๆไม่รู้ว่าตั้งแต่เมื่อไหร่ ภรรยาผมก็เกิดขึ้นกับกับการเข้านอนแต่หัวค่ำขึ้นมา ผมไม่รู้ว่าเธอทำอะไร นอนหลับเลยทันที หรืออ่านหนังสือ หรือนอนดูทีวีบนเตียงอีก เอาเป็นว่าผมไม่สนใจเลยก็แล้วกัน

นักเขียนนำเสนอความสัมพันธ์ที่ห่างเหินนี้เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความสมเหตุสมผลให้กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปเมื่อตัวละคร 'ผม' กับภรรยาไปพักผ่อนที่พัทยา ภรรยาผู้ชอบเข้านอนแต่หัวค่ำแม้ในขณะที่มาเที่ยวพักผ่อนและปล่อยให้สามีไปเตร็ดเตร่ในย่านสถานเริงรมย์ตามลำพังอาจสะท้อนให้เห็นถึงความไวใจหรือความไม่สนใจในตัวสามีได้ทั้งสองอย่าง อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ ตัวบทจัดวางให้ภรรยาเยอรมันเป็นคู่เปรียบกับหญิงไทยโดยปริยาย เมื่อตัวละคร 'ผม' ตกหลุมรัก Som หมอนวดสาวไทยคนหนึ่งในพัทยา แม้ว่าตัวบทจะไม่ได้บรรยายบทวิเคราะห์ระหว่างตัวละคร 'ผม' กับ Som มากไปกว่าการกอดจูบลูบไล้กัน แต่ในคำบรรยายที่ตามมาหลังจากนั้นก็สะท้อนให้เห็นความรู้สึกของฝ่ายชายที่มีต่อประสบการณ์ทางเพศระหว่างเขากับ Som ว่าแตกต่างจากประสบการณ์ที่เคยมีกับภรรยาชาวเยอรมันโดยสิ้นเชิง

Ich wanderte den Rest des Abends durch die Straßen Pattayas, und mir wurde bewußt, daß ich nicht nur etwas ganz Besonderes erlebt hatte, sondern daß dies ein einschneidendes Erlebnis in meinem Leben war.

(Anschel, 2007: 19)

ผมใช้เวลาที่เหลืออยู่ในค่ำวันนั้นเดินเล่นเรื่อยเปื่อยไปตามถนนในพัทยา และตระหนักว่า ผมได้ประสบกับอะไรบางอย่างที่ไม่เพียงแต่จะเป็นสิ่งพิเศษสุดเท่านั้น แต่ยังเป็นประสบการณ์สำคัญที่จะส่งผลต่อชีวิตของผมอีกด้วย

ตัวบทนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร 'ผม' กับ Som ให้เป็นความรักที่โรแมนติก การรอดอยอันยาวนานกว่าที่จะได้พบกันอีกครั้งสร้างความโหยหา ทรมาน

ราย เปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครผม ชายสูงวัยที่เคยเฉื่อยเนือย ใช้การกินเป็นเครื่องดับความเบื่อหน่ายจนน้ำหนักเกินร้อยกิโลกรัมไปมากมาย กลายเป็นผู้ชายที่มีพฤติกรรมเหมือนชายหนุ่มแรกรัก ที่กระวนกระวาย ดิ้นรนที่จะได้ติดต่อกับหญิงคนรัก มีอาการกินไม่ได้ นอนไม่หลับจนน้ำหนักลดฮวบฮาบ ตัวบทนำเสนอทุกอย่างให้เห็นความแตกต่างที่เป็นคู่ตรงข้ามซึ่งมีผลขับเน้นให้ผู้อ่านเห็นถึงเสน่ห์ของหญิงไทยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของชายเยอรมันชัดเจนยิ่งขึ้น

กรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นคู่สามีภรรยาเยอรมันที่ดูเหมือนจะได้อาศัยชีวิตคู่ร่วมกันอย่าง ‘มีความสุข’ มาเป็นเวลายาวนาน จัดว่าเป็นความสัมพันธ์ที่อาจกล่าวได้ว่าดีที่สุดในแล้วเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ของชายหญิงเยอรมันคู่อื่นๆ เหตุที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากว่า ในความสัมพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นเพียงความซื่อสัตย์ที่มีต่อกันเนื่องจากความจำเจ อย่างไรก็ตามทั้งสองไม่ได้มีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน แต่ในกรณีอื่นๆที่พบในตัวบท ท่าทีของหญิงเยอรมันในความสัมพันธ์มักจะแฝงด้วยอาการคุดคุดขมขู่ที่ทำให้ฝ่ายชายรู้สึกว่าอำนาจและความมั่นใจในความเป็นเพศชายของตนกำลังถูกสั่นคลอน ดังจะเสนอให้เห็นเป็นประเด็นต่างๆตามลำดับต่อไปนี้

4.1.3.2.1 เมื่อภรรยาเป็นใหญ่และความเป็นชายถูกลดทอน

ภรรยาชาวเยอรมันของตัวละครผมในตัวอย่อก่อนหน้านี้ แม้จะถูกนำเสนอในภาพที่ไร้เสน่ห์น่าเบื่อ แต่ก็ยังจัดว่าเป็นภาพของ ‘หญิงดี’ ซึ่งไม่มีข้อบกพร่องใดๆให้กล่าวถึง นอกจากความจืดชืดเบื่อหน่ายที่เกิดขึ้นตามวันเวลาในการใช้ชีวิตคู่ที่ผ่านมายาวนาน แต่ในนวนิยายบางเรื่องมีการนำเสนอภาพของหญิงเยอรมันให้เป็น ‘หญิงร้าย’ อย่างสุดโต่ง เช่น ภรรยาของตัวละครชายเยอรมันชื่อ Helmut จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

Nach sieben Jahren Ehe sagte sie ihm kaltschnäuzig: „Helmut, ich mag von heute an keinen Sex mehr, du hast ja doch kein Stehvermögen mehr!“ Aus und Amen mit der ehelichen Liebe, der arme Kerl sparte sich fortan die letzten

Groschen für den Kauf eines Pornoheftes. Und im Badezimmer erwischte ihn die Alte beim Onanieren. Die habe ihn nur verächtlich angeschaut und „Schwein“ gerufen. Fürs Puff reichte sein knappes Taschengeld nicht, aber sie hat ihn auch psychisch impotent gemacht. [...]“

(Bahl, 2004: 9)

หลังจากแต่งงานมาได้เจ็ดปี เมียก็บอกมันสั้นๆหน้าตาเฉยว่า “Helmut นับจากวันนี้เป็นต้นไป ฉันไม่อยากมีเซ็กส์แล้วนะ แต่ถึงยังไง แกก็ไม่แข็งตัวแล้วนี่” เป็นอันว่าเอวังด้วยประการฉะนี้กับเรื่องรักๆใคร่ๆแบบผิวเมีย ตั้งแต่นั้นมา เจ้า Helmut ที่น่าสงสารก็ต้องเก็บสตางค์เหรียญสุดท้ายที่มีเอาไว้ซื้อหนังสือโป๊ ยายเมียดันมาจับได้ ตอนที่เจ้านั้นกำลังช่วยตัวเองในห้องน้ำพอดี หลอนมองอย่างดูถูก แล้วก็ตะโกนใส่ว่า ‘ไอ้หมูสกปรก’ แล้วจะให้มันไปเที่ยวชอ้ง เงินเบี้ยเลี้ยงที่มันได้มาแค่ใช้ไปวันๆก็แทบไม่พอแล้ว แต่ยังไง เมียมันก็เล่นงานมันจนหมดสมรรถภาพทางจิตไปเรียบร้อยแล้วละ [...]”

ภรรยาของ Helmut เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งก่อนหน้าที่ Helmut จะเกษียณอายุจากการทำงานได้ไม่นาน สุขภาพจิตที่ย่ำแย่ของเขาทำให้เพื่อนฝูงแนะนำเขาให้มาใช้ชีวิตที่พัทยา เขาบอกคนอื่นๆว่า เขามีชีวิตแต่งงานที่สงบสุข (Er führte angeblich eine sehr harmonische Ehe, [...]. น.9) แต่สิ่งที่ปรากฏในดวงหทัยคือ ภาพของชายเยอรมันที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางเพศจากภรรยาจนต้องดิ้นรนหาทางช่วยเหลือตนเอง ภาพของหญิงเยอรมันที่ถูกนำเสนอในที่นี้ไม่เพียงแต่เป็นภรรยาที่ปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์กับสามีเท่านั้น แต่ยังเป็นภรรยาที่มีอำนาจเหนือกว่า เป็นผู้กำหนดและควบคุมทั้งด้านการเงิน (การยึดเงินเดือนสามีและจ่ายให้สามีเป็นเบี้ยเลี้ยง) และด้านความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยา (กำหนดว่าจะเป็นผู้สามีภรรยาที่ไม่มีเพศสัมพันธ์ร่วมกันอีกต่อไป) นอกจากนี้ยังมีบทบาทเป็นผู้คุมประพฤติของสามี (การดูตาและแสดงอาการดูถูกเหยียดหยามเมื่อพบว่าสามีช่วยตัวเอง) และมีอิทธิพลสามารถครอบงำไปถึงจิตใจของผู้เป็นสามีอีกด้วย (ทำให้ Helmut มีอาการหมดสมรรถภาพ)

4.1.3.2 เมื่อผู้ชายกลายเป็นวัตถุทางเพศ

ในงานเขียนหลายเรื่องมีการนำเสนอความสัมพันธ์ของชายหญิงเยอรมันที่ไม่ได้เป็นสามีภรรยาอีก อาจเป็นความสัมพันธ์ฉันคนรัก หรือความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉาบฉวยโดยไม่จำเป็นต้องมีความสืบเนื่องต่อไป ในความสัมพันธ์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เราจะเห็นบทบาทของหญิงเยอรมันที่ถูกกล่าวถึงในทางลบ ทั้งที่ ในความเป็นจริงนั้นยากที่จะตัดสินว่าทัศนคติและการกระทำของหญิงเยอรมันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่ตัวบทได้นำเสนอพฤติกรรมของหญิงเยอรมันด้วยน้ำเสียงที่แสดงถึงความไม่พอใจอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Tattoo*

Plötzlich fällt mir Claudia ein. Beim Baden zu zweit war sie so ruhig und mild. Nur beim Geschlechtsverkehr schrie sie wie eine Wildkatze. Hysterische Verschmelzungsekstase, habe ich zuerst gedacht. Doch dann, eines Abends war der schlimme Verdacht in mir gekeimt, dass sie sich irgendwelche Supermänner hinter ihre geschlossenen Lider projizierte. Dieses Biest betrog mich während ich dabei war!

[...], jeder würde erkennen, dass sie meinen Körper nur als mittel zum Zweck benutzt, [...].

Sie keucht und hechelt, nähert sich dem Ziel, und ich fordere das Schicksal heraus, als ich diesen endgültigen Entschluss fasse:

“Wenn sie jetzt sagt: ‘Schatz, Du warst wunderbar!’ dann werde ich aufstehen, meine Sachen packen und gehen.” [...]

Nach eine Weile rührt sie sich wieder, klappt die Beine zusammen, kuschelt sich fest an meinen eisgekühlten Körper, sagt: “Schatz, Du warst wunderbar!”

(Sebastian, 2002: 12-14)

อยู่ๆผมก็นึกถึง Claudia ขึ้นมา เวลาอยู่ด้วยกันสองคนในอ่างอาบน้ำ เธอก็ดูสงบอ่อนโยนดี เฉพาะเวลาที่ร่วมรักกันเท่านั้นแหละที่เธอจะส่งเสียงร้องดังเหมือนแมวป่า ที่แรกผมก็คิดว่ามันเป็นอาการฮิสทีเรียของการถึงจุดสุดยอดที่รุนแรงจนคุมอารมณ์ไม่ได้ แต่แล้วในคืนวันหนึ่ง ผมก็เกิดความรู้สึกกระแวงขึ้นมาอย่างรุนแรงว่าภายใต้เปลือกตาที่หลับพร้อมอยู่นั้นใจของเธออาจกำลังจ้องอยู่กับซูปเปอร์แมนคนไหนอยู่ก็ไม่รู้ นั่งตัวร้ายนี่กำลังนอกใจผม ทั้งๆที่ผมอยู่ตรงนี้กับหล่อนี่แหละ [...]

ไม่ว่าเป็นใครก็คงจะมองออกว่า หล่อนใช้ร่างกายผมเป็นแค่เครื่องมือส่งหล่อนให้ถึงจุดหมาย [...]

หล่อนหายใจถี่ดัง หอบกระเส่า ใกล้เคียงถึงจุดหมายเต็มที่ ผมขอทำท่ายกบชะตากรรมของตัวเองด้วยการตัดสินใจอย่างแน่วแน่ว่า

“เออละ ถ้าหล่อนเอ่ยปากออกมาตอนนี้ว่า ‘ที่รัก คุณนี่ยอดเยี่ยมจริงๆ’ ละก็ ผมจะลุกขึ้นเก็บข้าวของแล้วเดินออกไปทันที” [...]

อีกครู่หนึ่งหลังจากนั้น หล่อนจึงขยับกายอีกครั้ง หุบขาสองข้างเข้าหากัน ซุกตัวเข้ามาแอบอิงร่างที่เย็นชืดเหมือนน้ำแข็งของผม แล้วก็พูดว่า: “ที่รัก คุณนี่ยอดเยี่ยมจริงๆ”

ในฉากข้างต้นเป็นวันที่ ตัวละคร‘ผม’เดินทางมาถึงกรุงเทพฯเป็นวันแรก ในขณะที่นอนแช่อยู่ในอ่างอาบน้ำในโรงแรม อยู่ๆเขาก็นึกถึงคนรักเก่าของเขาขึ้นมา เห็นได้ชัดเจนว่าบทรักข้างต้นเป็นความทรงจำที่ฝังงมหนักสำหรับชายผู้นี้ ถ้อยคำที่ใช้บรรยายสะท้อนให้เห็นความรู้สึกที่เป็นลบต่อหญิงคนรักชาวเยอรมันและต่อความรักในครั้งนั้น เช่น คำว่า ‘นั่งตัวร้าย/dieses Biest’ (Biest มีความหมายตรงตามคำว่า สัตว์ร้าย) คำว่า ‘แมวป่า/ Wildkatze’ หรือคำว่า ‘ฮิสทีเรีย/ hysterisch’ รวมทั้งคำที่ใช้บรรยายปฏิกิริยาของฝ่ายชาย เช่น ร่างกายที่เย็นชืดเหมือนน้ำแข็ง/ eisgekühlter Körper เป็นต้น หญิงเยอรมันถูกนำเสนอให้เป็นฝ่ายกระทำ เป็นผู้แสวงหาความสุขทาง

กามารมณ์โดยอาศัยร่างกายของฝ่ายชาย ในขณะที่ตัวบหน้าเสนอให้ฝ่ายชายเป็นผู้ถูกระทำ ถูกหลอกใช้เป็นวัตถุหรือเครื่องมือทางเพศ ทำให้การร่วมรักกับหญิงเยอรมันกลายเป็นเรื่องของการเสแสร้งหลอกลวงที่ทำร้ายอัตตาของเพศชายอย่างรุนแรงและยังตามมาหลอกหลอนแม้ในยามที่ได้เดินทางมายังดินแดนอันห่างไกลอย่างประเทศไทยแล้วก็ตาม การที่นักเขียนหยิบเอาความทรงจำอันเลวร้ายต่อการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงเยอรมันมานำเสนอในช่วงเริ่มต้นของนวนิยายย่อมไม่ใช่ความบังเอิญ แต่น่าจะเป็นการเตรียมการของตัวบทที่จะนำความคับข้องใจของชายเยอรมันในเพศวิถีของโลกตะวันตกมาใช้กล่าวอ้างเป็นแรงจูงใจและสร้างความชอบธรรมที่ตัวละครชายตะวันตกจะมีเพศสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทยในเวลาหลังจากนั้น อีกทั้งยังเป็นการขบเน้นความแตกต่างระหว่างเพศวิถีของหญิงตะวันตกและหญิงไทยซึ่งมีผลให้มายาภาพของการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงไทยสวยงามและน่าพึงปรารถนายิ่งขึ้น

4.1.3.2.3 กลเกมแห่งอำนาจ

ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงไทยและหญิงตะวันตกเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมัน แม้จะมีได้เป็นประเด็นสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงโดยตรง แต่ก็พบแทรกอยู่ในคำบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเสมอ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Farang*

Veronika von Rundacker wirkte jetzt sehr anschmiegsam. Es war nicht so, daß sie von einem Schluck Champagner betrunken gewesen wäre. Nein, sie wollte so aussehen. [...] Sie wußte, daß es keinen Zeitpunkt gab, zu dem Männer gefügiger und hilfloser waren, als kurz nach dem Orgasmus. Richtig klein und häßlich waren sie, wenn die Erektion schrumpfte und der Macho kleiner wurde. Sie hatte die unglaublichsten Sachen erreicht, genau in diesem Moment. [...] Das war der magische Moment, Macht auszuüben. [...]

Farang sah in Bernsteinaugen, sah, wie die Zunge wieder über die Unterlippe schlich. Die sinnliche Madonna erklärte ihm den Liebeskrieg. Nahkampf in allen Varianten. Bis zum kleinen Tod. Er konnte es ihr leicht machen. Er konnte sich zickig geben. Egal wie. Sie hatte vor, zu gewinnen.

(D.B.Blettenberg, 1988: 122-123)

ตอนนี้ Veronika von Rundacker ดูอดอ้อนมาก ไม่ใช่แค่มีแชมเปญเข้าไปอีกเดี๋ยวแล้วหล่อนจะเมาหรือ ไม่ใช่ หล่อนต้องการให้ตัวเองดูเป็นอย่างนั้นต่างหาก [...] หล่อนรู้ว่า ไม่มีเวลาใดอีกแล้วที่ผู้ชายจะว่าง่ายและอ่อนแอช่วยตัวเองไม่ได้เท่ากับช่วงเวลาสั้นๆ หลังจากที่ถึงจุดสุดยอด หลังจากที่มีการแข็งตัวหดเหี่ยวลง อดตาแบบผู้ชายหลงตัวลดลง พวกเขาจะดูเล็กจ้อยและน่าเกลียด หล่อนเคยได้สิ่งที่อยากเหลือเชื่อมาแล้วในช่วงเวลาเช่นนี้แหละ [...] มันเป็นเวลาที่มีมนต์วิเศษสำหรับการบริหารอำนาจกับผู้ชาย

ฝรั่งมองเข้าไปในดวงตาสีอำพันคู่ นั้น มองดูปลายลิ้นที่กำลังเลียไล้ริมฝีปากล่างอยู่อีกครั้ง เขิกซ์ี่มาตอนนากำลังประกาศสงครามรักกับเขา ต่อสู้แบบประชิดตัวในทุกรูปแบบ จนกว่าจะไปจบที่ความตายสั้นๆนั้น ไม่ว่าเขาจะยอมหล่อนง่ายๆหรือทำเป็นเรื่องมากให้มันยุ่งยาก ไม่ว่าจะทำอย่างไร หล่อนก็ตั้งใจอยู่แล้วว่าจะเอาชนะให้ได้

Veronika von Rundacker เป็นภริยาของผู้ช่วยทูตทหารเยอรมันประจำสถานทูตเยอรมันในประเทศไทย สามีของเธอจ้าง Farang ตัวละครเอกของเรื่องมาสอดแนมเธอ เธอจึงตัดหลังสามีด้วยการยั่ววน Farang ให้มีเพศสัมพันธ์กับเธอ เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ตบตได้นำเสนอให้เห็นว่า สำหรับหญิงเยอรมันแล้ว ความสัมพันธ์ฉันทามีภรรยา ก็ถือเป็นเรื่องของปฏิบัติการทางอำนาจ (practice of power) เมื่อสามีต้องการจะควบคุม Veronika ด้วยการส่งคนมาสอดแนม เธอกลับตอบโต้และแสดงให้เห็นชัดว่าเธอเป็นฝ่ายมีอำนาจเหนือกว่าสามีด้วยการร่วมเพศกับชายที่สามีส่งมาเพื่อควบคุมเธอเสียเอง นอกจากนี้ตบตยังแสดงให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและ

ภรรยาเท่านั้น แต่หญิงเยอรมันมองเพศสัมพันธ์กับผู้ชายทั้งหมดเป็นเกมของอำนาจ เช่นกัน ดังนั้น จึงไม่ใช่ผู้ชายแต่เป็นผู้หญิงที่จะเป็นฝ่ายกำหนดหรือตัดสินใจว่า จะมีเพศสัมพันธ์กับใครหรือไม่อย่างไร แล้วจึงหาวิธีการที่จะทำให้ฝ่ายชายตอบสนองความต้องการของตน โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความรักหรือความโรแมนติก

นักเขียนอาชญนิยายเรื่องนี้เป็นผู้ชาย การนำเสนอทัศนคติเช่นนี้ผ่านตัวละครหญิงอย่าง Veronika นั้น อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายเยอรมันเชื่อว่าผู้หญิงเยอรมันคิดอย่างไรต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ และแน่นอนว่าความเชื่อนั้นย่อมย้อนกลับมามีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้ชายเยอรมันที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงเยอรมันอีกต่อหนึ่ง ในกรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ ท่าทีของ Veronika นั้นอันที่จริงคือการยั่ววน (act of seduction) Farang ให้มีเพศสัมพันธ์กับเธอนั่นเอง แต่จากถ้อยคำที่นักเขียนเลือกใช้บรรยายความคิดของ Farang เราจะเห็นทัศนคติของเขามีสต่อ Veronika และการร่วมเพศกับเธอว่า มันเป็นเหมือนการเกมการต่อสู้ที่เขาต้องมีความระมัดระวัง และเป็นไปได้ที่จะเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ แม้แต่การบรรลุจุดสุดยอดในการร่วมเพศก็ยังถูกนำไปเปรียบกับความตาย ต่างจากการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงไทย ที่ตัวบทมักจะนำเสนอว่าผู้ชายรู้สึกมั่นใจ ผ่อนคลายและมีความสุขเสมอ

ในขณะที่ตัวบทนำเสนอว่าหญิงเยอรมันมองการมีเพศสัมพันธ์เป็นปฏิบัติการทางอำนาจ ตัวบทกลับเสนอให้หญิงไทยมีทัศนคติต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Woudin*

[...] Er hatte so viel für sie getan, und sie besaß nichts anderes als ihren Körper, um ihm dafür zu danken. Wenn er Trost brauchte, sollte er ihn bekommen.

(Offenhäuser, 2003: 1879)

[...] เขาทำอะไรเพื่อเธอมากมายเหลือเกิน และเธอก็ไม่มีอะไรอีกเลยนอกจากร่างกายของเธอเองที่จะใช้ตอบแทนบุญคุณของเขา ถ้าเขาจำเป็นต้องได้รับการปล่อยตัว เขาก็ควรจะได้รับ

Deng Song เป็นหญิงสาวชาวไทยที่ Woudin ช่วยให้รอดพ้นจากการถูกบังคับให้ทำหน้าที่บำเรอแก้มผู้ชาย Woudin ส่งเสียให้ Deng เรียนธุรกิจการโรงแรมในสวิส ในฉากข้างต้น Deng Song รับรู้ว่ Woudin กำลังผิดหวังจากความรัก เธอจึงตัดสินใจมอบเรือนร่างของเธอเป็นเครื่องปลอบประโลมจิตใจของเขา

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Tattoo*

“[...] Ich kann heute Nacht mit dir kommen, wenn du willst. Du musst nicht bezahlen.”

Sie nimmt meine Hand und legt sie auf ihre Brust, bietet mir das einzige an, was sie geben kann.

(Sebastian, 2002: 185)

“[...] คืนนี้ให้ฉันไปกับเธอก็ได้นะ ถ้าเธอต้องการ เธอไม่ต้องจ่ายเงินหรอก”

หล่อนจับมือของผมไปวางไว้บนหน้าอกของหล่อน เสนอสิ่งเดียวที่หล่อนสามารถจะให้ผมได้

หญิงสาวในฉากข้างต้นคือ Noi หญิงบาร์ผู้พยายามปล่อยตัวละคร ‘ผม’ ซึ่งกำลังเศร้าเสียใจกับการตายของหญิงคนรักซึ่งเป็นเพื่อนกับ Noi

จากตัวอย่างสองตัวอย่างข้างต้น ทั้ง Deng Song และ Noi เป็นตัวละครหญิงชาวไทยที่มีทัศนคติว่า การมีเพศสัมพันธ์คือการใช้เรือนร่างของตนในการสร้างความสุขให้กับเพศชาย ในที่นี้ ตัวบทประกอบสร้างความน่าปรารถนาของหญิงไทยขึ้นในอีกรูปแบบหนึ่ง คือนำเสนอให้หญิงไทยมีทัศนคติที่สอดคล้องกับคุณสมบัติความเป็น

หญิงในแนวคิดปีตาธิปไตย กล่าวคือมีความคิดว่าเรือนร่างของตนเป็นสิ่งที่ต้องอุทิศเพื่อความสุขของชาย ไม่ว่าจะเป็นการมอบเรือนร่างให้ชายในความสัมพันธ์ฉันคนรัก ความสัมพันธ์แบบธุรกิจ หรือบ่อยครั้งที่เป็นความสัมพันธ์แบบก้ำกึ่งระหว่างความสัมพันธ์สองอย่างแรก แนวคิดเรื่องการใช้เรือนร่างของหญิงในการชำระหนี้บุญคุณหรือใช้เป็นเครื่องปลอบใจนั้นแม้ด้วยท่วงท่าที่นำเสนอด้วยน้ำเสียงที่ชวนให้ชายซึ่งอย่างไรก็ตาม แต่ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการลดทอนคุณค่าของผู้หญิงไทยให้เหลืออยู่เพียงที่เรือนร่างของพวกเธอเท่านั้น แม้แต่ Deng Song ซึ่งได้รับการศึกษาในสถาบันการโรงแรมชั้นนำในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ก็ยังคิดว่าสิ่งที่มีคุณค่าอย่างเดียวในตัวเธอเป็นเพียงร่างกาย ไม่ได้แตกต่างไปจากความคิดของ Noi ซึ่งเป็นผู้หญิงบาร์แต่อย่างใด

สรุป

หญิงเยอรมันถูกจัดวางให้อยู่ในตำแหน่งที่เป็นคู่ตรงข้ามกับหญิงไทย ด้วยการสร้างภาพเหมารวมของทั้งสองฝ่าย เราจะเห็นว่า ภาพแทนทั้งของหญิงไทยและหญิงเยอรมันที่ปรากฏอยู่ในตัวบทนั้น เราปฏิเสธไม่ได้ว่ามีส่วนที่ตรงกับความจริงซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่ทั่วไปอยู่บ้าง แต่ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพเสมือนจริงโดยสมบูรณ์ สรุปให้เข้าใจโดยง่ายคือ เป็นภาพที่มีการเสริมเติมแต่งและขยายให้เกินจริง เป็นความเกินจริงที่เป็นไปในทิศทางตรงข้ามกัน กล่าวคือ ในขณะที่หญิงไทยถูกนำเสนอในรูปลักษณะซึ่งอุดมไปด้วยคุณสมบัติที่ชายปรารถนา มีทั้ง ความสาว รูปร่างหน้าตาที่สวยงามชวนมอง ซ้ำยังเป็นความงามแบบตะวันออกที่แปลกตาและยังมีการจัดวางรูปร่างท่าทางของหญิงไทยให้ดูมีเสน่ห์เย้ายวนหรือนุ่มนวลอ่อนหวาน เช่น ด้วยอากัปกริยาที่แย้มเยื้อน ยามพูดคุย นั่งพับเพียบแกะสลักผักผลไม้ หรือกำลังบิดสายเรือนร่างระหว่างเต้นรำ เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามหญิงเยอรมันแทบทั้งหมดกลับถูกนำเสนอในภาพลบ เช่น แก่ อ้วน เสียงแหบห้าวเหมือนผู้ชาย หรือมีกลิ่นที่น่ารังเกียจ เป็นต้น นอกจากนี้ หญิงเยอรมันยังถูกจัดวางให้อยู่ในท่วงท่าที่ดู 'ไม่งาม' หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่น่าอภิรมย์ เช่น ลี้นหกล้มนอนช่วยตัวเองไม่ได้ อยู่ในอ่างอาบน้ำ หรือเหงื่อไหลไคลย้อยด้วยความร้อนจนตัวเหม็นเหม็นเหม็นคูล่ง เป็นต้น เราจะเห็นเจตนาที่จะประกอบสร้างและนำเสนอภาพหญิงเยอรมันให้ดูน่าเกลียดเกินจริง และเมื่อมีการจัดวางภาพของผู้หญิงสองขั้วนี้มาให้เห็นเทียบเคียง

กันก็ยิ่งเป็นการขบขันให้เห็นถึงความน่าปรารถนาของหญิงไทยในสายตาของชายตะวันตก

นอกจากในเรื่องของรูปลักษณ์แล้ว เรื่องเกี่ยวกับเพศวิถีของหญิงเยอรมันและหญิงไทยก็ถูกนำเสนอให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจน โดยที่ต่างฝ่ายต่างถูกนำเสนอแบบภาพเหมารวมที่มีอรรถลักษณะเฉพาะตัว พยายามสร้างความเชื่อว่าทั้งหญิงไทยและหญิงเยอรมันมี 'ธรรมชาติ' ของความเป็นหญิงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเพศวิถีที่แตกต่างกัน การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเพศวิถีของหญิงเยอรมันซึ่งนำเสนอผ่านความสัมพันธ์ทางกามารมณ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงเยอรมันนั้นมีลักษณะของการเปรียบเทียบกับเพศวิถีของหญิงไทยอยู่ในที่ แม้อัตวบทจะไม่ได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับเพศวิถีของทั้งสองฝ่ายมาวางเทียบเคียงกันโดยตรงเหมือนอย่างที่เราเห็นในการเปรียบเทียบเรื่องรูปลักษณ์ก็ตาม แต่การกล่าวถึงเพศวิถีและอรรถลักษณะที่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ว่าจะเป็นหญิงไทยหรือหญิงเยอรมันก็นับได้ว่าเป็นการเปรียบเทียบกันโดยอัตโนมัติ เนื่องจากการกล่าวถึงทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะด้วยความเห็นที่เป็นบวกหรือความเห็นที่เป็นลบ ล้วนมาจากการประเมินค่าที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการตัดสินอันได้แก่ พื้นฐานความคิดแบบปีตาลีปไตยที่มีความต้องการของผู้ชายเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายความว่า การตัดสินว่าเพศวิถีแบบใดดีเลวหรือเป็นบวกเป็นลบอย่างไรขึ้นอยู่กับว่าเพศวิถีและอรรถลักษณะนั้นๆอำนวยประโยชน์ต่อผู้ชาย ส่งเสริมสถานภาพของผู้ชายในสังคมให้มั่นคงอยู่เหนือกว่าผู้หญิงต่อไปหรือไม่ และเป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความสุขให้แก่ผู้ชายหรือไม่ สิ่งใดที่มีความผิดเพี้ยนไปจากเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวก็จะถูกนำเสนอในทางลบด้วยน้ำเสียงประชดประชัน ตำนานดิเตียนหรือประณามทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเท่ากับเป็นการยกเชิดชูผู้หญิงอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับการนำเสนอว่ามีเพศวิถีที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว

การที่อัตวบทเสนอว่าการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงเยอรมันเป็นสิ่งที่จี๊ดจ๊าดน่าเบื่อหน่ายหรือในบางกรณีฝ่ายชายต้องระมัดระวังมิให้ตกเป็นเหยื่อ ในขณะที่การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงไทยเป็นการเสพย์ความสุขอย่างผู้เป็นนายจากการปรนนิบัติของฝ่ายหญิง ในเชิงสัญลักษณ์หญิงเยอรมันถูกนำเสนอให้เป็นอำนาจที่กักขังให้ชายอยู่ในกรอบของความซ้ำซากจำเจหรือมีเช่นนั้นก็เป็นอำนาจที่ข่มขู่คุกคามจนหมดความเชื่อมั่น

ในความเป็นชาย ในขณะที่หญิงไทยเป็นสัญลักษณ์ของอิสรภาพที่หอมหวานของชีวิตใหม่ นอกกรอบที่พรั่งพร้อมด้วยสิ่งที่ขาดหายไปจากเพศวิถีในดินแดนตะวันตก ดังนั้น ภาพลอบของหญิงเยอรมันที่ปรากฏในตัวบทจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างมายาภาพของหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา เพราะหญิงไทยถูกกำหนดให้เป็นคู่ตรงข้ามกับหญิงเยอรมันซึ่งถูกนำเสนอว่ามีเพศวิถีและอรรถลักษณะทางกามารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้นเอง การแยกลักษณะที่ถูกนำเสนอว่าไม่พึงปรารถนาของหญิงเยอรมันออกเป็นประเด็นในหัวข้อข้างต้น ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า อันที่จริงแล้ว สาเหตุของความไม่พึงปรารถนานั้นเกิดจากความสามารถในการบั่นทอนและสั่นคลอนความมั่นคงในอำนาจที่ชายเคยครอบครองอยู่นั้นเอง ดังนั้น จึงอาจตีความได้ว่า การใช้ผู้หญิงเยอรมันเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างมายาภาพของหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนานั้น หากมองในมุมกลับก็คือ การที่ผู้ชายเยอรมันใช้หญิงไทยเป็นเครื่องมือในการต่อรองในสงครามอำนาจระหว่างชายกับหญิงในเพศวิถีตะวันตกนั้นเอง

4.1.4 เสพสังวาสกับหญิงไทย: การประกอบสร้างกามารมณ์ให้เป็นพิธีกรรมทางจิตวิญญาณ

ในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศนั้น มีข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่า ในบรรดางานเขียนเยอรมันที่ใช้ในการศึกษานั้น มีการพรรณนาถึงบทกวีระหว่างชายเยอรมันและหญิงเยอรมันน้อยมาก การกล่าวถึงเพศสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงเยอรมันมักเป็นการกล่าวถึงในลักษณะสรุปและมีการประเมินคุณภาพด้วยถ้อยคำที่แห้งแล้งไร้อารมณ์ผ่านบทสนทนาหรือความคิดของตัวละคร และมักมีบทบาทหน้าที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของภูมิหลังของตัวละครชายเยอรมันที่เป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ชายผู้นั้นหลงรักหรือมีความสัมพันธ์กับหญิงไทย ในทางตรงกันข้าม บทกวีระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยซึ่งปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากนั้น บ่อยครั้งจะนำเสนอด้วยบทพรรณนาที่ยืดยาวและแสดงถึงท่วงท่าอากัปกริยาทุกขั้นตอนอย่างละเอียดด้วยถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนหวาน ละมุนละไมและความเร่าร้อน และจบลงด้วยความอึดอ้อมทั้งกายและใจของชายตะวันตก ดังเช่นในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Tattoo*

[...], ich höre mein Stöhnen, lasse mich fallen und bedecke das zitternde Mädchen mit meinem Körper. Mein Kopf liegt an ihrer Brust, [...]. Benommen sauge ich mich irgendwo fest. "So schön war es noch nie."

(Sebastian, 2002: 110)

[...] ผมได้ยินเสียงครางของตัวเอง ทั้งกายแนบลงบนร่างที่สั่นระริกของหญิงสาว ศีรษะซุกซบอยู่กับทรวงอกของเธอ [...] ล่องลอยอ้อยอิ่งอยู่กับความตึ๋มต่ำล้าลึก "ไม่เคยรู้สึกดีเท่านี้มาก่อนเลย"

อย่างไรก็ตาม ในความเห็นของผู้วิจัย วิธีการพรรณนาบทรักของหญิงไทยในทุกรายละเอียดดังที่พบอยู่มากมายในงานเขียนนั้น แม้จะสามารถประกอบสร้างความน่าปรารถนาของหญิงไทยได้อย่างสัมฤทธิ์ผล แต่ก็ยังไม่อาจสร้างมายาภาพหรือกระตุ้นความสนใจใคร่ลึ้มลองของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่ากับกลวิธีการประพันธ์อีกแบบหนึ่งกล่าวคือ การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเสพลังวาสกับหญิงไทยให้มีลักษณะคล้ายเป็นเรื่องลึกลับที่จะรับรู้หรือเข้าใจได้เฉพาะผู้ที่ผ่านประสบการณ์นั้นมาด้วยตนเองเท่านั้น ดังนั้นในเรื่องเล่าแบบหลังนี้จึงไม่มีการกล่าวถึงรายละเอียดหรือใช้ถ้อยคำในลักษณะพรั้งพรรณนา แต่จะใช้เพียงคำพูดสั้นๆบอกเล่าถึงความรู้สึกหรือผลจากการมีเพศสัมพันธ์นั้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จาก เรื่อง *Ein Farang schlägt zurück*

[...], wurde mir klar, daß man für den Rest der Frauenwelt verloren ist, wenn man einmal mit einer Thai zusammen gewesen war.

(Anschel, 2007: 18)

[...] ผมตระหนักชัดเจนว่า ถ้าผู้ชายคนใดเคยได้อยู่ร่วมกับหญิงไทยสักเพียงครั้งเดียว ผู้หญิงทั้งโลกที่เหลือก็จะเลื่อนหายไปหมด

ข้อความข้างต้นเป็นคำบอกเล่าของตัวละคร ‘ผม’ ซึ่งตัวบทได้ปูเรื่องไว้ว่าเป็นผู้ชายที่รักภรรยา อีกทั้งเป็นชายที่ไม่นิยมการเที่ยวโสเภณีจึงทำให้มีภูมิต้านทานต่อการเชิญชวนของหญิงบริการชาวไทยเหนือกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป แต่ทว่า เพียงครั้งเดียวที่เขาอยู่ร่วมกับ Som หญิงสาวชาวไทย ความคิดนั้นก็เปลี่ยนไป ภูมิหลังของตัวละครชายที่ให้ไว้นั้นก็กลับกลายเป็นเครื่องมือที่สามารถยืนยันถึงผลกระทบอันรุนแรงของการได้มีประสบการณ์ทางเพศกับสาวไทยที่มีต่อตัวตนของชายตะวันตกโดยไม่จำเป็นต้องพรรณานarayละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างหญิงชายทั้งสอง นอกจากนี้ ในงานเขียนบางเรื่องการอยู่ร่วมกับหญิงไทยยังถูกยกระดับขึ้นไปจนกลายเป็นพิธีกรรมทางจิตวิญญาณ ดังที่จะเห็นในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Farang*

“Und danach wird die westliche Welt für ihn nicht mehr dieselbe sein” [...]

“Sie wird anders sein, da hast du recht” [...]

[...] Und er wird wissen, daß es einige Dinge von besonderer Qualität und Schönheit gibt, die man ihm bislang vorenthalten hat. Er kann froh sein, diese Chance zu haben. Er wird aufwachen und nie wieder ganz einschlafen.”

(Blettenberg, 1988: 187-188)

“แล้วหลังจากนั้น สำหรับเขาโลกตะวันตกจะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ”
[...]

“ใช่ มันจะแตกต่างไปจากเดิม นายพูดถูก ” [...]

[...] แล้วเขาก็จะได้อะไรที่ผ่านมา เขาถูกกันเอาไว้ไม่ให้ได้อะไรบางอย่างที่มีคุณภาพและความงามชั้นเลิศ เขาน่าจะดีใจนะ ที่ได้รับโอกาสนี้ เขาจะตื่นขึ้นและไม่มีวันจะได้หลับอีกต่อไป”

ตัวอย่างข้างต้นเป็นบทสนทนาของ Farang หนุ่มลูกครึ่งไทยเยอรมันกับเพื่อนอีกสองคน พวกเขากำลังพูดถึง Peter น้องชายต่างมารดาของ Farang ที่เพิ่งมาประเทศไทยเป็นครั้งแรกและยังไม่เคยมีประสบการณ์กับสาวไทยมาก่อน Tony เพื่อนของ Farang แนะนำ Da หญิงบริการชาวไทยให้ Peter เพื่อจะได้เป็น “บทนำเข้าสู่ความลับของเอเชีย” (Einstieg in die Geheimnisse Asiens) ที่ Peter ควรจะได้เรียนรู้ พวกเขาเชื่อว่าโลกของ Peter จะเปลี่ยนไปหลังจากที่มีประสบการณ์ทางเพศกับหญิงไทยที่ชื่อ Da และตัวบทก็ได้แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ Peter ในฉากต่อไป

Der Deutsche ließ das unbeantwortet. Sein Blick war von der Weisheit jahrhundertalter asiatischer Erkenntnis erfüllt. Er wußte jetzt über die grundlegenden Dinge des Lebens Bescheid. Worte waren überflüssig.

(Blettenberg, 1988: 193)

หนุ่มเยอรมันปล่อยคำถามนั้นผ่านไปโดยไม่ตอบ สายตาของเขาเอมอ้มไปด้วยปัญญาแห่งความรู้ที่สั่งสมมายาวนานนับศตวรรษของชาวเอเชีย ตอนนี้ เขารู้ซึ่งถึงสิ่งที่เป็นรากฐานของชีวิต คำพูดกลายเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยไปเสียแล้ว

คำบรรยายข้างต้นทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าคุณลักษณะของ Peter เปลี่ยนไปในชั่วข้ามคืน หลังจากที่ได้ผ่าน ‘บทเรียนสำคัญของชีวิต’ ด้วยการร่วมหลับนอนกับหญิงบริการชาวไทย จากหนุ่มน้อยอ่อนหัด เขากลายเป็นผู้ชายเต็มตัว มั่นใจในตัวเองคล้ายกับคนที่ได้สั่งสมประสบการณ์ชีวิตมายาวนาน เป็นบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับการคาดการณ์ของ Farang ผู้เป็นพี่ชายและเพื่อนๆ การกล่าวถึงผลลัพธ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชายหนุ่มด้วยการใช้ถ้อยคำอันลึกซึ้งโดยไม่กล่าวถึงรายละเอียดของการมีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นการกระตุ้นให้จินตนาการของผู้อ่านทำงานต่อไปอย่างไม่จบสิ้น กลวิธีดังกล่าวน่าจะถือได้ว่าเป็นที่สุดแห่งการประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา เนื่องจาก ถ้อยคำที่เลือกใช้ในกระบวนการ

ประกอบสร้างทำให้การได้เสพลั่งวาทกับหญิงไทยเป็นมายาคติ กลายเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวชายเยอรมันอย่างลึกซึ้งถึงจิตวิญญาณ ส่วนการไม่กล่าวถึงรายละเอียดที่เกิดขึ้นในคำคืนที่ผ่านมาทำให้เพศสัมพันธ์ธรรมดาๆกลายเป็นพิธีกรรมอันลึกซึ้งที่ผู้อื่นมีอาจล่วงรู้นอกจากจะได้รับประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง เป็นการเล่นกับความอยากรู้อยากเห็น ความใคร่อยากลิ้มลองสิ่งแปลกใหม่ที่มีในมนุษย์ปุถุชนทุกคน ส่วนความลึกซึ้งนั้นก็ขยายผลส่งต่อไปในวงกว้างขึ้นไปอีก กล่าวคือเป็นการกระตุ้นจินตนาการของกลุ่มผู้อ่าน (โดยเฉพาะผู้อ่านชายเยอรมัน) ให้เตลิดไปไกล ประเด็นที่น่าทึ่งอยู่ที่ว่าจินตนาการของผู้อ่านที่ดูเหมือนกว้างไกลไร้ขอบเขตจำกัดนั้น แท้ที่จริงแล้วถูกควบคุมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ต้นด้วยตัวบท คล้ายกับที่ Cowie⁸ ได้เคยเสนอไว้ว่า จินตนาการไม่เคยเป็นเรื่องส่วนตัว (Fantasy has, of course, never been simply a private affair.) การหมุนเวียนของจินตนาการในหมู่ผู้คนมีรูปแบบต่างๆมากมาย และตัวอย่างข้างต้นก็แสดงให้เห็นได้ชัดว่างานเขียนก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการหมุนเวียนของจินตนาการ และจินตนาการนั่นเองที่ก่อให้เกิดความปรารถนา เนื่องจากพื้นฐานของความปรารถนาอย่างหนึ่งของมนุษย์คือ ปรารถนาในสิ่งที่ผู้อื่นเห็นว่าน่าปรารถนานั่นเอง

4.2 บทบาทและสถานภาพหลักของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย

คำว่า ‘บทบาทและสถานภาพหลัก’ ในที่นี้หมายถึง บทบาทและสถานภาพที่ตัวละครหญิงไทยได้รับเป็นส่วนใหญ่ในงานเขียนเยอรมัน ในการศึกษาจะเน้นศึกษาตัวละครหญิงไทยที่มีบทบาทเด่นและมีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องซึ่งโดยมากมักเป็นบทบาทที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวละครเพศชายชาวตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายชาวเยอรมัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยกับตัวละครเพศหญิงชาวเยอรมันนั้น แทบทั้งหมดไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันโดยตรง แต่เป็นการข้องเกี่ยวกับผ่านความสัมพันธ์ที่ต่างฝ่ายมีต่อตัวละครชายเยอรมันอีกชั้นหนึ่ง

⁸ Elizabeth Cowie, *Representing the Woman: Cinema and Psychoanalysis* (London: Macmillan Press, 1997), p. 137.

จากการจำแนกและวิเคราะห์บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยซึ่งปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันประเภทต่างๆพบว่า บทบาทและสถานภาพหลักที่ตัวละครหญิงไทยได้รับในงานเขียนแต่ละเรื่องนั้นจะเป็นบทบาทที่ซ้ำๆกัน ขาดความแตกต่างและความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนช่วงหลังทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา บทบาทของตัวละครหญิงไทยที่เด่นชัดและพบมากที่สุดได้แก่บทบาทและสถานภาพในฐานะหญิงขายบริการ กล่าวคือ กว่าร้อยละเก้าสิบของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันมีอาชีพเป็นหญิงบริการ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยกับตัวละครชายตะวันตกคือ ความสัมพันธ์ในฐานะผู้ขายบริการกับผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ ซึ่งในบางกรณีความสัมพันธ์นั้นอาจแปรเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์ฉันคนรักหรือคู่ชีวิตในเวลาต่อมา

4.2.1 จากอดีตถึงปัจจุบัน: บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยที่เปลี่ยนไป

4.2.1.1 ทศวรรษที่ 60: ภาพลักษณ์ในอดีต

แม้ว่างานเขียนเยอรมันในช่วงทศวรรษที่ 60 จะอยู่นอกกรอบการวิจัยซึ่งกำหนดไว้ว่าจะศึกษางานเขียนเยอรมันตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 70 เป็นต้นไปก็ตาม แต่เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการของบทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอกล่าวย้อนไปถึงข้อสังเกตที่น่าสนใจซึ่งพบในในงานเขียนเรื่องหนึ่งจากช่วงทศวรรษที่ 60 *Gewinn und Verlust* (ปี ค.ศ.1964) โดย A.E. Johann เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการค้าไม้สักในประเทศไทยและประเทศเยอรมนี ในนวนิยายเรื่องนี้ไม่มีตัวละครสำคัญที่เป็นคนไทยเลย ตัวละครที่มีบทบาทเด่นได้แก่ชาวเยอรมัน ชาวอเมริกันและชาวจีน สิ่งซึ่งแตกต่างจากงานเขียนยุคต่อๆมาที่เห็นได้ชัดคือในงานเขียนเรื่องนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับหญิงไทยเลยแม้แต่น้อย แม้แต่ในฉากเล็กๆ ฉากหนึ่งที่เราถึงเหตุการณ์ที่มีความน่าสนใจว่าเป็นการขายบริการทางเพศในประเทศไทย กล่าวคือ ฉากที่ Walter Schott ตัวละครเอกของเรื่องซึ่งเป็นชาวเยอรมันที่เดินทางมาหาซื้อไม้สักในประเทศไทยกำลังออกจากโรงแรมรามามาเพื่อเดินกลับโรงแรมที่ตนพัก

หลังจากที่ได้ชมการแสดงรำไทย เขาได้พบกับชายกลุ่มหนึ่งที่พยายามจะชักชวนเขาให้ไปดูโชว์

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Gewinn und Verlust*

Als er unten aus dem Hotel tritt - [...] -, wird er von Schleppern nächtlicher Etablissements angehalten: "Schönheitstänze, mein Herr? Sehr schöne Japanerinnen, hier sind die Bilder, schauen Sie einmal." Gleich drei oder vier von den Burschen hängen sich an ihm wie eine klebrige Traube.

(Johann, 1964: 43-44)

ในขณะที่เขาก้าวเดินออกจากโรงแรม เขาถูกพวกเรียกลูกค้าของสถานบันเทิงสำหรับนักเที่ยวกลางคืนรังตัวไว้ "ดูระบำโชว์สาว ๆ สวย ๆ ไหมครับ สาวญี่ปุ่นสวยสุด ๆ ทั้งนั้น นี่ครับ ภาพถ่าย ลองดูรูปก่อน" หนุ่ม ๆ สามสี่คนในกลุ่มนั้นเดินล้อมหน้าล้อมหลังตามติดเขาเหมือนลูกอ้อนที่เหนียวเหนอะ

จากข้อความที่ยกมาข้างต้น มีสิ่งที่น่าสนใจเกิดอยู่สองประเด็น ประเด็นแรกคือ การที่ Schott ไปชมการแสดงรำไทย จริงอยู่ว่า แม้ในปัจจุบันนี้จะยังคงมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สนใจชมการแสดงรำไทย แต่กิจกรรมนี้แทบไม่เคยมีปรากฏในงานเขียนเยอรมันในช่วงทศวรรษหลังๆเลย ตัวทนายเสนอว่า ตัวละครชายเยอรมันในงานเขียนรุ่นหลัง รวมทั้งตัวละครชายตะวันตกคนอื่นๆที่เป็นตัวประกอบในเรื่องแทบทุกคนมุ่งความสนใจที่จะไปดูโชว์อะโกโก้ หรือไปนั่งบาร์เบียร์เท่านั้น ประเด็นที่สองสินค้าที่นักเรียกลูกค้าเชิญชวนให้ไปชมคือหญิงญี่ปุ่น การที่นักเขียนเยอรมันในทศวรรษที่ 60 นำเสนอเรื่องการรำไทยและกำหนดให้หญิงขายบริการเป็นหญิงญี่ปุ่น แทนที่จะเป็นหญิงไทยนั้นย่อมสะท้อนให้เห็นอะไรบางอย่าง เนื่องจากในความเป็นจริงเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าหญิงขายบริการไทยมีอยู่คู่สังคมไทยมาเป็นเวลาช้านานรวมทั้งในทศวรรษที่ 60 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นวนิยายเรื่องนี้ถูกเขียนขึ้นด้วย แต่การที่

อนุภาคเรื่องหญิงไทยกลับไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในงานเขียนเรื่องนี้เลย น่าจะเป็นเพราะว่า ในช่วงเวลานั้น ไทยยังมีภาพลักษณ์อื่นที่เด่นชัดกว่า อาทิเช่น ประเทศไทยในฐานะแหล่งไม้สักคุณภาพดี เป็นต้น กล่าวโดยสรุป คือ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในความรู้สึกของชาวตะวันตกยังไม่ได้ถูกผูกติดอยู่กับหญิงไทยและภาพของหญิงไทยก็ยังไม่ได้ถูกผูกติดกับการขายบริการทางเพศดังเช่นในเวลาต่อมา

4.2.1.2 ทศวรรษที่ 70: ช่วงเปลี่ยนผ่าน

ในช่วงทศวรรษที่ 70 ประเทศไทยเริ่มเป็นที่รู้จักของประชาคมโลกในฐานะประเทศอันเป็นที่ตั้งของฐานทัพอเมริกันและเป็นประเทศที่มีสถานเริงรมย์ที่มีชื่อเสียงอย่าง อุตะภา และ พัทยา ในขณะที่เดียวกัน งานเขียนเยอรมันในช่วงทศวรรษที่ 70 ที่สืบค้นได้ทั้งหมดสามเรื่อง ก็เริ่มมีการกล่าวถึงหญิงไทยในฐานะหญิงขายบริการด้วยเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของเนื้อหาในงานวรรณกรรมกับบริบททางสังคม อย่างไรก็ตาม หญิงขายบริการชาวไทยที่ปรากฏในเรื่องยังเป็นเพียงตัวละครที่มีได้มีบทบาทสำคัญ การขายบริการของหญิงไทยก็ยังมีโซนอนุภาคหลักของเรื่องและไม่ได้มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง นอกจากนี้ ตัวละครหญิงไทยที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องยังได้รับการนำเสนอในภาพลักษณ์ที่ห่างไกลจากภาพของหญิงขายบริการเป็นอย่างมาก ดังเช่น ภาพของหญิงชาวบ้านที่มีความเทิดทูนและจงรักภักดีต่อคนรักซึ่งเป็นชายชาวตะวันตก (Sirilak จากนวนิยายเรื่อง *Der Ruf des Pfauens* ปี ค.ศ. 1975) ภาพของสาวชาวเขาที่ทำงานหนักในไร่ฝิ่นเพื่อความอยู่รอด (Satchanasai จากอาชญากรรมนิยายเรื่อง *Des Drachens grauer Atem* ปี ค.ศ. 1976) และท้ายสุด ภาพของสาวน้อยผู้อ่อนเยาว์ต่อโลกและไร้เดียงสาต่อความรัก (Saeng-Dschand จาก นวนิยายเรื่อง *Mondlicht* ปี ค.ศ. 1979) อาจกล่าวได้ว่า นักเขียนยังขีดเส้นแบ่งระหว่างหญิงไทยโดยทั่วไปกับหญิงไทยที่มีอาชีพขายบริการ และเลือกที่จะให้น้ำหนักในการนำเสนอหญิงไทยในฐานะภาพแทนของวิถีตะวันออกที่มีเสน่ห์น่าสนใจเนื่องจากความแปลกที่แตกต่างจากตะวันตก (exotic) มากกว่าในฐานะภาพแทนที่ข้องเกี่ยวกับกามารมณ์ อย่างไรก็ตาม กลิ่นอายของหญิงไทยในแง่มุมที่เกี่ยวข้งกับกามารมณ์เริ่มปรากฏอยู่บางเบาในส่วนที่เป็นองค์ประกอบย่อยของงานเขียน คล้ายเป็นการแถมมาให้เห็นเพียงบางส่วนก่อนที่จะรุดมานเปิดกว้างเต็มที่ในทศวรรษที่ 80

4.2.1.3 จากทศวรรษที่ 80 ถึงปัจจุบัน: ภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไป

การเปลี่ยนแปลงของภาพลักษณ์ของหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีแบบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ หากเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป ถึงกระนั้นก็ตาม ในภาพรวมก็ยังสามารถมองเห็นถึงความแตกต่างในแต่ละช่วงเวลาซึ่งเป็นความแตกต่างที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมดังที่ได้กล่าวถึงแล้วอย่างละเอียดในบทที่หนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นับจากทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมาภาพลักษณ์ของหญิงไทยที่นำเสนอผ่านตัวละครในงานเขียนเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมให้เห็นอย่างเด่นชัด

การเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดที่สุดในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยหลังทศวรรษที่ 80 คือ ความโดดเด่นของตัวละครหญิงไทยที่เป็นหญิงอาชีพบริการ ทั้งในแง่ของจำนวนตัวละครและในแง่ของความสำคัญของตัวละครดังกล่าว ถึงขั้นที่ม้งานเขียนจำนวนไม่น้อยใช้การขายบริการของตัวละครหญิงไทยเป็นอนุภาคหลักของเรื่องหรือมีหญิงขายบริการชาวไทยเป็นตัวละครเอก

บทบาทของตัวละครหญิงไทยในฐานะหญิงขายบริการเป็นบทบาทที่พบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทอื่นๆในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นนวนิยาย เรื่องสั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนประเภทเรื่องเล่าและอาชญา นิยาย ในกว่าร้อยละเก้าสิบของงานเขียนที่ใช้เป็นกลุ่มข้อมูลทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัย หนึ่งคือในงานเขียนเกือบทุกเรื่อง จะต้องมีตัวละครจำนวนหนึ่งหรืออย่างน้อยที่สุดต้องมี ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งที่เป็นหญิงไทยซึ่งมีอาชีพขายบริการ โดยที่ตัวละครนั้นๆอาจจะมี บทบาทสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละเรื่อง

ประเภทของหญิงขายบริการที่นำเสนอผ่านตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันมีความหลากหลายและครอบคลุมธุรกิจขายบริการทุกประเภทเท่าที่มีอยู่จริงในสังคมไทย ที่ปรากฏมากที่สุดคือ หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์และบาร์อะโกโก้ (*Thai-Juwelen* ปี ค.ศ. 2002 และในงานเขียนอื่นๆอีกจำนวนมาก) นอกจากนั้นยังมี หญิงขายบริการประเภทอื่น เช่น หญิงขายบริการที่ทำงานในโรงน้ำชา (*Insel im schwarzen Fluß* ปี ค.ศ.1984) ในร้านอาบอบนวด (*Tödliches Bangkok* ปี ค.ศ.

2000) ในช่องโสมเกณี (*Tigerkralle und Samtpfote* ปี ค.ศ.1984) เป็นนางทาง
 โทศพท์ที่ติดต่อผ่านนายหน้า(*Jade und Diamanten* ปี ค.ศ. 2000) หรือแม่กระทิง
 หญิงขายบริการที่ยืนเรียกแขกอยู่ริมถนน (*Die importierte Thailänderin* ปี ค.ศ.
 2003) รวมไปถึงการขายบริการที่มีลักษณะก้ำกึ่งหรือแอบแฝง เช่น เมียสังทางแคตตาลี
 ออกจากธุรกิจจัดหาคู่นอนอินเทอร์เน็ต (*Traumfrau* ปี ค.ศ. 1989) หรือ เด็กสาวที่นำธุรกิจ
 ชายฐานะดีซื้อมาเลี้ยงที่บ้านเพื่อบำเรอกามแก่ตนเองและเพื่อน (*Woudin* ปี ค.ศ. 2003)

4.2.2 ความพรั่เลือนของเส้นแบ่งระหว่างหญิงขายบริการกับหญิงไทย ทั่วไป

นอกจากความโดดเด่น ปริมาณและความหลากหลายของตัวละครหญิง
 ขายบริการไทยที่ปรากฏในงานเขียนเยอรมันช่วงทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมาแล้ว อีกสิ่ง
 หนึ่งซึ่งเป็นข้อสังเกตที่ควรได้รับการกล่าวถึงโดยละเอียดได้แก่ประเด็นเรื่องความพรั่
 เลือนของเส้นแบ่งระหว่างตัวละครหญิงไทยทั่วไปกับตัวละครที่เป็นหญิงขายบริการ จาก
 การศึกษาได้พบข้อสังเกตว่า การแบ่งแยกบทบาทสถานภาพอย่างชัดเจนระหว่าง
 หญิงไทยทั่วไปและหญิงขายบริการที่เคยพบในงานเขียนช่วงทศวรรษที่ 70 นั้น เป็นสิ่ง
 ที่ค่อยๆหายไปจากงานเขียนเยอรมันในทศวรรษต่อมา กล่าวคือ แม้ว่าในงานเขียนของ
 ช่วงทศวรรษที่ 70 จะเริ่มมีการสร้างตัวละครหญิงไทยในบทบาทของหญิงขายบริการ
 แล้วก็ตาม แต่นักเขียนจะแบ่งแยกตัวละครกลุ่มหญิงขายบริการออกมาต่างหาก ให้อยู่ใน
 วิถีชีวิตอีกแบบหนึ่ง มีจริยธรรมหรือแนวทางในการดำเนินชีวิตอีกแบบหนึ่งซึ่งมีความ
 แตกต่างอย่างเด่นชัดจากตัวละครหญิงไทยที่เป็นตัวละครสำคัญของเรื่องซึ่งถูกนำเสนอ
 ให้อยู่ในกลุ่มหญิงไทยทั่วไป เป็นหญิงชาวบ้านหรือชาวชนบทที่มีความซื่อตรง สดใส
 และมองความรักระหว่างหญิงชายในแนวคิดแบบโรแมนติก ไม่มีความคิดเชิงพาณิชย์ใน
 แบบโลกทุนนิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในงานเขียนตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา เส้น
 แบ่งระหว่างตัวละครหญิงไทยสองกลุ่มนี้เริ่มบางลงไปเรื่อยๆ ในงานเขียนเยอรมันเกือบ
 ทุกประเภทเท่าที่สืบค้นมาได้ แทบจะไม่มีพื้นที่ให้กับตัวละครหญิงไทยที่ไม่ใช่หรือไม่เคย
 เป็นหญิงขายบริการเลย ในงานเขียนหลายเรื่องยังพบกลไกบางอย่างที่ทำให้ตัวละครใน
 กลุ่มหญิงขายบริการก้าวข้ามเส้นแบ่งที่มีอยู่เดิมทำให้เกิดความกลมกลืนระหว่าง

หญิงไทยที่เคยถูกแบ่งไว้เป็นสองกลุ่ม กลไกดังกล่าวได้แก่เทคนิควิธีการประกอบสร้าง
อรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยดังที่จะได้สรุปเป็นประเด็นต่างๆในลำดับต่อไปนี้

4.2.2.1 ภาพลักษณ์และภูมิหลังที่ผิดจากความคาดหมาย

ภาพของหญิงบริการที่ปรากฏอยู่ในสื่อต่างๆไปมักถูกนำเสนอโดยมี
ลักษณะร่วมบางอย่างซึ่งก่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างว่าเป็นอรรถลักษณะเฉพาะของหญิง
บริการ เช่น การสวมใส่เสื้อผ้าที่เปิดเผยเรือนร่าง ลักษณะที่ยั่วชวน ก้ากั้น กร้านโลก ภูมิ
หลังที่ยากจน ไร้การศึกษา เป็นต้น จัดได้ว่าเป็นวิธีการนำเสนออย่างหนึ่งที่แบ่งแยกภาพ
ของหญิงบริการออกไปจากภาพของหญิงทั่วไป การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวพบได้
ในงานเขียนเยอรมันด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย
จำนวนไม่น้อยมีการนำเสนอภาพแทนหญิงบริการไทยในลักษณะที่ส่งผลให้กรอบซึ่งใช้
ในการแบ่งแยกดังกล่าวพร่าเลือน หรือมีการก้าวข้ามเส้นแบ่งกลุ่มโดยนำเสนอภาพแทน
หญิงบริการไทยในภาพลักษณ์และภูมิหลังที่แตกต่างจากข้อมูลที่เป็นฐานความเชื่อหรือ
ความคิดในใจของผู้อ่านเยอรมันส่วนใหญ่โดยสิ้นเชิง ดังจะเห็นได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Siamesische Hunde*

Nach einer guten Stunde heißer Musik und Vortanzerei war
Brandaus Begleiter reif für eine im knappen schwarzen
Trikot, die erfolgreich an ihm herumgeknetert und –
gestreichelt hatte. Sie war sehr hübsch, hatte lange
blauschwarze Haare und viel Figur. Dombrovsky wollte sie
mitnehmen. [...] Sie bestellten noch was zu trinken und
warteten angenehm unterhalten bis die aufflackernden
Neonlichter die schwüle Atmosphäre der Bar plötzlich
zerstörten. Die Mädchen zogen sich in den Umkleiderraum
zurück. Wenig später kam Dombrovskys Fee modisch
angezogen zurück. Es war für Brandau immer wieder ein
Erlebnis, wie sich die Göttinnen der Nacht urplötzlich in
kleine, brave Verkäuferinnen nach Feierabend verwandelten,
die das Kaufhaus durch den Hauptaussgang verließen.

(Blettenberg, 1987:61)

หลังจากที่ฟังดนตรีและดูการเต้นโจวอันเร้าร้อนไปได้สักชั่วโมง ชายที่มากับ Brandau ก็อยู่ในอารมณ์สนุกสนานพร้อมสำหรับสาวบาร์ในชุดผ้ายัดแน่นเนื้อสีดำนางหนึ่งผู้ซึ่งประสบความสำเร็จในการเฝ้าวนเวียนลู่โล่เฟ้นฟอนดอมบรอฟสก็้อยู่ตลอดเวลาก่อนหน้านี้ แม่สาวคนนี้น้ำตาสวยน่ารักเอาการ ผมยาวดำเหลืองน้ำเงิน รูปร่างอวบ Dombrovsky อยากรู้หิวหล่อน [...] พวกเขาสั่งเครื่องดื่ม นั่งรอพลางคุยอย่างสบายอารมณ์จนกระทั่งไฟนีออนกระพริบเปิดสว่าง ทำลายบรรยากาศอันกระตุนกามาของบาร์ลงในทันที พวกผู้หญิงบาร์พากันเดินหายเข้าไปในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า [...] ไม่นานพนักงานฟ้าของดอมบรอฟสก็ก็เดินกลับออกมาในชุดแพชั่นทันสมัย สำหรับ Brandau แล้ว เขารู้สึกว่ามันเป็นประสบการณ์พิเศษเสมอเวลาที่เห็นเทพธิดารাত্রีเหล่านี้แปลงโฉมในช่วงพริบตา กลายร่างคล้ายเป็นพนักงานขายสาวน้อยเรียบร้อยน่ารักที่เพิ่งเดินออกมาจากห้างหลังเลิกงานยังงัยงั้น

เห็นได้ว่า อรรถลักษณะของสาวบาร์ในตัวอย่างข้างต้นเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาสั้นๆ ในตอนแรก ตัวบทนำเสนอให้สาวบาร์ผู้นั้นอยู่ในเครื่องแต่งกายที่เช็กชีย้วยวน (*ชุดผ้ายัดแน่นเนื้อสีดำ*) มีอากัปกิริยาที่บ่งบอกถึงเจตนาในการปลุกเร้าและเชิญชวนให้ใช้บริการทางเพศกับตน (*ประสบความสำเร็จในการเฝ้าวนเวียนลู่โล่เฟ้นฟอนดอมบรอฟสก็้อยู่ตลอดเวลาก่อนหน้านี้*) แต่ในตอนท้าย ถ้อยคำในตัวบทกลับเปลี่ยนไปใช้ชุดคำที่มีความหมายในทิศทางตรงกันข้าม (*คล้ายเป็นพนักงานขายสาวน้อยเรียบร้อยน่ารัก*) ตัวบทแสดงให้เห็นว่า เมื่ออยู่นอกที่ทำงานและนอกเวลางาน หญิงขายบริการทั้งหลายจะมองดูไม่แตกต่างจากผู้หญิงทำงานซึ่งเป็นชนชั้นกลางทั่วไป แม้แต่น้อย การนำเสนอตัวละครหญิงบริการไทยในลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะทวิลักษณ์ของหญิงบริการไทยซึ่งมีอรรถลักษณะของความเป็นหญิงกร้านโลกีย์ในด้านหนึ่ง ในขณะที่อีกด้านหนึ่งเป็นหญิงที่ดูเรียบร้อยน่ารัก แม้จะเป็นอรรถลักษณะที่ขัดแย้งกันแต่ก็เป็นคุณสมบัติที่พึงปรารถนาสำหรับชายทั้งสองด้าน อย่างไรก็ตามความสามารถในการกลายร่างแปลงโฉม' ของหญิงบริการที่ตัวบทนำเสนอนี้ย่อมทำให้

ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า สิ่งที่เคยเชื่อกันว่าอรรถลักษณะของหญิงบริการเป็นสิ่งที่ 'มองออก' นั้นอาจไม่จริงเสียแล้ว

อย่างไรก็ตาม สาวบาร์ในตัวอย่างข้างต้นยังเป็นเพียงภาพลักษณ์ผสมผสานระหว่างภาพเหมารวมหญิงบริการที่คุ้นชินและภาพลักษณ์ที่แตกต่างจากความคาดหวังของคนทั่วไป แต่ในงานเขียนที่จะยกมาเป็นตัวอย่างต่อไปนี้ ตัวบทได้ประกอบสร้างตัวละครหญิงบริการไทยให้มีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากภาพเหมารวมของหญิงบริการที่อยู่ในความคิดของคนทั่วไปโดยสิ้นเชิงทั้งในแง่ของรูปลักษณ์ภายนอกและพื้นเพภูมิหลังทางครอบครัวและการศึกษา

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Farang*

“Sie koordinieren also Huren.” [...]

“Huren ist ein harter Ausdruck in dem Zusammenhang. Es sind meist Studentinnen. Thammasat Universität. Chulanlongkorn . Was Sie wollen, Gebildete Mädchen mit guten Figuren, hübschen Gesichtern und zuwenig Geld. Also Sie können sie Huren nennen.”

(Blettenberg, 1988: 123)

“ฉันคุณก็เป็นนายหน้าจัดหาอีตัว” [...]

“อีตัว น่าจะเป็นคำที่แรงไปหน่อยสำหรับกรณีนี้ เด็กสาวใหญ่ของฉัน เป็นนักศึกษา ธรรมศาสตร์ จุฬาฯ คุณอยากได้อะไรล่ะ เด็กสาวๆมีการศึกษา รูปร่างดี หน้าตาสวย แต่มีเงินน้อยไปหน่อย เอาเถอะ คุณจะเรียกเด็กพวกนี้ว่าอีตัวก็คงได้”

ตัวอย่างข้างต้นเป็นบทสนทนาระหว่างตัวเอกฝ่ายชายลูกครึ่งไทยเยอรมันชื่อ Farang และ Veronika ภรรยาของทูตทหารเยอรมันซึ่งมีเบื้องหลังเป็นนายหน้าจัดหาหญิงบริการ ในระหว่างการสนทนามีการกล่าวอ้างถึงนิสิตนักศึกษา

จำนวนหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของไทย พร้อมกับคำนิยามสรุปที่เน้นย้ำชัดเจนว่า ไม่ว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้จะมีการศึกษาสูงเพียงใด แต่สถานภาพที่แท้จริงของพวกเธอก็คือ ‘อิตัว’ นั่นเอง

ตัวละครหญิงไทยที่จะนำมายกเป็นตัวอย่างในที่นี้ชื่อว่า Janya เป็นเด็กสาวคนหนึ่งในสังกัดของ Veronika Janya เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ทำงานพิเศษเป็นหญิงขายบริการซึ่งรับเฉพาะลูกค้าชั้นดี ยิ่งไปกว่านั้นเธอยังเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในการตอบสนองและให้ความสุขกับลูกค้าที่เป็นมาโซคิสต์โดยไม่จำเป็นต้องหลับนอนกับลูกค้า ความเชี่ยวชาญของเธอมาจากการศึกษาเรื่องมาโซคิสต์อย่างจริงจังจากการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายจากชั้นเรียนในมหาวิทยาลัย ความฉลาด เยือกเย็น ความมั่นใจในตัวเองและความเป็นมืออาชีพของเธอในฐานะหญิงขายบริการแสดงอยู่ในฉากอื่นๆอีกหลายฉาก นอกจากนี้ การบรรยายรูปลักษณ์ บุคลิกท่าทางของ Janya ยังแตกต่างจากสิ่งที่ผู้อ่านทั่วไปคาดหวังกับรูปลักษณ์ของหญิงบริการ

Janya war Audrey Hepburn. Der schlanke Hals. Die Augen. Die scheuen Bewegungen. Gazelle. Vor allem der Hals. Nofretete hatte auch etwas damit zu tun, schon wegen der Augen. [...] Auf dem Beifahrersitz des Benz sah sie zerbrechlich aus. [...] Nebenbei studierte sie an der Thammasat Universität. Volkswirtschaft. Farang hatte Mühe, die Fee neben sich mit der Professionellen in Sachen Masochismus in Einklang zu bringen. [...]

(Blettenberg, 1988: 174-175)

Janya คือออเดรย์ เฮปเบิร์นจริงๆนี่เอง คอระหงของเธอ ดวงตาของเธอ ท่วงท่าเอียงอายยามเคลื่อนไหว คล้ายนางกวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งลำคออันเรียวยาวระหงนั้น เธอดูมีเค้าของพระนางเนเฟอร์ติติ แค่ว่าตรงนั้นตาก็ทำให้ดูเหมือนเสียแล้ว [...] เมื่อนั่งบนเบาะที่นั่งข้างคนขับในรถเบนซ์เธอดูยิ่งเปราะบาง [...] นอกจากนี้ เธอยังเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักศึกษาเศรษฐศาสตร์ Farang ต้องใช้

ความพยายามอย่างมากที่เดียวที่จะนึกภาพนางฟ้าที่นั่งอยู่ข้างๆเขา
ในฐานะมืออาชีพที่เชี่ยวชาญเรื่องมาโซคิสม์ [...]

ในขณะที่ Farang ซึ่งต้องการสืบสวนเรื่องราวบางอย่างเกี่ยวกับลูกค้า
คนหนึ่งของ Janya รู้สึกกระอักกระอ่วนใจที่จะสอบถามเธอเกี่ยวกับสิ่งที่เธอต้องทำใน
การบริการลูกค้ารายนี้ Janya กลับเป็นฝ่ายที่ไม่รู้สึกเดือดร้อนที่จะเสาะถึงกิจกรรมวิถิตถาร
ที่กระทำกับลูกค้าคนดังกล่าว

“[...] Aber es ist mein Job. Machen wir uns nichts vor. Es
macht mir nichts aus, darübe zu reden. Es ist ein Handwerk
wie jedes andere. [...]”

(Blettenberg, 1988: 175)

“[...] แต่มันเป็นงานของฉัน เราไม่ต้องมาเสแสร้งกันหรอก ฉันไม่
เดือดร้อนเลยที่จะพูดถึงเรื่องนี้ มันก็เป็นการทำงานอย่างหนึ่ง
เหมือนกับงานอื่นๆนั่นแหละ [...]”

ผู้เขียนสร้างให้ Janya เป็นหญิงขายบริการที่แตกต่างจากหญิงขาย
บริการทั่วไป แม้เธอจะมีความแบบบางน่าทะนุถนอมตามแบบฉบับของหญิงเอเชีย แต่ก็
ได้รับการเปรียบเทียบกับมีความงามสง่าคล้ายออเดรย์ เฮปเบอร์น และพระนางเนเฟรอติติ
นอกจากนี้ผู้เขียนยังสร้างให้ Janya เป็นตัวละครที่มีบุคลิกมั่นใจในตัวเองอย่างผู้หญิงที่
มีการศึกษาดี สงบนิ่งและเยือกเย็น จะเห็นได้ว่าชุดคำและสิ่งทั้งหลายที่ยกขึ้นมาเปรียบ
กับ Janya ผิดแผกไปจากชุดคำใช้พรรณนาและสิ่งทีนำมาเปรียบเทียบกับหญิงบริการ
โดยปกติทั่วไป

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Jade und Diamant*

ตัวละครหญิงไทยที่จะกล่าวถึงในที่นี้ชื่อ Anchalee เป็นตัวละครสำคัญ
ตัวหนึ่งในอาชญากรรมเรื่อง *Jade und Diamant* Anchalee เป็นหญิงบริการชั้นสูง

ค่าตัวแพง เธอมีรูปลักษณ์ บุคลิกภาพและการพูดจาที่ดูดีเสียจนกระทั่งลูกค้าของเธอเกิดความไม่แน่ใจว่าเธอเป็นหญิงบริการจริงหรือไม่

“Ob mich der Boy richtig verstanden hat?”, dachte Andy. “Ich will ja kein Flittchen, aber diese Frau sieht eher so aus, als wenn sie wirklich nur begleitet.”

(Tietze, 2000: 39)

“เจ้าบ๋อยนั้นมันเข้าใจที่เราพูดถูกหรือเปล่า” Andy คิด “ไม่ใช่ที่เราจะอยากได้แบบเป็นอีตัวขนานแท้ แต่ผู้หญิงคนนี้ดูท่าทางเหมือนกับจะยอมแค่นี้ไปไหนมาไหนเป็นเพื่อนเราเท่านั้น”

แต่สิ่งน่าทึ่งยิ่งไปกว่าภาพลักษณ์ภายนอกของ Anchalee ก็คือ ภูมิหลังทางครอบครัวและการศึกษาของเธอ Anchalee มีพ่อเป็นถึงนายพล แต่เนื่องจากขัดแย้งกับพ่อเรื่องความคิดทางการเมือง จึงหนีออกจากบ้านมาอยู่กับคนรักที่เป็นนักศึกษาด้วยกัน หลังจากที่คุณรักของเธอเสียชีวิตในการเดินขบวนประท้วงครั้งหนึ่ง เธอจึงหันมาทำงานเป็นหญิงขายบริการชั้นสูงเพื่อหารายได้เลี้ยงตัว และส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการประชดและแก้แค้นพ่อของตัวเองด้วย แม้จะทำงานเป็นหญิงขายบริการ แต่ Anchalee ก็ไม่ได้หยุดเรียน เธอมุ่งมั่นศึกษาต่อจนกระทั่งได้ปริญญาเอกเกียรตินิยมด้านจิตวิทยา

“Jedenfalls bekam ich vor zweieinhalb Jahren den Doktorhut summa cum laude.”

(Tietze, 2000: 56)

“ยังไงก็ตาม ฉันก็เรียนจนจบปริญญาเอกเกียรตินิยมมาได้สองปีครึ่งแล้ว”

แม้ว่าหญิงบริการชั้นสูงจะไม่ใช่ความแปลกใหม่ เนื่องจากเป็นสิ่งที่มียู่จริงในทุกสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมไทยหรือสังคมตะวันตก แต่นักเขียนก็ยังสามารถใช้ Janya และ Anchalee เป็นตัวละครที่สร้างสีสันให้กับงานเขียน เนื่องจากทั้งคู่เป็นภาพ

แทนอีกแบบหนึ่งของหญิงบริการไทยซึ่งฉีกแนวไปจากภาพลักษณ์ของหญิงขายบริการไทยทั่วไปในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ซึ่งมักนำเสนอว่าพื้นเพของหญิงบริการไทยเป็นชนชั้นล่าง มาจากชนบท ยากจนและไร้การศึกษา งานเขียนสองเรื่องข้างต้นนำเสนอภาพลักษณ์และมาตรฐานใหม่ของผู้หญิงขายบริการไทย โดยขยายพื้นที่ของผู้หญิงขายบริการไทยรุกล้ำเข้ามาสู่พื้นที่ของสังคมชนชั้นสูงและพื้นที่ของผู้ที่มีการศึกษาซึ่งเดิมเคยถูกกันไว้เป็นพื้นที่สำหรับ 'ผู้หญิงดี' เท่านั้น Janya และ Anchalee มีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากหญิงบริการไทยในตัวอย่างอื่น ๆ ที่ยกมาก่อนหน้านี้ในแง่ที่ว่า ทั้งสองดูงามสง่า มั่นใจในตัวเอง ไม่ใช่เป็นสาวน้อยที่ดูอ่อนหวานน่ารัก แต่ในความต่างนั้นก็ยังมีสิ่งที่เหมือนกับตัวละครหญิงบริการคนอื่น ๆ คือ ไม่มีใครมองออกว่าพวกเธอทั้งหมดเป็นหญิงบริการ คุณสมบัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าทึ่งสำหรับชายตะวันตกซึ่งคุ้นชินกับภาพหญิงบริการชาวตะวันตกซึ่งมีบุคลิกภาพที่แตกต่างชัดเจนจากหญิงทั่วไป นักเขียนจึงนำเสนอความน่าทึ่งนี้เป็นจุดขายของงานเขียน ประกอบสร้างให้เรื่องราวเกี่ยวกับหญิงบริการไทยดูตื่นเต้นและน่าสนใจยิ่งขึ้น แต่ผลที่เกิดขึ้นก็คือภาพแทนของหญิงไทยในฐานะหญิงบริการซึ่งเป็นภาพที่โดดเด่นอยู่แล้วก็ยิ่งถูกขยายให้ใหญ่โตยิ่งขึ้น ในขณะที่เส้นแบ่งของภาพหญิงบริการและภาพหญิงทั่วไปกลับพร่าเลือนลงไปอีก

4.2.2.2 ตัวละครหญิงไทย: หญิงบริการไทยอาจเป็นใครก็ได้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่มักได้รับบทบาทเป็นหญิงบริการ ซึ่งสิ่งนี้ยังอาจเป็นเรื่องที่พอจะอ้างเหตุผลได้ว่า ตัวละครหญิงไทยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง และเหตุที่ต้องกำหนดให้ได้รับบทบาทดังกล่าวก็เพื่อให้เรื่องราวในงานเขียนสามารถดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับโครงเรื่องหลักที่วางไว้ในงานเขียนแต่ละประเภท เช่น ในอาชญากรรมซึ่งอาจจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาชญากรรมต่างๆที่ตัวเอกฝ่ายชายมักจะต้องเริ่มต้นสืบหาข้อมูลตามแหล่งเรณรมย์ต่างๆโดยมีหญิงบริการไทยเป็นแหล่งข้อมูล หรือในเรื่องเล่าประสบการณ์การใช้ชีวิตของเช็กลีทัวริสต์ซึ่งไม่พ้นที่จะต้องกล่าวถึงหญิงบริการชาวไทยที่เช็กลีทัวริสต์เหล่านี้ข้องเกี่ยวกับ เป็นต้น แต่ในงานเขียนบางเรื่องพบว่า แม้แต่ตัวละครหญิงไทยที่เป็นตัวละครเล็กๆซึ่งไม่มีความสำคัญใดๆ เช่น หญิงรับใช้ในบ้าน พนักงานทำความสะอาดในรีสอร์ต ก็ถูกกำหนดให้เคยเป็นหรือเป็นหญิงบริการ มีทั้งที่

ทำโดยอาชีพและทำเป็นเพียงครั้งคราว ทั้งนี้ เหตุการณ์เกี่ยวกับการขายบริการดังกล่าว ไม่มีความเกี่ยวข้องสำคัญกับการดำเนินเรื่องแต่อย่างใด ในบางเรื่องอาจเป็นเพียง ประโยคสั้นๆเพียงประโยคเดียว หรือในบางเรื่องอาจจะมีการให้รายละเอียดด้วย ตัวอย่างเช่น ตัวละครหญิงชราชื่อ Nutta จากนวนิยายเรื่อง *Woudin*

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Woudin*

Die alte Frau hatte mehr Erfahrung mit Männern als Deng ahnen konnte, denn auch sie war lange Jahre in einem Bordell gefangen gehalten worden. Allerdings war sie nie eine Schönheit gewesen, und als sie sechsundzwanzig und damit zu alt war für diesen Beruf, hatte man sie einfach hinausgeworfen.

(Offenhäuser, 2003: 88)

หญิงชราเคยมีประสบการณ์กับผู้ชายมามากเกินกว่าที่ Deng จะคาดถึง เพราะตัว Nutta เองก็เคยถูกกักขังอยู่ในช่องมาก่อนเป็นเวลาหลายปีเช่นกัน ทั้งที่อันที่จริงเธอไม่เคยเป็นคนสวยเลย พอเธออายุได้ 26 ปีและแก่เกินกว่าที่จะทำอาชีพนี้ต่อไป เธอก็ถูกไล่ออกมาจากช่องแห่งนั้น

Nutta เป็นหญิงรับใช้วัยชราในบ้านของนักธุรกิจชาวจีนที่ชื่อ Deng Song เด็กหญิงวัย 8 ปีจากช่องนางโลมมาเลี้ยงเพื่อบำเรอกามในบ้านของตัวเอง เธอเป็นหญิงชราใจดีที่ดูแล Deng Song ด้วยความเมตตาส่งสารในบ้านของชาวจีนผู้นั้นเป็นเวลาหลายปี แต่แล้วจู่ๆตัวบทก็เปิดเผยอดีตของหญิงชราผู้นี้ว่าเคยเป็นโสเภณีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นเจตนาของนักเขียนหรือไม่ก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบทก็คือ ความพยายามในการ‘ยัดเยียด’ สถานภาพหญิงขายบริการหรืออดีตหญิงขายบริการให้กับตัวละครหญิงไทยทุกตัวที่มีบทบาทในเรื่อง นอกจากนี้ การให้ผู้อ่านรับรู้โดยไม่มีการส่งสัญญาณบอกนัยใดๆมาก่อนเลยว่า ตัวละครซึ่งผู้อ่านรู้จักมานานในฐานะหญิงรับใช้ชราใจดีนั้น เคยขายบริการมาก่อน เป็นการเล่นกับความคาดไม่ถึงของผู้อ่าน การสร้างความ

ประหลาดใจในลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้เส้นแบ่งระหว่างหญิงไทยทั่วไปกับหญิงขายบริการพร่าเลือนยิ่งขึ้น เพราะในเมื่อ แม้แต่หญิงรับใช้ชราผู้เรียบร้อยอ่อนโยนอย่าง Nutta ยังปรากฏว่าเคยเป็นหญิงขายบริการได้ นัยที่สื่อออกมาในลักษณะเช่นนี้ อาจมีผลทำให้ผู้อ่านบางคนเกิดความรู้สึกว่า แม้ผู้หญิงไทยที่ดูไม่น่าจะมีความเกี่ยวข้องใดๆกับการค้าบริการก็อาจจะมีความเป็นไปได้ว่าผู้หญิงคนนั้นจะมีอดีตหรือมีฉากหลังเป็นหญิงขายบริการด้วยเช่นกัน แม้ความนัยดังกล่าวจะแทรกตัวอยู่ในประโยคเล็กๆ หรือฉากเล็กๆซึ่งผู้อ่านอาจจะอ่านผ่านตาไปโดยมิได้สังเกตเห็นเป็นพิเศษแต่อย่างไรก็ตาม นัยแห่งสารที่ได้สื่อไว้นั้นย่อมอยู่ในการรับรู้ของผู้อ่านอยู่โดยอัตโนมัติ

สรุป

หากเราประมวลผลจากข้อสังเกตและตัวอย่างทั้งหมดที่นำเสนอมาข้างต้นนี้ทั้งหมด เราจะเห็นว่า นับจากช่วงทศวรรษที่ 70 จวบจนถึงปัจจุบัน บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันมีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงที่อาจสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงตามความแตกต่างที่เห็นได้เป็นรูปธรรม ช่วงแรกคือ ช่วงทศวรรษที่ 70 ส่วนช่วงที่สองคือ ช่วงทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา ในช่วงทศวรรษที่ 70 ซึ่งมิงานเขียนที่สามารถสืบค้นได้จำนวน ไม่มากนักกลับพบความหลากหลายของบทบาทที่ตัวละครหญิงไทยได้รับมากกว่าในงานเขียนของช่วงหลัง ทั้งๆที่ระยะเวลาในช่วงที่สองนั้นยาวนานกว่าและมีปริมาณงานเขียนที่ออกสู่ตลาดมากกว่าหลายเท่า แต่ในงานเขียนเหล่านั้นกลับนำเสนอภาพหญิงไทยในบทบาทหญิงขายบริการซ้ำแล้วซ้ำเล่า แทบจะผูกขาดอยู่เพียงบทบาทเดียว ปรากฏการณ์ดังกล่าวน่าจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยซึ่งเริ่มต้นตัวตั้งแต่ในทศวรรษที่ 70 และมาเฟื่องฟูในทศวรรษที่ 80 โดยปัจจัยหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยวนั้น นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมแล้ว อุตสาหกรรมบริการทางเพศที่แฝงตัวอยู่ในการโฆษณาเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเป็นแรงดึงดูดสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยวชาย ประกอบกับได้รับการตอบรับอย่างดีจากธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระบบมวลชน (mass tourism) ในเยอรมันเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชายเยอรมันได้เป็นอย่างดี ผลของการใช้อุตสาหกรรมบริการทางเพศเป็นจุดขายสำหรับการ

ท่องเที่ยวไทยก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของหญิงไทยในฐานะหญิงบริการคุณภาพดีแพร่ไปในวงกว้างอย่างรวดเร็วผ่านสื่อต่างๆรวมทั้งงานเขียนเยอรมันแทบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นงานเขียนวิชาการหรืองานเขียนเพื่อความบันเทิงซึ่งเท่ากับเป็นการกดทับบทบาทและสถานภาพอื่นๆของหญิงไทยไปโดยปริยายจนกระทั่งชาวตะวันตกแทบจะไม่สามารถนึกภาพหญิงไทยในบทบาทอื่นใดได้ชัดเจนเท่ากับบทบาทของหญิงบริการอีกแล้ว

นอกจากการกดทับบทบาทและสถานภาพอื่นๆของหญิงไทยแล้ว ในงานเขียนยังได้พบกระบวนการสลายกรอบที่เคยควบคุมหญิงขายบริการให้อยู่ในพื้นที่ที่จำกัด เช่น กรอบของวัย กรอบของชนชั้นและกรอบทางการศึกษา เป็นต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าไม่มีสิ่งใดเป็นเรื่องบังเอิญ ไม่ว่าจะเป็นการที่ Janya จะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทย การที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะไปอยู่ในสังกัดของนายหน้าจัดหาหญิงขายบริการชั้นสูง การที่ Anchalee จะเรียนจบปริญญาเอกเกียรตินิยม หรือการที่หญิงรับใช้ชราคนหนึ่งจะเคยเป็นโสเภณีมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อหญิงชราผู้นั้นถูกวางตัวเทียบเคียงกับ Deng Song หญิงสาวที่เริ่มต้นชีวิตการเป็นโสเภณีด้วยวัยเพียงแปดปี จะเห็นได้ว่าทุกสิ่งล้วนเป็นการวางบทบาทที่ผ่านการไตร่ตรองมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีการสร้างตัวละครในลักษณะเช่นนี้สามารถสลายเส้นแบ่งระหว่างโลกของหญิงขายบริการและโลกของผู้หญิงทั่วไปในสังคมไทยซึ่งก่อนหน้านี้ด้วยทมิฬไม่เคยนำเสนอให้อยู่ในพื้นที่หรือในกรอบเดียวกัน การก้าวข้ามเส้นแบ่งของหญิงขายบริการมาอยู่ด้านที่ไม่เคยอยู่มาก่อนเป็นการสร้างพื้นที่ใหม่และสร้างความหมายใหม่ให้กับหญิงขายบริการไทย กล่าวคือ หญิงขายบริการไทยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ไร้การศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นหญิงสาว ไม่จำเป็นต้องมีบุคลิกภาพก้ำกักร้านโลกหรือสวมเสื้อผ้าที่ล่อแหลมสะดุดตา รวมทั้งไม่จำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ในย่านสถานเริงรมย์แต่อย่างใด

แทบทุกอย่างที่น่าเสนอเกี่ยวกับหญิงขายบริการไทยในงานเขียนเยอรมันนั้นเป็นเรื่องที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่มีอยู่จริงในสังคมไทย เนื่องจากเป็นสิ่งถูกนำเสนออยู่แล้วในสื่อมวลชนแขนงอื่นๆทั้งสื่อของไทยและของเยอรมัน เช่น นิตยสารหนังสือพิมพ์ หรือในรายการวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งในหน้าเว็บต่างๆในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สิ่งที่น่าเขียนเยอรมันเหล่านี้กระทำก็คือ เลือกที่จะหยิบยกประเด็นที่อยู่ในความสนใจ

ของตนเองหรือของผู้อ่านขึ้นมาผลิตซ้ำ แต่งเติมและขยายจนเกินจริง (exaggerate) เพื่อให้หน้าตื่นเต้นเร้าใจยิ่งขึ้น

กลไกซึ่งก่อให้เกิดความพรัลเลือนของเส้นแบ่งระหว่างหญิงไทยทั่วไปกับหญิงขายบริการที่กล่าวมาข้างต้น หากพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่าเป็นการเล่นกับความคาดหวังและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมมีต่อหญิงขายบริการ โดยสร้างตัวละครให้อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่มียุจริง แล้วนำสิ่งที่มียุจริงนั้นมาขยายให้เกินจากความคาดหวังและกฎเกณฑ์ดังกล่าวไปอีก มีวิธีสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสิ่งที่เกินจริงนั้นโดยใช้อำนาจของเรื่องเล่า โดยการให้รายละเอียดเกี่ยวกับภูมิหลังของตัวละคร รวมทั้งแรงจูงใจต่างๆ ที่ทำให้ตัวละครเหล่านั้นตัดสินใจมาทำอาชีพหญิงขายบริการ ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการประกอบสร้างและผลิตซ้ำมายาภาพของหญิงไทยแล้วเผยแพร่ผ่านเว็บบอร์ดในเว็บไซต์ การรับรู้ของชาวตะวันตก คงไม่ใช่เรื่องแปลก เมื่อมีชายเยอรมันสักคนหรือหลายคน มองดูหญิงไทยที่เดินอยู่ตามท้องถนน ไม่ว่าหญิงผู้นั้นจะอยู่ในวัยไหน เป็นคนในชนชั้นใด มีการศึกษาสูงเพียงใด ไม่ว่าจะมียุลักษณะที่ดูน่ารักเรียบร้อย หรือสวยสง่าอย่างไร แล้วเกิดคิดสงสัยขึ้นมาว่าผู้หญิงคนนั้นจะเป็นหรือเคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อนหรือไม่ เพราะในความรับรู้ของพวกเขาเหล่านั้นหญิงไทยทั่วไปและหญิงขายบริการเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้เสียแล้ว กล่าวสรุปอย่างสั้นและง่ายที่สุดคือ งานเขียนเหล่านี้สามารถทำให้ผู้อ่านชาวเยอรมันเกิดมายาภาพว่าโสเภณีไทยอาจจะเป็นใครสักคนก็ได้ที่อยู่รอบตัวเขา

4.2.3 ตอกตรึงและดินเหนียว: การต่อสู้ระหว่างตัวบทกับตัวละคร

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า บทบาทและสถานภาพหลักของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยได้แก่ บทบาทของหญิงขายบริการ ดังนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยและตัวละครชายตะวันตกคือความสัมพันธ์ในฐานะผู้ขายบริการกับผู้ซื้อบริการ อย่างไรก็ตามในงานเขียนหลายเรื่อง ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้มีการพัฒนาต่อไปในรูปแบบอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ฉันคนรักหรือคู่ชีวิต เป็นต้น ซึ่งน่าจะทำให้บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นหญิงบริการสู่บทบาทและสถานภาพอื่นด้วยเช่นกัน แต่การณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น

เมื่อได้ศึกษาความสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบความสัมพันธ์จะพบว่า แม้สถานภาพหญิงไทยในความสัมพันธ์จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่ในท้ายที่สุดก็มักจะกลับมาอยู่ที่จุดเดิมเป็นวงจรคล้ายๆกันในความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยหลายๆคู่ จากการศึกษาวงจรความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยจำนวนหนึ่งที่มีพัฒนาการความสัมพันธ์จะมีการเปลี่ยนแปลงไปพบว่า เราอาจแบ่งช่วงเวลาในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยกับตัวละครชายเยอรมันอย่างกว้างๆได้เป็นสี่ช่วงดังนี้คือ ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์ ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ ช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคง และท้ายสุดคือ ช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ตัวบทได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเลื่อนไหลของบทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยจากช่วงความสัมพันธ์หนึ่งไปสู่อีกช่วงความสัมพันธ์หนึ่งไว้อย่างไรบ้าง มีสิ่งใดเป็นปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และท้ายที่สุดตัวบทได้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจบลงอย่างไร ในลำดับต่อไป จะเป็นการศึกษาถึงกลวิธีและกระบวนการที่ตัวบทใช้ในการเปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานภาพของหญิงไทยผ่านเรื่องราวที่เกิดขึ้นในงานเขียนสามเรื่องซึ่งได้คัดเลือกมาเนื่องจากมีประเด็นที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและเลื่อนไหลของบทบาทและสถานภาพตัวละครหญิงไทยที่เห็นชัดเจน ตัวละครหญิงไทยทั้งสามได้แก่ Linda จากเรื่อง *Die importierte Thailänderin* Ning จากเรื่อง *Der Sohn der Tänzerin* และ Deng Song จากเรื่อง *Woudin*

4.2.3.1 Linda: ถนนสายนี้ไม่มีทางแยก

Linda เป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในหนังสือเรื่อง *Die importierte Thailänderin* (หญิงไทยนำเข้า) เป็นการยากที่จะระบุว่าหนังสือเล่มนี้เป็นงานเขียนประเภทใด บนปกหน้าของหนังสือระบุไว้ว่าเป็น *Tatsachenroman* (นวนิยายจากเรื่องจริง) แต่เนื้อในของหนังสือมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการจดบันทึกประจำวันกับการเล่าเรื่อง โดย Elicsan ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้จะเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างเขากับ Linda หญิงไทยจากพายุที่เขา 'นำเข้า' มาอยู่ด้วยกันที่เบอร์ลินเป็นเวลาเกือบสามเดือน บันทึกกิจวัตรที่ทำในแต่ละวันซึ่งบางครั้งก็เว้นช่วงห่างเป็นสัปดาห์ เกือบทั้งหมดไม่มีการระบุวันเดือนปีดังเช่นบันทึกประจำวันทั่วไป แต่จะแบ่งช่วงตอนโดยใช้หัวเรื่องว่า Linda

in Yöremanie (1) (2) (3) (4) เรียงตามลำดับ ภาษาที่ใช้ในเรื่องเป็นภาษาพูด มีการใช้ภาษาแสลงและคำหยาบอยู่ค่อนข้างมากหากเทียบกับหนังสือตามมาตรฐานทั่วไป

Elicsan⁹ ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ประกาศตนอย่างเปิดเผยว่าเป็นเชกส์ทัวริสต์ ที่เดินทางเข้าออกประเทศไทยมานับสิบปี ข้อมูลจากหนังสือเล่มนี้บ่งชี้ว่า ผู้เขียนไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นใดเป็นงานประจำ นอกจากการทำเว็บไซต์ เขียนหนังสือเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยและโดยเฉพาะเกี่ยวกับหญิงขายบริการไทยซึ่งน่าจะเป็นแหล่งรายได้ของเขาด้วย ทั้งนี้ ผู้เขียนอ้างว่าหนังสือของเขาได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้อ่านที่ซื้อหนังสือจากร้านหนังสือออนไลน์ Amazon

Elicsan พบ Linda ซึ่งเป็นหญิงขายบริการประเภท ‘ฟรีแลนซ์’ บนถนนคนเดินในพัทยา Elicsan ชวน Linda ไปประเทศเยอรมนีหลังจากที่มีเพศสัมพันธ์กันเป็นครั้งแรก

[...] Es wird der allerbeste Fick meines Lebens. Whow! Ich kenne sie jetzt schon genau sechs Stunden. Also frage ich: „Kommst du mit nach Berlin?“ „Ja, ich will.“, sagt sie.

(Elicsan, 2003: 5)

[...] มันเป็นการเอาที่เยี่ยมที่สุดในชีวิตของผมเลยทีเดีย วว! เอาละตอนนี้ผมรู้จักเธอมาเป็นเวลาหกชั่วโมงปะพอดิ ผมเลยถามเธอว่า: “ไปเบอร์ลินด้วยกันไหม” “ไป อยากไป” เธอตอบ

เห็นได้ชัดว่าการชวน Linda ไปประเทศเยอรมนีด้วยนั้นมีแรงจูงใจจากความพึงพอใจทางกามารมณ์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนเหตุผลในการที่ Linda ตกลงใจไปประเทศเยอรมนีทันทีที่ถูกชวนนั้น แม้ไม่ได้กล่าวไว้ชัดเจนในหนังสือ แต่ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นผ่านปฏิกิริยาของ Linda ที่มีต่อคำชักชวนแล้วว่า สำหรับหญิงขายบริการไทย การที่มีลูกค้ายื่นข้อเสนอให้ไปต่างประเทศด้วยนั้นน่าจะเป็นโชคดียิ่งจนไม่

⁹ Elicsan มีอีกนามปากกาหนึ่งคือ Timo Schelm

ต้องใช้เวลาในการไตร่ตรองแม้แต่น้อย ไม่เพียงแต่ตัว Linda เองเท่านั้น ผู้เขียนยังนำเสนอภาพแม่ของ Linda ที่แสดงความกระตือรือร้นอย่างเห็นได้ชัดในการพยายามช่วยเหลือให้ Linda ได้ไปประเทศเยอรมนีโดยเป็นธุระช่วยจัดหาเอกสารในการขอวีซ่าให้อย่างเร่งด่วนและใช้เวลาถึงสิบสองชั่วโมงนั่งรถทัวร์จากอีสานมาพัตยา นำเอกสารนั้นมาให้ด้วยตนเองทันทีเพื่อให้ Linda สามารถยื่นเรื่องขอวีซ่าได้ทันเวลา

เรื่องราวที่ดำเนินไปต่อจากนั้น ทำให้เราเห็นชัดเจนยิ่งขึ้นเรื่อยๆว่าความสัมพันธ์ของทั้งสองไม่ใช่ความสัมพันธ์ของคนสองคนที่มีความเท่าเทียมกันมาตั้งแต่แรกเริ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและขายบริการยังถือเป็นเพียงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า Elicsan เริ่มมีอำนาจเหนือกว่าอย่างเห็นได้ชัดหลังจากที่ตกลงกันแล้วว่าจะให้ Linda ไปประเทศเยอรมนี เพราะนับจากนาที่นั้น Elicsan ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ลูกค้าที่ทำให้ Linda มีรายได้ แต่ Elicsan ได้กลายเป็นความหวัง เป็นโอกาสของ Linda ที่จะได้ปลดปล่อยตัวเองออกจากสถานภาพของหญิงขายบริการและก้าวเข้าสู่สถานภาพใหม่

สิ่งแรกที่ Elicsan ทำหลังจากตกลงกันแล้วว่าจะให้ Linda ไปประเทศเยอรมนีคือ เปลี่ยนชื่อของเธอ

[...] YUPHA heißt jetzt LINDA. Das kam so: Marko und mir hat der Name YUPHA nicht so besonders zugesagt. Das kann man auch schlecht rufen. Daher haben wir uns neue Namen ausgedacht. [...] Marko fand „Udo“ toll. Ich sag: „Das ist doch ein Jungennamen.“ Er: „Ist doch egal.“ Ja, er ha recht, ist doch scheißegal. Aber dann fand ich doch Linda am Besten. YUPHA wird rangerufen und die Entscheidung wird ihr mitgeteilt. Sie nickt ab und verzieht sich wieder zu den anderen Mädels.

(Elicsan, 2003: 6)

[...] ตอนนี้อยู่ Yupha ชื่อ Linda แล้ว คือมันเป็นอย่างนี้ มาร์โคกับผมไม่ค่อยถูกใจชื่อ Yupha เท่าไหร่ เรียกก็ยาก เราเลยช่วยกันคิดชื่อ

ใหม่ให้ [...] มาร์โคว่าให้ชื่อ 'อูโต' น่าจะดี ผมท้วงว่า “นั่นมันชื่อผู้ชาย” มันบอก “ไม่เห็นเป็นไร” จริงของมัน ไม่เห็นแมงจะเป็นไรเลย แต่ไปๆมาๆผมชอบชื่อ Linda ที่สุด Yupha ถูกเรียกให้มารับรู้ว่าเราลงความเห็นว่าง เธอพยักหน้ารับแล้วก็เดินกลับไปเข้ากลุ่มกับพวกผู้หญิงคนอื่นตามเดิม

ชื่อเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนและอัตลักษณ์แห่งปัจเจกชน Elicsan อาจมิได้มีเจตนาที่จะแสดงอำนาจก็จริง แต่สำนักแห่งความเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่านั้นมิได้อยู่แน่นอน จึงทำให้เขานึกอยากจะเปลี่ยนชื่อของ Yupha เป็น Linda ก็กระทำไปตามอำเภอใจ ไม่แม้กระทั่งจะถามเธอว่า เธอพอใจกับชื่อใหม่นี้หรือไม่ Yupha ถูกเรียกมาเพียงเพื่อให้รับรู้การตัดสินใจเท่านั้น สิ่งนี้ทำให้นึกเชื่อมโยงไปถึงอดีตที่นายทาสอเมริกันจะเป็นผู้ตั้งชื่อให้ทาสอัฟริกันของตน Yupha ไม่มีท่าทีต่อต้านหรือไม่เห็นด้วย แต่เธอจะคิดหรือรู้สึกอย่างไรนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีใครสนใจที่จะกล่าวถึง อยากรู้ก็ตาม ในส่วนของ Yupha การยอมรับชื่อ 'Linda' เป็นชื่อใหม่โดยไม่มี การตั้งคำถาม อาจมองได้ว่าเป็นการตอรองหรือการยอมจำนนได้ทั้งสองอย่าง เราอาจตีความว่า เธอไม่เห็นความสำคัญของการรักษาชื่อเดิมไว้เพราะรู้ว่าตัวตนของเธอไม่ได้ขึ้นอยู่กับชื่อซึ่งเป็นเพียงสิ่งสมมติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาชีพของเธอ เธออาจเคยเปลี่ยนชื่อตามใจลูกค้ามานับครั้งไม่ถ้วนแล้วก็ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เธอต้องการ แต่ถ้าหากจะตีความในอีกแบบหนึ่ง การยอมรับชื่อใหม่อาจถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของการยอมจำนนต่ออำนาจที่เหนือกว่า ซึ่งในกรณีหลังนี้ กลับมีความย้อนแย้งระหว่างการยอมจำนนต่ออำนาจกับความตั้งใจที่จะเป็นอิสระหลุดพ้นจากความเป็นหญิงขายบริการที่เป็นอยู่ หากการแสวงอิสระภาพต้องเริ่มต้นด้วยการยอมจำนนต่ออำนาจเสียแล้ว ก็น่าจะเป็นสัญญาณเตือนว่าความปรารถนาของเธออาจจะกลายเป็นจริงได้ยาก

แต่ Linda คงไม่ได้สำเหนียกถึงสัญญาณดังกล่าว สำหรับเธอ การไปประเทศเยอรมนีคือโอกาสที่เธอจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในขณะที่อยู่เบอร์ลิน Linda พยายามกำหนดอัตลักษณ์ของเธอเองเสียใหม่ เธอเป็นหญิงคนรัก (girlfriend) ของ Elicsan ไม่ใช่หญิงขายบริการอีกต่อไป เห็นได้จากพฤติกรรมและการใช้ชีวิตประจำวันของเธอในประเทศเยอรมันซึ่งนอกจากการให้ความสุขทางเพศแล้ว เธอยังพยายามทำหน้าที่

แม่บ้านที่ดี ตั้งแต่วันแรกที่ไปถึง เธอก็ลงมือทำความสะอาดครัว ทำอาหารทั้งสามมื้อเป็นกิจวัตร เลิร์ฟกาแพถึงเตียงในยามเช้า เป็นที่น่าสังเกตว่า Linda กำลังใช้บรรทัดฐานของสังคมปิตาธิปไตยในการทำหน้าที่ภรรยาหรือหญิงคนรักที่ดี แต่เป็นที่น่าสนใจว่า แม้ว่า Elicsan จะยินดีรับการบริการอย่างพึงพอใจ แต่สิ่งนั้นไม่ใช่สาระสำคัญของการที่เขาพา Linda มาเยอรมัน

นอกจากนี้ Linda ยังไม่เคยเรียกร้อง‘ค่าตัว’จาก Elicsan เธอรับเพียงค่าใช้จ่ายส่วนตัวเล็กน้อยที่เขาหยิบยื่นให้เท่านั้น และพยายามหารายได้ให้ตัวเองด้วยการแบกขวดเปล่าไปคืนซูเปอร์มาเก็ตเพื่อจะได้เงินค่ามัดจำขวด รับจ้างดูแลเด็ก และรับจ้างทำความสะอาดห้องพักของเพื่อนบ้านที่อยู่ในละแวกนั้น ทั้งยังตอกดีใจที่สามารถเป็นฝ่ายออกเงินเลี้ยง Elicsan ได้บ้างเป็นครั้งคราวเมื่อไปเที่ยวด้วยกัน การกระทำทั้งหมดนี้น่าจะเป็นความพยายามอีกอย่างหนึ่งของ Linda ที่จะดิ้นรนให้พ้นจากสถานภาพของหญิงขายบริการและสามารถใช้ชีวิตอยู่กับ Elicsan อย่างคนที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

[...] Thorsten erzählt mir noch, was die Mädels so am Wochenende bequatscht haben [...] (Linda teilt mir solche Dinge ja nicht mit.) Dabei erfahre ich, dass LINDA die Kohle scheißegal ist die sie am Ende von mir bekommt oder nicht bekommt. Sie erwarte wohl ehe kein Geld von mir, da sie ja mein Girlfriend sei und hier keinen Schwuttenjob mache. Sie hat SU erzählt sie liebe mich und Geld spiele daher in diesem Fall für sie keine Rolle. Sie wolle mich aber auf jeden Fall irgendwann heiraten. Aus Liebe! Hey, interessant zu wissen. Coole Story!

(Elicsan, 2003: 86)

[...] Thorsten ยังเล่าให้ผมฟังอีกว่า พวกผู้หญิงจ้ออะไรกันบ้างเมื่อตอนสุดสัปดาห์ [...] (เรื่องพวกนี้ Linda จะไม่เล่าให้ผมฟังหรอก) ผมก็เลยได้รู้ว่า Linda ไม่สนเลยว่าท้ายสุดเธอจะได้เงินจากผมหรือเปล่า

เธอไม่ได้หวังเงินจากผม เพราะเธอเป็นแฟนผม ไม่ได้มารับจ๊อบขายตัวที่นี้ เธอบอก Su ว่า เธอรักผม เพราะฉะนั้นในกรณีของเรา เงินไม่ใช่เรื่องสำคัญ เธอจะแต่งงานกับผมให้ได้ในวันใดวันหนึ่งข้างหน้า แต่งงานด้วยความรัก เฮ้! น่าสนใจดีนี่ cool story!

Linda บอกเล่าความรู้สึกและความตั้งใจของเธอให้ภรรยาของ Thorsten ซึ่งเป็นเพื่อนของ Elicsan ได้รับทราบ และ Thorsten ก็ได้เล่าต่อให้ Elicsan ฟังอีกทอดหนึ่งว่า Linda คิดอย่างไร ซึ่งอันที่จริงอาจจะเป็นเจตนาของ Linda เองก็ได้ที่จะให้ Elicsan ได้รับความคิดดังกล่าว Linda ใช้คำว่า 'ความรัก' เป็นเครื่องมือในการต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ อันได้แก่ สถานภาพของการเป็นคนรัก แต่น่าเสียดายที่ 'ความรัก' เป็นเครื่องมือที่ใช้ไม่ได้ผลในกรณีนี้ ปฏิกริยาคล้ายเยาะหยันของ Elicsan เป็นเครื่องบ่งชี้ได้เป็นอย่างดีว่า จุดยืนของ Elicsan ในความสัมพันธ์ระหว่างเขากับ Linda ห่างไกลจากความสัมพันธ์ฉันคนรักมากมาย คำว่าความรัก การแต่งงาน จึงกลายเป็นเรื่องน่าขำสำหรับเขา อันที่จริง Elicsan มีความชัดเจนมาโดยตลอดว่า สิ่งที่เขาคาดหวังจาก Linda คือการบริการเยี่ยงโสเภณี และได้แสดงออกให้เห็นชัดเจนทั้งทางวาจาและพฤติกรรม ซึ่งจะเห็นได้จากข้อความตอนหนึ่งที่จะยกมาเป็นตัวอย่างต่อไปนี้

Sex. Gibt's nicht viel zu sagen. Läuft rund, Zwischendurch hatte ich mal das Gefühl, da lässt der Service und die Motivation etwas nach (kann mich aber getäuscht haben).
(Elicsan, 2003: 60)

เรื่องเซ็กส์ ก็ไม่มีอะไรให้พูดถึงมากนัก ไปเรื่อยๆ บางครั้งผมก็รู้สึกบ้างเหมือนกันว่า บริการชักจะแยลง ดูไม่ค่อยจะกระตือรือร้นซักเท่าไร (ผมอาจจะรู้สึกไปเองก็ได้)

สังเกตได้ว่า Elicsan จะใช้ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในธุรกิจขายบริการเสมอเมื่อพูดถึง Linda หรือการมีเพศสัมพันธ์กับเธอ เช่น คำว่า service หรือคำว่า blowjob เป็นต้น ส่วน Linda ตอบโต้กลับเมื่อถูกตำหนิในเรื่องนี้ว่า

“This is not same same Pattaya, here is Berlin.”

(Elicsan, 2003: 60)

ในฐานะคนรัก Linda คิดว่าตนเองน่าจะมีสิทธิ์ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์บ้างหากตนไม่พร้อม แต่เธอคิดไปเองว่าสถานภาพของตนนั้นเปลี่ยนไปจากเดิมเมื่อครั้งอยู่พัทยา Elicsan ตอกกลับด้วยคำพูดที่ทำให้ Linda เข้าใจแจ่มชัดว่า ไม่ว่าจะเป็นที่พัทยาหรือเบอร์ลิน เธอก็เป็นเพียงโสเภณีคนหนึ่งไม่เคยเปลี่ยนแปลง

[...] “If you have problem with sex I should send you back to low-season in Pattaya. Maybe you like short-times more...I am sure MARKO has in SUSIBAR good job for you. I will call him.”

(Elicsan, 2003: 60)

และเมื่อ Elicsan ยกหูโทรศัพท์ Linda ก็แสดงความยอมจำนนและยอมรับสถานภาพที่ Elicsan กำหนดให้โดยไม่โต้แย้งอีกต่อไป

Griff zum Telefon, aber da verschwand Klein-Elicsan schon in ihrem Mund [...]

(Elicsan, 2003: 60)

เพียงแคยกหูโทรศัพท์ เจ้า Elicsan น้อย ก็หายเข้าไปอยู่ในปากเธอเรียบร้อยแล้ว

การปะทะกันทำนองนี้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทุกครั้งจะจบลงด้วยการยอมจำนนของ Linda ซึ่งจะหันกลับมาทำตัว ‘น่ารัก’ ได้อีกสักพัก ก่อนที่จะมีปัญหากันอีกด้วยสาเหตุเดิมๆ อันที่จริง ไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจแม้แต่น้อยที่ Linda จะมีอารมณ์ที่แหว่งไกวไปมาตลอดเวลาที่อยู่ในเยอรมัน วิธีที่ Elicsan ปฏิบัติต่อเธอ เช่น การข่มขู่ว่าจะส่งกลับประเทศไทย การบังคับให้ยอมจำนนและต้องปรนเปรอความสุขทางเพศให้ตามที่ฝ่ายชายต้องการทั้งที่ขัดแย้งกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองน่าจะสร้างความขมขื่นให้

เธอมีใช้น้อย ที่เลวร้ายไปกว่านั้นก็คือ การไม่ได้รับอนุญาตให้แสดงอารมณ์ขุ่นมัว ไม่พอใจหรือแม้กระทั่งแสดงอารมณ์เศร้าซึมเพราะแทนที่จะได้รับความเห็นใจ กลับยิ่งจะทำให้ Elicsan แสดงความไม่พอใจในตัวเธอมากขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตามเห็นได้ชัดว่า Linda ยังไม่ยอมรับความจริงว่าเธอกำลังพ่ายแพ้และพยายามหลอกตัวเองต่อไป เพราะไม่ว่า Elicsan จะแสดงออกชัดเจนอย่างไรถึงจุดยืนของเขาต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน เธอก็ยังยืนยันว่า

“There is a different. She stay here for working and I am your girlfriend.” (หมายเหตุ: พิมพ์ตัวสะกดตามต้นฉบับ)

(Elicsan, 2003: 98)

she ในตัวอย่างข้างต้นคือ หญิงไทยในเยอรมันอีกคนหนึ่ง Linda รู้จักและได้รับรู้มาว่าเธอได้เงินจำนวนมากจากผู้ชายที่เธออยู่ด้วย Linda ต้องการจะสื่อว่าเธอไม่จำเป็นต้องได้รับเงินจำนวนมากๆจาก Elicsan เนื่องจากเธอไม่ได้มา 'หากิน' ที่เยอรมัน

การไม่ยอมรับความจริงและไม่ยอมละทิ้งความหวังทำให้ Linda พยายามทำตัวสดชื่นรื่นเริงให้เป็นที่พอใจของ Elicsan แต่ก็ไม่สามารถทำได้ตลอด อาจเป็นเพราะความรู้สึกโกรธแค้นที่ไม่ได้รับการยอมรับในสถานภาพที่เธอต้องการทำให้เธอปั่นปิ้งเยินชา และความท้อแท้เหน็ดเหนื่อยกับการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพที่ดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ทำให้เธอเศร้าซึม ทั้งนี้ยังมีได้กล่าวถึงความรู้สึกแปลกแยกที่เธอมีต่อสถานที่ สังคมและภาษาที่ไม่คุ้นเคย ในที่สุด Linda ก็ต้องกลับประเทศไทยเร็วกว่าที่ได้ตั้งใจไว้แต่เดิม เพราะ Elicsan ลงความเห็นเห็นว่า เธอเป็นผู้หญิงเจ้าปัญหา อารมณ์แปรปรวน ซึมเศร้าหรือแองอนโดยไร้เหตุผล และเป็นคนที่เขาอยู่ด้วยแล้วไม่มีความสุข

จุดยืนของ Elicsan ไม่เคยเปลี่ยนแปลง สำหรับเขา Linda เป็นเพียงโสเภณีคนหนึ่ง Linda ถูก Elicsan ส่งตัวกลับเพราะทำผิดกฎของการเป็นโสเภณีโสเภณีมีหน้าที่ให้ความสุขแก่ผู้ชายเท่านั้น ไม่มีสิทธิ์ปฏิเสธ ไม่มีสิทธิ์แม้กระทั่งจะอารมณ์เสียหรือเศร้าซึม Elicsan พา Linda มาเยอรมันเพื่อสร้างความสุขให้กับเขา หาก

เธอไม่เต็มใจทำหรือทำไม่ได้ด้วยเหตุผลใดก็ตาม ก็ไม่ใช่หน้าที่ของเขาที่จะต้องพยายามเข้าใจเธอ แม้แต่ในฉากสุดท้ายที่สนามบินก่อนที่ Linda จะขึ้นเครื่องกลับประเทศไทย เราก็ยังสามารถมองเห็นจุดยืนดังกล่าวที่แฝงอยู่

Bis zum Schluss fragt sie nicht nach Geld. Ich kann es kaum glauben. [...] Die bringt es fertig und steigt mit ihren vom Taschengeld und vom Putzen beim Nachbarn zusammengesparten 60 Euro in den Flieger. [...] dann wendet sie sich ab und geht... ich greife noch ein letztes Mal nach ihr und drücke ihr gleichzeitig einen Briefumschlag in Hand. "LINDA, you need money!" Sie schluchzt: "I need you!" (Elicsan, 2003: 117)

แม้จนกระทั่งถึงนาทีสุดท้ายเธอก็ไม่ได้ถามถึงเงินเลย ผมแทบไม่อยากจะเชื่อ [...] เธอทำได้จริงๆที่จะเดินขึ้นเครื่องไปโดยมีเงินติดตัวไป 60 ยูโรซึ่งเป็นเงินของเธอเองที่เก็บหอมรอมริบจากเงินค่าใช้จ่ายส่วนตัวเล็กๆน้อยๆที่ผมให้รวมกับเงินที่ได้จากที่ไปรับจ้างทำความสะอาดให้กับเพื่อนบ้าน [...] แล้วเธอก็หมุนตัวเพื่อจะเดินจากไป ผมคว้าเธอไว้เป็นครั้งสุดท้ายแล้วยัดซองจดหมายซองหนึ่งใส่มือเธอ "Linda, you need money!" เธอสะอื้นฮัก "I need you!"

ในความสัมพันธ์ของ Elicsan กับ Linda อาจกล่าวได้ว่าเงินเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่สามารถใช้เป็นเครื่องยืนยันอัตลักษณ์ของ Linda Linda ใช้เงินเป็นเครื่องยืนยันว่าตนเองไม่ใช่โสเภณี โดยการไม่เรียกร้องเงินค่าตัวจาก Elicsan และพยายามหารายได้จากการทำงานอย่างอื่น ส่วน Elicsan ก็ใช้เงินเป็นเครื่องยืนยันสถานภาพความสัมพันธ์ของเขากับ Linda เช่นกัน ด้วยเหตุใด Elicsan จึงรอจนถึงนาทีสุดท้ายแล้วจึงค่อยยื่นซองเงินให้ Linda ทั้งที่ สามารถให้ได้ก่อนหน้านั้นเมื่อใดก็ได้ เป็นไปได้หรือไม่ที่เขากำลังรอให้ Linda เอ่ยปากขอ เพื่อที่จะยืนยันว่าอัตลักษณ์ที่เขากำหนดให้ Linda เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ความสัมพันธ์ของทั้งสองเป็นเสมือนเกมการต่อสู้ในการช่วงชิงอำนาจในการกำหนดอัตลักษณ์ของ Linda ในความสัมพันธ์

ของเขาทั้งสอง Elicsan เกือบจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้เมื่อ Linda หมุนตัวเดินจากไปโดยไม่พูดถึงเงิน แต่การที่เขาขัดเขียด ซองเงินใสมือ Linda จนได้ แม้มองดูเผินๆอาจคล้ายเป็นความใจดีหรือความรู้สึกผิดที่ส่ง Linda กลับบ้านทั้งที่เธอไม่เต็มใจ แต่ถ้าหากมองในอีกมุมหนึ่ง การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการช่วงชิงชัยชนะของ Elicsan ในการกำหนดอัตลักษณ์ของ Linda และเป็นสัญลักษณ์ที่บอกให้ผู้อ่านรู้ว่า ในท้ายที่สุด Linda คือผู้พ่ายแพ้ในเกมนี้

สิ่งที่น่าสะเทือนใจคือ ตลอดการดำเนินเรื่องเราไม่เคยรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึกอันแท้จริงของ Linda เลย เธอมีเพียงบทพูดสั้นๆที่เป็นภาษาอังกฤษ กระต่อนกระแท่น เรื่องราวของเธอถูกถ่ายทอดผ่านมุมมองของผู้อื่นตลอดเวลา แม้แต่ความฝันที่จะเป็นหญิงคนรักหรือแต่งงานกับ Elicsan ก็ยังถูกถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าต่อๆกันมาหลายทอดจนในท้ายที่สุดกลับกลายเป็นถ้อยคำที่ฟังดูน่าตลกขบขันสำหรับ Elicsan ผู้หญิงอย่างลินดาไม่มีโอกาสที่จะได้เป็นผู้เล่าเรื่องแม้จะเป็นเรื่องของตัวเองก็ตาม

ส่วนเรื่องเล่าของ Elicsan ก็ดูเหมือนจะมีความขัดแย้งกันเองอยู่หลายอย่าง ในฐานะผู้ที่ถือว่าตัวเองเป็นผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการกำหนดความสัมพันธ์ เขายืนยันที่จะปฏิเสธสถานภาพหญิงคนรักของ Linda และแสดงความไม่เชื่อถือในคำพูดที่ Linda บอกกับเพื่อนของเขาว่าเธอรักเขา แต่ในขณะเดียวกัน ในฐานะผู้เล่าเรื่อง อาจจะเป็นความภูมิใจและการตอบสนองอัตโนมัติของตัวเอง ที่ทำให้ Elicsan พยายามทำให้ผู้อ่านเชื่อว่า ความรู้สึกของ Linda ที่มีต่อเขาเป็นความรัก ความจริงใจที่ไม่เกี่ยวข้องกับเงิน ด้วยการสร้างบรรยากาศเศร้าซึ่งโรแมนติคในฉากแห่งการจากลาที่สนามบิน อันที่จริง ไม่มีผู้ใดสามารถหยั่งรู้ได้ ว่า 'ความรัก' ของ Linda ที่มีต่อ Elicsan เป็นสิ่งที่มีอยู่จริงหรือไม่ และคำพูดที่เธอกล่าวกับ Elicsan ว่า "I need you!" นั้นมีความหมายว่า เธอต้องการ Elicsan เพราะเธอรักเขาหรือเพราะว่าเขาเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับเธอในการที่จะหลุดพ้นออกจากอาชีพหญิงบริการกันแน่

อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่สามารถสรุปได้ชัดเจนคือ *Die importierte Thailänderin* เป็นงานเขียนเยอรมันอีกเล่มหนึ่งที่ต้องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยใน

บทบาทและสถานภาพของหญิงขายบริการ และพยายามที่จะตอกตรึงตัวละครหญิงไทยไว้กับบทบาทและสถานภาพดังกล่าวโดยไม่นำพาต่อการตอรองของตัวละครหญิงไทยที่ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อขอกำหนดอัตลักษณ์ให้แก่ตนเอง

4.2.3.2 Ning: หญิงผู้ถูกยึดสิทธิ์ในการเป็นแม่และเมีย

Ning เป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง *Der Sohn der Tänzerin*¹⁰ เธอมีอาชีพเป็นนักเต้นระบำเปลื้องผ้าที่บาร์แห่งหนึ่งในเมืองพัทยา ตัวบทนำเสนอให้ Ning เป็นผู้หญิงที่มีความงามและมีเสน่ห์เข้ายวนอย่างมากจนกระทั่งสามารถมัดใจ Götz นายทหารหนุ่มใหญ่เยอรมันซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายของเรื่องได้ในทันทีที่เขาได้เห็นเธอเป็นครั้งแรกในขณะที่เธอเต้นโชว์อยู่บนเวที จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์เกิดขึ้นเมื่อ Ning เป็นฝ่ายเดินเข้ามาหา Götz ตัวบทแสดงให้เห็นว่า Götz เป็นชายหนุ่มที่ไม่คุ้นเคยกับการมีปฏิสัมพันธ์กับหญิงบริการ เขาจึงรู้สึกสะทกสะท้านกับการ 'รุก' ของ Ning ราวกับเป็นหนุ่มน้อย

¹⁰ Heinrich Peuckmann ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ได้กล่าวกับผู้วิจัยในการสัมภาษณ์และได้เขียนไว้ในหน้าเว็บไซต์ของตัวเอง (<http://www.heinrich-peuckmann.de>) ว่า *Der Sohn der Tänzerin* เป็นงานเขียนที่มีเค้าโครงเรื่องจากชีวิตจริงของ Erik Kothny บิดาเลี้ยงของ Wiradech Kothny เด็กชายชาวไทยที่ไปเติบโตที่เยอรมันและได้กลายเป็นนักกีฬาฟันดาบทีมชาติเยอรมันที่มีชื่อเสียง โดยสามารถชนะการแข่งขันได้รับเหรียญทองแดงในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกปี ค.ศ. 2000 ที่เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย Peuckmann ยืนยันว่า Erik Kothny เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความรักระหว่างเขากับอดีตภรรยาชาวไทยซึ่งเป็นแม่ของ Wiradech ให้เขาฟังอย่างละเอียด อย่างไรก็ตาม ตัวตนและความรู้สึกนึกคิดทั้งหมดของตัวละครเป็นสิ่งที่ไปตามจินตนาการของเขาซึ่งเป็นผู้แต่ง ในการศึกษางานเขียนชิ้นนี้จึงเป็นเรื่องยากอย่างยิ่งที่จะแยกแยะว่าเหตุการณ์ต่างๆในเรื่องนั้น เรื่องใดเป็นเรื่องจริงและเรื่องใดเป็นเรื่องแต่ง ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ตัวงานจะวิเคราะห์จากสิ่งที่ปรากฏอยู่ในตัวบทในฐานะเรื่องแต่งโดยไม่คำนึงถึง 'เรื่องจริง' ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องหลังของงานเขียนชิ้นนี้แต่อย่างใด เรื่องย่อของนวนิยายเรื่องนี้มีดังต่อไปนี้ Götz นายทหารหนุ่มใหญ่ชาวเยอรมันตกหลุมรัก Ning นางระบำเปลื้องผ้าชาวไทยซึ่งทำงานอยู่ในบาร์แห่งหนึ่งที่พัทยา หลังแต่งงานเขาจึงได้ค้นพบว่า Ning มีลูกชายวัยสามขวบชื่อ Roy เขาตัดสินใจรับเด็กไปเลี้ยงที่เยอรมันด้วย ดูเหมือนครอบครัวใหม่นี้จะมีความสุขพอสมควร จนกระทั่ง Götz พบความจริงอีกอย่างหนึ่งว่า Ning ติดการพนันอย่างหนัก การพนันสร้างปัญหารุนแรงจนเขาต้องส่ง Ning กลับเมืองไทยในทันที โดยเขายังคงเอาตัว Roy ไว้ที่เยอรมันและเลี้ยงดูด้วยความรักจนกระทั่ง Roy เติบโตและได้เป็นนักกีฬาฟันดาบทีมชาติเยอรมัน ในระหว่างนั้น Götz แต่งงานใหม่กับ Sonja หญิงชาวเยอรมันและมีลูกสาวร่วมกันหนึ่งคน ทั้งหมดอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ส่วน Ning กลับไปทำงานที่พัทยา ดังเดิม

Er hatte ein Gefühl wie bei seinem ersten Rendezvous. [...], dann streckte sie ihren rechten Arm vor und bewegte ganz leicht die Finger.

Komm, sollte das heißen. [...] Jetzt wollen wir ausführen, was wir in Gedanken schon vollzogen haben. Aber das sagte sie nicht, das deutete sie mit der leichten Bewegung ihrer Finger an.

Er konnte gar nicht anders als aufzustehen und fühlte im selben Moment, dass sie ihn an die Hand nahm. Sie zog ihn auf die Tanzfläche, schmiegte sich an ihn, begann, sich im Rhythmus der Musik zu bewegen [...]

(Peuckmann, 2008:21)

เขารู้สึกเหมือนตอนออกเดทเป็นครั้งแรก [...], เธอยื่นแขนขวาออกมา ข้างหน้า ขยับนิ้วเพียงเล็กน้อย

มาเถอะ เธอหมายความว่าอย่างนั้น [...] ตอนนี้เราจะมาลงมือทำสิ่งที่ เราได้ทำไปเรียบร้อยแล้วในความคิดของเรา เปล่า เธอไม่ได้พูด ออกมาหรอก เธอบอกเขาด้วยอาการขยับนิ้วเพียงบางเบา

ชายหนุ่มไม่อาจจะทำอะไรอย่างอื่นได้นอกจากจะลุกขึ้นยืนและรู้สึกใน ขณะเดียวกันนั้นว่าเธอยื่นมือมาจับมือของเขา ดึงเขาออกไปที่ฟลอร์เต้นรำ เบียดกาย แนบเขา และเริ่มเคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะดนตรี

จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ของคนทั้งสองนอกจากจะเกิดจากความพึง พोजใจของ Götz ที่มีต่อเรือนร่างของ Ning เป็นสำคัญแล้ว วิธีการนำเสนอของตัวบทยัง ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกคล้ายกับว่า Ning กำลังรำยมนต์สะกด Götz ด้วยอำนาจลึกลับที่ ชายหนุ่มไม่อาจต้านทานได้ ในระหว่างการเต้นรำทั้งสองพูดคุยกันเพียงแค่ว่าไม่ก็ประโยค แต่ Ning สามารถใช้ภาษากายกระตุ้นความปรารถนาของ Götz ให้แรงกล้าขึ้นเรื่อยๆ ทันทีที่ Götz เริ่มรู้ตัว เขาพยายามใช้เหตุผลในการบังคับใจตัวเองไม่ให้ดำเนิน

ความสัมพันธ์ต่อไป เป็นไปได้ว่าเขาไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นการซื้อขายหรืออาจรู้สึกว่าการเป็นเหยื่อแห่งการล่อลวงของโสเภณีคนหนึ่ง Götz ตัดใจผลุนผลันกลับโรงแรมในทันที

Er ahnte, was die Frau vorhatte. [...] Sie hatte ihm Zärtlichkeit und Zuneigung demonstriert, aber jetzt, wo er nüchtern darüber nachdachte, wusste er, dass es Teil ihres Jobs war, den sie jeden Abend ausfüllte. Heute mit ihm, morgen mit jemand anderen. [...] Nein, er sollte Realist bleiben, genau das, worauf er immer Wert gelegt hatte, [...]. Nein, so sollte es nicht enden. Das war... Er überlegte. Unmoralisch, wie Pater Bolton das gesagt haben würde?

(Peuckmann, 2008:22)

เขารู้ว่าผู้หญิงคนนี้ตั้งใจจะทำอะไร [...] เธอแสดงให้เห็นถึงความอ่อนโยนและความพึงพอใจที่เธอมีต่อเขา แต่ตอนนี้ เมื่อเขาคิดใคร่ครวญโดยปราศจากความมัวเมา เขาก็รู้ว่า มันเป็นแค่ส่วนหนึ่งของงานที่เธอทำอยู่ทุกคำคืน วันนี้ทำกับเขา พรุ่งนี้ก็ทำกับคนอื่น [...] ไม่ เขาต้องเป็นคนที่มีมองโลกตามความเป็นจริงไม่เพ้อฝัน นั่นแหละ สิ่งที่เขาให้ความสำคัญเสมอมา [...] ไม่ มันไม่ควรจะจบลงอย่างนั้น มันไม่... เขา คิด มันไม่ถูกศีลธรรม อย่างที่บาทหลวง Bolton บอกนั่นแหละ

แม้ว่าในวันต่อมา Götz จะเดินทางออกจากประเทศไทยด้วยความตั้งใจ มั่นว่าจะไม่มีวันหวนกลับมาอีก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะสามารถหลุดพ้นจากบ่วงเสน่ห์ของ Ning ได้ เพราะเขาเฝ้าแต่วนเวียนคิดถึงเธอตลอดเวลา

Das Wort Sünde hatte er seltsam berührt, [...]. Er hatte das Bild der Tänzerin plötzlich klar vor Augen gehabt und geglaubt, ihren Körper zu spüren, ihre festen Schenkel, ihren Busen. Sünde, hatte der Pater gesagt. Er hatte Mühe, sich loszumachen von der Gedanken. Es war doch richtig

gewesen, ins Hotel zurückzugehen, hatte er gedacht.

(Peuckmann, 2008:27)

คำว่าบาป กระทบใจเขาอย่างแปลกประหลาด [...] เขาเห็นภาพของนางระบำผู้นั้นลอยอยู่ตรงหน้า รู้สึกราวกับได้สัมผัสเรือนร่างของเธอ เรียวขาตึง ทรวงอกของเธอ บาป บาทหลวงท่านว่าอย่างนั้น เขาพยายามที่จะละความคิดจากเธอ เขาทำถูกแล้วที่กลับโรงแรมไปตอนนี้ เขาคิด

น่าสังเกตว่า อากัปกริยา อารมณ์ความรู้สึกของ Ning ในฉากต่างๆ รวมทั้งตัวตนของ Ning ในความคิดคำนึงของ Götz จะถูกนำเสนอคล้ายเป็นสิ่งที่มึนตึ๋นมา ยา สิ่งที่มีอำนาจครอบงำ การใช้คำว่า 'บาป' ซ้ำๆ อยู่ในตัวบทที่กล่าวเชื่อมโยงถึง Ning เน้นย้ำถึงความเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายซึ่งควรจะต้องหลีกเลี่ยง ความรู้สึกของ Götz เป็นความรู้สึกที่ผสมผสานระหว่างความปรารถนาและความรังเกียจ Ning และ Götz ถูกนำเสนอในลักษณะที่เป็นคู่ตรงกันข้ามอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ Ning เป็นตัวแทนของหญิงตะวันออกซึ่งตัวบทนำเสนอให้มีภาพลักษณ์ที่ผูกติดกับเรื่องของอารมณ์ มึนตึ๋นมา ยา และความบาป Götz เป็นตัวแทนของชายตะวันตกที่ยึดมั่นในความเป็นจริง เหตุผลและศีลธรรม แต่ถ้าหากผู้อ่านไม่หลงไปตามการชักจูงของตัวบทก็คงจะเห็นว่า ภาพแทนของ Ning ที่ถูกผูกโยงกับความบาปหรือความชั่วร้ายนั้น อันที่จริงแล้วมิได้เกิดขึ้นจากการที่เธอเป็นหญิงบริการ เพราะถ้าหาก Ning เป็นหญิงบริการที่ฝ่ายชายสามารถกดขี่หรือควบคุมได้ ตัวบทคงจะนำเสนอเธอในฐานะเหยื่อที่น่าสงสารหรือสมควรได้รับความเห็นอกเห็นใจ เป็นไปได้หรือไม่ว่า แท้ที่จริงแล้วสาเหตุที่ทำให้ Ning ต้องถูกทำให้กลายเป็นนางบาปอาจเป็นเพราะว่า Ning ทำตัวเป็นฝ่ายรุกและดูเหมือนจะสามารถทำให้ผู้ชายอ่อนแอและควบคุมชักเชิดผู้ชายได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้ในแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ Ning เป็นผู้หญิงตะวันออก

อย่างไรก็ตาม สำหรับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับฉากข้างต้น เหตุผลเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ต่ออารมณ์ความรู้สึกในที่สุด เมื่อ Götz ทนต่ออารมณ์โหยหาที่เขามีต่อ Ning ไม่ได้ เขาตัดสินใจบินกลับมาประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง

Beim Rückflug nach Bangkok hatte ihn plötzlich die Sorge erfasst, er könnte sie nicht wieder treffen. Immer stärker war diese Sorge geworden, als er sich im Bus Pattaya näherte, so dass er kaum noch ruhig sitzen konnte.

(Peuckmann, 2008:33)

ในระหว่างที่บินกลับมากรุงเทพฯ อยู่ๆเขาก็รู้สึกกังวลขึ้นมาว่า เขาอาจจะไม่ได้พบเธออีกเลยก็ได้ ในระหว่างที่เขานั่งรถบัสใกล้ถึงพัทยา ความหวาดหวั่นนั้นรุนแรงขึ้นทุกที จนกระทั่งเขาแทบจะทนนั่งนิ่งๆไม่ได้

ความรู้สึกกังวลหรือหวาดหวั่นว่าจะไม่มีโอกาสจะได้พบกันอีกเป็นอีกอนุภาคหนึ่งที่ได้บอຍในงานเขียนเยอรมัน โดยทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับหญิงบริการนั้นน่าจะเป็นเพียงธุรกรรมอย่างหนึ่ง เป็นความสัมพันธ์ทางกายที่ฉาบฉวย เริ่มต้นเร็วและจบลงเร็ว แต่ในกรณีที่ความสัมพันธ์แบบการชื้อขายนั้นแปรเปลี่ยนหรือพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ที่มีอารมณ์ความรู้สึกซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้อง ความฉาบฉวยนั้นเองกลับเป็นเงื่อนไขที่กระตุ้นหรือกดดันให้ความสัมพันธ์ต้องพัฒนาไป โดยรวดเร็วกว่าที่ควร จะเป็นด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดทางด้านเวลา ภูมิสำเนาที่ห่างไกลกัน การโยกย้ายแหล่งขายบริการหรือการเปลี่ยนที่ทำงานของหญิงบริการที่เกิดขึ้นได้บ่อยกว่าอาชีพอื่นๆ ล้วนกดดันให้ทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายชายต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็วว่าจะเลือกที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไปหรือไม่ เพราะหากพลาดโอกาสนั้นๆไป ก็มีความเป็นไปได้ว่าจะไม่ได้พบกันอีก ตัวบทมักจะแสดงให้เห็นว่าชายตะวันตกที่ลังเลหรือต้องการเวลาในการตัดสินใจมักจะต้องเผชิญกับความรู้สึกกังวลหรือหวาดหวั่นในทำนองเดียวกับที่ Götz รู้สึกในตัวอย่างนี้

ในที่สุด Götz ก็มีเพศสัมพันธ์กับ Ning จนได้ สำหรับ Götz แล้วมันเป็นการร่วมรักที่เราร้อนแฉะงดงามแตกต่างจากเพศสัมพันธ์กับหญิงคนอื่นๆที่เขาเคยผ่านมานับจากที่เขาหย่าขาดจากภรรยาชาวสเปนของเขา ทว่าหลังจากที่กามกึ่งนั้นเสร็จสิ้นลง Götz กลับคิดเชื่อมโยงเพศสัมพันธ์ระหว่างเขากับ Ning เข้ากับการผจญภัยและการเสี่ยง

ชีวิตในดินแดนสงครามที่เขาเพิ่งประสบมาก่อนที่เขาจะเดินทางกลับมาหา Ning ที่ พัทยา¹¹ ในกรณีนี้เห็นได้ว่า ความรู้สึกของชายตะวันตกอย่าง Götz ที่มีต่อหญิงไทย อย่าง Ning นั้น นอกจากจะเป็นความปรารถนาที่แฝงไปด้วยความรังเกียจดังที่ได้กล่าว มาก่อนหน้านี้แล้ว ยังเป็นความกระหายที่จะได้ผลบุญซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความ หวาดกลัวปะปนอยู่ด้วย ภาพแทนของหญิงไทยที่น่าเสนอนั้นฐานะสิ่งอันตรายถูกนำเสนอ ไว้อย่างแอบแฝงในรูปแบบของจิตใต้สำนึกของ Götz ที่เชื่อมโยงการร่วมเพศกับหนึ่ง เข้ากับการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ

แม้จะเห็นได้ถึงความหวั่นหวาดในจิตใต้สำนึกของ Götz แต่ในเมื่อ อารมณ์รักใคร่ที่รุนแรงกว่า ความสัมพันธ์นั้นย่อมดำเนินต่อไป และเมื่อวาทกรรมเรื่อง ศิลธรรมที่ Götz เคยใช้ในการควบคุมตนเองไม่อาจต้านทานต่อความต้องการทาง ร่างกายได้ ตัวบทก็ใช้วาทกรรมอีกอย่างหนึ่งเพื่อหาทางออกให้กับต้นหาความรักความ ใใคร่ของ Götz ที่มีต่อ Ning และเพื่อที่จะทำให้ความสัมพันธ์ที่ Götz มองว่าผิดศีลธรรมนี้ จะสามารถดำเนินต่อไปได้ วาทกรรมใหม่ที่ถูกยกขึ้นมาใช้ในช่วงจังหวะนี้คือวาทกรรม เรื่องความเมตตาและมนุษยธรรม ตัวบทเปิดช่องทางให้ Götz ได้แสดงออกถึงความมี มนุษยธรรมของตะวันตก ด้วยการให้ Ning เล่าถึงเรื่องราวในอดีตของเธอให้ Götz ฟัง

Oder willst du mit mir nach Deutschland gehen?", hörte er sich plötzlich fragen. Ungläublich sah sie hin an. Einen Moment lang war er über sich selbst erstaunt. [...] Er war doch ein Mensch, der alles genau überlegte. Aber er spürte, dass er nicht anders konnte. Zu sehr hatte ihn ihre Geschichte bewegt, zu sehr hatte ihn ihr Gesichtsausdruck, den sie dabei gehabt hatte, erschüttert.

(Peuckmann, 2008:39)

¹¹ Peuckmann, Der Sohn der Tänzerin, p. 33.

หรือเธออยากจะไปเยอรมันกับฉันไหมล่ะ เขาได้ยินเสียงตัวเองถามออกไป เธอมองเขาอย่างอย่างรู้สึกเหลือเชื่อ ในช่วงขณะหนึ่งชายหนุ่มก็รู้สึกประหลาดใจกับตัวเองเช่นกัน [...] อันที่จริงเขาเป็นคนที่คิดอะไรที่ถ่วงก่อนเสมอ แต่เขารู้สึกว่า เขาไม่อาจทำสิ่งอื่นใดได้นอกจากเอ่ยชวนเธอไปประเทศเยอรมนีด้วยกัน เรื่องราวชีวิตของเธอช่างทำให้จิตใจของเธออ่อนไหว ความรู้สึกที่แสดงอยู่บนสีหน้าของเธอในยามที่เธอเล่าเรื่องราวเหล่านั้นช่างทำให้ใจของเขาสะท้านสะเทือนเสียเหลือเกิน

ตัวบทต้องการแสดงให้เห็นว่า โดยไม่ได้ตั้งตัว Götz กำลังก้าวข้ามพรมแดนความสัมพันธ์แบบผู้ซื้อและผู้ขายไปสู่ความสัมพันธ์อีกระดับหนึ่งด้วยความรู้สึกสงสารที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่ในฐานะผู้อ่าน เราอดที่จะมีข้อกังขาไม่ได้ว่า Götz ตัดสินใจด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรมแต่เพียงอย่างเดียวจริงหรือ ในเมื่อ การตัดสินใจของ Götz เกิดขึ้นในขณะที่เขากำลังรู้สึกอึดอัดอย่างยิ่งกับเพชรสที่ Ning ปรนเปรอให้ ทั้งนี้ ยังมีได้กล่าวถึงชีวิตในเยอรมันของเขาที่ว่างเปล่าและน่าเบื่อหน่ายเสียจนกระทั่งกลายเป็นแรงผลักดันให้เขาเดินทางออกมาท่องโลกเสียชั่วคราวในครั้งนี้ ตัวบทอาจจะกำลังประกอบสร้างตัวละคร Götz ด้านที่เป็นนักมนุษยธรรมโดยอำพราง Götz ด้านที่เป็นชายหนุ่มที่เคยล้มเหลวในชีวิตแต่งงานและกำลังแสวงหาอะไรสักอย่างที่จะมาเติมเต็มความว่างเปล่าในชีวิตที่ว้าเหวของตน

Götz บินกลับเยอรมัน พร้อมคำมั่นสัญญาว่าจะกลับมาหา Ning อีก เยอรมันยังคงเป็นประเทศที่อ้างว้างสำหรับเขาไม่ต่างไปจากเดิม Götz เดินทางกลับมาหา Ning อีกครั้งในฤดูใบไม้ร่วงถัดมา โดยนัดให้ Ning มาพบเขาที่กรุงเทพ เขาไม่ต้องการพบ Ning ที่พัทยา

Gründe für seine Entscheidung hätte er ihr nicht nennen können, es war ein Gefühl gewesen, das ihn dazu veranlasste und das vielleicht sogar mit seinem Vater zu tun hatte.

(Peuckmann, 2008:49)

เขาบอก Ning ไม่ได้เหมือนกันว่า เหตุใดเขาจึงตัดสินใจเช่นนี้ มันเป็นเรื่องของความรู้สึกที่ทำให้เขาให้เธอมาพบเขาที่กรุงเทพแทนที่จะไปพบเธอที่พัทยา และบางทีอาจจะเกี่ยวกับพ่อของเขาด้วยซ้ำไปที่ทำให้เขาทำอย่างนี้

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่า ลึกๆแล้ว Götz รั้งเกียดความเป็นผู้หญิงพัทยาของ Ning เขาปฏิเสธที่จะเห็นเธอในสภาพแวดล้อมที่เตือนเขาให้นึกถึงอาชีพของเธอ การกล่าวถึงพ่อของ Götz เป็นการเน้นความต่างระดับทางชนชั้นของคนทั้งสองให้เด่นชัดยิ่งขึ้น เพราะพ่อของ Götz เป็นนักการทูตผู้ซึ่งไม่มีวันจะยอมรับหากลูกชายของตนกระทำการสิ่งที่ผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่ตนดำรงอยู่ดังเช่นการมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับหญิงบริการอย่างที่ Götz กำลังกระทำอยู่

อย่างไรก็ตาม ทั้งสองก็ได้แต่งงานกัน โดย Ning เป็นฝ่ายเรียกร้องให้ การแต่งงานครั้งนี้เกิดขึ้น ด้วยการอ้างว่า ครอบครัวของเธอไม่มีวันจะยินยอมให้เธอไปอยู่กับเขาที่ประเทศเยอรมนีโดยปราศจากการแต่งงาน ทั้งที่ข้ออ้างของ Ning ฟังดูออกจะเป็นเรื่องน่าขันในเมื่อก่อนหน้านั้น Ning เป็นฝ่ายเล่าให้ Götz ฟังเองว่า ครอบครัวของเธอขายเธอให้กับเจ้าของบาร์คนหนึ่งในพัทยา แต่ดูเหมือนว่า Götz จะไม่ได้ตั้งใจสงสัยในเรื่องนี้แต่อย่างใด ในการเดินทางมาประเทศไทยเป็นครั้งที่สี่ Götz เป็นฝ่ายไปพบ Ning ซึ่งรอเขาอยู่ที่หมู่บ้านของเธอในจังหวัดยโสธรเพื่อประกอบพิธีแต่งงาน

Sie trug einen weiten, dunkelblauen Rock und eine gelbe, hoch geschlossene Bluse. Nichts erinnerte an ihre verführerische Kleidung in Pattaya. [...]

Er zögerte einen Moment mit dem Aussteigen. War er etwa enttäuscht? Ach was, wozu sollte er ihr die Kleidung vorwerfen? Sie trug, was in diesem Dorf üblich war

[...](Peuckmann, 2008:52)

เธอสวมกระโปรงบานสีน้ำเงินเข้มและเสื้อสีเหลืองปิดมิดชิดถึงคอ ไม่มีอะไรสักอย่างที่เตือนให้นึกถึงชุดสวยยั่วชวนของเธอที่พัทยา [...]

เขาลังเลที่จะก้าวลงจากรถ เขากำลังรู้สึกผิดหวังหรือนี้ อะไรกัน
ทำไมเขาจะต้องมานึกบ่นว่าอะไรกับเสื้อผ้าของเธอด้วยนะ เธอก็แค่
แต่งตัวอย่างที่เขาแต่งกันเป็นปกติในหมู่บ้าน [...]

เมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับตัวอย่างก่อนหน้านี้ เราจะเห็นความย้อนแย้ง
บางอย่าง Götz รังเกียจความเป็นหญิงบริการของ Ning ถึงขนาดที่ไม่ยอมไปพบเธอที่
พัทยา แต่พอเขาได้เห็น Ning ในเครื่องแต่งกายแบบหญิงชาวบ้าน เขากลับผิดหวังและ
อยากเห็นเธอในชุดเปิดเปลือยยั่ววนอย่างที่เคยเห็นในพัทยาเสียอีก สิ่งนี้สะท้อนให้เห็น
ได้หรือไม่ว่าแม้เปลือกนอกของ Götz คือความเคร่งเครียดแบบชนชั้นกลางแต่สิ่งที่ถูก
ห่อหุ้มอยู่ภายในคือเลือดเนื้อของผู้ชายที่ต้องการการตอบสนองทางตณหาอารมณ์

หลังพิธีแต่งงาน ในขณะที่ Götz ขับรถพา Ning ออกจากหมู่บ้านเพื่อ
เดินทางกลับเยอรมันนั่นเอง มีเด็กชายตัวเล็กแกรีนคนหนึ่งวิ่งร้องให้ตามหลังรถพลากร่า
ร้องเรียกแม่ไม่หยุด เมื่อนั้นเองที่ความลับของ Ning ถูกเปิดเผยขึ้น ในที่สุด Ning ก็ต้อง
สารภาพออกมาว่า เรื่องราวทั้งหมดที่เคยเล่าให้ Götz ฟังเกี่ยวกับชีวิตของเธอเป็นเรื่อง
โกหก เธอไม่ได้ถูกขายให้กับเจ้าของบาร์ที่พัทยาเพราะครอบครัวกำลังจะอดตายจากภัย
แล้ง แต่พ่อแม่ขายเธอให้ทหารคนหนึ่งเพียงเพราะต้องการให้ลูกสาวพ้นไปจากบ้านเพื่อ
ลดภาระการเลี้ยงดู ส่วนเด็กชายที่วิ่งตามหลังรถมานั้นคือ Roy ลูกชายของเธอ เธอนำ
Roy มาฝากพ่อแม่เลี้ยงไว้เมื่อครั้งที่เธอหนีจากนายทหารผู้นั้นเพราะทนการทารุณขบถ
ไม่ได้ และการที่เธอปกปิดเรื่อง Roy ก็เพราะเธอกลัวว่า Götz จะไม่ยอมแต่งงานกับเธอ
ถ้าหากเขารู้เรื่องนี้เข้า

เห็นได้ว่า ตัวบทต้องการแสดงให้เห็นถึงความป่าเถื่อน ไร้ศีลธรรมและ
ขาดความรับผิดชอบของผู้คนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นพ่อของ Roy พ่อแม่ของ Ning
ซึ่งไม่เพียงแต่ขายลูกสาวเท่านั้นแต่ยังโหดร้ายกับ Roy ผู้เป็นหลานโดยเห็นได้จากการ
เลี้ยงดู Roy ให้อดอยากหิวโหย ร่างกายแคระแกร็นและมีร่องรอยบอบช้ำจากการถูกทำ
ร้ายทั่วตัว แม้แต่ตัว Ning เองก็ถูกประณามว่าปฏิบัติต่อเลือดเนื้อเชื้อไขของตนไม่
แตกต่างจากสิ่งที่พ่อแม่เคยกระทำต่อตัวเธอเอง

Und sie selbst? Was hatte sie daraus gelernt? Nicht viel jedenfalls, denn sie wiederum war bereit gewesen, ihren eigenen Sohn zurückzulassen,[...]

(Peuckmann, 2008:63)

แล้วตัวเธอเองล่ะ ได้เรียนรู้อะไรจากการถูกพ่อแม่ชายบ้าง คงไม่ได้เรียนรู้อะไรมากมายอยู่แล้ว เพราะ Ning ก็พร้อมจะจากไปโดยทิ้งลูกในไส้ของตัวเองไว้ข้างหลังเช่นกัน

Götz ตั้งคำถามกับความเป็นแม่ของ Ning พร้อมๆกับเริ่มไม่แน่ใจในชีวิตแต่งงานของตน

Wie sollte ihre Beziehung weitergehen, wenn sie mit einer Lüge begonnen hatte?

(Peuckmann, 2008:63)

แล้วความสัมพันธ์ของพวกเขาจะเป็นไปอย่างไรต่อไปในเมื่อมันเริ่มต้นขึ้นด้วยการโกหกหลอกลวงเช่นนี้

เมื่อ Ning สังเกตเห็นถึงท่าทีที่เปลี่ยนไปของ Götz สิ่งที่เราทำคือ

Sie lehnte sich an ihn, schmiegte den Kopf an seine Schulter und er genoss die Zärtlichkeit ihrer Hände an seinem Bein. Das war es, weshalb er nach Thailand zurückgefahren war, dachte er. Ihre Zärtlichkeit, die er zu Hause und allein in seiner Wohnung, [...], vermisst hatte.

(Peuckmann, 2008:63)

เธอเอนตัวลงอิงแอบ ชุบชบศีรษะลงที่ไหล่ของเขา Götz ต้มตำความนุ่มนวลอ่อนโยนของมือ Ning ที่วางอยู่บนหน้าขาของเขา สิ่งนี้เองคือ

เหตุผลว่าทำไมเขาถึงกลับมาเมืองไทย เขาคิด ความนุ่มนวลอ่อนโยนของเธอคือสิ่งที่เขาโหยหายามที่เขาอยู่เพียงลำพังที่บ้านของเขา

แม้ตัวบทจะพรรณาลักษณะกิริยาท่าทีของ Ning ให้ดูอ่อนโยนนุ่มนวล คล้ายเป็นธรรมชาติของเธอที่อ่อนน้อมและยอมเป็นรองผู้ชาย แต่เมื่อประมวลเหตุการณ์ทั้งหมดแล้วพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า Ning นั้นไม่ได้อ่อนแอช่วยเหลือตัวเองไม่ได้อย่างที่ Götz คิด แม้เธอจะไร้การศึกษาและยากจน แต่เธอก็ไม่ได้โง่เขลา ตรงกันข้าม ในความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับ Götz ซึ่งมีฐานะ การศึกษาและสถานภาพทางสังคมที่เหนือกว่าเธอทุกอย่าง Ning มีวิธีการต่อรองที่แนบเนียน เจนโลกและรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชายจนกระทั่งสามารถเลือกใช้ปฏิกิริยาตอบสนองที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ก่อนหน้านั้น ในยามแรกเริ่มทำความรู้จัก Ning สามารถใช้สายตาและภาษากายที่เต็มเต็มอัดตาคู่ใจ Götz ด้วยการทำให้เขารู้สึกว่าเธอมีใจให้เขาเป็นพิเศษ ต่อมาเธอเลือกใช้บทรักที่เร้าร้อนอ่อนหวานเป็นบทนำก่อนที่จะเริ่มเล่าเรื่องชีวิตรั้นทนต์ที่เธอแต่งขึ้นให้เขาฟังซึ่งส่งผลให้ Götz เอย่ปากชวนเธอไปประเทศเยอรมนี และในขณะที่ความจริงถูกเปิดเผยขึ้น เธอเลือกใช้ภาษากายที่แสดงถึงความนุ่มนวลอ่อนโยนและการร้องขอการปกป้องคุ้มครองที่ส่งผลให้ข้อกังขาและความคิดตำหนิต่างๆของ Götz ถูกสลิ้มเลื่อนไป นอกจากนี้เธอยังปล่อยให้มันเป็นสิทธิ์ขาดของ Götz ในการตัดสินใจเรื่องของ Roy ซึ่งท้ายที่สุด เขาเป็นฝ่ายตกลงใจรับ Roy ไปเลี้ยงที่เยอรมันโดยที่ Ning ไม่ได้ร้องขอแม้แต่แต่น้อย

แม้ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่น่าจะเชื่อว่า Götz แต่งงานกับ Ning และรับ Roy ไปเลี้ยงด้วยความสมัครใจเพราะความเป็นคนดีและมีมนุษยธรรมของเขาตามที่ตัวบทชี้แนะไว้ แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปอีกระดับหนึ่ง เราอาจจะมองได้เช่นกันว่า Götz ทำทุกอย่างด้วยความจำยอมเพราะถูกผูกมัดด้วยเหตุผลและวาทกรรมต่างๆที่ตัวบทยกขึ้นมาอ้างไว้ ก่อนหน้านี้ กล่าวคือ ในเหตุการณ์ก่อนหน้านี้นี้ ตัวบทไม่อาจยอมรับว่า Götz แต่งงานกับหญิงบริการไทยคนหนึ่งด้วยความพึงพอใจทางเพศเป็นสำคัญ เพราะจะทำให้ Götz ดูเป็นผู้ชายที่มีความลุ่มหลงในกามรสกับหญิงชั้นต่ำชาวตะวันออกอันเป็นสิ่งขัดต่อจริยธรรมแบบชนชั้นกลางในสังคมตะวันตก ตัวบทจึงอ้างความสงสารซึ่งเป็นแรงจูงใจทางมนุษยธรรมให้กับการกระทำของเขา ดังนั้น เมื่อมาถึงกรณีของ Roy Götz จึงไม่มี

ทางเลือกอื่นใดนอกจากจะต้องรับ Roy ไปเลี้ยงด้วย ไมเช่นนั้นเขาก็จะถูกเปิดโปงว่า อันที่จริง เหตุผลสำคัญที่เขาพา Ning ไปประเทศเยอรมนีนั้นมีความเกี่ยวข้องกับมนุษยธรรมน้อยกว่าความต้องการทางธรรมชาติของชายเป็นอันมาก

อย่างไรก็ตาม การรับ Roy ไปเลี้ยงก็เป็นชิ้นส่วนเล็กๆอีกชิ้นหนึ่งที่เข้าไปประกอบสร้างภาพต่อของ Götz ในฐานะนักบุญชาวตะวันตกให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในสายตาของผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตัวบทภาพนั้นไปวางเทียบเคียงกับตัวละครหญิงไทยที่ถูกนำเสนอภาพว่าเจ้าเล่ห์ หลอกหลวงและใจดำแม้กับลูกในไส้ของตัวเองอย่าง Ning ความแตกต่างแบบขาวกับดำของตัวละครทั้งสองถูกเน้นให้เห็นชัดยิ่งขึ้นไปอีกเมื่อทั้งสองใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในเยอรมัน ตัวบทสร้างภาพอันงดงามอีกด้านหนึ่งให้ Götz ภาพของความเป็นพ่อใจดีที่รักและเอาใจใส่ลูกเลี้ยงนอกเหนือไปจากภาพของสามีผู้รักและอ่อนโยนต่อภรรยา ในทางตรงข้าม Ning ไม่กลับสามารถพัฒนาบทบาทของความ เป็นภรรยาและแม่ที่ดีได้สมกับความดีของสามีชาวเยอรมันของเธอ Ning ขโมยเงินของ Götz หายเข้าบ่อนครั้งละหลายๆวัน ละทิ้งลูกให้อยู่ตามลำพังจนกระทั่งแม่ของ Götz ต้องยื่นมือเข้ามาช่วยดูแล ทำยที่สุด การตกเป็นทาสการพนันอย่างถอนตัวไม่ขึ้นของ Ning ก็ทำให้เกิดเหตุการณ์เลวร้ายที่นำไปสู่จุดจบของชีวิตแต่งงานของเธอ

Ning begann, an seiner Hose herum zu fummeln. dann zog sie sich schnell ihren Slip aus, zog das Kleid hoch, schob ihm ihren Hintern entgegen und er konnte gar nicht anders, als in sie einzudringen, mit einem schlechten, ja miesen Gefühl. Das war es nicht, was er wollte, so sollte sich ihre Ehe nicht abspielen. Er hatte sie nicht gekauft, er wollte sie nicht bezahlen für ihre Liebe. Er wollte, dass sie ihn liebte. Und jetzt? Jetzt verführte sie ihn zu einen Quicky in irgendeiner Wohnung, in der ihm schlecht wurde vom Gestank nach Zigaretten und abgestandenem Essen.

Er spürte eine ebenso unbändige wie hilflose Wut, die ihn veranlasste, immer heftiger zuzustoßen, während Ning zu stöhnen begann, nicht so, wie sie es in ihren Liebesnächten

zu Hause in ihrer Wohnung tat, sondern aufgesetzt, als spielte sie ihm etwas vor. Endlich spürte er Erleichterung, die einher ging mit dem Nachlassen seiner Wut. Was er danach fühlte, als er den Reißverschluss seiner Hose hochzog, war nur noch tiefe Enttäuschung, war eine nie gekannte Leere, die ihn zwang, sich abzuwenden, um sie nicht länger anschauen zu müssen.

(Peuckmann, 2008:115)

Ning เริ่มเอามือป้ายปะจัดการกับกางเกงของเขา แล้วถอดสลิตของตัวเองออกอย่างรวดเร็ว ยกกระโปรงดึงขึ้นสูง หันบั้นท้ายให้เขา ชายหนุ่มไม่มีทางที่จะทำอะไรอย่างอื่นได้นอกจากสอดใส่เข้าไปในตัวเธอ ด้วยความรู้สึกที่เลวร้าย ซ้ำเป็นความรู้สึกที่ต่ำทราม นี้ไม่ใช่สิ่งที่เขาต้องการ ความเป็นสามีภรรยาาระหว่างเขากับ Ning ไม่ควรจะแสดงออกด้วยการกระทำเยี่ยงนี้ เขาไม่ได้ซื้อเธอมา เขาไม่ต้องการจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักของเธอ เขาอยากให้เธอรักเขา แล้วตอนนี้เป็นอย่างนี้ ตอนนี้เธอกำลังล่อลวงเขาให้ร่วมเพศกับเธออย่างดิบหยาบรวดเร็ว ในอพาร์ทเมนต์ที่เหม็นคละคลุ้งไปด้วยกลิ่นบุหรี่และอาหารเหลือค้างชวนให้รู้สึกคลื่นเหียน

เขารู้สึกถึงความโกรธอย่างรุนแรงที่ไม่อาจควบคุมได้ ซึ่งทำให้เขากระแทกกระทั้นรุนแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่ Ning เริ่มครวญคราง ไม่ใช่การครวญครางอย่างที่เคยในคำคืนแห่งความรักเมื่อครั้งพวกเขาอยู่บ้าน แต่ครั้งนี้นั้นดูจริงจังทำขึ้น รวกับว่า Ning กำลังเสแสร้งเล่นบทบาทให้เขาดู ในที่สุด เขาก็รู้สึกถึงความปลดปล่อยผ่อนคลายที่เกิดขึ้นพร้อมกับความโกรธที่จางหายไป สิ่งเดียวที่เขาารู้สึกหลังจากนั้น ในขณะที่รูดซิปกางเกงขึ้น คือความผิดหวังอย่างลึกซึ้ง เป็นความว่างเปล่าที่ไม่เคยรู้จักมาก่อนที่ทำให้เขาต้องเบือนหน้าไปทางอื่น เพื่อที่จะไม่ต้องมอง Ning นานไปกว่านี้

เหตุการณ์ในฉากข้างต้นเกิดขึ้นเมื่อ Ning โทรมมาจากบ่อนเพื่อขอให้ Götz นำเงินมาไถ่ตัวเธอไม่เช่นนั้นเธอจะถูกฆ่า แต่เมื่อ Götz ไปถึงที่นั่นเขากลับพบว่า Ning ไม่ได้อยู่ในสภาพหวาดกลัวหรือแม้แต่จะมีอาการตระหนกตกใจอย่างที่ควรจะเป็น Ning กลับพาเขาไปที่ห้องข้างๆ และเชิญชวนให้เขาร่วมเพศกับเธออย่างขาดความละอายก่อนที่จะถามถึงเงินที่ขอให้เขาเอามาไถ่ตัวเธอ

"Gibst du mir das Geld?"

"Klar", sagte er. "Natürlich gebe ich dir das Geld. Du hast es dir ja redlich verdient."

(Peuckmann, 2008:116)

"คุณจะให้เงินฉันไหม"

"แน่นอน" เขาตอบ "ฉันให้เงินเธออยู่แล้ว ก็เธอทำงานแลกซะเต็มที่แล้วนี่"

อาจกล่าวได้ว่า การร่วมรักครั้งนี้เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของ Ning อีกครั้งหนึ่ง แม้แต่เงินจำนวนสองหมื่นมาร์ค (สี่แสนบาท โดยประมาณ- ผู้วิจัย) ที่ Götz นำมาไถ่ตัว Ning ก็อาจมองได้ว่าเป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งเช่นกัน เงินจำนวนนั้นเป็นเงินเกือบครึ่งหนึ่งของเงินทั้งหมดที่พ่อของ Götz ยังคงทิ้งไว้ให้เขาหลังจากที่พ่อเสียชีวิต แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูกแตกหักลงหลังจากที่ Götz พา Ning มาอยู่ด้วยที่เยอรมัน

Er hatte lange dafür gespart, hatte bestimmt selber auf einiges verzichtet, um seinem einzigen Sohn etwas zu hinterlassen. [...] Was würde sein Vater dazu sagen, wenn er es wüsste? Er versuchte, den Gedanken zu verdrängen, aber es gelang ihm nicht. Zu deutlich trat das strenge Gesicht seines Vaters in sein Gedächtnis.

(Peuckmann, 2008:113)

เป็นเวลานานทีเดียวกว่าพ่อจะเก็บออมเงินได้เท่านี้ แน่نونว่าพ่อคงต้องยอมสละหลายสิ่งที่เป็นความต้องการของตัวเองเพื่อที่จะได้เหลืออะไรไว้ให้ลูกชายคนเดียวของท่าน [...] ถ้าพ่อยังอยู่ พ่อจะว่ายังไงบ้างนะ หากรู้เรื่องนี้เข้า เขาพยายามปลุกไส่ความคิดนี้ออกไป แต่ก็ทำไม่ได้ ใบหน้าเข้มงวดของพ่อซึ่งปรากฏขึ้นในความคิดคำนึงของเขานั้นมันชัดเจนเกินไป

ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วว่า พ่อของ Götz เป็นตัวแทนของกรอบบรรทัดฐานทางสังคมที่ Götz เคยก้าวข้ามออกมาเมื่อตอนที่เขาตัดสินใจแต่งงานกับ Ning ดังนั้นการที่ภาพของพ่อที่ปรากฏขึ้นในความคิดของ Götz จึงอาจเป็นการส่งสัญญาณของตัวบทที่บ่งบอกถึงการกลับมาของเหตุผล ศีลธรรมและบรรทัดฐานของสังคมที่เคยพ่ายแพ้ต่ออารมณ์และความปรารถนา และทำให้สามารถตีความต่อไปได้อีกว่า เงินของพ่อซึ่งนำมาเพื่อใช้ไถ่ตัว Ning นั้น อันที่จริงแล้ว เป็นการไถ่อิสรภาพของตัวเองให้หลุดพ้นจากความผูกพันฉันสามีภรรยาของเขากับ Ning ก็ได้ เนื่องจากเงินจำนวนนั้นเองเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ตัวบทใช้ในการสร้างเหตุการณ์ซึ่งทำให้ Ning สูญเสียความชอบธรรมในการเป็นแม่และเมีย สิ่งที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นผ่านเหตุการณ์และความคิดความรู้สึกของ Götz คือ แม้ว่าเขาจะยกย่อง Ning ด้วยการมอบสถานภาพภรรยาให้แก่เธอ พาเธอออกมาให้พ้นจากสภาพแวดล้อมเก่าๆ ไม่ว่าเขาจะพยายามอย่างไร เธอก็ไม่อาจสลัดความเป็นโสเภณีออกไปจากตัวตนเนื้อแท้ของเธอได้ เธอยังคงมีแนวคิดและวิถีปฏิบัติแบบหญิงโสเภณีอย่างไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

หลังจากนั้นไม่นาน เมื่อมีการข่มขู่เรียกเงินจาก Götz อีกในทำนองเดียวกับครั้งที่ผ่านมา Götz ได้ตัดสินใจพา Ning หนีออกมาจากบ่อนและบังคับเธอให้บินกลับประเทศไทยในทันทีเพื่อหลบหนีการตามล่าจากนักเลงในบ่อน

"[...] Geh zu deinen Eltern, geh von mir aus zurück nach Pattaya. Du wirst selbst am besten wissen, was für dich richtig ist." [...]

"Und Roy?", fragte sie schließlich.

"Roy bleibt bei mir. Ich bin sein Vater. Er soll ein anderes Leben führen als du."

(Peuckmann, 2008:122)

"[...] ไปหาพ่อแม่ของเธอ หรือจะกลับไปพ่อกับฉันก็ไม่ว่าอะไร เธอเป็นคนที่รู้ดีที่สุดว่าอะไรเหมาะกับเธอ" [...]

"แล้วรอยล่ะ " เธอถามออกมาในที่สุด

"รอยจะอยู่ที่นี้กับฉัน ฉันเป็นพ่อของเขา เขาควรจะมีชีวิตที่ไม่เหมือนแม่"

แม้ว่าตัวบทจะสร้างสถานการณ์ที่มีเหตุผลและน้ำหนักพอสำหรับการส่ง Ning กลับประเทศไทยและดูเหมือนว่าเป็นความรักและปรารถนาดีของ Götz ที่เอาตัว Roy ไว้ที่เยอรมัน แต่หากเราพิจารณาโดยพยายามไม่คล้อยตามการชี้แนะของตัวบท เราจะเห็นว่า เหตุการณ์ทั้งหมดที่ตัวบทกำหนดและจัดวางนี้กำลังแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะก่อนหน้านี้ Götz จะคู่อ่อนแอและตกอยู่ในปวงกามหรือมนต์มารยาของ Ning อย่างไร แต่เมื่อถึงที่สุดแล้ว ชายตะวันตกต่างหากที่มีอำนาจในการตัดสินใจและลงมือกระทำ (agency) ตัวบทกำลังประกอบสร้าง Götz ให้มีอำนาจเหมือนพระเจ้า สามารถพิพากษาและตัดสินลงโทษ Ning ให้หมดสิทธิ์ในความเป็นแม่โดยไม่มีโอกาสแม้จะกล่าวลาลูก และหมดสิทธิ์ในความเป็นเมียโดยให้เธอต้องกลับไปสู่สถานภาพหญิงบริการในพ่อกับฉันเช่นเดิม พิจารณาให้ Roy ใช้ชีวิตอยู่ในเยอรมันโดยปราศจากแม่โดยไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องถามความสมัครใจของ Roy แต่อย่างใด

ยิ่งไปกว่านั้น ในตอนท้ายของเรื่อง ตัวบทยังสร้างความชอบธรรมของการกระทำอันลู่แก่อำนาจของ Götz ด้วยการเปรียบเทียบชีวิตหลังจากการจบสิ้นความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายซึ่งแตกต่างกันอย่างสุดขั้ว ฝ่ายหนึ่งคือ Götz ซึ่งแต่งงานใหม่และมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นกับ Sonja หญิงเยอรมันที่จิตใจดี มีฐานะและสถานภาพทางสังคมที่ทัดเทียม มีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับความรักและเคารพจาก Roy รวากับเป็นพ่อบังเกิดเกล้า อีกทั้งยังสามารถส่งเสริม Roy ให้ประสบความสำเร็จได้รับชื่อเสียง

เกียรติยศได้รับรางวัลจากการแข่งขันกีฬาในระดับโลก ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งคือ Ning ผู้มีชีวิตที่ตกต่ำโดดเดี่ยวอยู่ในพัทยา สูญเสียความรักของ Götz ผู้เป็นสามีและยิ่งไปกว่านั้น ยังสูญเสียความผูกพันที่ลูกชายคนเดียวของเธอเคยมีต่อเธอ กลายเป็นความห่างเหิน แปรกแยกราวกับคนแปลกหน้า ตัวบทใช้ความเจริญรุ่งเรืองและความตกต่ำของทั้งสอง ฝ่ายผลิตซ้ำวาทกรรมเรื่องความศิวิไลซ์ของตะวันตก ดินแดนแห่งความหวัง ดินแดนของผู้คนที่ม่ชีวิตในครรลองของศีลธรรมซึ่งจะมีชีวิตที่รุ่งเรืองงดงาม และวาทกรรมเรื่อง ความเมตตากรุณาของตะวันตกซึ่งต้องการช่วยเหลือตะวันออกให้พ้นจากซากปรักแห่ง ความบาป ความป่าเถื่อนไร้ศีลธรรม

แต่ที่ชัดเจนที่สุดคือ ตัวบทนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยในฐานะของ นางบาปที่แม้จะมีผู้ช่วยเหลือจุดดึงขึ้นมาให้อยู่ในที่ที่สูงขึ้น ก็ไม่วายที่จะหวนกลับไปสู่ ความต่ำต้งเดิม เป็นอีกครั้งหนึ่งที่มีการผลิตซ้ำความเชื่อเกี่ยวกับหญิงบริการไทยที่ ถ้ายทอด ส่งผ่านและหมุนเวียนอยู่ในหมู่นักเที่ยวเยอรมันดังที่มีผู้สรุปไว้เป็นคำพูดสั้นๆว่า

"Du bekommst eine Thailänderin sehr leicht aus einer Bar raus, aber du bekommst die Bar nicht so leicht aus der Thailänderin raus!"

(Hage, 2005: 80)

"เอาตัวผู้หญิงไทยออกจากบาร์นั้นง่ายมาก แต่จะเอาบาร์ออกจาก ตัวผู้หญิงไทยนี้สิ ไม่ใช่เรื่องง่าย"

จะเห็นได้ว่า คำกล่าวข้างต้นไม่ได้ทำหน้าที่เหมือนคำพูดธรรมดาๆไป แต่เป็นคำกล่าวที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นคำคมที่แสดงความจริงหรือความรู้ซึ่งเป็นที่ ยอมรับคล้ายกับคำประเภทสุภาชิตคำพังเพย คำกล่าวประเภทนี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ 'ความจริง' เกี่ยวกับหญิงไทยหรือหญิงบริการไทย เป็นการประทับตราบาป (stigmatization) ลงบนตัวหญิงบริการไทยว่า อัดลักษณะหรือตัวตนที่แท้ของพวกเธอคือ หญิงขายบริการและตัวตนนี้ไม่มีวันที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าสิ่งแวดล้อมรอบตัวของหญิง เหล่านี้จะเปลี่ยนไปมากเพียงใด ชายเยอรมันผู้สร้างคำคมเหล่านี้เป็นผู้ที่เพิกเฉยต่อความ

จริงในสังคมเกี่ยวกับคู่แต่งงานชายเยอรมันกับหญิงไทยที่สามารถมีชีวิตคู่ที่มีความสุขได้ยาวนานดังเช่นคู่สามีภรรยาทั่วไปซึ่งก็มีปรากฏให้เห็นอยู่ไม่น้อย

4.2.3.3 Deng Song: ร่างกายใต้เงาอดีต

เป็นตัวละครหญิงไทยในนวนิยายเรื่อง Woudin¹² ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับชายหนุ่มชาวเยอรมันชื่อ Woudin เริ่มต้นเมื่อ Woudin ช่วยเธอให้หนีออกจากบ้านของ Wu ชายสูงวัยชาวจีนผู้บังคับให้เธอบำเรอความสุขทางเพศให้ตนเองและเพื่อนนักธุรกิจของตนมาเป็นเวลาหลายปีตั้งแต่เธอยังเป็นเด็กหญิง Woudin สงสัยเธอให้ไปศึกษาวิชาการโรงแรมในประเทศสวีเดนและต่อมาได้ทำงานเป็นผู้บริหารในโรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ที่เขาเป็นเจ้าของ

ในงานเขียนเรื่องนี้ มีมุมมองในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครหญิงไทยที่แตกต่างจากงานเขียนเยอรมันเรื่องอื่นๆ กล่าวคือ ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ ตัวละครหญิงบริการไทยมักจะไม่มีโอกาสที่จะได้สื่อสารกับผู้อ่านโดยตรง เพราะล้วนแล้วแต่ถูกนำเสนอผ่านผู้เล่าเรื่องหรือผ่านคำบอกเล่าและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครชายตะวันตกแทบทั้งสิ้น ภาพแทนที่ปรากฏส่วนหนึ่งจึงเป็นภาพของหญิงบริการที่ทำงานด้วยความสมัครใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส และดูเหมือนจะมีความสุขในการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อให้บริการกับชายเยอรมันซึ่งมักมีการอ้างในงานเขียนว่าจัดเป็นลูกค้าชั้นดี แต่ในนิยายเรื่องนี้ เรื่องราวเกี่ยวกับ Deng นอกจากจะถ่ายทอดผ่านสายตา

¹² นวนิยายเรื่อง Woudin เป็นเรื่องราวเหนือจริงเกี่ยวกับชีวิตของ Woudin ชายผู้หนึ่งซึ่งคงความเป็นหนุ่มอยู่เสมอแม้จะมีอายุกว่า 200 ปี เนื้อหาหลักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักของ Woudin กับผู้หญิงสามคนซึ่งหนึ่งในนั้นคือ Deng Song หญิงไทยที่ Woudin ช่วยพาหนีออกจากบ้านของ Wu เศรษฐีชาวจีนผู้ซื้อเธอมาจากช่องแห่งหนึ่งตั้งแต่เธออายุได้เพียงแปดปี ในตอนแรก Woudin เลี้ยงดูและสงสัย Deng Song ให้ได้รับการศึกษาด้วยความเมตตาสงสาร แต่ในที่สุดทั้งสองก็มีเพศสัมพันธ์กันเมื่อ Woudin ผิดหวังจาก Alicia หญิงคนรักของเขา ความรู้สึกระหว่าง Woudin และ Deng Song พัฒนาต่อไปเป็นความรัก แต่ความสัมพันธ์นั้นคนรักของพวกเขาต้องสิ้นสุดลงเนื่องจากปมปัญหาทางจิตใจของ Deng ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ทางเพศที่เลวร้ายในอดีตของเธอ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองยังคงความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันแม้ในยามที่ Woudin มีความรักอีกครั้งกับ Anna หญิงสาวชาวเยอรมันซึ่งได้กลายเป็นคู่ชีวิตของ Woudin ในท้ายที่สุดของเรื่อง

และมุมมองของ Woudin และ Anna แล้ว ยังมีถ่ายทอดเรื่องราวจากมุมมองของ Deng เองด้วย นิยายเรื่องนี้จึงเป็นหนึ่งในงานเขียนเยอรมันน้อยเรื่องที่ตัวละครหญิงไทยมีโอกาสบอกเล่าถึงความรู้สึกนึกคิดของตน ตัวบทเปิดโอกาสให้ Deng บอกเล่าถึงความหวาดกลัว ความเจ็บปวด ความขยะแยะในยามที่ถูกบังคับให้บำเรอกามแก่ผู้ชายอย่างละเอียดและน่าสะทือนใจ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้ประพันธ์งานเขียนเรื่องนี้เป็นผู้หญิง น่าเสียดายในการเล่าเรื่องดังกล่าวจึงค่อนข้างมีความสงสารเห็นอกเห็นใจ และถ่ายทอดบริบทของการให้บริการทางเพศจากมุมมองและความรู้สึกของหญิงผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเรื่องของความทุกข์ความขมขื่น มากกว่าที่จะเล่าเรื่องความรู้สึกของผู้รับบริการ ซึ่งมีแต่ความสุขสมอ้อมอ้อม ดังเช่นตัวอย่างจากงานเขียนเรื่องอื่นๆ ที่ได้กล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้

สิ่งที่แตกต่างจากงานเขียนเรื่องอื่นๆ อีกประการหนึ่งคือ ตัวละครหญิงไทยในงานเขียนทั่วไปมักไม่มีคุณสมบัติอื่นใดที่ได้รับการกล่าวถึงมากไปกว่าความสวยงามน่ารักและความสามารถในการให้ความสุขทางเพศ แต่ตัวบทนำเสนอให้ Deng มีคุณสมบัติอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากนั้นอีกด้วย ความโดดเด่นของ Deng ไม่ได้อยู่ที่ความงดงามแต่เพียงอย่างเดียว เธอยังเป็นผู้หญิงที่ฉลาดมีมันสมอง เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ เธอเป็นที่ภาคภูมิใจและไว้วางใจของ Woudin ทั้งในเรื่องทางธุรกิจและเรื่องส่วนตัว

Zum einen war diese Frau so zart und schön wie eine kunstvoll gefertigte Porzellanfigur. Ihr Teint war makellos, die großen, dunklen Mandelaugen waren neugierig auf mich gerichtet, und die Hand, die sie mir reichte, war schlank und ihr Druck warm und fest. Sie mochte ungefähr in meinem Alter sein oder etwas jünger, ich konnte sie nicht richtig schätzen. In ihrer Gegenwart fühlte ich mich wie ein Bauerntrommel.

(Offenhäuser, 2003: 176)

ด้านหนึ่งเธอเป็นผู้หญิงที่บอบบางและงดงามราวกับตุ๊กตากระเบื้องเคลือบเนื้อดีที่ปั้นขึ้นด้วยชั้นเชิงศิลป์ ผิวเรียบเนียนไร้รอยตำหนิ นัยน์ตาโตสีเข้มรูปเมื่อดอัลมอนต์มองตรงมาที่ฉันอย่างสนใจใคร่รู้ มือเรียบบางของเธอที่ยื่นมาให้ฉันนั้นบีบกระชับอย่างอบอุ่นและมั่นคง เธอน่าจะมีอายุพอๆกับฉันหรืออาจจะอ่อนกว่านิดหน่อย ฉันประมาณไม่ค่อยถูก พอมายืนอยู่ต่อหน้าเธออย่างนี้ฉันรู้สึกเงอะงะงุ่มง่ามราวกับคนบ้านนอก

ในฉากที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นเป็นภาพของ Deng จากสายตาของ Anna หญิงเยอรมันซึ่งเป็นนางเอกของเรื่อง ทั้งสองรู้จักกันเป็นครั้งแรกผ่านการแนะนำของ Woudin ไม่บ่อยนักที่จะมีการนำเสนอภาพหญิงไทยผ่านสายตาของตัวละครหญิงแทนที่จะมองจากสายตาของตัวละครชายดังเช่นในงานเขียนส่วนใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้นตัวบทยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในตัวตนและบุคลิกภาพของผู้หญิงสองคนที่จับมาวางเทียบเคียงกันอยู่นี้ ความงามสง่าของ Deng ซึ่งอยู่ในฐานะผู้บริหารระดับสูงของโรงแรม Regency Bangkok สามารถข่มหญิงเยอรมันอย่าง Anna ให้รู้สึกเงอะงะขาดความมั่นใจในตัวเองในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างความรู้สึกชื่นชมและเป็นที่ยอมรับนับถือ ตัวบทยังยืนยันความเหนือกว่าของ Deng อีกครั้งด้วยการกำหนดบทบาทให้เธอได้เป็นผู้ฝึกสอนถ่ายทอดความรู้ในการบริหารโรงแรมให้แก่ Anna ในเวลาต่อมา ซึ่งการวางภาพหญิงตะวันออกให้มีบุคลิกภาพและสถานภาพที่เหนือกว่าหญิงตะวันตกดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่แทบไม่เคยพบว่าปรากฏในงานเขียนเยอรมันเรื่องอื่นๆ

เมื่อพิจารณาด้วยข้อมูลเท่าที่กล่าวมานี้ก็ดูเหมือนว่า Evelyn Offenhäuser ผู้เขียนนวนิยายเรื่อง Woudin นี้จะแสดงจุดยืนว่าเป็นชาวตะวันตกที่มีมนุษยธรรมและปราศจากอคติทางเชื้อชาติจึงน่าจะมีความแตกต่างจากนักเขียนเยอรมันอื่นๆในระดับหนึ่ง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ถึงความพยายามในการพลิกกลับบทบาทของตัวละครที่เป็นชาวตะวันออกและชาวตะวันตกด้วยการที่ตัวบทให้โอกาสตัวละครหญิงบริการชาวไทยผู้หนึ่งหลุดพ้นจากสถานภาพอันต่ำต้อย ขยับฐานะขึ้นเป็นถึงผู้บริหารของโรงแรมหรู รวมทั้งแสดงการยกย่องให้เกียรติตัวละครดังกล่าวผ่านคำบรรยายและบทสนทนาของ Woudin และ Anna ซึ่งเป็นตัวละครชาวเยอรมันจนแทบจะกล่าวได้ว่าเธอมี

คุณสมบัติต่างๆที่เหนือกว่าตัวละครชาวเยอรมันที่เป็นตัวเอกเสียอีก จนออกจะเป็นเรื่อง ผิดปกติสำหรับงานเขียนเยอรมันทั่วไป

แต่ถ้าหากเราตั้งใจอ่านโดยพินิจพิเคราะห์ให้ดี การยกย่องตัวละคร หญิงไทยอย่าง Deng อาจเป็นกลวิธีที่แยบยลในการแสดงตัวว่าปลอดจากการมีอคติทาง เชื้อชาติของนักเขียนที่เชื่อมั่นว่าตนเป็นนักมนุษยธรรม การกล่าวเช่นนี้มีได้หมายความว่า นักเขียนมีเจตนาเสแสร้งหรือจงใจลวงโลกแต่อย่างใด อาจเป็นไปได้ว่า แม้จะมีความ พยายามมากมายเพียงใดนักเขียนสตรีผู้นี้ก็ยังไม่อาจสลัดตัวเองให้หลุดพ้นจากการ ครอบงำของกรอบความคิดแบบชายเป็นศูนย์กลางและพ้นจากวาทกรรมตะวันตก เหนือกว่าตะวันออกแบบเดิมๆซึ่งหล่อหลอมความเชื่อความคิดเห็นของชาวตะวันตกมา เป็นเวลาช้านาน ดังจะเห็นได้จากประเด็นต่างๆที่จะนำมาอภิปรายต่อไปนี้

ในประเด็นของแนวคิดปิตาธิปไตย เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ผู้เขียนจะเป็น ผู้หญิงตะวันตกซึ่งเชื่อกันว่าเป็นผู้หญิงที่ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและ สตรีมากกว่าผู้หญิงในมุมอื่นของโลก และแม้ว่าตัวละครหลักที่เป็นผู้หญิงทั้งหญิงไทย และหญิงเยอรมันในเรื่องจะมีคุณสมบัติและภาพลักษณ์ภายนอกที่สอดคล้องกับภาพของ ผู้หญิงสมัยใหม่ซึ่งใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในโลกของการทำงานนอกบ้าน แต่เมื่อได้ พิจารณาต่อไปในรายละเอียดด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านความรู้สึกนึกคิดและ จิตใจ ก็พบว่า ตัวละครผู้หญิงเหล่านี้ก็ยังคงแฝงไว้ด้วยภาพเหมารวมผู้หญิงในแนวคิด ชายเป็นใหญ่อยู่นั่นเอง ตัวอย่างเช่น Anna นางเอกของเรื่องเป็นตัวละครหญิงที่มี บุคลิกภาพอ่อนแอ ถูกคุมคามจากตัวละครชายหลายคนทั้งในโลกส่วนตัวและโลกของ ทำงาน ชีวิตอันยุ่งเหยิงไร้สุขของเธอสิ้นสุดลงเมื่อเธอได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกับ Woudin การ กำหนดให้เรื่องราวจบลงเช่นนี้เป็นการผลิตซ้ำแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ว่า ธรรมชาติ ของผู้หญิงนั้นอ่อนแอและไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคงปลอดภัยได้โดยลำพัง จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองปกป้องจากผู้ชายสักคน

แนวคิดดังกล่าวปรากฏซ้ำอีกครั้งในเรื่องราวชีวิตของ Deng แม้ว่าตัวบท จะเสนอภาพของเธอให้เป็นผู้หญิงเก่งที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงเพียงใดก็ตาม แต่ ก่อนหน้านั้นเธอก็เป็นเพียงผู้หญิงอมทุกข์ ซ้ำก๊วและทอดอาลัยตายอยากกับชะตากรรม

ของตน จนกระทั่งเธอได้มาพบ Woudin ตัวทได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่อยู่เบื้องหลังและมอบโอกาสในการได้มาซึ่งบุคลิกภาพใหม่ตลอดจนความรู้ความสามารถทั้งหลายของ Deng นั้นก็ยังคงเป็นผู้ชายผู้นั้นเอง

[...], aber Tatsache war, dass alles, was sie besaß und alles, was sie tat nur durch Woudins Unterstützung möglich war.

(Offenhäuser, 2003: 186)

ความจริงก็คือ ทุกสิ่งที่เธอมีอยู่และทุกสิ่งที่เธอกระทำ ล้วนเกิดขึ้นได้เพียงเพราะเธอได้รับการสนับสนุนจาก Woudin เท่านั้น

ยิ่งไปกว่านั้น ภาพของ Woudin ในฐานะชายผู้ให้ความช่วยเหลือยังได้รับการนำเสนอให้ดูสูงส่งอย่างเกินจริง

Die Entscheidung, ihr Schicksal in Mr. Woudins Hände zu legen, war richtig gewesen. Sein Auftauchen betrachtete sie als ein Zeichen Buddhas.

(Offenhäuser, 2003: 103)

เธอทำถูกแล้วที่ตัดสิ้นใจวางชะตาชีวิตของเธอไว้ในอุ้งมือของ Woudin เธอมองว่าการปรากฏตัวของเขาเป็นสัญญาณอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า

ตัวอย่างข้างต้นเป็นฉากที่ Deng อยู่ในระหว่างการรอคอยให้ Woudin มาช่วยพาเธอหนีออกจากบ้านของ Wu ตามที่ Woudin ได้สัญญาไว้ การที่ตัวทให้ Deng เปรียบ Woudin กับพระพุทธเจ้านั้น¹³ เท่ากับเป็นการมอบอำนาจให้เพศชายเป็นผู้

¹³ อาจเป็นไปได้ว่า ผู้เขียนนวนิยายเรื่องนี้ไม่เข้าใจในพุทธศาสนาดีพอ จึงมองพระพุทธเจ้าในลักษณะเดียวกับพระผู้เป็นเจ้าในคริสต์ศาสนา คืออยู่ในฐานะเป็นผู้ที่สามารถกำหนดและดลบันดาลสิ่งต่างๆให้เกิดขึ้น อันที่จริง ผู้เขียนกำลังเปรียบเทียบ Woudin กับพระเจ้านั่นเอง

ลิขิตชะตากรรมของหญิง ช่วย Deng ให้อุดพ้นจากเคราะห์กรรมที่กำลังเผชิญอยู่ เพราะเธอไม่สามารถดิ้นรนออกจากสภาพชีวิตอันจมปลักนั้นโดยลำพัง และมอบชีวิตใหม่ให้กับเธอ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทั้ง Anna และ Deng เป็นตัวละครหญิงที่ต่างถูกสร้างขึ้นฐานความคิดแบบปิตาธิปไตยเหมือนกัน แต่ถ้าเรานำความสัมพันธ์ของ Woudin กับ Anna ซึ่งทั้งคู่เป็นชาวตะวันตกด้วยกัน มาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ของ Woudin กับ Deng ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชายตะวันตกและหญิงตะวันออก ก็จะทำให้เห็นว่าความต่างชั้นในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในตัวละครสองคู่นี้ไม่เท่ากัน เพราะหญิงตะวันตกอย่าง Anna นั้นถึงจะอ่อนแอ แต่เห็นได้ว่า แม้ไม่มี Woudin เธอก็ยังเป็นผู้หญิงที่มีทางเลือกอื่นพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีพอสมควรในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ในขณะที่ตัวบทกำหนดให้หญิงตะวันออกอย่าง Deng อยู่ในสภาพที่ต่ำต้อยไร้ค่า โดยสิ้นเชิงทั้งในด้านของสถานภาพในสังคมและความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

[...] (Deng) fragte sich bang, was er mit einem Mädchen wie ihr wohl vorhaben konnte. [...] , sie war eine Prostituierte, [...]. Davon zu träumen, für Mr. Woudin den haushalt zu führen, wagte sie nur einmal und schalt sich sofort, verrückt zu sein. Sein eigener Ruf wäre durch ihre Anwesenheit gefährdet.

(Offenhäuser, 2003: 102)

[...] (Deng) ถามตัวเองอย่างหวั่นใจ เขาจะทำอะไรกับผู้หญิงอย่างเธอได้ [...] เธอเป็นโสเภณี [...] บางทีเขาอาจจะช่วยเธอให้ไม่ต้องนอนกับผู้ชายอีกต่อไป [...] เธอเคยบังอาจฝันที่จะทำงานบ้านให้คุณ Woudin อยู่เพียงครั้งเดียวก่อนที่จะหนีบริการตัวเองในทันทีว่าบ้าไปแล้ว ชื่อเสียงของเขาจะต้องมาแปดเปื้อนเพราะมีเธออยู่ด้วยนะหรือ

และในอีกตอนหนึ่งระหว่างที่ Deng เรียนอยู่ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์

[...], im Gegenteil, er behandelte sie sehr respektvoll, als sei sie ihm völlig gleich gestellt, aber sie war es nicht.

(Offenhäuser, 2003: 188)

ตรงกันข้าม เข้าปฏิบัติต่อเธออย่างให้เกียรติราวกับว่าเธอเท่าเทียมกับ
เขา ทั้งๆที่มันไม่ใช่

ความต่ำต้อยของ Deng ถูกนำเสนอคู่ขนานไปกับความสูงส่งของ Woudin การให้ตัวละครหญิงไทยเป็นผู้ประกาศถึงความต่ำต้อยของตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้ใดมาชี้หน้านั้นเป็นกลวิธีที่ฉลาดในเชิงประพันธ์ เพราะสามารถจูงใจให้ผู้อ่านเชื่อว่าความต่ำต้อยนั้นเป็น 'ความจริง' อย่างแนบเนียนเนื่องจากเป็นความต่ำต้อยที่เกิดจากการตระหนักรู้ในจิตสำนึกของเจ้าตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็อำพรางหรือกลบเกลื่อนการแบ่งชั้นจากอคติทางเชื้อชาติด้วยลีลาการเขียนที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสงสารในความเจียมตัวของ Deng แม้ว่าด้านหนึ่งของความสงสารคือมนุษยธรรม แต่เราต้องไม่ลืมว่าอีกด้านหนึ่งของความรู้สึกสงสารนั้น คือการมองว่าตนเองเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง

ตัวบทนำเสนอต่อไปว่า ไม่เพียงแต่จะช่วยให้พ้นจากปลักตมเท่านั้น Woudin ยังเป็นผู้มอบชีวิตใหม่ให้กับ Deng อีกด้วย การที่ Woudin ส่ง Deng ไปเรียนที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ก่อนที่เธอจะกลับมาเป็นนักบริหารการโรงแรมผู้มากไปด้วยความสามารถนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าจะต้องกล่าวถึง เพราะเราจะเห็นถึงการแบ่งขั้วชัดเจนระหว่างดินแดนตะวันตกและตะวันออก ในที่นี้ คำว่า ดินแดนแห่งตะวันตก ไม่ได้หมายถึงดินแดนตามความหมายทางภูมิศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมไปถึงโรงแรม Regency Bangkok ที่ Woudin เป็นเจ้าของอยู่ด้วย เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าพื้นที่ในโรงแรมเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลและอำนาจลึทธิขาคของ Woudin ซึ่งเป็นชาวตะวันตกโดยสิ้นเชิง

แม้ว่าผู้ประพันธ์จะ 'หยอดคำหวาน' ชื่นชมความงดงามในแง่มุมต่างๆของประเทศไทยในหลายโอกาส แต่เมื่อเราพิจารณาให้ลึกลงไป เราจะเห็นถึงความแตกต่างในการให้ความหมายในเชิงสัญลักษณ์กับพื้นที่ที่ถือว่าเป็นดินแดนตะวันตกและพื้นที่ที่ถือว่าเป็นดินแดนตะวันออกค่อนข้างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเจตนาของผู้ประพันธ์หรือ

กระทำไปโดยไม่รู้ตัวก็ตาม ประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแทนของดินแดนตะวันออกเป็นพื้นที่แห่งความยากจน (พื้นที่ในหมู่บ้านของ Deng ซึ่งแร้นแค้นจนครอบครัวต้องปล่อยให้ลูกสาวซึ่งยังเป็นเพียงเด็กน้อยออกไปทำงาน) ป่าเถื่อน (พื้นที่ในช่องซึ่ง Deng ในวัยเพียงแปดปีถูกข่มขืนอย่างทารุณ) ไร้ศีลธรรมมัวเมาในราคะ (พื้นที่ในบ้านหลังต่างๆซึ่ง Deng ถูกส่งไปให้บริการแก่ผู้ชายที่เสพสุขจากเธออย่างวิปริตวิถถการ) โดยรวมแล้ว ดินแดนตะวันออกเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นที่ดำรงอยู่ของชีวิตที่เป็นด้านมืดของ Deng (โสเภณีเด็ก หญิงบริการ ผู้หญิงที่หวาดกลัวและอมทุกข์) ในทางตรงข้าม ดินแดนตะวันตกเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นที่ดำรงอยู่ของชีวิตที่เป็นด้านสว่างของ Deng เป็นดินแดนแห่งความหวังและการเจริญก้าวหน้า (ประเทศสวิสเซอร์แลนด์เป็นพื้นที่ที่ Deng มีโอกาสเริ่มชีวิตใหม่ ได้รับการศึกษา) ส่วนโรงแรม Regency Bangkok เป็นพื้นที่แห่งการแสดงความสามารถและการได้รับเกียรติ (Deng มีโอกาสได้แสดงออกถึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัว ได้รับการยอมรับและยังมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่าซึ่งได้แก่ บรรดาผู้ใต้บังคับบัญชาของเธอ) และสำคัญที่สุดคือ เป็นที่ที่เธอรู้สึกมั่นคงและมีความสุข นั่นหมายความว่า ในเชิงสัญลักษณ์ ดินแดนตะวันตกเป็นพื้นที่ที่ Deng ได้รับการ 'ยกระดับ' ทั้งทางสถานภาพทางสังคมและทางจิตใจ

แม้จะดูเหมือนว่าสถานภาพและตัวตนของ Deng ได้รับการยกระดับขึ้นเมื่อเธอได้ผ่านการชบตัวในดินแดนตะวันตก แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งระหว่าง Deng และ Woudin กลับแสดงให้เห็นบางสิ่งที่ตัวบทซ่อนอยู่ภายใต้การเชิดชูตัวละครหญิงไทยดังกล่าว ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่าง Woudin และ Deng เกิดขึ้นโดยที่ Deng เป็นฝ่ายเริ่มต้น เธอเข้าไปหา Woudin ในห้องนอนของเขาในคำคืนหนึ่งด้วยเหตุผลว่า Woudin กำลังผิดหวังจากความรักและต้องการการปลอบใจ แม้ว่าชายหนุ่มพยายามจะคัดค้านแต่ก็ไม่อาจจะปฏิเสธความตั้งใจของหญิงสาวได้

Dann ließ sie ihre Hände und Lippen fachkundig über seinen Körper gleiten. Sie wusste genau, wie sie einen Mann in Erregung versetzen konnte, [...]

(Offenhäuser, 2003: 188)

เธอปล่อยให้มือและริมฝีปากของเธอไล่ไปตามเนื้อตัวของเขาอย่าง
เชี่ยวชาญ เธอรู้ดีว่าเธอจะทำให้ผู้ชายตื่นตัวได้อย่างไร

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่มีการผลิตซ้ำภาพเหมารวมของหญิงไทยในความเชื่อ
ของชาวตะวันตก นั่นคือ ความสามารถและเชี่ยวชาญในการให้ความสุขทางเพศแก่
ผู้ชาย การใช้คำกริยาวิเศษณ์อย่างคำว่า 'fachkundig' ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษรว่า
'อย่างเชี่ยวชาญเฉพาะทาง' หรือที่กล่าวกันเป็นภาษาไทยง่ายๆว่า 'อย่างมืออาชีพ' เป็น
การแฝงนัยถึงความสามารถแบบหญิงบริการที่ยังฝังอยู่ในตัว ตนของ Deng ไม่ว่า
สถานการณ์และสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนไปอย่างไร และหลังจากที่เหตุการณ์ดังกล่าว
ผ่านพ้นไป Woudin ได้กล่าวกับเธอว่า

[...] Seither dachte ich, du bist ein kleines Mädchen, und jetzt
sehe ich, du bist eine richtige Frau.

(Offenhäuser, 2003: 189)

ก่อนหน้านี้ฉันคิดว่าเธอเป็นเด็กหญิงตัวน้อยมาโดยตลอด ตอนนี้ฉันรู้
แล้วว่าเธอเป็นผู้หญิงเต็มตัว

เห็นได้ว่าตัวบทพยายามปกป้อง Woudin จากข้อสงสัยว่าที่เขาอุปถัมภ์
Deng มาโดยตลอดนั้นเป็นการกระทำเพื่อหวังผลหรือไม่ ถ้อยคำข้างต้นเป็นการยืนยัน
ถึงเจตนาอันบริสุทธิ์ของ Woudin ในการให้ความช่วยเหลือ Deng ในขณะที่เดียวกันก็
เน้นย้ำอีกครั้งว่า เพศสัมพันธ์ที่เพิ่งผ่านพ้นไปนั้นเกิดจากการชักจูงของฝ่ายหญิง และ
บ่งชี้ว่า ภาพของผู้หญิงที่มีการศึกษาและภาพของนักบริหารที่เก่งกาจที่ตัวบทสร้างให้
Deng นั้นเป็นเพียงสิ่งประดับเพิ่มงามสวยงามภายนอกให้กับเนื้อในที่ไม่ได้แตกต่างจาก
ภาพเหมารวมของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเรื่องอื่นๆเท่าใดนัก

ภาพของ Deng ที่ตัวบทนำเสนอมีความย้อนแย้งในตัวเองยิ่งขึ้นเมื่อเธอ
ถูกกำหนดให้มีปมปัญหาทางจิตในการร่วมรักกับ Woudin

Sie spürte eine undefinierbare Abscheu, weniger vor Woudin
als vielmehr vor sich selbst.

(Offenhäuser, 2003: 189)

เธอรู้ขยะแหยงอย่างบอกไม่ถูก เป็นความขยะแหยงต่อตัวเองมากกว่า
ต่อ Woudin

ไม่เพียงแต่รู้สึกขยะแหยงตัวเองเท่านั้น เธอยังมีความเจ็บปวดทนต์ทุกข์
ทรมานทุกครั้งี่ร่วมรักกับ Woudin ตัวบทยอธิบายว่า ปัญหาของ Deng เกิดจาก
ประสพการณ์ทางเพศที่เลวร้ายซึ่งเธอได้รับเมื่อครั้งยังอยู่ที่บ้านของ Wu แต่ด้วยความรัก
ที่เธอมีต่อ Woudin เธอจึงกดข่มความเจ็บปวดและเสแสร้งว่าเธอมีความสุขทุกครั้งี่เธอ
ร่วมรักกับเขา เป็นอีกครั้งี่ผู้ประพันธ์ใช้ลีลาการเขียนที่บีบคั้นสร้างความรู้สึกสงสารและ
เห็นอกเห็นใจในชะตากรรมของ Deng แต่ถ้าหากเราย้อนคิดถึงวาทกรรมปีตาลีปไตยที่
ใช้เป็นฐานความคิดในการผูกเรื่องของผู้ประพันธ์ เราอาจจะเห็นถึงบางสิ่งี่ซ่อนอยู่ดังนี้

ตามที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้วว่า การที่ผู้ประพันธ์ให้เรื่องจบลงอย่าง
อย่างมีความสุขด้วยชีวิตคู่ที่หวานชื่นของ Woudin และ Anna ตามขนบของนวนิยายรัก
ทั่วไปนั้น เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงวาทกรรมแบบปีตาลีปไตยซึ่งครอบงำแก่นเรื่องของนว
นิยายเรื่องนี้ อันได้แก่แนวคิดที่ว่า มาตรฐานความสุขสมบูรณ์ของหญิงอยู่ที่การได้มีชีวิตคู่
กับผู้ชายที่ให้ความรักต่อเธอและสามารถดูแลเธอได้ ในวาทกรรมดังกล่าว สถานภาพ
ของผู้หญิงในฐานะคู่ชีวิตหรือภรรยาจึงเป็นสถานภาพสูงสุดที่ผู้หญิงจะไขว่คว้าได้
ดังนั้นการที่ตัวบทยสร้างปมปัญหาทางจิตให้กับ Deng ซึ่งมีผลทำให้เธอไม่สามารถมีชีวิต
คู่ร่วมกับ Woudin ได้ นั่น จึงอาจตีความได้ว่า ตัวบทยไม่ยินยอมให้ Deng ก้าวขึ้นมาสู่
สถานภาพสูงสุดดังที่ Anna สามารถก้าวถึง ไม่ว่า Deng จะเก่งกาจดั่งงามกว่า Anna
อย่างไร อย่างมากเธอก็เป็นได้แค่ผู้หญิงที่เคยเป็นเมียเก็บของ Woudin มาก่อน เป็นไป
ได้หรือไม่ว่าสาเหตุที่แท้จริงของการกำหนดชะตากรรมของ Deng ให้เป็นดังนี้เป็น
เพราะว่า Deng เป็นหญิงตะวันออก เป็นเพราะว่าตัวบทยมีอคติทางเชื้อชาติที่อำพรางไว้
ด้วยการยกย่องเชิดชูดังที่ได้อภิปรายในประเด็นอื่นๆก่อนหน้านี้ อันที่จริงการกีดกัน
Deng ไม่ให้มีวันเข้าถึงสถานภาพการเป็นภรรยาหรือคู่ชีวิตของชายตะวันตกนั้น
เตรียมการไว้ตั้งแต่ต้นเมื่อ Deng ยังเป็นเด็กหญิงแล้ว ด้วยการวางโครงเรื่องให้เธอถูก
หลอกไปขายเป็นโสเภณี แม้ตัวบทยจะกลบเกลื่อนอคติดังกล่าวด้วยการยกเธอให้สูงขึ้นจน
คล้ายจะหลุดพ้นจากสถานภาพดังกล่าว แต่เมื่อดูเหมือนว่าเธอจะทำเทียมกับตะวันตก
เกินไปเสียแล้ว ตัวบทยก็ใช้ปมปัญหาที่เกิดจากตัวเธอเองดึงเธอกลับลงมาให้เธออยู่ในที่ๆ

ตัวบทคิดว่าผู้หญิงตะวันออกควรจะอยู่ และยังใช้ปมปัญหานี้เป็นข้ออ้างที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง Woudin ซึ่งเป็นภาพแทนของความดั่งามแห่งตะวันตกสามารถกับ Deng สิ้นสุดลง เปิดโอกาสให้ Woudin สามารถเริ่มความสัมพันธ์ใหม่กับหญิงตะวันตกที่ตัวบทเห็นว่าคู่ควรกันอย่าง Anna โดยไม่ถูกประณามว่าเขาเป็นชายตะวันตกผู้มาเอาเปรียบและแสวงหาประโยชน์ (exploit) จากหญิงตะวันออก

นอกจากนี้ การที่ Deng ผู้ซึ่งก่อนหน้านี้สามารถมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรักกับชายจำนวนมาก กลับเกิดความรังเกียจเจ็บปวดทรมานในการร่วมรักกับ Woudin ผู้ที่เธอชื่นชมบูชาอย่างยั้งนั้น สามารถตีความตามการชี้แนะของตัวบทได้ว่า เธอสกรปรกและต่ำต้อยเกินกว่าจะคู่ควรกับชายตะวันตกผู้แสนดีอย่าง Woudin ยิ่งไปกว่านั้น ในขณะที่ตัวบทบอกอย่างเปิดเผยว่าความเจ็บปวดของ Deng มาจากประสบการณ์ในอดีตเมื่อครั้งเป็นหญิงบริการนั้น ตัวบทอาจกำลังบอกเป็นนัยก็ได้ว่าความเป็นหญิงโสเภณียังคงแฝงฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกของ Deng ไม่ว่าเธอจะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้นกว่าเดิมเพียงใดก็ตาม

ทั้งหมดที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น เป็นการวิเคราะห์แยกแยะสิ่งที่สื่อออกมาจากตัวบท ทั้งสารที่ตัวบทสื่อออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนและสารที่สอดแทรกแฝงนัยอยู่ระหว่างบรรทัด ซึ่งโดยภาพรวมทั้งหมดอาจสรุปได้ว่าสารทั้งหมดวางอยู่บนฐานความคิดแบบชายเป็นศูนย์กลาง การแบ่งชั้นตามเชื้อชาติที่บ่งชี้ถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างตะวันออกและตะวันตก แต่จะเป็นอย่างไรถ้าหากเราจะลองพิจารณาความสัมพันธ์ของ Deng กับ Woudin ในมุมมองที่ไม่ยอมคล้อยตามไปกับตัวบท เราอาจจะมองเห็นบางสิ่งซึ่งอยู่เหนือความต้องการของตัวบท เราจะมองเห็นว่า ปมปัญหาทางจิตของ Deng ไม่ได้ดึงเธอลงมาให้อยู่ในสถานภาพที่ต่ำลงหรือกักขังเธอไว้ในความเป็นโสเภณีอย่างที่ตัวบทแฝงนัยชี้แนะ ในทางตรงข้ามปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเป็นการปลดปล่อยเธอไปสู่สิ่งที่สูงกว่าการได้เป็นเพียงแค่วิวติหรือภรรยาของผู้ชายสักคน

แม้ว่า Deng จะรัก Woudin มากมายเพียงใดก็ตาม แต่ปมปัญหาทางจิตของ Deng ทำให้เธอตัวสั่นใจที่จะเป็นฝ่ายขอเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับ Woudin จากความสัมพันธ์ฉันทหญิงชายให้กลายเป็นความสัมพันธ์ฉันทเพื่อน

Ein paar Mal sah Deng Song andere Frauen an Woudins Seite, und sie empfand anfangs einen tiefen Schmerz in dem Wissen, dass sie es hätte selbst sein können, sofern sie mit der Lüge hätte leben können.

(Offenhäuser, 2003: 216)

มีอยู่หลายครั้งที่ Deng Song เห็นผู้หญิงอื่นอยู่เคียงข้าง Woudin ในตอนแรกเธอรู้สึกถึงความเจ็บปวดอย่างลึกซึ้งเพราะรู้ดีว่า น่าจะเป็นเธอที่เคียงคู่เขาอยู่ตรงนั้น ถ้าเพียงแต่เธอจะสามารถมีชีวิตอยู่กับการโกหกหลอกลวงเขาต่อไปได้

ในเชิงสัญลักษณ์ เราอาจมองว่าการบอกเลิกความสัมพันธ์ฉันคนรักกับ Woudin เป็นการลงมือตัดบ่วงโซ่ของการเป็นโสเภณีอย่างแท้จริงด้วยตัวของ Deng เอง เพราะถือเป็นการสิ้นสุดการใช้เรือนร่างของเธอปรนเปรอความสุขให้กับผู้ชายเพื่อแลกเปลี่ยนกับอะไรบางอย่างบนความทุกข์ทรมานของตัวเอง ไม่ว่าจะเงื่อนไขการแลกเปลี่ยนนั้นจะเป็นเงินหรือสถานภาพคู่ชีวิตก็ตาม แม้ในตอนแรกเธอจะเจ็บปวด แต่เธอก็สามารถยกระดับจิตใจตัวเองจนสามารถพัฒนาความรู้สึกที่มีต่อ Woudin เป็นความรักและห่วงใยในฐานะเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง

Deng war zufrieden mit ihrem Leben. Sie hat einem wunderbaren Job, der ihr viel abverlangte, sie hatte ein schönes Heim und Woudin als Freund. [...] Deng sorgte sich um Woudins unstetes Leben. [...] Sie fühlte, dass er damit die Leere in seinem Leben verdrängen wollte. Er war ein Mann, der alles hatte, und trotzdem einsam war.

(Offenhäuser, 2003: 216)

Deng รู้สึกพึงพอใจกับชีวิตของเธอ เธอมีงานที่ตีพิเศษ เป็นงานทำทนายความสามารถอย่างสูง เธอมีบ้านหลังสวยและมี Woudin เป็นเพื่อน [...] Deng เป็นห่วง Woudin ที่ใช้ชีวิตวุ่นวายยุ่งเหยิง

ตลอดเวลา [...] เธอรู้สึกว่าเขาทำอย่างนั้นเพราะต้องการขับไล่ความรู้สึกว่างเปล่าในชีวิตของเขา เขาเป็นผู้ชายที่มีทุกอย่าง แต่กระนั้นก็ยังโดดเดี่ยว

เราจะเห็นว่า เมื่อ Deng ยกระดับจิตใจตัวเองขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง ณ ขณะนั้นเองที่เธอสามารถมอง Woudin ด้วยสายตาของคนที่มีความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง ความรู้สึกที่เคยต้องพึ่งพิง และมอง Woudin คล้ายดังพระเจ้าก็เปลี่ยนไป เธอกลับมองเห็นเขาเป็นบุรุษ เป็นมนุษย์ผู้ชายที่น่าสงสารคนหนึ่งซึ่งเธออยากช่วยให้พ้นทุกข์ ในท้ายที่สุดจึงกลับกลายเป็นว่าในความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งสาม Deng ได้บรรลุถึงจุดที่เธอสามารถปลดปล่อยตัวเองออกจากกรอบพันธนาการปีศาจไปโดย เป็นผู้หญิงที่อิสระผู้สามารถมีความสุขในชีวิตได้โดยไม่จำเป็นต้องมีสถานภาพใดๆที่ต้องอิงอาศัยอยู่กับผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นสถานภาพนางบำเรอ คนรัก คู่ชีวิตหรือภรรยาก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า หากมีความพยายามใดๆของตัวบทในการที่จะกดทับตัวละครหญิงไทยให้อยู่ต่ำกว่าตัวละครตะวันตกแฝงอยู่ในงานเขียนชิ้นนี้ ความพยายามนั้นได้ล้มเหลวไปโดยการดิ้นรนต่อสู้ของตัวละครซึ่งหาทางออกให้กับชีวิตของตนเองได้อย่างสวยงาม

สรุป

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยกับตัวละครชายตะวันตกที่พบในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยส่วนใหญ่มักเริ่มต้นจากความสัมพันธ์เชิงธุรกิจระหว่างผู้ชายและผู้ซื้อบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจบริการทางเพศทั้งแบบเปิดเผยและแบบที่แอบแฝงอยู่ในงานบริการอื่นๆ ในงานเขียนทั้งสามเรื่องที่ยกมาวิเคราะห์เป็นตัวอย่างข้างต้นนั้น ตัวละครหญิงไทยทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น Linda Ning หรือ Deng ต่างมีความสัมพันธ์กับตัวละครชายเยอรมันด้วยการเริ่มต้นในเชิงธุรกิจดังกล่าว แล้วจึงได้มีพัฒนาการที่ทำให้ความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งสามกับชายเยอรมันได้ก้าวข้ามกรอบความสัมพันธ์เชิงธุรกิจไปสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งเกินความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้ซื้อบริการ จนดูคล้ายกับว่าตัวละครหญิงไทยกำลังได้รับบทบาทและสถานภาพใหม่ในความสัมพันธ์นั้นๆ ซึ่งน่าจะหมายความว่าพวกเธอสามารถหลุดพ้นจากสถานภาพของหญิงบริการได้โดยปริยาย แต่เมื่อได้พิจารณา

เรื่องราวทั้งหมดจนถึงหน้าสุดท้าย เราจะพบว่า สิ่งที่ตัวละครหญิงไทยที่ได้มาจากความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปนั้นเป็นเพียงสิ่งที่ 'ดูเหมือนจะเป็น' หรือ 'เกือบจะเป็น' สถานภาพใหม่เท่านั้น ในที่นี้จึงขอใช้คำเรียกสถานภาพดังกล่าวว่า 'สถานภาพลวง' เพื่อให้ง่ายต่อการอ้างถึงหลังจากนี้ แม้ว่าจะเป็นคำที่ยังสื่อความหมายได้ไม่สมบูรณ์นักก็ตาม ในงานเขียนทั้งสามเรื่องที่ยกมาเป็นตัวอย่าง ตัวบทสร้างสถานภาพลวงดังกล่าวขึ้นด้วยกลวิธีอันแนบเนียนชวนให้คล้อยตาม แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่า เราพอจะสามารถมองเห็นกระบวนการสร้างสถานภาพลวงของตัวบทได้ชัดเจนขึ้น ถ้าหากเราวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแต่ละคู่ให้เป็นขั้นตอนความสัมพันธ์สี่ขั้นตอนดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ได้แก่ ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์ ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ ช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคง และท้ายสุดคือ ช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์

ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์

ในงานเขียนส่วนใหญ่ ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์มักเกิดขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็วในสถานที่ซึ่งเอื้อต่อการทำความรู้จักและมีเพศสัมพันธ์กันอย่างง่าย ๆ ปราศจากขั้นตอนยุ่งยาก สิ่งที่มีเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือความประทับใจและความพึงพอใจของฝ่ายชายที่มีต่อฝ่ายหญิง โดยมากมักเป็นความหลงใหลในรูปลักษณ์ อากัปกริยาและ/หรือความพึงพอใจทางเพศรส ในหลายเรื่องมักมีเรื่องของความสงสารเห็นอกเห็นใจในเชิงมนุษยธรรมเพิ่มเข้ามาด้วย หลังจากนั้นจึงตามมาด้วยความรู้สึกกระวนกระวาย คิดถึง โหยหาที่ฝ่ายชายมีต่อฝ่ายหญิง ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์นั้นจะกินเวลาเพียงไม่นานก่อนที่จะก้าวข้ามไปสู่ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์

ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์

การดิ้นรนหรือต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพใหม่ในฐานะคนรัก ภรรยาหรือคู่ชีวิตของชายเยอรมันและการหลุดพ้นจากสถานภาพหญิงบริการ เป็นสิ่งที่ตัวบทมักกำหนดให้เกิดขึ้นในช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ ซึ่งในงานเขียนส่วนใหญ่เป็นขั้นตอนที่กินเวลายาวนานที่สุดเมื่อเทียบกับความสัมพันธ์ช่วงอื่นๆ ในงานเขียนบางเรื่อง ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์อาจจะดำเนินไปตลอดเรื่องโดยไม่เคยได้พัฒนาต่อไป

ถึงขั้นตอนของความสัมพันธ์ที่มั่นคงเลย แต่กลับข้ามขั้นตอนไปยังช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์เลยทีเดียว

ในช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์นี้เองที่ตัวบทมักสร้างสถานภาพลงให้ เกิดความรู้สึกว่าตัวละครหญิงไทยได้หลุดพ้นจากสถานภาพหญิงบริการและมีสถานภาพใหม่ แต่ถ้าหากพิจารณาให้ดีก็จะเห็นว่า อันที่จริงแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครหญิงไทยและตัวละครชายเยอรมันเป็นเพียงความสัมพันธ์ที่กำกวมคลุมเครือหรือเลื่อนไหลจนยากที่จะระบุให้แน่ชัดลงไปว่าบทบาทและสถานภาพของแต่ละฝ่ายในความสัมพันธ์ที่มีต่อกันนั้นคืออะไรกันแน่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทและสถานภาพของฝ่ายหญิง

ในกรณีของ Linda และ Elicsan นั้น ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์คือ ช่วงเวลาที่ Linda อยู่ที่เยอรมันกับ Elicsan ในระยะแรกของชีวิตที่อยู่ร่วมกันในเยอรมัน ตัวบทสร้างบริบทที่ทำให้ดูราวกับว่าทั้งสองเป็นคนรัก บรรยายถึงการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันแบบคนรักนอกเหนือไปจากเรื่องของเพศสัมพันธ์ เช่น การทำงานบ้าน ไปจับจ่ายข้าวของ ไปวิ่งออกกำลังกายด้วยกัน เคียงคู่กันไปพบเพื่อนฝูงของฝ่ายชาย เป็นต้น ต่อมาตัวบทจึงได้แสดงให้เห็นว่า สถานภาพหรืออัตลักษณ์ของลินดาในการใช้ชีวิต ร่วมกับ Elicsan ไม่ได้ขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตหรือแนวทางการใช้ชีวิตร่วมกันในแต่ละวันอย่างที่ควรจะเป็น แต่อยู่ที่การให้ความหมายหรือการกำหนดนิยามของความสัมพันธ์ ในขณะที่ Linda มองว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขาทั้งสองว่าเป็นความสัมพันธ์แบบคนรัก Elicsan กลับให้นิยามความสัมพันธ์ว่าเป็นข้อตกลงทางธุรกิจ กล่าวคือเขาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้กับ Linda ในการเดินทาง รวมทั้งค่าที่พักและการกินอยู่ในประเทศเยอรมนีเพื่อแลกกับการที่ Linda จะต้องให้บริการทางเพศแก่เขาอย่างถึงอกถึงใจโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆตลอดระยะเวลาที่เธออยู่ในเยอรมัน เมื่อการให้นิยามความสัมพันธ์แตกต่างกันจึงทำให้เกิดพฤติกรรมและความคาดหวังของทั้งสองฝ่ายสวนทางกันและมีการต่อรองกันด้วยวิธีการต่างๆอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้สถานภาพของ Linda คลุมเครือกำกวม หญิงคนรักก็ไม่ใช่ โสเภณีก็ไม่เชิงไปจนกระทั่งจบเรื่อง

ส่วนในกรณีของ Deng ช่วงเปลี่ยนผ่านเริ่มต้นขึ้นนับจากที่ Woudin ช่วย Deng ให้นำเงินออกจากบ้านของ Wu และสิ้นสุดลงเมื่อ Deng ขอหยุดความสัมพันธ์

ฉันชายหญิงกับ Woudin ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ของ Deng และ Woudin นั้นกินเวลายาวนานนับปี ฝ่ายที่เป็นผู้เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์คือ Deng โดยการเสนอตัวและชักจูงอีกฝ่ายให้มีเพศสัมพันธ์กับตน ซึ่งมองในแง่หนึ่งอาจเป็นการต่อรองของตัวละครให้ได้มาซึ่งสถานภาพใหม่ แต่ราวกับตัวบทจะไม่ต้องการให้ Deng ก้าวไปถึงสถานภาพดังกล่าว ทั้งๆที่ อาจกล่าวได้ว่า ในขณะที่ตัวบทได้ประกอบสร้างให้ Deng มีอรรถลักษณะที่เพียบพร้อม ทั้งความงดงามทางร่างกายและจิตใจ และมีความรู้ความสามารถยิ่งกว่าตัวละครหญิงเยอรมันใดๆในเรื่อง ตัวบทส่งความเจ็บปวดอันเกิดจากปมปัญหาทางจิตมาเป็นอุปสรรคในความรักของเขาทั้งสองและถ้าหากจะตีความในแง่ร้ายไปกว่านี้ก็อาจกล่าวได้ว่า ตัวบทกำลังลงโทษตัวละครหญิงไทยอย่าง Deng ที่บังอาจก้าวข้ามเส้นแบ่งชั้นที่ตัวบทได้กำหนดไว้ เธอจึงต้องพบกับความทุกข์ทรมานเจ็บปวดในเวลาเดียวกันกับที่เธอสามารถสร้างความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับ Woudin ได้สำเร็จนั่นเอง ในทำนองเดียวกัน การอดทนต่อความเจ็บปวดและโกหกหลอกลวง Woudin ว่าเธอมีความสุขดีในการร่วมรัก ก็อาจเป็นความพยายามของตัวละครที่จะต่อสู้กับอุปสรรคที่ตัวบทสร้างขึ้น ในเชิงสัญลักษณ์ เราอาจมองได้ว่า ทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นสงครามระหว่างตัวละครกับตัวบท ตัวละครพยายามจะดิ้นรนให้หลุดพ้นจากสถานภาพหญิงบริการ ในขณะที่ตัวบทก็พยายามจะตอกตรึงตัวละครนั้นไว้ในสถานภาพเดิมแม้จะเป็นไปในเชิงนามธรรมเท่านั้นก็ตาม

ช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคง

ในที่นี้คำว่า 'ความสัมพันธ์ที่มั่นคง' นิยามขึ้นตามความหมายที่กำหนดโดยวาทกรรมซึ่งครอบคลุมอยู่ในสังคมโดยทั่วไป อันหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายที่มีข้อบ่งชี้หรือมีหลักประกันว่าจะเป็นความสัมพันธ์ที่ดำรงอยู่ยาวนาน รวมทั้งต้องเป็นความสัมพันธ์ที่เปิดเผยและเป็นที่ยอมรับ ในการวิเคราะห์บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยว่าสามารถหลุดพ้นจากสถานภาพการเป็นหญิงบริการหรือไม่นั้น ในเบื้องต้นใช้การมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับตัวละครชายเยอรมันเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้วิจัยเห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่สร้างบนฐานความคิดแบบปิตาธิปไตยและแนวคิดเชิดชูตะวันตก แต่เป็นเพราะว่าผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นกรอบความคิดที่แอบแฝงอยู่ในตัวบทซึ่งใช้นำเสนอภาพแทนหญิงไทย

ในกรณีของ Ning ดูเหมือนว่า Ning จะเป็นตัวละครตัวเดียวที่ตัวบทสร้างเรื่องราวให้สามารถผ่านช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ ไปสู่ช่วงของ 'ความสัมพันธ์ที่มั่นคง' กล่าวคือการได้แต่งงานกับ Götz และมีครอบครัวที่สมบูรณ์อันประกอบไปด้วยพ่อแม่อีก Ning มีทะเบียนสมรสซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของอำนาจทางกฎหมายและโดยปกติแล้วเป็นสิ่งที่สามารถคุ้มครองสถานภาพต่างๆให้มีความมั่นคงให้กับได้ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อเหตุการณ์ได้ดำเนินผ่านไปถึงจุดหนึ่ง เรากลับเห็นว่า แม้แต่สถานภาพภรรยาตามกฎหมายของ Ning ก็เป็นเพียงสถานภาพลวงอย่างหนึ่งเช่นกัน เนื่องจากทะเบียนสมรสเป็นเพียงกระดาษใบหนึ่งที่ไม่ได้มีปฏิบัติการทางอำนาจใดๆในกรณีนี้ Götz กระทำต่อ Ning ตามที่ตนเห็นสมควรโดยมีเหตุผลสนับสนุนจากตัวบทให้มีความชอบธรรมในการถอดถอนสิทธิ์ของการเป็นภรรยาและยึดสิทธิ์ของการเป็นแม่ของ Ning รวมทั้งได้รับความชอบธรรมจากตัวบทในการปลัก Ning กลับไปสู่สถานภาพเดิมของเธอ ซึ่งก็คือหญิงบาริในพัทธา ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นชัดว่า แม้ในช่วงของความสัมพันธ์ที่มั่นคง ก็ไม่ได้มีความมั่นคงที่แท้จริง สถานภาพใหม่ของ Ning ยังคงอ่อนแอจนคลอนแคลน และเลื่อนไหลไม่ต่างจากตัวละครอื่นๆอย่าง Linda หรือ Deng ที่ใช้ชีวิตร่วมกับชายเยอรมัน โดยไม่เคยก้าวถึงขั้นความสัมพันธ์ที่มั่นคงอย่างที่ Ning ได้ไปถึงแต่อย่างใด

ช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์

ช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์ของงานเขียนทั้งสามเรื่องแม้จะแตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่ในภาพรวมแล้วมีความสอดคล้องกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ตัวละครหญิงไทยทั้งสามคนล้วนต้องจบความสัมพันธ์กับตัวละครชายเยอรมันโดยไม่สมัครใจ Linda และ Ning ถูกฝ่ายชายบังคับ ส่วน Deng แม้จะเป็นฝ่ายเอ่ยปากขอจบความสัมพันธ์เองก็ตาม แต่ก็เป็นไปโดยมีความจำเป็นบังคับ สิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ ลักษณะที่เรียกว่าสถานภาพลวงซึ่งตัวบทสร้างขึ้นล้วนดำรงอยู่เพียงในดินแดนตะวันตก เมื่อความสัมพันธ์สิ้นสุดลง ตัวละครหญิงไทยทั้งสามต่างกลับมาอยู่ในประเทศไทย ส่วนตัวละครชายกลับพบหญิงตะวันตกที่ตนเองสามารถมีชีวิตคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ตัวบทจบลงด้วยการตอกย้ำที่แฝงนัยของการเชิดชูและกตเหยียดชั่วตรงข้ามระหว่างตะวันตกและตะวันออกว่า ตะวันตกและสถานภาพใหม่ที่ตัวละครหญิงไทยต้องการเป็นเพียงโลกแห่งความฝันที่ไม่มีวันเป็นจริง เมื่อตื่นจากการหลับฝันแล้วพวกเขา

ก็ควรจะกลับไปอยู่ในโลกตะวันออก ในสถานภาพและสถานที่ซึ่งเหมาะสมกับพวกเธอ และปล่อยดินแดนตะวันตกไว้สำหรับชาวตะวันตกเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนความสัมพันธ์ทั้งสี่ขั้นตอนในงานเขียนทั้งสามเรื่องนี้ เราจะเห็นว่า แม้อุเหมือนตัวบทจะชักนำให้ตัวละครหญิงไทยได้ก้าวเข้าไปสู่โลกของตะวันตก และได้เรียนรู้วิถีชีวิต ความศิวิไลซ์แบบตะวันตกอันเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนตะวันออกให้เป็นตะวันตก (Westernization) เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานภาพใหม่ที่กำลังจะได้รับ แต่เมื่อถึงจุดหนึ่ง ตัวละครเหล่านี้กลับถูกผลักมาสู่จุดเดิมด้วยเหตุผลต่างๆที่ตัวบทกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมในการปฏิเสธตัวละครหญิงเหล่านี้ไม่ให้อยู่ร่วมสังคมกับชาวตะวันตกในสถานภาพที่เท่าเทียมกัน ความชอบธรรมที่ตัวบทสร้างขึ้นเป็นการอ้างว่า ในความเป็นจริงตัวบทมอบอำนาจในการกำหนดรูปแบบและนิยามความหมายของความสัมพันธ์ให้อยู่ในมือของชายตะวันตกแต่เพียงฝ่ายเดียว และที่สำคัญ ตัวบทไม่ได้มีเจตนาให้หญิงไทยได้รับสถานภาพใหม่มาตั้งแต่ต้น หากแต่พยายามกักขังตัวละครหญิงไทยให้อยู่ในสถานภาพหญิงบริการทั้งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

การที่ตัวบทดึงตัวละครหญิงไทยเหล่านี้ขึ้นไปอยู่ในสถานภาพที่เท่าเทียมกับชาวตะวันตกชั่วคราว อาจเป็นความต้องการที่แสดงให้เห็นถึงความมีมนุษยธรรมของตะวันตกและโยนความผิดให้ตัวละครหญิงไทยเหล่านี้ว่า ปัญหาในตัวตนของพวกเธอเหล่านั้นเองต่างหากที่เป็นสาเหตุให้พวกเธอไม่อาจดำรงอยู่ในสถานภาพใหม่อย่างถาวรได้ หากไ้เพราะความต้องการจะกดเหยียดของตัวบทแต่อย่างใด ไม่เพียงเฉพาะในงานเขียนสามเรื่องที่ยกมาวิเคราะห์เป็นตัวอย่างนี้เท่านั้น ในงานเขียนเรื่องอื่นๆก็ได้พบเช่นกันว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยและชายเยอรมันที่ก้าวข้ามความสัมพันธ์เชิงธุรกิจไปแล้วนั้น เมื่อใดก็ตามที่ตัวละครหญิงไทยกำลังจะหลุดพ้นจาก

สถานภาพหญิงบริการ หากไม่มีเหตุอื่นที่ทำให้ต้องเลิกกันไปก็มักจะจบลงด้วยความตายของฝ่ายหญิง¹⁴

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอในงานเขียนที่ชาวตะวันตกเขียนถึงตะวันออก หากเรานำแนวคิดของ Bhabha¹⁵ นักวิชาการคนสำคัญผู้ได้อธิบายถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์ระหว่างตะวันตกและตะวันออกไว้อย่างลุ่มลึกมาสนับสนุนการตีความดังกล่าวข้างต้น เราจะเห็นว่าลักษณะของการดึงเข้ามาและผลักออกไปเช่นนี้เกิดขึ้นจากความย้อนแย้งในตัวตะวันตกเอง ลักษณะเช่นนี้ว่า เป็นความกระวนกระวายของผู้ที่ต้องการครอบครอง ในเมื่อตะวันตกประกอบสร้างตะวันออกให้เป็นอื่น (the 'other' of the Westerner) โดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์มาตรฐานของความศิวิไลซ์ และให้ตะวันออกเป็นอีกขั้วหนึ่งของคู่ตรงข้ามที่ต่ำกว่า การสร้างความชอบธรรมในการครอบครองจึงต้องอ้างมนุษยธรรมซึ่งทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องพยายาม 'พัฒนา' หรือเปลี่ยน "ความเป็นอื่น" ('otherness') นั้นให้เป็นที่ตะวันตก (westernize) แต่เมื่อตะวันออก ซึ่งในที่นี้คือตัวละครหญิงไทยกำลังจะสามารถก้าวข้ามเส้นแบ่งขั้วมาอยู่ในสถานภาพที่เท่าเทียมกันจริงๆ ก็กลับกลายเป็นสิ่งที่ตะวันตกรับไม่ได้เสียอีก จึงต้องหาเหตุที่อ้างได้ว่าเป็นความชอบธรรมอีกเช่นกันในการผลักตะวันออกกลับไปอยู่ที่เดิมเพื่อที่ตนจะได้คงความเหนือกว่าต่อไป หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งเพื่อให้เห็นภาพที่เป็นรูปธรรมก็คือ การพยายามตอกตรึงตัวละครหญิงไทยทั้งหลายให้อยู่ในสถานภาพหญิงบริการก็เพื่อที่จะให้ตัวละครเหล่านั้นอยู่ในเงื่อนไขที่ง่ายต่อการครอบครอง สอดคล้องกับที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อก่อนหน้าที่ว่า การประกอบสร้างให้หญิงไทยเป็นวัตถุที่หาซื้อได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างมายาภาพให้หญิงไทยเป็นวัตถุแห่งความปรารถนา เนื่องจากความสวยงามหรืออรรถลักษณะทางกามารมณ์ที่ตัวบทประกอบสร้างขึ้นนั้นจะ

¹⁴ ตัวละครหญิงไทยชื่อ Lai จากเรื่อง *Thai Juwelen* ถูกฆาตกรรมหลังจากมีเพศสัมพันธ์กับตัวละครเอกที่เป็นชายเยอรมันและตัดสินใจว่าจะเลิกอาชีพหญิงบาร์ และตัวละครหญิงไทยชื่อ Bangon ซึ่งเป็นหญิงบาร์จากเรื่อง *Tattoo* ถูกลูกค้าที่เป็นชาตีสัทกระทำให้ถึงตาย ทั้งที่ อันที่จริงเธอไม่ได้ต้องการไปกับลูกค้าคนนั้น เนื่องจากเธอกำลังรอให้ชายคนรักชาวเยอรมันของเธอมารับเธอไปใช้ชีวิตร่วมกับเขาที่เยอรมัน

¹⁵ ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 2.4.3

กลายเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมายไปในทันที ถ้าหากหญิงไทยไม่ใช่เป็นสิ่งที่ชายตะวันตกสามารถจัดหามาไว้ในครอบครองได้โดยง่าย ทั้งหมดนี้จึงอาจเป็นบางส่วนของคำอธิบายว่า เหตุใดภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยส่วนใหญ่จึงเป็นตัวละครที่มีบทบาทและสถานภาพหลักเป็นหญิงบริการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ตามรอยความสัมพันธ์บนเส้นทางสายปรารถนา:

การนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านกรอบความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก

5.1 ภาพแทนหญิงไทยในกรอบความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก

แม้ว่าในการศึกษาเรื่องภาพแทนหญิงไทยในบทก่อนหน้าจะได้ผลสรุปออกมาว่า ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยถูกประกอบสร้างให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา โดยมีการใช้กลวิธีต่างๆในการประกอบสร้างมาลาภาพของหญิงไทยให้สอดคล้องกับความใฝ่ฝันหรือความปรารถนาของชายตะวันตก ดังที่ได้อภิปรายไว้แล้วอย่างละเอียดในบทที่แล้ว อย่างไรก็ตาม ภาพแทนของความเป็นวัตถุแห่งความปรารถนานั้นยังมีชีวิตตนทั้งหมดของหญิงไทยที่ถูกนำเสนอไว้ในงานเขียนเยอรมัน หากเป็นเพียงส่วนที่ชัดเจนที่สุดส่วนหนึ่งเท่านั้น ถ้าจะเปรียบว่าภาพแทนหญิงไทยที่สมบูรณ์นั้นมีมิติของความรู้สึกอยู่ด้วย ความน่าปรารถนาของหญิงไทยก็เปรียบเสมือนพื้นผิวชั้นบนสุดที่สามารถมองเห็นเด่นชัดเหนือสิ่งอื่น ต่อเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยได้ดำเนินต่อไป ตัวบทจึงค่อยๆเผยให้เห็นมิติอื่นๆของภาพแทนหญิงไทยโดยเสนอให้เห็นว่า ยังมีหลายสิ่งที่ยังซ่อนอยู่ภายใต้ความน่าปรารถนาซึ่งเป็นเพียงพื้นผิวภายนอกของตัวละครหญิงไทยเหล่านั้น ซึ่งสิ่งที่เปิดเผยให้เห็นในภายหลังนี้มีทั้งอรรถลักษณะที่สอดคล้องและค้านแย้งกับความน่าปรารถนาที่แสดงให้เห็นในเบื้องต้นด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ในขณะที่ตัวบทนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครชายเยอรมันกับตัวละครหญิงไทยนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่ไปด้วยตลอดเวลาคือการนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยนั่นเอง อัตลักษณ์ของหญิงไทยถูกประกอบสร้างและนำเสนอผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นไปและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของความสัมพันธ์นั้นๆ

อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์ภาพแทนหญิงไทยผ่านความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมนั้น คงไม่อาจที่จะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของตัวละครหญิงไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว ตัวละครชายเยอรมันซึ่งเป็นอีกข้างหนึ่งของคู่สัมพันธ์ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เนื่องจาก ในความสัมพันธ์ทุกรูปแบบระหว่างบุคคลสองคน อัตลักษณ์ของ

ฝ่ายหนึ่งย่อมมีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และอัตลักษณ์ของทั้งสองฝ่ายย่อมมีส่วนร่วมกันในการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของเขาทั้งสอง นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อรูปแบบความสัมพันธ์ของชายเยอรมันกับหญิงไทย องค์ประกอบดังกล่าวได้แก่ บริบทเรื่องพื้นที่ ทั้งพื้นที่ในความหมายทางรูปธรรมและพื้นที่ในความหมายทางนามธรรม ซึ่งในที่นี้ คำว่า พื้นที่ในความหมายทางรูปธรรมหมายถึง พื้นที่ในฐานะเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องมองเห็นเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่น มีความกว้าง ความยาว ความสูง เรียบลื่นหรือขรุขระ มีสิ่งปลูกสร้างหรือว่าไม่มี ฯลฯ เป็นต้น ส่วนพื้นที่ในความหมายทางนามธรรมหมายถึง พื้นที่ในฐานะสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีผลต่อพฤติกรรม อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้น เป็นพื้นที่ที่เราสามารถมองเห็นถึงร่องรอยและมิติของเรื่องราวและมิติของเวลาที่พัดผ่านพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นก่อนที่จะก้าวเข้าสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยในรูปแบบต่างๆโดยละเอียด สมควรที่จะได้อภิปรายถึงองค์ประกอบทั้งสองประการดังที่ได้กล่าวมานี้เสียก่อน

5.1.1 ก่อนเริ่มต้นความสัมพันธ์: ภาพรวมและภูมิหลังตัวละครชายเยอรมันและตัวละครหญิงไทย

จากงานเขียนทั้งหมดซึ่งใช้เป็นกลุ่มข้อมูล เราสามารถแบ่งตัวละครชายเยอรมันที่เดินทางมาหรือพำนักอยู่ในประเทศไทยออกเป็นสามกลุ่มด้วยกันดังนี้คือ 1) กลุ่มเช็ทซ์ทัวริสต์ ตัวละครชายเยอรมันในกลุ่มนี้จะประกาศตัวว่าเป็นเช็ทซ์ทัวริสต์อย่างทำทนายและแสดงความภาคภูมิใจอย่างเปิดเผยในความเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องสถานเริงรมย์สำหรับชาวต่างชาติในประเทศไทยและเรื่องการให้บริการทางเพศกับหญิงไทย 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชายทั่วไป สถานภาพสมรสของตัวละครชายในกลุ่มนี้มีทั้งที่เป็นโสดและแต่งงานแล้ว โดยมากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยตามลำพังหรือมากับเพื่อนผู้ชายด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีอยู่บ้างที่มากับภรรยา ส่วนตัวละครชายที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยกับหญิงคนรักหรือเดินทางมาพร้อมทั้งภรรยาและลูกมีอยู่น้อยมากจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อยกเว้น ทั้งนี้ ในการจัดแบ่งกลุ่ม ผู้วิจัยได้จัดตัวละครชายที่พำนักหรือเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำธุรกิจหรือปฏิบัติการกิจการรวมไว้ใน

กลุ่มนี้ด้วย เนื่องจากตัวละครชายเหล่านี้ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ชายที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยด้วยจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวโดยตรงก็จริง แต่พวกเขาส่วนได้เริ่มต้นและพัฒนาความสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทยในสถานที่หรือบริบทที่เกี่ยวข้องธุรกิจภาคบริการสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติแทบทั้งสิ้น ตัวละครชายในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปนี้ มักจะเป็นผู้ที่เคยได้ยินกิตติศัพท์ชื่อเสียงเกี่ยวกับหญิงบริการไทยมาก่อน จึงอยากรู้อยากเห็นหรือมีความคาดหวังอยากได้ประสบการณ์ทางเพศที่แปลกใหม่ซึ่งแตกต่างจากในประเทศของตน อย่างไรก็ตาม ตัวละครชายกลุ่มนี้ไม่ได้มองตนเองว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ซ้ำยังมีตัวละครชายบางตัวมีทัศนคติที่ไม่ดีกับเช็กซ์ทัวริสต์อีกด้วย 3) กลุ่มชายสูงวัย ตัวละครชายกลุ่มนี้เป็นชายตะวันตกที่ต้องการใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุขในประเทศไทย โดยมากเริ่มต้นจากการเป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางมาพักผ่อนในประเทศไทยบ่อยครั้งและ/หรือใช้เวลาในการพักผ่อนในประเทศไทยครั้งละนานๆ จนกระทั่งได้ย้ายมาพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวรในที่สุด

จะเห็นได้ว่า ในความเป็นจริงแล้วเป็นการยากที่จะแบ่งกลุ่มตัวละครชายเยอรมันออกจากกันอย่างเด็ดขาดชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแยกตัวละครชายในสองกลุ่มหลังว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ด้วยหรือไม่ เนื่องจากในท้ายที่สุดตัวละครชายทุกกลุ่มก็มีพฤติกรรมเหมือนกันคือ มีการซื้อบริการทางเพศจากหญิงไทย การแบ่งกลุ่มตัวละครชายข้างต้นจึงเป็นการแบ่งแบบกว้างๆ จากผลการศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากงานเขียนโดยใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งกลุ่มประกอบกันหลายเกณฑ์ เช่น ทัศนคติที่ตัวละครมีต่อตัวเองว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์หรือไม่ วัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่เกิดความสัมพันธ์ ทัศนคติและลักษณะท่าทีในการปฏิสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทย ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการเลือกใช้บริการ ตลอดจนความถี่ในการใช้บริการและการเปลี่ยนหญิงบริการ เป็นต้น

ภูมิหลังของตัวละครชายเยอรมันมีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจของพวกเขาในการเดินทางมาประเทศไทยและการเริ่มต้นมีความสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทย สิ่งหนึ่งที่เด่นชัดและพบซ้ำๆ ในงานเขียนหลายเรื่องคือ ความรู้สึกไม่พึงพอใจของตัวละครชายที่มีต่อสภาพชีวิต สภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมของตนเองในประเทศเยอรมนี ความไม่พึงพอใจดังกล่าวแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะดังนี้ ก) ความเบื่อหน่ายจำเจต่อ

วิถีชีวิตในสังคมตะวันตก ข) ความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่าไม่มีประโยชน์ ค) ความรู้สึกเก็บกตคับข้องใจ แยกแยกกับสถานภาพแห่งความเป็นชายในความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับหญิงเยอรมันอันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในสังคมเยอรมัน ความไม่พึงพอใจในลักษณะท้ายสุดนี้ สามารถขยายความให้ละเอียดยิ่งขึ้นตามสิ่งที่ปรากฏให้เห็นผ่านพฤติกรรมต่างๆของชายตะวันตกที่น่าเสนออยู่ในงานเขียนได้ว่า เป็นความรู้สึกโหยหาสถานภาพความเป็นชายตามขนบปิตาธิปไตย กล่าวคือ ความต้องการที่จะได้รู้สึกถึงความเป็นผู้ที่เหนือกว่าในฐานะผู้ชาย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและทางด้านสถานภาพในความสัมพันธ์ และความต้องการที่จะได้รู้สึกถึงความอ่อนนุ่มยอมตาม ความต้องการที่พึงพิง ความอ่อนแอกว่าทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของเพศหญิง รวมความแล้วคือ ความต้องการที่จะได้รู้สึกถึงการมีอำนาจที่มีเหนือเพศหญิงอีกครั้งนั่นเอง

กล่าวในภาพรวม ความไม่พึงพอใจในทุกลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ตัวละครชายเยอรมันพยายามแสวงหาสิ่งที่พวกเขาเชื่อว่าจะมาเติมเต็มในส่วนที่พร่องไปจากชีวิตในวิถีตะวันตกของพวกเขาด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกัน คือ การสร้างความสัมพันธ์กับหญิงไทยในลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่ก็ล้วนเป็นความสัมพันธ์ที่พวกเขาเชื่อว่าจะทำให้พวกเขาได้รับสถานภาพใหม่ที่น่าพึงพอใจกว่าเดิมอย่างถาวรหรืออย่างน้อยก็จะได้สวมบทบาทที่ตนใฝ่ฝันชั่วคราวเป็นระยะเวลาสั้นๆก่อนที่จะต้องกลับไปสู่สิ่งแวดล้อมและสถานภาพเดิมๆ เมื่อพิจารณาจากบทบาทและพฤติกรรมของตัวละครชายเยอรมันในงานเขียน ก็อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า สิ่งที่ตัวละครชายตะวันตกเหล่านี้คาดหวังจากความสัมพันธ์กับหญิงไทยอย่างเป็นรูปธรรมก็คือ ก) เพศสัมพันธ์ที่น่าตื่นเต้นตบสนองจินตนาการเพื่อฝันของตนที่ก่อรูปขึ้นจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับเพศวิถีในตะวันออกและได้รับแรงกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอจากสื่อในตะวันตก ในบางกรณีรวมไปถึงความต้องการความรักแบบโรแมนติกในดินแดนที่ห่างไกล อาจกล่าวได้ว่า สองสิ่งนี้ถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบำบัดความเบื่อหน่ายที่เกิดจากความซ้ำซากจำเจของชีวิตในวิถีตะวันตก ข) ความต้องการที่จะได้มีโอกาสสวมบทบาทของผู้ที่มีความศิวิไลซ์และมีมนุษยธรรม สามารถเป็นฝ่ายให้ความช่วยเหลือหญิงสาวผู้ลำบากยากจนซึ่งมักถูกกระทำทารุณในสังคมที่ยังป่าเถื่อนไร้ศีลธรรม บทบาทของผู้ให้ความช่วยเหลือทำให้ตัวละครชายเยอรมันจำนวนหนึ่งรู้สึกว่าการมีชีวิตของตนมีความหมายหรือมีค่ามากขึ้น

ค) ความต้องการที่จะได้มีโอกาสสวมบทบาทของชายผู้มีอำนาจเหนือกว่า ได้สวมบทบาทของ 'นาย' ที่มีผู้หญิงสวยคอยปรนนิบัติเอาใจทั้งในชีวิตประจำวันและในเรื่องกามารมณ์ บทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทที่ตัวละครชายเยอรมันจำนวนหนึ่งโยยหาเนื่องจากเป็นสิ่งที่ขาดหายไปจากความสัมพันธ์หญิงชายในสังคมเยอรมัน ตัวบทจำนวนหนึ่งได้แสดงให้เห็นว่า ตัวละครชายดูเหมือนจะสามารถบรรลุถึงอำนาจดังกล่าวได้จากการมีความสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทย อันเป็นความสัมพันธ์ที่นำมาซึ่งความรู้สึกพึงพอใจอย่างลึกซึ้งและมีอิทธิพลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อบุคลิกภาพโดยรวมของตัวละครชายอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนอยู่ในงานเขียนเยอรมัน ดังที่ได้แสดงให้เห็นไว้แล้วบางส่วนในบทที่สี่ และจะได้นำเสนออย่างละเอียดต่อไปในการวิเคราะห์ตัวอย่างความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆของชายเยอรมันและหญิงไทยในบทนี้

สำหรับตัวละครหญิงไทยนั้นได้มีการกล่าวถึงอย่างละเอียดมาแล้วในบทที่สี่ ในที่นี้จึงขอก้าวโดยสรุปอย่างสั้นๆว่า บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันแทบทั้งหมดเป็นผู้หญิงที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับชายต่างชาติหรือให้บริการทางเพศในรูปแบบอื่นๆ งานเขียนนำเสนอว่าสิ่งที่ตัวละครหญิงไทยส่วนใหญ่คาดหวังจากความสัมพันธ์กับชายตะวันตกคือ รายได้จากการให้บริการ การรอดพ้นจากความลำบากยากจนและมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในงานเขียนบางเรื่องนำเสนอความรักลึกซึ้งของตัวหญิงไทยที่มีต่อตัวละครชายตะวันตก เป็นความรักอย่างเทิดทูนและยกย่องชายตะวันตกให้อยู่ในสถานภาพสูงส่งอย่างเกินจริง ตัวละครหญิงไทยเกือบทั้งหมดมีภูมิหลังที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีฐานะยากจน มาจากชนบทและขาดการศึกษา นอกจากนี้ ตัวละครหญิงไทยส่วนใหญ่ยังคงเคยผ่านประสบการณ์เลวร้ายในการใช้ชีวิตคู่หรือมีความสัมพันธ์กับชายไทย เห็นได้ว่า งานเขียนเยอรมันแทบทั้งหมดเลือกนำเสนอเฉพาะผู้หญิงกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยเท่านั้น เป็นการนำเสนอภาพเหมารวมที่ขาดความหลากหลายและปราศจากรายละเอียดเฉพาะกรณี และทั้งหมดนี้ย่อมไม่ใช่เหตุบังเอิญ ภาพเหมารวมของหญิงไทยดังที่ได้กล่าวมานี้มีหน้าที่ (function) เฉพาะตัวที่ทำให้วัตถุประสงค์บางประการของงานเขียนบรรลุผลดังที่เราจะได้เห็นเมื่อทำการวิเคราะห์ตัวอย่างละเอียดในลำดับต่อไป

5.1.2 พื้นที่กับความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก

ในการศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยนั้น สิ่งที่น่าจะเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาร่วมไปด้วยอีกประเด็นหนึ่ง ได้แก่ ประเด็นเรื่องพื้นที่ พื้นที่ซึ่งนำเสนออยู่ในงานเขียนแบ่งออกอย่างกว้างๆได้เป็นสองส่วน ได้แก่ พื้นที่ในประเทศเยอรมนีและพื้นที่ในประเทศไทย

พื้นที่ในประเทศเยอรมนี

พื้นที่ในประเทศเยอรมนีได้รับการนำเสนอในสองลักษณะ ลักษณะแรกคือ พื้นที่ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภูมิหลังของชายเยอรมัน ส่วนลักษณะที่สองคือ พื้นที่ซึ่งหญิงไทยและชายเยอรมันบางคู่ใช้ชีวิตร่วมกันและเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาตัวบทในประเด็นเรื่องพื้นที่ประเทศเยอรมนีในฐานะที่เป็นภูมิหลังของตัวละครชายนั้น สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในงานเขียนแทบทั้งหมดมีการนำเสนอภาพพื้นที่ในประเทศเยอรมนีในลักษณะที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน คือนำเสนอประเทศเยอรมนีที่มีอากาศหนาวเย็น บรรยากาศทั่วไปหม่นมัวชวนให้หดหู่ น้อยครั้งมากที่บรรยากาศในฤดูใบไม้ผลิที่สดชื่น หรือฤดูร้อนที่มีสีสันสวยงามในประเทศเยอรมนีจะได้รับการกล่าวถึงในงานเขียนประเภทนี้ บรรยากาศหนาวเย็นอันชวนเศร้าหมองเช่นนี้มักถูกนำเสนอควบคู่ไปกับบรรยากาศของการทำงานที่จำเจ นำเป้าหมายที่สะท้อนให้เห็นสภาพจิตใจของตัวละครชายที่มีความรู้สึกจำทนและเหนื่อยหน่ายอย่างถึงที่สุด จนเป็นเหตุให้เกิดความพยายามดิ้นรนที่จะหาทางหลุดพ้นจากสภาพดังกล่าวทั้งอย่างถาวรและอย่างชั่วคราว

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Farang*

Peter Meier schlurfte unsicher über Eis- und Schneereiste durch den dunklen Morgen. [...] Fünf Uhr war eine Scheißzeit zum Aufstehen. [...]

Die Busse warteten an der Haltestelle. Meier schob sich zur hinteren Plattform durch. Hier stand er immer. Seit sechs Jahren.

ท่ามกลางความมืดสลัวในยามเช้า Peter Meier ค่อยๆเดินลากเท้าอย่างระมัดระวังไปบนน้ำแข็งและหิมะที่ยังละลายไม่หมด [...] ตีห้าเป็นเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการที่จะต้องลุกจากที่นอน [...]

รถเมล์จอดรออยู่แล้วที่ป้าย [...] Meier เคลื่อนตัวไปยังพื้นที่ด้านหลังของรถ เขายืนตรงนี้เสมอ หกปีมาแล้ว

(Blettenberg, 1988: 51)

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Wunderland*

Allerdings ziehe ich das Ungewisse vor, als weiterhin fünf bis zwanzig Jahre dieses Roboterdasein zu fristen, ohne Aussicht auf Freizeit und Lebensqualität bei verhältnismäßig miserabler Entlohnung.

จริงๆแล้วผมขอเลือกอนาคตที่ยังไม่รู้แน่ว่าจะเป็นยังไง ดีกว่าที่จะต้องทนทำงานในสภาพหุ่นยนต์โดยมองไม่เห็นวันหยุดหรือคุณภาพชีวิตที่ดีไปอย่างนี้อีกห้าถึงยี่สิบปี แลกกับค่าแรงที่ถ้าจะเทียบกันแล้วก็แสนจะน้อยนิด

(Harkness, 2006: 10)

ทั้งสองตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสภาพการดำรงชีวิตของตัวละครชายเยอรมันก่อนที่จะทั้งคู่จะเดินทางมายังประเทศไทย ตัวอย่างแรกคัดมาจากอาชญาวิทยารื่องหนึ่ง สังเกตได้ว่า แม้แต่สิ่งนี้อาจจะเป็นความสวยงามของฤดูหนาวอย่างเช่น หิมะที่ตกลงมากี่ยังถูกนำเสนอในด้านที่น่าเกลียดของมันคือ สภาพหิมะที่ละลายไปแล้วบางส่วนและกลายเป็นโคลนเฉอะแฉะสกปรกบนถนน นอกจากนั้นยังนำเสนอภาพที่หม่นมัวของเช้าวันใหม่กับการเดินทางไปทำงานที่ไร้ความกระตือรือร้น ช้าชากจำเจแม้กระทั่ง

ตำแหน่งที่ยืนบนรถเมล์ซึ่งใช้เป็นที่พำนักเดินทางไปทำงาน ส่วนตัวอย่างที่สองเป็นเรื่องเล่าของ 'ตัวละครผม' ซึ่งตัดสินใจลาออกจากงานที่มั่นคงในซูเปอร์มาเก็ตแห่งหนึ่งเพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในตัวบทก่อนหน้าช่วงที่ตัดตอนมานี้ ผู้เขียนใช้คำว่า 'verhasster (hateful) Supermarkt' อันสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกเกลียดชังที่มีต่อสถานที่ทำงานของตนซึ่งเป็นความรู้สึกที่ยิ่งไปกว่าความรู้สึกเบื่อหน่ายเสียอีก พื้นที่ในประเทศไทยเยอรมนีที่น่าเสนอในงานเขียนจากมุมมองของชายตะวันตกเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของแรงผลักดันที่ทำให้ชายเยอรมันเดินทางมายังประเทศไทย

ส่วนการนำเสนอพื้นที่ประเทศไทยในลักษณะที่สองหรือในฐานะพื้นที่ซึ่งตัวละครหญิงไทยและตัวละครชายเยอรมันใช้ชีวิตร่วมกันนั้น แม้จะนำเสนอจากมุมมองของตัวละครตัวเดียวกันแต่ก็เป็นมุมมองที่มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาที่ผ่านมา กล่าวคือในช่วงเวลาก่อนที่ตัวละครหญิงไทยจะเดินทางไปยังประเทศไทย ตัวบทจะนำเสนอประเทศไทยในฐานะพื้นที่แห่งความเจริญศิวิไลซ์ ความร่ำรวยยุติกันดี เป็นพื้นที่ซึ่งให้ความหวังและโอกาสกับหญิงไทยที่จะมาเริ่มต้นชีวิตใหม่และหลุดพ้นจากความทุกข์ยากลำบากทั้งหลายในประเทศไทย แต่ทันทีที่ตัวละครหญิงไทยเหยียบย่างไปบนแผ่นดินเยอรมัน ความหมายของพื้นที่ในดินแดนเยอรมันก็เปลี่ยนไปทันที กลายเป็นพื้นที่ที่ให้ความรู้สึกเดียวกับพื้นที่เยอรมันที่ได้นำเสนอมาแล้วก่อนหน้านี้ กล่าวคือ เป็นพื้นที่แห่งความหนาวเย็น เครื่องเคียดและหดหู่ ซ้ำร้ายไปกว่านั้น ความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรมยังก่อให้เกิดความแปลกแยก สภาพอากาศและปัญหาในการใช้ภาษาของตัวละครหญิงไทยเปลี่ยนความหมายของพื้นที่ในประเทศไทยจากสัญลักษณ์แห่งความสุขสบายกลายเป็นที่คุมขังต่างๆ เนื่องจากพวกเธอไม่สามารถไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระอีกต่อไป และต้องพึ่งพาชายเยอรมันที่เธออยู่ด้วยทั้งทางด้านการเงินและการดำรงชีวิตโดยสิ้นเชิง แน่แน่นอนว่า พื้นที่ที่มีอิทธิพลทำให้สถานภาพและความสัมพันธ์ของตัวละครเปลี่ยนไป ตัวละครหญิงไทยเปลี่ยนสถานภาพจากผู้สร้างความรื่นรมย์ให้กับชีวิตมาเป็นภาระอันหนักอึ้งที่ตัวละครชายเยอรมันต้องรับผิดชอบ เห็นได้ชัดว่าเสน่ห์แห่งตะวันออกมักจะจืดจางลงเมื่อมาอยู่ในบริบทของชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงในประเทศไทย

พื้นที่ในประเทศไทย

เมื่อศึกษาประเด็นเรื่องพื้นที่ประเทศไทยจากตัวบทที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยแล้ว ได้พบว่า พื้นที่ในประเทศไทยที่ได้รับการนำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันนั้น จัดได้ว่าเป็นภาพซึ่งเป็นคู่ตรงข้ามของพื้นที่ในประเทศเยอรมนีอย่างเห็นได้ชัด เมื่อมองในภาพรวม ประเด็นที่เป็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ ประเด็นเรื่องสีสันและความมี 'ชีวิต' ของพื้นที่ ถ้าหากลองจินตนาการภาพพื้นที่ตามถ้อยคำพรรณนาในตัวบทให้คล้ายภาพที่เห็นในภาพยนตร์ ก็จะมองเห็นพื้นที่ในประเทศเยอรมนีเป็นสีเทาที่หม่นมัว หนาวเย็นและเจียบเหงา เป็นภาพนิ่งที่ไร้การเคลื่อนไหวหรือมีการเคลื่อนไหวที่เรียบ เรื่อยเอื่อยเฉื่อย ในขณะที่พื้นที่ในประเทศไทยจะเป็นภาพของพื้นที่ซึ่งสว่างไสว อบอุ่น ด้วยแสงตะวัน มีสีสันสดใส คึกคักร้อนแรงด้วยอุณหภูมิและบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา เป็นภาพที่เต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวจนคล้ายจะเป็นความสับสนยุ่งเหยิง ไร้ระเบียบและในบางครั้งคล้ายจะไม่สามารถควบคุมได้ ทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดความรู้สึกที่หลากหลายแก่ชาย ตะวันตกผู้เข้ามาในพื้นที่ เป็นความรู้สึกที่ผสมผสานระหว่างความตื่นตาตื่นใจ ความหลงใหลในเสน่ห์ของบรรยากาศที่แปลกต่าง ในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกได้ถึงความปลอดภัยซึ่งก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางจิตใจ

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นภาพที่นำเสนอพื้นที่ในประเทศไทยโดยรวม แต่เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดถึงพื้นที่ในประเทศไทยซึ่งเป็นฉากที่มีเหตุการณ์สำคัญในการดำเนินเรื่องเกิดขึ้นหรือพื้นที่ซึ่งเป็นบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครชาย เยอรมันและตัวละครหญิงไทยแล้ว ก็จะพบว่าการนำเสนอพื้นที่ในประเทศไทยจำกัดอยู่เพียงพื้นที่ในชนบทและพื้นที่ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่

พื้นที่ในชนบท

พื้นที่ชนบทของไทยในงานเขียนเยอรมันนั้นมิได้ถูกนำเสนอในด้านที่สวยงามหรือเป็นสังคมอุดมคติดังที่ผู้คนจำนวนหนึ่งในสังคมไทย รวมทั้งนักเขียนไทยหลายคน ได้พยายามนำเสนอไว้ให้เห็นว่า พื้นที่ชนบทของไทยเป็นชุมชนเล็กๆที่อบอุ่น ผู้คนเป็นมิตรรู้จักกันทั่ว มีประเพณีท้องถิ่นที่หลอมรวมคนในชุมชนให้มีความผูกพัน เป็นพื้นที่ที่

ให้ความรู้สึกปลอดภัยสบายใจแก่ผู้มาเยือนซึ่งไม่คุ้นเคยกับชีวิตชนบทมาก่อน¹ ในทางตรงข้าม ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ พื้นที่ชนบทของไทยกลับกลายเป็นสถานที่ที่ห่างไกลจากความเจริญ ไร้ความศิวิไลซ์ อันตราย สกปรก เต็มไปด้วยสัตว์น่ารังเกียจ เช่น คางคกในห้องส้วม เสียงหนูวิ่งไปมาบนหลังคา งูที่เลื้อยบนทางเดิน ชีวิตความเป็นอยู่ที่ป่าเถื่อนรวมทั้งอาหารการกินที่น่าขยะแขยง จนกระทั่งตัวละครเยอรมันที่ได้พบเห็นต้องอาเจียนออกมาด้วยความคลื่นไส้สะอิดสะเอียน² นอกจากนี้ พื้นที่ในชนบทของไทยยังเป็นสัญลักษณ์ของความแห้งแล้ง ความยากจนอดอยากที่เป็นแรงผลักดันในตัวละครหญิงไทยต้องก้าวเข้าสู่อาชีพค้าบริการทั้งโดยความสมัครใจและถูกบังคับ³ ผู้คนในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกของครอบครัวในชนบทของตัวละครหญิงไทยที่ตัวละครชายเยอรมันมีความสัมพันธ์ด้วยมักถูกนำเสนอในภาพของผู้คนที่ขี้เกียจ ขี้เมา เล่นการพนัน เห็นแก่เงินและมองชายตะวันตกเป็นแหล่งรายได้ที่จะต้องพยายามรีดไถเงินมาให้ได้มากที่สุด⁴

กล่าวโดยรวมแล้ว พื้นที่ชนบทของไทยในงานเขียนเยอรมันถูกนำเสนอให้เป็นแหล่งรวมความเลวร้ายทั้งหมด เป็นภูมิหลังของตัวละครหญิงไทยซึ่งมองในด้านหนึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้พวกเธอแสวงหาความสัมพันธ์กับชายตะวันตก แต่อีกด้านหนึ่งกลับเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยกับชายตะวันตกเกิดความตึงเครียดหรือล้มเหลว อันเนื่องมาจากความรู้สึกแปลกแยก รังเกียจของฝ่ายชายที่มีต่อครอบครัวในชนบทของฝ่ายหญิงและความคับข้องใจของฝ่ายชายเมื่อรู้สึกว่ากำลังถูกรีดไถเอาไรด์เอาเปรียบ ในขณะที่ฝ่ายหญิงรู้สึกผิดหวังและกดดันเมื่อไม่สามารถอดทนจนจนเจ็ครอบครัวได้ตามที่ตนเองและครอบครัวของตนคาดหวังไว้ ความสัมพันธ์นั้นคนรักหรือ

¹ ภาพชนบทดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดอยู่ในงานเขียนของไทยหลายเรื่อง เช่น ในนวนิยายเรื่อง *ผู้ใหญ่อีกกับนางมา* โดย กาญจนา นาคพันธุ์ เป็นต้น

² ดู Mang-gon Jai, *Thai Juwelen*, pp. 170-175.

³ ดู Peuckmann, *Nori und der große Regen*, pp. 121-122.

⁴ ดู Bahl, *Schatten im Paradies*, pp. 55-58. และ

Peuckmann, *Der Sohn der Tänzerin*, pp. 100-102.

ฉันสามีภรรยาจึงไม่อาจดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ กลายเป็นความหวาดระแวง
ขัดแย้งโดยที่ต่างฝ่ายต่างกล่าวโทษกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวของชาวตะวันตก

ในประเด็นเรื่องพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวของชาวตะวันตกที่นำเสนออยู่ในงาน
เขียนเยอรมันนั้น มีการนำเสนอเฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นสถานเชิงรมย์เสียแทบ
ทั้งหมด เป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่าสถานที่ท่องเที่ยวประเภทดังกล่าวเป็นพื้นที่พิเศษที่
นักท่องเที่ยวชายตะวันตกสามารถตระหนักรู้ถึงอำนาจและอภิสิทธิ์ในฐานะนักท่องเที่ยว
ตะวันตกของตนมากกว่าพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ กล่าวคือ ในพื้นที่บางแห่ง เช่น พระราชวัง
วัดวาอาราม โบราณสถาน ฯลฯ แม้ว่าจะเป็นที่ที่มีชาวตะวันตกเข้าเยี่ยมชมเป็น
จำนวนมาก แต่ชาวตะวันตกเหล่านั้นจะต้องปฏิบัติตามกรอบที่ชนบทของไทยกำหนด
โดยที่ชาวตะวันตกหรือนักท่องเที่ยวมีอำนาจต่อรองต่ำ ตัวอย่างเช่น การบังคับให้เข้า
กระโปรงหรือผ้าถุงให้แก่นักท่องเที่ยวหญิงที่ต้องการจะเข้าชมพระบรมมหาราชวังสวม
ทับกางเกง หรือการที่นักท่องเที่ยวจะต้องถอดรองเท้าก่อนเข้าไปในสถานที่บางแห่ง
เป็นต้น ตรงข้ามกับพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นสถานเชิงรมย์ อย่างเช่น โรงแรมหรือบาร์ ซึ่งไม่
ว่าเจ้าของสถานประกอบการนั้นจะเป็นคนต่างชาติหรือเป็นคนไทยก็ตาม แต่ผู้
ครอบครองและมีอำนาจในพื้นที่นั้นคือชายตะวันตกที่เข้ามาใช้พื้นที่ กระบวนการปะทะ
สัมพันธ์ต่างๆ รวมไปถึงพฤติกรรมและการตกแต่งเรือนร่างของหญิงไทยในพื้นที่ดังกล่าว
ล้วนถูกกำหนดขึ้นบนพื้นฐานความต้องการของชายตะวันตกซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการ
กำหนดเนื่องจากเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าและถือสกุลเงินที่แข็งค่ากว่า สิ่งนี้
Pratt (1992: 4 อ้างใน ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2546: 157) กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่เกิด
จากการพบปะของคนที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกันว่า เป็นการแลกเปลี่ยนที่อยู่ในรูปแบบ
ของความไม่เท่าเทียมกันทางอำนาจเสมือนนั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนมากในพื้นที่ที่กล่าว
มาในข้างต้นนี้

ลักษณะของความเป็นพื้นที่พิเศษอีกอย่างหนึ่งของสถานเชิงรมย์ในงานเขียน
เยอรมันคือ มายาภาพที่ครอบคลุมอยู่ในพื้นที่นั้น ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่
สถานเชิงรมย์มักจะเป็นพื้นที่ซึ่งตัวละครหญิงไทยและตัวละครชายเยอรมันได้มีโอกาส

ปะทะสัมพันธ์กัน (contact zone) เป็นครั้งแรก เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหญิงไทยและตัวละครชายเยอรมันเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นเป็นการจัดฉาก ทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม กล่าวคือ ในด้านรูปธรรม พื้นที่ในสถานเริงรมย์จะได้รับการตกแต่งให้มีบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าอารมณ์ การจัดสถานที่ซึ่งทำ ให้หญิงบริการที่อยู่ในพื้นที่นั้นเป็นจุดดึงดูดสายตา เช่น เคาน์เตอร์บาร์หรือเวทียกสูงที่อยู่กลางห้อง เป็นต้น การใช้แสงสีที่เพิ่มความน่าปรารถนาให้กับหญิงบริการ การใช้เสียงเพลงที่ปลุกเร้าอารมณ์ การจัดที่นั่งสำหรับลูกค้ารายรอบจุดศูนย์กลางและห่างออกไปซึ่งเปิดโอกาสให้ฝ่ายตัวละครชายสามารถเลือกได้ว่าจะหาความสุขด้วยการใช้สายตาจ้องมองหญิงบริการจากจุดที่ห่างไกลจากศูนย์กลางและอยู่ในความมืด หรือเลือกที่จะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับหญิงบริการอย่างเปิดเผยชิดขอบเวทีหรือบนที่นั่งหน้าเคาน์เตอร์ ส่วนในด้านนามธรรมนั้น ท่ามกลางมายาภาพที่ครอบงำพื้นที่ดังกล่าว นักท่องเที่ยวชายตะวันตกและตัวละครหญิงบริการชาวไทยเป็นคล้ายนักแสดงที่สวมบทบาทซึ่งกำหนดขึ้นด้วยอำนาจของพื้นที่แห่งนั้น ดังนั้น ทันทีที่ตัวละครชายตะวันตกก้าวย่างเข้ามาในพื้นที่แห่งนี้ พวกเขาจะกลายเป็นบุคคลสำคัญ เป็นที่รักที่ต้องการอย่างที่ไม่เคยประสบมาก่อน ไม่ว่าพวกเขาจะเป็นใครมาจากไหน ในพื้นที่แห่งนี้ชายตะวันตกจะกลายเป็น 'พระเอก' ด้วยการแสดงบทบาทอย่างสอดรับของตัวละครหญิงไทย เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจว่า ในงานเขียนบางเรื่อง แม้ตัวละครชายตะวันตกก็ดูเหมือนจะรู้ตัวว่าทุกอย่างเป็นเพียงความลวง แต่ในท้ายที่สุดก็ไม่อาจต้านทานอำนาจแห่งมายาคตินั้นได้และกระโจนเข้าสู่ความสัมพันธ์นั้นๆอย่างขาดสติ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากภูมิหลังของตัวละครชายตะวันตกที่ผลักดันให้พวกเขายอมรับความลวงโดยสมัครใจเพื่อเติมเต็มความขาดและตอบสนองความปรารถนาของตนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นจนถึงจุดนี้เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการศึกษาในเรื่องของรูปแบบความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออกที่น่าเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิทั้งหมดที่มีอยู่ได้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครชายเยอรมันกับตัวละครหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนแต่ละเรื่อง มักจะมีองค์ประกอบบางอย่างที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันจนสามารถนำมารวบรวมและจัดแบ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์อย่างกว้างๆได้หลายรูปแบบ แม้จะต้องยอมรับว่าความสัมพันธ์แต่ละรูปแบบอาจมีความคล้ายคลึงที่หลวมช่อนกันอยู่บ้าง แต่แม้กระนั้นก็ยังมีความแตกต่าง

จากกันอย่างมีนัยสำคัญ ในทำนองเดียวกันภาพแทนของตัวละครหญิงไทยที่มีบทบาท อยู่ในความสัมพันธ์แต่ละกลุ่มนั้นก็ยังมีลักษณะเฉพาะกลุ่มที่สอดคล้องรองรับกับลักษณะ ความความสัมพันธ์แต่ละรูปแบบเสมอ หมายความว่า มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทย เป็นภาพเหมารวมแบบต่างๆเช่นเดียวกันกับที่มีการสร้างภาพเหมารวมของรูปแบบ ความสัมพันธ์แบบต่างๆ เราจะศึกษาต่อไปว่า เรื่องราวความสัมพันธ์ของตัวละครชาย เยอรมันและตัวละครหญิงไทยในแต่ละรูปแบบมีส่วนในการประกอบสร้างและนำเสนอ ภาพแทนหญิงไทยอย่างไร ตัวบทชื่อ 'สาร' ใดผ่านภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์ เหล่านี้ และเมื่อมองในมุมกลับ ภาพแทนหญิงไทยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใดซึ่งไม่ได้ ปรากฏอยู่ในตัวบทแต่แฝงตัวอยู่เบื้องหลังการนำเสนอความสัมพันธ์ในแต่ละรูปแบบ

5.2 เรื่องรักโรแมนติกของสุภาพบุรุษผิวขาวกับหญิงสาวผิวสี

งานเขียนเยอรมันที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยส่วนใหญ่เป็นงานเขียนที่ จัดอยู่ในหมวดหนังสือประเภทบันเทิงคดีที่ในภาษาเยอรมันใช้คำเรียกว่า Belletristik Dyer (1985: 222 อ้างถึงใน Turner, 2002: 429) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการบันเทิง (entertainment) ไว้ว่า

Entertainment offers the image of 'something better' to escape into, or something we want deeply that our day-to-day lives don't provide. Alternatives, hopes, wishes - these are the stuff of utopia, the sense that things could be better, that something other than what is can be imagined and maybe realised.

เมื่อเทียบกับงานเขียนแนวอื่นๆแล้ว เรื่องรักโรแมนติกจะมีลักษณะที่ตรงตามคำ นิยามข้างต้นมากที่สุด กล่าวคือ เรื่องรักโรแมนติกจะนำเสนอโลกแห่งจินตนาการเพื่อ ฝันที่มนุษย์หลบเข้าไปอยู่เพื่อหนีจากความเคร่งเครียดความไม่น่าพึงพอใจหรือความน่า เบื่อหน่ายในชีวิตประจำวันในโลกแห่งความเป็นจริงชั่วคราว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นำเสนอทางเลือก สิ่งที่เป็นหวัง ความปรารถนาซึ่งไม่อาจได้รับการตอบสนองในโลก ของความจริง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอ เรื่องราวความรักโรแมนติกก็คือ ภาพแทนของผู้หญิงในความใฝ่ฝันและความปรารถนา ของชายเยอรมันจำนวนหนึ่ง และเป็นผู้หญิงแบบที่ผู้ชายเหล่านั้นไม่พบในความเป็นจริง

ในทำนองเดียวกันตัวละครชายในงานเขียนเรื่องรักโรแมนติกก็น่าจะเป็นภาพแทนของผู้ชายที่ผู้ชายเยอรมันจำนวนหนึ่งปรารถนาจะเป็นหรือปรารถนาจะได้โอกาสมีประสบการณ์เช่นเดียวกับตัวละครเหล่านั้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่แตกต่างจากสิ่งที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเขา

เรื่องรักโรแมนติกระหว่างชายตะวันตกและหญิงไทยเป็นแนวเรื่องที่ได้จัดได้ว่าเป็นที่นิยมมากที่สุดแนวหนึ่งในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย และถ้าหากพิจารณาจากการให้น้ำหนักหรือความสำคัญของตัวละคร เราจะแบ่งเรื่องรักโรแมนติกระหว่างชายตะวันตกและหญิงไทยได้เป็นสองแบบ แบบแรกนั้น ชายตะวันตกและหญิงไทยจะเป็นตัวละครคู่เอกของเรื่อง ส่วนแบบที่สองนั้น ชายตะวันตกกับหญิงตะวันตกจะเป็นตัวละครคู่เอกของเรื่อง กล่าวคือ เนื้อหาของงานเขียนจะเป็นเรื่องราวความรักระหว่างชายตะวันตกกับหญิงตะวันตกเป็นหลัก แต่ตัวละครชายตะวันตกตัวเดียวกันนั้นเองจะมีความสัมพันธ์กับตัวละครหญิงไทยด้วยเป็นความสัมพันธ์รอง จากข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาได้พบว่า เรื่องรักโรแมนติกแบบแรกนั้นจะมีจำนวนมากกว่าและเป็นงานเขียนของนักเขียนชายแทบทั้งหมด ส่วนแบบหลังซึ่งพบอยู่เพียงน้อยเรื่องนั้นเป็นผลงานของนักเขียนหญิงทั้งหมด เป็นข้อมูลความแตกต่างที่มีนัยสำคัญต่อการวิเคราะห์ตัวบทในลำดับต่อไป

งานเขียนแนวรักโรแมนติกแบบแรกแทบทุกเรื่องจะมีแนวเรื่องที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นเรื่องราวของนักท่องเที่ยวชายเยอรมันที่ได้รู้จักกับหญิงบริการไทยในสถานเริงรมย์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สิ่งที่ตั้งใจดูความสนใจของฝ่ายชายในเบื้องต้นมักจะเป็นเพียงรูปลักษณ์ภายนอก ลักษณะความสัมพันธ์ในช่วงแรกจึงเป็นเรื่องของการซื้อขายบริการ ต่อเมื่อมีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกันในช่วงเวลาหนึ่ง ฝ่ายชายจะพบ 'คุณลักษณะ' ต่างๆในตัวฝ่ายหญิงที่นำมาซึ่งความผูกพันเกินขอบเขตของความสัมพันธ์แบบซื้อขาย และในหลายกรณีมีการพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไปจนกระทั่งตัวละครทั้งสองฝ่ายนิยามความรู้สึกที่มีต่อกันว่าเป็น 'ความรัก' ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้มักจบลงด้วยการลาจาก น้อยเรื่องมากที่จบลงอย่างมีความสุข

5.2.1 ด้วยเหตุดังนี้ จึงมีรัก

แน่นอนว่า 'ความรัก' เป็นองค์ประกอบที่ขาดเสียไม่ได้ในงานเขียนแนวรักโรแมนติก โดยเฉพาะในเรื่องรักโรแมนติกระหว่างชายเยอรมันและหญิงบริการไทยนั้น ความรู้สึกที่เป็น 'ความรัก' หรือ 'คล้ายความรัก' เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งขึ้นไปอีก เนื่องจากคำว่า 'ความรัก' เป็นสิ่งที่มีอำนาจอยู่ในตัวของมันเองโดยมีวาทกรรมชุดที่เกี่ยวข้องกับความรักรองรับอยู่ จนกระทั่งดูเหมือนว่า ความรักจะมีสถานภาพพิเศษและได้รับอภิสิทธิ์เหนือสิ่งอื่น มองเห็นได้ในวาทกรรมต่างๆเกี่ยวกับความรักที่ได้ยินกันอยู่ดาษดื่นและเป็นที่ยอมรับโดยไม่มีใครนึกตั้งคำถาม เช่น ความรักเป็นสิ่งประเสริฐ ความรักไม่เคยผิด เป็นต้น ดังนั้น ด้วยอำนาจของมายาคติแห่งความรัก การกระทำใดๆก็ตามที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาด้วยความรักมักจะได้รับการชื่นชมหรือร่วมปีติอิมโอมไปด้วยจากคนทั่วไป แม้แต่การกระทำที่ผิดจารีตประเพณี ผิดกฎหมายหรือแม้กระทั่งผิดศีลธรรม ถ้าหากมีเหตุมาจากความรักก็ดูจะได้รับความเห็นใจและการลดหย่อนผ่อนโทษจากหนักเป็นเบา ด้วยเหตุนี้ บ่อยครั้งความรักจึงถูกใช้เป็นข้ออ้างหรือเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้การกระทำที่ละเมิดกรอบที่สังคมกำหนดไว้ว่าเป็นความถูกต้องดีงาม

ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันกับหญิงบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหญิงบริการไทยก็เป็นสิ่งซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเยอรมัน แต่การไม่ยอมรับนั้นนอกจากเป็นการไม่ยอมรับที่เกิดขึ้นบนรากฐานความเชื่อทางคริสต์ศาสนา⁵ที่หยั่งรากลงไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้คน ยังเกิดจากพื้นฐานของแนวคิดด้านมนุษยธรรมและสตรีนิยม ซึ่งเป็นแนวคิดกระแสหลักของสังคมเยอรมันที่มองว่า เพศสัมพันธ์ที่เกิดจากการซื้อขายบริการเป็นการกดขี่ทางเพศ เป็นการทำให้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศและเป็นสินค้า อีกทั้ง

⁵ Rubin (1993 อ้างถึงใน ชลิดาภรณ์ สงสัมพันธ์ 2547: 75) เสนอเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ในสังคมตะวันตกไว้ว่า รากฐานความเชื่อทางศาสนาของตะวันตกที่เห็นว่าเรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของบาปผิดและการลงโทษ ทำให้เรื่องเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องหลีกเลี่ยงและควบคุมอย่างเคร่งครัด กรอบเรื่องเพศที่มีรากฐานการมองเรื่องเพศในทางลบจำกัดเรื่องเพศที่เป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องดีงามว่าต้องเป็นไปเพื่อการเจริญพันธุ์ในสถาบันการแต่งงานแบบผัวเดียวเมียเดียว [...] เมื่อมีการเพิ่มเติมปัจจัยอย่างความรักและความผูกพัน เรื่องเพศจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความผูกพันทางสังคมด้วย ในระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศเช่นนี้ไม่มีที่ทางให้ความพึงพอใจทางกายในเรื่องเพศ การกระทำที่ไม่อยู่ในกรอบเรื่องเพศที่ขอบธรรมนี้ ถูกจัดว่าเป็นเรื่องผิดธรรมชาติ ผิดปกติหรือผิดศีลธรรม

เป็นการเอาใจเอาเปรียบและแสวงหาประโยชน์จากผู้ที่อยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่าในสังคม การใช้บริการหญิงโสเภณีในสังคมตะวันตกจึงถือเป็นเรื่องน่ารังเกียจและยังบ่งบอกถึงการไร้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับหญิงทั่วไปของชายผู้นั้น ดังนั้นเรื่องราวความรักโรแมนติค ระหว่างนักท่องเที่ยวเยอรมันกับหญิงบริการไทยจึงอาจจะไม่เป็นเพียงการตอบสนองจินตนาการเพื่อฝันของชายเยอรมันในสิ่งที่ขาดหายไปจากชีวิตประจำวันในสังคมตะวันตกเท่านั้น แต่ยังอาจเป็นการประกอบสร้างความรักขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับความสัมพันธ์ดังกล่าวอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ศึกษาตัวอย่างละเอียดจะพบว่า หากมองจากสถานภาพของเพศชาย นิยามความสัมพันธ์นั้นคนรักระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยนั้นมีความแตกต่างอย่างมากจากนิยามความสัมพันธ์นั้นคนรักระหว่างชายหญิงเยอรมันโดยทั่วไป ความสัมพันธ์นั้นคนรักระหว่างชายหญิงเยอรมันนั้นมักถูกเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องความรักที่พิศอบ ภาชนะที่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายที่มีความรักต่อกัน กล่าวโดยรวมได้ว่า สิ่งที่มาพร้อมกับความรักคือความคาดหวังต่างๆที่มีต่อเพศชายและการตำหนิตัวเมื่อฝ่ายชายไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่คาดหวัง⁶ แต่ในทางตรงกันข้ามความสัมพันธ์นั้นคนรักระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันมีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกับอำนาจของความเป็นชาย ความเข้มแข็ง ความสามารถที่จะเป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง การมีสถานภาพที่สูงกว่าในความสัมพันธ์และความสุขสบายผ่อนคลายทั้งกายและใจโดยปราศจากหน้าที่ความรักที่พิศอบ นอกจากนี้ เมื่อชายตะวันตกกระทำบางสิ่งให้หญิงไทยก็มักจะได้รับการขอบคุณหรือการสำนึกในบุญคุณจากฝ่ายหญิงอย่างมากมาย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ได้รับเกินความคาดหวังหรือเป็นสิ่งที่ดีกว่าสิ่งที่เคยได้รับจากชายไทย ดังนั้น การสวมบทบาทเป็นวีรบุรุษผู้เก่งกาจหรือสุภาพบุรุษผู้แสนดีต่อหญิงบริการชาวไทยเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายกว่ากระทำต่อหญิงตะวันตกเป็นอันมาก อีกประการหนึ่ง ความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงบริการไทยเป็นความสัมพันธ์ซึ่งยอมรับกันตั้งแต่แรกว่า นอกจากจำนวนเงินที่ตกลงกันแล้วฝ่ายหญิงไม่สามารถเรียกร้องอะไรจากผู้ชายได้อีกมากนัก แม้ในบางกรณี

⁶ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นอยู่ในงานเขียนหลายเล่ม นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยรองรับ ดู Pataya Ruenkaew, *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen*, pp. 188-217.

ที่มีการเรียกร้อง ฝ่ายชายก็สามารถตัดสินใจอย่างเป็นอิสระว่าจะตอบสนองการเรียกร้องนั้นหรือไม่โดยไม่มีหน้าที่บังคับผูกพัน จากการให้ความหมายต่อ 'ความสัมพันธ์ฉันคนรัก' ระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยดังที่กล่าวมาข้างต้น เราอาจนิยามความสัมพันธ์แบบนี้ได้ว่าเป็น 'รักโรแมนติกแบบชายเป็นใหญ่'

5.2.2 อรรถลักษณะหญิงไทยในรักโรแมนติกแบบชายเป็นใหญ่

ในสังคมเยอรมันนั้น ลำพังความรักโรแมนติกแบบต่างๆก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นค่อนข้างยากอยู่แล้ว เนื่องจากภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ผูกติดมากับความรักดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ยิ่งหากผู้ชายเยอรมันคนใดปรารถนา 'รักโรแมนติกแบบชายเป็นใหญ่' ด้วยแล้วก็ดูราวกับว่าความปรารถนาของผู้คนนั้นแทบจะไม่มีวันสมหวัง เนื่องด้วยเป็นความปรารถนาที่เพศชายไม่สามารถทำให้เป็นจริงได้ด้วยตนเองเพียงลำพัง จำต้องอาศัยความยินยอมพร้อมใจจากผู้หญิงซึ่งเป็นอีกฝ่ายหนึ่งของความสัมพันธ์ ในเมื่อไม่ได้รับการเติมเต็มจากผู้หญิงส่วนใหญ่ในสังคมตะวันตกซึ่งเป็นสังคมที่การต่อสู้เรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงเป็นไปอย่างเข้มข้น การเดินทางไกลเพื่อแสวงหาผู้ที่จะมาร่วมเติมเต็มความฝันจึงเกิดขึ้น (ในที่นี้หมายรวมไปถึงการเดินทางเข้าไปในโลกของการอ่านงานวรรณกรรมด้วย)

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Der häßliche Mann*

Der hässliche Mann war ein Pi, ein Geist - ganz bestimmt! Er brüllte den Barbesitzer an. [...] Der Barbesitzer wurde grob. [...] Er ergriff den Barbesitzer vorne am Hemd und zog ihn halb über die Theke. [...] Er brüllte dem Barbesitzer ins Gesicht.

Der Barbesitzer wurde kleinlaut, [...].

Dann legte der häßliche Mann viel Geld auf den Tresen.

"Hol Deine Sachen aus der Hütte", sagte der Barbesitzer zu Lin. Lin hörte die Angst in seiner Stimme.

[...]

Als sie mit zwei gefüllten Plastiktüten zurückkam, saß der häßliche Mann gemütlich an der Theke. Er rauchte und trank ein Bier. Arschloch bediente ihn persönlich.

"Komm," sagte der häßliche Mann, "Du bist frei."

(Mang-gon jai, 2001:65)

ชายอัปลักษณะคนนี่ต้องเป็นผีแน่ๆ เขาตะโกนใส่เจ้าของบาร์ [...] เจ้าของบาร์เริ่มหยาบคายน [...] ชายอัปลักษณะข่มขู่ของเจ้าของบาร์แล้วก็กระซอกตัวเขาขึ้นมาพาดอยู่บนเคาเตอร์ [...] เขาตะคอกใส่หน้าเจ้าของบาร์

เจ้าของบาร์เสียงอ่อยเล็กกร่าง [...]

ชายอัปลักษณะหยิบเงินจำนวนมากวางบนเคาเตอร์

"ไปเก็บของของแกออกจากกระท่อม" เจ้าของบาร์พูดกับ Lin เธอฟังออกว่าเขากลัว

[...]

และเมื่อเธอถือถุงพลาสติกที่ใส่ของไว้เต็มสองถุงเดินกลับออกมา ชายอัปลักษณะกำลังนั่งสบายอารมณ์อยู่ที่เคาเตอร์ เขาสูบบุหรี่แล้วก็ดื่มเบียร์ ไล่เจ้าสารเลวนั้น [เจ้าของบาร์-ผู้แปล] กำลังให้บริการเขาด้วยตัวเองเลยทีเดียวน

"มาเถอะ" ชายอัปลักษณะพูด "เธอเป็นอิสระแล้ว"

ประเทศไทยถูกคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ที่ความรักโรแมนติคแบบชายเป็นใหญ่สามารถกลายเป็นจริงได้ อันที่จริง ฉากที่ใช้ในการเขียนเรื่องแนวรักโรแมนติคแทบทั้งหมดก็คือฉากเดียวกันกับที่ใช้ในการเขียนเรื่องแนวอื่น ๆ นั้นเอง กล่าวคือสถานที่ต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก เพียงแต่ว่าในเรื่องรักโรแมนติคมีการให้ความหมายต่อสถานที่เดียวกันนั้นแตกต่างไปจากในงานเขียนแนวอื่น ๆ เช่น บาร์ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของตัวละครหญิงไทย ไม่ใช่สถานที่เปิดที่ตัวละครหญิงจะทำงานโดยสมัครใจและมีอิสระในการตัดสินใจดังเช่นที่พบในงานเขียนทั่วไป

แต่เป็นบาร์ที่มีการควบคุมบังคับกักขัง เป็นบาร์ที่ตัวละครหญิงไทยต้องให้บริการด้วยความฝืนใจหรือถูกบังคับ⁷ ในที่นี้บาร์จึงมีบทบาทหน้าที่ (function) คล้ายกับปราสาทหรือหอคอยในเทพนิยายที่กักขังเจ้าหญิงผู้รอคอยให้เจ้าชายมาช่วยให้รอดพ้นจากความชั่วร้าย ต่างกันเพียงว่าตัวละครหญิงไทยไม่ใช่เจ้าหญิงแต่เป็นหญิงบาร์ และผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ไม่ใช่เจ้าชายแต่เป็นนักท่องเที่ยวยุโรปตะวันตกซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นชายหนุ่มหน้าตาดี อาจเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปกลางคนหน้าตาขี้เหร่ก็ได้ ในงานเขียนแนวรักโรแมนติก บาร์เป็นพื้นที่ที่ผู้ชายตะวันตกแทบทุกคนสามารถกลายเป็น 'พระเอก' ได้โดยไม่ต้องอาศัยรูปลักษณ์หรือความหนุ่มแน่น เพราะสิ่งสำคัญกว่าคืออาวุธที่ใช้ในการช่วยเหลือตัวละครหญิงให้พ้นจากสถานภาพอันตกต่ำ และอาวุธที่วานั้นก็ไม่ใช่ดาบแต่เป็นเงินสกุลต่างประเทศที่ชายผู้นั้นนำติดตัวมาด้วย สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถเห็นภาพได้ชัดเจนจากตัวอย่างที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น ตัวละครเอกชายเยอรมันเป็นชายที่ค่อนข้างมีอายุ มีแผลเป็นน่าเกลียดน่ากลัวบนใบหน้า แต่ในท้ายที่สุดตัวละครหญิงไทยก็รู้สึกผู้ชายผู้นั้นไม่ได้น่าเกลียดน่ากลัวอย่างที่เธอรู้สึกแต่แรก

เมื่อตัวบทได้กำหนดให้ฉากเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการประกอบสร้างชาติตะวันตกให้เป็น 'พระเอก' แล้ว แน่นนอนว่าตัวละครหญิงไทยซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดย่อมถูกประกอบสร้างให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือเป็น 'นางเอก' จากการศึกษาตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกที่นำเสนออยู่ในงานเขียนทั้งหมดที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิในการทำวิจัยพบว่า ตัวละครหญิงไทยทั้งหลายมีอรรถลักษณะหลายประการที่คล้ายคลึงกันเป็นอย่างมากและอรรถลักษณะเหล่านั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนในการสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยเกิดขึ้น เราสามารถจัดแบ่งอรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยที่เป็นปัจจัยกระตุ้นความสัมพันธ์ออกได้เป็นสองแบบ ได้แก่ 1) อรรถลักษณะที่ชัดเจนให้เห็นว่าฝ่ายชายมีสถานภาพเหนือกว่าฝ่ายหญิง 2) อรรถลักษณะที่ชัดเจนให้เห็นว่าฝ่ายชายมีคุณสมบัติเหนือกว่าชายอื่น

⁷ ในตัวอย่างข้างต้น ชายไทยเจ้าของบาร์เคยส่งลูกสมุนให้ทำร้ายร่างกายและข่มขืน Lin เพื่อบังคับให้เธอขายบริการ

5.2.2.1 อรรถลักษณะที่ชัดเจนให้เห็นว่าฝ่ายชายมีสถานภาพเหนือกว่าฝ่ายหญิง

จากการศึกษาตัวบทพบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยคือ อรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยที่ทำให้ฝ่ายชายรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเหนือกว่าฝ่ายหญิงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจนั่นเอง ในความเหนือกว่าทางร่างกายนั้นได้กล่าวถึงอย่างละเอียดพร้อมกับให้ตัวอย่างมาแล้วตั้งแต่ในบทที่สามว่า นอกจากหน้าตาที่สวยงามแปลกตาแบบตะวันออกแล้ว หญิงไทยยังถูกนำเสนอในภาพเหมารวมว่า มีรูปร่างเล็กแบบบาง เป็นภาพเหมารวมซึ่งคงที่และปรากฏซ้ำอยู่ในงานเขียนเยอรมันทุกประเภทอย่างไม่มี ความแตกต่าง เห็นได้ว่าเป็นลักษณะทางกายภาพที่ชัดเจนความเป็นหญิงตามมายาคติของสังคมชายเป็นใหญ่อย่างชัดเจน ความเป็นหญิงที่ปรากฏให้เห็นผ่านเรือนร่างเล็กบอบบาง ผลิตซ้ำและสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังว่าหญิงควรจะต้องอ่อนแอ ขาดพลังกำลังหรือความสามารถที่จะคุ้มครองดูแลตัวเอง 'ความอ่อนแอ' ดูเหมือนจะเป็นคำสำคัญที่ตัวบทใช้กำหนดอรรถลักษณะที่เด่นชัดที่สุดสำหรับตัวละครหญิงไทยในแนวเรื่องรักโรแมนติก ความอ่อนแอไม่เพียงปรากฏทางกายภาพเท่านั้น ความอ่อนแอที่ถูกนำเสนอให้เห็นเด่นชัดกว่าความอ่อนแอทางกายภาพคือความอ่อนแอทางจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในบุคลิกภาพของตัวละครหญิงไทยส่วนใหญ่ในงานเขียนแนวนี้แทบทุกเรื่อง ดังจะเห็นได้ชัดเจนในงานเขียนที่จะนำเสนอเป็นตัวอย่างภายหลังจากนี้หลายเรื่อง ความอ่อนแอทางจิตใจของตัวละครหญิงไทยจะแฝงอยู่ในรูปของความไร้เดียงสา ความหวาดกลัว การยอมจำนนต่ออำนาจโดยไม่คิดจะดิ้นรนต่อสู้ นำสังเกตว่า ความอ่อนแอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจซึ่งโดยทั่วไปเป็นบุคลิกลักษณะที่ถือว่าเป็นข้อด้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นบุคลิกลักษณะที่อยู่ในตัวผู้ชาย กลับถูกนำเสนอว่าเป็น 'คุณลักษณะ' ที่พึงประสงค์ของผู้หญิงซึ่งสามารถสร้างความสงสาร ความเห็นอกเห็นใจและเป็นจุดเริ่มต้นของความรักความผูกพันระหว่างตัวละครชายตะวันตกและหญิงไทย

เราอาจให้คำอธิบายกับข้อสังเกตข้างต้นได้ว่า ในขณะที่ตัวบทนำเสนอภาพแทนหญิงไทยนั้น ในเวลาเดียวกันตัวบทก็กำลังประกอบสร้างอรรถลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับตัวละครชายตะวันตกโดยอาศัยการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างตัวละคร

ชายและตัวละครหญิง⁸ การขบขันความอ่อนแอของตัวละครหญิงไทย แท้จริงแล้วคือ การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของชายที่แข็งแรงและเข้มแข็งให้กับตัวละครชายนั่นเอง ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจว่า เหตุใดความอ่อนด้อยทั้งปวงจึงถูกชี้แนะและอำพรางให้ กลายเป็นคุณลักษณะที่น่าดึงดูดใจและกำหนดให้เป็นอรรถลักษณะของตัวละครหญิง แม้ว่า บางครั้งจะขัดแย้งกับตัวตนในด้านอื่นๆของตัวละครหญิง เช่น ความไร้เดียงสากับความ เป็นหญิงบริการ เป็นต้น

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Das Erste Mal* ใน *Schlaflos in Pattaya*

Sie war gerade 21 Jahre alt geworden und ein paar Monate in der Bar. So süße, scheue Augen, die stets meinem Blick auswichen und mich doch aus den Augenwinkeln stets beobachteten. [...], ein engelhaftes Gesicht mit diesem unschuldig-scheuen Ausdruck, das man sogleich vor dem Bösen dieser Welt beschützen will.

(Timo Schlem, 2005: 34-35)

เธออายุเพิ่งจะครบ 21 ปี เพิ่งจะมาทำงานในบาร์ได้ไม่กี่เดือน นัยน์ตาคู่หวานที่สะทกสะเทือนคอยหลบตาผม แต่แล้วก็กลับปรายตา เฝ้ามองผมไม่หยุดหย่อน ใบหน้าสวยราวกับเทพธิดากับสีหน้า ท่าทางที่เขินอายไร้เดียงสานั้นสร้างความรู้สึกโดยฉับพลันว่า อยากจะปกป้องเธอให้พ้นจากความชั่วร้ายทั้งหลายในโลกใบนี้

โดยปกติแล้ว หญิงขายบริการกับความไร้เดียงสาไม่ใช่สองสิ่งที่จะถูกเชื่อมโยง เข้าด้วยกัน แต่ความไร้เดียงสาของหญิงขายบริการเป็นสิ่งที่พบอยู่เสมอในความสัมพันธ์ แบบรักโรแมนติกในงานเขียนเยอรมัน แม้ว่าตัวละครหญิงไทยแทบทั้งหมดใน

⁸ แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากการเปรียบเทียบนั้น อภิญา เฟื่องฟู สกุล ได้สรุปไว้ดังนี้ว่า “[...] การนิยามอัตลักษณ์ของสิ่งต่างๆเกิดขึ้นจากกระบวนการจำแนกแยกแยะที่ ตามมาด้วยการลากเส้นแบ่งสิ่งนี้ออกจากสิ่งนั้น [...] ความหมายของอัตลักษณ์มิได้มีรากฐานอยู่ในตัวมันเอง ความดีและสีขาวมีอยู่ได้ก็เพราะอิงอาศัยความหมายของด้านตรงข้ามมาเปรียบเทียบ” (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546: 76) ดังที่ Woodward (2002: 33) สรุปไว้ด้วยประโยคต่างๆว่า “one identity is created in relation to another.”

ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นหญิงบริการ แต่ตัวบทก็จำกัดเฉพาะหญิงบริการซึ่งเพิ่งก้าวเข้าสู่อาชีพนี้ได้ไม่นานและยังคงจิตใจที่บริสุทธิ์ไร้เดียงสาไว้ได้ ในด้านหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติคกับหญิงขายบริการนั้นความไร้เดียงสาของฝ่ายหญิงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจาก ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การมีความสัมพันธ์กับหญิงบริการเป็นสิ่งซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมตะวันตกดังนั้นตัวบทจึงจำเป็นต้องใช้วาทกรรมเรื่องความรักเข้ามาสร้างความชอบธรรมให้กับความสัมพันธ์นั้น แต่ในขณะเดียวกัน สังคมก็มองว่าความสัมพันธ์กับหญิงขายบริการเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นด้วยการแลกกับเงิน ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากความรัก ดังนั้น การที่จะทำให้อำนาจ 'ความรัก' ที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์แบบนี้ดูน่าเชื่อถือ จำเป็นต้องลดทอนความเป็นหญิงขายบริการในตัวฝ่ายหญิงลงให้มากที่สุด ตัวบทจะเน้นย้ำอยู่เสมอว่าตัวละครหญิงบริการดังกล่าวแปลกแยกและแตกต่างจากเพื่อนร่วมอาชีพคนอื่นๆซึ่งชัดเจน กร้านโลก ช่างรีดไถเรียกร้อย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่กลัวผู้ชายซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับภาพเหมารวมของผู้หญิงอาชีพบริการทั่วไป และเป็นบุคลิกภาพที่เป็นปฏิปักษ์ต่อภาพลักษณ์ความเป็นชายตามแนวความคิดชายเป็นใหญ่ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่กร้านแกร่งไม่กลัวชาย ในขณะที่ความไร้เดียงสานั้น นอกจากจะเป็นคุณสมบัติที่จะช่วยลดทอนความเป็นหญิงบริการลงได้ในระดับหนึ่งแล้ว ยังเป็นอรรถลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบสร้างภาพลักษณ์ของฝ่ายชายในฐานะผู้ปกป้องคุ้มครองซึ่งนอกจากมีพลังกำลังเหนือกว่าแล้วยังมีวุฒิภาวะและความเข้มแข็งทางจิตใจที่เหนือกว่าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ไม่มีทางใดที่เราจะรู้ว่า ที่ทำไร้เดียงสาของตัวละครหญิงไทยที่ปรากฏในตัวบทนั้นเป็นความจริงหรือเป็นมายาภาพ อย่างเช่นในฉากตัวอย่างข้างต้น สิ่งที่ฝ่ายชายมองเห็นคือความเอียงอายเก้อเขิน แต่ในความเป็นจริง อาการหลบตาแล้วก็กลับชะม้ายตาแอบมองของหญิงสาวนั้นสำหรับสังคมไทยเป็นภาษากายที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจต่อชายที่ค่อนข้างชัดเจนในที่นี้ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายที่นิ่งเฉยและรอคอยให้ฝ่ายชายเป็นผู้กระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าตัวละครชายตะวันตกในตัวอย่างข้างต้นจะตีความภาษากายของหญิงไทยถูกหรือผิดก็ตาม เราก็ได้เห็นแล้วว่าในกรณีนี้ ความสนใจและความพึงใจต่อหญิงผู้นั้นได้เกิดขึ้นโดยที่ฝ่ายชายไม่ได้รู้สึกว่าเป็นฝ่ายถูกเชิญชวน ตัวละครชายยังคงดำรงความรู้สึกถึงอำนาจของตนเองในฐานะผู้ที่เป็นฝ่ายลงมือกระทำ (active) ตามขนบของปีตารีปโตยอยู่นั่นเอง

นอกจากนี้ ในงานเขียนหลายเรื่อง ตัวบทมีการนำเสนออรรถลักษณะอื่นๆของตัวละครหญิงไทยที่ทำให้ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการพราเลือน กล่าวคือ ในระหว่างการดำเนินความสัมพันธ์ นอกจากเรื่องการให้บริการทางเพศซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของความสัมพันธ์แล้ว ตัวบทยังนำเสนอถึงการปรนนิบัติและความจงรักภักดีของตัวละครหญิงไทย ได้พบในตัวอย่าง บ่อยครั้งตัวละครชายจะได้รับการปรนนิบัติดูแลอย่างดีเกินกว่าที่คาดหวังว่าจะได้รับในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ เช่น การดูแลทำความสะอาดที่พัก ซักรีดเสื้อผ้า จัดหาอาหารเครื่องดื่ม (บางครั้งรวมไปถึงการบีบนิ้ว ออบน้ำ สระผมให้ การตัดอาหารวางแบ่งไว้ให้แต่พอคำ ฯลฯ) และการเป็นผู้จัดการดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆอย่างชัดเจน เป็นต้น นำสังเกตว่า การปรนนิบัติดูแลในลักษณะดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเกินเลยไปจากการให้บริการของหญิงบริการเท่านั้น แต่การปรนนิบัติในบางลักษณะดูเหมือนจะเกินเลยไปกว่าสิ่งที่สามารถคาดหวังว่าจะได้รับจากผู้เป็นภรรยา ชาวตะวันตก และหลายสิ่งดูคล้ายจะเป็นการดูแลที่เด็กเล็กได้รับจากผู้เป็นมารดาเสียด้วยซ้ำ เห็นได้ว่าภาพแทนของหญิงไทยที่ถูกประกอบสร้างขึ้นในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกนี้เป็นมายาภาพของผู้หญิงในฝันของชายที่สามารถตอบสนองและเติมเต็มความต้องการในทุกๆด้านที่ชายต้องการ อันได้แก่ ความเป็นโสเภณีซึ่งเป็นสถานภาพที่ชายสามารถครอบครองได้โดยง่ายและสามารถเรียกร้องการปรนเปรอทางเพศได้อย่างเต็มที่⁹ ความบริสุทธิ์ผุดผ่องไร้เดียงสาที่ทำให้ชายรู้สึกถึงความเป็นชายที่มีพลังอำนาจและวุฒิภาวะที่เหนือกว่า ท้ายที่สุดคือความเป็นเมียและแม่ที่ให้การดูแล อำนวยความสะดวกสบายและให้ความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย อัตลักษณ์แห่งความเป็นโสเภณี ความเป็นหญิงสาวไร้เดียงสา ความเป็นเมียและแม่หลอมรวมอยู่ในผู้หญิงคนเดียวอย่างยากที่จะเป็นไปได้ในโลกแห่งความจริง ทั้งหมดเป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ที่ดงามระหว่างผู้ชายกับหญิงบริการที่ชายตะวันตกจำนวนมากใฝ่ฝันว่าจะเกิดขึ้นในประเทศไทย เนื่องจากเป็นความปรารถนาที่ไม่อาจได้รับการตอบสนองจากหญิงบริการในสังคมตะวันตก ภาพลักษณ์ของหญิงบริการไทยจึงเป็นหญิงบริการในอุดมคติที่ได้พบบ่อยครั้งในงานเขียนเยอรมันจำนวนมากราวกับเป็นการโฆษณาชวนเชื่อให้มาใช้บริการของหญิงขายบริการในประเทศไทย

⁹ แม้ว่าภาพของความเป็นโสเภณีจะถูกลดทอนลงด้วยวิธีการต่างๆให้มองเห็นเพียงภาพของหญิงสาวเยาว์วัยไร้เดียงสา แต่สถานภาพของความเป็นโสเภณีซึ่งมีหน้าที่ต้องให้บริการทางเพศอย่างไร้เงื่อนไขก็ยังคงอยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Titanic* ใน *Geschichten um Bargirls in Thailand*

[...] Nie wieder hatte Helmut Nok bezahlt. Sie verwaltete das Geld von Helmut. Sie bezahlte, wenn sie essen gingen. Sie handelte die Preise mit den Taxifahrern aus. Nein, bezahlt hatte er sie nie wieder. Sie durfte sich von seinem Geld so viel nehmen, wie sie wollte. Sie nahm nur sehr wenig, [...]

(Mang-gon jai, 2001:84)

[...] Helmut ไม่เคยจ่ายค่าตัวให้ Nok อีกเลย เธอเป็นคนจัดการเรื่องเงินทั้งหมดของ Helmut เธอเป็นคนจ่ายเงินเวลาออกไปกินข้าว เป็นคนต่อราคากับคนขับรถแท็กซี่ ไม่ เขาไม่ได้จ่ายค่าตัวให้เธออีกแล้ว เธอได้รับอนุญาตให้หยิบเงินของเขาไปใช้เท่าไรก็ได้ที่เธอต้องการ แต่เธอหยิบไปใช้น้อยมาก [...]

ตัวอย่างข้างต้นเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายตะวันตกและหญิงบริการไทยที่ก้าวข้ามไปสู่ความสัมพันธ์ฉันคนรัก ดูราวกับว่าฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายโชคดีที่ได้รับความไว้วางใจและได้ขยับสถานภาพขึ้นคล้ายเป็นคนรัก ซึ่งสถานภาพดังกล่าวนั้น ในงานเขียนหลายเล่มนำเสนอว่าเป็นสถานภาพที่หญิงบริการไทยทั้งหลายปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากฝ่ายหญิงจะได้ประโยชน์ต่างๆมากมาย แต่ถ้าหากเราลองพิจารณาดูให้ดีก็จะเห็นว่า ฝ่ายหญิงมิใช่ฝ่ายที่ได้ประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ที่ได้ประโยชน์มากกว่าอาจจะฝ่ายชายเสียด้วยซ้ำ ฝ่ายชายนั้นนอกจากจะได้รับการปรนเปรอทางเพศได้เท่าที่ต้องการโดยไม่จำเป็นต้องร้องขอและรอคอยการอนุญาตตอบรับอย่างที่เคยเป็นในความสัมพันธ์กับหญิงเยอรมัน¹⁰ และไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินค่าบริการอย่างที่เคยต้องจ่ายในการซื้อบริการตามปกติแล้ว ตัวบทยังแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ฝ่ายชายได้รับเพิ่มเติมจากหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกคือ การปรนนิบัติรับใช้และเหนือสิ่งอื่นใดคือ ความซื่อสัตย์จงรักภักดี เห็นได้ชัดเจนจากประโยคในตัวอย่างที่ว่า "เธอได้รับอนุญาตให้หยิบเงินของเขาไปใช้เท่าไรก็ได้ที่เธอต้องการ

¹⁰ ดูเรื่อง *Daeng's Abenteuer* (Bahl, 2007:47)

แต่เธอหยิบไปใช้น้อยมาก" แต่ในขณะที่ตัวบทกำลังนำเสนอความซื่อสัตย์ของหญิงบริการชาวไทยอย่างชื่นชมอยู่นั้น เราก็สามารถมองเห็นว่าอิสระในการใช้จ่ายเงินที่ฝ่ายหญิงได้รับก็ยังคงอยู่ในความควบคุมหรือในการจับตามองของฝ่ายชายอยู่ดี อิสระในการใช้จ่ายเงินดำรงอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความซื่อสัตย์จงรักภักดีของฝ่ายหญิงเท่านั้น หากสังเกตให้ดีจะมองเห็นความย้อนแย้งบางอย่างในการนำเสนอความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกของตัวบท กล่าวคือ อันที่จริง ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการมีความสัมพันธ์กับโสเภณีซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ถูกประณามว่าเป็นการกดขี่สตรีเพศ แต่กลับกลายเป็นว่าความรักโรแมนติกแบบชายเป็นใหญ่ที่เกิดขึ้นในตัวบทนั้น ตัวละครชายเยอรมันกลับได้เปรียบและสามารถแสวงหาประโยชน์จากตัวละครหญิงไทยมากกว่าในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการเสียอีก ในความสัมพันธ์แบบคนรัก ฝ่ายชายไม่เพียงแต่ได้รับความสุขความสบายทางร่างกายในราคาประหยัดเท่านั้น ความกังวลใจหรือความหวาดกลัวต่ออันตรายหรือการถูกเอาเปรียบเอาเปรียบจากผู้คนในดินแดนที่เป็นอื่นอย่างเช่นประเทศไทยก็จะพ่นคลายกลายเป็นความรู้สึกที่อบอุ่นปลอดภัยเนื่องจากมีหญิงพื้นเมืองผู้จงรักภักดีจัดการดูแลทุกอย่างให้ และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีพันธะผูกพันยาวนาน ไม่มีความจำเป็นต้องรับผิดชอบและสามารถยกเลิกความสัมพันธ์ได้ตลอดเวลาโดยเป็นการตัดสินใจของฝ่ายชายแต่เพียงฝ่ายเดียว เมื่อพิจารณาในรายละเอียดดังนี้แล้วก็จะเห็นได้ว่า ในความเป็นจริง ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกเป็นความสัมพันธ์ที่ฝ่ายชายได้ประโยชน์มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ตัวบทก็มีวิธีการเล่าเรื่องจากมุมมองของชายเยอรมันซึ่งสามารถอำพรางและเบี่ยงเบนประเด็นเรื่องการแสวงหาประโยชน์จากหญิงไทยนั้นให้กลายเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกหรือความรักได้อย่างแนบเนียน

5.2.2.2 อรรถลักษณะที่ช่วยขบขันให้เห็นว่าฝ่ายชายมีคุณสมบัติเหนือกว่าชายอื่น

ในงานเขียนที่มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกของชายเยอรมันและหญิงไทยนั้น นอกเหนือจากการนำเสนออรรถลักษณะที่อ่อนแอของตัวละครหญิงไทยซึ่งสามารถทำให้ตัวละครชายเยอรมันรู้สึกว่าตนอยู่ในสถานภาพที่เหนือกว่าฝ่ายหญิงทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้ว ตัวบทยังนำเสนอให้เห็นถึงอรรถลักษณะด้านอื่นๆ

ของตัวละครหญิงไทยที่ขบขันให้เห็นว่าฝ่ายชายมีคุณสมบัติเหนือกว่าชายอื่น กล่าวคือ การนำเสนอว่าตัวละครหญิงไทยผู้นั้นมี/เคยมีความสัมพันธ์หรือจำต้องเกี่ยวข้องกับชายอื่นผู้ซึ่งจะกลายเป็นคู่เปรียบของตัวละครที่เป็น 'พระเอก' ของเรื่องไปโดยปริยาย ทั้งนี้ อาจเป็นคู่เปรียบระหว่างชายเยอรมันกับชายไทย หรือระหว่างชายเยอรมันกับชายเยอรมันด้วยกันเองและรวมไปถึงชายตะวันตกชาติอื่นๆด้วย โดยมีการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งทางตรงและทางอ้อม

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Oy* ใน *Geschichten um Bargirls in Thailand*

[...] Auch ich war einmal verheiratet. ich hatte bereits zwei Kinder und wurde erneut schwanger - Zwillinge, sagte der Arzt. Mein Ehemann schlug mich, er trat mich, er trat mir in den Bauch. Die ungeborenen Kinder starben.

(Mang-gon jai, 2001:98)

[...] ฉันก็เคยแต่งงานเหมือนกัน มีลูกสองคน แล้วก็ท้องอีก หมอบอกว่าเป็นลูกแฝด ฟ้าฉันมันทุบตีฉัน มันเตะฉัน เตะที่ท้อง จนลูกแท้งไม่มีโอกาสได้เกิดมาตุโลก

ในงานเขียนซึ่งมีแนวเรื่องแบบรักโรแมนติก การรับรู้เรื่องภูมิหลังความเป็นมาของตัวละครหญิงไทยก่อนที่จะก้าวเข้าสู่อาชีพขายบริการนั้นมักทำให้ฝ่ายชายเกิดความสงสารและเป็นเหตุให้เกิดความผูกพันสืบเนื่องต่อไป¹¹ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในโครงเรื่องแนวนี้ ความทุกข์ยากของชีวิตในอดีตของตัวละครหญิงไทยมักมีสาเหตุมาจากความล้มเหลวและผิดหวังจากการใช้ชีวิตคู่กับชายไทยมากกว่าความทุกข์ยากจากสาเหตุอื่นๆ ตัวบทจะนำเสนอให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของชายไทยที่เห็นแก่ตัว เจ้าชู้ ไร้ความรับผิดชอบ ทอดทิ้งหรือกดขี่กระทำทารุณกรรมต่อผู้หญิงอย่างโหดร้ายจนกลายเป็นสาเหตุหลักที่ผลักดันให้ตัวละครหญิงไทยต้องไปทำงานในสถานบริการ โดยรวมแล้ว

¹¹ ในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างชายตะวันตกและหญิงบริการไทยแบบซื้อขายบริการโดยไม่มี ความผูกพันทางใจมาเกี่ยวข้องนั้น ฝ่ายชายมักจะมีปฏิกิริยาอีกแบบหนึ่งต่อเรื่องภูมิหลังของหญิงบริการไทย กล่าวคือ ฝ่ายชายจะไม่เชื่อคำบอกเล่านั้นและแสดงอาการในทำนองรู้ทันว่าฝ่ายหญิงกำลังเล่าเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อเรียกร้องความสงสารเห็นใจ

ภาพลักษณ์ของชายไทยที่ถูกนำเสนอในงานเขียนเยอรมันนั้น ถ้าไม่เป็นผู้ชายประเภทซีเกียดเนื่อยแฉะ เห็นแก่ตัว ไร้ความสามารถ ก็จะเป็นผู้ชายประเภทโหดร้าย โดยนำเสนอภาพความโหดร้ายผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับพฤติกรรมของชายเหล่านั้น เช่น รุมโทรมหญิง¹² ข่มขืนผู้หญิงด้วยวิธีการอันวิปริตวิตถาร¹³ หรือใช้ปลายบุหรี่ปั่นตัวเด็ก¹⁴ เป็นต้น

ความสงสารของตัวละครชายตะวันตกที่มีต่อตัวละครหญิงไทยไม่ได้ทำหน้าที่เป็นแค่เพียงองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ดำเนินลึกซึ้งต่อไปเท่านั้น ความสงสารนี้สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจอันอ่อนโยน มีเมตตากรุณาของชายตะวันตก ภูมิหลังความเป็นมาของหญิงไทยเป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบระหว่างชายเยอรมันกับชายไทย แสดงให้เห็นภาพชายเยอรมันซึ่งมีคุณลักษณะเหนือกว่าชายไทย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจหรือสถานภาพทางสังคมและเหนือสิ่งอื่นใดคือความมีมนุษยธรรม กลวิธีการนำเสนอความแตกต่างดังกล่าวกระทำอย่างแยบยลด้วยการนำเสนอผ่านสายตาและการตัดสินใจของหญิงไทย ให้ตัวละครหญิงไทยเป็นผู้ผลิตซ้ำมายาคติเรื่องชายตะวันตกเหนือกว่าชายตะวันออกเสียเอง มีผลให้ความแตกต่างระหว่างชายเยอรมันและชายไทยนั้นฟังดูเป็น 'ข้อเท็จจริง' ที่น่าเชื่อถือเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเป็นหญิงไทยผู้ได้ผ่านประสบการณ์การอยู่ร่วมกับทั้งชายไทยและชายเยอรมันมาแล้วด้วยตนเอง แต่ถ้าหากเราพิจารณาต่อไป เราจะเห็นว่า ภาพเหมารวมแบบชายโหดของชายไทยนอกจากจะทำให้ภาพเหมารวมแบบสุภาพบุรุษของชายเยอรมันเด่นชัดขึ้นแล้วยังทำให้ตัวละครชายเยอรมันสามารถแสวงหาประโยชน์จากหญิงไทยได้ง่ายขึ้นและกลายเป็นเรื่องที่น่าตำหนิน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตัวละครหญิงไทยเคยถูกกระทำโดยชายไทย ส่วนความเป็น 'ผู้ร้าย' ของชายตะวันตกในเรื่องแนวรักโรแมนติกซึ่งพบอยู่บ้างนั้น โดยมากจะมีบทบาทหน้าที่เป็นสิ่งที่หนุนเสริมคุณลักษณะของ 'พระเอก' ให้เห็นเด่นชัดขึ้นและแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ของหญิงอาชีพบริการที่ต้องทำในสิ่งที่ฝืนใจให้บริการชายที่

¹² ดูเรื่อง *Der häßliche Mann* ใน *Geschichten um Bargirls in Thailand* (Mang-gonjai, 2001: 59)

¹³ ดูเรื่อง *Tigerkralle und Samtpfote* (Berlinghausen, 1984: 116)

¹⁴ ดูเรื่อง *Titanic* ใน *Geschichten um Bargirls in Thailand* (Mang-gon jai, 2001: 70)

กักขฬะหยาบคายมากกว่าที่จะเป็นภาพที่โหดร้ายผิดมนุษย์อย่างภาพแทนของชายไทย
ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Soi 6* ใน *Schlaflos in Pattaya*

"Farang..., ich Angst. Farang ..., viel wütend. Farang mich wollen machen..., ich nicht kann machen. Farang wütend..., ich Angst." Sie wollte mir sagen, wie sehr sie Farang fürchtete, wie sehr sie die Dinge verabscheute, die Kunden von ihr verlangten und welche Angst sie ausstand, wenn ein Farang ihr gegenüber wütend wurde. Ich war betrübt. "Du nicht wie er, nein?" sprach sie verzweifelt und griff ängstlich aber fest meine Arme. "Nein, bitte," antwortete ich möglichst vertrauensvoll, "ich bin nicht wie er. Bitte vertrau mir, habe keine Angst."

(Schlem, 2005: 47)

"ฝรั่ง...ฉันกลัว ฝรั่ง...โกรธมาก ฝรั่งให้ฉันทำ... ทำไม่ได้... ฝรั่ง
โกรธ...ฉันกลัว" เธอต้องการจะบอกผมว่าเธอกลัวฝรั่งมากแค่ไหน
เธอขยะเขยงสิ่งที่พวกลูกค้าเรียกร้องให้เธอทำอย่างไร และเธอกลัว
มากเพียงใดเมื่อฝรั่งพวกนั้นโกรธเกรี้ยวใส่เธอ ใจผมหดหู่ "คุณไม่
เหมือนเขา ไม่เหมือนไอ้โหม" เธอพูดอย่างสิ้นหวัง บีบแขนผมแน่น
อย่างหวาดหวั่น "ไม่ ไม่หรอก" ผมตอบ พยายามให้ฟังดูน่าเชื่อถือ
ที่สุดเท่าที่จะทำได้ "ผมไม่เหมือนเขา เชื่อใจผมนะ ไม่ต้องกลัว"

ประเด็นสำคัญที่น่าเสนอในตัวอย่างข้างต้นคือ การใช้ความรู้สึกของตัวละคร
หญิงบริการไทยเป็นเครื่องมือในการแยก 'ตัวละครผม' ซึ่งเป็นชายหนุ่มชาวเยอรมันออก
จากกลุ่มชายตะวันตกคนอื่นๆ ในลักษณะการสร้างคู่ตรงกันข้ามที่มีลักษณะระหว่าง
ความเกรี้ยวกราดกับความอ่อนโยน ความหวาดกลัวกับความไว้เนื้อเชื่อใจ และท้ายสุด
การบีบบังคับฝืนใจกับการทำให้มีอารมณ์ร่วมจนโอนอ่อนสมัครใจ 'ภาพร้าย' ของชาย
อื่นซึ่งถูกฉายให้เห็นผ่านความหวาดกลัวของหญิงสาวช่วยดับทไฟในการประกอบสร้าง

ความเป็นสุภาพบุรุษของชายเยอรมันโดยเปิดโอกาสให้ตัวละครชายเยอรมันได้มีโอกาสทำหน้าที่ชายผู้คุ้มครองและปิดเป่าทุกขัณฑ์ให้แก่หญิงสาวด้วยความอ่อนโยนนุ่มนวลของเขา

[...] Selbst im Bett meines Hotelzimmers klammerte sie sich noch an mich. Wir waren nackt und ich spürte ihre weiche, junge Haut an meinem Körper. Meine Hände glitten über ihre Wangen, als könnten sie die traurigen Schatten ihrer Augen fortstreichen. [...] Ihre Hingabe und ihr lustvoller Schmerz bestätigten mir das Gefühl: Ich...war nicht...wie er.

(Schlem, 2005: 47)

เธอยังคงเกาะกอดผมแม้ในยามที่เราอยู่บนเตียงในห้องของผมที่โรงแรม เราทั้งคู่ต่างเปล่าเปลือย ผมรู้สึกได้ถึงผิวอันนุ่มนวลอ่อนเยาว์ของเธอที่แนบชิดอยู่กับร่างของผม มือทั้งสองข้างของผมลูบไล่นวลแก้มของเธอราวกับว่าผมจะสามารถปิดเป่าลรอยเศร้าไปจากหน้าตาคุณนั้นได้ [...] การโอบอ้อมนอบกายด้วยใจสมัครและความเจ็บปวดอันท่วมทับด้วยอารมณ์ปรารถนาของเธอยืนยันความรู้สึกของผมให้เชื่อว่า ผม...ไม่เหมือน..เขา

บทรักในตัวอย่างข้างต้นเป็นบทรักที่อ่อนหวานงดงามตามขนบของงานเขียนแนวรักโรแมนติก สิ่งที่สอดคล้องกับการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ไร้เดียงสาของตัวละครหญิงไทยคือ การนำเสนอสิลารักที่แตกต่างจากงานเขียนในแนวเรื่องแบบอื่นๆซึ่งมักจะเน้นเรื่องความเก่งกาจสามารถในกามกิจของตัวละครหญิงไทย แต่ในเรื่องแนวรักโรแมนติกสิ่งที่ถูกขบขันคือการโอบอ้อมผ่อนตาม มอบกายให้กับตัวละครชายเยอรมันเสพสมอย่างมีอารมณ์ร่วมและสมัครใจ เป็นการประกอบสร้างมายาภาพแห่งการร่วมรักที่อ่อนหวานจนแทบจะลืมนิดไปว่าเป็นการซื้อบริการทางเพศ แต่อย่างไรก็ตาม ในเมื่อการร่วมรักที่เกิดขึ้นนั้นยังอยู่ในบริบทของการซื้อบริการทางเพศ ความอ่อนหวานจึงไม่อาจเปลี่ยนความจริงไปได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจของผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าสามารถกระทำต่อผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าในโลกที่

ครอบงำด้วยระบบทุนนิยม ตะวันตกคือผู้ซื้อ ตะวันออกคือผู้ขาย อำนาจไม่จำเป็นต้องถูกใช้ในรูปแบบของการกดขี่เข้มแข็งเสมอไป ในกรณีนี้ชายตะวันตกเลือกที่จะใช้อำนาจของตนในการแสดงความอ่อนโยนต่อตัวละครหญิงไทยซึ่งตัวบทกำหนดให้อยู่ในสถานภาพของผู้ที่ไม่มีทางเลือกใดๆ ถึงอย่างไรก็ยังคงเป็นการนำเสนอว่าตัวละครหญิงไทยเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถใช้เงินซื้อได้อยู่ดี และภาพลักษณ์หญิงไทยที่ใสซื่อไร้เดียงสาอาจถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อเติมเต็มความฝันของผู้ซื้อที่มีได้ต้องการเพียงแค่ว่าความพึงพอใจในกามรสตามรสนิยมของตนเท่านั้น แต่ยังคงการที่จะได้รับความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง (self esteem) ในฐานะที่เป็น 'สุภาพบุรุษ' ผู้มีมนุษยธรรมและคุณธรรมเหนือกว่าชายอื่น ในขณะที่เดียวกันก็เป็น 'นักรัก' ที่สามารถปลุกอารมณ์รักใคร่อย่างแท้จริงให้เกิดขึ้นกับหญิงบริการได้อย่างที่ชายอื่นไม่สามารถจะทำได้

อย่างไรก็ตาม การได้อ่านตัวบทอย่างพิถีพิถันจะทำให้เราอาจเกิดคำถามกับ 'ความเป็นสุภาพบุรุษ' ของ 'ตัวละครผม' ว่าเป็นสิ่งจริงแท้หรือว่าเป็นเพียงแค่ภาพลวงตา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อ 'ตัวละครผม' เผ้าวนเวียนตอกย้ำว่าตนเอง 'ไม่เหมือนคนอื่น' ซ้ำแล้วซ้ำเล่า การยืนยันถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างซ้ำซากนั้นอาจฟ้องว่าตัวผู้พูดเกรงว่าผู้อื่นจะไม่เชื่อหรือมิเช่นนั้นก็อาจเป็นไปได้ว่าผู้พูดกำลังพยายามหลอกตัวเองให้เชื่อในสิ่งที่ตัวเองพูดจึงต้องคอยเผ้าตอกย้ำไม่รู้จบ เป็นไปได้หรือไม่ว่า ลึกลงไปแล้ว 'ตัวละครผม' ก็รู้ดีว่าอันที่จริงเนื้อแท้ของตนเองนั้นก็ไม่ได้แตกต่างอะไรจากชายอื่นเลยในแง่ของการแสวงหาประโยชน์จากหญิงสาวผู้มีสถานภาพด้อยกว่า เพียงแต่ใช้รูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ที่นุ่มนวลกว่าเท่านั้น เราอาจลองวิเคราะห์ความคิดคำนึงของตัวละครชายเยอรมันดังกล่าว

Ich flehte sie wieder zu sehen, sie inden Arm zu nehmen und zu sagen, dass alles gut wird. Ein frommer Wunsch, eine wirre Idee. Ich versuchte diese Gedanken abzuschütteln. "Denke immer daran; Es sind Nutten!" hatte mich der Expat gemahnt, "Verschwende keine Gefühle für sie. Nimm sie dir und vergiss sie wieder." Natürlich hatte er Recht, was sollte ich schon für sie tun. Ein Narr wäre ich, mich auf Gefühle für ein Bargirl einzulassen. Es blieb der

Wunsch, sie nur einmal für mich zu haben, ihre jugendliche Unschuld nur einmal zu fühlen - bevor ihre Hoffnung starb, ihre Reinheit zerbrach - und sie wie die anderen war.

(Schelm, 2005: 40)

ผมวิ่งวนลี้ภัยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้ผมได้พบเธออีกสักครั้ง ให้ผมได้ดึงเธอเข้ามาในอ้อมกอดแล้วบอกเธอว่า ไม่เป็นไรนะ ทุกอย่างจะดีเอง เป็นความปรารถนาที่ปราศจากความใคร่ นี่มันเป็นความคิดที่บ้าที่เดียว ผมพยายามสลัดความคิดนี้ออกไป "คิดเสมอว่า พวกนี้เป็นผู้หญิงหากิน" นักเที่ยวผู้คร่ำหวอดคนนั้นบอกผม "อย่าไปใช้อารมณ์ความรู้สึกซึ่งอะไรกับผู้หญิงพวกนี้ให้เสียเปล่า เอามาเป็นของนาย ได้แล้วก็ลืมเจ้าหล่อนเสีย" แน่نونว่าเขาพูดถูก จะให้ผมทำอะไรให้เธอได้ล่ะ ผมคงเป็นไอ้หน้าโง่ ถ้าไปให้ความรู้สึกซึ่งอะไรกับผู้หญิงบาร์ สิ่งที่เหลืออยู่จึงเป็นเพียงความปรารถนาที่จะได้เธอมาเป็นของผมสักครั้ง ได้สัมผัสความอ่อนเยาว์ไร้เดียงสาของเธอ ก่อนที่ความหวังในชีวิตของเธอจะตายซาก ก่อนที่ความสดสะอาดของเธอจะแหลกสลายแล้วเธอก็จะเหมือนกับหญิงบาร์คนอื่นๆ

สิ่งที่ตัวบทเปิดเผยให้เห็นในความคิดคำนึงของตัวละครผมคือการต่อสู้ภายในใจระหว่างตัวตนสองด้านของเขา ด้านหนึ่งคือความเป็นสุภาพบุรุษและความมีมนุษยธรรม ส่วนอีกด้านหนึ่งคือความเห็นแก่ตัวและความปรารถนาของชายตะวันตกที่จะได้เสพความสดสะอาดไร้เดียงสาของหญิงสาวตะวันออก การต่อสู้ในใจนี้เกิดขึ้นก่อนที่ 'ตัวละครผม' จะไปรับหญิงสาวออกจากบาร์ เมื่อเราอ่านต่อไปจนจบโดยพยายามดึงตัวเองไม่ให้คล้อยตามไปกับบรรยากาศอ่อนหวานเศร้าซึ่งที่ตัวบทสร้างขึ้น เราก็จะมองเห็นว่า จุดยืนของฝ่ายชายในความสัมพันธ์นั้นถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วตั้งแต่ต้น กล่าวคือทำตามสิ่งที่นักเที่ยวอาชีพผู้นั้นแนะนำ ใช้ประโยชน์จากหญิงบริการชาวไทยให้เพียงพอแล้วก็ลืมเธอเสีย ในขณะที่ฝ่ายหญิงมีอาจลวงรู้ถึงความคิดนั้น ความอ่อนโยน นุ่มนวลที่ได้รับจากฝ่ายชายจึงสร้างความรู้สึกซึ่งให้เกิดขึ้นและจุดประกายความหวังให้กับชีวิตที่มีดมนของเธอ

Dem einzigen, dem sie nun folgen würde, so verrieten mir ihre erwartungsvollen Blicke, war ich. Sie hoffe, ich würde sie an die Hand nehmen und in ein besseres Leben führen. Schmerzhaft empfand ich diese Hoffnung als Last.

(Schlem, 2005: 48)

สายตาของเธอที่มองผมอย่างเต็มไปด้วยความหวังบอกให้ผมรู้ว่า ตอนนี้คนอื่นๆ เดียวที่เธออาจจะเชื่อฟังทำตามทุกอย่างคือผม เธอวาดหวังว่า ผมจะจับจูงมือของเธอนำเธอไปสู่ชีวิตที่ดีกว่า ผมรู้สึกว่าการหวังของเธอเป็นภาระที่ถ่วงหนักสำหรับผมและผมก็เจ็บปวดที่รู้สึกอย่างนั้น

เห็นได้ชัดเจนว่า ไม่ว่า 'ตัวละครผม' จะมีอาการ 'ตกหลุมรัก' หนักหน่วงอย่างไรก็ตาม เมื่อถึงจุดหนึ่ง แม้ว่าจะรู้สึกผิดแต่เขาก็ยอมรับกับตัวเองว่า สิ่งที่เขาต้องการคือการที่จะได้เธอมาเป็นของเขาสักครั้ง ได้สัมผัสความอ่อนเยาว์ไว้เพียงสาวของเธอก่อนที่ความหวังในชีวิตของเธอจะตายซาก ก่อนที่ความสดสะอาดของเธอจะแหลกสลาย' และเมื่อได้สมความปรารถนาแล้ว หญิงสาวผู้นั้นก็กลายเป็นเพียง 'ภาระที่ถ่วงหนัก' เกินกว่าที่เขาจะรับผิดชอบ ดังนั้น หลังจากการใช้ชีวิตอันแสนหวานร่วมกันเป็นเวลาสองวัน 'ตัวละครผม' ก็นำหญิงสาวกลับไปส่งที่บาร์

Sie stieg ab, sah zu Boden und verschwand, ohne sich umzusehen, durch den schweren Stoffvorhang im Eingang ihrer Bar.

(Schlem, 2005: 49)

เธอก้าวลงจากมอเตอร์ไซค์ ตามองพื้น และเดินผ่านม่านหนาหนักที่ประตูหายเข้าไปในบาร์โดยไม่ได้หันกลับมามองผม

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ตัวบทแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชาเยอรมันและหญิงไทย ความไม่เท่าเทียมกันถูกแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ความเป็นอัตบุคคล

(subject) ของฝ่ายชายผู้อยู่ในสถานะที่เป็นผู้ตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียวว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขาทั้งสองจะดำเนินต่อไปหรือว่าจะสิ้นสุดลง ในขณะที่ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายรองรับการกระทำ (passive) เท่านั้น

สำหรับ 'ตัวละครผม' เมื่อเขากลับไปสู่สังคมตะวันตก ความสัมพันธ์ครั้งนี้คงจะกลายเป็นเพียงความทรงจำแสนหวานจากประสบการณ์ครั้งหนึ่งในของวันพักผ่อนกับหญิงสาวผิวสีน้ำตาล ภู ดินแดนห่างไกล อาจจะเป็นเรื่องเล่าที่ทำให้ชายอื่นฟังแล้วนึกอิจฉา แต่สำหรับหญิงสาวแล้วน่าจะเป็นสิ่งที่ตรงกันข้าม ภาพของหญิงสาวที่เดินก้มหน้าหายเข้าไปในบาร์โดยไม่เหลียวหันกลับมามองชายที่เธอมีประสบการณ์อันงดงามด้วยสะท้อนให้เห็นถึงความเจ็บปวด ความผิดหวังและขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงการยอมรับสภาพภาพของตนเองอย่างขมขื่นและยอมจำนน ผู้ชายคนอื่นๆที่เคยแสดงความดิบหนาบกับเธออาจทำให้เธอนึกถึงหรือหวาดกลัว แต่คงไม่สามารถทำให้เธอเจ็บปวดและสิ้นหวังเท่ากับชายที่ได้จุดประกายความหวังให้กับเธอด้วยความนุ่มนวลอ่อนโยนของเขาแล้วก็ปล่อยให้เธอผิดหวัง การเรียนรู้ถึงความผิดหวังจากคนที่เธอมอบความรู้สึกที่งดงามให้น่าจะเป็นอีกบทเรียนหนึ่งที่ทำให้เธอ 'รู้เพียงสา' มากขึ้น สิ่งที่เป็นความย้อนแย้งในที่นี้คือ 'ตัวละครผม' ซึ่งเป็นผู้ที่ชื่นชมและเห็นคุณค่าของความสดใสอาดไร้เดียงสาของหญิงสาวกลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของการทำลายความไร้เดียงสานั้น แม้จะเป็นการทำลายในนามของความอ่อนโยนเยี่ยงคนรักก็ตาม

งานเขียนเรื่อง Soi 6 เป็นอีกตัวอย่างของการทำสิ่งซึ่งเกิดขึ้นเป็นปกติในวิถีชีวิตแบบหนึ่งให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติก (romanticization) โดยการขยายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครให้รุนแรงหรือลึกซึ้งหรือให้เห็นชัดเจนกว่าที่ควรจะเป็น พร้อมกันนั้นก็ใช้การนำเสนออารมณ์ความรู้สึกที่เด่นชัดนั้นเองอำพรางความด้านมืดของสิ่งที่เกิดขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้ในเรื่อง Soi 6 คือ ผู้อ่านที่เคลิบเคลิ้มไปกับตัวบทจะมองไม่เห็นการแสวงหาประโยชน์จากหญิงบริการไทยของชายตะวันตกที่แอบแฝงอยู่ในภาพของความสัมพันธ์ฉันหนุ่มสาวที่อ่อนหวานงดงามและเต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก

5.2.3 รักโรแมนติกของหญิงไทยในมุมมองของนักเขียนหญิงตะวันตก

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นการศึกษาตัวบทงานเขียนของนักเขียนชายที่ประพันธ์ขึ้นในช่วงเวลาหลังปี ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นงานเขียนกลุ่มใหญ่ที่สุดที่พบการนำเสนอเรื่องราวความรักแบบโรแมนติกระหว่างชายตะวันตกและหญิงไทย อย่างไรก็ตาม นอกจากงานเขียนกลุ่มนี้แล้ว ยังได้พบงานเขียนของนักประพันธ์สตรีที่มีอนุภาคเรื่องความรักระหว่างชายตะวันตกกับหญิงไทยอีกสองเรื่อง ได้แก่ นวนิยายเรื่อง *Woudin*¹⁵ (2003) โดย Evelyn Offenhäuser และนวนิยายเรื่อง *Der Ruf des Pfaues* (1975) โดย Gisela Köstler มีข้อสังเกตที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ ในงานเขียนแนวรักโรแมนติกซึ่งประพันธ์โดยนักเขียนชายนั้นเกือบทุกเรื่องจะไม่มีพื้นที่ให้กับหญิงเยอรมัน กล่าวคือแทบจะไม่ได้กล่าวถึงหญิงเยอรมันเลยไม่ว่าในทางดีหรือทางร้าย ตรงข้ามกับงานเขียนที่ประพันธ์ขึ้นโดยนักเขียนสตรีทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้นกลับมีเรื่องราวความรักระหว่างชายและหญิงตะวันตกเป็นโครงเรื่องหลักและมีเรื่องราวความรักระหว่างชายตะวันตกและหญิงไทยเป็นโครงเรื่องรอง กล่าวสรุปโดยง่ายคือ ตัวละครหญิงตะวันตกจะได้รับบทบาทเป็นนางเอกซึ่งสมหวังในความรักกับตัวละครชายตะวันตกผู้เป็นพระเอก ส่วนตัวละครหญิงไทยจะรับบทบาทเป็นหญิงผู้หลงรักชายคนเดียวกันกับนางเอก แต่ก็ต้องผิดหวังและหลีกเลี่ยงให้ตัวละครหญิงตะวันตกในที่สุด แม้ในตัวบทจะไม่ได้มีการต่อสู้แย่งชิงผู้ชายกันอย่างเปิดเผยอย่างที่เราคุ่นเคยจากละครโทรทัศน์ของไทย แต่ความรักของตัวละครหญิงเยอรมันและตัวละครหญิงไทยที่มีต่อชายคนเดียวกันย่อมสะท้อนให้เห็นถึงการเปรียบเทียบและแข่งขันกันอยู่ในที่ที่แฝงอยู่ในตัวบทซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้ประพันธ์ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า นักเขียนสตรีตะวันตกใช้งานเขียนเป็นสนามสำหรับปฏิบัติการทางวาทกรรมบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ชายหญิงและความสัมพันธ์ตะวันออกตะวันตก ทั้งนี้มีข้อมูลสนับสนุนที่น่าสนใจซึ่งพบในตัวบท โดยในที่นี้จะขอเสนอการวิเคราะห์ตัวบทเรื่อง *Der Ruf des Pfaues*¹⁶ เพื่อเป็นการสนับสนุนความเชื่อดังกล่าวของผู้วิจัย

¹⁵ สำหรับนวนิยายเรื่อง *Woudin* นั้น มีบทวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วในบทที่ 4 หัวข้อ 4.2.3.3

¹⁶ เรื่องย่อของนวนิยายเรื่อง *Der Ruf des Pfaues*: Philip Woodward ชายชาวอังกฤษแต่งงานกับ Lil หญิงสาวชาวยุโรปฐานะดีผู้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง Philip เป็นเจ้าของโรงงานในไทย

การวิเคราะห์ตัวบทเรื่อง *Der Ruf des Pfaues*

สิ่งหนึ่งซึ่งทำให้นวนิยายเรื่อง *Der Ruf des Pfaues* มีความน่าสนใจเป็นพิเศษคือ คำโปรยบนปกด้านในซึ่งมีใจความโดยสรุปว่า 'หนังสือเล่มนี้ทำให้ผู้เขียนซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นอย่างดีสามารถบรรลุความปรารถนาในอันที่จะแก้ไขภาพลักษณ์ของหญิงไทยซึ่งถูกบิดเบือนอย่างมากจนกลายเป็นภาพลบดั่งที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารต่างๆจำนวนมากมาย'¹⁷ ไม่มีข้อมูลใดในหนังสือที่บอกว่า 'ภาพลักษณ์ของหญิงไทยที่ถูกบิดเบือนไปอย่างมาก' ตามที่กล่าวไว้ นั้นเป็นภาพลักษณ์เช่นไร แต่เมื่อพิจารณาจากบริบททางประวัติศาสตร์และสังคมในช่วงเวลาที่งานเขียนชิ้นนี้ถูกผลิตขึ้น (ช่วงทศวรรษที่ 70)¹⁸ ก็พอจะสันนิษฐานได้ว่าคำโปรยนั้นคงจะหมายถึง หญิงไทยในภาพลักษณ์ของหญิงบาร์ เมียเช่าของทหารอเมริกันซึ่งเป็นภาพที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลกในขณะนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า 'ภาพลักษณ์ที่ถูกดอง' ของหญิงไทยซึ่งนักเขียนต้องการนำเสนอด้วย 'เจตนาดี' เพื่อแก้ไขภาพลบที่มีอยู่เดิมนั้นเป็นภาพหญิงไทยในลักษณะใด

ภาพแทนของหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเรื่อง *Der Ruf des Pfaues* เป็นภาพแทนของหญิงไทยที่นำเสนอผ่านสัมพันธ์รักสามเส้าระหว่าง Sirilak หญิงสาวชาวไทย Philipp Woodward ชายชาวอังกฤษและ Lil หญิงสาวชาวยุโรป ความแตกต่างในลักษณะของความไม่เท่าเทียมปรากฏเด่นชัดในความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครทั้งสาม โดยมี Sirilak อยู่ในตำแหน่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งทางด้านชนชั้น การศึกษาและฐานะ ส่วน Philipp และ Lil อยู่อีกด้านหนึ่งที่มีสถานภาพสูงกว่าในทุกๆด้านที่กล่าวมา

และรักที่จะอยู่ประเทศไทย ตรงข้ามกับ Lil ผู้ซึ่งเกลียดอากาศร้อน ความสกปรก ผู้คนและทุกอย่างในประเทศไทย หลังการแต่งงานเธอจึงต้องทนใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยอย่างอึดอัดไร้ความสุขและคิดถึงการกลับไปใช้ชีวิตในยุโรปตลอดเวลา ก่อนหน้านั้น Phillip เคยมีความสัมพันธ์กับ Sirilak หลานสาวของคนทำสวนของเขา Sirilak รักและเทิดทูน Phillip และเจ็บปวดอย่างยิ่งเมื่อถูกเขาทอดทิ้งเมื่อเขาแต่งงานกับ Lil ส่วน Lil นั้นความเบื่อหน่ายชีวิตในประเทศไทยและเรื่องของ Sirilak ทำให้เธอตัดสินใจบินกลับยุโรปโดยไม่บอก Phillip ว่าเธอกำลังจะมีลูกกับเขา แต่ด้วยความรักความเสียสละที่ Phillip แสดงให้ Lil เห็นประจักษ์ชัด เธอจึงกลับมาอยู่ร่วมกับเขาในประเทศไทยอย่างมีความสุขพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก

¹⁷ ข้อความต้นฉบับภาษาเยอรมันคือ Mit diesem Roman gelang der Autorin, was der genauen "Thailand"-Kennerin ein echtes Anliegen ist: das Bild der thailändischen Frau zu korrigieren, das in vielen Illustrierten sehr ins Negative verzerrt wurde.

¹⁸ ดูเพิ่มเติมในบทที่ 1 หัวข้อที่ 1.1

Sirilak เป็นหญิงสาวชาวชนบทที่ยากจนเป็นหลานสาวของคนทำสวนในบ้านของ Philipp เธอเทิดทูนและหลงรัก Philipp อย่างลึกซึ้ง

Wie oft hatte sie ihm zärtlich flüsternd gesagt, daß es in ihrem Leben nur ihn gebe, nur ihn, den großen, starken, weißen Mann.

(Köstler, 1975: 147)

บ่อยครั้งเหลือเกินที่เธอกระซิบอ่อนหวานข้างหูของเขาวา ในชีวิตของเธอนั้นมีเพียงเขาเท่านั้น มีเพียงแต่เขา ชายผิวขาว สูงใหญ่ แข็งแรงคนนี้เท่านั้น

นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สังเกตว่า สิ่งที่มีักได้รับการนำเสนอควบคู่ไปด้วยเสมอในการแสดงความรักของ Sirilak ต่อ Philipp นั่นคือ การขับเน้นความเป็นชายตะวันตกให้เลิศเลอ โดยหลายครั้งโดยการใช่วิธีการเปรียบเทียบกับชายไทย ครั้งหนึ่งหลังจากที่ Philipp แต่งงานกับ Lil แล้ว Sirilak ได้กลับไปหมู่บ้านและขอให้เพื่อนๆ ในหมู่บ้านช่วยเธอทอผ้าฝืนใหญ่พิเศษ¹⁹สำหรับ Philipp เนื่องจากผ้าทอที่มีอยู่ทั่วไปฝืนเล็กเกินไปสำหรับชายตะวันตกรูปร่างสูงใหญ่อย่างเขา ในครั้งสุดท้ายที่เธอไปพบ Philipp ก่อนที่ เขาจะสั่งห้ามไม่ให้เธอมาพบเขาอีก เธอได้อ้อนวอนให้เขานุ่งผ้าทอฝืนนั้นให้เธอดู

Wie schön du bist, Phi-Li, wie ein Thaimann, doch noch viel größer, stärker und wundervoller.

(Köstler, 1975: 190)

คุณช่างงามสง่าเหลือเกิน Phi-Li ดูคล้ายผู้ชายไทย แต่ตัวสูงใหญ่กว่า แข็งแรงกว่าและดีวิเศษกว่า

ตามที่ปรากฏในดวับท แม้จะแต่งกายด้วยเครื่องนุ่งห่มของไทย Philipp ก็ยังดูสง่างามกว่าชายไทย ดวับทไม่เพียงแต่นำเสนอให้เห็นถึง

¹⁹ ในดวับทใช้คำว่า 'panung' (ผ้านุ่ง)

ความปลานปล้ำของหญิงไทยที่มีต่อความสง่างามล้ำเลิศแห่งเรือนร่างของชายตะวันตกโดยเปรียบเทียบกับชายไทยเท่านั้น ฐานะทางการเงินและทางสังคมก็ถูกนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้วยเช่นกัน แม้จะไม่ได้กล่าวออกมาตรงๆ แต่ก็ใช้วิธีการที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความแตกต่างนั้นได้อย่างชัดเจน

Sie hatte dem Drängen Varavudhs nachgegeben, als er sie bat, mit ihm zum Fluß zu fahren. Er war so stolz auf sein Fahrrad. Vor kurzem war sie doch im großen Wagen Phi-Lis gefahren.

(Köstler, 1975: 129-130)

เธอยอมแพ้ต่อคำรบเร้าของ Varavudh ที่วอนขอให้เธอไปที่แม่น้ำกับเขา เขาภูมิใจกับจักรยานของเขามาก เมื่อไม่นานมานี้เองที่เธอยังได้นั่งรถยนต์คันใหญ่ของ Phi-Li ไปไหนมาไหนอยู่เลย

สิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในในความสัมพันธ์ระหว่าง Philipp กับ Sirilak คือการเปรียบเทียบ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบทั้งในทางตรงและทางอ้อมระหว่างชายตะวันตกกับชายไทย ชายตะวันตกกับหญิงไทยและท้ายสุดการเปรียบเทียบระหว่างหญิงตะวันตกกับหญิงไทย การเปรียบเทียบระหว่างหญิงตะวันตกกับหญิงไทยนั้น นอกจากจะแสดงให้เห็นผ่านการกระทำและความคิดของ Sirilak และของ Lil เองแล้ว ยังแสดงผ่านความรู้สึกของ Philipp ที่มีต่อ Sirilak และที่มีต่อ Lil อีกด้วย

ตัวบทแสดงให้เห็นว่า แม่ Philipp จะหลงใหลในความงดงามแบบตะวันออกและความอ่อนหวานนุ่มนวลตามธรรมชาติโดยปราศจากการปรุงแต่งของเธอเพียงใดก็ตาม แต่สำหรับเขาแล้ว Sirilak เป็นเพียงของเล่นที่เขาพึงใจเพียงชั่วครู่ชั่วยาม และไม่คิดว่าเป็นความผูกพันที่ยาวนานหรือมีความหมายใดสำหรับชีวิตของเขา

Einst hatte sie Phi-Li gefragt, ob sie ihm Kinder schenken dürfe. Er hatte es nicht gewollt, [...] Sie ließ sich- wie alle

ihre Freundinnen- die gewisse Spirale einsetzen, [...]. Einem Mann zu dienen, war Sirilak eine Selbstverständlichkeit.

(Köstler, 1975: 130)

ครั้งหนึ่งเธอเคยถาม Phi-Li ว่าเขาจะอนุญาตให้เธอมีลูกกับเขาได้ไหม แต่เขาไม่ต้องการ [...] เธอจึงให้หมอใส่ห่วงคุมกำเนิดให้ ใช้วิธีเดียวกับเพื่อนๆทุกคนของเธอ [...] สำหรับ Sirilak แล้วการรับใช้สนองความปรารถนาของผู้ชายเป็นเรื่องที่พึงกระทำโดยไม่มีข้อสงสัยใดๆ

เราจะเห็นถึงสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันในความสัมพันธ์ระหว่าง Sirilak และ Philipp อย่างชัดเจน ความไร้อำนาจในการเป็นผู้กระทำของ Sirilak แสดงออกมาในคำถามของเธอที่ว่า Philipp จะ 'อนุญาต' ให้เธอมีลูกกับเขาได้หรือไม่ และเมื่อ Philipp ไม่อนุญาต เธอก็ยินดีให้แพทย์จัดการกับร่างกายของตัวเองให้อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะตั้งครรรภ์ได้เพื่อสนองตอบความต้องการและความสุขของเขา ตัวบทประกอบสร้างให้ Sirilak มีคุณสมบัติอันเป็นที่พึงปรารถนาตามความใฝ่ฝันของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงตะวันออก แต่ในขณะเดียวกันตัวบทก็แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติเหล่านั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้เธอดีพอที่จะเป็นแม่ของลูกของชายตะวันตกผู้นั้น²⁰ ในขณะที่ Philipp ไม่ต้องการลูกจาก Sirilak เขากลับรู้สึกยินดีเป็นอันมากเมื่อรับรู้ Lil ตั้งครรรภ์และยอมที่จะสละความสุขและความพึงพอใจส่วนตัวทุกอย่างเพื่อที่จะได้ใช้ชีวิตอยู่กับภรรยาและลูกในงานเขียนเรื่องนี้หญิงไทยผู้สวยงามอ่อนหวานเป็นได้เพียงเพื่อนนอน เมียเก็บหรือนางบำเรอสุดแล้วแต่จะเรียก ในขณะที่หญิงตะวันตกที่มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าตัดสินใจคือหญิงที่ชายตะวันตกจะยอมฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการเพื่อให้ได้มาเป็นภรรยาคู่ชีวิต

²⁰ การที่ Philipp ไม่ยอมให้สิริลักษณ์มีลูก สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ความหวาดกลัวของตะวันตกต่อการเสื่อมแห่งชาติพันธุ์อันบริสุทธิ์ของตนหากมาปนเปื้อนกับชาติพันธุ์ตะวันออก ซึ่งเป็นความเชื่อในช่วงครึ่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 ดังที่ ธเนศ วงศ์ยานนาวา (2551: 79) ได้เสนอไว้ว่า "[...] สำนักแบบดาร์วิน (Darwinism) ที่เชื่อในเรื่องของขั้นตอนของการวิวัฒนาการก็ทำให้คนผิวขาวเชื่อมั่นในความเป็นชนชาติที่เหนือกว่า การไปเกลือกกล้ำกับผู้หญิงพื้นเมืองที่ต่ำกว่าก็จะทำให้ความบริสุทธิ์แห่งชาติเสื่อมคลายลง"

Lil เป็นภาพแทนของหญิงตะวันตกซึ่งเป็นภาพตรงข้ามกับ Sirilak ทั้งในแง่ของคุณสมบัติและความเป็นอัตบุคคล (subjectivity) เธอเป็นหญิงยุโรปที่มีฐานะดี มีนิสัยมุ่งมั่น เป็นตัวของตัวเอง และที่สำคัญที่สุดคือ ในความสัมพันธ์กับ Philipp นั้นเธอเป็นฝ่ายที่มีอำนาจในการตัดสินใจและลงมือกระทำ เธอมีชายที่หลงรักเธอหลายคน เธอเป็นฝ่ายตัดสินใจเลือก Philipp แม้ในสถานภาพของภรรยาเธอก็ไม่เคยต้องขอความเห็นชอบจากฝ่ายชายในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดๆ เช่น การตัดสินใจที่จะอยู่หรือไปจากเมืองไทย เป็นต้น

Lil พูดถึงตัวเองว่า

Ich bin gewohnt, meinen Kopf durchzusetzen, wenn ich mir etwas vornehme. Schwierigkeiten bestärken mich höchstens in meiner Entschlossenheit.

(Köstler, 1975: 33)

เวลาที่ฉันตั้งใจจะทำอะไร ฉันเคยชินที่จะต้องฝ่าฟันทำให้สำเร็จให้ได้เสมอ อุปสรรคความยากลำบากมีแต่จะยิ่งทำให้ฉันมุ่งมั่นขึ้นเท่านั้น

คุณสมบัติของหญิงตะวันตกผู้มุ่งมั่น ไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติของชายเช่นนี้ เราได้พบในงานเขียนเรื่องอื่นๆซึ่งประพันธ์โดยนักเขียนชายหลายเล่ม แต่มักถูกกล่าวถึงด้วยถ้อยคำที่เป็นลบ ดังที่เราได้เห็นมาแล้วจากตัวอย่างในบทที่สี่ แต่ในงานเขียนเล่มนี้ คุณสมบัติเหล่านี้กลับกลายเป็นสิ่งที่ Philipp ต้องการเสมอมา

Lil war genau die Frau, die er sich immer gewünscht hatte. [...], und die Eigenwilligkeit, die immer wieder aus ihr hervorbrach, amüsierte ihn. Demütige Frauen ohne eigene Meinung hatte er in den letzten Jahren genügend gekannt.

(Köstler, 1975: 72)

Lil เป็นผู้หญิงแบบที่เขาปรารถนาเสมอมา ความหวั่นในตัวเองที่มีให้เห็นอยู่เสมอทำให้เขานึกเอ็นดู ผู้หญิงประเภทที่อ่อนน้อมยอมตามจนไร้ศักดิ์ศรีและไม่มีความคิดความอ่านเป็นของตัวเองนั้นเขาเคยเจอมากพอแล้ว

แม้ตัวบทจะไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรง แต่บริบทก็ทำให้สามารถเข้าใจแก่นที่แฝงไว้อย่างชัดเจนว่า 'ผู้หญิงประเภทที่อ่อนน้อมยอมตามจนไร้ศักดิ์ศรีและไม่มีความคิดความอ่านเป็นของตัวเองนั้น' คือหญิงไทยที่เขาเคยผ่านมานั่นเอง ตัวบทนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยให้เป็นมนุษย์ที่ยอมรับสถานภาพที่ต่ำต้อยกว่าและยอมรับการตัดสินใจของชาวตะวันตกโดยดุษณี เมื่อ Philipp แต่งงานกับ Lil และพา Lil มาอยู่ที่บ้าน Sirilak ก็ปลีกตัวไปจากเขาเงียบๆ

Er hatte sich eine Frau ins Haus geholt, ohne ihr vorher ein Wort zu sagen. Warum wohl? Liebte er sie nicht mehr?

(Köstler, 1975: 129)

เขาพาผู้หญิงคนหนึ่งมาอยู่ร่วมกับเขาในบ้านโดยไม่ได้บอกเธอสักคำทำไมเขาถึงทำอย่างนี้ เขาไม่ได้รักอีกต่อไปแล้วหรืออย่างไร

หากเราพิจารณาถ้อยคำคร่ำครวญของ Sirilak เราจะเห็นว่า เธอไม่ได้ตระหนักถึงความยุติธรรมที่เธอได้รับแม้แต่น้อย เธอไม่ได้ร้องหาสิทธิ์ที่เธอพึงมี ใจของเธอจดจ่ออยู่เพียงว่า เขายังรักเธออยู่หรือไม่เท่านั้น หากเรามองสิ่งที่ Philipp คิดหรือกระทำเราจะยิ่งเห็นความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อความสัมพันธ์นี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

Merkwürdig! Zum erstenmal nach den letzten Wochen kam ihm zu Bewußtsein, daß Sirilak wie vom Erdboden verschwunden war. Ob sie es ihm übelgenommen hatte, daß er nun mit einer Frau in jenem haus lebte, in welchem sie so lange aus und ein gegangen war?

(Köstler, 1975: 119)

น่าแปลกที่เวลาก็ผ่านไปได้หลายสัปดาห์แล้ว เขาเพิ่งจะรู้สึกเป็นครั้งแรกว่า Sirilak เหมือนจะหายตัวไปจากโลกนี้ หรือว่าเธอจะรู้สึกไม่ดีที่ตอนนี้เขาใช้ชีวิตร่วมกับผู้หญิงคนหนึ่งในบ้านหลังเดียวกับที่เธอเคยเดินเข้าออกมานานนับครั้งไม่ถ้วน

หลังจากนั้น ความไม่แยแสของ Philipp ยังมีให้เห็นในดวับทอีกหลายครั้ง เช่น

Monatelang hatte er kaum an Sirilak gedacht. Sie war aus seinem Leben verschwunden, damals als Lil als seine Frau hier Einzug hielt. [...] Von Khun wußte er, daß Sirilak in ihr Dorf heimgefahren war, und er fand das gut so.

(Köstler, 1975: 146)

นานนับเดือนที่เขาแทบจะไม่ได้นึกถึง Sirilak อีกเลย เธอหายไประหว่างชีวิตของเขาตั้งแต่เมื่อตอนที่ Lil ย้ายเข้ามาในบ้านในฐานะภรรยาของเขา เขารู้จาก Khun [ลุงของ Sirilak – ผู้แปล] ว่า Sirilak กลับไปที่หมู่บ้าน ซึ่งเขาก็ว่าดีแล้วที่เป็นอย่างนั้น

ไม่เพียงแต่ Sirilak เท่านั้นที่ยอมรับในสถานภาพที่ต่ำต้อยกว่า แต่ยังรวมไปถึงบริวารชาวไทยทุกคนในบ้านของ Philipp ด้วย ดวับทมีกลวิธีการเขียนที่สามารถสร้างมายาคติว่า ทุกอย่างที่เกิดขึ้นระหว่าง Philipp และ Sirilak ไม่ใช่เรื่องแปลกแต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามครรลองปกติ ไม่เคยมีตัวละครคนไทยตัวใดแม้แต่ลุงของเธอเองที่จะลุกขึ้นตั้งคำถามกับความไม่ชอบธรรมที่ Sirilak ได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งคำถามโดยตรงกับ Philipp หรือการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์กันเองในหมู่บริวาร ดูราวกับว่าตัวละครที่เป็นคนไทยทุกคนจะยอมรับว่าสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นไปและจบลงระหว่าง Philipp และ Sirilak เป็นสิ่งที่ถูกต้องและสมควรจะเป็นไปเช่นนั้น Lil จึงไม่ได้พบแรงเสียดทานใดๆ จากบริวารคนไทยในบ้าน ตรงกันข้ามต่างพากันทุ่มเทความพยายามที่จะเอาอกเอาใจและอำนวยความสะดวกสบายให้กับ Lil นายหญิงฝรั่งอย่างจงรักภักดี

สิ่งที่ตัวบทนำเสนอแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับใน ตะวันตกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติในประเทศไทย

Ihn hatte es immer ein wenig gestört, wie jung Sirilak im Vergleich zu ihm war. Leicht hätte er ihr Vater sein können. Doch in Asien stört das niemand. Im Gegenteil: Man erwartet von jedem Mann in guter Position, also vor allem vom so geschätzten "reichen Fremden", daß er ganz junge Freundinnen hat.

(Köstler, 1975: 118-119)

การที่ Sirilak อายุน้อยกว่าเขามากเป็นเรื่องที่รบกวนใจ Phillip อยู่บ้างเสนาจะมา [สิริลักษณะยังไม่เกิดเมื่อตอนที่ Phillip มาเมืองไทย-ผู้แปล] เขาเกือบจะเป็นพ่อของเธอได้ด้วยซ้ำ แต่ทว่าในเอเชียไม่มีใครสนใจเรื่องนี้แม้แต่น้อย ตรงกันข้าม ผู้ชายที่มีตำแหน่งหน้าที่ดีๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายที่คนมองว่าเป็น 'ฝรั่งรวยๆ' มักถูกคาดหวังว่าให้มีแฟนสาวที่อายุน้อยมากๆ

ถ้อยคำในประโยคตัวอย่างข้างต้นแฝงนัยว่า พฤติกรรมของ Philipp ในเรื่องผู้หญิงเป็นเพียงการกระทำที่กลมกลืนกับบรรทัดฐานของสังคมในประเทศไทยและเสพความสุขจากผู้หญิงไทยตามวิถีปฏิบัติของผู้คนในสังคมไทยเท่านั้น

Asiatinnen können einen Mann glücklich machen, weil sie sich bedingungslos unterwerfen, jederzeit für ihn allein da sind, jedem Wink folgen. [...] ,ich muß zugeben, als Mann wird sehr verwöhnt von diesen Frauen, die dazu erzogen sind, im Mann die Hauptaufgabe ihres Lebens zu sehen.

(Köstler, 1975: 38)

ผู้หญิงเอเชียสามารถทำให้ผู้ชายมีความสุขเพราะพวกเขาจะยอมตนเป็นเบี้ยล่างอย่างไร้ข้อแม้ พร้อมเสมอที่จะรับใช้เขาแต่เพียงผู้เดียว

ตามมาทุกครั้งที่กัว๊กมือเรียก ผมต้องยอมรับว่า ในฐานะผู้ชายเราจะถูกผู้หญิงพวกนี้พะเน้าพะนอจนเคยตัว พวกเธอถูกเลี้ยงดูอบรมมาให้มองว่าหน้าที่หลักในชีวิตของพวกเธอคือการปรนนิบัติรับใช้ผู้ชาย

ตัวบทให้ข้อมูลเกี่ยวกับตะวันออกด้วยกล่าวอ้างถึงวิถีแห่งความสัมพันธ์หญิงชายที่มีอยู่เดิมในสังคมตะวันออกและประกอบสร้างตัวละครให้มีพฤติกรรมสอดคล้องกับข้อมูลที่ให้ไว้ ดังนั้นไม่ว่าสิ่งที่ Philipp กระทำต่อ Sirilak จะเป็นความเห็นแก่ตัวและขาดความรับผิดชอบอย่างไร เราจะได้ยินเสียงตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์ใดๆปรากฏให้เห็นในตัวบท ไม่ว่าจะจากตัวละคร จากผู้เล่าเรื่อง (narrator) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก Sirilak ซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง ตัวบทกลับแสดงให้เห็นว่า แม้ในยามที่ Sirilak ได้แต่งงานกับชายไทยที่รักเธออย่างจริงใจ ความรักของเธอที่มีต่อ Philipp ก็ยังคงดำรงอยู่ตลอดไป เห็นได้จากการที่เธอตั้งชื่อลูกของเธอว่า Phi-Li ซึ่งเป็นคำที่เธอใช้เรียก Philipp เสมอมา

การยอมรับของผู้คนรอบข้างและความรักของ Sirilak ที่มีต่อ Philipp ที่ดำรงอยู่ตลอดไปโดยไม่มีแม้แต่ความโกรธหรือความเจ็บแค้นต่อการถูกทอดทิ้ง เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำของชายตะวันตกอย่าง Philipp โดยปริยาย ในเชิงสัญลักษณ์เป็นการผลิตซ้ำมายาคติว่า การนอนนุ่มเทิดทูน ความจงรักภักดีที่ตะวันออกมีต่อตะวันตกอย่างไร้เงื่อนไขเป็นเรื่องปกติตามครรลองธรรมชาติ ในทำนองเดียวกัน สิ่งที่ตะวันตกกระทำต่อตะวันออก การครอบครองตะวันออก การกระทำต่อตะวันออกตามอำเภอใจ ความเหนือกว่าของตะวันตกก็ถือเป็นเรื่องปกติที่ตะวันออกเองก็ยอมรับโดยไร้การต่อต้าน และเห็นสมควรว่าต้องเป็นไปเช่นนั้น การตีความเช่นนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Said (1979: 42) ซึ่งได้เสนอไว้ดังนี้ว่า “[...] the essence of Orientalism is the ineradicable distinction between Western superiority and Oriental inferiority, [...]” และได้พบถ้อยแถลงที่สนับสนุนแนวคิดและการตีความดังกล่าวโดย Kang และ Lowe (1993/1991อ้างถึงใน Ma Lin, 2008: 52) ซึ่งได้เสนอว่าความปรารถนาที่ชายตะวันตกมีต่อสตรีตะวันออกมีส่วนเกี่ยวเนื่องอย่างมากกับแนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นอื่นและความด้อยกว่าของเพศหญิง แนวคิดดังกล่าวถูกนำไปผนวกเข้ากับความปรารถนาในการครอบครองตะวันออกโดยการสร้างความเป็นอื่นและความด้อยกว่าให้ตะวันออกด้วยการประกอบสร้างตะวันออกให้มีภาพลักษณ์เป็นเพศหญิง

ในส่วนของการวิเคราะห์ต่อจากนี้อยู่บนความคิดพื้นฐานของผู้วิจัยที่มองว่า นิยายเรื่องนี้ถูกใช้เป็นที่ในการตอบโต้เชิงวาทกรรมในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างชายหญิงตะวันตกซึ่งมีความเชื่อมโยงกับกระแสสตรีนิยมในสังคมตะวันตก มากกว่าที่จะเป็นการปะทะกันของหญิงตะวันออกและหญิงตะวันตกโดยตรง กล่าวคือ เมื่อกระแสสตรีนิยมในสังคมตะวันตกมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและความพยายาม ปลุกฝังเรื่องของความเท่าเทียมระหว่างชายหญิงลงในจิตสำนึกของสมาชิกในสังคม แน่นนอนว่าสมาชิกเพศชายของสังคมย่อมเป็นคนกลุ่มแรกที่จะได้รับผลกระทบจากความ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้ชายส่วนมากอาจจะเห็นด้วยหรือจำต้องยอมรับในความ เปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจปฏิเสธนั้นและสามารถดำเนินชีวิตต่อไปในครรลองใหม่อย่างมี ความสุขในระดับหนึ่ง แต่อาจจะมีชายตะวันตกอีกกลุ่มหนึ่งที่รู้สึกว่าการกำลังถูกคุกคาม หรือได้สูญเสียสิทธิสภาพบางประการและเกิดความคับข้องใจจนทำให้มีปฏิกิริยาตอบโต้ ต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น การมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับสตรีตะวันตกและ พยายามแสวงหาผู้หญิงที่ยังมีคุณลักษณะของสตรีตามขนบที่สามารถให้ความสุขและ ความมั่นคงทางจิตใจแบบเดิมๆให้แก่ชายตะวันตกเหล่านี้ได้ กระแสนิยมหญิงตะวันออก นั้นจัดได้ว่ารูปแบบหนึ่งของปฏิกิริยาโต้กลับของชายตะวันตกที่มีต่อกระแสสตรีนิยม ดังกล่าว สำหรับ Gisela Köstler ผู้ประพันธ์งานเขียนเรื่องนี้ ผู้วิจัยมองว่า ในฐานะที่เป็น ผู้หญิงตะวันตก Köstler ใช้นวนิยายเรื่องนี้เป็นพื้นที่ในการตอบโต้กระแสนิยมหญิง ตะวันออกของบรรดาชายตะวันตกอีกทีหนึ่ง เห็นได้จากวิธีการประกอบสร้างและ นำเสนอตัวละคร Sirilak และ Lil

แม้ผู้เขียนจะนำเสนอตัวละครหญิงไทยที่สวยงาม นุ่มนวล อ่อนหวานอย่าง Sirilak ด้วยน้ำเสียงที่ชื่นชมและนำเสนอความอ่อนน้อมยอมเป็นเบี้ยล่างต่อชายตะวันตก ของเธอด้วยน้ำเสียงเห็นอกเห็นใจที่สามารถสร้างความรู้สึกสงสารให้กับผู้อ่าน แต่ใน ขณะเดียวกันผู้เขียนก็สร้างตัวละครหญิงอย่าง Lil ให้เป็นตัวแทนของหญิงตะวันตกซึ่งมี ลักษณะมุ่งมั่น มีความคิดความต้องการเป็นของตัวเอง ไม่อยู่ในอาณัติของชาย และ นำเสนอว่าคุณลักษณะเช่นนี้เองเป็นเสน่ห์ดึงดูดใจ Philipp เป็นผู้หญิงที่ Philipp เห็น คุณค่ามากกว่าผู้หญิงที่ 'ประเภทที่อ่อนน้อมยอมตามจนไร้ศักดิ์ศรีและไม่มีความคิดความ อ่านเป็นของตัวเอง' แต่สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นความย้อนแย้งในตัวบทคือ แม้ Köstler จะ นำเสนอเรื่องราวที่คล้ายจะมีกลิ่นอายของสตรีนิยมอยู่บ้าง เห็นได้จากการที่ตัวละครเอก

ฝ่ายหญิงมีบุคลิกภาพและการตัดสินใจต่อเรื่องสำคัญในชีวิตที่แตกต่างจากสตรีในชนบท แต่ดูราวกับว่าความเป็นสตรีนิยมของ Köstler จะจำกัดอยู่สำหรับสตรีตะวันตกเท่านั้น ไม่ได้แผ่มาถึงสตรีไทยด้วย ตัวบทแสดงให้เห็นชัดว่าความเหนือกว่าของ Philipp ในความสัมพันธ์ระหว่างเขากับ Sirilak นั้นเกิดจากความแตกต่างด้านเชื้อชาติ เพศ และชนชั้นทางสังคม นอกจากนี้การแสวงหาประโยชน์จากหญิงไทยของ Philipp ก็ไม่ถูกยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์โดยผู้เล่าเรื่อง ตัวละครไทยหรือตัวละครตะวันตกเองก็ตาม และท้ายที่สุด Köstler ก็ก้าวไม่พ้นกรอบวาทกรรมแบบชายเป็นศูนย์กลางอย่างเห็นได้ชัด เมื่อในท้ายที่สุด ผู้ที่ตัดสินว่าผู้หญิงแบบใดมีคุณค่ามากกว่าก็ยังคงเป็นตัวละครเพศชายอย่าง Philipp อยู่นั่นเอง คุณค่าความเป็นหญิงจึงยังขึ้นอยู่กับความเห็นของชายไม่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งการที่เรื่องจบลงด้วยการที่ Lil เป็นฝ่ายกลับมาอยู่กับ Philipp ที่เมืองไทยอีกครั้งแม้ Philipp จะเสนอว่าเขาจะยอมละทิ้งทุกอย่างในเมืองไทยเพื่อไปอยู่กับเธอที่ยุโรป ในที่สุดผู้หญิงที่เป็นตัวของตัวเองอย่าง Lil ก็ยอมสละชีวิตแบบที่ตนต้องการเพื่อสนองต่อความสุขสมบูรณ์ของชายไม่ต่างจาก Sirilak ที่ยอมปลื้กตัวจากไปโดยไม่เรียกร้องรบกวนให้เกิดความยุ่งยากในชีวิตของฝ่ายชายแต่อย่างใด

สรุป

สิ่งที่ได้อภิปรายมาทั้งหมดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภาพแทนหญิงไทยส่วนใหญ่ที่ถูกนำเสนอในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก เป็นภาพแทนที่ถูกประกอบสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความปรารถนาและจินตนาการเพื่อฝันของชายตะวันตก โดยคัดเลือกและรวบรวมเอาเฉพาะสิ่งที่ชายตะวันตกเชื่อกันว่าเป็น 'คุณลักษณะ' ของหญิงไทยมาประกอบกันและผลิตซ้ำเป็นตัวละคร คำว่า 'คุณลักษณะ' ในที่นี้หมายถึง อรรถลักษณะของหญิงไทยที่ตอบสนองต่อความปรารถนาของเพศชายและอรรถลักษณะที่มีลักษณะหนุนสร้างความเป็นชายตามคติปีตาธิปไตย กล่าวในรายละเอียดคือ เป็นภาพแทนของหญิงไทยที่ชายตะวันตกสามารถครอบครองและดักตวงความสุขทางเพศได้โดยง่าย (เป็นหญิงบริการ²¹) ในขณะที่เดียวกันก็เป็น 'หญิงดี' (ไร้เดียงสา ไม่ได้ทำงานบริการด้วย

²¹ ในกรณีของสิริลักษณ์จากเรื่อง *Der Ruf des Pfauens* นั้น แม้เธอจะไม่ได้เป็นหญิงบริการ แต่ก็ทำหน้าที่คล้ายหญิงบริการสำหรับชายตะวันตกคนหนึ่ง เพราะไม่มีหน้าที่อื่นใดนอกจากต้องตอบสนอง

ความสมัครใจ ไม่มีความสุขในการร่วมเพศกับชายอื่น ยกเว้น ตัวละครชายเยอรมันที่เป็นพระเอกของเรื่อง) อีกทั้งยังสามารถให้ความสุขสบายและอบอุ่นคล้ายความรู้สึกที่ได้รับจากแม่และเมียในชนบ (ปรนนิบัติดูแล) สังเกตเห็นได้ว่าภาพเหมารวมของผู้หญิงสองแบบตามกรอบคิดของคริสต์ศาสนาซึ่งขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือภาพเหมารวมของผู้หญิงแบบแม่พระและแบบโสเภณี (Madonna/Whore) ได้มาผสมผสานกันอยู่ในตัวละครหญิงไทยเป็นลักษณะทวีลักษณ์ซึ่งมักปรากฏอยู่ในตัวละครหญิงตะวันออกในสื่อตะวันตกต่างๆ ไม่เพียงแต่ในทัศนศิลป์อย่างภาพยนตร์เท่านั้น หากยังรวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์แทบทุกประเภทอีกด้วย

ในส่วนที่เป็นอรรถลักษณะซึ่งหนุนสร้างความเป็นชายนั้น ได้แก่ อรรถลักษณะที่ทำให้ชายตะวันตกรู้สึกถึงความเข้มแข็งกว่าของตนทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ (เป็นผู้หญิงที่รูปร่างเล็กแบบบาง อ่อนแอ ชี้กิ้ว) ทำให้ชายตะวันตกรู้สึกว่าตัวเองเป็นผู้ที่มีคุณธรรมกว่าชายอื่น รู้สึกถึงคุณค่าของตัวเองที่มีเหนือชายอื่น (ได้รับความรัก ความเทิดทูนและความไว้วางใจจากตัวละครหญิงอย่างที่ตัวละครชายอื่นๆ ไม่ได้รับ) รวมทั้งการอยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อให้ฝ่ายชายสามารถรู้สึกได้ถึงอำนาจที่ตนมีอยู่ ทั้งอำนาจในความสัมพันธ์ที่มีเหนือฝ่ายหญิงและอำนาจที่มีเหนือผู้อื่นที่อยู่ในบริบทของความสัมพันธ์นั้น เช่น มีอำนาจในการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ว่าจะจบสิ้นลงหรือดำเนินต่อไปในรูปแบบใดก็ได้ มีอำนาจในการปกป้องคุ้มครองหรือมอบโอกาสและชีวิตใหม่ให้กับฝ่ายหญิง (ตัวละครหญิงไทยมักจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่กำลังถูกคุกคามหรือทุกข์ยาก ตัวละครชายตะวันตกจะเป็นผู้ที่ช่วยเหลือให้พ้นจากทุกข์ภัย) หากพิจารณาโดยรวมก็จะเห็นว่าตัวละครหญิงไทยนั้นถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อที่จะประกอบสร้างความเป็นชาย (remasculating)²² ให้กับตัวละครชายตะวันตกอีกทอดหนึ่ง คำว่า 'ความเป็นชาย' ในที่นี้หมายถึง ความเป็นชายตามชนบของปีตาธิปไตยซึ่งกำลังถูกสั่นคลอนอย่างมากในสังคมตะวันตก ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันแนวรักโรแมนติคเป็นเครื่องมือ

ความต้องการทางเพศของชายผู้นั้น จนกระทั่งเขาพบหญิงคนใหม่และเป็นฝ่ายละทิ้งเธอไปราวกับเธอเป็นเพียงวัตถุไร้ค่า

²² Prasso (2006: 5) ได้ขยายความคำว่า remasculating ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชายตะวันตกไว้ดังนี้ "[...], engendering feelings of masculinity or dominance which these Western men may have found diminished in their own cultures."

อย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ความเป็นชายตามแนวขนบสามารถดำรงอยู่ได้แม้จะเป็นระยะเวลาสั้นๆเพียงชั่วคราว โดยอาศัยการใช้พื้นที่บางส่วนของประเทศไทยเช่น คลับ บาร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัจจัยแวดล้อมซึ่งเอื้อต่อการถูกประกอบสร้างให้เป็นพื้นที่หรือดินแดนแห่งความรักโรแมนติกที่ชายเยอรมันหรือชายตะวันตกสามารถจะเลือกสวมบทบาทสุภาพบุรุษผู้อ่อนโยนและมีอารมณ์อ่อนไหวหรืออัศวินผิวขาวผู้เข้มแข็งทรงคุณธรรมที่สามารถช่วยปกป้องคุ้มครองหญิงตะวันตกผู้ยากไร้และอ่อนแอให้พ้นจากการกดขี่ข่มเหงของชายร่วมชาติของเธอเองหรือจากชายชาวตะวันตกผู้อื่น โดยไม่ต้องอาศัยชาติกำเนิดที่เป็นชนชั้นสูง ไม่ต้องอาศัยความรู้หรือการศึกษา ไม่ต้องอาศัยแม้กระทั่งความหนุ่มแน่นหรือรูปร่างหน้าตาหล่อเหลาดังเช่นในงานเขียนแนวรักโรแมนติกตามขนบทั่วไป แต่ตัวบทก็ได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ลำพังความมีคุณธรรมหรือจิตใจที่อ่อนโยนแต่เพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอที่จะทำให้ชายตะวันตกสามารถเล่นบทบาท 'พระเอก' โดยไม่ติดขัด องค์ประกอบสำคัญที่สุดของความเป็น 'พระเอก' ของชายตะวันตกคืออำนาจทางเศรษฐกิจนั่นเอง ในงานเขียนเกือบทุกเรื่องนำเสนอให้ดูราวกับว่า ตัวละครชายตะวันตกทุกตัวอยู่ในฐานะที่สามารถจะปลดแอกให้กับตัวละครหญิงไทย ช่วยให้เธอพ้นจากความยากจนและสถานภาพหญิงบริการด้วยอำนาจเงินที่เขามีอยู่ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว เมื่ออยู่ในบ้านเกิดของตัวเอง ตัวละครชายเหล่านั้นอาจมีสถานภาพเป็นเพียงแค่ชนชั้นแรงงานที่มีรายได้แค่พอเลี้ยงตัวเท่านั้น ภาพของ 'ฝรั่งรวย' ที่นำเสนออยู่ในงานเขียนแนวรักโรแมนติกนี้สอดคล้องกับมายาภาพที่ไหลเวียนอยู่ในหมู่หญิงบริการไทย ดังนั้น จึงไม่ใช่แต่เพียงภาพแทนของหญิงไทยเท่านั้นที่ถูกประกอบสร้างขึ้น ชายตะวันตกเองก็มีภาพแทนที่ถูกประกอบสร้างและผลิตซ้ำไม่ต่างจากภาพแทนของหญิงไทยเพียงแต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม เป็นขั้วที่แตกต่างซึ่งกำกับไว้ด้วยระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ตัวละครแต่ละฝ่ายสังกัดอยู่ซึ่งหมายความว่า เมื่อพิจารณาจนถึงที่สุดแล้ว เรื่องราวความรักโรแมนติก ระหว่างหญิงบริการไทยและตัวละครชายตะวันตกอันที่จริงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นและตั้งอยู่บนฐานของความได้เปรียบทางเศรษฐกิจของประเทศทุนนิยมอุตสาหกรรมและความเสียเปรียบทางเศรษฐกิจของประเทศเกษตรกรรมที่ผู้คนต้องการมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในแนวทางวัตถุนิยม ความได้เปรียบเสียเปรียบนี้เองที่ทำให้ชายตะวันตกสามารถแสวงหาสิ่งที่ปรารถนาในประเทศ

ไทยซึ่งหลายครั้งหมายถึงการแสวงหาประโยชน์จากหญิงไทยดังที่ได้แสดงให้เห็นมาแล้วในการวิเคราะห์ด้วยททั้งหมดข้างต้น

5.3 โศกนาฏกรรมแห่งความรักของหญิงสาวชาวไทยกับชายสูงวัยเยอรมัน

5.3.1 โศกแก่กินหญ้าอ่อน

ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงสาวชาวไทยกับชายสูงวัยเยอรมันนั้นจัดเป็นภาพแทนของหญิงไทยที่น่าสนใจที่สุดภาพหนึ่งด้วยเหตุผลประการแรกคือ ในปัจจุบัน เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงไทยและชายเยอรมันที่เป็นความสัมพันธ์ซึ่งจริงจังยั่งยืนถึงขั้นใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันแล้ว ภาพที่คนไทยจำนวนมากจะนึกถึงก่อนคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงสาวกับชายสูงวัย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว หากดูจากสถิติการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชายเยอรมัน²³จะพบว่าช่องว่างระหว่างวัยของคู่สามีภรรยาเยอรมัน-ไทยแม้จะห่างกันมากกว่าคู่สามีภรรยาเยอรมัน-เยอรมันก็จริงอยู่ แต่อายุของหญิงไทยผู้เป็นภรรยาก็ไม่ได้น้อยมากจนกลายเป็นความสัมพันธ์แบบโศกแก่กินหญ้าอ่อนอย่างที่คนจำนวนมากคิด และชายเยอรมันที่แต่งงานกับหญิงไทยจำนวนไม่น้อยก็ไม่ใช่ชายสูงวัย อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ในลักษณะโศกแก่กินหญ้าอ่อนกลับเป็นความสัมพันธ์ที่เด่นชัดในความรู้สึกของผู้คนมากกว่าความสัมพันธ์แบบอื่น

นอกจากนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าภาพความสัมพันธ์ชายเยอรมันหญิงไทยในลักษณะโศกแก่กินหญ้าอ่อนไม่ได้มีอยู่เฉพาะในความคิดของคนไทยเท่านั้น แต่ในงานเขียนเยอรมันหลายเรื่องก็มีการนำเสนอความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวด้วย อันที่จริงถ้าดูในตามข้อมูลเกี่ยวกับอายุตัวละครในงานเขียนเยอรมัน จะพบว่ามีตัวละครหญิงไทยจะมีอายุที่ค่อนข้างสอดคล้องกับความเป็นจริง กล่าวคือ ตัวละครไม่ใช่สาวน้อยเยาว์วัย แต่เป็นหญิงสาวเต็มวัย โดยมากจะมีอายุประมาณยี่สิบห้าขึ้นไป แต่ภาพโดยรวมของความสัมพันธ์ที่น่าเสนอนอกมากลับค่อนข้างถูกเน้นไปในทำนองเดียวกับภาพเหมารวมแบบโศกแก่กินหญ้าอ่อน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าตัวละครชายตะวันตก

²³ ดูรายละเอียดใน Pataya Ruenkaew, *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen*, pp. 90-95, 189-191, 259-260.

มักจะเป็นชายสูงวัยคือมีอายุเกินหกสิบปี ประกอบกับตัวละครหญิงไทยถูกนำเสนอว่ามีหน้าตาอ่อนกว่าวัยจนทำให้ตัวละครชายมักจะประเมินอายุของฝ่ายหญิงต่ำกว่าความจริงเป็นอันมาก รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายที่มีต่อกันในการใช้ชีวิตคู่ล้วนทำให้ภาพความสัมพันธ์ที่น่าเสนอออกมาค่อนข้างถูกเน้นไปในลักษณะของภาพเหมารวมแบบโคแอกกินหญ้าอ่อนดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม บางครั้งในงานเขียนก็มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับคู่หญิงชายที่มีวัยแตกต่างกันมากจริงๆมานำเสนอ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

“Immerhin sind beide im gleichen Jahrhundert geboren, er am Anfang, sie gegen Ende!”

(Bahl, 2006: 45)

“เอาเถอะ ยังไงคุณนี่เขาก็เกิดศตวรรษเดียวกัน ผู้ชายเกิดตอนต้นศตวรรษ ส่วนผู้หญิงก็ตอนปลายๆ”

ถ้อยคำวิพากษ์วิจารณ์คู่ป่าวสาวฝรั่ง-ไทยเพียงสั้นๆข้างต้นสามารถพรรณนาภาพความแตกต่างระหว่างวัยของคู่ป่าวสาวให้เห็นชัดเจนมากกว่าการระบุอายุแน่นอนลงไปเสียอีก ทั้งยังสามารถก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างที่นิยามไม่ได้ว่าเป็นความขบขันหรือความสลดใจ แต่เป็นความรู้สึกที่อาจทำให้ความแตกต่างอย่างสุดโต่งเพียงกรณีเดียวนี้กลายเป็นภาพที่โดดเด่นจนทำให้ความสัมพันธ์คู่อื่นๆซึ่งมีอายุไม่ต่างกันมากนักกลับลางเลือนไป

อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอภาพแทนความสัมพันธ์ในลักษณะดังเช่นที่กล่าวมานี้เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการผลิตซ้ำภาพเหมารวมในงานเขียนเยอรมัน ซึ่งเลือกที่จะนำเสนอโดยเน้นที่ประเด็นซึ่งอ่อนไหวหรือโดดเด่นอย่างเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายแก่เยอรมันกับหญิงสาวไทย เพราะเป็นประเด็นซึ่งเป็นที่สนใจและเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอยู่แล้วในสังคม

5.3.2 ภายใต้ความน่าปรารถนา

เหตุผลประการต่อมาที่ทำให้ภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยมีความน่าสนใจเป็นพิเศษคือ ข้อสังเกตที่น่าสนใจว่าในงานเขียนเยอรมันนั้น เมื่อใดก็ตาม

ตามที่เกิดความสัมพันธ์แบบจริงจังยั่งยืนระหว่างชายตะวันตกกับหญิงไทย ภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์ดังกล่าวจะถูกประกอบสร้างให้แตกต่างไปจากภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบอื่นๆ เป็นอันมาก กล่าวคือ ตัวละครหญิงไทยตัวละครหญิงไทยที่มีความสัมพันธ์แบบจริงจังยั่งยืนกับชายตะวันตกสูงวัยจะไม่ได้ถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยอรรถลักษณะแห่งความน่าปรารถนาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีอรรถลักษณะแห่งความ ‘ชั่วร้าย’ แอบแฝงอยู่ในตัวตนไม่มากนักน้อย ซึ่งอรรถลักษณะแห่งความชั่วร้ายนี้โดยปกติแล้วไม่ค่อยพบในตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบอื่นๆ

โดยมากตัวบทจะมีวิธีที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ตั้งแต่ต้นเรื่องถึงความ ‘ไม่ชอบมาพากล’ ของตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย เริ่มตั้งแต่อรรถลักษณะพื้นฐานอย่างเรื่องเกี่ยวกับอายุ อาชีพ ก็พบว่ามีความคลุมเครือเสียแล้ว ในความสัมพันธ์แบบอื่นๆ นั้น ตัวบทจะกล่าวถึงสถานภาพและอาชีพของตัวละครหญิงไทยอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่การที่ตัวละครหญิงไทยจะเป็นหญิงอาชีพบริการนั้นจัดเป็นเรื่องปกติซึ่งไม่จำเป็นต้องปกปิดทั้งต่อผู้อ่านและต่อตัวละครในเรื่องด้วยกัน แต่ตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยส่วนใหญ่ นั้น แม้ตัวบทจะนำเสนอว่าพวกเขาประกอบอาชีพทั่วไป อย่างเช่น อาชีพช่างเสริมสวย หมอนวดแผนไทย ชาวนา หรือแม้บางครั้งไม่ได้ระบุอาชีพที่แน่นอน แต่ตัวบทกลับมีวิธีการบรรยายหรือการสร้างบทสนทนาระหว่างตัวละครด้วยกันที่ทำให้เกิดความสงสัยเคลือบแคลงต่อตัวตนหรืออาชีพที่แท้จริงของตัวละครเหล่านั้น²⁴ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

Was weiß er von ihrer Vergangenheit, von ihrer Gegenwart? Nichts. Richmond weiß nur, was Tony ihm geschrieben hat. Und Tony weiß nur, was Bangorn ihm gesagt hat. Bangorn weiß alles. Aber sie muß nicht unbedingt alles erzählen. [...]

(Schneider, 2004:14)

²⁴ เป็นการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยซึ่งมีภาพลักษณ์ผูกติดอยู่กับการยอมให้บริการทางเพศเพื่อแลกกับเงิน ไม่ว่าจะหญิงผู้นั้นจะมีอาชีพอะไรก็ตาม ซึ่งเป็นภาพแทนที่สอดคล้องกับประเด็นที่ได้เคยนำเสนอในบทที่ 4 หัวข้อ 4.2.2.2

เขารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับอดีตของเธอ หรือปัจจุบันของเธอ เขาไม่รู้
อะไรเลย Richmond รู้เพียงเท่าที่ Tony เขียนมาเล่าให้ตนฟัง ส่วน
Tony ก็รู้เพียงเท่าที่ Bangorn บอกเขา Bangorn รู้ทุกอย่าง แต่เธอ
ก็ไม่จำเป็นต้องเล่าทุกอย่างที่เธอรู้

Richmond เป็นชายสูงวัยชาวอเมริกันผู้หลงรักหญิงไทยที่ Tony และ
Bangorn แนะนำให้รู้จักโดยส่งรูปมาให้ดูทางจดหมาย เขารับรู้เพียงแค่ว่าเธอชื่อ
Chantrapa เป็นหญิงสาวชาวไทยที่ยากจนเคยทำนา ทำงานก่อสร้าง ทำงานใน
โรงงานและในร้านอาหาร แต่สิ่งที่ตัวบทเปิดเผยต่อผู้อ่านโดยที่ Richmond ไม่ได้รับรู้
ด้วยคือ การที่ Chantrapa ร่วมเพศกับชายชาวจีนคนหนึ่งเป็นประจำเพื่อแลกกับเงิน
การที่เธอมีคนรักเป็นชายไทยชื่อ Puth ซึ่งทั้งคู่ยังคงมีความสัมพันธ์กันโดยตลอดแม้
ภายหลังจากที่ Chantrapa แต่งงานกับ Richmond แล้ว และอื่นๆอีกมากมายที่
Richmond ไม่เคยรู้ ลักษณะการเล่าเรื่องเกี่ยวกับ Chantrapa ของตัวบททำให้รู้สึกได้
ถึงความไม่น่าไว้วางใจของหญิงสาวชาวไทยผู้นี้พร้อมๆไปกับความมีเสน่ห์ของเธอที่
สามารถทำให้ Richmond หลงใหลจนถึงแก่ความวิบัติในที่สุด

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

[...] “Wo hast du deine hübsche Lady her?” ADI gibt gerne
Ankunft: “Das ist meine Traumfrau, die NOI, kein Bargirl, ich
traf sie unten an der Beachroad, sie kam für ein paar Tage
mit einer Freundin her, [...], und sie war noch nie mit einem
Farang zusammen, ich bin der Erste!” [...] “Der macht uns
die Preise kaputt” dachte Hans für sich, [...]. Ihm war klar,
der ADI war schon total hörig, dem konnte nicht mehr
geholfen werden. [...]

(Bahl, 2006: 31)

[...] “นายไปได้สาวสวยของนายมาจากไหนละนี่” ADI ก็อยาก
บอกให้คนรู้อยู่แล้ว “คนนี่แหละผู้หญิงในฝันของกัน NOI ไม่ใช่
ผู้หญิงบาร์นะ กันเจอเธอที่ถนนเลียบหาดโนน NOI มาเที่ยวที่นี่กับ
เพื่อนสองสามวัน [...] แล้วเธอก็ยังไม่เคยคบกับฝรั่งเลย กันเป็นคน

แรก” [...] “ไอ้หมอนี่ มันทำราคาตลาดพวกเราเสียหายหมด”
 Hans แอบคิด [...] เขารู้เลยว่า ADI ยอมถูกสนตะพายไปเรียบร้อย
 หมดปัญญาจะช่วยได้เสียแล้ว [...]

ADI ชายสูงวัยจากบาวาเรียผู้ยกบ้านเบเกอร์ที่เยอรมันให้ภรรยาและลูกชายดูแล แล้วบินมาเที่ยวพทยาแต่เพียงลำพัง เขาตกหลุมรักหญิงไทยชื่อ NOI ภายหลังจากที่ มาถึงพทยาได้ไม่กี่วัน ตัวบทแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่ ADI เชื่อสนิทใจว่า NOI หญิงไทยที่เขาตกหลุมรักนั้นไม่ได้มีถิ่นพำนักในพทยาและไม่ใช่หญิงบาร์ Hans ชาย เยอรมันอีกผู้หนึ่งซึ่งอยู่พทยามานานกลับไม่ได้ให้ความเชื่อถือต่อข้อมูลที่ NOI บอกมา แม้แต่น้อย เห็นได้จากความกังวลของ Hans ต่อการที่ ADI ให้เงิน NOI ใช้จ่ายเป็นจำนวน ค่อนข้างมากกว่าจะทำให้ ‘ราคา’ มาตรฐานสำหรับหญิงบริการเสียไป ซึ่งจะมีผลให้ Hans และเพื่อนคนอื่นๆอาจต้องจ่ายเงินค่าซื้อบริการทางเพศสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น วิธีการเล่าเรื่องของตัวบททำให้ผู้อ่านเดาว่า NOI น่าจะเป็นเพียงหญิงบริการคนหนึ่ง และทำให้ ADI กลายเป็นชายหน้าโง่ในสายตาของตัวละครชายตะวันตกอื่นๆในเรื่อง

หากเราเปรียบเทียบวิธีการเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครหญิงไทยในสองตัวอย่าง ข้างต้น เราจะเห็นว่า ในตัวอย่างแรก ตัวตอนที่แท้จริงของ Chantrapa แม้จะถูกปกปิด ไม่ให้ตัวละครชายในเรื่องได้รับรู้ แต่ผู้อ่านกลับได้รับความลับนั้นผ่านผู้เล่าเรื่องแบบ สัพพัญญู (omniscient narrator) ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ในขอบของการ อ่านนวนิยาย ส่วนในตัวอย่างที่สองนั้น ไม่มีใครรู้แน่ๆว่า สิ่งที่ NOI บอกเล่าเกี่ยวกับ ตัวเองนั้นเป็นความจริงหรือไม่ แต่ความ ‘อ่อนหัด’ ของ ADI และความมั่นใจของ Hans ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์อันยาวนานในพทยาน่าจะทำให้ผู้อ่านมีความโน้มเอียงจะ เชื่อความเห็นของ Hans มากกว่า แม้ว่าวิธีการเล่าเรื่องของตัวอย่างทั้งสองนี้จะ แตกต่างกัน แต่ก็ส่งผลอย่างเดียวกัน กล่าวคือ ทำให้ตัวละครหญิงไทยถูกประกอบสร้าง ขึ้นให้มีอรรถลักษณะสองด้าน ด้านหนึ่งคือ อรรถลักษณะที่น่าปรารถนา ส่วนอีกด้านหนึ่ง คืออรรถลักษณะที่ไม่น่าไว้วางใจ แน่แน่นอนว่าในตอนต้นเรื่องตัวละครชายตะวันตกจะ สนใจรับรู้เฉพาะด้านที่เป็นความน่าปรารถนาเท่านั้น ในขณะที่ผู้อ่านมองเห็นมากกว่า กล่าวคือเห็นทั้งความลุ่มหลงที่ชายตะวันตกมีต่อหญิงไทยและเห็นถึงความน่าเคลือบ แคลง ความไม่น่าไว้วางใจของฝ่ายหญิง ทั้งหมดนี้ชวนให้รู้สึกได้ว่า ตัวละครชายตะวันตก กำลังตกเป็นเหยื่อของหญิงไทยโดยไม่รู้ตัว และเมื่อความสัมพันธ์ได้ดำเนินต่อไป ตัวบท

ก็จะค่อยๆเผยว่าสิ่งที่เคลือบแคลงนั้นไม่ใช่เรื่องที่เกิดไปเอง แท้จริงแล้ว ภายใต้อาณัติของความน่าปรารถนาของตัวละครหญิงไทยคือ อรรถลักษณะแห่งความชั่วร้ายอันได้แก่ ความละโมภ ความเจ้าเล่ห์หลอกลวง ความคดโกงและบางครั้งรวมไปถึงความเลียดเบียน โหดเหี้ยมซึ่งจะปรากฏให้เห็นในตอนท้ายเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่ขัดแย้งอย่างยิ่งกับความน่าปรารถนาที่ตัวบทแสดงให้เห็นในตอนต้นเรื่อง

5.3.3 เงิน อำนาจและการต่อรอง

หากศึกษาความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยระหว่างชายตะวันตกกับหญิงไทยในแง่ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ก็จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากความสัมพันธ์แบบอื่นๆที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมัน ในความสัมพันธ์รูปแบบอื่น ฝ่ายชายตะวันตกจะเป็นฝ่ายที่เป็นผู้ลงมือกระทำ (active) มีอำนาจและสถานภาพในความสัมพันธ์ที่เหนือกว่าโดยสิ้นเชิง ฝ่ายหญิงไทยจะเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ (passive) มีอำนาจต่อรองที่จำกัดเนื่องจากอยู่ในสถานภาพที่ต่ำกว่าทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านชนชั้น ฐานะ การศึกษาและเพศสภาพแห่งความเป็นหญิงซึ่งถูกนำเสนอว่าเป็นจุดอ่อนที่ทำให้เป็นฝ่ายถูกกระทำอยู่บ่อยครั้ง แต่ในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ในช่วงเริ่มต้นอาจคล้ายกับความสัมพันธ์แบบอื่นๆ แต่เมื่อความสัมพันธ์ดำเนินไปถึงจุดหนึ่งชั่วอำนาจกลับพลิกมาอยู่ที่ฝ่ายหญิงไทย เพศสภาพแห่งความเป็นหญิงที่เป็นจุดอ่อนในความสัมพันธ์แบบอื่นๆกลับกลายเป็นจุดแข็ง เรือนร่างซึ่งบ่อยครั้งถูกใช้เป็นวัตถุทางเพศและการปรนนิบัติรับใช้ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการยอมอยู่ใต้อำนาจชายกลับถูกหญิงไทยนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งซึ่งพวกเธอต้องการ อย่างไรก็ตามสัมพันธ์ภาพที่แปรเปลี่ยนไปตามกลไกอำนาจนี้มิได้เกิดจากอรรถลักษณะของหญิงไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เกิดจากปัจจัยหลายประการประกอบกัน ทั้งปัจจัยที่มาจากฝ่ายหญิง ฝ่ายชายและปัจจัยที่เกิดจากบริบทแวดล้อมดังจะได้นำเสนอในรายละเอียดต่อไปนี้

ในช่วงแรกของความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย รูปแบบและโครงสร้างของความสัมพันธ์ยังคงคล้ายลักษณะความสัมพันธ์ทั่วไป กล่าวคือ มีชายตะวันตกเป็นศูนย์กลาง หมายความว่า ความสัมพันธ์จะดำเนินไปในรูปแบบที่ชายเป็นผู้กำหนดหรือ

ต้องการ ปัจจัยที่กำหนดให้เป็นเช่นนั้นคือ อำนาจทางเศรษฐกิจที่ฝ่ายชายมีและ
ตระหนักดีว่าตนมีอยู่ ดูสองตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

[...] Er weiß auch: Ohne sein Geld wäre die Verbindung nie zustande gekommen. [...] Einmal nimmt Richmond sie mit in eine Bank in Chiang Rai. Er wechselt tausend Dollar. Da bekommt sie eine Vorstellung, was Amerika ist.

(Schneider, 2004: 23)

[...] ถ้าเขาไม่มีเงิน ความสัมพันธ์นี้ก็คงไม่มีวันจะเกิดขึ้น [...] ครั้งหนึ่งเขาพาเธอไปธนาคารที่เชียงรายกับเขาด้วย เขาแลกเงินหนึ่งพันดอลลาร์ นั่นแหละเธอถึงได้เห็นภาพออกว่าอเมริกาคืออะไร

Richmond เชื่อว่าอำนาจเงินสามารถนำมาซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ Richmond หลงรัก Chantrapa ทันทีเพียงแคได้เห็นเธอในรูปภาพที่เพื่อนส่งไปให้ แม้ตัวบทจะแสดงให้เห็นประจักษ์ชัดตั้งแต่ต้นเรื่องแล้วว่า Richmond เป็นคนจิตใจดี แต่ในความเป็นคนดีนั้นเราก็คงยังสามารถเห็นถึงทัศนคติที่แบ่งชั้นทางเชื้อชาติของเขาและเห็นถึงความภาคภูมิใจของเขาที่มีต่อความร่ำรวยเหนือกว่าของอเมริกาจนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นความยโส ก่อนหน้านั้น Richmond ไม่ประสบความสำเร็จในการอธิบายให้ Chantrapa เห็นภาพว่าประเทศอเมริกาเป็นอย่างไร เธอไม่สนใจที่จะรู้จักอเมริกาเสียด้วยซ้ำ ต่อเมื่อเขาแลกเงินพันดอลลาร์ให้เธอมันสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยได้จำนวนมากมายเพียงใด เมื่อนั้นเอง Chantrapa จึงเข้าใจได้ว่าอเมริกาคืออะไร ด้านหนึ่งเราได้ยินน้ำเสียงเสียดสีจากตัวบทว่า สิ่งที่ทำให้หญิงไทยมีอาการ 'ตื่นรู้' ขึ้นมาได้คือเงินเท่านั้น แต่อีกด้านหนึ่งมันก็ทำให้เรามองย้อนกลับไปได้ว่า ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอเมริกาที่ Richmond ต้องการให้ Chantrapa ได้ตระหนักรับรู้นั้น ไม่ใช่อเมริกาในแง่ของภูมิประเทศ ผู้คน ชีวิตความเป็นอยู่หรือวัฒนธรรม แต่เป็นอเมริกาในความหมายของความยิ่งใหญ่กว่า ร่ำรวยกว่า หรือมองในมุมตรงกันข้ามก็คือต้องการให้ Chantrapa สำนึกว่า ตัวเธอรวมทั้งคนไทยอื่นๆนั้นยากจนกว่าและด้อยต่ำกว่าคนอเมริกันเพียงใดนั่นเอง เห็นได้ว่า แม้แต่ 'คนดี' อย่าง Richmond ก็ยังมีวิธีคิดที่ไม่พ้นกรอบตะวันตกเหนือกว่าตะวันออกอยู่นั่นเอง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Das Leben im Schlaraffenland*

[...] Am nächsten Tag steht sie mit zwei Plastik-Tüten - ihrer gesamten Habe - vor der Tür und zieht bei mir ein. [...]

Sunida käme ganz bestimmt nicht zu mir, wenn ich ihr in der Gegenwart nicht ein angenehmes Leben bieten, und für die Familie Geld bereit stellen würde.

Und dafür 'opfert' sie ihre Jugend.

(Krieger, 2004: 55)

[...] วันต่อมาเธอก็หิ้วถุงพลาสติกสองใบซึ่งบรรจุสมบัติทั้งหมดที่เธอมีอยู่มายืนอยู่ตรงหน้าบ้านผมแล้วก็ย้ายเข้ามาอยู่กับผม [...]

Sunida คงจะไม่มาอยู่กับผมหรอก ถ้าปัจจุบันนี้ผมไม่ได้เสนอชีวิตที่สุขสบายให้เธอหรือไม่ได้เสนอว่าจะให้เงินจนเจือจรรอบครัวของเธอ

และเพื่อแลกกับทั้งหมดที่วามานี้เธอก็ยอมที่จะ 'สังเวท' ความเยาว์วัยของเธอ

Sunida เป็นหญิงสาวชาวไทยวัย 28 ปี ส่วน Kurt หรือ 'ตัวละครผม' เป็นชายเยอรมันวัย 68 ปี ทั้งสองรู้จักกันในร้านเสริมสวยที่ Sunida ทำงาน ในตอนแรก Kurt คิดว่า Sunida อายุเพียง 18 ปี แต่นั่นไม่ได้เป็นอุปสรรคที่หยุดยั้งความปรารถนาของ Kurt ที่มีต่อตัวเธอ ตัวบทแสดงให้เห็นว่าการได้หญิงสาวชาวไทยวัยคราวลูกมาอยู่ด้วยนั้นเป็นเรื่องที่ง่ายดายเพียงใด หลังจากที่ทั้งคู่รู้จักกันได้ไม่นาน เพียงแค่ Kurt ถาม Sunida ทางโทรศัพท์ว่าเธอจะมาอยู่กับเขาที่บ้านไหม วันรุ่งขึ้น Sunida ก็มายืนรออยู่หน้าบ้านของเขาเสียแล้ว Kurt เองก็ไม่ต่างจาก Richmond ตัวละครชายในตัวอย่างก่อนหน้านี้ในแง่ที่ว่า เขาตระหนักรู้ถึงอำนาจเงินของเขาเป็นอย่างดี ตัวบทนำเสนอความยากไร้ของ Sunida ด้วยการเน้นภาพหญิงสาวชาวไทยที่ยืนอยู่หน้าประตูของบ้านหลังใหญ่ริมทะเลของฝรั่งในมือหิ้ว 'ถุงพลาสติกสองใบ' ซึ่งบรรจุสมบัติทั้งหมดที่เธอมีอยู่รอให้ชายตะวันตกเปิดประตูบ้านเพื่อที่จะย้ายเข้าไปอยู่กับเขาและพร้อมจะทำ

ทุกอย่างที่ชายวัยคร่าวพ่อผู้นี้ต้องการ ใช้ร่างกายและวัยสาวของเธอแลกกับเงินและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของตนเองและครอบครัว

สิ่งที่งานเขียนหลายเรื่องชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างชายตะวันตกและหญิงชาวไทยไม่ใช่เพียงเรื่องของฐานะการเงินเท่านั้น ตัวบทยังได้แสดงให้เห็นถึงความอ่อนด้อยทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่และพฤติกรรมที่ป่าเถื่อนของฝ่ายหญิง ในกรณีของ Kurt และ Sunida ตัวบทสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเรื่องเล่าเกี่ยวกับหญิงไทยโดยให้ Kurt หรือ 'ตัวละครผม' ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องอ้างในบทนำซึ่งเป็นการแนะนำตัวผู้ประพันธ์ว่าเป็นเรื่องจากประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

Aber für das Dschungel-Kind sind die ersten Tage in meinen Farang-Haushalt, wie wenn Tarzan im Grand Hotel abgestiegen wäre. Meine simpelsten Alltagsgewohnheiten findet sie unverständlich, [...], wie zum Beispiel, dass man sich zum Pipimachen aufs Klo setzt.

(Krieger, 2004: 57)

ในวันแรกๆที่เด็กชาวป่าคนนี้มาใช้ชีวิตอยู่ในบ้านฝรั่งมันก็เหมือนทาร์ซานไปเข้าพักที่กรังด์โฮเต็ลตีๆนี่เอง เรื่องง่ายที่สุดในชีวิตประจำวันที่ผมคุ้นเคยกลายเป็นเรื่องที่ไม่อาจเข้าใจได้สำหรับเธอ [...] ตัวอย่างเช่น เรื่องที่ว่าเวลาจะฉี่ต้องนั่งบนโถส้วม เป็นต้น

ตัวบทใช้ถ้อยคำบรรยายความอ่อนด้อยทางวัฒนธรรมของ Sunida ด้วยน้ำเสียงที่เสียดสีดูถูกดูแคลน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ห้องน้ำส้วม ความสกปรก ความไม่มีระเบียบ รวมไปถึงมารยาทในการรับประทานอาหารที่ตัดสินโดยใช้มาตรฐานตะวันตกเป็นเกณฑ์ หญิงไทยอย่าง Sunida เป็นตัวแทนของ 'คนป่า' ที่ชายตะวันตก Kurt จำเป็นต้องอบรมขัดเกลาเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ คำที่ Kurt ใช้เรียก Sunida นอกจากจะใช้คำว่า 'เด็กชาวป่า' (Dschungel-Kind) แล้ว เขายังใช้คำว่า 'แบมบี้' (Bambi)²⁵ และ 'เกอิชาของผม' (meine Geisha)²⁶ หากดูจากความหมายแฝง

²⁵ Krieger, *Leben im Schlaraffenland*, p 52.

²⁶ Krieger, *Leben im Schlaraffenland*, p 56

(connotation) ของบรรดาคำที่ใช้เรียก Sunida ประกอบกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับ Sunida ที่ Kurt ได้ถ่ายทอดมาก่อนหน้านี้²⁷ ก็พอจะประมวลภาพของ Sunida ออกมาได้แล้วในระดับหนึ่ง และถ้าหากถือว่า Sunida เป็นภาพแทนแบบหนึ่งของความเป็นหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันแล้ว หญิงไทยในสายตาของตะวันตกก็คือความผสมผสานระหว่างความอ่อนเยาว์ไร้เดียงสา (แบบบี้) การปรนนิบัติด้วยเสน่ห์ทางเพศอันลึกลับแห่งตะวันออก (เกอิชาของผม) แต่ไร้ซึ่งความศิวิไลซ์และจำเป็นต้องได้รับการขจัดเกลา (เด็กชาวป่า) แม้แต่ในระยะ 'ข่าวใหม่ปลามัน' ของ Kurt และ Sunida เราก็ยังเห็นได้ว่าความปรารถนาของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงสาวชาวไทยเป็นคนละส่วนกับการให้การยอมรับนับถือ ชายสูงวัยชาวตะวันตกสามารถเสพสุขจากความอ่อนเยาว์และงดงามแบบตะวันออกของหญิงไทยและรังเกียจดูแลนหญิงสาวผู้นั้นไปด้วยในเวลาเดียวกัน

5.3.4 เสพสุข

ในเรื่องของการเสพสุขจากการใช้ชีวิตร่วมกับหญิงไทยนั้นก็ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งได้รับการนำเสนอในงานเขียนเยอรมันจำนวนมาก ทั้งนี้ อาจมีความแตกต่างในเรื่องของการให้น้ำหนักกับความสุขในลักษณะต่างๆกัน ในบางเรื่องเน้นที่ความสุขทางเพศ²⁸ บางเรื่องเน้นที่ความภาคภูมิใจในการที่ชายชราอย่างตนสามารถมีหญิงที่อายุอ่อนเยาว์มาแนบข้าง²⁹ ส่วนในบางเรื่องเน้นที่ความสุขจากการได้รับการปรนนิบัติอย่างที่ไม่เคยได้รับมาก่อน เช่นในกรณีของ Richmond และ Chantrapa

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

In der ersten ersten Zeit kümmert sich Chantrapa rührend um ihn. Sie kocht, was er gerne haben will. [...] Wenn er verschwitzt ist von der Arbeit, dann badet sie ihn, trocknet ihn ab, massiert und bestäubt ihn mit Puder.

²⁷ ดูเพิ่มเติมในบทที่ 4 หัวข้อ 4.1.2.3

²⁸ ดูรายละเอียดใน Bahl, *Schatten im Paradies*, p. 54.

²⁹ ดูรายละเอียดใน Krieger, *Leben im Schlaraffenland*, p. 2004.

Richmond geht es gut. So ist er von amerikanischen Frauen noch nie verwöhnt worden. [...]

(Schneider, 2004: 25)

ในช่วงแรกๆ Chantrapa ดูแลเอาใจใส่เขาอย่างน่าซาบซึ้งใจ เธอทำอาหารที่เขาชอบกิน [...] และเมื่อเขาเหงื่อชุ่มกลับมาจากงาน เธอก็จะอาบน้ำให้เขา เช็ดตัวให้จนแห้ง นวด แล้วก็โรยแป้งให้ Richmond รู้สึกสุขสบาย พวกผู้หญิงอเมริกันไม่เคยปรนเปรอเอาอกเอาใจเขาจนแทบจะเสียนิสัยแบบนี้มาก่อน [...]

จากตัวอย่างข้างต้นเราจะเห็นว่า ในการใช้ชีวิตคู่กับหญิงสาวชาวไทยที่อายุน้อยกว่านั้นหากดูเพียงผิวเผินจะเห็นคล้ายกับว่าฝ่ายชายตะวันตกจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพเหนือกว่า เป็นใหญ่หรือเป็นนายของบ้าน ตัวละครหญิงไทยปรนนิบัติดูแลชายตะวันตกราวกับเป็นผู้รับใช้และไม่มีปัญหาในการยอมรับว่าตนอยู่ในสถานภาพที่ต่ำกว่า ฝ่ายชายจะรู้สึกถึงอำนาจของตนและอึดอ้อมกับความสุখেที่ได้รับจากความสัมพันธ์นั้น แต่ในงานเขียนแทบทุกเรื่องจะแสดงให้เห็นในภายหลังว่า ความสุขที่ฝ่ายชายได้รับในความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะดำรงอยู่นานเพียงตราบเท่าที่ทรัพย์สินสมบัติของฝ่ายชายยังไม่ถูกถ่ายโอนมาเป็นของหญิงไทยเท่านั้น

Ab Mitte April 1991, [...], bricht ein seelisches Inferno in Richmonds Leben. Zu diesem Zeitpunkt hat er gerade alles geleistet, was von ihm erwartet wurde. Die Farm steht, das Haus is erweitert und eingerichtet, Wagen und Motorrad sind gekauft [...]. Chantrapa hat ein eigenes Konto, [...]. Richmonds hunderttausend Dollar sind investiert. Alles auf den Namen seiner Frau.

(Schneider, 2004: 26)

กลางเดือนเมษายนปี 1991 นรกทางใจก็มาเยือนชีวิตของเขา ในเวลานั้นเป็นช่วงที่เขาจัดการทุกอย่างที่คนคาดหวังว่าจะได้จากเขาสำเร็จเรียบร้อยไปแล้ว ฟาร์มสร้างเสร็จแล้ว บ้านขยายต่อเติมและตกแต่งแล้ว รถยนต์และมอเตอร์ไซค์ก็ซื้อแล้ว Chantrapa มี

บัญชีเงินฝากเป็นของตัวเอง เงินเก็บจำนวนแสนดอลลาร์ของ Richmond ถูกใช้ไปในการลงทุน ทุกอย่างอยู่ในชื่อของภรรยา

สำหรับความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยในงานเขียนเยอรมัน ความสุขทุกรูปแบบที่หญิงไทยหยิบยื่นให้ชายสูงวัยชาวตะวันตกทั้งหลายเสพยาอย่างเปี่ยมล้นนั้นถูกนำเสนอคล้ายเป็นน้ำเชื่อมอ่างใหญ่ที่วางล่อแมลงให้มาดื่มกินจนตกลงไปตายในความหวานหอมนั่นเอง เมื่อความชั่วร้ายของหญิงไทยสำแดงตนออกมา ก็สายเกินไปเสียแล้วที่ชายสูงวัยชาวตะวันตกทั้งหลายจะแก้ไขทุกอย่างให้กลับคืนมาเป็นเช่นเดิม

5.3.5 อรรถลักษณะแห่งความชั่วร้าย

ในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยเกือบทุกเรื่องมักจะนำเสนออรรถลักษณะแห่งความชั่วร้ายของหญิงไทยในลักษณะคล้ายคลึงกันโดยอาจแบ่งออกได้เป็นสามลักษณะ ลักษณะแรกคือ ความละโมภฉ้อฉลคดโกง ในที่นี้หมายถึงความสามารถในการใช้มารยาทหญิงยกย่ายถ่ายโอนทรัพย์สินต่างๆของฝ่ายชายมาเป็นของตนโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายไทยดังที่แสดงให้เห็นแล้วในตัวอย่างข้างต้น กรณีที่พบบ่อยที่สุดคือการหว่านล้อมให้ฝ่ายชายซื้อบ้านหรือที่ดินในชื่อของตน เนื่องจากตามกฎหมายไทยแล้วชาวต่างชาติไม่ได้รับอนุญาตให้มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองบ้านและที่ดินในประเทศไทย³⁰ หรือชักชวนให้ลงทุนทำธุรกิจประเภทต่างๆ เช่น การเปิดบาร์เบียร์หรือสถานนวดแผนไทยแล้วก็ฉ้อโกงเงินลงทุนนั้นไป นอกจากนี้ก็มีการริดไถเงินโดยอ้างความจำเป็นต่างๆ รวมไปถึงการขโมยเงินหรือบัตรเครดิต ลักษณะที่สองคือ ความไม่ซื่อสัตย์คบชู้ชาย ในงานเขียนหลายเรื่องการฉ้อโกงทรัพย์สินจากชายตะวันตกมักจะดำเนินควบคู่ไปกับการนอกใจคือ การมีความสัมพันธ์กับชายอื่นในเวลาเดียวกัน โดยนำเงินที่ริดไถหรือคดโกงมาได้จากชายตะวันตกไปบำรุงบำเรอชายคนรักซึ่งเป็นชายไทย อรรถลักษณะแห่งความชั่วร้ายประการสุดท้ายที่มักถูกนำเสนอคือ ความโหดเหี้ยมและความวิปริตแปรปรวนทางอารมณ์ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำเสนอต่อไปในรายละเอียด เนื่องจากเป็นภาพแทนหญิงไทยที่แปลกต่างและมีมิติที่ซับซ้อนกว่าภาพแทนอื่นๆของหญิงไทยที่ได้นำเสนอมาก่อนหน้านี้ แม้ว่าในบางกรณี

³⁰ ดูรายละเอียดใน <http://www.dol.go.th>

ความโหดเหี้ยมดังกล่าวมิได้กระทำต่อชายตะวันตกโดยตรง แต่ก็เป็นกรกระทำที่อยู่ในบริบทแวดล้อมที่ชายตะวันตกนั้นใช้ชีวิตอยู่

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Daeng's Abenteuer*

[...] Das ärgerte besonders die Mutter (Mää), sie mischte vermutlich ein böses Kraut in die Suppe des Vaters, damit dieser sich beruhigen könne, und er blieb für immer ruhig.
[...]

(Bahl, 2007: 9)

[...] แม่โกรธพอมาก [ที่เมาริงไล่จับผู้หญิงหรือถ้าไม่เมาก็เอาเงินไปเล่นการพนัน-ผู้แปล] เดว่าแม่คงจะเอาสมุนไพรที่เป็นยาพิษใส่ลงในน้ำแกงให้พ่อกินเพื่อที่พ่อจะได้สงบลงบ้าง และแล้วพ่อก็ได้สงบไปตลอดกาล [...]

Daeng ตัวละครหญิงไทยผู้ซึ่งเป็นลูกสาวของ 'แม่' ในตัวอย่างข้างต้นก็ได้เรียนรู้วิชาการใช้สมุนไพรพิษนั้นจากแม่และวางแผนจะสมุนไพรพิษชนิดเดียวกันนั้นฆ่าสามีเจ้าชู้ (ชาวไทย) ของตัวเอง ตลอดจนหญิงชราเจ้าของห้องเช่าในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ผู้แสดงความไม่เป็นมิตรกับเธอ ด้วยทได้แสดงให้เห็นว่าเธอวางแผนและลงมือกระทำฆาตกรรมซ้ำหลายครั้งแม้ว่าเธอจะกระทำที่ไม่สำเร็จก็ตาม นอกจากนี้ตัวบทยังใช้วิธีการเล่าเรื่องด้วยถ้อยคำเรียบง่ายไร้อารมณ์และกล่าวถึงเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญราวกับกำลังนำเสนอเรื่องเล็กน้อยๆในชีวิตประจำวันนั้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าพฤติกรรมโหดเหี้ยมนั้นเป็นเรื่องสามัญที่ตัวละครหญิงไทยกระทำจนเป็นปกติและไม่ใช่ว่าเรื่องใหญ่โตที่จะต้องคิดใคร่ครวญหรือมีอารมณ์หวั่นไหวหวาดกลัวมากมายอะไรก่อนที่จะลงมือกระทำ และแน่นอนว่าสามีชาวสวิสไม่เคยได้รับความลับนี้แม้แต่น้อย

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Der verzauberte Farang*

[...] "Ich habe es getan. Ich hab es getan," rief Saeng, lachte und weinte dabei hysterisch und präsentiert wie eine Trophäe das blutige Stückchen Fleisch in ihrer Hand. [...]

John war vor Schreck blass geworden, als er erkannte, dass es sich bei dem kleinen blutverschmierten Fleischstückchen um einen abgeschnitten Penis handelte. [...]

“Bravo!” [...]

Die Frauen, denen der Alkohol schon tüchtig zugesetzt hatte, kreischten und johlten vor Vergnügen. Sie banden einige Luftballons zusammen, knoteten den corpus delicti daran und ließen ihn fliegen. Begleitet von ihrem Jubel und Applaus entschwebte das kleine sinnlos gewordene Stück Malheur in den mond hellen Nachthimmel.

(Krueger, 2001: 281-282)

[...] “กูจัดการมันแล้ว กูจัดการมันแล้ว” Saeng ร้องตะโกนหัวเราะและร้องไห้อย่างไร้สติในขณะที่ยกชิ้นเนื้ออาบเลือดในมือขึ้นชูให้ดูราวกับกำลังยกถ้วยรางวัลแห่งชัยชนะ [...]

John หน้าซีดเผือดด้วยความตกใจเมื่อมองออกว่าเจ้าชิ้นเนื้อโชกเลือดชิ้นเล็กๆ นั้นมันคืออวัยวะเพศชายที่ถูกตัดออกมา [...]

“ไชโย!” [...]

พวกผู้หญิงที่ฤทธิ์เหล้าส่งให้สำแดงอาการเก้งก้างได้ทีแล้วพากันกรี๊ดร้องและตะโกนส่งเสียงอ้อแอ้ฟังไม่ได้ศัพท์ด้วยอารมณ์สนุกสนาน พวกหล่อนเอาลูกโป่งสองสามใบมาผูกเข้าด้วยกันแล้วเอาไปมัดเข้าเป็นปมกับซากอวัยวะนั้นแล้วก็ปล่อยให้มันลอยไปท่ามกลางเสียงโห่ร้องและเสียงตบมือเกรียวกราว เจ้าสิ่งโชคร้ายที่กลายเป็นชิ้นเนื้อเล็กๆ ไร้ค่านั้นก็ลอยท่องเต่งไปบนท้องฟ้ายามค่ำที่กระจ่างด้วยแสงจันทร์

John เป็นชายหนุ่มเยอรมันใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งทางภาคเหนือของประเทศไทย Saeng เป็นภรรยาของชายผู้หนึ่งในหมู่บ้านแห่งนั้น ก่อนที่เรื่องจะดำเนินมาถึงเหตุการณ์ข้างต้น Saeng เป็นภาพแทนของหญิงไทยที่อดทนต่อ

การถูกกดขี่จากสามีทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยที่ไม่เคยปริปากและยังคงปรนนิบัติดูแลสามีเยี่ยงทาสรับใช้ เป็นตัวอย่างของภริยาตามชนบทปีศาจไปโดยที่ชัดเจนที่สุดคนหนึ่ง แต่เมื่อวันหนึ่งที่ความอดทนของเธอถึงที่สุด เธอก็สามารถกระทำสิ่งที่ร้ายกาจที่สุดได้ คือ การใช้มีดตัดต่อด้วยเวชของสามี ผู้วิจัยคาดเดาว่าผู้ประพันธ์อาจจะเคยได้ยินข่าวหรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ทำนองนี้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาก่อน จึงเก็บเหตุการณ์นั้นมาเล่าใหม่ในงานเขียนของตน ประเด็นน่าสนใจอยู่ตรงที่ การผลิตซ้ำเรื่องดังกล่าวในงานเขียนเยอรมันไม่ได้เป็นเพียงการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ใช้กลวิธีการประพันธ์นำเสนอเหตุการณ์นั้นให้เป็นภาพที่ดูวิถาวรพิสดาร (grotesk) ไร้สาระ (absurd) และเต็มไปด้วยอารมณ์ที่ผสมผสาน มีทั้งความน่าสยดสยอง ในขณะที่เดียวกันก็ชวนขันอย่างหลอนๆ แต่เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศโรแมนติกของคินลอยกระทง องค์ประกอบที่ขัดแย้งกันอยู่ในตัวเองของภาพเหตุการณ์ที่บรรยายสอดคล้องและสะท้อนถึงอารมณ์อันวิปริตแปรปรวนของผู้คนในเหตุการณ์ ไม่ใช่แต่เพียงความวิปริตของ Saeng ผู้ลงมือกระทำเท่านั้น แต่เป็นความวิปริตของผู้หญิงไทยกลุ่มใหญ่ที่มองเห็น Saeng เป็นวีรสตรีและร่วมเฉลิมฉลองการกระทำที่ไร้สติของ Saeng ด้วยอาการที่ไร้สติเช่นกัน

ในความเห็นของผู้วิจัย การกระทำของ Saeng เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการกดขี่ของระบอบปีศาจไปโดยที่กระทำต่อหญิงคนหนึ่งจนกระทั่งขาดสติวิปลาสไปเมื่อถูกกดดันจนถึงขีดสุด เป็นการตอบโต้อย่างบ้าคลั่งเพราะไร้หนทางต่อสู้ที่ถูกต้องตามครรลอง และการได้รับการชื่นชมจากหญิงชาวบ้านคนอื่นๆ ก็สะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกร่วมของคนที่อยู่ในสถานภาพเดียวกัน ทั้งหมดนี้เป็นปัญหาที่รุนแรงหยั่งรากลึกอยู่ในสังคมไทย แต่การที่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะนำเสนอภาพเหตุการณ์ที่สื่ออารมณ์แบบ 'ตลกร้าย' (dark humour) สารที่ถูกสื่อออกมาอย่างชัดเจนที่สุดในฉากดังกล่าวจึงกลับกลายเป็น ความวิปริตแปรปรวนของหญิงชาวบ้านกลุ่มหนึ่งในสังคมชนบทของไทย เป็นภาพแทนหญิงไทยที่ไม่เพียงแต่จะยากจน ไร้การศึกษาเท่านั้น แต่ยังขาดวุฒิภาวะทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ แม้ว่าในกรณีนี้ ชายตะวันตกจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัว ไม่ได้เป็นเหยื่อที่ถูกกระทำโดยตรง แต่ก็เป็นผู้เห็นเหตุการณ์ อาการหน้าซีดเผือดด้วยความตกใจกลัวของ John บอกถึงความหวาดกลัว การตระหนักรู้ถึงภัยอันตรายในการข้องเกี่ยวกับผู้หญิงไทยและสื่อความว่า ภายใต้อารมณ์ที่อ่อนนุ่ม

ยอมตามของหญิงไทยนั้นมีความเก็บกดแปรปรวนซึ่งรอวันที่จะแสดงตัวออกมาอย่างไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

Ratten laufen nachts durch ihr Haus. In einer Zimmerecke hat sie ein rundes Blech ausgelegt mit einer klebrigen, dunklen Masse darauf. Verfährt sich eine Ratte darin, so läßt das Mädchen sie die ganze Nacht lang zappeln. Erst am Morgen faßt sie die Ratte am Schwanz, zieht sie aus der Klebmasse und schlägt sie mit dem Kopf gegen die Kante einer Steinbank, die draußen vor dem Haus steht. Sie wirft die Ratte den Hunden vor.

Manchmal auch streicht nachts ein großes Skorpion über den Boden. Sie nimmt dann ein Messer und drückt es dem Skorpion durch den Leib. Wie das Aufsplintern von Krebschalen klingt es. Eine helle gallertartige Flüssigkeit tritt heraus. Der Skorpion preßt seinen Stachel gegen die blanke Messerschneide, windet sich. Das Mädchen hat die Lippen dabei zugespitzt und schiebt sich sanft die Zunge darüber. Sie schneidet den Skorpion noch einmal durch.

(Schneider, 2004:17)

กลางคืนมีหนูวิ่งอยู่ในบ้านของเธอ เธอเอาถาดสังกะสีที่ทำด้วย กาวดำเหนียวไปวางไว้ที่มุมห้อง ถ้ามีหนูมาติดกับ หญิงสาวก็จะ ปล่อยให้มันเดินทวนทวนไปทั้งคืน พอถึงตอนเช้าเธอก็ค่อยมาจับที่ หางของมัน ดึงมันออกจากกาวเหนียวนั้น ฟาดหัวมันเข้ากับขอบผ้า หินที่ตั้งอยู่หน้าบ้าน แล้วโยนซากของมันให้หมากิน

ในเวลากลางคืนบางครั้งมีแมงป่องตัวใหญ่คลานอยู่บนพื้นดิน เธอก็จะฉวยมิดมา กดคมมิดผ่านลำตัวของมัน ดังกรือบคล้ายเสียง กระดองปูแตก เมื่อกใสๆไหลออกมาจากตัวของมัน เจ้าแมงป่องกด เขี้ยวหางของมันเข้ากับใบมีด ตัวบิดเร่าเป็นเกลียว ขณะลงมือหญิง

สาวห่อปากลิ้นยื่นแตะอยู่ที่ริมฝีปากบางเบา เธอเอามิดหันลงไปอีก
ครั้งจนตัวมันขาดออกจากกัน

เห็นได้ชัดเจนว่า คำบรรยายข้างต้นเจตนานำเสนอภาพการฆ่าสัตว์ที่โหดเหี้ยม
ด้วยการให้รายละเอียดของการลงมือกระทำทุกขั้นตอนรวมทั้งอาการเจ็บปวดทรมานทรมาน
ของเหยื่อที่น่าสยดสยอง นอกจากนี้ ตัวบทยังเพิ่มความ 'หลอน' ให้กับการกระทำ
ดังกล่าวด้วยการพรรณนาอาการคล้ายมีความสุขดีมาดื่บการฆ่าของผู้ลงมือกระทำ
ประเด็นสำคัญในที่นี้คือ ผู้ที่ลงมือฆ่านั้นเป็นหญิงไทยซึ่งมีภาพเหมารวมโดยทั่วไปว่า
เป็นผู้หญิงที่อ่อนโยนนุ่มนวล ไร้เดียงसान่ารักหรือไม่ก็เป็นผู้หญิงที่เสน่ห์เข้ายวนซึ่ง
ล้วนเป็นภาพที่ห่างไกลกับความโหดร้าย ในฉากข้างต้นจึงเป็นการประกอบสร้างภาพ
แทนอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นภาพค่านของภาพเหมารวมทั่วไปของสาวไทย โดยสร้างตัว
ละคร Chantrapa ให้มีทิวทัศน์ มีบุคลิกภาพที่อ่อนเร้น มีความโหดร้ายลึกๆจนแทบไม่
น่าเชื่อว่าจะเป็นผู้หญิงคนเดียวกันกับผู้ที่ปรนนิบัติ Richmond อย่างนุ่มนวลอ่อนโยน
ในตัวอย่างก่อนหน้านี้ เราอาจจะถอดสารที่ตัวบทสื่อออกมาในที่นี้ได้ว่า ชายตะวันตกจะ
ไม่มีวันรู้เลยว่า ผู้หญิงตะวันออกแสนหวานที่เขาใฝ่ฝันให้มาอยู่ข้างกายเขานั้นแท้จริง
แล้วเป็นคนเช่นไร ในตัวบท Richmond ก็เป็นเหยื่อของ Chantrapa ไม่ต่างจากสัตว์
เหล่านั้น แม้เธอจะไม่ได้ลงมือฆ่าเขาจริงๆ แต่เธอก็เลือดเย็นพอที่จะตอบแทนความรัก
ความปรารถนาดีและวัตถุสมบัติมากมายที่ Richmond มอบให้ด้วยเล่ห์มารยา และจงใจ
ทำร้ายเขาด้วยการกระตุ้นให้เขาดื่มเหล้าตลอดเวลา เธอต้องการให้ Richmond
อ่อนแอและไร้อำนาจควบคุม Chantrapa ต้องการชายตะวันตกที่สามารถหยิบยื่น
ความสุขสบายทางวัตถุให้เธอเท่านั้น แต่เขาไม่ควรจะแข็งแกร่งหรือเข้มแข็งพอที่จะมา
ควบคุมเธอได้ เธอต้องการอิสรภาพ ต้องการโลกส่วนตัวที่เธอจะสามารถมีความสุขกับ
Puth ชายไทยที่เธอรัก

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า พฤติกรรมและสภาพจิตใจที่ผิดปกติของตัวละครหญิงไทยที่
นำเสนอในตัวอย่างข้างต้นทั้งหมดอาจไม่ใช่สิ่งที่คุกคามตัวละครชายในตัวบทโดยตรง
เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างของตัวละครหญิงไทยเป็นการบรรยายของผู้เล่าเรื่องแบบ
ลัทธิปัญญาซึ่งตัวละครชายในเรื่องมิได้รับรู้ด้วย แต่สำหรับผู้อ่านแล้วการที่ตัวละครชาย
ตะวันตกไม่ได้รับรู้ว่าผู้หญิงไทยผู้ซึ่งนอนแนบข้างและปรนนิบัติพิศวีเขาอยู่นั้นมีจิตใจที่
แปรปรวนหรือโหดเหี้ยมอย่างไรนั้นกลับเป็นสิ่งที่น่ากลัวและเป็นอันตรายต่อตัวละคร

ชายเหล่านั้นยิ่งกว่า ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ตัวบทได้สื่อความคิดว่า การที่ชายตะวันตกสามารถใช้ชีวิตที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับหญิงไทยได้นั้น ก็เนื่องมาจาก 'ความไม่รู้' หรือ 'ความไร้เดียงสา' ของพวกเขาในเรื่องเกี่ยวกับหญิงไทยนั่นเอง สิ่งนี้ก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่แตกต่างไปจากความสัมพันธ์แบบอื่นๆ กล่าวคือ การพลิกบทบาทความเป็นผู้ไร้เดียงสาซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นอรรถลักษณะที่เป็นภาพเหมารวมของหญิงไทยให้กลับกลายมาเป็นอรรถลักษณะของฝ่ายชาย กลายเป็นภาพที่ย้อนแย้งของชายสูงวัยซึ่งผ่านประสบการณ์ชีวิตมามากมายแต่กลับต้องกลายเป็นผู้ไร้เดียงสาในบั้นปลายของชีวิตเมื่อไปมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหญิงสาวชาวไทยเข้า

โดยทั่วไปแล้วความใจแข็งเหี้ยมโหดมักถูกนำเสนอว่าเป็นลักษณะของเพศชาย ส่วนเพศหญิงมักจะได้รับคำแนะนำว่าเป็นเพศที่ใจอ่อนซึ้งแล้ว การสร้างตัวละครหญิงไทยให้มีอรรถลักษณะที่เหี้ยมโหด จึงเป็นการสร้างตัวละครหญิงไทยให้อยู่นอกกรอบของความเป็นหญิงตามขนบ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ สร้างตัวละครหญิงไทยให้มีลักษณะของ 'ความเป็นอื่น' (otherness) นอกจากนี้ในงานเขียนบางเรื่องอรรถลักษณะที่เหี้ยมโหดของตัวละครหญิงไทยจะมาพร้อมกับสภาพจิตใจที่วิปริตแปรปรวน ซึ่งอาจเป็นการสื่อความหมายทางอ้อมว่า ผู้หญิงที่โหดเหี้ยมคือผู้หญิงที่ไม่ปกติ ผู้หญิงที่ปกติจะต้องไม่โหดเหี้ยม อันเป็นการตอกย้ำกรอบคิดแบบปีตาลีปไตยที่จะรักษากรอบของความเป็นผู้หญิงที่ใจอ่อนซึ้งแล้วไว้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสร้าง 'ความเป็นอื่น ซ้ำซ้อน' ให้กับตัวละครหญิงไทยเนื่องจากคนบ้าหรือคนที่มีจิตวิปริตก็ถูกกีดกันให้ออกไปอยู่นอกกรอบหรือถูกทำให้กลายเป็น 'ความเป็นอื่น' เช่นกัน ทั้งนี้ยังมีได้กล่าวถึงความ 'ความเป็นอื่น' ที่เกิดจากความต่างชาติพันธุ์อันได้แก่ความเป็นไทยหรือความเป็นตะวันออกซึ่งแสดงให้เห็นในตัวอย่างตลอดเวลา ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นสารที่ถอดได้จากตัวบทซึ่งทำให้เราสามารถมองทะลุไปเห็นถึงเจตนาในการตอกย้ำความแตกต่างของตัวละครหญิงไทยที่ไม่เพียงแต่จะชี้ให้เห็นว่าเป็นการยากที่ความเป็นตะวันออกจะผสมกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกับความเป็นตะวันตกเท่านั้น แต่ยังใช้ตะวันออกให้เป็นพื้นที่ที่ความชั่วร้ายและสิ่งวิปริตวิปลาสทั้งหลายสามารถเกิดขึ้น

หอกข้างแคร่

ในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยยังมีสิ่งที่น่าสนใจและแตกต่างไปจากความสัมพันธ์แบบอื่นๆอีกอย่างหนึ่งคือ ประเด็นเรื่องตัวละครชายไทย ดังที่ได้เคยกล่าวไปแล้วว่า บทบาทหน้าที่ (function) ของตัวละครชายไทยในงานเขียนเยอรมันโดยทั่วไปคือ บทบาทของผู้ที่คุกคามกดขี่หญิงไทย เป็นผู้สร้างประสบการณ์ชีวิตอันขมขื่นให้กับตัวละครหญิงไทยผู้มีสถานภาพเป็นเหยื่อของชายไทยเหล่านั้น ในขณะที่บทบาทของชายตะวันตกหรือชายเยอรมันคือ ผู้ที่เป็นความหวัง ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือเป็นชายผู้เป็นที่รักตลอดไปแม้ในยามที่ต้องพรากจากกัน แต่ในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยนั้น ชายผู้เป็นที่รักที่แท้จริงของตัวละครหญิงไทยแม้ในยามที่เธอใช้ชีวิตอยู่กับชายสูงวัยชาวตะวันตกกลับกลายเป็นตัวละครชายไทย ทั้งๆที่อรรถลักษณะของตัวละครชายไทยก็ยังคงเป็นภาพลบเช่นเดิม ภาพเหมารวมของชายไทยยังคงเป็นผู้ชายขี้เมา เสพยั่ว ขี้เกียจเฉื่อยชาไม่ทำมาหากิน ยินดีให้คนรักหรือภรรยาของตนไปหลับนอนอยู่กับ 'ฝรั่ง' เพื่อที่จะได้ปอกลอกเงินทองมาปรนเปรอตน ยิ่งไปกว่านั้น ในงานเขียนหลายเรื่อง ตัวละครชายไทยยังมีบทบาทในการเป็นผู้สมคบคิดกับตัวละครหญิงไทยในการกระทำดังกล่าว อีกทั้งยังคงสามารถใช้ชีวิตวนเวียนอยู่ใกล้ตัวหญิงไทยโดยอ้างว่าเป็นพี่ชายหรือญาติและหลายครั้งที่ลงมือคุกคามขู่เข็ญสามีสูงวัยชาวตะวันตกของหญิงไทยด้วยตนเอง ความสัมพันธ์ของชายไทยและหญิงไทยในงานเขียนแนวนี้จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เข้าทำนอง 'หญิงร้ายชายเลว'

5.3.6 จุดอ่อนของอำนาจ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า บทบาทและสถานภาพของชายตะวันตกในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยกับหญิงไทยนั้น ในช่วงต้นของความสัมพันธ์จะดูเหมือนว่าฝ่ายชายเป็นฝ่ายที่กุมอำนาจและมีสถานภาพเหนือกว่าในความสัมพันธ์ เช่น เป็นฝ่ายตัดสินใจว่าจะดำเนินความสัมพันธ์กับฝ่ายหญิงหรือไม่ เป็นผู้เลือกรูปแบบของความสัมพันธ์ว่าจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเฉยๆ หรือว่าจะจดทะเบียนสมรส กำหนดรูปแบบวิถีชีวิตประจำวันซึ่งฝ่ายหญิงจะต้องเป็นฝ่ายปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตเช่นนั้นให้ได้ เป็นต้น จึงเป็นที่น่าแปลกใจว่าในสถานภาพเช่นนั้นฝ่ายชายกลับกลายเป็นเหยื่อได้อย่างไร เมื่อได้ศึกษาด้วยบทเพื่อค้นหาคำตอบให้กับข้อสังเกตดังกล่าวจึงได้พบว่า ภายใต้สภาวะที่ดู

เหมือนจะมีอำนาจของฝ่ายชายนั้น จริงๆแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆที่คอยบ่อนเซาะหรือลดทอนอำนาจนั้นแอบแฝงอยู่ตลอดเวลา อาจจะกล่าวได้ว่าปัจจัยดังกล่าวเริ่มทำงานตั้งแต่ฝ่ายชายยังไม่ทันได้เริ่มต้นความสัมพันธ์กับหญิงไทยเสียด้วยซ้ำ เพียงแต่ว่าในตอนแรกผลของการบ่อนเซาะหรือลดทอนอำนาจนั้นจะยังไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเท่านั้น

ปัจจัยลดทอนอำนาจที่เด่นชัดที่สุดของตัวละครชายตะวันตกในความสัมพันธ์กับหญิงไทยคือ ความสูงวัยและสภาพสังคมที่กดดันและคุกคามในสังคมตะวันตก ความสูงวัยเป็นปัจจัยร่วมของชายตะวันตกทุกคนในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย สิ่งที่มากับความสูงวัยคือความถดถอยทั้งทางกายและใจและเมื่อต้องเผชิญกับความกดดันในรูปแบบต่างๆจากสังคมตะวันตก แม้ตัวละครชายแต่ละคนจะมีวิธีการรับมือกับความถดถอยและความกดดันแตกต่างกันไปตามพื้นลักษณะนิสัยของแต่ละคน แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนทำเหมือนกันคือ การหลีกเลี่ยงสังคมตะวันตกมาอยู่ในประเทศไทย

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

[...] Wenn das Flugzeug in Europa anhub, begann für mich ein anderes Leben, eine Reise ins Paradies! Bereits die Thai-Hostess im Flugzeug versetzte mich mit ihrem breiten Lächeln in eine andere Welt. [...] Und wie beim Hans, war dann der Rückflug in die Kälte ein wahrer Horror, eine Reise in die westliche Leistungsgesellschaft, mit mürrischen Leuten, Mobbing aus allen Richtungen, Neid, Vorteile und und. Das ist nun glücklicherweise Vergangenheit, dafür sind wir im Western heute "Friedhofgemüse", mehr nicht".

(Bahl, 2006: 30)

[...] สำหรับกันแล้ว เวลาที่เครื่องบินขึ้นพ้นจากแผ่นดินยุโรป ชีวิตอีกแบบหนึ่งก็เริ่มต้น การเดินทางไปแดนสวรรค์ แคร์รอยยิ้มแจ่มๆ ของแอร์โฮสเตสไทยบนเครื่องก็พากันไปอยู่อีกโลกหนึ่งเรียบร้อยแล้ว [...] กันก็รู้สึกเหมือน Hans นั้นแหละ ใต้ท้องต้องบินกลับไป

เจอความหนาวเหน็บนี้มันสยงขวัญจริงๆ เดินทางกลับไปเจอ
สังคมตะวันตกที่จะเอาแต่ประสิทธิภาพผลงาน ผู้คนอารมณ์
หงุดหงิด มีแต่การข่มขู่กดดันจากรอบด้าน ไม่อยากให้ใครได้
ดีกว่า อคติ แล้วก็อีกสารพัด โชคดีนะที่ตอนนี้มันเป็นอดีตไปแล้ว
แต่ก็นั่นแหละตอนนี้เราก็เลยเป็นแค่ 'ไม้ใกล้ฝั่งๆ' ในสังคม
ตะวันตก ไม่มีค่าอะไรมากไปกว่านั้น

ผู้กล่าวถ้อยคำข้างต้นคือ Fritz อดีตช่างฝีมือวัยหลังเกษียณผู้พำนักอยู่ในพัทยา
มีงานอดิเรกที่ทำอยู่เป็นประจำคือการเล่าเรื่องกิจกรรมทางเพศที่โลดโผนของตนกับ
หญิงบริการไทยให้เพื่อนฝูงฟัง ทั้งๆที่ความจริงแล้ว Fritz เป็นชายที่ไร้สมรรถภาพ

พื้นที่ซึ่งนำเสนออยู่ในตัวอย่างข้างต้นถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนและมีการให้
ความหมายกับพื้นที่ในแต่ละส่วนแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ในขณะที่ประเทศไทย
เปรียบเสมือน 'แดนสวรรค์' ในความรู้สึกของชายสูงวัย ตะวันตกกลับเปรียบเสมือน
ดินแดนที่ดูดกินพลังกำลังและชีวิตวัยหนุ่มของพวกเขาไปโดยที่ไม่ได้ให้ผลตอบแทนใดๆ
นอกจากการเป็น 'ไม้ใกล้ฝั่งๆ' ที่ไร้ค่า การแบ่งพื้นที่ในลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้น
บ่อยครั้งในตัวบท ในตัวอย่างต่อไปจากงานเขียนเรื่องเดียวกัน ตัวบทนำเสนอภาพชีวิต
วัยชราในดินแดนตะวันตกชัดเจนยิ่งขึ้น

[...] Diese Leute hassen uns, sie wollen nicht, dass auch
Rentner noch etwas vom Leben geniessen dürfen, die
wollen uns im nebligen, kalten Europa im Altersheim sehen,
dahinsiechend, in trostloser Umgebung und Aussicht auf
den nahen Friedhof. [...]

(Bahl, 2006: 83)

[...] ไ้อ้คนพวกนี้มันเกลียดเรา มันไม่อยากจะเห็นคนแก่หลังเกษียณได้
เสพสุขในชีวิตกับเขาบ้าง พวกมันอยากเห็นเราอยู่ในบ้านพัก
คนชราในยุโรปที่ทั้งหนาวทั้งมัวช้า โดนเชื้อโรคกัดแทะจนค่อยๆฝ่อ
ตายไปในสภาพแวดล้อมที่สิ้นหวังและมีป่าช้าที่อยู่ใกล้ๆเป็นวิวให้ดู
[...]

คำว่า 'ไอ้คนพวกนี้' ในตัวอย่างหมายถึง ชาวเยอรมันทั่วไปโดยเฉพาะผู้หญิงเยอรมันซึ่งมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชายเยอรมันสูงวัยที่ใช้ชีวิตอยู่ที่พัทธา คำพูดข้างต้นของ Hans ตัวละครชายเยอรมันผู้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวรสะท้อนให้เห็นว่าในสายตาของชายเยอรมันสูงวัยจำนวนหนึ่งประเทศเยอรมนีเป็นดินแดนที่ไม่เป็นมิตรกับผู้สูงวัยแม้ว่าจะอุดมไปด้วยความเจริญและสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเพียงใดก็ตาม สิ่งที่ตัวละครชายสูงวัยเหล่านี้หวาดกลัวคือการต้องใช้ชีวิตอย่างหดหู่หรือคอยวันตายไปวันๆ ในสถานคนชราซึ่งเป็นชะตากรรมของคนสูงวัยจำนวนมากในสังคมเยอรมัน พวกเขาจึงยอมที่จะถูกเพื่อนร่วมชาติมองด้วยสายตาที่เหยียดหยาม หลบหนีจากความหนาวเย็นมาแสวงหาความอบอุ่นและการปลอบประโลมใจในประเทศไทย ซึ่งนั่นย่อมหมายความว่า ในความรู้สึกของชายตะวันตกสูงวัยเหล่านี้พื้นที่ประเทศไทยได้ถูกประกอบสร้างขึ้นให้เป็นดินแดนแห่งความหวังและความสุขไปเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะชายสูงวัยเหล่านี้จะได้โยกย้ายมาพำนักจริงๆ เสียด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตาม ตัวละคร Fritz ผู้ชอบเล่าเรื่องกิจกรรมทางเพศรายวันของตนทั้งที่เป็นชายไร้สมรรถภาพในตัวอย่างก่อนหน้านี้ก็ทำให้ผู้อ่านอาจตั้งคำถามว่า พื้นที่ในประเทศไทยซึ่งถูกประกอบสร้างขึ้นเป็นดินแดนแห่งความสุขนั้นเป็นความสุขชนิดที่ได้รับความนิยมจากโลกแห่งความลวงหรือไม่

อย่างไรก็ตาม แนวทางการแสวงหาความสุขของชายแต่ละคนนั้นแตกต่างกันไปในรายละเอียดมากมาย แต่หากประมวลสิ่งที่ตัวบทนำเสนอจะพบว่า ชายสูงวัยซึ่งต้องสูญเสียอำนาจและกลายเป็นเหยื่อในความสัมพันธ์กับหญิงไทยนั้นล้วนมีจุดอ่อนอย่างหนึ่งซึ่งเหมือนกันคือ พวกเขาเป็นชายสูงวัยที่ไม่สามารถมีความสุขในดินแดนตะวันออกอย่างประเทศไทยได้ด้วยตนเองเพียงลำพังและล้วนเฝ้ามองถึงความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับหญิงไทย เนื่องจากการเดินทางมาประเทศไทยของชายสูงวัยกลุ่มนี้นั้น หากมิใช่เดินทางมาเพื่อแสวงหาสิ่งที่จะมาชดเชย 'ความขาด' ก็เดินทางมาเพื่อแสวงหาสิ่งที่สามารถปลอบประโลม 'ความกลัว' ของตน ไม่ว่าจะเป็นการขาดความมั่นใจในคุณค่าของตนในยามที่อยู่ในวัยเสื่อมถอย ความกลัวต่อความโดดเดี่ยวเปลี่ยวเหงา หรือต้องการแสวงหาสิ่งที่จะมาชดเชยสิ่งที่คิดว่าตนควรจะได้รับแต่ไม่เคยได้รับในวัยที่ยังเป็นชายหนุ่ม

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Schatten im Paradies*

[...] Vierzig Jahre schufteten, tagaus, tagein immer mit meiner Alten in der Bäckerei. [...] Die Ilse schmiss den Laden, mit mir sprach sie nur, wenn's was zu reklamieren gab. Nun hat der Sohn alles übernommen und die Alte hilft im Geschäft mit, frisst sich auf 130 Kilogramm hoch, wo ich doch nur die Hälfte wiege! Seit Jahren schliefen wir getrennt, wie Mutter und Sohn.

(Bahl, 2006: 26)

สี่สิบปีเต็มที่ทำงานหนักหารุ่งหารมค้ำอยู่แต่ในร้านเบเกอรี่กับยายแก่ของกันวันแล้ววันเล่า [...] Ilse เป็นหัวเรือใหญ่ทุ่มทำร้านสุดตัว หล่อนจะพูดกับกันเฉพาะเวลาที่มีเรื่องจะต้องต่อว่ากันเท่านั้น ตอนนี้ ลูกชายกันรับเอาร้านไปส่วนยายแก่ก็คอยช่วยลูกชายของ กันเอา กันเอาจนน้ำหนักปาเข้าไป 130 กิโลโน่น กันเองหนักแค่ครึ่งเดียวของหล่อน ก็ปีมาแล้วที่นอนแยกห้องกันเหมือนแม่กับลูกชาย

ADI เป็นชื่อของตัวละครชายในตัวอย่างข้างต้น สิ่งที่เขาขาดหายไปจากชีวิตในวัยหนุ่มของเขาคือความสุขในการใช้ชีวิตคู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ เมื่อมาถึงพัทยา ADI จึงกระโจนเข้าสู่กระแสโลกีย์ในพัทยาอย่างปราศจากความยับยั้งชั่งใจ ADI ตกหลุมรักและแต่งงานกับ NOI หลังจากที่เขาได้รู้จักเธอที่ถนนสายเลียบทะเลเพียงไม่นานโดยไม่สนใจต่อคำเตือนของเพื่อนร่วมชาติคนอื่นๆที่อยู่พัทยามานาน ตัวบทแสดงให้เห็นว่า ความลุ่มหลงที่เขามีต่อ NOI เกิดจากความสุขทางเพศที่ชายสูงวัยอย่างเขาได้รับอย่างล้นเหลือและทำให้เกิดอาการ 'ติด' เสียจนยอมให้หญิงไทยไร้การศึกษาอย่าง NOI บังคับชักเชิดได้ตามชอบใจ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

Richmond hat sich entschieden. Er wird im Dorf bleiben. Ein Leben in der amerikanischen Gesellschaft? Darin sieht er keinen Sinn mehr. Er wird dort nicht mehr gebraucht. Hier im Dorf aber braucht man ihn. Er kann helfen, er will

helfen. Mit Geld, mit Erfahrung, mit Wissen. [...], die Anerkennung, die er findet, das zeigt ihm, daß er richtig gewählt hat. Und Chantrapa? [...] Zumindest wird sie ihm Respekt, Dankbarkeit, Sympathie entgegenbringen. [...]

(Schneider, 2004: 22-23)

Richmond ตัดสินใจ เขาจะอยู่ที่หมู่บ้านนี้ ชีวิตในสังคมอเมริกันนะหรือ เขาไม่เห็นสาระในการที่จะอยู่ที่นั่นอีกต่อไป เขาทำประโยชน์อะไรให้กับที่นั่นไม่ได้อีกแล้ว แต่หมู่บ้านนี้ต้องการเขา เขาช่วยได้ เขาต้องการช่วย ด้วยกำลังเงิน ด้วยประสบการณ์ ด้วยความรู้ [...] การยอมรับนับถือที่เขาได้รับจากชาวบ้านพิสูจน์ว่า เขาได้เลือกสิ่งถูกต้องแล้ว ส่วน Chantrapa นะหรือ [...] อย่างน้อยที่สุด เธอก็น่าจะให้ความเคารพนับถือ สำนักในบุญคุณ และรู้สึกดีกับเขาบ้าง [...]

ในกรณีของ Richmond นั้นมีความแตกต่างจาก ADI ค่อนข้างมาก Richmond ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องกามารมณ์มากมายนัก และแม้ว่าเขาจะทำงานหนักมาตลอดชีวิตเช่นเดียวกับ ADI ก็จริงแต่เขาก็รู้สึกดีและภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองทำ แต่จุดอ่อนของเขาก็คือเขานำเอาคุณค่าของตัวเองไปผูกติดกับงานเสียจนรู้สึกว่าตนเองไร้ค่าเมื่อไม่สามารถทำงานต่อไปได้อีกแล้ว ก่อนหน้านี้ Richmond เป็นวิศวกรผู้เคยทำงานในโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนา ตอนนี้ดูราวกับว่าเขาตั้งใจจะให้ Ban Pafaek หมู่บ้านที่ Chantrapa อาศัยอยู่เป็นโครงการใหม่หลังเกษียณของเขาด้วยความหวังว่าจะสามารถใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างมีคุณค่า นอกจากนี้ Richmond ยังหลงใหล Chantrapa หญิงไทยผู้มีเสน่ห์ที่สามารถผูกมัดเขาไว้ราวกับรายมนต์แม้ว่าเขาจะรู้ตัวว่าเขาไม่เคยรู้จักตัวตนที่แท้จริงของเธอเลย ตัวละครชายตะวันตกสูงวัยหลายคนมีชะตากรรมเช่นเดียวกับ Richmond กล่าวคือ หลงรักผู้หญิงที่ตนรู้ตัวว่าไม่ได้รู้จักอย่างแท้จริง ดังที่ตัวละครชายอีกผู้หนึ่งจากเรื่อง *Ein Farang schlägt zurück* ได้กล่าวถึงผู้หญิงไทยที่เขาหลงรักไว้ว่า

Som war wie eine leere Kinoleinwand, auf die ich alle Wünsche und Träume projizieren konnte. In meiner

Phantasie machte ich sie zu einer Frau, die sie möglicherweise gar nicht war.

(Anschel, 2007: 20)

Som เป็นเหมือนจอภาพยนตร์ว่างเปล่าที่ผมเอาความปรารถนาและความฝันทั้งหมดของผมฉายเป็นภาพลงไป ในจินตนาการเพื่อฝันของผม ผมสร้างเธอขึ้นมาให้เป็นผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งอาจจะไม่ใช่ตัวเธอเลย

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ตัวละครชายจำนวนหนึ่งรู้ตัวดีว่าความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหญิงสาวชาวไทยที่กำลังดำเนินอยู่นั้นไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และรู้สึกได้ถึงบางอย่างที่ไม่ชอบมาพากล แต่ก็ยังไม่อาจป้องกันตัวเองให้พ้นจากหายนะหรือโศกนาฏกรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์นี้ได้

5.3.7 ผลลัพธ์แห่งความลวง

อันที่จริงตัวบทก็นำเสนอให้เห็นชัดเจนว่า ชายตะวันตกสูงวัยเหล่านี้ก็พอรู้ตัวอยู่บ้างว่า ความปรารถนาของพวกเขาที่จะมีความสัมพันธ์อันมั่นคงยั่งยืนกับหญิงสาวเยาว์วัยผู้ซึ่งจะจงรักภักดี มอบความสุขทางเพศรวมทั้งปรนนิบัติดูแลชายสูงวัยอย่างพวกเขาด้วยความรักความจริงใจตราบนานกว่าชีวิตของพวกเขาจะหาไม่นั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมตะวันตกด้วยแล้วความสัมพันธ์ระหว่างชายชรา กับเด็กสาวเกือบจะถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (Taboo) เสียด้วยซ้ำ แต่พวกเขากลับคาดหวังว่า ประเทศไทยจะเป็นดินแดนที่ความปรารถนาของพวกเขาจะเป็นจริงได้ เนื่องจากเชื่อว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่จะสามารถไขข้อได้เปรียบที่พวกเขามีอยู่อันได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าสร้างเงินไขที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ กล่าวโดยง่ายคือ พวกเขาเชื่อว่าจะสามารถใช้เงินซื้อความฝันได้นั่นเอง เหตุการณ์ที่ดำเนินต่อไปได้พิสูจน์ให้เห็นว่า เงินไม่สามารถทำให้ความฝันกลายเป็นความจริงขึ้นมาได้ แต่เงินสร้าง 'ความลวง' ได้ กล่าวคือ เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัวละครหญิงไทยซึ่งรู้ดีว่าชายเหล่านี้ปรารถนาสิ่งใดช่วยร่วมมือสร้างสิ่งที่พวกเขาปรารถนา ไม่ว่าจะเป็ความรักชีวิตคู่ที่อบอุ่นมั่นคง การได้รับการยอมรับ รวมไปถึงความสุขสมทางกามารมณ์ชนิดที่

ไม่เคยได้รับมาก่อนในชีวิต กล่าวโดยสรุปคือ ความสัมพันธ์ระหว่างชายสูงวัยตะวันตก กับหญิงไทยเป็นความสัมพันธ์ที่มีองค์ประกอบของความลวงแฝงอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็น ความลวงที่เกิดจากจินตนาการเพื่อฝันของชายตะวันตกสูงวัยเองหรือความลวงที่ หญิงไทยจัดแต่งขึ้นเพื่อตอบสนองความปรารถนาของชายสูงวัยเหล่านั้น ในเมื่อ ความสัมพันธ์นั้นสร้างบนพื้นฐานของความลวงจึงเป็นไปได้ที่มันจะสามารถดำรงอยู่ ได้อย่างยั่งยืน สิ่งที่น่าเศร้าใจสำหรับชายสูงวัยเหล่านี้คือ ความสมหวังของพวกเขา เกิดขึ้นเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆเท่านั้นก่อนที่ความสัมพันธ์นั้นจะกลายเป็น โศกนาฏกรรมแห่งชีวิต

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond*

Richmond weiß, daß das Mädchen ihm seinen Traum zerfetzt hat von Dankbarkeit, Treue, Liebe und einem erfüllten, sinnvollen Lebensabend. [...]

(Schneider, 2004: 28)

Richmond รู้ว่าหญิงสาวฉีกทิ้งทำลายความฝันของเขาไปหมด สิ้นแล้ว ความฝันถึงการสำนึกบุญคุณ ความซื่อสัตย์ ความรัก และ ช่วงสนธยาแห่งชีวิตที่เต็มไปด้วยสาระคุณค่า [...]

Richmond มีความสุขกับชีวิตที่เขาได้ฝันได้ไม่ถึงปี ทุกอย่างก็เริ่มเลวร้าย เขา ติดเหล้า อ่อนแอลงเรื่อยๆทั้งกายและใจและเสียชีวิตในที่สุด การที่ Chantrapa นอกใจ อาจทำให้ Richmond มีความทุกข์อย่างมาก แต่สาเหตุใหญ่ที่นำมาซึ่งความตายของ เขาน่าจะมาจากการหมดกำลังใจในการมีชีวิต Richmond ตัดสินใจละทิ้งบ้านเกิดของ ตัวเองเพราะรู้สึกว่าเขาไม่มีค่าสำหรับที่นั่นและหวังที่จะมาเติมเต็มความว่างเปล่าของ ชีวิตในประเทศไทย เมื่อประสบกับความล้มเหลวอีกครั้ง เขาก็เหนื่อยอ่อนและถดถอย เกินกว่าจะกลับไปเริ่มต้นใหม่ในดินแดนตะวันตกซึ่งไม่มีพื้นที่ให้สำหรับคนที่ไม่มี ประสิทธิภาพ จึงไม่มีทางเลือกอื่นใดอีกนอกจากความตาย Richmond ไม่ได้ฆ่าตัวตาย เพียงแต่เขาไม่ปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปเท่านั้น

[...] Von dem Geld, das der Amerikaner in Ban Pafaek gelassen hat, bekommt er einen Baht zurück. Der wird ihm als Eintrittsmünze ins Jenseits in den Mund gelegt. Seine

Hände werden zum Wai gefaltet und mit einem weißen Faden zusammengebunden. Mund und Augen werden ihm mit Wachs versiegelt. [...]

(Schneider, 2004: 30)

[...] จากเงินทั้งหมดที่ชายอเมริกันผู้นี้ได้ทุ่มเทให้กับ Ban Pafaek ไปนั้น เขาได้กลับคืนมาหนึ่งบาท วางใส่ไว้ในปากของเขาสำหรับเป็นค่าผ่านทางเข้าสู่โลกหลังความตาย มือสองข้างของเขาถูกจัดให้อยู่ในท่าไหวแล้วมัดเข้าด้วยกันด้วยด้ายสีขาว ปากและตาถูกปิดผนึกไว้ด้วยขี้ผึ้ง [...]

ตัวบทเลือกนำเสนอฉากสุดท้ายของ Richmond บนแผ่นดินไทยด้วยการบรรยายภาพงานศพและวิธีการที่คนไทยจัดการกับร่างของเขา ฉากและวิธีการบรรยายที่เลือกใช้ รวมทั้งเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับ Richmond ที่ผู้อ่านรับรู้มาก่อนหน้านี้ ประกอบสร้างภาพแทนของประเทศไทยให้เป็นพื้นที่ซึ่งแตกต่าง (alien) และที่สำคัญคือ ให้ความรู้สึกที่ไม่ใช่พื้นที่สำหรับชาวตะวันตก การกล่าวถึง 'เงินปากผี' หรือเงินหนึ่งบาทที่คนไทยเอาใส่ไว้ในปากศพของ Richmond นั้นยังมีน้ำเสียงของการเสียดสีถึงความล้มเหลวและความไร้สาระของชาวตะวันตกผู้ที่จะมาทุ่มเททั้งเงินและใจให้กับหญิงไทยหรือแผ่นดินไทย รวมทั้งวิพากษ์ความรู้สำนึกบุญคุณของหญิงไทยและคนไทยไปด้วยในขณะเดียวกัน

สรุป

ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในความสัมพันธ์กับชายสูงวัยตะวันตกซึ่งนำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันจำนวนหนึ่งนั้นมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกันไป ในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เป็นภาพแทนของผู้หญิงที่มีทิวทัศน์ อรรถลักษณะด้านหนึ่งซึ่งแสดงออกในช่วงต้นเรื่อง เป็นอรรถลักษณะตามแบบภาพเหมารวมของหญิงตะวันออกในชนบทปิตาธิปไตยที่มีความอ่อนหวานน่ารัก ช่างปรนนิบัติและมีเสน่ห์ทางเพศที่น่าหลงใหล อีกทั้งยังเป็นหญิงที่ยอมรับสถานภาพที่ด้อยกว่าในความสัมพันธ์และยินยอมให้ชายเป็นใหญ่ ส่วนอรรถลักษณะอีกด้านหนึ่งซึ่งเปิดเผยออกมาเมื่อเหตุการณ์ได้ดำเนินไปชั่วระยะหนึ่งแล้วคือ อรรถลักษณะแห่งความชั่วร้าย เป็นหญิงที่มีความ

ละโมภโหลมาก คดโกง ไม่ซื่อสัตย์ ใช้เสน่ห์ทางเพศเป็นเครื่องครอบงำฝ่ายชาย และในบางเรื่องเป็นหญิงที่มีความโหดเหี้ยมและจิตใจที่วิปริตแปรปรวน

ความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งสองฝ่ายที่แสดงให้เห็นในตัวบทเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยมีเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดโครงสร้างอำนาจ ฝ่ายชายเป็นชายสูงวัยที่ประสบปัญหาไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมตะวันตก ความเชื่อมั่นในอำนาจเงินตามประสาผู้ที่ใช้ชีวิตในระบบทุนนิยมมาก่อนชีวิตประกอบกับการไม่มีทางเลือกอื่นที่ตนพอใจในสังคมตะวันตกจึงทำให้ชายตะวันตกสูงวัยเหล่านี้ตัดสินใจที่จะแสวงหาความสุขในประเทศไทยโดยปฏิเสธที่จะยอมรับความจริงว่าความสุขในแบบที่ตนปรารถนาเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากยิ่ง การปฏิเสธที่จะยอมรับความจริงนั้นในอีกแง่หนึ่งก็คือ การพร้อมที่จะเชื่อในความลวงนั่นเอง และนั่นเป็นจุดอ่อนที่ทำให้พวกเขาตกเป็นเหยื่อได้โดยง่าย ตัวบทนำเสนอว่าหญิงไทยใช้จุดอ่อนนี้ในการเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากชายตะวันตกสูงวัยด้วยการตอบสนองความปรารถนาและจินตนาการเพื่อฝันที่ครอบงำชายเหล่านั้นอยู่ ฐานอำนาจของหญิงไทยได้มาจากความเชื่อของฝ่ายชายที่มีต่อภาพเหมารวมแบบหญิงในชนบทของหญิงไทยและได้มาจากการที่หญิงไทยได้ทำตัวให้สอดคล้องกับภาพเหมารวมนั้น กล่าวได้ว่าเป็นการประกอบสร้างมายาภาพที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของทั้งสอง แม้ว่าเมื่อความสัมพันธ์ดำเนินไปถึงจุดที่ฝ่ายชายเริ่มสำนึกถึงความหายนะที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่พวกเขาก็ยังเลือกที่จะหลอกตัวเองต่อไปและพยายามหลอเลี้ยนมายาภาพด้วยความหวังที่เลือนลางเนื่องจากชายสูงวัยเหล่านี้ไม่พื้นที่ให้ถอยหลังและถดถอยเกินกว่าจะเริ่มต้นใหม่

สิ่งที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นชัดเจนมากก็คือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ล้มเหลวนั้นมาจากฝ่ายหญิงเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นความละโมภซึ่งไม่มีที่สิ้นสุดของตัวหญิงไทยและญาติพี่น้องที่กลุ่มรวมทะเลกินเลือดเนื้อทรัพย์สินที่ชายเหล่านั้นเก็บสะสมมาด้วยความยากลำบากมาตลอดชีวิต และบางครั้งรวมไปถึงการนอกใจอีกด้วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการวิเคราะห์รวบรวมจากสิ่งที่ตัวบทพยายามจะแสดงให้เห็นทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่เป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่า ตัวบทไม่ได้กล่าวถึงหรือไม่ได้ให้น้ำหนักกับปัจจัยความล้มเหลวของความสัมพันธ์ที่มาจากฝ่ายชายเท่าที่ควร การโยนความผิดทั้งหมดให้กับฝ่ายหญิงและสร้างภาพฝ่ายชายให้เป็นเหยื่อที่น่าสงสารเกิดขึ้นบ่อยครั้งในการนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ แต่ถ้าหากเราศึกษาความสัมพันธ์โดยมองจากมุม

ที่แตกต่างจากตัวบทก็จะเห็นว่า ชายตะวันตกสูงวัยนั้นก็มิเจตนาที่จะแสวงหาประโยชน์จากหญิงไทยไม่น้อยไปกว่ากันนัก

กรณีความสัมพันธ์ที่นำมาศึกษาทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ที่เริ่มโดยฝ่ายชาย ทั้งสิ้นและเป็นการเริ่มต้นด้วยความผิดพลาดในแบบเดียวกันทุกกรณี กล่าวคือ การใช้เงินเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์และกำหนดเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกัน ตัวอย่างที่ยกมาก่อนหน้านี้แสดงให้เห็นถึงความคิดของชายตะวันตกที่มองว่าตนเองมีความสูงส่งกว่าทั้งทางด้านการเงิน ด้านสติปัญญาและด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การเล่าเรื่องความสัมพันธ์ของชายตะวันตกกับหญิงไทยในลักษณะคล้ายเล่าเรื่องการนำเอา 'คนป่า' มาเลี้ยงดูและต้องอบรมขัดเกลาให้มีวัฒนธรรมพอที่จะอยู่ร่วมกันได้ หรือการเล่าถึงความไร้มารยาทและการศึกษาของญาติพี่น้องชาวไทยของฝ่ายหญิงสะท้อนให้เห็นถึงความดูถูกดูแคลนมากกว่าการพยายามที่จะทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างเพื่อหาทางประนีประนอมให้สามารถอยู่ร่วมกันในจุดที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ มิใช่การบังคับหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ให้ฝ่ายหญิงต้องปรับตัวและทำตามทุกอย่างที่ฝ่ายชายต้องการ ด้วยเหตุผลว่าหญิงไทยเป็นฝ่าย 'หิ้วถุงพลาสติกสองใบ' เข้ามาอาศัยในบ้านของตนและให้ตนเลี้ยงดู การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชายตะวันตกในเงื่อนไขเช่นนี้น่าจะสร้างความกดดันหรือความคับข้องใจให้กับหญิงไทยพอสมควร แต่นั่นมิใช่เรื่องที่มีผู้ให้ความสนใจเนื่องจากในสังคมวัตถุนิยมและสังคมบริโภคนิยมอย่างประเทศไทยและประเทศเยอรมนีทุกคนจะมองเห็นแต่ว่าเป็นความโชคดีของหญิงไทยที่ได้มีโอกาสหลุดพ้นจากความยากจนและมีโอกาสได้อยู่ดีกินดี เป็นเรื่องน่าเสียดายที่เราไม่เคยได้ยินเสียงหรือเรื่องเล่าจากมุมมองของฝ่ายหญิงไทย เนื่องจากในงานเขียนเยอรมันเหล่านี้อำนาจในการเป็นผู้เล่าเรื่องอยู่ที่ฝ่ายชายตะวันตกเสมอ

อีกประเด็นหนึ่งซึ่งมักถูกนำมากล่าวถึงบ่อยครั้งในงานเขียนจำนวนมากคือเรื่องของคาดหวังของชายตะวันตกที่คิดว่าหญิงไทยควรจะสำนึกในบุญคุณของตน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ในความรู้สึกของชายตะวันตกนั้น ตนเองอยู่ในสถานะผู้ให้แต่เพียงอย่างเดียว ชายตะวันตกสูงวัยเหล่านี้มักมองเห็นตัวเองเป็นนักบุญที่ช่วยเหลือหญิงสาวชาวไทยให้พ้นจากความทุกข์ยากโดยแกล้งทำลืมไปว่าการที่ตนชักชวนหรือยินยอมให้หญิงสาวชาวไทยมาอยู่ด้วยนั้นไม่ได้เป็นการทำสาธารณกุศลแต่ประการใด หากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและมีเจตนาที่ห่างไกลจากคำว่ามนุษยธรรมเป็น

อันมาก นอกจากนี้ ชายสูงวัยเหล่านี้ยังพยายามที่จะไม่กล่าวถึงความจริงที่ว่าความปรารถนาของตนนั้นเกิดจากความขาดและต้องการสิ่งที่จะมาเติมเต็มหรือลอบประโลมใจ ให้อำนาจเป็นเพราะตนเองมีทุกอย่างเปี่ยมล้นจนอยากจะแบ่งปันไม่

เมื่อก้าวมาถึงจุดนี้เราจึงมองเห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์จากกันและกันมากกว่าที่จะมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นเหยื่อแต่เพียงฝ่ายเดียว เพียงแต่ว่า ก่อนที่จะมาแสวงหาผลประโยชน์จากกันนั้นต่างฝ่ายก็ตกเป็นเหยื่อของสังคมของตนมาก่อน หญิงไทยนั้นเป็นเหยื่อของสังคมทุนนิยมปิตาธิปไตยของไทยซึ่งหล่อหลอมให้เห็นว่า เรือนร่างของเพศหญิงสามารถแปลงเป็นทุนได้และการแสวงหาวัตถุสมบัติเพื่อตนเองและครอบครัวเป็นสิ่งที่พึงกระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะได้มาในวิถีที่ไม่ได้อยู่ในกรอบของศีลธรรมก็ตาม

ส่วนชายตะวันตกสูงวัยเป็นเหยื่อของสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมตะวันตกที่ทำให้คุณค่ากับมนุษย์ที่ยังมีประสิทธิภาพและกำลังผลิตให้กับสังคมเท่านั้น และเมื่อถึงวันหนึ่งที่มนุษย์ผู้นั้นเข้าสู่วัยที่เสื่อมถอยจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องอยู่ในสภาวะที่ขาดความรู้สึกติดต่อตนเองและขาดการยอมรับนับถือจากผู้อื่นจนต้องพยายามเสาะแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองขาดนั้นไม่ว่าจะต้องยอมเสี่ยงหรือแลกมาด้วยอะไรก็ตาม นอกจากนี้ ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่าฝ่ายชายยังถูกกดดันจากเพศวิถีในสังคมตะวันตกอีกด้วย เห็นได้จากการที่ตัวละครชายจะกล่าวถึงหญิงตะวันตกอย่างเป็นปฏิปักษ์ และมีการวิพากษ์ผู้หญิงในสังคมตะวันตกอย่างรุนแรง ตัวอย่างเช่น การกล่าวว่า กระเทยในพัทธายังมีความเป็นผู้หญิงมากกว่าหญิงตะวันตกเสียด้วยซ้ำ ดังนี้เป็นต้น เห็นได้ชัดว่าตัวบทกำลังพยายามให้เหตุผลถึงแรงจูงใจและความจำเป็นของชายตะวันตกในการมีความสัมพันธ์กับหญิงไทย ชั่ววิพากษ์หญิงตะวันตกที่ตัวบทหยิบยกขึ้นมานั้นสะท้อนให้เห็นว่า หญิงตะวันตกมีอรรถลักษณะที่คุกคามความเป็นชายตามแนวคิดปิตาธิปไตย กล่าวคือ หญิงตะวันตกจะขาดความเป็นหญิงตามแนวขนบ มีอรรถลักษณะที่คล้ายผู้ชายจึงทำให้สามารถแย่งพื้นที่ที่ฝ่ายชายเคยมีบทบาทสำคัญหรือพื้นที่ที่ฝ่ายชายเคยครอบครองอยู่ เช่น ความเป็นผู้นำของครอบครัว เป็นต้น การมาประเทศไทยเพื่อแสวงหาความสัมพันธ์กับหญิงไทยจึงอาจไม่ใช่เพื่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างเดียวเท่านั้น แต่ประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่ชายตะวันตกเหล่านั้นเชื่อว่า พวกเขาสามารถจะเรียกความเป็นชายกลับคืนมาได้ อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นเรื่องการคุกคามของเพศหญิงต่อความเป็นชายนั้น หากเรามองในมิติของเชื้อชาติที่อิงแนวคิดวาทกรรมอาณานิคม เราจะเห็นว่าแม้แต่ในเรื่องของอรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนานั้นก็ยังมี การนำเสนอในระดับที่ต่างกัน เหตุที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากได้พบข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ลักษณะการคุกคามของหญิงตะวันตกและการคุกคามของหญิงไทยที่กระทำต่อชายตะวันตกนั้นมีความแตกต่างกันเป็นอันมาก ลักษณะการคุกคามของหญิงตะวันตกนั้นเป็นเรื่องของการรุกร้าเข้ามาในพื้นที่ซึ่งฝ่ายชายเคยมีอำนาจอยู่ เป็นลักษณะการคุกคามที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญใจ สร้างความรู้สึกของการเป็นคู่แข่งหรือทำให้ฝ่ายชายรู้สึกหมดคุณค่า ความสำคัญหรือสูญเสียอำนาจ แต่ไม่ว่าจะอย่างไร ก็ยังเป็นการกระทำที่ตรงไปตรงมา อย่างที่เรียกว่า สู้กันอย่างยุติธรรม (fair play) ในขณะที่การคุกคามของหญิงไทยนั้น มีลักษณะของการใช้เล่ห์คดโกง ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณียังเป็นการมาดร้าย ทำอันตรายถึงชีวิต กล่าวโดยสรุปคืออรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาของหญิงตะวันตกยังอยู่แค่ในระดับความร้ายกาจ ในขณะที่อรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาของหญิงไทยอยู่ในระดับที่เรียกได้ว่าชั่วร้าย งานเขียนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอย่างไร แม้แต่อรรถลักษณะในทางลบ ตะวันตกก็ยังคงลักษณะที่เหนือกว่า ที่มีจริยธรรมมากกว่า ตะวันออกอยู่นั่นเอง

เรื่องความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยของชายตะวันตกและหญิงไทยส่วนใหญ่ที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันนั้น หากมองในภาพรวมและพยายามสรุปสิ่งที่ตัวบทนำเสนออย่างสั้นที่สุดก็จะได้ว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ของ 'ผู้ชายโง่และผู้หญิงเลว' นั่นเอง ตัวบทประกอบสร้าง 'ความโง่' ของตัวละครฝ่ายชายให้เห็นผ่านพฤติกรรมต่างๆ เช่น อาการหลงใหลหญิงไทยอย่างหน้ามืดตามัว ถูกหลอกได้ง่ายตายอย่างไม่น่าเชื่อและการไม่ยอมรับฟังคำเตือน สิ่งที่พบบ่อยที่สุดคือการโต้แย้งผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าด้วยด้วยคำกล่าวซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไร้เดียงสาอย่างเช่นว่า หญิงสาวที่ตนหลงรักนั้น 'เป็นข้อยกเว้น' ไม่เจ้าเล่ห์หิวเงินเหมือนผู้หญิงไทยคนอื่นๆ ในการยืนยันความเป็นคนดีของหญิงไทยคนหนึ่งด้วยการกล่าวว่าไม่เหมือนหญิงไทยทั่วไป ในอีกมุมหนึ่งก็คือการนำเสนอภาพแทนของหญิงไทยทั่วไปว่าเป็นหญิงเจ้าเล่ห์หิวเงินนั่นเอง ยิ่งไปกว่านั้น ผู้หญิงไทยที่เชื่อว่าเป็น 'ข้อยกเว้น' อยู่เพียงส่วนน้อยนั้น เมื่อเหตุการณ์ผ่านไปความชั่วร้ายกลับถูกเปิดเผยออกมาทีละน้อย จนท้ายที่สุดจึง

กลายเป็นว่า คำพูดอย่างเชื่อมั่นของตัวละครชายที่กล่าวว่าหญิงไทยของตนเป็น 'ช้อยกเว้น' นั้นย้อนกลับมาตอกย้ำอัตลักษณ์ของหญิงไทยซ้ำลงไปอีกว่า หญิงไทยทุกคนเจ้าเล่ห์หิวเงินอย่าง 'ไม่มีช้อยกเว้น' นั่นเอง นอกจากนี้ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แล้ว ในหนังสือบางเล่มยังมีการนำเสนอตอนจบของเรื่องด้วยกลวิธีทางการประพันธ์ที่ทำให้รู้สึกว่าวงจรแห่งการตกเป็นเหยื่อความชั่วร้ายของหญิงไทยยังคงวนเวียนเป็นวัฏจักรไม่มีที่สิ้นสุด หลังจากที่ชายตะวันตกคนหนึ่งถูกตูดกินจนสิ้นซากประสบกับความหายนะไปแล้ว หญิงผู้กระทำก็จะหายไปจากสังคมแห่งนั้น ไม่ว่าจะหายไปกบดานหนีความผิดหรือหลีกหนีไปเพราะสิ่งที่กระทำไว้ถูกเปิดโปงก็ตาม แต่ก็สามารถสร้างความหวังว่าสังคมแห่งนั้นจะปลอดภัยจากหญิงไทยผู้นั้น แต่แล้วในตอนท้ายสุดของเรื่องหญิงคนเดิมนั้นก็จะกลับมาอีกครั้งในชื่อใหม่กับผู้ชายตะวันตกที่ไร้เดียงสาคนใหม่ ซึ่งผู้อ่านจะรู้สึกทันทีว่าเขาคือเหยื่อรายใหม่ของเธอ เป็นลักษณะการเล่าเรื่องที่ทำให้นึกเชื่อมโยงไปถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับปีศาจหรือซาตานที่ไม่มีวันตาย อันสื่อความโดยนัยว่า ชายตะวันตกยังคงไม่มีวันปลอดภัยจากการเป็นเหยื่อของหญิงไทยนั่นเอง

อรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยที่กล่าวมาข้างต้นส่วนจัดว่าเป็นอรรถลักษณะที่สามารถคุกคามความเป็นชาย การนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในลักษณะเช่นนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความความไม่แน่ใจของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงตะวันออกซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่พวกเขาปรารถนาแต่ก็ยังเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่รู้จักดีพอ จึงทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกผสมผสานที่ย้อนแย้งกันอยู่ในตัวเองระหว่างความปรารถนาและความหวาดกลัว การมองเห็นร่องรอยของความลวงแต่ก็ยังไม่อยากยอมรับความจริง จึงทำให้เกิดการประกอบสร้างภาพแทนของหญิงไทยอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นชั่วตรงข้ามของภาพเหมารวมหญิงไทยผู้อ่อนหวาน อ่อนแอและอยู่ในความควบคุมบังคับบัญชาของชาย เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาซึ่งเต็มไปด้วยคุณลักษณะซึ่งเป็นที่พึงปรารถนาของชายตะวันตก การสร้างภาพเหมารวมในแบบชั่วตรงกันข้ามนี้อาจกระทำเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและลดทอนกระแสความปรารถนาของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงไทย แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า งานเขียนเหล่านี้จะปฏิเสธการมีความสัมพันธ์กับหญิงไทยโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ เมื่อดูจากเนื้อหาและวิธีการที่นำเสนอเรื่องราวทั้งหมดที่กล่าวมานี้ แม้จะเห็นถึงความพยายามของผู้ประพันธ์ที่จะชี้ให้เห็นโทษร้ายที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์กับหญิงไทย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า งานเขียนเหล่านี้ชี้เพียงโทษร้ายที่เกิดจากการมี

ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนเท่านั้น พร้อมกันนั้นก็เสนอแนะว่าให้ชายตะวันตกสูงวัยจำกัดความสัมพันธ์กับหญิงไทยไว้เพียงความสัมพันธ์ชั่วคราวในลักษณะของการซื้อขายบริการ โดยการสร้างวาทกรรมว่า ชายตะวันตกสูงวัยที่โง่เขลาเท่านั้นจึงจะยอมสร้างภาระผูกพันยาวนานกับหญิงไทย และลดคุณค่าของความสัมพันธ์แบบจริงจังยั่งยืนลงให้กลายเป็นเพียงความสัมพันธ์ของ 'ผู้ชายโง่และผู้หญิงเลว' เท่านั้น วาทกรรมดังกล่าวนำเสนอเป็นคำพูดในบทสนทนาต่างๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าแล้ว และยังนำเสนออยู่ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครโดยนำผลลัพธ์ในบั้นปลายของชีวิตของชายสูงวัยที่จำกัดตัวเองให้มีเพียงความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการกับหญิงไทยมาเปรียบเทียบกับบั้นปลายของชีวิตชายสูงวัยที่ต้องการมีหญิงไทยเป็นคู่ชีวิต ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าฝ่ายแรกนั้นสามารถใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีความสุขพอสมควร ในขณะที่ฝ่ายหลังกลับประสบชะตากรรมเลวร้ายในลักษณะต่างๆ กันไป กลายเป็นเรื่องเล่าสืบทอดต่อกันมาเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมของชายตะวันตกสูงวัย การเปิดตัวประเทศไทยในตอนต้นเรื่องว่าเป็นแดนสวรรค์ก็เพื่อสร้างภาพเปรียบในตอนท้ายว่าแท้จริงแล้วเป็นเพียงแดนสวรรค์ในจินตนาการหรือเป็นแดนนรกในความเป็นจริงสำหรับชายที่โง่เขลาตนเอง

5.4 ธุรกิจ-ธุรกิจ: ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการของชายเยอรมันกับหญิงไทย

ในโลกปัจจุบันซึ่งอยู่ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารสามารถส่งผ่านและเผยแพร่ไปได้อย่างกว้างไกลและรวดเร็ว เชื่อแน่ว่า ไม่มีนักท่องเที่ยวคนใดที่จะเดินทางมายังประเทศไทยโดยไม่มีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ หรือข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม แต่สำหรับตัวละครชายเยอรมันในงานเขียนที่ใช้ในการศึกษานั้น ข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวมิได้มีความสำคัญมากนัก สิ่งที่สำคัญกว่าคือ ชุดเรื่องเล่าเกี่ยวกับประเทศไทยที่ตัวละครชายเหล่านี้ได้ยินได้ฟังมาก่อนหน้าการเดินทาง (pre-tour narratives)³¹ สิ่งที่สะท้อนอยู่ใน

³¹ Bruner (2005:1-4) แบ่งเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยว (narrative in tourism) ออกเป็น 3 ประเภท คือ เรื่องเล่าก่อนการเดินทาง (pre-tour narratives) เรื่องเล่าระหว่างการเดินทาง (on-tour narratives) และเรื่องเล่าหลังการเดินทาง (post-tour narratives)

เขาเสนอว่า สิ่งที่นักท่องเที่ยวรับรู้จากประสาทสัมผัสต่างๆ ในการเดินทางมิได้เป็นสิ่งที่ไปตามธรรมชาติ หากแต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากเรื่องเล่าที่ได้อ่านหรือได้ยินได้ฟังมาจากสื่อทุกประเภทก่อนการเดินทาง ซึ่งเรียกกันว่า pre-tour narratives และถ้าหากเรื่องเล่าดังกล่าวสอดคล้อง

งานเขียนเยอรมันทำให้เห็นชัดว่า ชุดเรื่องเล่าก่อนการเดินทางที่เป็นแรงจูงใจให้ตัวละครชายเยอรมันเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นจำกัดอยู่เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสันทนาการเสียแทบทั้งสิ้น ดังนั้น ความคาดหวังและพฤติกรรมของตัวละครชายเยอรมันส่วนใหญ่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยจึงไม่พ้นไปจากเรื่องการแสวงหาความสุขทางเพศรส

ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยนั้นนำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยแทบทุกเรื่อง (เป็นจำนวนกว่าร้อยละเก้าสิบของงานเขียนทั้งหมดที่รวบรวมได้) และอยู่ในงานเขียนแทบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นอาชญา นิยาย นิยายรัก เรื่องเล่าประสบการณ์หรือแม้แต่ในเรื่องสั้น แตกต่างกันเพียงที่ว่า ในงานเขียนแต่ละเรื่องนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะพัฒนาต่อไปเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆหรือไม่เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ในงานเขียนเยอรมัน ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานของชายเยอรมันและหญิงไทยและยังเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆอีกด้วย

ในหัวข้อนี้จะเป็นการศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการของชายเยอรมันกับหญิงไทยที่เริ่มต้นและจบลงในรูปแบบเดิม มิได้พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่น จัดเป็นความสัมพันธ์ที่ฉาบฉวยที่สุดเมื่อเทียบกับความสัมพันธ์รูปแบบอื่นๆ ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนี้พบมากในงานเขียนประเภทเรื่องเล่าประสบการณ์

ต้องกันในสื่อทุกประเภทและเป็นเรื่องที่ได้รับรู้กันทั่วไป เรื่องเล่านั้นก็กลายเป็น master narratives ซึ่งในที่นี้หมายถึงเรื่องเล่าซึ่งแพร่หลาย เป็นที่ยอมรับและได้รับการเชื่อถือเป็นความจริงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

เมื่อ master narratives ได้ถูกสถาปนาขึ้นแล้ว มันก็จะไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องเล่าอีกต่อไป แต่จะเป็นปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่งในรูปแบบของวาทกรรมซึ่งสามารถส่งผลอย่างยิ่งต่อรูปแบบการเดินทางและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและปฏิกิริยาที่นักท่องเที่ยวมีต่อสิ่งที่ได้พบเห็นในระหว่างเดินทาง ไม่เพียงแต่เท่านั้น master narratives ยังมีอำนาจต่อผู้คนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นอีกด้วย ตัวอย่างเช่น master narratives สามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆจะเลือกนำเสนอแง่มุมใดของท้องถิ่นของตนเป็นจุดขายให้แก่นักท่องเที่ยว และแน่นอนว่าสิ่งที่ถูกเลือกนำเสนอเป็นจุดขายนั้นย่อมสอดคล้องกับ master narratives ที่นักท่องเที่ยวตะวันตกมีอยู่ ดังนั้น สิ่งใดที่ไม่อยู่ในกรอบของ master narratives ย่อมถูกละเลยหรือกีดกันออกไปจากความสนใจหรือการรับรู้ของนักท่องเที่ยวไปโดยปริยาย ซึ่งทั้งหมดนี้อาจมิได้กระทำลงไปด้วยความจงใจหากแต่เป็นไปในระดับของจิตไร้สำนึกทั้งในฝ่ายของนักท่องเที่ยวและในฝ่ายของผู้คนในท้องถิ่นที่เป็นสถานท่องเที่ยวต่างๆ

ของนักท่องเที่ยว จากการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดพบว่า เราอาจแบ่งผู้ผลิตงานเขียนประเภทนี้ออกได้เป็น 2 กลุ่ม

5.4.1 นักเขียน: ต่างที่ผู้เขียน ต่างที่จดขาย

นักเขียนกลุ่มแรกได้แก่ ชายเยอรมันซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นมาเป็นเวลานานหลายปี ทั้งนี้ อาจเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ตลอดทั้งปีหรือเป็นผู้ที่มาพักอาศัยเป็นประจําครั้งละนานๆกลายเป็นบ้านที่สอง นักเขียนกลุ่มนี้ก็มักจะอ้างตนว่าเป็นผู้รู้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ได้มีโอกาสรับรู้เรื่องราวโดยเฉพาะปัญหาต่างๆเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและหญิงบริการในพื้นที่นั้นๆมากมายและนำเรื่องราวเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นเรื่องเล่าสั้นๆตอนเดียวจบหรือหลายตอนจบ แล้วรวบรวมเข้าด้วยกันพิมพ์เป็นหนังสือขาย โดยนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์และความผิดพลาดต่างๆในความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวตะวันตกกับหญิงบริการไทยที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วอดีตให้อ่านเพื่อความบันเทิงและเป็นอุทาหรณ์เพื่อที่ผู้มาใหม่จะได้ไม่ต้องเสียเงินซื้อบทเรียนราคาแพงนั้นด้วยตนเอง

นักเขียนกลุ่มที่สองได้แก่ นักเขียนที่อ้างตนว่าเป็นเช็ทซ์ทัวริสต์ที่เดินทางเข้าออกประเทศไทยมานับครั้งไม่ถ้วน มีประสบการณ์ในการใช้บริการจากหญิงบริการไทยมาแล้วอย่างมากมาย นอกจากการถ่ายทอดเรื่องราวในลักษณะคล้ายการบันทึกกิจวัตรประจำวันทางเพศของตนเองในการเดินทางมาพักผ่อนในประเทศไทยแต่ละรอบแล้ว ผู้เขียนงานกลุ่มนี้มักมีการให้ข้อมูลที่คิดว่าน่าจะเป็นที่สนใจหรือเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวมือใหม่สอดแทรกไปในเรื่องเล่า ได้แก่ ชื่อหรือตำแหน่งที่ตั้งของบาร์เบียร์ หรือบาร์อะโกโกที่บรรยากาศดี ดนตรีเพราะ หรือมีผู้หญิงบริการรูปร่างหน้าตาดีกว่าที่อื่นๆ ในหนังสือบางเล่มมีการให้ข้อมูลกระทั่งที่ตั้งของบาร์ที่มีบริการทางเพศแบบพิเศษ เช่น การใช้ปากสำเร็จความใคร่ให้กับนักท่องเที่ยวในระหว่างที่นั่งอยู่ในบาร์นั่นเอง (Blowjobs-Bars) เป็นต้น นอกจากนี้ มักมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าบริการที่นักท่องเที่ยวจะต้องจ่ายให้แก่ทางบาร์และหญิงบริการสำหรับการให้บริการในลักษณะต่างๆ เช่น อัตราค่าซื้อบริการต่อครั้งสำหรับช่วงระยะเวลาสั้นๆ 1-2 ชั่วโมง (Short Time Service) หรือ อัตราค่าซื้อบริการแบบเหมาจ่ายสำหรับการอยู่ร่วมกันแบบค้างคืนหรือหลายวัน (Long Time Service) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า แม้นักเขียนทั้งสองกลุ่มนี้จะเขียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเหมือนกัน แต่ก็มีจุดเน้นหรือให้น้ำหนักเนื้อหาในงานเขียนต่างกัน นักเขียนกลุ่มแรก แม้จะเล่าเรื่องกิจกรรมทางเพศของนักท่องเที่ยวกับหญิงไทยอยู่บ้าง แต่ก็เน้นการเล่าเรื่องกรณีความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันกับหญิงขายบริการ รวมทั้งปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีมากกว่า ส่วนนักเขียนกลุ่มที่สอง เน้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศเป็นหลัก ในงานเขียนบางเรื่องมีการพรรณนาให้เห็นภาพการประกอบกามกิจกับหญิงบริการไทยอย่างละเอียดด้วยถ้อยคำที่ตีบหยาบไว้วรรณศิลป์จนอาจกล่าวได้ว่า งานเขียนเหล่านี้เป็นงานเขียนประเภทลามกอนาจาร (pornography) ประเภทหนึ่ง อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนงานทั้งสองกลุ่มมักจะกระทำคล้ายกันคือการอ้างว่าสิ่งที่นำเสนอเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือเกิดขึ้นกับบุคคลที่ผู้ประพันธ์รู้จักดี โดยอาจจะมีการกล่าวอ้างในหน้าแนะนำผู้ประพันธ์

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

[...] Die geschilderten Erlebnisse sind alle real und authentisch. Elicsan hat "erlebt und beobachtet", nichts wurde erfunden. [...]

(Elicsan, 2003: 5)

[...] ประสบการณ์ต่างๆที่ได้เล่าบรรยายนี้ทุกเรื่องเป็นเรื่องจริงแท้ไม่มีการเสริมแต่ง Elicsan "เฝ้าสังเกตและมีประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง" ไม่มีเรื่องใดที่ถูกแต่งขึ้นเลย [...]

หรืออ้างโดยแทรกอยู่ในตัวบท

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Es war einmal in Pattaya*

Diese Serie, verehrte Leser, is ein reiner Tatsachenbericht; alles, was Sie hier zu lesen bekommen, hat sich auch wirklich so zugetragen. [...]

(Doc Holiday, 2005: 21)

ท่านผู้อ่านที่เคารพ เรื่องราวหลายตอนจบชุดนี้เป็นการรายงานตามความเป็นจริง ทุกสิ่งที่ท่านได้อ่าน ณ ที่นี้ เป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นจริงทั้งสิ้น

เหตุผลในการพยายามอ้างความเป็นเรื่องจริงที่ไม่ผ่านการแต่งเติม (authenticity) ของงานเขียนดังกล่าวเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ เนื่องจาก หากจะกล่าวไปแล้วงานเขียนประเภทนี้ นอกจากผลิตขึ้นเพื่อให้ความบันเทิงแล้ว เห็นได้ชัดว่ายังมีลักษณะของการยั่วยุ โฆษณาเชิญชวนให้มาลิ้มลองประสบการณ์กับหญิงบริการไทยด้วยตนเอง การยืนยันว่าภารกิจที่โลดโผนต่างๆซึ่งนำเสนออยู่ในงานเขียนเป็นเรื่องจริงที่กระทำมาด้วยตนเองแล้วทั้งสิ้น นอกจากจะทำให้งานเขียนน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้นแล้ว ยังมีลักษณะของการประกาศอวดตาความเป็นนักเที่ยวมืออาชีพของตนอย่างภาคภูมิใจอีกด้วย นอกจากนี้งานเขียนประเภทนี้ยังทำหน้าที่คล้ายกับหนังสือคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความมั่นใจและแนวทางในการซื้อหาบริการทางเพศในแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวข้อมูลด้วยการยืนยันว่าทุกสิ่งที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงซึ่งผู้เขียนได้ประสบหรือพบเห็นมาด้วยตนเองอย่างไรก็ตาม เป็นการยากอย่างยิ่งที่จะพิสูจน์ได้ว่า สิ่งใดเป็นเรื่องจริง สิ่งใดเป็นเรื่องแต่ง เนื่องจากในงานเขียนเยอรมันที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับหญิงไทยนั้น ความจริงกับความลวงมักจะปะปนกันจนแยกไม่ออก

ประเด็นในการศึกษางานเขียนทั้งสองแบบนี้ ไม่ได้อยู่ที่การพยายามจะแยกว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง เรื่องใดเป็นเรื่องที่แต่ง แต่ความสำคัญอยู่ที่การศึกษาว่า ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยนั้นถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบใด มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวควบคุมหรือกำหนดรูปแบบของวิถีปฏิบัติสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ จนถึงท้ายที่สุด อรรถลักษณะและบทบาทหน้าที่ของตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้จากงานเขียนประเภทนี้หลายๆเล่มรวมกันก็จะทำให้เราสามารถเห็นถึงภาพเหมารวมอีกแบบหนึ่งของหญิงไทยที่ถูกประกอบสร้างขึ้นในงานเขียนเยอรมัน

ในการศึกษาเรื่องภาพแทนหญิงไทยโดยใช้วิธีวิเคราะห์จากองค์ประกอบต่างๆของความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้น ทำให้ตัวละครชายเยอรมันมีความสำคัญต่อ

การศึกษาไม่น้อยไปกว่าฝ่ายหญิง เนื่องจากเราสามารถนำคำพูด ความคิด ความรู้สึก ของชายเยอรมัน รวมทั้งวิธีการที่ชายเหล่านั้นปฏิบัติต่อฝ่ายหญิงมาใช้เป็นแหล่งข้อมูล ในการค้นหาพฤติกรรมที่ครอบงำอยู่ในการประกอบสร้างภาพเหมารวมหญิงไทย

5.4.2 หญิงบริการไทย: มุมมองเปลี่ยน ภาพแทนเปลี่ยน

ตัวละครชายเยอรมันส่วนใหญ่ในงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขาย บริการจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยตามลำพัง มักไม่มีการกล่าวถึง พี่นเพและภุมิหลังของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ หรือหากจะมีการกล่าวถึงบ้างก็ไม่มี ความสำคัญแต่อย่างใดต่อเรื่องราวความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากในสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฉากของเรื่องนั้น ความแตกต่างทางการศึกษา ชั้นชั้นหรือฐานะของตัวละครชาย เยอรมันจะลางเลือนไปหมดสิ้น ตัวละครชายเยอรมันทุกตัวมีสถานภาพเดียวกันทั้งหมด กล่าวคือ ทุกคนเป็นนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกผู้มีเงินใช้จ่ายสบายมือ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วนักท่องเที่ยวบางคนอาจมีอาชีพเป็นเพียงผู้ใช้แรงงานในประเทศของตนเอง และต้องใช้เวลาในการเก็บออมเงินมานานพอสมควรกว่าที่จะสามารถเดินทางมา ท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ แต่ความจริงดังกล่าว จะไม่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงเป็น ประเด็นสำคัญในงานเขียนประเภทนี้ ดังนั้น ในตัวบท ตัวละครชายเยอรมันทุกตัวจึง เป็นผู้ที่มีฐานะร่ำรวยในสายตาของหญิงบริการชาวไทย

ในขณะที่ความแตกต่างทางพื้นเพและภุมิหลังพราเลือน กลับมีสิ่งหนึ่งที่ทำให้ เกิดความแตกต่างที่สำคัญในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นตัวละครในงานเขียนประเภทนี้ สิ่ง นั้นได้แก่ ประสบการณ์ในการใช้บริการทางเพศกับหญิงไทย กล่าวโดยง่ายคือ ตัวละคร ชายเยอรมันในงานเขียนประเภทนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม นักท่องเที่ยวที่ไร้ประสบการณ์กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเช็กซ์ทัวร์ิสต์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่ง ความแตกต่างดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและส่งผลอย่างมากต่อรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างชายนักท่องเที่ยวเหล่านี้กับหญิงบริการไทยและส่งผลต่อการ นำเสนอภาพแทนของหญิงบริการไทยซึ่งถูกปรับเปลี่ยนไปตามอรรถลักษณะของตัว ละครชายเยอรมันที่หญิงบริการผู้นั้นเกี่ยวข้องด้วย

5.4.2.1 จากเรื่องเล่าของนัก(ท่องเที่ยว)เที่ยวมีอิม

ตัวละครที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวไร้ประสบการณ์มักจะเดินทางมายังประเทศไทยด้วยความกระตือรือร้นที่จะค้นหาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาเกี่ยวกับประเทศไทยก่อนหน้าการเดินทาง ต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ทางเพศตามคำร่ำลือ และกระโจนเข้าสู่โลกกีย์ในประเทศไทยอย่างตื่นตาตื่นใจ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Es war einmal in Pattaya*

[...] "Ich fühle mich wie ein kleiner Junge in einem riesigen Süßwarenhandel", stammelte er—während er sich den Speichel von den Mundwinkel wischte. "Jaa! ", antworte ich verständnisvoll, "das ist das wahre Disneyland für Erwachsene. " "Kann ich die alle haben? ", fragte er mich [...]. "Aber natürlich! ", antworte ich.

(Doc Holiday, 2005: 7)

[...] "นี่กันรู้สึกเหมือนเป็นเด็กผู้ชายตัวเล็กๆที่กำลังอยู่ในร้านขนมหวานขนาดมหึมาเลยนะนี่" เขาพูดพร่ำอย่างตื่นเต้น พลังงืดน้ำลายที่มูมปาก "ใช่แล้วเพื่อน" ผมตอบกลับไปอย่างเข้าใจดี "ที่นี่เป็นดิสนีย์แลนด์สำหรับผู้ใหญ่แท้ๆเลยแหละ" "ผมเอาผู้หญิงพวกนี้ได้หมดทุกคนเลยหรือ" เขาถามผม [...] "แน่นอน" ผมตอบ [...] "แต่ขอแนะนำว่า ตอนแรกนี่เอาแค่ทีละคนหรือสองคนก่อนดีกว่านะ"

บทสนทนาข้างต้นเป็นบทสนทาระหว่าง Dave ชายหนุ่มชาวออสเตรเลียกับ 'ตัวละครผม' ที่มีชื่อเรียกในหมู่เพื่อนฝูงว่า Doc เนื่องจากมีอาชีพเป็นแพทย์ Doc เป็นทั้งชื่อของผู้เล่าเรื่องและนามปากกาของผู้ประพันธ์ เช่นเดียวกับงานเขียนประเภทนี้โดยทั่วไปที่มักจะมีตัวละครชายซึ่งเป็น 'ผู้รู้' ดำเนินเรื่องควบคู่ไปกับตัวละครชายที่ไร้ประสบการณ์ Doc คือตัวละครที่สวมบทบาทเป็น 'ผู้รู้' เนื่องจากเขาและภรรยาชาวไทยมีบ้านอยู่ที่พัทยาและใช้ชีวิตสลับไปมาระหว่างพัทยาและเยอรมันตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ส่วน Dave ได้รับบทบาทเป็นตัวละครชายที่ไร้ประสบการณ์ อากาที่แสดงออกเมื่อได้เห็นหญิงไทยสวยสวยมากมายแต่งกายด้วยเสื้อผ้าน้อยชิ้นเด่นอยู่บน

เวทีในบาร์อะโกโกสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นเต้นละลานตาที่อาจชวนให้ผู้อ่านนึกอยากเห็นสิ่งที่ Dave เห็นบ้าง นอกจากนี้ คำตอบของ Doc ที่กล่าวว่า ในช่วงเริ่มต้นขอแนะนำให้ Dave เรียกใช้บริการหญิงไทยครั้งละอย่างมากเพียงสองคนก่อนก็มีความหมายที่แฝงนัยถึงภารกิจที่ 'ไม่ธรรมดา' ซึ่งชวนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการต่อไป การเปรียบเทียบความรู้สึกของ Dave กับความรู้สึกของเด็กชายมิได้เพียงบ่งบอกถึงความรู้สึกยินดีเท่านั้นแต่ยังแฝงนัยถึงความไร้เดียงสา ความไร้ประสบการณ์ของชายหนุ่มในโลกโลกีย์อย่างพัทยา ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่าชายหนุ่มอย่าง Dave นี้เองเป็นที่หมายปองหรือกล่าวอย่างชัดเจนก็คือเป็นเป้าหมายใน 'การล่า' ของบรรดาหญิงบริการในพัทยา ลักษณะการตอบโต้ในบทสนทนาต่อจากนี้จะชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่ไร้ประสบการณ์อย่าง Dave ควรจะมีพี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำและชี้แจงให้รู้จักโลกใบใหม่นี้ ในทำนองเดียวกับที่งานเขียนประเภทนี้สามารถทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้อ่านที่สนใจใคร่พจญภัยในพัทยาได้เช่นกัน นอกจาก Doc (หรือหนังสือเล่มนี้) จะทำหน้าที่พา Dave (หรือผู้อ่าน) ไปรู้จักความรื่นรมย์ในโลกีย์รสของพัทยาแล้ว สิ่งสำคัญยิ่งกว่านั้นคือ บทเรียนสำคัญต่างๆที่ Doc สอนไว้สำหรับการเอาตัวรอดในพัทยาอีกด้วย

[...], schilderte ich ihm alles Wissenwerte über Auslöse, Shorttime und Longtime. Ebenso riet ich ihm zum ausnahmslosen Gebrauch von Kondomen, um sich vor der zweitgrößten Gefahr in Thailand, dem HIV-Virus, zu schützen. Natürlich fragte er sogleich nach der größten Gefahr in Thailand. [...] "Die größte Gefahr, mein ahnungsloser Freund, ist sich hier in eine Barlady zu verlieben."

(Doc Holiday, 2005: 7)

[...] ผมบรรยายเรื่องที่ควรค่าแห่งการรับรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการจ่ายค่าพาผู้หญิงออกจากบาร์ การเช่าผู้หญิงชั่วคราว การเช่าค่างคืนหรือเช่าหลายวัน แล้วผมยังแนะนำให้เขาใช้ถุงยางทุกครั้งอย่างไม่มีข้อยกเว้นเพื่อป้องกันไวรัสเอชไอวีซึ่งเป็นสิ่งที่อันตรายร้ายแรงอันดับสองในประเทศไทย แน่นอน เขาถามผมทันทีว่าอะไรเป็น

อันตรายที่ร้ายแรงอันดับหนึ่งในประเทศไทย [...] "อันตรายที่ร้ายแรงเป็นอันดับหนึ่งนะหรือ เจ้าเพื่อนผู้แสนซื่อของกัน ก็การตกหลุมรักผู้หญิงบาร์โง่งละเพื่อน"

เป็นเรื่องที่รับรู้กันดีว่า หญิงบริการเป็นภาพเหมารวมแบบหนึ่งของหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันทั่วไป และตัวหญิงบริการเองก็ยังคงถูกนำเสนอด้วยภาพแทนหลายแบบ ในความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชายที่ไร้ประสบการณ์กับหญิงบริการไทยในหนังสือที่เขียนขึ้นโดย 'ผู้รู้' ส่วนใหญ่นั้น หญิงบริการชาวไทยจะถูกนำเสนอว่าเป็นผู้หญิงที่น่าปรารถนาและสามารถได้มาครอบครองโดยง่าย แต่ในขณะเดียวกัน ตัวบทก็มักจะเน้นย้ำว่าผู้หญิงเหล่านี้เป็นหญิงที่มีไว้เพื่อตอบสนองความสุขชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น ไม่เหมาะอย่างยิ่งที่จะมีความผูกพันทางใจด้วย เนื่องจากเป็นหญิงที่ไม่มีความซื่อตรง โลกและจ้องจะรีดไถเงินจากนักท่องเที่ยวตลอดเวลา โดยมีชุดเรื่องเล่าเกี่ยวกับหญิงไทยชุดใหญ่เป็นข้อมูลสนับสนุนความเห็นดังกล่าว อันได้แก่ เรื่องเล่าจำนวนมากเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่ถูกหญิงไทยหลอกลวงรีดไถด้วยสารพัดวิธีและในเรื่องเล่าชุดดังกล่าวก็จะมีเรื่องเล่าชุดเล็กๆอีกหลายชุดซ้อนทับอยู่ ซึ่งได้แก่ชุดเรื่องเล่าที่หญิงบริการชาวไทยเหล่านั้นใช้ในการสร้างความรู้สึกสงสารเห็นใจจากนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะรีดไถเงินจากนักท่องเที่ยวเหล่านั้น ในงานเขียนหลายเรื่อง เรื่องเล่าเกี่ยวกับความยากจนและชีวิตที่ลำบากยากเข็ญของหญิงบริการเหล่านี้จะถูกนำมาเล่าซ้ำด้วยน้ำเสียงที่ประชดประชันเสียดสี เช่น เรื่องเล่าชุดผู้หญิงบริการท้อง (ทั้งที่ฝ่ายชายใช้ถุงยางคุมกำเนิด) ชุดแม่ป่วยต้องผ่าตัด ชุดยายตายไม่มีเงินทำศพ (ยายที่ตายแล้วตายอีกได้หลายครั้ง) ชุดน้องชายขี่มอเตอร์ไซด์ชนคนตายต้องจ่ายค่าเสียหาย ฯลฯ โดยที่ผู้ที่เป็น 'ผู้รู้' ในเรื่องจะบอกทั้งวิธีการป้องกันปัญหาดังกล่าวและวิธีการ 'แก้ลา' หรือ 'ตัดหลัง' หญิงบริการเหล่านั้นด้วย

Auf diese Art und Weise konnte der gute Dave so manchen finanziellen Schaden von sich abwenden. [...] Die eine war ganz plötzlich nicht mehr schwanger. [...] Die Mutter der anderen gesundete unerwartet ganz von selbst und konnte das Krankenhaus verlassen und der tote Unfallgegner des Bruders war urplötzlich gar nicht mehr tot [...].

[...], sind biblische Wunder, wie wir Farangs sie nur aus dem Religionsunterricht [...] kennen, wie die unbefleckte Empfängnis, wundersame Heilungen und sogar Totenaufstehungen in Thailand gang und gebe. Jetzt wissen Sie auch, warum dieses Land "Amazing Thailand", erstaunliches Thailand, heißt.

(Doc Holiday, 2005: 23-24)

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้แหละที่ทำให้เจ้า Dave ผู้แสนดีรอดพ้นจากการเสียเงินไปได้ในบางครั้ง [...] นางคนหนึ่งที่ว่าท้อง อยู่ๆก็ไม่ท้องเสียแล้ว [...] ข้างฝ่ายแม่ของอีกนางหนึ่งก็เกิดหายดีขึ้นมาเองอย่างไม่คาดฝัน ออกจากโรงพยาบาลได้ ส่วนคู่กรณีของน้องชายที่ว่าตายก็เกิดไม่ตายขึ้นมาเสียงั้น [...]

[...] เรื่องปาฏิหาริย์แบบในไบเบิลที่ฝรั่งอย่างเราจะรู้จักเฉพาะจากชั้นเรียนศาสนา [...] อย่างเรื่องการปฏิสนธิในครรภ์ของพระแม่ผู้เป็นพรหมจรรย์ การหายจากโรคร้ายเป็นปาฏิหาริย์ หรือแม้แต่การฟื้นคืนชีพของคนที่ยาไปแล้วนี่ถือว่าเป็นเรื่องแสนธรรมดาในประเทศไทย ที่นี้คุณก็รู้เหมือนกันแล้วสิว่า ทำไมถึงได้เรียกประเทศนี้ว่า "Amazing Thailand"

เป็นที่น่าสังเกตว่าเรื่องเล่าชุดเดียวกัน แต่เมื่ออยู่ในงานเขียนต่างประเภทกัน ก็กลับมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ในงานเขียนที่เสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทย เรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตที่ลำบากยากจนของหญิงบริการไทยถูกใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสร้างความเป็น 'นางเอก' หักล้างและลดทอนภาพของ 'หญิงคนชั่ว' ด้วยวาทกรรมเรื่องความกตัญญูและความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องมาประกอบอาชีพค้าบริการ แต่ในงานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ เรื่องเล่าชุดเดียวกันนั้นก็กลับถูกใช้ในการเปิดโปงความเจ้าเล่ห์เพทุบายและการโกหกหลอกลวงของหญิงบริการไทย เป็นการประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็น 'นางร้าย' ด้วยเรื่องเล่าชุดเดียวกับที่เคยใช้ประกอบสร้าง 'นางเอก' มาแล้ว นอกจากนี้ใน 'ความร้าย' ก็ยังมีระดับของความร้ายที่แตกต่างกันไป

อย่างเช่น ในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย ตัวละครหญิงไทยจะถูกนำเสนอให้เป็นหญิงที่ชั่วร้าย น่ากลัวและเป็นอันตรายได้ถึงชีวิต ดังที่ได้กล่าวโดยละเอียดมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ แต่ความร้ายของหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบชู้ชายจะถูกนำเสนอคล้ายเป็นความกะล่อน ตลบตะแลง ที่ฝ่ายชายยังสามารถรู้เท่าทันหรือรับมือได้ถ้าหากมีประสบการณ์ที่มากพอ ทั้งที่จริงแล้ว หากพิจารณาในรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในตัวบทหญิงไทยในงานเขียนทั้งสองแบบก็ไม่ได้มีพฤติกรรมต่างกันเท่าใดนัก กล่าวคือ ต่างก็มีความพยายามที่จะปกปิดทรัพย์สินของฝ่ายชายเช่นเดียวกันนั่นเอง แต่ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องจึงทำให้ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏออกมามีความแตกต่างในระดับหนึ่ง ทุกกรณีที่กล่าวมานี้ทำให้เราสามารถเห็นกลวิธีการพลิกแพลงใช้อำนาจของเรื่องเล่าในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของหญิงไทยให้แตกต่างกันไปในงานเขียนแต่ละเรื่องอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่า เป็นการยากมากที่จะป้องกันชานักท่องเที่ยวอ่อนหัดเหล่านี้มิให้ตกหลุมรักหญิงบริการไทย ไม่ว่าจะจะมีผู้ปราสอนถึงผลร้ายที่จะตามมาอย่างไรก็ตาม ในที่สุดพวกเขาก็ต้องกลับเยอรมันไปด้วยประสบการณ์ที่เจ็บปวด ความต้อดดิ้งไม่เชื่อฟังใครของตัวละครนักท่องเที่ยวอ่อนหัดเหล่านี้เองที่จะกลายเป็นตัวอย่างหรืออุทาหรณ์สอนใจใน master narrative เกี่ยวกับหญิงไทยที่จะเล่าสืบต่อไป

5.4.2.2 จากเรื่องเล่าของเช็กซ์ทัวริสต์

ใน master narratives ยังมีภาพแทนหญิงไทยอีกแบบหนึ่ง ซึ่งน่าจะได้อาจมาจากเรื่องเล่าในมุมมองของเช็กซ์ทัวริสต์ งานเขียนของเช็กซ์ทัวริสต์มีลักษณะที่แตกต่างจากงานเขียนเยอรมันประเภทอื่นคือ เป็นงานเขียนที่ไม่มีโครงเรื่องหลัก อาจมีโครงเรื่องย่อยๆเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนกับผู้หญิงแต่ละคน แต่ไม่ใช่โครงเรื่องย่อยที่สร้างขึ้นให้มีความต่อเนื่องกัน การที่ไม่มีโครงเรื่องหลักที่ชัดเจนทำให้งานเขียนประเภทนี้ดูคล้ายมิใช่เรื่องแต่งและมีลักษณะบางอย่างคล้ายการจดบันทึกประจำวัน เพียงแต่เป็นการจดบันทึกที่เน้นการบอกเล่าถึงกิจวัตรประจำวันในการท่องเที่ยวโลกก็ตามสถานเรียงรมย์ต่างๆสลับกับการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการหลายคนหรือหลายครั้งในแต่ละวัน

งานเขียนเหล่านี้หากได้รับการเผยแพร่ออกไปสู่การรับรู้ของผู้ที่กำลังเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย ก็จะกลายเป็น pre-tour-narratives และถ้าหากเรื่องเล่าเหล่านี้สอดคล้องกับสิ่งที่ได้รับการนำเสนออยู่ในสื่ออื่นๆและเป็นที่ยอมรับหรือรับรู้กันทั่วไปแล้ว มันก็จะได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ master-narratives ในเวลาต่อไป ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ทั้ง pre-tour-narratives และ master-narratives เป็นสิ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทาง ดังนั้น งานเขียนที่ดูเหมือนไร้คุณค่าทางวรรณศิลป์และเกือบจะนับได้ว่าเป็นงานเขียนประเภทลามกอนาจารเหล่านี้จึงเป็นงานเขียนที่มีส่วนประกอบสร้างภาพแทนหญิงไทยที่นำเสนอออกไปสู่นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกที่ใช้ภาษาเยอรมัน และยังสามารถส่งผลต่อไปถึงท่าทีและวิถีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยทั้งในทางตรงและทางอ้อม トラบเท่าที่ประเทศไทยยังใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นจุดขายในการทำธุรกิจหาเงินตราต่างประเทศ และトラบเท่าที่ชายเยอรมันและหญิงไทยยังมีโอกาสและความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันอยู่ต่อไป

หากเปรียบเทียบงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการกับงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบอื่น จะมีสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ ตัวละครหญิงบริการไทยที่ปรากฏอยู่ในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้น ดูจะมีชีวิตเลือดเนื้อคล้ายมีตัวตนอยู่จริง มีความเป็นคนธรรมดามากกว่าตัวละครหญิงไทยในงานเขียนประเภทอื่น กล่าวคือ ไม่มีความเป็น 'นางเอก' ตามขนบแต่ก็ไม่ได้ 'ชั่วร้าย' จนน่าสะพรึงกลัวดังเช่นในตัวอย่างความสัมพันธ์อื่นๆที่ได้เคยนำเสนอมา นอกจากนี้ในเรื่องของรูปร่างหน้าตาก็ไม่ได้สวยงามน่าดูไปเสียหมดทุกคนอย่างในงานเขียนประเภทอื่นทั่วไป

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Die Nummer 2 und 17 sahen richtig gut aus. Der Rest der anwesenden Damen schien aus einem Altersheim rekrutiert.

(Jeff S., 2003: 47)

หมายเลข 2 กับหมายเลข 17 ดูสวยใช้ได้ทีเดียว ส่วนพวกผู้หญิงที่เหลืออยู่ดูอย่างกับไปรับสมัครมาจากบ้านพักคนชรา

การกล่าวถึงความไม่งดงามของหญิงไทยเป็นสิ่งที่พบน้อยมากในงานเขียนเยอรมัน ดังที่ได้เคยกล่าวแล้วว่า หญิงไทยถูกประกอบสร้างให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา ดังนั้น การเว้นที่จะไม่กล่าวถึงหญิงไทยที่หน้าตาไม่งดงามอาจถือได้ว่าเป็นความพยายามในการรักษามายาคติเรื่องความงามแบบตะวันออกของผู้หญิงไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป แต่ในกรณีตัวอย่างข้างต้น การพูดถึงหญิงบริการที่ทรุดโทรม จะเป็นการให้ภาพความเป็นจริงที่ทำให้งานเขียนมีน้ำหนักมากขึ้นในแง่ของความสมจริงตามที่ได้อ้างไว้ อย่างไรก็ตามผู้หญิงรูปร่างหน้าตาไม่เจริญหูเจริญตาเหล่านี้ก็เป็นเพียงหญิงบริการที่ถูกกล่าวถึงเพียงผ่านไป เป็นภาพลางเลือนอยู่ด้านหลัง ไม่ได้เป็นตัวละครที่มีบทบาทอะไรในเรื่อง ส่วนตัวละครที่มีบทบาทสำคัญหรือมีความสัมพันธ์กับตัวละครชายก็ยังคงไว้ซึ่งภาพลักษณ์แห่งความงามแบบตะวันออกเช่นเดียวกับในงานเขียนประเภทอื่นๆ อยู่แน่นอน เพียงแต่มีความแตกต่างอยู่ที่ว่า วิธีการนำเสนอรูปลักษณ์ของตัวละครหญิงบริการในงานเขียนที่เขียนขึ้นโดยเช็กซ์ทัวริสต์นี้จะเน้นการพรรณนาให้เห็นภาพอวัยวะของร่างกายที่เชื่อมโยงกับกามารมณ์โดยตรงเป็นสำคัญ เช่น หน้าอกบั้นท้าย และบ่อยครั้งรวมไปถึงอวัยวะเพศ³²ด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้ ภาพหญิงบริการไทยที่มีลักษณะอ่อนแอ อมทุกข์ ยอมจำนนต่ออำนาจของชาย หรือถูกบังคับให้ขายบริการดังที่ได้เคยเห็นในงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติคนั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่พบในงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ หญิงบริการในงานเขียนแบบหลังจะมีลักษณะแตกต่างจากแบบแรกโดยสิ้นเชิง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Bargirls in Thailand*

[...], dass alle diese Frauen selbstständig arbeiten und kommen und gehen, wie es ihnen passt. Sie wird zwar offiziell angestellt, aber wenn sie keine Lust mehr haben, erscheinen sie einfach nicht mehr oder gehen von heute auf morgen an einer anderen Bar arbeiten. [...]

³² ดูตัวอย่างใน Jeff S., *Verruchtes Pattaya*, p. 114.

Im Vergleich gesehen, verdienen viele Bar- und Gogo-Frauen mehr als wir im Westen. [...]

(Lang, 2004: 29-30)

[...] ผู้หญิงพวกนี้ทุกคนทำงานเป็นเอกเทศไม่ขึ้นกับใคร มาแล้วก็ไปตามสะดวกของพวกเธอ ถึงจะมีการจ้างพวกเธออย่างเป็นทางการก็จะลักษณะก็จริง แต่ถ้าเธอไม่มีอารมณ์จะทำงาน เธอก็ไม่โผล่มาเสียงายอย่างนั้นแหละ หรือไม่ก็ย้ายไปทำงานที่บาร์อื่นปุบปับวันนี้พรุ่งนี้ก็ยิ่งได้ [...]

ถ้ามองเปรียบเทียบกันแล้ว มีผู้หญิงบาร์หรือสาวอะโกโก้มากมายที่หาเงินได้มากกว่าพวกเราในตะวันตกเสียอีก [...]

สิ่งที่ตัวบทข้างต้นนำเสนอคือ อิศรภาพในการทำงานและอิศรภาพทางการเงินของหญิงบริการไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสมัครใจในการประกอบอาชีพดังกล่าวโดยปราศจากการบีบบังคับ ไม่เพียงเท่านั้น ในกระบวนการซื้อขายบริการตามที่น่าเสนออยู่ในตัวบท เรายังสามารถเห็นได้ถึงความมีอำนาจต่อรองและความมีอิสระของหญิงบริการในการตัดสินใจว่าต้องการจะรับนักท่องเที่ยวคนใดเป็นลูกค้าหรือไม่ วิธีการต่อรองหรือปฏิเสธที่จะไปกับแขกที่ตนไม่อยากไปด้วยอาจทำได้หลายลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจเป็นหลีกเลี่ยงโดยใช้ภาษากาย เช่นการไม่สบตาด้วย³³ อ้างปัญหาบางประการที่ทำให้ไม่สามารถไปด้วยได้ เช่นมี 'Pussyprobleme'³⁴ เป็นต้น หรือแม้แต่การกล่าวปฏิเสธหรือแสดงความไม่พอใจออกมาโดยตรงก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้เช่นกัน

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

[...] Die plapperten über mich, zeigten mit dem Finger auf mich, schauten irgendwie böse aus der Wäsche. [...] Die Ladys wären sauer. Die würden für den Preis, den ich im Oktober bezahlt hätte, schon Lange nicht mehr mitgehen,

³³ Jeff S., *Verruchtes Pattaya*, p. 41.

³⁴ Jeff S., *Verruchtes Pattaya*, p. 57.

und Fotos wären gar nicht drin. Fuck the High Season! [...]. So gibt es leider genug Trottel und Helden, welche die von den Damen geforderten Traumpreise zahlen, und sogar noch einen Tip drauflegen. [...]

(Jeff S., 2004: 50)

พวกเรากำลังพูดถึงผมอยู่ ชี้นิ้วมาที่ผมและมองผมอย่างโกรธๆยังงี้ ก็ไม่รู้ [...] ผู้หญิงพวกนี้ไม่พอใจ พวกเรอบอกว่า ไร่ราคาที่ผมเคยจ่ายเมื่อเดือนตุลาคมนะ เป็นราคาที่ไม่มีการยอมไปด้วยมานานแล้ว แล้วราคาที่ว่านี่นะ ไม่รวมค่ายอมให้ถ่ายรูปด้วย ให้ตาย เพราะไอ้ไฮซีซั่นนี่ทีเดียวนะ [...] น่าเสียดายที่ยังมีไอ้หน้าโง่แล้วก็ไอ้พวกชอบทำตัวเป็นพระเอกยอมจ่ายค่าตัวให้ตามที่ผู้หญิงพวกนั้นเรียกราคาในฝันของพวกเธอ แถมยังมีทิปให้อีกต่างหาก [...]

ดูเหมือนว่า ตัวบทข้างต้นจะแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเช็กซ์ทัวริสต์กับหญิงบริการจะเป็นความสัมพันธ์ที่ตรงไปตรงมา อำนาจต่อรองของทั้งสองฝ่ายเป็นไปตามกลไกตลาดเช่นเดียวกับธุรกิจทั่วไป หญิงบริการสามารถเป็นฝ่ายวิพากษ์วิจารณ์แสดงความไม่พอใจในตัวนักท่องเที่ยว และจะยอมให้บริการเมื่อพอใจกับเงื่อนไขที่ตกลงกัน มิใช่จะต้องก้มหน้ายอมรับทุกอย่างที่ฝ่ายชายเสนอ

เมื่อมองโดยภาพรวมแล้ว ดูเหมือนว่าภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการจะถูกประกอบสร้างขึ้นให้เป็นหญิงไทยที่สวยเช็กซ์ มีอิสระในการประกอบอาชีพขายบริการ อีกทั้งยังมีสิทธิ์และอำนาจในการต่อรองกับชายเยอรมันที่เป็นลูกค้าพอสมควร แต่ถ้าหากเราได้ศึกษาสิกลงไปในรายละเอียดของวิถีปฏิบัติสัมพันธ์ในแต่ละกรณีแล้ว เราจะเห็นว่า สิ่งที่นักเขียนนำเสนอในตัวบทนั้น เป็นความพยายามในการเบี่ยงเบนหรือหลีกเลี่ยงความจริงบางอย่างเกี่ยวกับการกระทำอันกดขี่ที่เพศชายกระทำต่อเพศหญิง ในความเห็นส่วนตัวของผู้วิจัยแล้ว ตัวละครหญิงบริการไทยในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการซึ่งได้รับการนำเสนอว่าเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระ มีอำนาจต่อรองและประกอบอาชีพนี้อย่างสมัครใจนั้นเป็นผู้หญิงที่ถูกกระทำและถูกแสวงหาประโยชน์จากความเป็นหญิงมากที่สุดเมื่อเทียบกับตัวละครหญิงในความสัมพันธ์แบบอื่น ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ชายเยอรมันสามารถ

แสวงหาประโยชน์จากหญิงบริการไทยได้ง่าย สะดวกและไม่จำเป็นต้องรู้สึกผิดคือบริบทแวดล้อมที่ถูกประกอบสร้างให้เอื้อต่อการกระทำเช่นนั้น ซึ่งคำว่าบริบทแวดล้อมนั้น ในที่นี้หมายถึง พื้นที่ที่ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยเกิดขึ้นและดำเนินอยู่

5.4.3 พื้นที่กับรูปแบบความสัมพันธ์

ในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้นมีลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งที่แตกต่างจากงานเขียนทั่วไปอย่างเห็นชัด สิ่งนั้นได้แก่ เรื่องของฉาก ฉากในงานเขียนประเภทนี้จะถูกนำเสนอเสมือนหนึ่งเป็นสถานที่ที่มีอยู่จริง มีการระบุชื่อ ตำแหน่งที่ตั้งอย่างชัดเจน ไม่ได้เป็นสถานที่ในจินตนาการดังเช่นในงานเขียนส่วนใหญ่ ผู้อ่านจะได้รับความรู้สึกที่ ถ้าหากได้เดินทางมายังประเทศไทยและได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวก็จะสามารถพบหรือเข้าไปใช้บริการในสถานเริงรมย์ดังกล่าวได้จริง เส้นแบ่งระหว่างความเป็นฉากในจินตนาการกับสถานที่ในความเป็นจริงจะถูกทำให้พร่าเลือนจนผู้อ่านเกือบแยกไม่ออกว่าสิ่งใดเป็นเรื่องจริงและสิ่งใดเป็นเรื่องแต่ง และดูเหมือนจะมีแนวโน้มที่ผู้อ่านจะเชื่อว่าสถานที่ทั้งหมดที่อ้างอยู่ในงานเขียนนั้นเป็นสถานที่ซึ่งมีอยู่จริงเสียด้วยซ้ำ ด้วยเหตุนี้ ในการวิเคราะห์เรื่องของฉากผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดเรื่องการศึกษาพื้นที่ที่ให้ความสำคัญทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมาใช้ร่วมกับแนวคิดเรื่องการศึกษาพื้นที่ในฐานะตัวบท (text) ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลผลิตของการนำเสนอภาพแทน (representation)³⁵

การวิเคราะห์พื้นที่ในงานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการของชายตะวันตกและหญิงไทยนั้นจะกระทำในสองขั้นตอน

ในขั้นตอนแรกจะใช้แนวคิดเรื่องการมองพื้นที่ในฐานะที่เป็นสิ่งซึ่งถูกประกอบสร้าง มิใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ จึงเป็นการศึกษากระบวนการประกอบสร้างพื้นที่และศึกษาต่อไปถึงกลวิธีการนำเสนอและการสร้างความหมายให้กับพื้นที่นั้นๆ ซึ่งในเรื่องนี้ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2549: 173) ได้อธิบายว่า "[...] กระแสนี้จึงมอง

³⁵ ในหนังสือเรื่อง *วาทกรรมการพัฒนา* ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2549: 171-175) ได้กล่าวถึงกระแสความสนใจการศึกษาเรื่องพื้นที่ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 3 กระแสด้วยกัน แต่แนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในที่นี้เป็นแนวคิดที่อยู่ในกระแสที่ 2 และกระแสที่ 3 ผู้ที่สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมได้ในหนังสือเล่มดังกล่าว

พื้นที่มิใช่ในฐานะที่เป็นธรรมชาติ แต่ในฐานะที่เป็นประดิษฐกรรมของเทคนิควิทยาการนำเสนอเกี่ยวกับพื้นที่ หรือในฐานะที่เป็นตัวถูกสื่อ/ถูกหมาย (signified) [...]"

ในขั้นตอนต่อไปจะเป็นการศึกษาว่าพื้นที่นั้นๆมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวละครอย่างไร เป็นการศึกษาพื้นที่ในฐานะที่เป็นผู้กระทำ กล่าวคือ การมองว่าพื้นที่สามารถประกอบสร้างและให้ความหมายแก่คนที่อยู่ในพื้นที่หรือคนที่ใช้พื้นที่นั้นๆได้ ดังที่ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2549: 172) ได้อธิบายไว้ว่า "[...] เป็นการศึกษา "พื้นที่" (space) โดยตรง แต่มิใช่การศึกษาตัวพื้นที่/สถานที่ แต่ศึกษา [...] ภาคปฏิบัติต่างๆของพื้นที่เหล่านี้ [...] หรือถ้าหากพูดในลีลาของมิชเชล (ดู Michell, ed., 1994a) ก็คือว่า เป็นการศึกษาพื้นที่ในฐานะที่เป็นคำกริยามากกว่าในฐานะที่เป็นคำนาม นั่นคือ ศึกษาพื้นที่ในฐานะที่เป็นผู้กระทำ เป็นตัวสร้างเอกลักษณ์/ความหมายให้กับคนในสังคม"

5.4.3.1 พื้นที่ในฐานะสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง

ในงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการทุกเรื่อง สถานที่ที่ถูกใช้เป็นที่พักให้ตัวละครชายเยอรมันและหญิงไทยได้พบและดำเนินความสัมพันธ์ต่อกันนั้นล้วนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสถานเริงรมย์ซึ่งมีกลุ่มลูกค้าสำคัญเป็นชาวต่างชาติ แม้ว่าฉากหลายฉากที่ปรากฏอยู่ในเรื่องจะเป็นพื้นที่ทางธรรมชาติ อย่างเช่น เกาะ ชายหาดหรือทะเล แต่มิติทางธรรมชาติของพื้นที่ดังกล่าวกลับถูกกดทับด้วยการประกอบสร้างความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสันทนาการลงไปในพื้นที่ทางธรรมชาติ จนมิติทางธรรมชาติของพื้นที่นั้นถูกกลืนหายไป ดังนั้น ฉากต่างๆในงานเขียน ไม่ว่าจะเป็ฉากที่มีมิติทางธรรมชาติอย่างพืชยาหรือภูเขา หรือฉากอื่นๆที่ไม่ได้มีมิติทางธรรมชาติมาแต่เดิมอย่างเช่น พัฒน์พงศ์หรือซอยคาวบอยก็ไม่ได้มีความแตกต่างจากกันแต่อย่างใด เนื่องจาก พื้นที่ซึ่งเป็นฉากในงานเขียนทั้งหมด ล้วนถูกประกอบสร้างขึ้นมาให้เป็นพื้นที่พิเศษที่มีกฎเกณฑ์แบบเดียวกันและเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน อันได้แก่ การตอบสนองต่อความต้องการของตัวละครชายตะวันตกที่อยู่ในฐานะนักท่องเที่ยวและอาจจะรวมไปถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้อ่านที่เลือกอ่านหนังสือประเภทนี้

หากพิจารณาให้ดี การประกอบสร้างฉากในงานเขียนนั้น อันที่จริงก็ได้แตกต่างจากการประกอบสร้างสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติหลายแห่งตามความเป็นจริงในปัจจุบัน สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวตะวันตกอย่าง เช่น พัทยาหรือหาดป่าตองบนเกาะภูเก็ต ล้วนมีบาร์เบียร์หรือบาร์อะโกโก้เป็นองค์ประกอบสำคัญของสถานที่ โดยมีการประกอบสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยที่เผยแพร่หมุนเวียนอยู่ในหมู่ชายตะวันตก เรื่องเล่าที่อาจจัดได้ว่าเป็น master narratives เรื่องหนึ่งเกี่ยวกับประเทศไทยคือ เรื่องเล่าเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขทางเพศกับหญิงไทย ซึ่งมีต้นกำเนิดและเล่าต่อกันมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 70 ในยุคที่มีสถานเริงรมย์สำหรับทหารอเมริกันเปิดให้บริการกันอย่างมากมายในจังหวัดที่มีฐานทัพและกองบินอเมริกันตั้งอยู่ รวมทั้งในพัทยาซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในขณะนั้น แนวทางการแสวงหาความสุขทางเพศกับหญิงบริการไทยมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมอเมริกัน ดังที่ ฟิรลิตี คำนวณศิลป์และคณะ (2543: 23) ได้เสนอไว้ดังนี้ว่า "ทหารอเมริกันเหล่านี้ มีวัฒนธรรมหรือมาจากวัฒนธรรมของการนัดหมายออกเที่ยว (Date) เพื่อทำความรู้จักและเรียนรู้ระหว่างชายหญิงก่อนที่จะมีความรู้จักชอบพอ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกัน ทหารอเมริกันต้องการหญิงบริการที่สามารถออกไปเที่ยวหรือไปทำกิจกรรมต่างๆที่สนุกสนาน ไม่ได้เพียงแต่ต้องการกิจกรรมทางเพศเท่านั้น หญิงที่ให้บริการได้จึงต้องเป็นหญิงที่สมัครใจ เพราะจะหวังเหนี่ยวรั้งกัซัง หรือบังคับให้บริการทางเพศเฉพาะในสถานบริการไม่ได้ เพราะจะมีทหารอเมริกันมาใช้บริการน้อย อันเป็นการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ" เป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่า แนวทางการกำหนดอัตลักษณ์ของหญิงบริการในยุคนี้ยังคงสอดคล้องกับบรรทัดฐานของตัวละครหญิงบริการไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันในปัจจุบัน ดังที่ได้กล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้ว่า หญิงบริการไทยในงานเขียนประเภทนี้ส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอเป็นภาพเหมารวมว่า เป็นหญิงสาวที่มาประกอบอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจ เป็นอิสระ อีกทั้งยังมีความสุขและสนุกในการอยู่ร่วมกับนักท่องเที่ยวชายเยอรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนุกในการประกอบกามกิจในลักษณะต่างๆกับตัวละครชายเยอรมัน

หากเราพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นในความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานประกอบการค้าบริการในประเทศไทยด้วยแนวคิดเรื่องพื้นที่ในฐานะเป็นสิ่งซึ่งถูกประกอบสร้างและถูก

ให้ความหมาย เราจะมองเห็นกระบวนการประกอบสร้างพื้นที่ เริ่มตั้งแต่การทำให้พื้นที่ว่างเปล่าแห่งหนึ่งให้กลายเป็นสถานที่ที่เป็นรูปธรรม เช่น เป็นบาร์เบียร์หรือบาร์อะโกโก้ ซึ่งอาจประกอบด้วยตัวอาคาร โต๊ะ เก้าอี้ เคาน์เตอร์บาร์ ฯลฯ เป็นต้น แต่การประกอบสร้างนั้นจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการประกอบสร้างในเชิงนามธรรมด้วย หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ การประกอบสร้างพื้นที่ที่จะเสร็จสมบูรณ์ได้ต้องมีการใส่กฎเกณฑ์ สัญลักษณ์และความหมายบางอย่างลงไปในพื้นที่เหล่านั้น การใส่ความหมายลงไปในพื้นที่นั้นกระทำโดยการกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างที่ทำให้พื้นที่นั้นมีคุณสมบัติที่สามารถตอบสนองความต้องการของบรรดานักท่องเที่ยวชาวตะวันตก กลายเป็นพื้นที่ซึ่งชายตะวันตกสามารถเปลี่ยนความฝันของตนให้เป็นความจริง เช่น การกำหนดว่าในพื้นที่แห่งนั้น การเช่าหรือซื้อขายเรือร่างสตรีเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับ เป็นเรื่องที่ทุกคนกระทำกันเป็นปกติ เป็นต้น เมื่อมองในภาพรวมที่กว้างยิ่งขึ้น เราจะเห็นว่า การประกอบสร้างพื้นที่ในลักษณะเช่นนี้ มิใช่เป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องจะกระทำได้โดยลำพัง แต่เป็นเรื่องที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งจากสมาชิกที่เป็นหน่วยย่อยของสังคมอย่างเช่น หน่วยงาน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการเจ้าของสถานที่แห่งนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือจะต้องได้รับความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากหน่วยสังคมระดับองค์กรหรือสถาบัน เช่น หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและส่วนที่เป็นผู้กำกับดูแล หากจะกล่าวไปแล้ว อัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยในฐานะดินแดนที่ชายตะวันตกสามารถนำเงินตรามาแลกเปลี่ยนกับการตอบสนองทางเพศจากหญิงบริการไทยนั้น เกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยการร่วมกระทำของผู้คนในสังคมไทยไม่น้อยไปกว่าที่เกิดจากการกระทำจากภายนอกประเทศ หน่วยสังคมภายในประเทศและต่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนประสานประโยชน์ที่จะได้จากกันและกัน ร่วมกันจัดตั้งหรือประกอบสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้เป็นพื้นที่พิเศษซึ่งมีองค์ประกอบทุกอย่างที่สอดคล้องกับ master narratives ที่นักท่องเที่ยวตะวันตกมีต่อประเทศไทยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ในงานเขียนเยอรมัน ผู้เขียนได้อาศัยความจริงดังกล่าวข้างต้นเป็นฐานในการประกอบสร้างพื้นที่ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกัน ต่างกันตรงที่ ในตัวงานเขียนมีการประกอบสร้างพื้นที่เฉพาะในส่วนที่เป็นนามธรรมเท่านั้น ซึ่งในที่นี้หมายความว่า สิ่งที่ตัวบทกระทำต่อพื้นที่คือ การนำเสนอพื้นที่นั้นๆพร้อมกับการให้ความหมาย เปิดเผยหรือ

ขยายส่วนที่ต้องการจะแสดงให้เห็น และบิดเบือน กดทับหรือเว้นข้ามสิ่งที่ไม่ต้องการจะแสดงให้เห็น ทั้งหมดย่อมไม่ใช่การนำเสนอพื้นที่อย่างเป็นกลาง และถ้าหากเราศึกษาตัวบททั้งหมดในภาพรวมเราจะเห็นว่า งานเขียนเยอรมันใช้การประกอบสร้างพื้นที่ที่ปรากฏอยู่ในตัวบทด้วยวิธีการดังกล่าวนี้กับทุกหน่วยพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยพื้นที่ขนาดใหญ่อย่างประเทศไทยโดยรวม หน่วยพื้นที่ขนาดกลางอย่างเช่น เมืองพัทยาหรือเกาะภูเก็ต รวมไปถึงหน่วยพื้นที่ที่เล็กที่สุดอย่างเช่น บาร์ ร้านนวดหรือห้องนอนในโรงแรม ดังจะนำเสนอให้เห็นเป็นประเด็นต่างๆในลำดับต่อไปนี้

5.4.3.1.1 สมญานามประกอบสร้างพื้นที่

งานเขียนเยอรมันจำนวนมากใช้วิธีการที่ง่ายที่สุดอย่างหนึ่งในการนำเสนอประเทศไทยหรือพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งในประเทศไทยพร้อมกับการให้ความหมายหรือประกอบสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆไปด้วยในตัว วิธีการดังกล่าวคือการตั้งสมญานามให้พื้นที่เหล่านั้น ตัวอย่างสมญานามของพื้นที่ในประเทศไทยที่พบในงานเขียนได้แก่ Sündenbabel der Neuzeit³⁶ (หอบาเบลบาปแห่งยุคใหม่) Das verruchte Sündenbabel Pattaya³⁷ (พัทยา หอบาเบลแห่งบาปอันสามัญ) Stadt der Sünde³⁸ (เมืองแห่งบาป) Sodom und Gommorra³⁹ (โซโดมและกอมเมอร์ราห์) Mekka der Geilheit⁴⁰ (เมกกะแห่งราคะ) FUN-CITY Pattaya⁴¹ Schlaraffenland⁴² (the Land of Cockaigne) Gohok City⁴³ (โกหกนคร) ฯลฯ ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงคำกล่าว

³⁶ Jeff S., *Verruchtes Pattaya*, p. 6. / ตามพระคัมภีร์ไบเบิล การสร้างหอบาเบลเกิดขึ้นจากความหยิ่งผยอง คิดทำทลายพระเจ้าของมนุษยชาติ พระเจ้าจึงทรงบันดาลมนุษย์ซึ่งเดิมใช้ภาษาเดียวกันให้เกิดมีภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถสื่อสารกันได้ ทำให้การก่อสร้างหอบาเบลล่มเหลว

³⁷ Doc Holiday, *Es war einmal in Pattaya*, p. 5.

³⁸ Ledermann, *Himmel grau*, p. 17.

³⁹ Blettenberg, *Farang*, p.180. / นครแห่งบาปและศีลธรรมอันเสื่อมทรามที่ถูกพระเจ้าทำลายตามเรื่องเล่าในพระคัมภีร์ไบเบิล

⁴⁰ Demski, *Das siamesische Dorf*, p. 27.

⁴¹ Bahl, *Schatten im Paradies*, p. 5.

⁴² Krieger, *Leben im Schlaraffenland*, p. 7. / ดินแดนในเทพนิยายซึ่งมีทุกอย่างพร้อมมูลจนกระทั่งผู้คนสามารถมีชีวิตที่เกียจคร้านและสนุกสนานไปวันๆโดยไม่ต้องทำงาน

เปรียบเทียบทั่วไปที่พบอยู่เสมออย่างเช่นคำว่า สวรรค์ นรก ดินแดนแห่งความฝัน (Land der Träume) หรือดินแดนแห่งเซ็กซ์ (Sex-Land) เป็นต้น

หากเราพิจารณาชื่อ สมญานามและถ้อยคำที่ใช้เปรียบเทียบทั้งหมดที่กล่าวมาก็พอจะเห็นได้ว่า พื้นที่ในประเทศไทยถูกประกอบสร้างและนำเสนอโดยผสมผสานอรรถลักษณะสามประการเข้าด้วยกัน ได้แก่ ก) ความเป็นพื้นที่แห่งความสุข สนุกสนานของคนต่างชาติต่างภาษาซึ่งมารวมตัวกัน ข) ความเป็นพื้นที่ซึ่งเต็มไปด้วยตัณหาราคะ และ ค) ความเป็นพื้นที่แห่งการโกหกหลอกลวง สมญานามข้างต้นไม่ว่าจะใช้เป็นชื่อเรื่อง ชื่อบท หรืออยู่ในคำบรรยายก็ล้วนเป็นสิ่งที่ตัวบทกระทำต่อพื้นที่ในเรื่องนั้นๆ การตั้งสมญานามเป็นการกำหนดอัตลักษณ์และเป็นการสร้างความหมายให้กับพื้นที่นั้นๆ อย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนที่สุด

5.4.3.1.2 การใช้ตัวละครถ่ายทอดอัตลักษณ์ของพื้นที่

นอกจากชื่อและสมญานามต่างๆ แล้ว การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่มีต่อพื้นที่ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถให้ความหมายกับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

[...] Es war einer dieser Momente, wo man dachte, die Welt könne nicht vollkommener sein. Da hatte ich gestern den super Fick mit Ploy, [...]. Ich war im Land der Träume, der unbegrenzten sexuellen Möglichkeiten. Was konnte besser sein?

(Jeff S., 2003: 13)

[...] มันเป็นหนึ่งในช่วงเวลาที่เรารู้สึกว่า โลกนี้มันสมบูรณ์แบบไปมากกว่านี้ไปไม่ได้อีกแล้ว เมื่อวานนี้ผมได้ตัวอย่างว่าชนิดสุดยอดกับ Ploy [...] ผมกำลังอยู่ในดินแดนแห่งความฝัน ดินแดนแห่งเซ็กซ์ทุกรูปแบบไร้ขีดจำกัด อะไรมันจะดีกว่านี้ไปได้ละ

⁴³ Doc Holiday, *Es war einmal in Pattaya*, p. 60.

ความรู้สึกของตัวละครในตัวอย่างข้างต้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสุขความอึดอ้อมทางกามารมณ์ที่ได้รับในพื้นที่แห่งนี้ (เมืองพัทยา) สังเกตได้ว่าถ้อยคำที่นิยมใช้ในงานเขียนประเภทนี้จะเป็นคำประเภทปลายเปิด อย่างเช่นคำว่า 'ความฝัน' 'ทุกรูปแบบ' 'ไร้ขีดจำกัด' กล่าวคือ ไม้มีความหมายที่เฉพาะเจาะจง ปล่อยให้ผู้อ่านอาศัยจินตนาการของตนเองในการเติมความหมายเฉพาะลงไป ในถ้อยคำนั้นได้ อย่างไรก็ตาม ไร้ขีดจำกัด อย่างไรก็ตาม จินตนาการของผู้อ่านก็เป็นจินตนาการชนิดที่ถูกชี้แนะให้คิดไปในทิศทางที่ตัวบทกำหนดไว้แล้ว⁴⁴ สารที่ถ่ายทอดออกมาจากความรู้สึกนึกคิดของตัวละครผนวกกับจินตนาการที่ถูกชี้แนะโดยตัวบทของผู้อ่านส่งผลให้เกิดภาพแทนของพื้นที่พัทยาที่ประกอบด้วย ความเป็นพื้นที่แห่งอิสรภาพในการมีเซ็กส์ที่เสรีและไม่มีข้อจำกัดทางศีลธรรมหรือทางวัฒนธรรมประเพณี ลักษณะการประกอบสร้างหรือให้ความหมายพื้นที่ในแนวทางเช่นนี้ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันจำนวนมากซึ่งไม่อาจยกตัวอย่างให้เห็นได้ทั้งหมด

5.4.3.1.3 สิ่งที่อยู่ในพื้นที่บอกตัวตนของพื้นที่

ในการศึกษาว่าตัวบทสามารถให้ความหมายหรือประกอบสร้างพื้นที่ได้อย่างไรนั้น ได้พบคำตอบอีกคำตอบหนึ่งนอกเหนือจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคือ ตัวบทสามารถประกอบสร้างพื้นที่ได้โดยการเลือกที่จะนำเสนอสิ่งใด หรือเลือกที่จะไม่นำเสนอสิ่งใดในพื้นที่นั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สิ่งที่ถูกนำเสนออยู่ในพื้นที่ที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ ในทำนองเดียวกัน สิ่งที่ไม่ถูกนำเสนออยู่ในพื้นที่ก็มีผลต่ออัตลักษณ์หรือพื้นที่เช่นกัน ตัวอย่างเช่น เกาะภูเก็ต หรือเมืองพัทยาซึ่งถูกใช้เป็นฉากในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ที่นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้น ในความเป็นจริงแล้วทั้งภูเก็ตและพัทยาก็เป็นชุมชนแห่งหนึ่งของคนไทยที่มีหน่วยงานสังคมอื่นๆอยู่ในพื้นที่นั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ตลาด วัด ฯลฯ แต่สถานที่เหล่านี้ไม่เคยได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึง เนื่องจากว่าการกล่าวถึงสถานที่ดังกล่าวจะทำให้อัตลักษณ์ของภูเก็ตหรือพัทยาที่ตัวบทต้องการนำเสนอในฐานะพื้นที่แห่งกามโลกีย์ด้อยน้ำหนักลงไป ในทางตรงข้าม ตัวบทกลับเลือกนำเสนอพื้นที่ที่อัดแน่นไปด้วยสถานบริการ บาร์เบียร์ บาร์อะโกโก้ โรงแรม ภัตตาคารและสถานประกอบการอื่นๆที่มีความ

⁴⁴ ดูเพิ่มเติมที่บทที่ 4 หัวข้อ 4.1.4

เกี่ยวพันไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งกับการซื้อขายบริการทางเพศ แม้แต่ร้านขายของปลีกอย่าง 'เซเว่นอีเลเว่น' ซึ่งเป็นร้านค้าปลีกที่มีเอกลักษณ์เหมือนกันหมดทุกสาขาก็ไม่วายที่จะถูกนำเสนอในภาพลักษณ์ที่แตกต่างไปจากปกติ ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงลักษณะทางกายภาพแต่หมายถึงอัตลักษณ์ที่ผู้อ่านรับรู้หรือมีความรู้สึกกับสถานที่แห่งนั้น ด้วยวิธีเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น จึงดูราวกับว่าร้านเซเว่นอีเลเว่นที่ถูกกล่าวถึงในงานเขียนจะขายเพียงเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มชูกำลัง คุกกี้ขนมขบเคี้ยว และเป็นสถานที่ซึ่งมีโสเภณีราคาถูกยื่นเร่หาลูกค้าอยู่ด้านหน้าร้าน กลายเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกามตันท่าไปโดยปริยาย เมื่อศึกษาเรื่องการนำเสนอคนที่อยู่ในพื้นที่ก็พบว่า เป็นไปในการทำงานเดียวกัน ตัวบทนำเสนอพื้นที่นั้นให้อัดแน่นไปด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงบริการซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากมาย ส่วนผู้คนที่อยู่ในอาชีพอื่นๆ ก็จะลางเลือนหายไปราวกับไม่มีตัวตน ยิ่งไปกว่านั้น ตัวบทยังดึงเอาหญิงที่อยู่ในอาชีพอื่นเข้ามาอยู่ในข่ายหญิงขายบริการอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากสองตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Die Mädels dort sind nicht so toll, aber die Kellnerinnen sind Spitzklasse. Und die kann man eben auch auslösen und mitnehmen.

(Elicsan, 2003: 37)

สาวๆที่นั่นไม่ค่อยแจ่มเท่าไร แต่พนักงานเสิร์ฟนี่สุดยอด แล้วสาวเสิร์ฟพวกนี้เราก็ขอฮ็อฟและหิ้วได้เหมือนกัน

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Ihr Name war Bam, [...] arbeitete mit ihrer Schwester zusammen in einem Beauty Salon in Pattaya. Eine halb Professionelle. Das war ja interessant!

(Jeff S., 2003: 77)

เจ้าหล่อนชื่อ Bam [...] ทำงานอยู่ที่ร้านเสริมสวยในพัทยา กับพี่สาวพวกแก้อาชีพ น่าสนใจทีเดียว

สิ่งที่สังเกตเห็นได้ในตัวอย่างข้างต้นคือ ตัวบทประกอบสร้างพื้นที่แห่งนั้นให้เป็นโลกแห่งการค้าบริการ โดยใช้คำบรรยายหรือบทสนทนาที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่า นอกจากหญิงบริการที่เปิดเผยอาชีพและตัวตนชัดเจนแล้ว ยังมีหญิงบริการที่แอบแฝงอยู่ในกลุ่มหญิงที่ประกอบอาชีพอื่นอีกด้วยเป็นจำนวนไม่น้อย

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้อาจสรุปได้ว่า พื้นที่ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวบทและเป็นบริบทแวดล้อมของการดำเนินความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างตัวละครชายเยอรมันและตัวละครหญิงไทยนั้นถูกประกอบสร้างให้เป็นพื้นที่พิเศษสำหรับชายตะวันตกที่จะมาแสวงหาความสุขทางเพศสที่ปราศจากข้อจำกัด โดยสามารถสรุปกลวิธีที่ตัวบทใช้ประกอบสร้างและให้ความหมายพื้นที่ได้เป็นสามแนวทางใหญ่ๆดังนี้คือ การใช้สมญานามประกอบสร้างพื้นที่ การใช้ตัวละครถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อพื้นที่ให้สอดคล้องหรือเน้นย้ำอัตลักษณ์ของพื้นที่ในแบบที่ตัวบทต้องการนำเสนอ และประการสุดท้าย การเลือกนำเสนอสิ่งที่อยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่หรือผู้คนให้สอดคล้องหรือเน้นย้ำอัตลักษณ์ของพื้นที่ในแบบที่ตัวบทต้องการนำเสนอ สิ่งใดที่ไม่สอดคล้อง ตัวบทก็จะละเว้นไม่กล่าวถึง ไม่ให้ความสำคัญหรือปรับเปลี่ยนสิ่งนั้นให้เข้ามาอยู่ในข่ายที่ตัวบทต้องการ เมื่อมองในภาพรวมทั้งหมดเราจะเห็นได้ว่าพื้นที่ในตัวบท แม้ว่าจะอยู่ในงานเขียนที่อ้างว่าชาย 'ความจริง' มากเพียงใดก็ตาม ก็ยังมีได้เป็นภาพสะท้อนของพื้นที่ตามความเป็นจริงหรือเป็นไปตามธรรมชาติ แต่เป็นพื้นที่ซึ่งถูกตัวบทผลิตสร้างขึ้นด้วยการเลือกนำเสนอความจริงเพียงด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงด้านเดียว อันเป็นลักษณะของพื้นที่ซึ่งเป็นผลผลิตของกระบวนการสร้างความหมายและการนำเสนอภาพแทน (representation) นั่นเอง

5.4.3.2 พื้นที่ในฐานะผู้ประกอบสร้าง

ในหัวข้อก่อนหน้านี้นี้เราได้ศึกษาพื้นที่ในงานเขียนในฐานะที่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างหรือเป็นสิ่งที่ถูกให้ความหมาย (signified) ให้มีอัตลักษณ์อย่างที่ว่าตัวบทต้องการนำเสนอ จากนี้จะเป็นการศึกษาเรื่องพื้นที่ต่อเนื่องจากหัวข้อที่แล้ว แต่จะพิจารณาในอีกมุมมองหนึ่งซึ่งจะทำให้เราเห็นว่า พื้นที่สามารถมีบทบาทเป็นผู้ให้ความหมาย หรือประกอบสร้างตัวตนของผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆได้ด้วยเช่นกัน ดังที่ สันตส์วัจนราภินันท์ (2551: 37) ได้เสนอไว้ว่า "เมื่อมนุษย์เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและต่อ

พื้นที่ทั้งพื้นที่ในเชิงกายภาพและพื้นที่ในเชิงนามธรรม พื้นที่จึงกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดสร้างตัวตนของผู้ใช้พื้นที่ [...]” ประเด็นดังกล่าวนับว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษารูปแบบแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ ซึ่งในที่นี้ จะเป็นการศึกษาบนฐานความคิดว่า ตัวบทใช้พื้นที่ซึ่งถูกประกอบสร้างแล้วนั้นมาเป็นเครื่องมือในการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวละครชายตะวันตกและหญิงบริการไทยที่อยู่ในพื้นที่ และจากรูปแบบความสัมพันธ์และวิถีปฏิบัติที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์นี้เองที่ทำให้เราสามารถเห็นภาพแทนของหญิงไทยแบบหนึ่งซึ่งอาจจะคล้ายหรือแตกต่างจากภาพแทนหญิงไทยแบบอื่นๆที่เคยได้รับการนำเสนอมาก่อนหน้านี้ ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางการวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างภาพแทนหญิงไทยตั้งแต่ต้นจนจบโดยสมบูรณ์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในความเห็นของผู้วิจัย ตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้นแม้จะได้รับการนำเสนอว่าเป็นหญิงบริการที่มีอำนาจต่อรองกับนักท่องเที่ยวชายตะวันตกพอสมควร เนื่องจากเป็นการทำงานโดยสมัครใจและมีอิสรภาพในการตัดสินใจที่จะเลือกให้บริการหรือเลือกที่จะไม่ให้บริการ นักท่องเที่ยวคนใดก็ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ศึกษาตัวบทโดยละเอียดแล้ว หญิงบริการเหล่านี้กลับเป็นหญิงไทยที่ถูกเอาเปรียบและถูกใช้ประโยชน์จากชายตะวันตกมากที่สุด เมื่อเทียบกับหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบอื่นๆ เนื่องจากตัวละครหญิงไทยเหล่านี้ถูกนำไปขึ้นกับพื้นที่พิเศษที่ประกอบสร้างขึ้นให้เอื้อต่อการถูกแสวงหาประโยชน์โดยที่ผู้กระทำจะมีข้ออ้างที่ช่วยให้ไม่ต้องรู้สึกผิดแต่อย่างใด ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดในลำดับต่อไป

เมื่อพื้นที่ในสถานท่องเที่ยวที่ใช้เป็นฉากในตัวเองได้ถูกประกอบสร้างขึ้นให้เป็นสถานที่ซึ่งชายตะวันตกสามารถแสวงหาความสุขจากหญิงในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่แล้ว พื้นที่ดังกล่าวย่อมมีกฎเกณฑ์ที่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ต้องกระทำตามโดยดุษณี แม้จะเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ได้เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ก็มีประสิทธิภาพในการควบคุมกำกับความเป็นไปในพื้นที่ดังกล่าวอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือพื้นที่นั้นได้รับการสถาปนาให้มีอำนาจในการควบคุมหรือกำหนด (shaping) พฤติกรรมและวิถีปฏิบัติสัมพันธ์ของคนในพื้นที่นั้น ซึ่งในที่นี้ได้แก่ ชายนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกและหญิงบริการไทย

5.4.3.2.1 (เงินของ)ชาย(ตะวันตก)เป็นใหญ่

สิ่งแรกที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุดคือ ในพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น ชายตะวันตกเป็นใหญ่ หรือกล่าวให้ตรงและกระชับกว่านั้นคือ เงินของชายตะวันตกเป็นใหญ่ เนื่องจากความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการเป็นผลผลิตโดยตรงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสังวาสซึ่งอิงอยู่กับลัทธิทุนนิยมอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างเซ็กซ์ทัวริสต์ตะวันตกกับหญิงบริการไทยนั้นไม่เพียงแต่เป็นความสัมพันธ์ที่มีชายเป็นศูนย์กลางเท่านั้น แต่ยังเป็นความสัมพันธ์ตะวันตก-ตะวันออกซึ่งสามารถมองเห็นถึงวาทกรรมอาณานิคมที่แอบแฝงอยู่ในความสัมพันธ์ได้ชัดเจนที่สุดอีกด้วย ดังที่จะได้อภิปรายในรายละเอียดต่อไป

ตัวอย่าง จากเรื่อง *High Noon in Gohok City*

"Wie würdest du normalerweise anstellen?" fragte ich, belustigt über seine Unwissenheit. "Naja," entgegnete er "ich würde öfters mal herkommen und ihr Komplimente machen und sie dann einmal fragen, ob sie mit mir Essen geht und dann..." " Das kannst du hier alles vergessen" doziere ich. "Hier in Pattaya gehst du einfach hin oder besser noch, du rufst sie her und sagst ihr, dass du sie willst. So einfach ist das."

"A-a-aber das geht doch nicht!" stotterte Emil verlegen, während ich Bam vorbeirief. [...] "Oh, Tilak, you want tak tak me?" fragt sie mit unschuldigen Blick [...]. "No!" antwortete ich trocken "My friend want tak tak you." Ich hatte es kaum ausgesprochen, da saß sie schon bei Emil auf dem Schoß, [...].

[...] Keine zwei Minuten später standen sie auf und gingen, [...], aufs Zimmer. [...]

(Doc Holiday in Schelm, 2005: 64)

"ปกตินายจะทำยังไง" ผมถาม ออกจะขำในความไม่รู้ของเขา "เอ่อ ก็ .." เขาตอบ "กันก็คงจะแวะเวียนมาบ่อยๆ พุดชมเธอ แล้วก็คงจะมีสัก

ครั้งที่จะได้ถามเธอว่า เธอจะไปกินข้าวกับกันใหม่ แล้วก็..." "นายลืมที่ว่ามันไปให้หมดได้เลยเพื่อน สำหรับที่นี่" ผมสั่งสอน "ที่พัทธานี นายแค่เดินเข้าไปหาเจ้าหล่อน หรือถ้าจะให้ดีกว่านั้นก็คือ เรียกหล่อนให้เป็นฝ่ายเดินมาหานาย แล้วก็บอกหล่อนไปว่านายต้องการอะไร มันง่ายออกจะตายไป"

"ตะ..แต่..ทำยังไงนี้ไม่ได้หรอก" Emil พุดตะกุกตะกักอย่างกระอักกระอ่วน ในขณะที่ผมตะโกนเรียก Bam ให้เดินมาหา [...] "ที่รัก ยูวอนท์แท็กแท็กมีหรือคะ" หล่อนถามพลางมองผมด้วยสายตาไร้เดียงสา [...] "เปล่า" ผมตอบห้วนๆ "เพื่อนฉันเขาอยากจะได้แท็กแท็กเธอแน่ะ" ยังไม่ทันที่ผมจะพูดจบดี เจ้าหล่อนก็ย้ายไปนั่งบนตักของ Emil เรียบร้อยแล้ว [...]

[...] อีกไม่ถึงสองนาทิต่อมา ทั้งสองก็ลุกขึ้น [...] เดินไปขึ้นห้อง [...]

บทสนทนาข้างต้นเป็นการสอนบทเรียนบทแรกว่าด้วยการพาผู้หญิงบริการไปหลับนอนด้วยสำหรับนักท่องเที่ยวมือใหม่ สิ่งที่เราสามารถเห็นได้จากตัวอย่างข้างต้นคือ กระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตะวันตกคนหนึ่งเรื่องวิธีการมีปฏิสัมพันธ์ที่ 'ถูกต้อง' กับหญิงบริการ สิ่งที่เขา (และผู้อ่านงานเขียนประเภทนี้) ได้เรียนรู้จากผู้ที่อยู่มาก่อนก็คือ วิถีปฏิบัติแบบที่สุภาพบุรุษพึงกระทำต่อหญิงที่ต้องตาต้องใจในสังคมตะวันตกนั้นเป็นสิ่งที่ฟุ่มเฟือยสำหรับหญิงบริการในพื้นที่ประเทศไทย จากผู้ชายตะวันตกธรรมดาๆคนหนึ่ง ทันทีที่ได้เข้าไปอยู่ในพื้นที่บางส่วนของประเทศไทย ชายผู้นั้นก็จะกลายเป็น 'นาย' กลายเป็นผู้มีอำนาจ กลายเป็นผู้มีสิทธิ์ในการครอบครองในทันที สิ่งที่ควรกระทำต่อหญิงในพื้นที่นั้น มิใช่การพยายามโอภาปราศรัยเพื่อทำความรู้จักกันให้ดียิ่งขึ้น ก่อนที่จะเริ่มต้นขั้นตอนไปสู่การมีเพศสัมพันธ์อย่างผู้ที่อยู่ในสถานภาพเท่าเทียมกันพึงปฏิบัติ แต่ด้วยทกกลับแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ควรกระทำคือ การสั่งอย่างผู้เป็นนาย และปฏิกิริยาตอบรับในทางบวกของฝ่ายหญิงไม่เพียงแต่จะเป็นการรับรองความถูกต้องของแนวปฏิบัติดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังเป็นการชี้้นำให้เห็นว่าหญิงไทยไม่รู้สึกรอค้อนหรือไม่พอใจกับการถูกเรียกให้มาบริการด้วยกริยาท่าทีคล้ายนายเรียกคนรับใช้ ซ้ำยังมีท่าทีกระตือรือร้นเต็มอกเต็มใจ หากเราจะวิเคราะห์โดย

การค้นหาวาทกรรมที่แฝงอยู่ในตัวบทเราก็จะพบว่า ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ตัวบทได้นำเสนอราวกับว่า ความสัมพันธ์ที่ชายตะวันตกเป็นเสมือนนายและหญิงไทยเป็นเสมือนผู้รับใช้นั้นเป็นเรื่องปกติที่เป็นธรรมชาติที่สุด ส่วนความสุภาพนมนวลและพิธีรีตองอย่างที่พึงปฏิบัติต่อคนที่เสมอกันนั้นให้เก็บไว้ใช้ในสังคมตะวันตกเท่านั้น (ประโยคสุดท้ายนี้ตีความจากสิ่งที่ 'ตัวละครผม' พูดกับ Emil ว่า 'ที่นี่' (พทยา) Emil สามารถสืบทอดจืบหญิงอย่างมีแบบแผนปฏิบัติอย่างมีพิธีรีตองได้ทั้งหมด ซึ่งหากมองในมุมกลับก็จะหมายความว่า ถ้าอยู่ที่อื่น ซึ่งน่าจะหมายถึงสังคมตะวันตก Emil จะลืมเรื่องการปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างสุภาพไม่ได้ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและคุณค่าของผู้หญิงที่แตกต่างกัน"

ตัวอย่างข้างต้นแนะนำวิธีการเริ่มต้นการมีปฏิสัมพันธ์กับหญิงไทย ยังมีงานเขียนอีกหลายเล่มที่แนะนำแนวทางการอยู่ร่วมกับหญิงบริการในการเช่าเวลาแบบ 'long time service' พร้อมทั้งให้เหตุผลด้วยว่าเพราะอะไรจึงควรปฏิบัติเช่นนั้น ดังเช่นตัวอย่างสองตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Wer nicht hören will, muss fühlen!*

[...], müssen Sie darauf achten, dass nicht durch unangebrachte Höflichkeit, die Ihnen hier als Schwäche ausgelegt wird, der Respekt vor Ihrer Person verloren geht. Die Thailänderin braucht eine strenge Hand. Nehmen Sie Ihre thailändische Partnerin des öfteren mal "an die kurze Leine".

(Hage, 2005: 102)

ระวังอย่าให้ความสุภาพที่ไม่ถูกที่ถูกต้องของคุณเป็นเหตุให้ผู้หญิงหมดความนับถือในตัวคุณ ที่นี่ถือว่าความสุภาพเป็นความอ่อนแอ ผู้หญิงไทยต้องมีมือแข็งๆคอยคุม คุณควรจะล่าม 'โซ่จูง' หญิงไทยคู่ขาของคุณให้ตึงเข้าไว้บ่อยๆ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Feldstudie XP-7*

Mein Prinzip heißt ab sofort: Zuckerbrot und Peitsche. Ich geb die Richtung vor. [...] Ich bin in Urlaub und hab die Wunderkarte, die am Amtomaten Königsbilder ausdrückt.

(Lambo in Schelm, 2005: 34)

นับตั้งแต่บัดนี้ หลักการของผมคือ มือหนึ่งถือแซ่ อีกมือหนึ่งถือขนมหวาน ผมเป็นคนกำหนดทิศทางว่าอะไรควรจะเป็นยังไง [...] ผมมาพักผ่อนแล้วก็มีบัตรพิเศษในมือที่สามารถเอาไปกดเอารูปในหลวงออกมาจากตู้เอทีเอ็มได้

แม้ว่าจะไม่สามารถกล่าวได้ว่านักเขียนที่น่าเสนอความคิดเห็นข้างต้นเป็นตัวแทนของชายเยอรมันส่วนใหญ่ แต่ก็คงไม่ผิดถ้าจะถือว่านักเขียนประเภทนี้ซึ่งมีอยู่ไม่น้อยเป็นตัวแทนของชายเยอรมันจำนวนหนึ่งที่มีทัศนคติต่อความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยว่า ก) ชายตะวันตกควรจะเป็นนายทาสที่เข้มงวด ความอ่อนโยนใจดีเป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนแอที่มีแต่จะนำมาซึ่งความเดือดร้อน ข) ผู้หญิงไทยเป็นเหมือนสัตว์ที่จะควรจะต้องถูกฝึกให้เชื่อ⁴⁵ และให้รู้ว่าผู้ใดเป็นนาย ค) สิ่งที่ชายตะวันตกควรจะทำคือให้หญิงไทยตระหนักรู้คือ ชายตะวันตกเป็นเจ้าของเงินซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมชายเหล่านั้นควรจะอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่า

กฎเกณฑ์ว่าด้วย 'ชายเป็นนาย' ครอบคลุมพื้นที่ท่องเที่ยวของไทยที่มีธุรกิจซื้อขายบริการ ตัวบทแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ควรปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์นั้น นักท่องเที่ยวผู้ใดประพฤติตัวนอกกรอบที่กำหนด กล่าวคือ ทำตัวเป็นสุภาพบุรุษ ใจดี สงสาร ให้เกียรติหรือมอบความรู้สึกผูกพันทางใจให้กับหญิงไทย ตัวละครชายผู้นั้นก็จะถูกตัวบทนำเสนอในภาพลบ เป็นที่เยาะเย้ยขบขันเหมือนเป็นตัวตลก กล่าวเรียกด้วยถ้อยคำดังเช่น Trottel (ไอ้ทึม/ไอ้หน้าโง่) Liebeskasper (ชายที่ทำตัว

⁴⁵ จริงอยู่ที่ว่าสำนวน 'an die kurze Leine nehmen' เป็นสำนวนที่ใช้กันอยู่ทั่วไปใน ความหมายว่า ควบคุมไม่ปล่อยให้มีอิสระมากนัก" แต่การใส่เครื่องหมายคำพูดเน้นที่สำนวนดังกล่าวใน ตัวบทกลับเป็นการแฝงนัยให้ย้อนกลับไปคิดถึงความหมายเดิมของคำว่า an die Leine nehmen ซึ่ง แปลว่า "ล่ามโซ่คล้องคอ (สัตว์)" ในทำนองเดียวกัน สำนวน 'Zuckerbrot und Peitsche' (ขนมหวานกับแซ่) ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไปในความหมายของการฝึกหรือควบคุมด้วยการให้รางวัลและการลงโทษ ก็เป็น สำนวนที่มีความหมายดั้งเดิมมาจากวิธีการฝึกสัตว์เช่นกัน

ราวกับตัวตลกเนื่องจากตลกหลมรัก) Hurenretter (ชายที่มีความรู้สึกอ่อนโยนหรือให้ความเห็นอกเห็นใจหญิงโสเภณีเป็นพิเศษ รวมไปถึงชายที่พยายามจะช่วยหญิงให้พ้นจากสถานภาพหญิงโสเภณี) Softie (ชายที่อารมณ์อ่อนไหว อ่อนโยน ในที่นี้มีความหมายไปในทางลบ) เป็นต้น นอกจากการปรามาสด้วยถ้อยคำเปรียบเปรยต่าง ๆ นานาแล้ว ตัวละครชายสุภาพบุรุษเหล่านี้มักจะประสบชะตากรรมคล้ายกับชายสูงวัยที่แต่งงานกับสาวไทยในหัวข้อที่ผ่านมา กล่าวคือ ถูกหญิงบริการไทยออกอ้อนหรือหลอกลวงจริตใจ อาจจะมีความแตกต่างกันเพียงเรื่องของระดับของการสูญเสียที่ไม่มากมายเท่ากับชายสูงวัยเหล่านั้น เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ระยะสั้นกว่าและมีผลกระทบต่อชีวิตโดยรวมน้อยกว่า เป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่า อรรถลักษณะแห่งความเป็นสุภาพบุรุษผู้ต้องการจะปกป้องและอ่อนโยนต่อหญิงซึ่งเราพบในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกในฐานะเป็นคุณสมบัติของพระเอกนั้นกลับกลายเป็น อรรถลักษณะที่แสดงความหน้าโง่ แหย่ ไม่รู้เท่าทัน ในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ

นักเขียนหรือผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ผู้เจนจัดมักจะแสดงให้เห็นด้วยความภาคภูมิใจอยู่เสมอว่าเป็นผู้ที่รู้เท่าทันมารยาเล่ห์กลของหญิงบริการและสามารถเป็นผู้ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหญิงบริการไม่ให้เกินเลยไปจากความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ อีกทั้งยังอยู่ในรูปแบบที่ตนเองจะได้ประโยชน์สูงสุดจากฝ่ายหญิง กฎเหล็กบางอย่างพบซ้ำในงานเขียนหลายเรื่องเช่น การที่จะไม่เรียกใช้บริการจากผู้หญิงคนเดิมเกินสามครั้ง หรือใช้ชีวิตอยู่กับหญิงบริการคนเดียวกันเกินสามวัน (3-Tages-Regel/ 3-Days-Rule) เป็นต้น

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Normalerweise sollte man alle drei Tage spätestens die Begleiterin wechseln, da ansonsten die Gefahr sich zu verlieben und sich einwickeln zu lassen überproportional steigt. Das besagt die 3-Tages-Regel. 100

โดยปกติแล้วเราควรจะเปลี่ยนผู้หญิงที่เป็นเพื่อนเที่ยวเพื่อนนอนทุกสามวันเป็นอย่างช้าที่สุด หากไม่แล้ว โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในการ

ตกหลุมรักหรือยอมปล่อยให้เกิดความผูกพันจะมีสูงมาก นี่คือสิ่งที่เรียกว่า กฎ 3 วัน

(Elicsan, 2003: 100)

นอกจากนี้ การคิดว่าตนเป็นผู้ที่รู้เท่าทันมารยาเล่ห์กลของหญิงบริการ ทำให้ปฏิกริยาของเช็กส์ทัวริสต์ที่มีต่อการแสดงความรักความอาทรของหญิงบริการ เป็นไปอย่างก้าวร้าว แสดงให้เห็นถึงอคติที่มีต่อหญิงบริการไทยอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Ich kann diese "I love you too much – Scheiße" nicht ertragen. [...] Das kann sie mit irgendwelchen Neckermann-Tourist abziehen, aber nicht mit einem gestandenen "Thailandkenner und Eroberer" wie dem Elicsan.

(Elicsan, 2003: 59)

ผมทนไ้คำพูดประเภท "ไอ เลิฟ ยู ทู มัช ห้_เหวนี้ไม่ไหวจริงๆ" [...] หล่อนจะไปพูดอย่างนี้กับพวกนักท่องเที่ยวเนคเคอร์มันน์⁴⁶คนไหนก็ได้ แต่ไม่ไช่มาพูดกับ "กูรู ผู้พิชิตประเทศไทย" อย่างผม Elicsan

ปฏิกริยาของชายตะวันตกในลักษณะทำนองนี้พบอยู่ในงานเขียนหลายเรื่อง ตัวบทข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในสายตาของเช็กส์ทัวริสต์ คำแสดงความรักความคิดถึงของหญิงบริการเป็นสิ่งที่น่าขบขันหรืออาจถึงขั้นน่ารังเกียจ จะมีก็แต่นักท่องเที่ยวอ่อนหัดเท่านั้นที่จะเชื่อในถ้อยคำหวานหูเหล่านั้น แต่สำหรับผู้ที่เป็น 'กูรู' ย่อมจะรู้เท่าทันว่าหญิงบริการไทยจะพยายามหลอกลวงให้ชายตะวันตกเชื่อว่า พวกเธอมีใจชอบพอหรือผูกพันกับพวกเขาเป็นพิเศษ เพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ให้ลึกซึ้งไปกว่าการขายบริการซึ่งจะเป็นโอกาสให้พวกเธอสามารถปกอลอกชายเหล่านั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเช็กส์ทัวริสต์จะมีวิธีการจัดการป้องกันปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

⁴⁶ บริษัท Neckermann เป็นบริษัทท่องเที่ยวชั้นนำของเยอรมันซึ่งมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวมวลชน (mass tourism)

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Sie will schon wieder kein Geld, aber diesmal setzte ich mich durch. ICH behlehre SIE, dass es hier immer noch BUSINESS ist und keine BEZIEHUNG! [พิมพ์เน้นตามต้นฉบับ]

(Elicsan, 2003: 48)

หล่อนไม่ยอมรับเงินของผมนอีกแล้ว แต่คราวนี้ผมยึดเยียดให้จนได้ **ผมสอนให้หล่อนว่า** ระหว่างเรายังเป็นเรื่องของ**ธุรกิจ**อยู่ ยังไม่ได้เป็น**ความสัมพันธ์**

การรักษาความสัมพันธ์ให้อยู่ในระดับของ 'การทำธุรกิจ' เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเซ็กซ์ทัวริสต์ แต่ถ้าหากว่า ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้นมีแนวโน้มที่จะกินเวลายาวนานกว่าที่ควร เช่น การที่หญิงบริการย้ายเข้ามาพักอยู่กับฝ่ายชายแม้จะเป็นการชั่วคราวก็ตาม ก็จะมีคำแนะนำทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ในตัวบทจำนวนไม่น้อยที่แสดงแนวทางการควบคุมหญิงบริการให้ทำตัวให้สมควรแก่ฐานะของพวกเธอ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Die Feldstudie XP-7*

Sie soll nicht denken, dass ich der Boyfriend bin, [...]. Da sie selbst sagt, sie sei nicht "same every lady" mag sie mich ja und deswegen verzichtet sie auf das Geld. [...] So muss ich heute noch festlegen, dass folgende Punkte noch geklärt und gecheckt werden:

- Reaktion auf Alkoholkonsum und Einzelausgang
- Erhöhte Aufforderung zu Unterwürfigkeit und mehr eigene Freiheit
- Keine Liebeskasperzahlungen und Abschlussgeschenke

(Lambo in Schelm, 2005:19)

หล่อนไม่ควรจะคิดว่า ผมเป็นบอยเฟรนด์ของหล่อน [...] ในเมื่อหล่อนบอกเองว่า หล่อนไม่ได้ "same every lady" หล่อนรักผม และ

ด้วยเหตุนี้หล่อนจึงยอมไม่เอาค่าตัว [...] ัจจุบันนี้ผมต้องจัดการเช็คและเคลียร์เรื่องในประเด็นต่อไปนี้ให้แน่นอนชัดเจนเสียเลย

- ห้ามมีปฏิกิริยาใดๆเวลาที่ผมกินเหล้าและออกไปเที่ยวคนเดียว
- เรียกห้องให้หล่อนยอมรับคำสั่งเชื่อฟังมากกว่านี้และผมต้องมีอิสระมากกว่านี้
- เคลียร์ว่าจะไม่มีการให้เงินด้วยความเสนาหาและไม่มีการให้ของขวัญตอนแยกจากกัน

ไม่เพียงแต่ที่ได้เห็นจากตัวอย่างข้างต้นเท่านั้น แต่ในงานเขียนประเภทนี้หลายๆเล่มเราก็จะได้เห็นสถานการณ์ในทำนองเดียวกันนี้ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นเช็ทซ์ทัวร์ิสต์จะยอมมีความสัมพันธ์กับหญิงบริการใกล้ชิดยิ่งขึ้นก็ต่อเมื่อได้ใคร่ครวญแล้วว่าตนจะเป็นฝ่ายที่ได้ประโยชน์มากกว่า เช่น ประหยัดเงินมากกว่า มีคนที่ดูแลเรื่องอาหารการกินหรือที่พักอาศัย เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะรักษาระยะห่างในความสัมพันธ์ให้ยังคงดำรงอยู่ในฐานะผู้ซื้อและผู้ขายบริการ รวมทั้งรักษาอิสรภาพของตนเองในการที่จะยังคงใช้บริการหญิงอื่นในขณะเดียวกัน

เห็นได้ว่าลักษณะความสัมพันธ์เช่นดังที่กล่าวมานี้ทั้งหมดเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากในสังคมตะวันตก เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่มีชายเป็นศูนย์กลาง ไม่มีความเท่าเทียมและเอารัดเอาเปรียบฝ่ายหญิงอย่างรุนแรง การที่ตัวบทนำเสนอให้เห็นว่าความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้และเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย เป็นการประกอบสร้างพื้นที่ประเทศไทยและตัวละครหญิงไทยให้เป็นที่ถูกครอบครองเป็นพื้นที่ซึ่งชายตะวันตกสามารถมีปฏิบัติการทางอำนาจในลักษณะต่างๆในการมีปฏิสัมพันธ์กับหญิงไทยโดยไร้การต่อต้าน หรืออย่างน้อยที่สุดก็ไม่ได้มีการต่อต้านที่เป็นรูปธรรมให้เห็นชัดเจนในตัวบท ไม่เพียงแต่นักท่องเที่ยวชายตะวันตกเท่านั้นที่มีกฎเกณฑ์ปฏิบัติให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ ตัวหญิงบริการเองก็ถูกพื้นที่ประกอบสร้างอัตลักษณ์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่เช่นกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึง หญิงบริการต้องมีบรรณลักษณะซึ่งเอื้อต่อการที่ชายตะวันตกจะสามารถตัดทวงความสุขจากพวกเธอได้ ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดในลำดับต่อไป

5.4.3.2.2 เช็กซีไร้อัจฉกัค

[...] Wir labern weiter und ich frage sie, was sie für mich machen kann. Sie sagt: "Everything!"

(Elicsan, 2003: 60)

เราคุยกันต่อ ผมถามหล่อนว่า หล่อนจะทำอะไรให้ผมได้บ้างละ หล่อนบอกว่า "ทุกอย่าง"

ไม่ได้เป็นเรื่องน่าแปลกใจที่ตัวบทจะนำเสนอว่า หญิงบริการไทยสามารถทำได้ 'ทุกอย่าง' ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบกามกิจ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ถูกประกอบสร้างและนำเสนอในตัวบทว่าเป็นพื้นที่ซึ่งสามารถตอบสนองความฝันหรือจินตนาการทางเพศของชายตะวันตกได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ภาพแทนหญิงบริการไทยที่ทำงานอยู่ในพื้นที่นั้นๆจึงถูกประกอบสร้างให้มีอรรถลักษณะที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ดังกล่าวไปด้วย อรรถลักษณะของหญิงบริการไทยที่เด่นชัดที่สุดในงานเขียน ไม่ว่าจะเป็นตัวละครหญิงบริการที่ถูกนำเสนอในมุมมองของชายตะวันตกที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมานานหรือในมุมมองของเช็กซ์ทัวริสต์ ได้แก่ ทักษะความสามารถพิเศษในการให้ความสุขทางเพศแก่ชายอย่าง ตัวละครนักท่องเที่ยวชายหลายคนไม่เคยได้พบมาก่อนในชีวิต และถือเป็นสิทธิของนักท่องเที่ยวชายตะวันตก โดยเฉพาะเช็กซ์ทัวริสต์ที่จะเรียกร้องจากหญิงบริการว่าพวกเขาจะต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชายในทุกเงื่อนไขโดยปราศจากข้อห้ามใดๆ (sex without taboo) ดังนั้น สิ่งใดที่เป็นรสนิยมทางเพศส่วนตัว ความฝันหรือจินตนาการที่อาจทำได้ยากในสังคมตะวันตก จึงถูกนำมาปลดปล่อยที่หญิงบริการไทย ตัวบทมักจะพรรณนาการประกอบกามกิจอย่างละเอียด ไม่ว่าจะเป็นการร่วมเพศในท่วงท่าพิสดารต่างๆ การให้ฝ่ายหญิงใช้ปากสำเร็จความใคร่ให้กับชาย การร่วมเพศโดยสอดใส่ในช่องทวารหนักของฝ่ายหญิง การร่วมเพศกับหญิงสองคนในคราวเดียว หรือการร่วมเพศพร้อมกันหลายคนแบบสลับคู่ ฯลฯ ในทุกกรณีที่กล่าวมา ตัวบทจะนำเสนอว่าเป็นสิ่งที่ถือเป็น 'บริการมาตรฐาน' หรือไม่ก็เป็นสิ่งที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่เรียกว่า 'ขอกันไว้ได้' ซึ่งโดยทั่วไปแล้วตัวละครหญิงบริการไทยเกือบทุกคนจะยินยอมกระทำให้หรือให้กระทำให้ด้วยความเต็มใจและรู้สึกว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานให้บริการ ในบางกรณีซึ่งเป็นส่วนน้อยหากมี

หญิงบริการไทยผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือหรืออึดเอื้อนในการให้ 'บริการมาตรฐาน' ดังกล่าว ตัวบทจะถือว่าสิ่งนั้นเป็นเรื่องที่ 'ไม่ปกติ' และนำเสนอเรื่องราวในมุมมองที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ายหญิงผู้นั้นมีความบกพร่องและสมควรที่จะถูกตำหนิต่อว่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Die Nummer mit Kik war alles andere als guter Geschlechtsverkehr. Sie zickte etwas, machte auf unschuldig, auf ängstliches und verspieltes Mädchen und raubte mir so fast wieder den letzten Rest an Geduld.

(Jeff S., 2003: 132)

การทำอย่างว่ากับ Kik นี้ เรียกว่าเป็นได้ทุกอย่าง ยกเว้นอย่างเดียว คือ เป็นการร่วมเพศที่ดี หล่อนค่อนข้างเง่า ทำเป็นเล่นบทเด็กสาวไร้เดียงสา กลัวนั่นกลัวนี่ แทบจะทำเอาความอดทนเสือกสุดท้ายที่ผมเหลืออยู่หมดไปอย่างรวดเร็ว

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวละครหญิงบริการที่มีรรถลักษณะคล้ายเด็กสาวไร้เดียงสาและมีความหวาดกลัวต่อการให้บริการชายนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยพบมาแล้วในเรื่องราวความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก แต่รรถลักษณะที่เคยสามารถทำให้ชายตะวันตกเกิดความรู้สึกอ่อนไหวและต้องการปกป้องคุ้มครองในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกนั้น เมื่อมาอยู่ในเรื่องราวความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการก็กลับกลายเป็นรรถลักษณะที่น่ารำคาญใจและก่อความหงุดหงิดให้กับเช็กซ์ทัวริสต์

การแตกต่างอย่างสุดขั้วของอารมณ์ความรู้สึกของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงบริการที่มีลักษณะไร้เดียงสาหรือหวาดกลัวต่อการให้บริการนั้น เป็นการยืนยันสิ่งที่ผู้ที่ผู้วิจัยได้เคยกล่าวมาแล้วครั้งหนึ่งว่า ความเป็นหญิงไทยที่แท้ หรือธาตุแท้ (essence) ของความเป็นหญิงไทยนั้นไม่มีอยู่จริง ภาพแทนหญิงไทยแบบต่างๆถูกประกอบสร้างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อตอบสนองความต้องการหรือรสนิยมแต่ละแบบของชายตะวันตก ในงานเขียนที่น่าเสนอความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกต้องการหญิงที่อ่อนแอ ไร้เดียงสาเพื่อตอบสนองความปรารถนาของ

ชายที่นิยาม (identify) ตนเองว่าเป็นผู้ชายที่อบอุ่นอ่อนโยนและรู้สึกดีกับการได้เป็นผู้ที่แข็งแกร่ง เข้มแข็งและเป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง

ในขณะที่งานเขียนที่เสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการต้องการหญิงที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศที่ไร้ขีดจำกัดและไร้ข้อห้ามทางศีลธรรม ตัวละครหญิงเหล่านี้ถูกกำหนดให้มีหน้าที่เติมเต็มความฝันของชาย แปรเปลี่ยนจินตนาการที่ยากจะเป็นจริงได้ในบ้านเมืองของฝ่ายชายให้กลายเป็นการกระทำ อย่างน้อยก็ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของชายที่ต้องการเล่นบทบาทเป็นผู้ที่มีอำนาจในการครอบครองและรองรับอารมณ์เพศอันรุนแรงหรืออารมณ์เพศที่เบี่ยงเบน โดยไม่สนใจเรื่องความเป็นสุภาพบุรุษ

5.4.3.2.3 โสภณผู้มีความสุข

นอกเหนือไปจากทักษะความสามารถที่เป็นเลิศในด้านการปรนนิบัติทางเพศแล้ว อรรถลักษณะที่โดดเด่นอีกอย่างหนึ่งของหญิงบริการไทยที่น่าเสนออยู่ในตัวบทคือ ความกระตือรือร้น เต็มอกเต็มใจ มีความสุขและสนุกกับการประกอบภารกิจกับชายตะวันตก บนคำนำของหนังสือเยอรมันเล่มหนึ่งเขียนไว้ว่า

Vielen Lesern wird die Tatsache neu sein, dass in Thailand für viele Frauen im Angesicht eines normal-attraktiven europäischen Mannes der Sex mit dem Mann wichtiger wird als das dafür bezahlte Geld. [...] Und Sex gehört für Thais egal welchen Geschlechts in die "Kategorie FUN"

(Ebpres in Elicsan, 2003: 9)

อาจจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้อ่านหลายคนต่อความจริงที่ว่า สำหรับผู้หญิงจำนวนมากในประเทศไทยแล้ว การได้มีเช็กซ์กับหนุ่มยุโรปที่ดูดีระดับกลางๆสักคนเป็นเรื่องสำคัญกว่าเงินค่าตัวที่จะได้จากการให้บริการนั้นเสียอีก [...] และสำหรับคนไทยไม่ว่าจะเป็นเพศอะไร เช็กซ์ถูกจัดอยู่ใน "กลุ่มเรื่องสนุก"

ประเด็นที่น่าสนใจในคำนำข้างต้นนี้ ไม่ได้อยู่ตรงที่ว่าจริงหรือไม่ตามที่ผู้เขียนคำนำอ้างว่า คนไทยให้ความสำคัญกับ 'เรื่องสนุก' และคนไทยชอบเช็กซ์

เนื่องจากถือว่าเซ็กซ์เป็นเรื่องสนุก แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ความย้อนแย้งระหว่างคำนำกับ และเนื้อหาของหนังสือ เป็นที่น่าสงสัยว่า อันที่จริงแล้ว หนังสือเล่มดังกล่าวข้างต้น⁴⁷ เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวชายตะวันตกผู้หนึ่งที่ประกาศชัดเจนว่า เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อที่จะเสพความสุขทางเพศรสจากหญิงบริการไทย แต่เหตุใดหนังสือเล่มนี้จึงเริ่มต้นตั้งแต่ในคำนำด้วยการกล่าวถึงความสุขหรือความสนุกของฝ่ายหญิงก่อนที่จะกล่าวถึงความสุขทางเพศรสที่ฝ่ายชายได้รับจากหญิงบริการ เหล่านี้เสียด้วยซ้ำ ประเด็นเรื่องความสมัครใจและความสุขของหญิงบริการไทยในการมีเพศสัมพันธ์กับชายนักท่องเที่ยวตะวันตกนั้นถูกกล่าวถึงซ้ำซากวนเวียนไม่รู้จบในงานเขียนประเภทนี้และมีตัวอย่างจำนวนมากที่จะสามารถนำมาพิจารณาร่วมกันเพื่อค้นหาทฤษฎีที่ครอบงำอยู่เบื้องหลังการนำเสนอในลักษณะเช่นนี้ อย่างไรก็ตาม ในที่นี้จะขอเว้นไม่ยกตัวอย่างจากสังวาสซึ่งมีอยู่มากมายในดับทที่พรรณนาอากัปกิริยาสุขกระสันของหญิงบริการอย่างหยาบโหล่น โดยจะขอยกเพียงดับทที่นำเสนอแนยเดียวกันนี้ด้วยวิธีการที่โจ่งแจ้งน้อยกว่า ดังเช่นตัวอย่างทั้งสามตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Das ganze war schon recht witzig. Da zahlt der Boyfriend alles Mögliche für Pla, gibt ihr genug Taschengeld, überschüttet sie mit Geschenken, tut alles für sie und trotzdem lässt sie sich "Just for Fun" von dahergelaufenen Typen wie mir nageln. Aber so sind sie halt, die lieben Thainutten, [...].

(Jeff S., 2004: 100)

ทั้งหมดนี้มันก็ตลกดี บอยเฟรนด์ของ Pla จ่ายให้เธอทุกอย่าง ให้เงินค่าใช้จ่ายประจำ ประเคนของขวัญให้มากมาย ทำให้เธอทุกอย่าง แต่ถึงยังงั้น เธอก็ยังปล่อยให้ผู้ชายที่โคจรมาเจอกันอย่างผมฝันเพียงแค่อยากจะ "เอามัน" เท่านั้น แต่ก็นั่นแหละ พวกอีตัวไทยก็เป็นอย่างนี้เอง

⁴⁷ อันที่จริงไม่ใช่เฉพาะหนังสือเล่มนี้เท่านั้น หนังสือประเภทนี้เล่มอื่นๆก็มักจะมีเนื้อหาและวิธีการเล่าเรื่องในลักษณะเดียวกันนี้

ไม่เพียงแต่ตัวอย่างข้างต้นเท่านั้น แต่ยังมีงานเขียนอีกเป็นจำนวนมากที่พยายามแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อที่ว่า หญิงบริการไทยประกอบอาชีพขายบริการด้วยความจำเป็นอันเนื่องมาจากความยากจนและไม่มีทางเลือกนั้นไม่เป็นความจริงเสมอไป เรื่องเล่าเกี่ยวกับ 'สปอนเซอร์' ของผู้หญิงบริการไทยที่ส่งเงินจากต่างประเทศมาให้ใช้เป็นประจำทุกเดือนเพื่อที่พวกเธอจะได้ไม่ต้องขายบริการทางเพศนั้นเป็นสิ่งที่ได้ยินอยู่เสมอ บ่อยครั้งที่หญิงบริการคนหนึ่งจะมีผู้จ่ายค่าเลี้ยงดูซึ่งอยู่ในประเทศต่างๆหลายรายในเวลาเดียวกัน แต่กระนั้นก็ตามหญิงเหล่านี้ก็ยังนิยมที่จะหลบนอนกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในพื้นที่เพราะมีความสุขหรือสนุกกับกิจกรรมดังกล่าวจนหนีไปจากการได้มีรายได้พิเศษ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Als wir an meinem Apartmenthaus ankommen, fragt mich eine der beiden Ladies, ob ich nicht eine von ihnen mitnehmen will. Ich sage, sie sollen beide mal absteigen, denn: "I want to check your bodies." [...] Teile ihnen mit, sie sollen BEIDE mitkommen. Machen sie auch mit begeistertem Kichern.

(Elicsan, 2003: 50)

พอเรามาถึงอพาร์ทเมนต์ของผม หนึ่งในสองสาวนั้นถามผมว่า ผมจะไม่เอาหล่อนคนใดคนหนึ่งขึ้นห้องด้วยสักคนหรือ ผมบอกให้ทั้งสองคนลงจากมอเตอร์ไซค์ เพราะ "ผมอยากจะทำอะไรกับพวกเธอหน่อย" [...] แล้วผมก็บอกไปว่า ให้ขึ้นห้องไปด้วย**ทั้งสองคน**เลย พวกหล่อนทำตามพลางหัวเราะก๊ากก็ก้อย่างถูกใจ

การสั่งให้หญิงสาวทั้งสองคนลงจากรถเพื่อที่จะได้ตรวจสอบดูว่าเรือนร่างของพวกเธอดังตามเป็นที่พอใจหรือไม่ เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ตัวบทแสดงให้เห็นถึงการทำให้หญิงไทยให้กลายเป็นวัตถุและเป็นสินค้าที่สามารถเลือกซื้อได้ แต่สิ่งที่น่าเศร้าใจไปกว่านั้นคือ การที่ตัวละครหญิงไทยทั้งสองก็ถูกหล่อหลอมจากกฎเกณฑ์ปฏิบัติและกระบวนการขูดเกลากองกำลังของพื้นที่ที่นำเสนออยู่ในตัวบทนั้น จนกระทั่งเชื่อว่าตนเองเป็นสินค้าไปด้วย เห็นได้จากการที่พวกเธอไม่ได้รู้สึกขุ่นเคือง ขัดเคืองหรือ

กระดากอายที่ถูกสำรวจตรวจสอบคล้ายเป็นวิตถลสินค้า ยอมรับการกระทำนั้นว่าเป็นเรื่องปกติและเป็นสิทธิ์ของผู้เป็นลูกค้าที่จะกระทำได้นอกจากนี้ ตัวบทยังแสดงให้เห็นว่าสาวไทยทั้งสองรู้สึกยินดีและนึกรสนุกกับกามกิจ 'แบบพิเศษ' ที่จะกระทำร่วมกันสามคน ความยินดีแสดงออกผ่านอาการที่หญิงสาวทั้งสองหัวเราะคิกคักให้แก่กัน รายละเอียดเล็กๆน้อยๆเหล่านี้สามารถประกอบสร้างอัตลักษณ์ของหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน เป็นปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่งที่กระทำต่อหญิงไทยผ่านเรื่องเล่าและพื้นที่ในเรื่องเล่า นั้น โดยที่ทั้งหมดนี้ยังมีได้กล่าวถึง การใช้อำนาจกระทำโดยตรงต่อเรือนร่างของหญิงสาวทั้งสองในฉากสังวาสที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Kurz bevor ich zum Essen gehen will, will sie unbedingt noch mal Sex. Die vierte Nummer an diesem Nachmittag und die siebt seit gestern Nacht. Wie kann man nur so nymphoman sein. Das Mädchen hat echt keinen Begrenzer...

(Elisan, 2003: 58)

ช่วงเวลาสั้นๆก่อนที่ผมจะออกไปกินข้าว หลอนยีนยันอยากมีเซ็กซ์อีกครั้งให้ได้ ครั้งที่สี่สำหรับบ่ายวันนั้นและครั้งที่เจ็ดตั้งแต่เมื่อคืนคนเราอะไรมันจะไม่ใช่จ๊กอิมกามขนาดนั้น แม่สาวคนนี้ไม่มีลิมิตเอาเสียเลยจริงๆ

ตัวอย่างสุดท้ายที่ยกมากล่าวถึงนี้ไม่เพียงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสมัครใจหรือพึงพอใจต่อการให้บริการทางเพศของหญิงบริการไทยเท่านั้น แต่เป็นการนำเสนอตัวละครหญิงไทยที่มีอรรถลักษณะก้าวข้ามไปถึงอาการติดและไม่ยอมอิมกาม การนำเสนอมีลักษณะกลับตาลปัตรคล้ายที่ปรากฏอยู่ในคำนำ กล่าวคือ ในความเป็นจริง เรื่องราวเหล่านี้เป็นเรื่องของการแสวงหาความสุขทางเพศของชายตะวันตก แต่ตัวบทกลับพยายามนำเสนอว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นความสุขของหญิงบริการด้วย และในกรณีของตัวอย่างข้างต้นนี้กลับยิ่งไปกว่านั้น คือ ตัวบทนำเสนอว่าเป็นความต้องการของฝ่ายหญิงที่เป็นฝ่ายเรียกร้องต้องการและฝ่ายชายต้องเป็นผู้ตอบสนอง

อาจจะต้องกล่าวซ้ำอีกครั้งว่า ประเด็นสำคัญในการศึกษาไม่ได้อยู่ที่ตรงที่ว่า ในความเป็นจริง หญิงบริการมีความสุขทางเพศร่วมกับฝ่ายชายในการขายบริการได้หรือไม่ เพราะเป็นเรื่องที่อาจจะเป็นไปได้หรือเป็นไปได้เฉพาะกรณีแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่ต้องการค้นหาคำตอบคือ ด้วยวัตถุประสงค์ใดที่พวกเขาตั้งใจประกอบสร้างภาพแทนหญิงบริการไทยว่าเต็มใจยินดีประกอบอาชีพนี้โดยไม่มีสิ่งใดมาบังคับ เป็นหญิงที่มีความสุขขณะประกอบภารกิจและในบางครั้งถึงขั้นสร้างภาพว่าเป็นหญิงร้านสวาทไม่รู้จักอึดในกาม เป็นการนำเสนอที่เด่นชัดและปรากฏซ้ำแล้วซ้ำเล่าในงานเขียนหลายเล่มที่น่าสะอิดใจ

5.4.3.3 เบื้องหลังการประกอบสร้างอัตลักษณ์หญิงบริการไทย

จากการศึกษาภาพแทนของหญิงไทยที่ปรากฏในงานเขียนที่เล่าเรื่องความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการกับชายตะวันตกทั้งหมด ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า อรรถลักษณะของหญิงไทยไม่ว่าอรรถลักษณะที่เป็นบวกหรือเป็นลบ เป็นอรรถลักษณะที่ถูกประกอบสร้างขึ้นบนพื้นฐานของการมองประโยชน์และความต้องการของชายเป็นศูนย์กลาง ดังจะแสดงให้เห็นในประเด็นดังต่อไปนี้

5.4.3.3.1 ความสุขของโสเภณี: สุขนี้เพื่อใคร

ในประเด็นเรื่องการนำเสนอภาพแทนของหญิงบริการไทยที่มีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีความสุขในเพศสนั้น เราอาจตีความได้หลายระดับ

ระดับแรก เป็นการตีความบนพื้นฐานความคิดเรื่องพื้นที่ที่ประกอบสร้างตัวตนของผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พื้นที่ท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติในประเทศไทยเป็นพื้นที่พิเศษซึ่งมีกฎเกณฑ์เฉพาะตัว กล่าวคือเป็นพื้นที่ซึ่งถูกประกอบสร้างให้มีบริบทแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้ชายนักท่องเที่ยวตะวันตกแสวงหาความสุขทางเพศจากหญิงไทย เมื่อพื้นที่ได้ถูกประกอบสร้างขึ้นเช่นนี้แล้ว หลังจากนั้น พื้นที่ก็จะ เป็นปัจจัยในการประกอบสร้างอรรถลักษณะของหญิงไทยให้เอื้อต่อการตอบสนองความสุขของชายอีกต่อหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หญิงไทยที่นำตัวเองมาขึ้นกับพื้นที่ย่อมต้องพยายามที่จะทำให้ตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งในที่นี่ หมายถึงต้องเป็นหญิงบริการที่เช็กซี่ ไร่เรียงมีความสุขและมีทักษะความสามารถในการมีเพศสัมพันธ์

การมีอารมณ์ร่วมในขณะที่มีเพศสัมพันธ์จัดเป็นคุณสมบัติที่นักท่องเที่ยวประเภทเช็กซ์ทัวริสต์ปรารถนา แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาตัวบทพบว่า การที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ผู้หญิงแสดงอาการมีความสุขในการให้บริการทางเพศนั้นมิใช่เป็นความต้องการของฝ่ายชายที่อยากให้ผู้หญิงบริการมีความสุขดังเช่นที่เป็นในการร่วมรักของผู้ที่มีความรักต่อกัน หากแต่เป็นความต้องการเพื่อตอบสนองความสุขของฝ่ายชายมากกว่า เนื่องจากชายเหล่านี้รู้สึกว่าเป็นการเร้าอารมณ์มากกว่าหากคุณนอนของตนแสดงอาการกระตือรือร้นหรือว่ามีอารมณ์ร่วมในระหว่างการประกอบกามกิจ แต่ในท้ายที่สุดเมื่อฝ่ายชายเสร็จสมอารมณ์หมายแล้ว หญิงบริการเหล่านั้นจะรู้สึกอย่างไรก็ไม่ใช่เรื่องที่ฝ่ายชายจะต้องสนใจอีกแล้ว ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

Sie sagt, sie sei noch nicht gekommen. [...] Ich frage, wer hier bezahlt und wer nicht. Sie fragt höflich, ob ich sie noch mal beglücken könnte. Ich denke ich kann, bin aber irgendwie echt müde. Außerdem finde ich nicht so richtig einen Draht zu ihr.

(Elisan, 2003: 60)

หล่อนบอกว่า หล่อนยังไม่ถึง [...] ผมเลยถามว่า นี่ใครเป็นคนจ่ายเงิน และใครไม่ได้เป็นคนจ่าย เธอถามผมอย่างสุภาพว่า ผมจะทำให้เธอมีความสุขอีกครั้งได้หรือไม่ ผมคิดว่าถ้าจะให้ทำก็ทำได้ แต่ผมวังงวมมาก อีกอย่างหนึ่งผมไม่ค่อยคลิ๊กกับแม่คนนี้สักเท่าไร

ในกรณีตัวอย่างนี้ ฝ่ายหญิงถูกปฏิเสธด้วยเหตุผลว่า ผู้ที่จ่ายเงินไม่มีหน้าที่ที่จะต้องทำให้อีกฝ่ายมีความสุข ดังนั้น ในทำนองเดียวกัน การที่ตัวบทนำเสนออากัปกิริยาที่มีความสุขระหว่างประกอบกามกิจของฝ่ายหญิงจึงน่าจะเป็นไปเพื่อความสุขความเร้าใจของชายเป็นหลัก ทั้งผู้ชายที่เป็นตัวละครในเรื่องและรวมไปถึงผู้ชายที่เป็นผู้อ่านงานเขียนเหล่านี้ด้วย

การตีความในระดับที่สอง เป็นการตีความจากมุมมองเรื่องการละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ (sexual norms) แม้ว่าความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างชายตะวันตกกับหญิงไทยจะเกิดขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวของประเทศไทยซึ่งถูกประกอบ

สร้างให้เป็นพื้นที่พิเศษที่ความฝันและจินตนาการทางเพศของชายตะวันตกสามารถกลายเป็นความจริงได้โดยปราศจากข้อจำกัดหรือข้อห้ามทางศีลธรรมและทางสังคมก็ตาม ถึงแม้ว่าตัวละครในเรื่องจะดำเนินชีวิตอยู่เฉพาะในพื้นที่แห่งนั้นจนดูราวกับว่าไม่มีอะไรจะต้องข้องเกี่ยวกับโลกภายนอก แต่ในความเป็นจริง ก่อนหน้านั้นตัวตนของตัวละครได้ถูกหล่อหลอมมาจากสังคมภายนอกพื้นที่ดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลานาน สังคมภายนอกซึ่งศีลธรรมหรือบรรทัดฐานทางสังคมยังมีความสำคัญ ความย้อนแย้งในลักษณะนี้ย่อมก่อให้เกิดความสับสน หรือความกระอักกระอ่วนขึ้นในใจของตัวละครเมื่อได้ทำอะไรมิที่ขัดต่อบรรทัดฐานตามที่ถูกหล่อหลอมมา ไม่ว่าตัวละครนั้นจะรู้ตัวหรือไม่ และจะยอมรับหรือไม่ก็ตาม

โดยทั่วไปเมื่อกกล่าวถึงตัวละครในเรื่องราวความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ เรามักจะมองว่าตัวละครหญิงไทยผู้ประกอบอาชีพค้าบริการเป็นผู้ละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่ใช่แต่หญิงบริการเท่านั้นที่ละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ ชายเยอรมันที่เที่ยวหญิงโสเภณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายเยอรมันที่เดินทางมาประเทศไทยเพื่อแสวงหาความสุขทางเพศกับหญิงไทยก็ถูกสังคมในบ้านเมืองของตนตัดสินว่าเป็นผู้ละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ⁴⁸เช่นเดียวกัน

คำนำจากหนังสือเล่มหนึ่งที่เขียนขึ้นโดยเช็กซ์ท้าววิสต์กล่าวไว้ดังนี้ว่า

⁴⁸ ในเรื่องของบรรทัดฐานทางเพศในสังคมตะวันตกนั้น ธเนศ วงศ์ยานนาวา (2551: 182-183, 225) ได้เสนอไว้ดังนี้:

"การจำกัดหรือการควบคุมให้กิจกรรมทางเพศเกิดขึ้นแต่เพียงภายในอาณาเขตของครอบครัวเป็นแนวคิดสำคัญของคริสต์ศาสนา เนื่องจากคริสต์ศาสนาเห็นว่าเพศเป็นสิ่งชั่วร้าย เพศเป็นสิ่งที่ทำให้อึดอัดและอึดถูกพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ "สวนอีเดน" (Garden of Eden) [...] ร่างกายที่มีพลังขับทางเพศเป็นสัญลักษณ์ของการกบฏต่อพระเจ้า" (หน้า 225)

" [...] การร่วมเพศในสถาบันครอบครัวเป็นการแสดงออกถึงความเคารพและยอมรับในพันธสัญญาที่มีในการแต่งงาน ซึ่งเกิดขึ้นต่อหน้าพระเจ้า" (หน้า 183)

"กรอบคิดเรื่องการควบคุมทางสังคม แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะแบบสังคมเผด็จการสมัยใหม่ที่ต้องการสอดส่องดูแลพฤติกรรมมนุษย์ในทุกด้าน แม้กระทั่งถึงเรื่อง "บนเตียง" ความเป็นส่วนตัว อันเป็นรากฐานของเสรีนิยมจึงถูกคุกคาม [...] ดังนั้น รากฐานความคิดของสังคมคริสเตียน [...] ก็ยิ่งดูเหมือนว่ายังไม่สามารถที่จะหลุดออกจากพื้นฐานความคิดที่มาจากคริสต์ศาสนาไปได้มากมายนัก แม้ว่าจะอ้างตนว่าเป็นสังคมสมัยใหม่ที่สามารถกำหนดชะตาชีวิตได้ด้วยตนเอง [...]" (หน้า 182)

"Der Autor schreibt (anonym) Dinge die er nicht einmal seiner engsten Umgebung anvertraut hat, denn Sextourismus gilt in unserer Gesellschaft keineswegs als sozial geachtete Aktivität. [...] Sextourismus [...] ist tabu.

Niemals darf man(n) ein Sextourist sein. Denn Sextourismus gilt heute als Synonym für den letzten Ausweg unattraktiven Mannes, eines Mannes der darin versagt hat "normale" Beziehungen aufzubauen."

(Ebpres in Elicsan, 2003: 7)

ผู้ประพันธ์ (ปกปิดชื่อจริง) เขียนถึงสิ่งที่เขาไม่เคยกล้าที่จะเปิดเผย แม้แต่กับคนแวดล้อมที่ใกล้ชิดที่สุด เพราะว่า การท่องเที่ยวเชิงสังวาส (sextourism) เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ไม่ได้รับการยอมรับโดยสิ้นเชิง [...] การท่องเที่ยวเชิงสังวาสถือเป็นสิ่งต้องห้าม

ผู้ชายห้ามเป็นเซ็กซ์ทัวริสต์เด็ดขาด เพราะในปัจจุบันการเดินทางไปต่างประเทศเพื่อซื้อประเวณีถูกมองว่าเป็นทางออกของผู้ชายที่ล้มเหลวในการสร้างความสัมพันธ์แบบปกติเท่านั้น

จากเนื้อความในคำนำของหนังสือเล่มนี้ แม้ไม่ได้เป็นสิ่งที่กล่าวออกมาโดยตรง แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะป็นนักเขียน ผู้เล่าเรื่องที่เป็น 'ตัวละครผม' และรวมไปถึงตัวละครชายอื่นๆในเรื่อง ทุกคนน่าจะรู้ตัวดีว่าสิ่งที่ตนกระทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม นอกจากนี้ เซ็กซ์ทัวริสต์ยังถูกประณามว่า เป็นการสนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์ (human trafficking) ซึ่งถือว่าการลดทอนคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และการทำให้สตรีกลายเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถซื้อขายได้และเป็นการแสวงประโยชน์จากผู้ด้อยโอกาสกว่า ซึ่งล้วนเป็นข้อหาที่เป็นความผิดรุนแรงในสายตาของสังคมตะวันตกโดยทั่วไป ปฏิกริยาต่อสำนึกว่าถูกประณามดังกล่าวของตัวละครในงานเขียนที่แสดงออกมาให้เห็นมีอยู่สองแบบคือ แบบแรกคือ ปฏิเสธว่าตนเป็นเซ็กซ์ทัวริสต์ กล่าวคือ มองว่าตนเองเป็นเพียงนักท่องเที่ยวธรรมดาที่ใช้บริการของหญิงบริการไทยเนื่องจากใจอ่อนพ่ายแพ้ต่อการเชิญชวนของหญิงเหล่านั้น ดังที่ตัวละคร

ชายตะวันตกผู้หนึ่งได้รำพันไว้อย่างสิ้นหวังว่า "หล่อนเป็นสิ่งล่อใจ เป็นผลไม้ต้องห้าม ซึ่งการจะห้ามใจไม่ให้กัดกินล้มลองผลไม้มันเป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้"⁴⁹

ปฏิกิริยาแบบที่สองคือ การประกาศตัวว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ และใช้สิ่งนี้เป็นจุดขายเรื่องราวที่เป็นสิ่งต้องห้ามของสังคมสำหรับผู้ที่ยากรู้อยากเห็นแต่ไม่กล้าล้มผัสด้วยตนเอง หรือให้ผู้ที่กำลังเตรียมตัวจะแสวงหาประสบการณ์ดังกล่าวสามารถใช้เป็นคู่มือ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณานักเขียนซึ่งแฝงตัวอยู่ในฐานะผู้เล่าเรื่อง⁵⁰ด้วยแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่า แม้พวกเขาจะประกาศตัวอย่างภาคภูมิใจว่าเป็นเช็กซ์ทัวริสต์ราวกับไม่ยี่หระต่อคำตัดสินของสังคม แต่การใช้ชื่อนามปากกาและการปกปิดตัวเองจนไม่อาจสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงได้ก็เป็นการบ่งบอกถึงความหวั่นไหวต่อการถูกประณามหรือถูกลดคุณค่าในสายตาของคนในสังคมไม่มากนักน้อย

ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่า การพยายามนำเสนอภาพแทนหญิงไทยที่มีอิสระ ความสมัครใจและมีความสุขในการให้บริการน่าจะเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งในใจเรื่องความปรารถนาในสิ่งต้องห้ามหรือการละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ วิธีการดังกล่าวได้แก่ การโทษว่าสาเหตุของปัญหามาจากผู้อื่นและการหาเหตุผลมาสนับสนุนว่าสิ่งที่ตนทำอยู่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ผิดซึ่งในเรื่องการจัดการกับปมปัญหาทางจิตที่เกิดจากการละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ศุสิมาน (นฤมล) วงศ์สุภาพ (2541: 77) ได้เสนอไว้ดังนี้ "กลไกสำคัญที่ช่วยลดความขัดแย้งทางจิตใจที่ถูกลดคุณค่าในสายตาของสังคม ก็คือ "การอ้างเหตุผลเข้าข้างตนเอง" (rationalization) เพื่อลดความรู้สึกผิดจากการละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมและสนับสนุนต่อการกระทำนั้น" ⁵¹

⁴⁹ เนื้อความในต้นฉบับภาษาเยอรมันคือ "Sie ist die Verführung, sie ist die verbotene Frucht, in die zu beißen unausweichlich ist." (Schäfer, 2007: 148)

⁵⁰ ในงานเขียนประเภทนี้ เป็นการยากมากที่จะแยกนักเขียน ผู้เล่าเรื่อง หรือตัวละครออกจากกัน เนื่องจากงานเขียนมีลักษณะที่ผสมผสานระหว่างเรื่องเล่าประสบการณ์ บันทึกประจำวัน ที่ดูคล้ายว่าเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะหลายอย่างของเรื่องแต่ง เช่น การกล่าวถึงตัวละครหญิงบริการบางคนเป็นพิเศษ คล้ายได้รับบทบาทเป็นนางเอก โดยมี 'ตัวละครผม' ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องเป็นพระเอก เป็นต้น

⁵¹ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ หนึ่งในบรรดาโลกป้องกันตัวของระบบอีโก้ คือ การโทษผู้อื่นและการใช้เหตุผลเข้าข้างตนเอง กิตติกร มีทรัพย์ (2542: 118-121) ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ในหนังสือชื่อ *พื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์* ซึ่งสามารถสรุปความได้ดังนี้ เมื่อเกิดความวิตกกังวลเชิงคุณธรรม

ในทำนองเดียวกัน เหตุผลแตกต่างที่ถูกนำมากล่าวอ้างในงานเขียนเยอรมันที่น่าเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการคือ ก) การค้าบริการหรือหญิงโสเภณีเป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ข) หญิงบริการในสถานบริการเหล่านั้นมาทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่ได้ถูกบังคับ ค) หญิงบริการเหล่านั้นมีความสุขในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอารมณ์ร่วมและสนุกไปด้วยกับการมีกิจกรรมทางเพศกับชายชาวตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นเพศสัมพันธ์ตามแบบปกติหรือเพศสัมพันธ์ชนิดที่คนทั่วไปเห็นว่าเป็นกามวิปริต

ตัวอย่าง จากเรื่อง Bargirls in Thailand

Die Menschenhändler, die den armen Bergvölkern die Kinder abkaufen oder manchmal sogar entführen, halten diese in Bordellen gefangen, die versteckt sind und meistens nur durch Einheimische besucht werden. [...] Wenn man die Prostitution in Thailand ganz neutral betrachtet, ist sie hausgemacht und nicht importiert. [...]

(Lang, 2004: 30-32)

พวกนักค้ามนุษย์ที่ไปซื้อหรือบางครั้งถึงกับไปลักพาตัวลูกๆของพวกชาวเขาที่ยากจนจะจับเด็กสาวพวกนี้ไปกักขังไว้ในช่องซึ่งตั้งอยู่ในที่แอบซ่อนและส่วนใหญ่ก็จะมีแต่พวกคนไทยเจ้าของประเทศนี้แหละไปเที่ยว [...] ถ้าเรามองเรื่องการค้าประเวณีในประเทศไทยอย่างเป็นทางการเราจะเห็นว่ามันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้านของเขาเอง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่นำเข้าจากต่างประเทศ [...]

สาระสำคัญในข้อความข้างต้นมิได้เพียงต้องการเปรียบเทียบแต่เฉพาะความแตกต่างระหว่างหญิงบริการในบาร์เบียร์หรือบาร์อะโกโก้และหญิงบริการในช่อง

ขึ้น ระบบอีโก้จะพยายามปรับเปลี่ยนความคิดว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางคุณธรรมนั้นเป็นผู้อื่นไม่ใช่ตนเอง ผู้เขียนยกตัวอย่างว่า "[...] คนผู้หนึ่งรู้สึกถึงความก้าวร้าวและความต้องการทางเพศของตนที่แสดงต่อผู้อื่นนั้นเป็นของบุคคลอื่นไม่ใช่ของเขาเอง [...]" ส่วนเรื่อง 'การอ้างเหตุผลเข้าข้างตัวเอง' ผู้เขียนอธิบายว่าเป็นการพยายามหาเหตุผลหรือหลักฐานแก้ตัวจากภายนอกเพื่อนำมาใช้สนับสนุนการกระทำของตัวเอง เพื่อให้การกระทำนั้นได้รับความเห็นชอบจากซูเปอร์อีโก้ โดยยกตัวอย่างว่า การที่คนผู้หนึ่งมีความสำส่อนทางเพศโดยเชื่อหรืออ้างว่า ความสำส่อนทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาที่ใครๆก็ทำกัน เป็นต้น

โสภณีนในแง่ของการมีอิสรภาพและการถูกบังคับกักขังเท่านั้น แต่เป็นการเปรียบเทียบ รสนิยมในการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวตะวันตกกับชายไทยด้วย นัยที่แอบแฝงอยู่ในการกล่าวถึงช่องที่ล่อลวงบังคับเด็กหญิงมาค้าบริการซึ่งเป็นที่นิยมของชายไทยเจ้าของประเทศคือการเปรียบเทียบให้เห็นว่า การเที่ยวหญิงบริการของชายนักท่องเที่ยวตะวันตกผิดศีลธรรมน้อยกว่า เพราะอย่างน้อยพวกเขาก็ไม่ได้บังคับขืนใจใครเหมือนชายไทย เป็นเรื่องน่าเศร้าที่เราต้องยอมรับว่าหลายสิ่งที่ด้วบทยกมากล่าวอ้างนั้นเป็นความจริง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่าหญิงไทยจำนวนมากถูกกระทำร้ายจากชายไทยและระบบปิตาธิปไตยในสังคมไทยของเรา⁵² สิ่งนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หญิงไทยกลายเป็นเป้าหมายของการครอบครองของชายตะวันตก เนื่องจากสภาพของหญิงที่ถูกกดขี่โดยระบบและชายในสังคมของตนอยู่แล้วนั้นย่อมง่ายต่อการที่ชายตะวันตกจะเข้ามากดขี่หรือกระทำซ้ำ⁵³

แต่อย่างไรก็ตามการกล่าวอ้างว่าหญิงไทยที่ให้บริการนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นเป็นหญิงที่ทำงานโดยสมัครใจก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงเสียทั้งหมด เนื่องจากการบังคับไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในรูปแบบของการหน่วงเหนี่ยวกักขัง หรือการทำร้ายข่มขืนอย่างภาพที่ปรากฏในความนึกคิดของคนทั่วไป การบังคับอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคม การสิ้นไร้ทางเลือกเนื่องจากเป็นผู้ด้อยโอกาส ดังที่ Jean D'Cunba ได้เสนอไว้ว่า "เนื่องจากการค้าประเวณีเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์ทางเพศที่ทำให้หญิงตกเป็นเหยื่อ [...] การบิดเบือนความจริงที่ว่า ผู้หญิงที่ "เลือกโดยความสมัครใจ" ที่จะเป็นโสภณีน ที่แท้ อาจเป็นเหยื่อของสาเหตุหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นความยากจน ความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับความกดดันจากครอบครัวก็ได้ [...]" (1992: 34-35 อ้างถึงใน คินฮิเดะ มูซาโกจิและโมนิกา เจ. วอชิงตัน 2542: 52)

⁵² ดูเพิ่มเติมที่ Brown, Sex Slaves: The trafficking of women in Asia, pp. 50-57, 73, 100-107. และ พิรลิตีร์ คำนวนและคณะ, ลักษณะความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย, หน้า 1-8, 13-16, 66.

⁵³ การที่ผู้หญิงถูกกระทำหรือกดขี่จากระบบปิตาธิปไตย แล้วยังถูกกระทำซ้ำซ้อนโดยการกดขี่ครอบครองของชาวต่างชาติ นั้น เราเรียกลักษณะดังกล่าวว่า 'the double colonisation of women' ซึ่งมีการให้นิยามไว้ดังนี้ว่า "[...] the ways in which women have *simultaneously* experienced the oppression of colonialism and patriarchy." (Petersen and Rutherford cited in McLeod, 2000: 175)

นอกจากนี้ การบังคับอาจจะมาในรูปแบบของความคาดหวังจากครอบครัวที่ต้องการให้ลูกสาวได้สามีชาวต่างชาติเพื่อที่ครอบครัวจะได้พ้นจากความอดอยากยากไร้ เป็นความต้องการการกินดีอยู่ดีและต้องการเสพวัตถุต่างๆตามที่ถูกล้างสมองโดยลัทธิบริโภคนิยมซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้เกิดค่านิยมในการใช้ชีวิตเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งการได้รับการยอมรับนับถือในสังคม อันเป็นแนวคิดที่เริ่มมีมาตั้งแต่ยุคหลังสงครามเวียดนามดังที่ฟิรลิตี คำนวนคิลปีและคณะ (2543: 31) ได้ข้อสรุปจากการทำวิจัยว่า "แรงจูงใจที่มาทำงานในลักษณะหญิงบริการ [...] มีใช้เศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการผสมผสานระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา หญิงเหล่านี้ตระหนัก [...] ว่าการได้สามีชาวต่างชาติจะทำให้ตนไม่ใช่เพียงมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถนับหน้าถือตาจากชาวบ้าน [...] ถือว่าเป็นการเลื่อนสถานภาพทางสังคม (Social Mobility) ในสังคมที่มีระบบการเลื่อนชั้นทางสังคมที่นิ่ง (static) การเลื่อนสถานภาพทางสังคมในชนบทภาคอีสานไม่ใช่เหตุการณ์ที่จะเกิดได้ง่ายๆ"

และที่สามารถเห็นได้เป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ การบังคับอาจแฝงมากับรูปแบบทางธุรกิจ เช่น เงื่อนไขในการทำงานในสถานประกอบการที่ผูกมัดในเชิงธุรกิจอย่างเอาัดเอาเปรียบจนเป็นการบังคับโดยปริยาย⁵⁴ เงื่อนไขการทำงานดังกล่าวใช้ระบบธุรกิจบีบบังคับให้หญิงบริการต้องทำรายได้ให้สถานประกอบการมากเท่าที่กำหนด มิเช่นนั้นตัวหญิงบริการเองจะต้องเสียค่าปรับและเสียรายได้อื่นๆอีกมากมาย ทั้งหมดนี้จึงทำให้ไม่เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจว่าเหตุใดหญิงบริการไทยจึงต้องทำตัวให้สดใสร่าเริง ดูมีความสุขเพื่อที่จะดึงดูดลูกค้าและพยายามหาทางผูกพันลูกค้านักท่องเที่ยวตะวันตกเหล่านั้นไว้ให้เป็น 'ขาประจำ' ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ซึ่งแน่นอนว่าย่อมรวมไปถึง การยินยอมร่วมกระทำกามกิจตามที่ชายตะวันตกต้องการในทุกรูปแบบด้วยความกระตือรือร้น จนเป็นที่มาของ 'ชื่อเสียง' ของหญิงบริการไทยที่ว่าหญิงที่ร่าเริงน่ารัก ยิ้มเก่ง หัวเราะง่ายและในขณะเดียวกันก็เป็นหญิงชอบเช็กซ์และมีทักษะเป็นเลิศในการประกอบกามกิจในรูปแบบต่างๆโดยไม่มีข้อจำกัดทางศีลธรรม ดังที่ชายตะวันตกก็ใช้เป็นข้ออ้างเพื่อสร้างความชอบธรรมในการแสวงหาความสุขจากการซื้อบริการของตน

⁵⁴ ดูเพิ่มเติมที่ ฟิรลิตี คำนวนคิลปี และคณะ, *ลักษณะความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ชายบริการทางเพศในประเทศไทย*, หน้า 49-52.

5.4.3.3.2 ภาพแทนหญิงเลว: ต้องเลวเพื่ออะไร

ภาพแทนหญิงไทยอีกภาพหนึ่งซึ่งถูกนำเสนอเคียงคู่กับภาพหญิงบริการที่มีความสุขมาโดยตลอดคือภาพหญิงแพศยา ร่านโลภก็ยและหลอกหลวงริดไถชายตะวันตกที่หลงเสน่ห์เธอทุกโอกาสที่ทำได้ แม้ว่าเรื่องเล่าเกี่ยวกับชายตะวันตกที่ถูกหญิงไทยปอกลอกหลอกหลวงเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ในความเป็นจริงก็ตาม แต่การที่งานเขียนเยอรมันเลือกนำเสนอภาพแทนเหล่านี้ด้วยการเน้นย้ำและขยายความชั่วร้ายให้เห็นเด่นชัดซ้ำแล้วซ้ำเล่า นั้น ก็ชวนให้มองได้เช่นกันว่า ในการประกอบสร้างภาพแทนหญิงบริการที่ 'เลว' นั้นอาจจะมีเบื้องหลังหรือที่มาซึ่งไม่แตกต่างจากการประกอบสร้างภาพแทนหญิงไทยที่มีความสุขในหัวข้อข้างต้นแต่อย่างใด กล่าวคือ เป็นการสร้างภาพแทนหญิงบริการไทยในแบบหนึ่งเพื่อสร้างความชอบธรรมหรือหาเหตุผลรองรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของชายตะวันตกนั่นเอง ซึ่งในกรณีนี้ คือการหาคำอธิบายหรือข้ออ้างให้กับชายตะวันตกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการใช้ผู้หญิงไทยเป็นวัตถุทางเพศอย่างเอารัดเอาเปรียบและต้องการเสพงามโดยเน้นเรื่องความต้องการทางร่างกายโดยปราศจากความรู้สึกทางจิตใจโดยสิ้นเชิง

หากย้อนไปดูตัวอย่างหลายตัวอย่างก่อนหน้านี้เราจะเห็นว่า ตัวบทกล่าวอ้างเสมอว่า สิ่งสำคัญที่ควรถือเป็นกฎเหล็กสำหรับนักท่องเที่ยวคือ การห้ามมีความผูกพันทางใจกับหญิงไทย (เช่น เรื่องของการห้ามใช้บริการกับหญิงไทยคนเดียวกันเกินสามครั้งที่เรียกว่า 3-Tages-Regel/ 3-Days-Rule) และสิ่งที่ตัวบทอ้างว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการปฏิบัติต่อหญิงไทยคือต้องแสดงให้เห็นหญิงไทยตระหนักว่าผู้ใดเป็นนายและกดหญิง ไทยไว้ให้ศิโรราบ (เช่น มาตรการฝึกหญิงไทยด้วยวิธีการลงโทษและให้รางวัลที่เรียกว่า Zuckerbrot und Peitsche/ the stick-and-carrot punishments) โดยที่ตัวบทให้เหตุผลว่า เนื่องจากหญิงบริการไทยนั้นมีธาตุแท้ที่ไม่ซื่อสัตย์หลอกหลวง หากชายตะวันตกมีความผูกพันทางใจกับหญิงเหล่านี้เมื่อใดก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้หญิงเหล่านี้ปอกลอกแสวงหาประโยชน์จากชายผู้เหล่านั้นทันที แต่ถ้าหากเราพิจารณาเรื่องนี้ในมุมกลับ เราก็อาจจะมองได้เช่นกันว่า ตัวบทประกอบสร้างหญิงบริการไทยให้เป็นหญิงชั่วร้ายเพื่อที่จะสร้างความชอบธรรมให้ชายตะวันตกสามารถมีข้ออ้างที่จะบังคับกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบโดยอ้างความจำเป็น อีกทั้งยังเป็นความพยายามที่จะหยุดยั้ง

ความผูกพันทางใจหรือความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนใดๆที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างชาย
นักท่องเที่ยวและหญิงบริการ⁵⁵

5.4.3.4 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ: การโต้กลับของหญิงบริการ

ในงานเขียนเรื่อง Es war einmal in Pattaya โดย Doc Holiday ผู้เขียนได้อ้างถึงผลการวิจัยของ Erik Cohen⁵⁶ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวตะวันตกกับหญิงบริการไทยซึ่งเสนอไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

"Die Beziehung zwischen dem Farang und der Barlady ist völlig anders als die im Westen übliche Prostitution. Die Bezahlung erfolgt erst nach dem Sex, oft erst am nächsten Morgen und sie überlässt ihm die Höhe des Betrages. So mit erscheint es nicht wie ein Entgelt sondern wie ein freiwilliges Geschenk. Bleiben die beiden länger zusammen, erwartet sie nach wie vor regelmäßige Zahlungen, jedoch deklariert sie diese nicht als Lohn für ihre sexuellen Dienstleistungen sondern als Ausgleich für entgangene Einnahmen an der Bar oder als Unterstützung für ihre Familie. Farangs, die mit Bargirls eine Beziehung eingehen, durchlaufen eine qualvolle Zeit emotionaler Belastung, da sie nie wissen, ob das Mädchen sie wirklich liebt oder ob sie nur an Geld interessiert ist." Cohen bezeichnet dieses Verhältnis als "open ended prostitution".

(Doc Holiday, 2005: 29)

⁵⁵ เหตุผลประการหลังนี้ อาจเป็นเหตุผลเดียวกับการนำเสนอภาพหญิงไทยกับอรรถลักษณะแห่งความชั่วร้ายที่ปรากฏในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย กล่าวคือ การพยายามแสดงให้เห็นว่า การมีความสัมพันธ์กับหญิงไทยเกินกว่าความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการหรือการมีความผูกพันรักใคร่ในตัวหญิงไทยนั้นมีแต่จะนำมาซึ่งความเดือดร้อนสูญเสียต่าง ๆ นานา

⁵⁶ ดูเพิ่มเติมที่ Cohen (1996b: 274 และ 1996a: 256) อ้างใน Pataya Ruenkaew, *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen*, p. 225.

"ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งกับผู้หญิงบาร์ [ที่ประเทศไทย-ผู้แปล] แตกต่างโดยสิ้นเชิงจากการค้าประเวณีทั่วไปในตะวันตก ค่าตัวจะจ่ายกันทีหลัง หลังจากที่มีเซ็กซ์แล้ว บ่อยครั้งจะจ่ายในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น และหญิงบริการจะปล่อยให้ฝ่ายชายตัดสินใจเองว่าจะให้ค่าตัวเธอเท่าไร ดังนั้นมันจึงดูไม่เหมือนกับเป็นค่าบริการ แต่จะดูคล้ายกับว่าเป็นเงินกำนัลที่ฝ่ายชายมอบให้เองด้วยความสมัครใจ ถ้าหากทั้งสองอยู่ด้วยกันต่อไปอีก ฝ่ายหญิงยอมคาดว่าจะเป็นเงินค่าแรงที่เธอให้บริการทางเพศแก่เขา หากจะเสี่ยงว่าเป็นเงินที่ต้องจ่ายให้ทางบาร์เพื่อชดเชยที่เธอไม่ได้ไปทำงานหรือมีเซ็กซ์นั้น ก็บอกว่าเป็นเงินที่ขอไปเลี้ยงดูครอบครัว ฝรั่งที่มีความสัมพันธ์กับหญิงบาร์จะต้องผ่านช่วงเวลาทุกข์ทรมานอันเกิดจากความคับข้องทางอารมณ์ เพราะพวกเขาไม่มีทางรู้เลยว่า หญิงสาวเหล่านี้รักเขาจริงๆหรือว่าเพียงแค่สนใจเงินของเขา" Cohen เรียกความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้ว่า ความสัมพันธ์แบบการค้าประเวณีปลายเปิด

อันที่จริง ถ้าจะกล่าวไปแล้ว ความหวาดระแวงและความคับข้องใจของชายตะวันตกที่เกิดจากความไม่แน่ใจในความจริงใจของหญิงบริการที่ตนผูกพันด้วย ดังที่ Cohen กล่าวถึงนั้น เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้แล้วว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นก่อนที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเริ่มต้นเสียอีก เนื่องจาก ความสัมพันธ์ระหว่าง 'ฝรั่ง' และผู้หญิงบริการแทบทุกคู่ไม่ได้เริ่มต้นจาก 'ศูนย์' ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วว่า ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างนักท่องเที่ยวชายเยอรมันและหญิงบริการไทยเป็นความสัมพันธ์ที่กำกับไว้ด้วยมายาคติอันเกิดจากเรื่องเล่าที่นักท่องเที่ยวได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับประเทศไทยและผู้หญิงไทยก่อนการเดินทาง (pre-tour narratives) และเรื่องเล่าที่เผยแพร่บนเว็บบอร์ดในสื่อต่างๆมากมายจนเป็นที่ยอมรับเชื่อถือเป็นความจริงเกี่ยวกับประเทศไทยและผู้หญิงไทย (master narratives) มายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยที่ถูกนำเสนออย่างเด่นชัดในงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการระหว่างนักท่องเที่ยวชายเยอรมันและหญิงบริการไทยคือ หญิงบริการไทยมีภาพเหมารวมเป็นหญิงบริการชั้นเลิศ มีความสุขและทักษะความสามารถในการปรนเปรอความสุขทางเพศให้แก่ชายได้ทุก

รูปแบบ ไร้ข้อจำกัด ไม่แยแสต่อข้อห้ามทางศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม แต่ในขณะเดียวกัน หญิงบริการไทยไม่เหมาะที่จะเป็นคนรักหรือคู่ชีวิต เนื่องจากถูกสร้างภาพว่าเป็นหญิงร่านสวาท ไม่ซื่อสัตย์และใช้เล่ห์หลวงในการปกปิดทรัพย์สินของชายตะวันตกตลอดเวลา ดังนั้นในการดำเนินความสัมพันธ์กับหญิงบริการไทย ชายตะวันตกจึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและคอยควบคุมให้ความสัมพันธ์ดำเนินอยู่ในกรอบของการซื้อขายบริการเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้หญิงบริการไทยมีโอกาสอาศัยความใจอ่อนของฝ่ายชายริดไถหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับชายตะวันตกผู้นั้นแน่นอนว่า เรื่องเล่าเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึก รวมทั้งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งความทุกข์ทรมานจากความไม่แน่ใจในความรักของหญิงบริการดังที่ Cohen ได้เสนอไว้ข้างต้น

และในทำนองเดียวกัน pre-tour narratives และ master narratives เหล่านี้ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของชายตะวันตกจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวประเภทเช็ทซ์ทัวริสต์ ที่ทำให้พวกเขาปฏิบัติต่อหญิงบริการไทยตามแนวทางที่ถูกชี้นำจากเรื่องเล่าทั้งหลายด้วยเช่นกัน ในงานเขียนเยอรมันที่เขียนโดยเช็ทซ์ทัวริสต์ ตัวบทมักจะนำเสนอว่า ในเมื่อนักท่องเที่ยวชายตะวันตกเป็นผู้จ่ายเงินซื้อบริการ ดังนั้นจึงควรมีสติที่จะคาดหวังว่าจะได้รับการยอมศิโรราบและการยอมตนเป็นเบี้ยล่างจากหญิงไทยและจำเป็นต้องเข้มงวดใน 'ฝึก' ให้หญิงไทยตระหนักรู้ว่าใครเป็น 'นาย' อายายอมให้หญิงไทยปฏิบัติต่อชายตะวันตกอย่างคนที่อยู่ในฐานะเท่าเทียมกันเป็นอันขาดเพื่อป้องกันตัวไม่ให้ถูกคดโกงหลอกลวงโดยหญิงบริการไทยตามที่กล่าวอ้างอยู่เสมอ แต่อีกด้านหนึ่งอาจเป็นเพื่อสนองอัตตาแห่งความเป็นชายที่พร่องไปเนื่องจากความสั่นคลอนของระบอบปิตาธิปไตยในสังคมตะวันตก

จะเห็นได้ว่าความเชื่อความคิดและข้อแนะนำวิธีการปฏิบัติต่อหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นความพยายามที่จะยืนยันว่าความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายตะวันตกและหญิงไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความถูกต้องโดยยกข้ออ้างและเหตุผลต่างๆมาสนับสนุนมากมายดังที่กล่าวไว้ข้างต้นและจากการนำเสนอของตัวบทก็ดูเหมือนว่าหญิงไทยจะยอมรับสถานภาพที่เป็นเบี้ยล่างแต่โดยดี การนำเสนอในลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมชายเป็นใหญ่และวาทกรรมตะวันตกเหนือตะวันออกที่ครอบงำอยู่อย่างค่อนข้างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ถ้าหากเรา

พยายามค้นหาร่องรอยของความพยายามของหญิงบริการไทยในการต่อรองกับอำนาจของชายตะวันตกโดยพิจารณารายละเอียดในการดำเนินความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในตัวบทให้ลึกซึ้งแล้ว เราจะเห็นว่าภายใต้ความสัมพันธ์ที่ดูเหมือนจะเป็นไปตามครรลองที่ตัวบทอ้างว่าควรจะเป็นนั้น ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มั่นคงหรืออยู่นิ่ง แต่มีความพยายามในการต่อรองและบ่อนเซาะอำนาจดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา และการที่ตัวละครชายเช็ทซ์ทัวริสต์ซึ่งดูเหมือนจะมีความมั่นใจในอำนาจที่เหนือกว่าฝ่ายหญิงนั้น คอยกล่าวย่ำซ้ำๆ อยู่เสมอว่า ตนเป็นผู้ที่รู้เท่าทันและสามารถควบคุมบังคับให้หญิงบริการไทยอยู่ในอาณัติได้นั้น หากวิเคราะห์ด้วยแนวคิดหลังอาณานิคมแล้ว⁵⁷ กลับเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นใจของชายตะวันตกผู้นั้น กล่าวคือ การพรั่กกล่าวหรือยืนยันถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำๆ อาจเกิดจากความไม่มั่นใจในส่วนลึกของตัวผู้ที่พรั่กกล่าวนั้น อาจเป็นการกล่าวซ้ำๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเองหรือกล่าวซ้ำๆ เพราะเกรงว่าผู้อื่นจะไม่เชื่อก็ได้ ดังนั้น ภายใต้ท่าทีที่มั่นใจในอำนาจของชายตะวันตกที่มีต่อหญิงไทย จึงมีร่องรอยของความกระวนกระวาย ความไม่มั่นใจแฝงอยู่ให้เห็น จุดอ่อนของเช็ทซ์ทัวริสต์ตะวันตกคือความปรารถนาที่ย่อนแอของตัวเอง ในด้านหนึ่ง เช็ทซ์ทัวริสต์เหล่านี้ กัดความเป็นมนุษย์เพศหญิงของหญิงบริการลงเหลือเป็นเพียงวัตถุทางเพศ เห็นได้ชัดจากคำที่พวกเช็ทซ์ทัวริสต์ใช้เรียกหญิงบริการไทยที่ปรากฏอยู่ในตัวบท เช่น คำว่า Puppe (ตุ๊กตา) Lustobjekt (วัตถุสนองความใคร่) billige und willige Sexsklavin (ทาสเช็ทซ์ทัวริสต์ใจราคาถูก) รวมทั้งคำที่มีนัยอันหยาบโหลนอย่างคำว่า ausgebildete Drei-Loch-Stute (trained three-hole-mare) เป็นต้น นอกจากนี้ เช็ทซ์ทัวริสต์ยังต้องการที่จะรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหญิงบริการไทยให้อยู่ในกรอบของความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ ควบคุมความสัมพันธ์ให้เกี่ยวข้องกับกรอบสนองความต้องการทางร่างกายเท่านั้นและปฏิเสธอย่างเด็ดขาดที่จะเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาความสัมพันธ์ให้เกิดความผูกพันทางจิตใจระหว่างกัน ดังที่ได้เห็นจากตัวอย่างที่ยกมาให้เห็นแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ แต่อีกด้านหนึ่ง เช็ทซ์ทัวริสต์เหล่านี้ก็อดไม่ได้ที่จะคาดหวังให้หญิงบริการไทยให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าการเป็นเพียงลูกค้าคนหนึ่ง

⁵⁷ ดูเพิ่มเติมในบทที่ 2 หัวข้อที่ 2.4.3

หากพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่าความย้อนแย้งทั้งหลายที่เกิดขึ้นนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการที่เช็คซ์ทัวริสต์เหล่านี้สร้างความเป็นอื่น⁵⁸ให้กับหญิงบริการไทย กล่าวคือ ชายตะวันตกประกอบสร้างหญิงบริการไทยให้เป็นเพียงวัตถุทางเพศที่อยู่ในสถานภาพซึ่งต้อยต่ำกว่าตนเอง เน้นขยายอรรถลักษณะของหญิงไทยที่เป็นอันตรายต่อชายตะวันตกและสร้างภาพของหญิงที่ชั่วร้ายและน่ากลัว แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ปรารถนาที่จะครอบครองความเป็นอื่นนั้น จึงกลายเป็นความย้อนแย้งที่ทับซ้อนกันอยู่หลายระดับ กล่าวคือ แม้จะเชื่อว่าหญิงไทยมีความต้อยกว่าและอยู่ในสถานภาพที่ต่ำกว่า แต่ก็มีความหวาดกลัวเพราะคิดว่าหญิงไทยจะสามารถเป็นอันตรายต่อตนเอง และแม้จะเชื่อว่าหญิงไทยมีอรรถลักษณะบางอย่างที่เป็นความชั่วร้ายน่ารังเกียจ แต่ก็มีความปรารถนาที่จะได้ครอบครองหญิงผู้นั้นทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Ae hatte vor, mal nach ihrer Freundin zu sehen und streckte mir die offene Hand entgegen. Das zeigte mir natürlich, auf welchen Niveau ich mich mit ihr befand. Zuerst die Heulsusen-Nummer, dann die einfallslose "Gib mir meine Kohle!"-Geste. Sei's drum!

(Jeff S., 2004: 74-75)

Ae ตั้งใจจะไปหาเพื่อนและแบมือยื่นออกมาที่ผม แน่ใจว่าที่ท่าของเธอบอกผมว่า ความสัมพันธ์ของผมกับเธออยู่ที่ระดับไหน ที่แรกเธอทำเป็นขี้แยจนต้องปลอมกันด้วยการทำอย่างว่า แล้วตอนนี้ก็มาแสดงท่า "เอาค่าตัวฉันมา" อย่างไม่มีการอ้อมค้อม ก็ได้ จบ สิมทุกอย่างซะ

เห็นได้ชัดว่าตัวละครผมในตัวอย่างข้างต้นนั้น แม้ว่าก่อนหน้านั้นจะเพิ่งปฏิเสธที่จะจ่ายเงินซื้อเสื้อผ้าที่ฝ่ายหญิงอยากจะได้ เนื่องจากเขาเห็นว่าฝ่ายหญิงกำลังเริ่มเรียกร่องสิ่งอื่นนอกเหนือไปจากค่าตัว กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ เรียกร่องสิ่งที่อยู่นอกกรอบความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการที่ฝ่ายชายตั้งไว้ แต่เมื่อฝ่ายหญิงแบมือขอเงินค่าตัวด้วยท่าทีที่ตรงไปตรงมาในเชิงธุรกิจ ตัวละครผมกลับมีอารมณ์ความรู้สึกที่อาจจะ

⁵⁸ ดูเพิ่มเติมเรื่อง 'ความเป็นอื่น' (otherness) ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.4.2.1

เรียกได้ว่าเป็น 'ความน้อยใจ' ก็ได้ อารมณ์ความรู้สึกที่แปรปรวนนี้น่าจะเกิดจากทัศนคติในแง่ลบที่ชายตะวันตกมีต่อหญิงบริการไทย จึงมีอาการ 'ตั้งป้อม' ไว้ก่อนและระแวงไปในทุกสิ่งแม้แต่เรื่องเล็กน้อยๆว่า หญิงไทยกำลังจ้องจะริดไถตน และมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อเรื่องเล็กน้อยๆนั้นรุนแรงกว่าที่ควร แต่ในขณะเดียวกัน ฝ่ายชายก็ไม่ได้ต้องการความสัมพันธ์แบบค้าประเวณีอย่างเต็มรูปแบบชนิดที่เกิดขึ้นและจบลงในห้องๆหนึ่งภายในเวลาหนึ่งหรือสองชั่วโมง แต่ตัวละครชายกลับปรารถนาความรู้สึกที่เรียกว่า 'girlfriend feeling' คือความรู้สึกที่คล้ายกับการอยู่กับหญิงคนรัก มีการทำกิจกรรมอย่างอื่นร่วมกัน อย่างเช่น ไปว่ายน้ำ เดินเล่นตามห้างหรือกินข้าวด้วยกัน ฯลฯ รวมทั้งอ้อยอิ่งหยอกล้อกันบนเตียงราวกับคนรัก ซึ่งส่งผลให้เกิดอารมณ์ผูกพันต่อกันไม่มากก็น้อยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*

[...], sie sagt zu allem Ja und Amen und macht dann was ganz anderes. Typisch Thai. Und ich lerne es nie, denke immer wieder ich könnte irgendwas bewegen, verändern, beeinflussen. Bullshit! Ich bin Farang und in den Augen der Thais ein Kriechtier. Die lässt sich doch von mir nichts sagen. Logisch. (Elicsan, du bist ein armer Irrer, nach 10 Jahren Thailand noch immer nichts kapiert.) [...] Wofür hält die sich? Wofür hält die mich? Ach ja, hatten wir ja schon: Elicsan = Farang = Kriechtier!

(Elicsan, 2003: 108)

[เมื่อสองคืนก่อนนี้เอง ไม่ว่าผมจะพูดอะไร] เธอก็ตกลงเห็นดีเห็นงามไปด้วยทุกอย่าง แต่แล้วเธอก็ทำไปอีกอย่าง นี่แหละ แบบคนไทยแท้ๆ แล้วผมก็ไม่เคยยอมเรียนรู้สักครั้ง ผมคิดอยู่เรื่อยว่าผมจะสามารถผลักดัน เปลี่ยนแปลงหรือมีอิทธิพลอยู่บ้าง เหลวไหลทั้งเพ ผมเป็นฝรั่ง แล้วในสายตาคอนไทย ฝรั่งก็เป็นแค่สัตว์เลื้อยคลาน ผู้หญิงพวกนี้ไม่ยอมให้ผมไปสั่งอะไรหรอก ก็สมเหตุสมผลดีแล้วนี่ (Elicsan แกมันเป็นไอ้จิ้งที่นำสมเพช เทียวเมืองไทยมาเป็น 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่ยอม

เข้าใจอยู่นั่นเอง) [...] หลอนคิดว่าหลอนเป็นใคร หลอนคิดว่าผมเป็นใคร อ้อใช่ เราพูดเรื่องนี้ไปแล้ว: Elicsan = ฝรั่ง = สัตว์เลื้อยคลาน!

ในบรรดาตัวละครที่เป็นเช็กซ์ทัวริสต์ทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า Elicsan เป็นตัวละครที่มีอัตราในการเป็นเช็กซ์ทัวริสต์มากที่สุด กล่าวคือ เป็นตัวละครที่มีความเชื่อมั่นและภูมิใจในตัวเองมากกว่า สามารถ 'กำราบ' หญิงบริการไทยที่ตนข้องเกี่ยวกับให้อยู่ในอำนาจ อีกทั้งยังสามารถรักษาผลประโยชน์ของตนเองไม่ให้มีหญิงใดสามารถเอาเปรียบ แต่ในขณะเดียวกัน ในบางครั้งตัวเขากลับเอาเปรียบหญิงบริการ อย่างเช่น การกดค่าตัวผู้หญิงต่ำกว่าราคามาตรฐานด้วยข้ออ้างต่างๆอย่างไม่ละอายใจ นอกจากนี้ เขายังให้ความร่วมมือช่วยเหลือหญิงบริการที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วยในการปกปิดกริดไถนนักท่องเที่ยวคนอื่นที่ตกหลุมรักหญิงเหล่านั้นด้วยความภาคภูมิใจ ด้วยความรู้สึกว่าตนเองมีอะไรที่เหนือกว่า สำคัญกว่าและฉลาดกว่าชายตะวันตกหน้าโง่ที่ส่งเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนมาให้หญิงที่กำลังอยู่ร่วมกับตน ในตัวอย่างข้างต้น ปฏิกริยาข้างต้นของ Elicsan เมื่อพบว่าหญิงบริการที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยไม่ได้อยู่ที่บาร์ตามที่เขาคาดหวัง เป็นปฏิกริยาที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ มั่นน่าจะไม่ใช่เพียงความผิดหวังที่ไม่ได้พบผู้หญิงบาร์คนนั้น เพราะ Elicsan ยอมรับได้ในเรื่องที่ยุติบริการให้ชายคนอื่นด้วย แต่เขารับไม่ได้เมื่อคิดว่าหญิงผู้นั้นให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวคนอื่นมากกว่าเขา ปฏิกริยาโกรธแค้นและประชดประชันนั้นจึงน่าจะเป็นความระแวงผสมผสานกับความผิดหวังที่พบว่าตนไม่สามารถควบคุมให้หญิงอยู่ในอำนาจได้อย่างที่คิด และท้ายสุด สิ่งที่สะท้อนให้เห็นก็คือ ไม่ว่าเช็กซ์ทัวริสต์ผู้คร่ำหวอดอย่าง Elicsan จะระวังตัวเพียงใด บางครั้งเขาก็ไม่สามารถรักษากฎว่าด้วยการห้ามอยู่กับผู้หญิงคนเดียวกันเกินสามวัน (3-days-rule) ของเขาไว้ได้ และเมื่อเวลาผ่านไปถึงจุดหนึ่งก็เป็นที่ยากที่ชายตะวันตกอย่างเขาจะควบคุมตัวเองไม่ให้มีความผูกพันกับหญิงบริการที่สามารถให้ความสุขแก่เขาทั้งนอกเตียงและในเตียง ไม่ว่าเขาจะรู้ตัวและยอมรับหรือไม่ก็ตาม

สองตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของเช็กซ์ทัวริสต์ แสดงให้เห็นความผูกพันทางจิตใจที่ยึดโยงเกี่ยวข้องกับเรื่องของความปรารถนาในกามรส จุดอ่อนสองประการนี้เป็นสิ่งที่หญิงบริการไทยนำมาใช้ในการต่อรองกับอำนาจของชายตะวันตกในความสัมพันธ์ เห็นได้ชัดว่า สิ่งทีตัวละครหญิงบริการกระทำในงาน

เขียนเกือบทุกเรื่องคือ ความพยายามที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการให้กลายเป็นความสัมพันธ์กึ่งคนรัก โดยหวังว่าอาจจะสามารถพัฒนาต่อไปเป็นความสัมพันธ์กันคนรักหรือสามีภรรยา อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการที่ให้ความรู้สึกแบบ 'girlfriend feeling' ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ในระดับต่อๆมานั้น แม้จะเป็นสิ่งที่ตัวละครชายเช็กซ์ทัวริสต์เหล่านี้ปรารถนา แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่พวกเขาปฏิเสธด้วยในขณะเดียวกัน จึงไม่ใช่เรื่องที่ย่ายนั้กที่หญิงบริการไทยจะสามารถเปลี่ยนระดับความสัมพันธ์ได้สำเร็จ

ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้นเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อำนาจของฝ่ายชายอยู่ที่เงินและในพื้นที่พิเศษอย่างพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งหลายนั้น สถานภาพของการเป็นผู้ซื้อบริการจัดเป็นสถานภาพที่อยู่ในตำแหน่งสูงกว่า มีสิทธิ์มีเสียงมากกว่า ส่วนอำนาจของหญิงบริการนั้นอยู่ที่เรือนร่างซึ่งผ่านกระบวนการทำให้เป็นสินค้า (commodification) เรียบร้อยแล้วทันทีที่เธอนำตัวเข้ามาขึ้นกับพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น แม้ว่าโดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึงหญิงที่ขายเรือนร่างของตนเป็นสินค้า คนจะนึกเชื่อมโยงไปถึงการถูกกดขี่ ความไร้อำนาจ แต่ในที่นี้ เราพิจารณาเรือนร่างดังกล่าวในฐานะที่เป็นทุนทางกายภาพ⁵⁹ที่จะสามารถเปลี่ยนไปเป็นทุนทางเศรษฐกิจ และอาจเปลี่ยนไปเป็นทุนทางสังคมหรือทางวัฒนธรรมได้เมื่อเวลาผ่านไป ในการต่อรองทางอำนาจในความสัมพันธ์ หญิงบริการมิได้ใช้เพียงเรือนร่างเป็นอาวุธ แต่พวกเขายังต้องใช้ทักษะความสามารถในการให้บริการและความอดทนที่จะโอนอ่อนผ่อนตามการเรียกร้องและความปรารถนาของชายนักท่องเที่ยวนอกจากนี้ยังต้องยอมถูกกดขี่หรือเสียเปรียบเพื่อให้ได้มาซึ่งความสัมพันธ์ในแบบที่ต้องการ เช่น การแสดงความรัก ความอาทร การปฏิเสธไม่ยอมรับค่าตัว ในบางกรณีอาจต้องยินยอมหรือแม้กระทั่งชักนำให้ชายนักท่องเที่ยวนั้นมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นด้วย เพื่อที่จะทำให้ชายเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าพวกเขาไม่ได้ถูกผูกขาด ยังมีอิสระภาพในการแสวงหาความสุขทางเพศกับหญิงอื่น เป็นต้น วิธีการดังกล่าวบ่อนเซาะอำนาจในฐานะผู้ซื้อบริการของฝ่ายชาย เงินซึ่งเป็น

⁵⁹ ปีแอร์ บูร์ดีเยอ (Pierre Bourdieu) เสนอความคิดเรื่อง การสร้างทุนทางกายภาพว่าหมายถึง การพัฒนาส่วนต่างๆของร่างกายไปในทางที่ถือกันว่าทำให้เกิดคุณค่าตามที่ยึดถือกันมาในบริบททางสังคมของร่างกายนั้น และทุนทางกายภาพสามารถถูกเปลี่ยนไปเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม โดยเน้นที่กระบวนการทำให้ร่างกายนี้อาจเป็นสินค้า (commodification) (อ้างถึงในปริตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2541: 33-34)

อาวุธสำคัญของฝ่ายชายจะมีบทบาทหน้าที่ (function) ที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ จากเงินที่เป็นปัจจัยในการซื้อกลายเป็นเงินที่ให้ด้วยความเสนหา ยิ่งถ้าหากหญิงบริการผู้นั้นสามารถทำให้ชายตะวันตกรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนได้มากเท่าไร การให้เงินค่าใช้จ่ายกับหญิงก็จะกลายเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำมากขึ้นเท่านั้น ไม่ใช่สิ่งให้ตอบแทนเฉพาะเวลาที่ให้บริการจนเป็นที่พอใจเป็นครั้งคราวอีกต่อไป และเมื่อความสัมพันธ์สามารถพัฒนาไปถึงจุดนั้นได้ ตำแหน่งแห่งที่ของชายตะวันตกและหญิงไทยในความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้นก็เปลี่ยนไป

จะเห็นได้ว่ากระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์จากความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการให้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่หญิงบริการต้องทุ่มเท ยอมถูกเอาเปรียบและยอมเสี่ยงกับความรู้สึกต่ำต้อยไร้ค่า ถ้าหากทำไม่สำเร็จ

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Verruchtes Pattaya*

Ich wollte jedoch auf keinen Fall und bei aller Sympathie für Ae auch noch die restliche Zeit , mit ihr verbringen. Ich musste sie auschecken, loswerden, canceln. Doch wie? [...]

Es war herrlich, "Girlfriendsex at it's best ", bei dem man die Welt um sich herum vergaß. Nach dieser ausgedehnten Morgennummer [...] fasste ich Mut und teilte Ae kurz und schmerzlos mit: "Ae, tonight you cannot stay with me.", worauf Ae mit: "I think you want change me and take another girl", antwortete. [...] Ae packte also ihre Sachen zusammen, bekam die verdienten Tausend Baht von mir und verabschiedete sich.

(Jeff S., 2004: 84-86)

ถึงผมจะรู้สึกว่า Ae น่ารักแค่ไหนก็ตาม ไม่ว่าจะยังไงผมก็ไม่อยากใช้เวลาที่เหลืออยู่กับเธอ ผมต้องเช็คเอาท์ Ae ต้องสลัดให้หลุด ต้องแคนเซลล์เธอ ว่าแต่จะใช้วิธีไหนดี [...]

ช่วงเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งงาม "Girlfriendsex at it's best" ซึ่งทำให้เราลืมโลกที่อยู่รอบตัวไปหมด หลังจากการร่วมรักยามเช้าที่อ้อยอิ่งเนิ่น

นาน [...] ผมรวบรวมกำลังใจ แล้วบอก Ae สั้นๆง่ายๆว่า "Ae, tonight you cannot stay with me." ซึ่งเธอก็ตอบผมกลับมาว่า "I think you want change me and take another girl" [...] Ae จึงเก็บสมบัติของเธอ รับเงินค่าตัวหนึ่งพันบาท แล้วก็ลาจากไป

บ่อยครั้งที่เช็ทซ์ทัวริสต์เป็นฝ่ายบอกเลิกการจ้างภายใต้ความสัมพันธ์ยังเป็นไปด้วยดี เนื่องจากกลัวการผูกพันดังกล่าวและอีกส่วนหนึ่งก็คือต้องการมีประสบการณ์ทางเพศที่แปลกใหม่กับหญิงบริการคนอื่นๆด้วย แทนที่จะต้องใช้เวลาทั้งหมดกับหญิงบริการเพียงคนเดียว ในกรณีเช่นนี้ หญิงบริการไทยก็ไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากจะต้องยอมรับโดยดุษณี ซึ่งเท่ากับว่าในกระบวนการต่อรองในความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้น เป็นไปได้ว่า แทนที่หญิงบริการจะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการหรือสถานภาพที่ดีขึ้น กลับเป็นการทุ่มเทที่เปิดโอกาสให้ชายตะวันตกเอาไรต์เอาเปรียบงายยิ่งขึ้นและมากยิ่งขึ้นไปอีก

ทั้งหมดนี้จึงทำให้เกิดคำถามว่า ในกระบวนการต่อสู้ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างตะวันตกและตะวันออกนั้น จริงหรือที่ว่าฝ่ายซึ่งถูกกดขี่และเสียเปรียบจะสามารถต่อรองกับอำนาจที่กดขี่ได้ ไม่ด้วยวิธีใดก็วิธีหนึ่งอย่างที่นักทฤษฎีหลายท่านกล่าวอ้างไว้ หากหน่วยใหญ่ของสังคม อย่างเช่นภาครัฐหรือหน่วยสังคมที่พอจะมีอำนาจต่อรองไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ และปล่อยให้บุคคลตัวเล็กๆต้องดิ้นรนต่อสู้เพียงลำพัง ไม่เพียงแต่จะไม่สามารถต่อสู้ให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการเท่านั้น แต่ยังอาจเป็นการเปิดโอกาสให้ถูกเอาเปรียบและกดขี่มากยิ่งขึ้น สิ่งที่เราเรียกว่า 'การต่อรองกับอำนาจ' จึงอาจเป็นเพียงมายาคติที่ปลอบใจผู้ที่ถูกกดขี่ให้รู้สึกมีความหวังอันเลื่อนลอยเพื่อหล่อเลี้ยงจิตใจที่ขาดความมั่นคงใดๆกับอนาคตของตนเองเท่านั้น

5.5 เมื่อเราสองได้ครองคู่กัน: ภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา

ตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาเป็นตัวละครที่มีความน่าสนใจในแง่ที่ว่า ในระหว่างการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ตัวละครหญิงไทยเป็นตัวละครที่มีพัฒนาการและมีการเปลี่ยนแปลง (well-rounded character) อย่างเห็นได้ชัด แตกต่างจากตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์อื่นๆซึ่งมักจะเป็นตัวละครที่มีลักษณะ 'แบน' (flat

character) กล่าวคือ เป็นตัวละครที่ไม่มีพัฒนาการทางลักษณะนิสัยตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาจึงมีลักษณะที่ค่อนข้างซับซ้อนและสมจริงมากกว่าตัวละครประเภทอื่น

งานเขียนเยอรมันที่น่าเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาระหว่างหญิงไทยและชายเยอรมันนั้นอาจแบ่งโดยกว้างๆออกได้เป็นสองประเภท ประเภทแรก ได้แก่ งานเขียนที่น่าเสนอวงจรความสัมพันธ์ของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย ส่วนประเภทที่สองได้แก่ งานเขียนที่น่าเสนอเฉพาะบางเหตุการณ์ของชีวิตแต่งงานของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย

5.5.1 งานเขียนที่น่าเสนอวงจรความสัมพันธ์ของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย

สิ่งที่นำเสนออยู่ในงานเขียนประเภทนี้คือ การเริ่มต้นความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทย พัฒนาการความสัมพันธ์ ปัญหาในการใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา รวมไปถึงจุดจบของความสัมพันธ์ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละคู่ นอกจากนี้ เรายังสามารถมองเห็นอรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไประหว่างช่วงเวลาก่อนแต่งงานและหลังแต่งงานอย่างเห็นได้ชัด

ก่อนที่จะเข้าสู่รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องความเปลี่ยนแปลงของอรรถลักษณะหญิงไทยที่น่าเสนออยู่ในงานเขียนประเภทนี้ น่าที่จะได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ในช่วงก่อนแต่งงานของชายเยอรมันและหญิงไทย เพื่อที่จะได้สามารถเห็นพัฒนาการของตัวละคร โดยเฉพาะของตัวละครหญิงไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.5.1.1 ก่อนแต่งงาน: รักหลงเงา

จากการศึกษางานเขียนเยอรมันทั้งหมดที่น่าเสนอความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาได้พบว่า ในตัวบทส่วนใหญ่ที่สืบค้นได้นั้น มีการนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ในช่วงเวลาก่อนแต่งงานของชายเยอรมันและหญิงไทยในลักษณะที่คล้ายคลึงและสอดคล้องกันในหลายเรื่อง เช่น เรื่องการเริ่มต้นทำความรู้จักกันของตัวละครชายหญิงภูมิหลังของตัวละครหญิงไทยและพัฒนาการความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน เป็นต้น

ในเรื่องของการเริ่มต้นทำความรู้จักกันนั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ได้พบว่า สถานที่ที่ตัวบทใช้เป็นฉากให้ตัวละครคู่สามีภรรยาเยอรมันไทยได้พบปะรู้จักกันเป็นครั้งแรกนั้น ล้วนเป็นสถานบริการในแหล่งท่องเที่ยว อย่างเช่น คอฟฟี่ช็อป ร้านอาหาร บาร์ ทั้งสิ้น ตัวละครชายทั้งหมดเข้าไปในสถานที่เหล่านั้นในฐานะนักท่องเที่ยว ส่วนตัวละครหญิงไทยนั้นได้รับการนำเสนอในสองลักษณะคือ ในลักษณะแรก ตัวบทจะนำเสนอตัวละครหญิงไทยอย่างคลุมเครือไม่แน่ชัดว่ามีอาชีพหรือสถานภาพอะไร แต่ก็มีสัญญาณหลายอย่างที่บ่งชี้หรือชวนให้สงสัยว่าตัวละครหญิงไทยมิได้เข้ามาอยู่ในสถานบริการเหล่านั้นในฐานะลูกค้าทั่วไป จนเมื่อเหตุการณ์ได้ดำเนินต่อไป ความชัดเจนจะปรากฏขึ้นเรื่อยๆ จนผู้อ่านสามารถได้ข้อสรุปด้วยตัวเองโดยที่ตัวบทไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรง ส่วนลักษณะที่สอง เป็นการเปิดตัวอย่างชัดเจนว่า ตัวละครหญิงไทยเป็นหญิงบริการที่ทำงานอยู่ในสถานที่แห่งนั้นนั่นเอง

ตัวอย่างงานเขียนต่อไปนี้เป็นงานเขียนที่นำเสนอพัฒนาการความสัมพันธ์ของชายชาวสวิสและหญิงไทยอย่างละเอียด ในขณะที่เดียวกันก็แฝงทัศนคติที่มีต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ด้วยตลอดเวลา ดังจะนำเสนอให้เห็นในตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Himmel grau*

[...] Schüchtern schaue ich mich im Lokal um, dabei treffen meine Blicke eine alleine am Tisch sitzende Schönheit mit langen schwarzen Haaren, die über die Stuhllehne hängen. [...] Aber die Kleine wartet immer wieder, bis ich zu ihr hinüberschaue. [...] Jetzt muss ich den Stuhl etwas zur Seite schieben, um weiterhin angelächelt werden zu können.

(Ledermann, 2001: 23)

[...] ผมกวาดตามองไปรอบร้านอย่างประหม่า แล้วก็ไปเจอเอาสาวสวยที่มีผมดำยาวสยายอยู่เหนือพนักเก้าอี้ เธอนั่งอยู่คนเดียวที่โต๊ะ [...] แม่สาวน้อยคนนั้นคอยเฝ้ารอให้ผมมองไปที่เธออยู่เสมอ [...] ตอนนี้ผมต้องขยับเก้าอี้ไปข้างๆอีกนิดเพื่อที่จะเธอจะยิ้มให้ผมได้ต่อไป

หลังจากส่งยิ้มกันไปมาไม่นาน หญิงสาวและเพื่อนสาวของเธออีกสองคนที่ตามมาสมทบก็ย้ายมานั่งโต๊ะเดียวกับ 'ตัวละครผม' และเพื่อนๆ ความสัมพันธ์พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายที่รุกคืบในความสัมพันธ์ เช่น เป็นฝ่ายเริ่มในการสัมผัสเนื้อตัวของฝ่ายชาย เป็นต้น ตัวบทใช้กลวิธีให้ 'ตัวละครผม' ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ที่ดำเนินไปด้วยน้ำเสียงที่ไร้เดียงสาของชายหนุ่มที่ไร้ประสบการณ์ผู้ซึ่งกำลังตื่นเตนกับการได้ผูกสัมพันธ์กับสาวสวย แต่ในขณะที่เดียวกันตัวบทก็ให้ข้อบ่งชี้ที่ทำให้ผู้อ่านเริ่มรู้ว่า ตัวละครหญิงทั้งสามน่าจะมีอาชีพเป็นหญิงบริการหรืออย่างน้อยที่สุดเป็นหญิงที่หารายได้เป็นครั้งคราวจากการมีเพศสัมพันธ์กับชาย และสิ่งพวกเธอกำลังกระทำอยู่นั้นคือการ 'จับ' ลูกค้ายกกว่าจะเป็นการทำความรู้จักกับเพื่อนต่างเพศแบบหญิงสาวทั่วไป

Der Vorschlag, schlafen zu gehen, wird gern angenommen. Bruno fragt, was aus den Mädchen wird. Sie bleiben selbstverständlich im Hotel. Zu dieser nächtlichen Stunde wäre es eine Frechheit, sie alleine wegzuschicken.

(Ledermann, 2001: 26)

ทุกคนเห็นด้วยกับข้อเสนอที่ว่าควรจะไปนอนได้แล้ว Bruno ถามว่า แล้วผู้หญิงพวกนี้ล่ะจะเอาอย่างไรดี พวกเธอต้องอยู่ที่โรงแรมอยู่แล้ว ดึกปานนี้ ถ้าส่งพวกเธอกลับบ้านคงเป็นเรื่องไม่สมควรอย่างยิ่ง

และในคืนนั้นเองหญิงสาวทั้งสามก็จับคู่กับชายในกลุ่มเป็นสามคู่แยกย้ายกันไปนอนค้างคืนด้วยกันในห้องพักที่โรงแรมซึ่งเป็นที่พักของ 'ตัวละครผม' และเพื่อน ในเช้าวันต่อมา 'ตัวละครผม' จึงได้รู้ว่าหญิงสาวที่เขามีเพศสัมพันธ์ด้วยชื่อ Aen และเมื่อเธอได้เอ่ยปากขอเงิน 'ค่าแท็กซี่' กลับบ้านเขาก็ได้จ่ายให้จนเป็นที่พอใจของเธอ

Sie werde zu Hause erwartet, sollte Taxi nehmen, habe aber kein Geld. [...] Ich öffne meine Brieftasche. Mit jeder Banknote, die ich herausziehe, wird das Lächeln breiter. [...] Als sie mir um den Hals fällt, scheint es genug zu sein.

(Ledermann, 2001: 30)

เธอบอกว่า ปานนี้ที่บ้านคงรอเธออยู่ เธอต้องนั่งแท็กซี่กลับบ้าน แต่ เธอไม่มีเงิน [...] ผมเปิดกระเป๋าใส่ตังค์ ยิงตังธนบัตรออกมามากใบเท่าไร รอยยิ้มของเธอก็ยิ่งกว้างขึ้นเท่านั้น [...] และเมื่อเธอโผล่มากอดคอผม ก็เป็นอันดูเหมือนว่าเงินนั้นคงจะพอค่ารถแท็กซี่แล้ว

หลังจากนั้น 'ตัวละครผม' ก็ชวนให้ Aen เดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยไปกับเขา ตลอดระยะเวลาในการเดินทาง 'ตัวละครผม' ได้รับการปรนนิบัติดูแลจาก Aen อย่างที่ไม่เคยได้รับมาก่อนจากหญิงอื่น⁶⁰ และเกิดความพึงพอใจในตัวเธอมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ภาษาจะเป็นอุปสรรคขวางกั้นอยู่บ้าง

[...] Klar erahnte sie fast immer, was ich wünsche, aber manchmal möchte ich auch was Nettes sagen und mit "honey" und "I love you" kann man eine tiefere Zuneigung nicht ausdrücken. Wenn ich eine Frage stellt, antwortet sie immer mit einem lächelnden "yes". Dabei beobachtet sie meine Reaktion. Falls ich verblüfft reagiere, ändert sie sofort ihre Meinung und drückt ein klares "No" heraus. Ich habe meine gewünschte Antwort, aber verstanden hat sie überhaupt nichts. [...]

(Ledermann, 2001: 71)

⁶⁰ สังเกตได้ว่า การปรนนิบัติขั้นพื้นฐานของหญิงไทยซึ่งได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้งในงานเขียนหลายเล่มและเป็นທີ່ประทับใจของชายตะวันตกเป็นอย่างมาก คือ การนวด การเอาผ้าเย็นเช็ดหน้าหรือซับเหงื่อให้และการตักอาหารวางไว้ให้ในงานแต่พอค่า ในกรณีข้างต้นตัวบทได้นำเสนอไว้ดังนี้ Liebevoll werden die Krabben von Aen aufgebrochen und mundgerecht in den Teller gelegt. (Ledermann, 2001: 56) (Aen แกะปูเอาแต่เนื้อวางไว้ให้ในงานแต่พอค่าด้วยกริยาที่เต็มไปด้วยความรัก) อันที่จริง ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่หญิงไทยจำนวนหนึ่งที่อยู่ในฐานะแม่และเมียกระทำอยู่แล้วเป็นปกติ อันเป็นผลมาจากการหล่อหลอมผู้หญิงตามแนวคิดศักดินาปีตารีปไตโยในสังคมไทยที่อบรมสั่งสอนผู้หญิงว่าการที่จะมัดใจสามีหรือชายที่รักให้อยู่กับตนจำเป็นต้องให้การปรนนิบัติอย่างเต็มที่ เพื่อที่ผู้ชายจะได้ติดในความสบายกายสบายใจนั้นจนไม่ไปที่อื่น ดังเช่นที่สะท้อนอยู่ในสำนวนไทยมากมาย เช่น ก้นถึงปากปากถึงข้าว กลับมาตายรัง เสน่ห์ปลายจวัก เป็นต้น ชายตะวันตกที่ได้รับการอบรมมาให้เป็นผู้ชายที่ควรจะดูแลให้บริการเพศหญิง เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยดูเหมือนจะสับสนสิ่งๆ ที่ได้รับการอบรมมาเสียสิ้นทั้งนี้ อาจจะเป็นด้วยลักษณะความสัมพันธ์ที่ฝ่ายชายรู้สึกว่าคุณเองอยู่ในสถานภาพที่สูงกว่าเนื่องจากอยู่ในฐานะผู้จ่ายเงิน ประกอบกับสามารถเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับแนวปฏิบัติในสังคมไทยซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ชายตะวันตกยินดีที่จะรับมาโดยง่ายและรวดเร็ว เนื่องจากเป็นสิ่งที่เอื้อต่อความสะดวกสบายของเพศชาย ทั้งหมดนี้เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า การครอบงำของแนวคิดปีตารีปไตโยในสังคมไทยมีอิทธิพลและส่งผลต่อลักษณะและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยอย่างไรบ้าง

แน่นอนว่าเธอเดาออกเสมอว่าผมต้องการอะไร แต่บางครั้งผมก็อยากพูดอะไรที่ตึ๋งบ้าง แค่ว่า "honey" แล้วก็ "I love you" มันไม่สามารถจะถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ที่ลึกซึ้งได้ เวลาผมถามอะไรขึ้นมาสักอย่าง เธอจะตอบว่า "yes" พร้อมรอยยิ้มหวานเสมอ ระหว่างที่ตอบเธอก็จะสังเกตปฏิกิริยาของผมไปด้วย ถ้าผมทำท่าอึ้งไปด้วยความงง เธอก็จะเปลี่ยนใจทันทีแล้วก็ตอบใหม่ว่า "No" ออกมาอย่างชัดเจน ผมก็จะได้คำตอบที่ผมต้องการ โดยที่เธอไม่ได้เข้าใจอะไรที่ผมถามเลยแม้แต่ชนิดเดียว

แม้ว่าจะมีปัญหาในการสื่อสารระหว่างกัน แต่ในท้ายที่สุด 'ตัวละครผม' ก็ชวน Aen ไปอยู่ด้วยกันที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ และนั่นคือจุดเริ่มต้นของการแต่งงานและการใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกัน

ตัวอย่างทั้งหมดข้างต้นเป็นตัวอย่างจากงานเขียนเพียงเรื่องเดียวเพื่อต้องการให้เห็นพัฒนาการความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง แต่กระนั้นก็ตาม งานเขียนเรื่องนี้ก็อาจจัดเป็นตัวแทนของงานเขียนเรื่องอื่นๆ ในประเภทเดียวกันได้ เนื่องจากงานเขียนเกือบทุกเรื่องที่น่าเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา นั้น จะนำเสนอเรื่องราวในช่วงเวลาก่อนแต่งงานด้วยโครงเรื่องและอรรถลักษณะของตัวละครที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็ในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น⁶¹ ตัวอย่างที่ยกมาสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ในช่วงเวลาก่อนแต่งงานของชายเยอรมันกับหญิงไทย ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกคือความสัมพันธ์ในช่วงก่อนการแต่งงานของชายเยอรมันและหญิงไทยเป็นความสัมพันธ์ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วผิดปกติแตกต่างไปจากคู่แต่งงานโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นช่วงตั้งแต่แรกเริ่มทำความรู้จักกันจนกระทั่งมีเพศสัมพันธ์กันซึ่งกินเวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมง หรือช่วงเวลาหลังจากมีเพศสัมพันธ์กันจนกระทั่งตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันซึ่งโดยมากกินเวลาเพียงแค่ระยะเวลาพักร้อนของฝ่ายชาย

⁶¹ มีลักษณะหลายอย่างในความสัมพันธ์คล้ายเรื่อง Der Sohn der Tänzerin ซึ่งได้เคยนำเสนอมาแล้วโดยละเอียดในบทที่ 4 หัวข้อ 4.2.3.2

ประเด็นที่สองคือ อรรถลักษณะของตัวละครชายเยอรมันและตัวละครหญิงไทยที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในด้านหนึ่งเป็นความแตกต่างทางด้านภูมิหลังของตัวละคร อันได้แก่สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการศึกษาของตัวละคร ซึ่งตัวละครชายจะมีทุกอย่างเหนือกว่าตัวละครหญิงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นอรรถลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสัมพันธ์ อันได้แก่ บทบาทสถานภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ของตัวละคร

เมื่อดูจากบทบาทและสถานภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ของตัวละคร ดูเหมือนว่าตัวบทจะนำเสนอให้ตัวละครหญิงเป็นฝ่ายที่สามารถ 'คุมเกม' ในความสัมพันธ์นั้น นับจากการเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการสร้างความสัมพันธ์ การส่งภาษากาย แสดงความสนใจฝ่ายชายและมีปฏิกิริยาตอบรับต่อความสนใจของชายอย่างกระตือรือร้น การรुकคืบด้วยกริยาทำที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมความแล้วการกระทำของตัวละครหญิงไทยจะเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและรู้ตัวว่ากำลังทำอะไร เพื่อจุดประสงค์อะไรในความสัมพันธ์นั้น ในทางตรงข้าม ตัวบทกลับนำเสนอภาพตัวละครชายให้เป็นคนที่ยึดมั่นในตัวเองและขาดประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเที่ยวหรือใช้บริการของสถานเริงรมย์ในประเทศไทย ในหลายๆสถานการณ์ตัวบทจะแสดงให้เห็นถึงความไม่รู้ไม่เท่าทันของฝ่ายชายในการมีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครหญิงที่เขา กำลังเกี่ยวข้องกับ ในเรื่อง *Himmel grau* ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวอย่างข้างต้นนั้น ในตอนที่ 'ตัวละครผม' ตัดสินใจเอยปากชวอน Aen ไปประเทศสวีเดนเมื่อเธอตอบรับคำชวน ตัวบทนำเสนอว่า 'ตัวละครผม' รู้สึกประหลาดใจที่ Aen ไม่ปฏิเสธ⁶² ตัวบทประกอบสร้างให้ตัวละครชายมีอรรถลักษณะที่ชื่อไว้เพียงสา เสียจนกระทั่งมองไม่ออกว่า ในนาทีที่เขาเอยปากชวอน Aen ไปสวีเดนนั้น อาจจะหมายถึง นาทีที่ Aen ประสบความสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายที่เธอวางไว้แต่ต้นสำหรับความสัมพันธ์ครั้งนี้ก็ได้ ทั้งหมดนี้สามารถนำไปพิจารณาร่วมและเป็นข้อมูลที่สนับสนุนซึ่งกันและกันกับข้อสรุปในประเด็นต่อไป

ประเด็นที่สาม จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในความสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานนั้น ตัวละครหญิงไทยเป็นฝ่ายที่ทุ่มเทความพยายามอย่างมากที่จะทำทุก

⁶² ดู Ledermann, *Himmel grau*, p. 108.

อย่างไรให้ชายตะวันตกพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความสุขทางเพศ ซึ่งเรื่องนี้จะถูกเน้นมากในกรณีที่ตัวละครหญิงไทยถูกนำเสนอว่าเป็นหญิงบริการอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ ก็จะเป็นเรื่องของการปรนนิบัติในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการพยายามป้องกันไม่ให้เกิดการขัดแย้งใดๆในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เช่น ตอบรับเมื่อคาดว่าฝ่ายชายอยากให้ตอบรับ และพร้อมจะเปลี่ยนเป็นการตอบปฏิเสธทันทีที่คาดเดาว่าฝ่ายชายต้องการได้ยีนค่าปฏิเสธดังที่ปรากฏในตัวอย่าง โดยรวมแล้วคือตัวละครหญิงไทยจะทำทุกวิถีทางที่จะทำให้ชายเยอรมันมีความรู้สึกว่าการใช้เวลาอยู่ร่วมกับเธอเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข โดยกำหนดความต้องการของชายตะวันตกเป็นศูนย์กลางในความสัมพันธ์ ส่วนตัวตนและความต้องการของตัวเองจะถูกลดความสำคัญลงจนแทบจะเป็นศูนย์

สิ่งที่เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อนำประเด็นที่สองและประเด็นที่สามมาพิจารณา ร่วมกันคือความย้อนแย้งของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทย ในช่วงเวลาก่อนการแต่งงาน กล่าวคือ ความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยในช่วงเวลาก่อนการแต่งงานนั้นเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายตามแนวชนบปีตารีปไตยและแนววาทกรรมอาณานิคมโดยแท้ ตัวละครหญิงไทยถูกครอบครองโดยชายตะวันตก อยู่ในสถานภาพที่ต่ำต้อยกว่า ต้องคอยปรนนิบัติเอาอกเอาใจชายตะวันตกและคอยแสดงความคิดเห็นที่คล้อยตามไปในทุกเรื่องทั้งที่เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง จนกระทั่งมีภาพลักษณ์ว่า ไม่มีความคิดอ่านเป็นของตัวเอง ซึ่งในสังคมตะวันตกถือว่าเป็นความ 'ไร้สติปัญญา' นั่นเอง แต่เมื่อพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่า ภายใต้อวยยิ้มและการปรนนิบัติรับใช้นั้น อันที่จริงตัวละครหญิงไทยเป็นผู้กระทำ (active) อยู่ตลอดเวลา ในที่นี้ คำว่าเป็นผู้กระทำหมายถึง การเป็นผู้ขับเคลื่อนให้ความสัมพันธ์เกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างแนบเนียน โดยที่ฝ่ายชายไม่รู้ตัว รวมทั้งอาจจะคิดเสียด้วยซ้ำว่าตนเองเป็นฝ่ายที่ควบคุมบงการได้ทุกอย่าง แม้แต่การที่ตัวละครหญิงไทยทำตัวเป็นผู้ที่ต้อยกว่าหรือทำตัวเป็นผู้คอยรองรับการกระทำ (passive) นั้นก็อาจถือได้ว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการลงมือกระทำได้เช่นกัน เนื่องจากเป็นการ 'ยอม' อย่างมีเจตนาและจุดมุ่งหมาย อันได้แก่ การก้าวเข้าไปสู่สถานภาพใหม่ที่ตนเองเชื่อว่าเป็นสถานภาพที่ดีกว่าเดิม⁶³

⁶³ อย่างไรก็ตาม การยอมรับสถานภาพที่ต่ำกว่าโดยสมัครใจของหญิงไทย อาจถือได้ว่าการลงทุนที่มีความเสี่ยงอย่างหนึ่ง เนื่องจากในกรณีที่ตัวละครหญิงไทยไม่อาจทำให้ความสัมพันธ์พัฒนาไป

ประเด็นสุดท้าย ตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมานี้ เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับงานเขียนอื่นๆอีกหลายเรื่องจะได้ข้อสรุปว่า ทั้งชายเยอรมันและหญิงไทย ต่างก็ไม่ได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของกันและกันก่อนที่จะตัดสินใจก้าวเข้าสู่ชีวิตคู่ และดูเหมือนว่าทั้งสองฝ่ายจะไม่สนใจที่จะเรียนรู้ด้วยซ้ำว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีเนื้อแท้เป็นอย่างไร เนื่องจากแรงจูงใจเบื้องต้นในการแต่งงานของทั้งสองฝ่ายรุนแรงเสียจนกระทั่งลดทอนความสำคัญของเรื่องอื่นไปหมด จากตัวบทเราจะเห็นว่า ชายเยอรมันไม่ได้ต้องการความรักที่ลึกซึ้ง หรือต้องการเพื่อนคู่คิดผู้ที่จะก้าวเดินเคียงบ่าเคียงไหล่ไปด้วยกัน ดังเช่นวาทกรรมเรื่องการแต่งงานโดยทั่วไป แรงจูงใจของฝ่ายชายสำหรับการแต่งงานกับหญิงไทยคือเพศสและความต้องการที่จะมีคนมาคอยปรนนิบัติดูแล ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่หญิงไทยจะต้องมีภูมิความรู้เท่าเทียมกับชาย ไม่จำเป็นต้องสื่อสารภาษาเข้าใจกันได้เป็นอย่างดี หรือแม้แต่ การที่เคยประกอบอาชีพหญิงบริการมาก่อนก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับตัวละครชายเยอรมันทั้งหลายในงานเขียน ทางด้านตัวละครหญิงไทยนั้น ตัวบทก็ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความรักความเข้าใจ รวมไปถึงเพศสไม่ใช่องค์ประกอบสำคัญของการแต่งงานสำหรับหญิงไทย แรงจูงใจอันดับแรกที่ทำให้ตัวละครหญิงไทยต้องการแต่งงานกับชายเยอรมันคือ เงินนั่นเอง ในงานเขียนหลายเล่มอ้างว่า ไม่ว่าจะชายตะวันตกจะแก่ อ้วน หน้าตาน่าเกลียดหรือแม้กระทั่งเป็นชายที่ไม่สามารถให้ความสุขทางเพศแก่ผู้หญิงได้ก็ยังคงเป็นที่ปรารถนาสำหรับหญิงไทยถ้าหากว่าเขามีเงิน ดังที่ได้มีการกล่าวไว้ในงานเขียนเรื่องหนึ่งว่า

Ist ein Farang impotent, hat dies keinerlei Auswirkungen auf die Zuneigung der Lady, ist er hingegen auch noch im

จนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ การปฏิบัติตัวของหญิงไทยในลักษณะดังกล่าว ก็อาจเป็นการเปิดโอกาสให้ตนเองถูกกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบมากยิ่งขึ้นดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วในเรื่องความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ

นอกจากนี้ ทั้งสามประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการอภิปรายในกรอบแคบๆเฉพาะเรื่องพฤติกรรมของชายเยอรมันและหญิงไทยในความสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานเท่านั้น หากอภิปรายในกรอบที่กว้างขึ้นกว่านี้ แน่นนอนว่าความเป็นอัตบุคคล (subject) ของหญิงไทยที่มีอำนาจในการตัดสินใจและลงมือกระทำโดยสมบูรณ์นั้นเป็นสิ่งที่ยากจะเป็นไปได้ เนื่องจากตัวละครหญิงไทยดำเนินชีวิตและถูกล่อหลอมอยู่ภายใต้การครอบงำของวาทกรรม กรอบความคิดและระบอบต่างๆในสังคมมากมาย ไม่ว่าจะป็นวาทกรรมเรื่องความกตัญญูต่อบุพการี วาทกรรมเรื่องตะวันตกเป็นดินแดนแห่งความเจริญรุ่งเรืองซึ่งทำให้เป็นที่ใฝ่ฝันของตัวละครหญิงไทย กรอบความคิดเรื่องการไ้เรือ่นร่างเป็นทุน และที่สำคัญที่สุดและมีอิทธิพลครอบงำมากที่สุดคือระบอบทุนนิยมที่เงินเป็นใหญ่และมีอำนาจมากเหนือทุกสิ่ง

Geldbeutel schlaff bis auf den Nullpunkt, dann löst sich auch die "grosse Liebe" wie eine Seifenblase im Nichts auf.

(Bahl, 2007: 59)

ถ้ามีฝรั่งสักคนมีอาการไร้สมรรถภาพทางเพศ เรื่องนี้จะไม่มียผลต่อความรักที่ผู้หญิงมีให้เขาเลยสักนิด แต่ในทางตรงข้าม ถ้ากระเป๋าเงินของเขาเหี่ยวแฟบไปสะก๊ "ความรักที่ว่ายิ่งใหญ่" นักหนาาก็จะเหมือนฟองสบู่ที่แตกกระจายไม่เหลืออะไรเลยแม้แต่น้อย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวอย่างข้างต้นนำเสนอภาพแทนหญิงไทยที่ค่าน้ำแข็งกับภาพแทนหญิงไทยอีกแบบหนึ่งซึ่งถูกนำเสนอไว้ว่า เป็นหญิงที่มักมากในกามและสนุกกับการมีกามกิจเป็นอย่างยิ่ง ดังที่เคยได้กล่าวถึงมาแล้วในหัวข้อความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ

กล่าวโดยสรุปคือ ตัวอย่างนำเสนอว่าการแต่งงานหรือการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของชายเยอรมันกับหญิงไทยนั้น เกิดจากความพยายามของหญิงไทยเป็นหลัก ส่วนตัวละครชายตะวันตกนั้นได้รับการนำเสนอในลักษณะที่ค่อนข้างขัดแย้งกันอยู่ในตัวเอง กล่าวคือ ด้านหนึ่งเป็นตัวละครที่มีความเหนือกว่าในแง่ที่เป็นผู้กุมอำนาจในการตัดสินใจแต่ผู้เดียวว่าความสัมพันธ์จะดำเนินต่อไปหรือไม่อย่างไร แต่อีกด้านหนึ่งก็กลับถูกนำเสนอให้มีลักษณะคล้าย 'ปลาที่สุขเหยื่อ' ของหญิงไทยซึ่งหย่อนสายเบ็ดล่อไว้ อาจกล่าวได้ว่าการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวเป็นการลดทอนคุณค่าของความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทย ทำให้การแต่งงานซึ่งโดยทั่วไปเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้คุณค่าและมักจะรู้สึกซาบซึ้งไปด้วยกลายเป็นเพียงผลลัพท์ของกระบวนการ 'อ้อยเหยื่อ' และการ 'สุขเหยื่อ' เท่านั้น

5.5.1.2 หลังแต่งงาน: ชีวิตมิได้งดงามดังฝัน

ในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาของชายเยอรมันและหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันนั้น หากฝ่ายชายยังอยู่ในวัยทำงาน ตัวละครหญิงไทยก็จะเป็นฝ่ายที่ย้ายตามชายเยอรมันไปใช้ชีวิตอยู่ในดินแดนตะวันตก และเมื่อศึกษาตัวบทให้ละเอียดก็จะได้พบว่า พื้นที่ในดินแดนตะวันตกเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพล

อย่างมากต่อพัฒนาการทางด้านลักษณะนิสัยของตัวละครหญิงไทย รวมทั้งมีอิทธิพลต่อลักษณะความสัมพันธ์นั้นสามภรรยาที่ดำเนินอยู่ในดินแดนตะวันตกนั้นด้วย

โดยทั่วไป ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยหรือหญิงไทย มักกล่าวพาดพิงถึงดินแดนตะวันตกในแง่ที่ค่อนข้างเป็นลบ อาทิ เป็นดินแดนที่หนาวเย็น เป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ การทำงานหนัก รวมไปถึงผู้หญิงที่เย็นชา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสาเหตุให้ตัวละครชายเยอรมันเดินทางไปยังประเทศไทย แต่ในภาพลบบของดินแดนตะวันตกนั้นก็ยิ่งแฝงไว้ด้วยการนำเสนอคุณลักษณะบางประการของดินแดนตะวันตกที่เหนือกว่าตะวันออก ตะวันตกเป็นดินแดนแห่งความศิวิไลซ์ ทุกอย่างที่ดีดำเนินไปในดินแดนตะวันตกสามารถเข้าใจได้ด้วยเหตุผล แตกต่างจากประเทศไทยซึ่งถูกนำเสนอว่าเป็นดินแดนที่ยังไม่พัฒนา และมีหลายสิ่งที่ดีดำเนินไปตามอำเภอใจหรือตามอารมณ์ของคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ซึ่งบ่อยครั้งเป็นเรื่องที่ 'ฝรั่ง' ไม่เข้าใจและกล่าวหาว่าพฤติกรรมของคนไทยเป็นสิ่งที่ไม่อาจนำเหตุผลมาใช้ในการทำความเข้าใจได้⁶⁴ ดังนั้นการพาหญิงไทยเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในดินแดนตะวันตกนั้น ด้านหนึ่งก็คือการพาคนที่ยังไม่พัฒนามาอยู่ในพื้นที่ที่พัฒนาแล้ว ส่วนอีกด้านหนึ่งคือการพาคนจากพื้นที่ที่อบอุ่น สนุกสนานเต็มไปด้วยอารมณ์อันหลากหลายมาอยู่ในพื้นที่หนาวเย็น แคร่งเครียดและไร้อารมณ์นั่นเอง เราจะพบความคิดเช่นนี้แฝงอยู่เสมอในงานเขียนที่นำเสนอความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยในช่วงระยะเวลาหลังแต่งงาน ดังที่จะเห็นได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Himmel grau*

Fünf Jahre sind vergangen, seit wir Thailand in richtung Westen verlassen haben, fünf lange Jahre mit viel Einsicht und Verständnis für Unverständliches. Ich erinnere mich noch genau, wie Aen beim ersten Schneefall wie ein Kind herumtanzend versucht hat, die Schneeflocken zu fangen und zu essen. [...] Ich habe ihr verziehen, als sie den

⁶⁴ ภาพแทนของประเทศไทยที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย มีลักษณะที่สอดคล้องกับภาพแทนของตะวันออกที่นำเสนอโดยตะวันตกในงานเขียนของตะวันตกที่ผลิตขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่ Said ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ในหนังสือ *Orientalism*

Schlüsse des Küchenschrankes in die falsche Richtung gedreht und beim Öffnen eine lange Spriesse herausgerissen hat. Auch die Klodeckel habe ich ohne Anstände im ersten Jahr dreimal gewechselt, bis sie endlich eingesehen hat, dass die sitzende Position beim Verrichten der Notdurft angenehmer ist. [...]

(Ledermann, 2001: 125)

ห้าปีผ่านไป นับตั้งแต่วันที่เราเดินทางจากเมืองไทยโดยมุ่งหน้ามายังทิศตะวันตก ห้าปีแห่งการให้ความสนใจและพยายามจะทำความเข้าใจในสิ่งซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเข้าใจได้ ผมยังจำภาพของ Aen ยามที่เธอเห็นหิมะตกเป็นครั้งแรก ภาพที่เธอกระโดดโลดเต้นราวกับเด็กน้อยพยายามไล่จับปุยหิมะมากขึ้น [...] ผมให้อภัยเธอ เมื่อครั้งที่เธอบิดลูกกุญแจของตู้ในครัวผิดด้าน พอเปิดตู้มันก็เลยชูดเอาตุ้ตแตกเป็นรอยยาว รวมไปถึงโถส้วมที่ผมต้องเปลี่ยนที่รองนั่ง ไปถึงสามอันในปีแรกโดยไม่ปริปากว่ากล่าวอะไร กว่าที่ Aen จะยอมเห็นด้วยว่าเวลาถ่ายทุกขนั้น ถ้านั่งถ่ายจะสบายกว่า [...]

ในการบรรยายเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปรับตัวของ Aen แม้จะมีน้ำเสียงที่แสดงความรัก ความเอ็นดู แต่โดยเนื้อหาก็สะท้อนให้เห็นถึงภาพแทนหญิงไทยที่มีภาพด้านหนึ่งคล้ายเด็กน้อยที่ไร้เดียงสา ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ ภาพของหญิงที่มาจากประเทศด้อยพัฒนาซึ่งไม่เคยใช้ชีวิตในสังคมที่พัฒนาแล้ว จำต้องได้รับการดูแลสั่งสอนและให้ความช่วยเหลือด้วยความอดทนจากชายตะวันตก จะเห็นได้ว่า เมื่อมาอยู่ในพื้นที่ตะวันตก บทบาทของทั้งคู่ก็เริ่มสลับสับเปลี่ยนกัน หากพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ว่า ลักษณะไม่รู้เท่าทันและชื่อไร้เดียงสาของฝ่ายชายไม่ปรากฏให้เห็นในตัวบทอีกต่อไป ความไร้เดียงสาหรือความเป็นผู้ไม่รู้กลับกลายเป็นอรรถลักษณะของ Aen อย่างเห็นได้ชัด

Aen hat sich wie viele andere Thais, die nach Europa verschleppt worden sind, die Schweiz anders vorgestellt. Lauter reiche Leute, die sich ihr Geld auf eine einfache Art

verdienen. [...] Schliesslich hat sie selber nach langem Suchen Arbeit gefunden und erfahren, dass auch den Farangs das Geld nicht einfach in den Schoss gelegt wird. [...]

(Ledermann, 2001: 126)

แอนก็เหมือนหญิงไทยอื่นๆจำนวนมากที่ถูกพามายุโรป เธอวาดภาพประเทศสวีเดนและแลนด์ไว้อีกอย่าง คนรวยมากมายที่สามารถหาเงินได้ง่ายดาย [...] หลังจากทำงานอยู่นานในที่สุดเธอก็ได้งานทำและได้พบด้วยตนเองว่า พวกเขาเองก็ไม่ได้มีเงินหลนใส่ตักให้ใช้อย่างง่าย [...]

สิ่งที่ตัวบททำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นทั้งที่มีได้กล่าวออกมาโดยตรงคือ ดินแดนตะวันตกเป็นดินแดนที่หญิงไทยได้เรียนรู้ที่จะทำงานหนักเพื่อแลกกับเงิน อาจมองได้ว่าเป็นการแฝงนัยเปรียบเทียบกับวิธีการหาเงินแบบต่างๆโดยเอาเงื่อนไขเข้ามาแลกอย่างตัวละครหญิงไทยใช้อยู่เสมอในดินแดนตะวันออก หากเราใช้วาทกรรมเรื่องจริยธรรมในการทำงานซึ่งเน้นคุณค่าของมนุษย์ที่การทำงานหนักมาเป็นฐานความคิด ในที่นี้ พื้นที่ตะวันตกก็จะเปรียบเสมือนโรงเรียนที่บ่มเพาะ Aen ให้กลายเป็นหญิงคนใหม่ให้หลุดจากอาชีพ 'บาป' อย่างเช่นการค้าบริการ ซึ่งเป็นการยกย่องเชิดชูพื้นที่ตะวันตกให้สูงส่งกว่าพื้นที่ตะวันออกที่พบอยู่เสมอในงานเขียนเยอรมัน อย่างไรก็ตามในกรณีนี้ผู้เล่าเรื่องก็ยอมรับว่าในกระบวนการ 'ขัดเกลา' ของสังคมตะวันตกนั้น ด้านที่งดงามของความเป็นตะวันออกก็ถูกทำลายไปด้วยเช่นกัน

[...] Viele Mädchen folgen dem Mann ihrer Träume. Die Wirklichkeit sieht oft anders aus. Für viele ist es der Untergang, ohne die Möglichkeit zu einer Rückkehr. Das gewohnte Lächeln des Fernen Ostens wechselt schnell zum grimmig traurigen Antlitz des düsteren Alltags im Westen.

(Ledermann, 2001: 126)

[...] หญิงสาวหลายคนตามชายในฝันของพวกเขา บ่อยครั้งความจริงจะดูแตกต่างไปจากที่ฝัน สำหรับหญิงสาวหลายคนมันคือความ

หายนะที่ไม่โอกาสที่จะย้อนกลับไปได้เหมือนเดิม รอยยิ้มแห่งเอเชีย
ตะวันออกที่เราคุ้นชินจึงแปรเปลี่ยนเป็นใบหน้าโกรธซึ่งเศร้าหมอง
แห่งชีวิตอันมัวหม่นของสังคมตะวันตกอย่างรวดเร็ว

ในกรณีของ Aen จากตัวอย่างเรื่อง Himmel grau นั้นยังจัดได้ว่า การ
เปลี่ยนแปลงชีวิตมาสู่สถานภาพใหม่ในฐานะภรรยาในดินแดนตะวันตกของเธอนั้นยัง
เป็นไปอย่างนุ่มนวลและมีได้เป็นเรื่องที่เลวร้ายนักเมื่อเทียบกับชีวิตของหญิงไทยคนอื่น
ดังเช่นเรื่องราวชีวิตของ DAENG ที่จะได้นำมาศึกษาในลำดับต่อไปนี้

ในงานเขียนเรื่อง *Daeng's Abenteuer* เป็นการนำเสนอเรื่องราวการ
ใช้ชีวิตคู่ระหว่างชายชาวสวิสกับหญิงไทยในสังคมตะวันตกอีกรูปแบบหนึ่งที่จะลง
อย่างน่าเศร้า ตัวบทได้แสดงให้เห็นปัญหาน้อยใหญ่ที่ภรรยาเข้ามาในทันทีตั้งแต่วัน
แรกที่หญิงไทยเดินทางไปถึงประเทศสวิสเซอร์แลนด์จนถึงวันสุดท้ายที่เธอกลับประเทศ
ไทย⁶⁵

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Daeng's Abenteuer*

[...] Als sie oben ankamen, drang der DAENG eine kalte,
bissige Kälte entgegen, ihre Gesichtshaut begann zu
schmerzen, etwas, was sie zuvor noch nie erlebt hatte. [...]

⁶⁵ เรื่อง *Daeng's Abenteuer* มีเนื้อเรื่องย่อดังนี้ DAENG หญิงบริการชาวไทยในพญา
แต่งงานกับ Leo ชายชาวสวิสผู้หลงใหลในเสน่ห์ทางการมรณกรรมของเธอและได้เดินทางไปอยู่ที่ประเทศ
สวิสเซอร์แลนด์กับเขา Leo มีอาชีพเป็นเพียงคนขับรถบรรทุกทางไกลที่มีรายได้ไม่มากนัก เมื่อ DAENG
มาอยู่ด้วยภาระของเขาก็มากขึ้น ชีวิตแต่งงานในประเทศสวิสเซอร์แลนด์จึงไม่ได้มีความสุขมากมายอย่าง
ที่คนทั้งคู่วาดฝันไว้ เหตุการณ์ยิ่งเลวร้ายลงไปอีกเมื่อ DAENG ใช้จ่ายเงินอย่างไร้ความคิด เช่น การคุย
โทรศัพท์ทางไกลกับที่บ้านครั้งละนานๆ หรือการซื้อสิ่งของราคาแพงที่ Leo รับไม่ได้ อย่างเช่น ศาลพระ
ภูมิ เป็นต้น และที่แย่ไปกว่านั้นคือ DAENG เริ่มสร้างหนี้จากการเล่นการพนัน ฝ่าย DAENG เองก็ถูกบีบ
คั้นจากสังคมรอบด้าน รวมทั้งจากครอบครัวทางเมืองไทยของเธอที่คอยแต่จะเรียกร้องให้ส่งเงินไปให้
ตลอดเวลาด้วย ทั้งสองเริ่มทะเลาะเบาะแว้งกัน ในที่สุด DAENG จึงแอบไปค้าบริการที่เมืองซูริกซึ่งอยู่ไม่
ไกลจากเมืองที่แดงพักอยู่มากนัก โชคร้ายที่เพื่อนสนิทคนหนึ่งของ Leo ได้ไปซื้อบริการกับ DAENG
และเป็นเหตุให้เพื่อนร่วมงานทุกคนของ Leo ได้รับรู้เรื่องดังกล่าว และนำมาซึ่งความอัปยศอดสูแก่ Leo
อย่างยิ่ง เหตุการณ์ซบเซาเมื่อ Leo ถูกสถานการณ์บีบบังคับให้ต้องขาย DAENG ให้แก่ช่องแห่งหนึ่ง
DAENG ถูกบังคับให้ค้าบริการและถูกกระทำทารุณกรรม แต่เธอหนีออกมาได้ ด้วยความช่วยเหลือจาก
สถานทูตไทยเธอได้เดินทางกลับประเทศไทย ส่วน Leo ถูกไล่ออกจากงานเนื่องจากความผิดครั้งนี้ และ
จะต้องถูกลงโทษทางกฎหมายเนื่องจากความผิดฐานค้ามนุษย์ มีหน้าซำยังมีหนี้สินมากมายที่ต้องชำระ
ในที่สุดเขาจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย

[...] Schon im Hausflur spürte DAENG eine stickige Luft, in Leo's Wohnung wars noch schlimmer. Eiligst öffnete sie die Fenster und schloss sie gleich wieder, denn von draussen drang eine fürchterliche Kälte ins Zimmer. [...] Leo zeigte ihr sodann das gemeinsame Schlafzimmer, [...] . Auch hier verspürte DAENG eine Art von Atemnot, sie fühlte sich wie eingesperrt. [...]

(Bahl, 2007: 67)

[...] เมื่อพวกเขาเดินขึ้นไปถึงข้างบน [อาคารจอดรถของสนามบิน – ผู้แปล] ความหนาวเหน็บก็เสียดลึกเข้าไปในร่างกายของ DAENG ผิวหน้าของเธอเริ่มแสบระคาย เป็นอะไรที่เธอไม่เคยประสบมาก่อนในชีวิต [...]

[...] แค่ว่าตรงโถงประตูตึก DAENG ก็รู้สึกได้ถึงอากาศที่อับทึบ ในห้องชุดของ Leo ยิ่งแย่นักเข้าไปอีก เธอรีบตรงไปเปิดหน้าต่างแล้ว ก็ต้องรีบปิดกลับเข้ามาทันที เพราะอากาศหนาวบาดกระดูกจากภายนอกที่พรั่งพรูเข้ามาในห้อง Leo พา DAENG ไปดูห้องนอนที่พวกเขาจะอยู่ร่วมกัน ในห้องนี้แดงก็รู้สึกคล้ายขาดอากาศหายใจเช่นกัน เธอรู้สึกเหมือนกำลังถูกกักขัง [...]

นอกจากปัญหาเล็กๆน้อยๆอย่างเรื่องอากาศหนาวหรือเรื่องอาหาร ยังมีเรื่องค่าใช้จ่ายที่ฝ่ายชายจะต้องแบกรับเพิ่มขึ้นมากมายจากการที่มีหญิงไทยคนหนึ่งมาอยู่ด้วย เนื่องจากในเยอรมัน หญิงสาวชาวไทยสูญเสียสถานภาพของผู้ที่มีความสามารถในการหารายได้เลี้ยงตัวเองมาเป็นภรรยาที่ต้องพึ่งพาสามีแต่ผู้เดียว ปัจจุบันบีบคั้นอีกประการหนึ่งคือ ความไม่เป็นมิตรจากผู้คนในสังคมตะวันตกที่แสดงอาการดูถูกเหยียดหยาม และไม่ยอมรับวิถีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากคนตะวันตก ทันทึที่มาอยู่ในสวิสเซอร์แลนด์ DAENG ได้เปลี่ยนสถานภาพจากหญิงบริการซึ่งเป็นผู้ให้ความสุขแก่ Leo กลับกลายเป็นภาระของ Leo อย่างเต็มตัว จึงไม่น่าแปลกใจที่ความรู้สึกที่มีต่อกันจะเริ่มเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ดังที่ตัวบทนำเสนอว่า

Und sie den Leo nicht mehr so ausgelassen und unbeschwert, er wirkte sehr nervös und ungeduldig. [...] Auch Daeng war nicht mehr das immer fröhliche Mädchen aus Pattaya.

(Bahl, 2007: 68-70)

เธอรู้สึกว่า Leo ไม่ได้เป็นคนที่สนุกสนานเฮฮาไร้กังวลอย่างที่เคยอีกต่อไป เขาดูขี้วิตกและหงุดหงิดง่าย [...] แดงก็เช่นกัน เธอไม่ใช่สาวพทยาที่แจ่มใสร่าเริงอยู่เสมออีกต่อไป

แม้แต่เพศสัมพันธ์ที่เคยเป็นเครื่องดึงดูด Leo ให้ใจจดจ่ออยู่กับ DAENG ก็เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

Die erotische Seite kam dabei leicht zu kurz, es war zudem anders als in Thailand. Weil DAENG fror, musste auch immer Decken herhalten, und das war nicht mehr wie damals in Pattaya.

(Bahl, 2007: 69)

ส่วนเรื่องทางกามารมณ์นั้นมันออกจะใช้เวลาสั้นไปหน่อย นี่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนอยู่เมืองไทย เพราะว่า DAENG มัวแต่หนาวสั่น คอยจะดึงผ้าห่มให้คลุมตัวไว้ มันไม่เหมือนตอนที่พทยาเลย

สังเกตได้ว่า ตลอดเวลาที่ DAENG และ Leo อยู่ด้วยกันในฐานะสามีภรรยาที่สวิสเซอร์แลนด์ Leo คอยแต่จะคิดเปรียบเทียบทุกอย่างในขณะนั้นกับสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในพทยาด้วยความรู้สึกที่ผิดหวังหรือไม่พึงพอใจและปรารถนาให้ทุกอย่างกลับไปเป็นเหมือนอย่างช่วงเวลาที่พักผ่อนบอยครั้งที่ Leo คิดคำนวณเงินค่าใช้จ่ายในการที่มี DAENG มาอยู่ด้วยว่า ด้วยเงินจำนวนเดียวกันนั้นเขาสามารถบินไปหาความสุขที่พทยาได้เกือบ

ตัวบทนำเสนอตะวันออกในฐานะโลกแห่งความฝันหรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า โลกแห่งความลวง เนื่องจากความสุขที่เกิดขึ้นในดินแดนแห่งนั้นเป็น

ความสุขที่ประกอบสร้างขึ้นจากการกำหนดเงื่อนไขต่างๆในพื้นที่นั้นให้เอื้อต่อการแสวงหาความสุขของชายดั่งที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ ไม่ได้เป็นความสุขที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงโดยปราศจากการประกอบสร้างและการปรุงแต่ง ส่วนดินแดนตะวันตกถูกนำเสนอในฐานะโลกแห่งความจริง และชี้ให้เห็นว่าเป็นความผิดพลาดอย่างยิ่งที่ชายตะวันตกพยายามนำโลกแห่งตะวันออกมาปะปนกับโลกแห่งตะวันตก อย่างไรก็ตามหากดูในรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เราจะเห็นได้ว่าตัวบทหลักความผิดทั้งหมดมายังตัวละครหญิงไทย DAENG เป็นผู้ที่ทำให้ Leo ต้องมีหนี้สิน DAENG ทำให้ Leo ต้องพบกับความอับยศ และเพราะการที่ Leo แต่งงานกับ DAENG ชีวิตของเขาจึงต้องพบกับความหายนะ เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า การแต่งงานและการพาหญิงไทยมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมตะวันตกนั้น แทนที่จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่จะผสมผสานตะวันออกกับตะวันตกให้เป็นเนื้อเดียวกัน กลับกลายเป็นว่าความแปลกต่างของตะวันออกกลับถูกนำเสนอให้ดูโดดเด่นยิ่งขึ้นและยืนยันการเข้ากันไม่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเข้าไปอยู่ในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมที่เป็นตะวันตก ตัวละครหญิงไทยถูกผลักให้ 'เป็นอื่น' มากกว่าที่เคยเป็น ตัวบทนำเสนอว่า ตัวละครหญิงไทยเป็นความด้อยพัฒนา เป็นตัวปัญหา เป็นตัวนำโชคร้าย และท้ายที่สุดก็เป็นความแปลกต่างที่จะต้องถูกกำจัดออกไป

อย่างไรก็ตาม งานเขียนทั้งสองเรื่องที่ยกมาศึกษาเป็นกรณีตัวอย่างนั้น แม้จะมีการดำเนินเรื่องราวและจุดจบที่แตกต่างกันอยู่มากพอสมควร แต่ก็มีข้อพ้องต้องกันที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ ความสามารถและความเข้มแข็งในการดำรงชีวิตอยู่ต่อไปของตัวละครหญิงไทย แม้ว่า จะผิดหวังกับชีวิตในฐานะภรรยาของชายตะวันตก ดินแดนแห่งความฝัน ด้วยทุกสิ่งไม่ได้ดังงามอย่างที่คิด ในเรื่อง *Himmel grau* เมื่อถึงตอนท้ายสุดของเรื่อง Aen ดูเติบโตและมั่นคงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Himmel grau*

Wir haben uns getrennt, ohne die Absicht, uns scheiden zu lassen. [...] Ich ziehe vor, weniger Materielles zu besitzen, jedoch mehr Freiheit zu geniessen. Aen hat mir geraten, alleine nach Thailand zu ziehen. Sie unterhält noch einige Zeit eine kleine Wohnung. Sie meinte, falls ich mich in ihrem

Heimatland nicht zurecht finde, hätte ich noch die Möglichkeit, zurückzukehren. Ich hätte nie gedacht, dass sie mal so an der Schweiz hängen würde. Oft habe ich gefühlt, wie sehr sie mit sich selber zu kämpfen hatte, um ihr Leben in der Fremde zu meistern.

(Ledermann, 2001: 245)

เราแยกกันอยู่ โดยไม่มีความตั้งใจว่าจะหย่ากัน [...] ผมเลือกที่จะมี วัตถุประสงค์ครอบครองให้น้อยลง แต่สามารถมีความสุขกับอิสราเอลได้ มากขึ้น Aen แนะนำให้ผมย้ายไปอยู่เมืองไทยตามลำพัง ส่วนเธอจะ หาห้องชุดเล็กๆสักแห่งเพื่ออยู่ไปอีกสักพัก เธอบอกว่า ถ้าเพื่อผมอยู่ที่ บ้านเกิดเมืองนอนของเธอไม่ได้ ผมจะได้ยังมีทางเลือกที่จะกลับมา สวิสฯ ผมไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า เธอจะผูกพันกับประเทศสวิสฯ ขนาดนี้ บ่อยครั้งที่ผมรู้สึกว่ เธอต้องต่อสู้กับตัวเองมากมาย เหลือเกินในการที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความต่างชาติต่าง ภาษาเช่นนี้ได้

เห็นได้ว่า เป็นครั้งแรกที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่า ตัวละครผม และ Aen มีสถานภาพที่เท่าเทียมกันอย่างแท้จริง Aen ได้รับการกล่าวถึงด้วยน้ำเสียงที่แสดง ความยอมรับนับถือจากชายตะวันตกโดยไม่มีอะไรที่เกี่ยวข้องกับความลุ่มหลงทางเพศ Aen มีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้องขึ้นกับใคร อีกทั้งยังสามารถให้คำปรึกษาและ 'คิดเผื่อ' ให้ชายที่เธอเคยต้องพึ่งพา ความเป็นอัตบุคคลของเธอ มิได้เกิดขึ้นจากการได้รับการ 'ซบตัว' ในดินแดนตะวันตกอันศิวิไลซ์อย่างตัวละคร หญิงไทยคนอื่นๆที่ได้เคยกล่าวถึงในบทก่อนหน้านี้ หากแต่เกิดจากการต่อสู้กับตัวเอง ในการที่จะเอาชนะอุปสรรคและความยากลำบากทั้งหมดในดินแดนตะวันตก ทั้งหมดนี้ หล่อหลอมให้ Aen เปลี่ยนไปจากผู้หญิงที่มุ่งหวังแต่เพียงการจับชายตะวันตกให้ได้สัก คนเพื่อจะได้เป็นที่พึ่งพา กลายเป็นหญิงที่ต้องการพึ่งตนเองและยังคิดต่อไปว่าตนอาจจะ เป็นที่พึ่งให้คนอื่นได้

ส่วนตัวละคร DAENG จากเรื่อง *Daeng's Abenteuer* นั้น แม้จะประสบชะตากรรมที่เลวร้ายกว่า Aen อย่างมากมาย แต่ประสบการณ์อันเข้มข้นขึ้นที่เธอได้รับในดินแดนตะวันตกกลับทำให้เธอเข้มแข็งกว่าเดิม

Reiche an Erfahrung, aber arm an Geld fuhr DAENG wieder nach Pattaya. Diesmal war sie nicht mehr naiv und voller Illusionen, sondern ging mit Nüchternheit zielbewusst an ihr Vorhaben heran. [...]

(Bahl, 2007: 107)

มากไปด้วยประสบการณ์แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ DAENG กลับไปพัวพันอีกครั้ง คราวนี้เธอไม่ได้ไร้เดียงสาและมีแต่ภาพลวงตาที่สร้างขึ้นเองอีกต่อไป หากแต่มุ่งตรงไปยังสิ่งที่ต้องการอย่างมุ่งมั่นและรู้ตัวเต็มที่

แม้ว่า DAENG จำเป็นต้องกลับไปเป็นหญิงบริการที่พัวพันอีกครั้ง แต่ในคราวนี้เธอไม่ใช่หญิงสาวที่ใฝ่ฝันหรือใฝ่รอให้ชายตะวันตกมาพาเธอไปสู่ดินแดนแห่งความร่ำรวยกินดีอยู่ดีอีกต่อไป DAENG วางแผนการชีวิตอย่างรอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้อย่างเข้มงวด ในที่สุดเธอก็สามารถเป็นเจ้าของร้านอาหารริมทางแห่งหนึ่ง มีรายได้ที่มั่นคงและรับลูกสองคนของเธอมาอยู่ด้วย แม้ว่า DAENG ยังมีความสัมพันธ์กับชายชาวตะวันตกอยู่บ้าง แต่เธอก็มีอิสระที่จะเป็นฝ่ายเลือก มิใช่เป็นฝ่ายที่ถูกเลือกดังเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต

ทั้ง Aen และ DAENG มีลักษณะร่วมอย่างหนึ่งที่เหมือนกันคือ หลังจากชีวิตแต่งงานสิ้นสุดลง ตัวละครหญิงทั้งสองมีลักษณะคล้ายคนที่เติบโตขึ้น สุขุมขึ้น และมีความมุ่งมั่นที่จะยืนหยัดด้วยตนเอง มากกว่าที่คิดจะพึ่งพา 'ฝรั่ง' ดังในอดีต ประสบการณ์ที่เลวร้าย โดยเฉพาะในกรณีของ DAENG ไม่อาจทำลายจิตวิญญาณของความเป็นนักสู้ชีวิตของตัวละครหญิงไทยได้ อันที่จริง ความเป็นนักสู้ชีวิตของตัวละครหญิงไทยเป็นสิ่งที่มิเคยดับสูญไปเพราะอยู่ในตัวตนของพวกเธอมาตั้งแต่ต้นแล้ว หากลองคิดว่า การตัดสินใจติดตามชายฝรั่งคนหนึ่งที่ยังไม่ทันได้รู้จักกันดีพอไปยังดินแดนต่างชาติต่างภาษาที่ห่างไกล น่าจะต้องอาศัยความกล้าหาญที่จะไป 'ตายเอาดาบหน้า' อยู่ไม่น้อย เชื่อได้ว่า ภายใต้อาการลึงโลดที่จะได้ 'ผิวฝรั่ง' และจะได้ 'ไปเมือง

นอก' นั้นน่าจะมีความหวาดหวั่น ความไม่แน่ใจในอนาคต เป็นความหวาดกลัวที่พวกเขาปกปิดไว้มิดชิดหรือแม้ไม่ได้ปกปิดก็เป็นสิ่งที่ไม่มีการสนใจ เพราะปฏิกิริยาของคนรอบข้างในสังคมไทยนั้นมีอยู่เพียงสองด้าน คือ หากไม่อิงฉ้อหรือร่วมยินดีไปด้วยเพราะมองเห็นเป็นเรื่องโชคดีมหาศาล ก็จะแสดงกริยาตู่ตักว่าเป็นการกระทำของหญิงสิ้นคิดน้อยคนนักที่จะมองเห็นว่าการเป็นภรรยาของชายตะวันตกเป็นการต่อสู้เพื่อแสวงหาสิ่งที่จะเชื่อว่าจะทำให้ชีวิตดีขึ้น เป็นการต่อสู้แต่เพียงลำพังในดินแดนอันหนาวเย็นและห่างไกล โดยไม่มีการเตรียมตัว ไม่มีหลักประกันใดๆ ทั้งสิ้นและอันที่จริงแล้ว เป็นสิ่งที่สมควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้หญิงเหล่านี้อยู่ในเงื่อนไขที่จะสามารถต่อสู้ได้ง่ายขึ้น

5.5.2 งานเขียนที่นำเสนอเฉพาะบางเหตุการณ์ของชีวิตแต่งงาน

ในขณะที่งานเขียนประเภทแรกซึ่งได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้ นั้น เป็นการเล่าเรื่องราวชีวิตคู่ของชายเยอรมันและหญิงไทยในลักษณะของการนำเสนอให้เห็นพัฒนาการของความสัมพันธ์ในแต่ละขั้นตอน จนกระทั่งถึงจุดจบของชีวิตคู่ ยังมีงานเขียนอีกประเภทหนึ่งที่น่าสนใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตคู่ของชายเยอรมันและหญิงไทยเช่นกัน แต่ต่างกันตรงที่งานเขียนประเภทที่สองนี้ไม่มีการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ว่าความสัมพันธ์ของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทยนั้นได้เกิดขึ้นและมีพัฒนาการอย่างไร อาจมีการทำความเข้าใจเรื่องราวในอดีตเมื่อแรกเริ่มรู้จักกันบ้าง แต่ก็ไม่ใช่ประเด็นสำคัญของเรื่อง เนื้อหาหลักจะเป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคู่สามีภรรยา แสดงความคิดและมุมมองที่แตกต่างระหว่างสามี 'ฝรั่ง' และ ภรรยาชาวไทย เป็นงานเขียนที่ประกอบด้วยเรื่องราวเหตุการณ์สั้นๆ หลายๆ ตอน แต่ละตอนจบในตัวเองโดยไม่มีความเกี่ยวเนื่องกัน งานเขียนลักษณะนี้เท่าที่สืบค้นมาได้มีอยู่เพียงหนึ่งเรื่องเท่านั้น ได้แก่เรื่อง *Emil und Nid*

ในงานเขียนประเภทที่สองนี้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลให้เปรียบเทียบในแง่ความเปลี่ยนแปลงของตัวละครหญิงไทยในช่วงเวลาก่อนแต่งงานและหลังแต่งงาน จึงไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของตัวละคร แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นอื่นที่น่าสนใจเช่นกัน เนื่องจากงานเขียนประเภทนี้จะนำเสนอภาพแทนหญิงไทยอีกแบบหนึ่งผ่านตัวละครหญิงไทยที่อยู่ในฐานะภรรยา ซึ่งตัวละครเหล่านี้ล้วน

มีอรรถลักษณะที่แตกต่างจากภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบอื่นๆที่ได้เคยนำเสนอมาแล้วก่อนหน้านี้เห็นได้ชัด

5.5.2.1 รักปะทะคารมแบบ Emil กับ Nid

ไม่มีใครรู้ว่า Emil กับ Nid พัฒนาความสัมพันธ์กันมาอย่างไร กว่าผู้อ่านจะได้รับรู้ว่า Emil พบ Nid ที่พัทยาแล้วก็กลับไปหย่าภรรยาที่เยอรมันเพื่อที่จะมาอยู่กับ Nid นั้น ก็ต้องอ่านหนังสือเล่มนี้มาจนใกล้จะจบเล่มแล้ว ดังนั้นประเด็นนี้จึงไม่ใช่เรื่องสำคัญที่งานเขียนชิ้นนี้ต้องการนำเสนอ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลเล็กน้อยเพียงเท่าที่ให้อ่านในหนังสือก็พอจะทำให้รู้ได้ว่า ความสัมพันธ์ของ Emil กับ Nid นั้นไม่ได้แตกต่างจากความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยจำนวนมากมายที่นำเสนออยู่ในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่เลย Emil ก็เป็นเพียงนักท่องเที่ยวเยอรมันอีกคนหนึ่งที่มาตกหลุมรักหญิงบริการไทย ตัดสินใจมาใช้ชีวิตอยู่ที่พัทยา พร้อมลงทุนให้หญิงผู้นั้นทำกิจการบาร์เบียร์ด้วยเงินจำนวนมากจากเงินเก็บที่เขา มีอยู่ แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมากระหว่างความสัมพันธ์ของ Emil กับ Nid และความสัมพันธ์ของชายหญิงเยอรมันไทยคู่อื่นๆคือ Emil กับ Nid ยังคงรักษาสถานภาพของสามีภรรยาไว้ได้ และยังสามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ทั้งคู่เป็นตัวแทนของชายหญิงเยอรมันที่มีความจริงใจต่อกันและมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ถ้าจะกล่าวไปแล้วก็เป็นอีกด้านหนึ่งของเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยที่มีอยู่ไม่น้อยในความเป็นจริง แต่น่าแปลกใจว่า ความสัมพันธ์ด้านบวกเป็นด้านที่แทบจะไม่เคยได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในงานเขียนเยอรมันเลยแม้แต่น้อย

อย่างไรก็ตาม การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของ Emil กับ Nid ใช่ว่าจะไร้ซึ่งปัญหา ตรงกันข้าม ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการอยู่ร่วมกันของคนทั้งสองเกิดขึ้นตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในเรื่องการสื่อสารหรือความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันอันเกิดจากการเติบโตมาในวัฒนธรรมที่ต่างกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาอันเกิดจากความเชื่อและทัศนคติในทางลบที่สังคมตะวันตกมีต่อหญิงไทย ซึ่งแม้แต่ Emil ก็ไม่อาจที่จะหลุดพ้นจากการครอบงำของวาทกรรมเรื่องความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออกได้

เรื่องราวสั้นๆในแต่ละตอนที่นำเสนออย่างมีอารมณ์ขันอยู่ในงานเขียนเรื่องนี้ หากพิจารณาให้ดี จะเห็นได้ว่า อันที่จริงแล้ว เป็นการนำเอาอรรถลักษณะแบบต่างๆของตัวละครทั้งที่สอดคล้องและค้านแย้งกับสิ่งที่ถูกทำให้เชื่อกันว่าเป็นลักษณะเฉพาะของหญิงไทยมานำเสนอในรูปแบบของการสนทนาระหว่าง Emil กับ Nid ซึ่งมักเป็นการสนทนาที่มีการโต้แย้งกันอย่างเผ็ดร้อนด้วยตรรกะที่แตกต่างกัน เปิดโอกาสให้มีการนำข้อกล่าวหาและอคติต่างๆที่สังคมตะวันตกมีต่อความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยมาอภิปรายในประเด็นต่างๆอย่างน่าสนใจซึ่งจะได้นำเสนอเป็นตัวอย่างในลำดับต่อไป

หญิงไทย (ไม่ได้) ปลอกอกชายฝรั่ง

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Emil und Nid*

"[...], du kannst doch ganz zufrieden sein, hast in Thailand, [...], mit meiner Hilfe, ein kleines Vermögen gemacht", wobei sie ihre Bar liebevoll betrachtete. "Richtig" erwiderte Emil unwirsch, "aber nur weil ich ein größeres Vermögen mitbrachte, dass du, meine liebe Nid, gekonnt auf deine Seite gezogen und auf meiner Seite somit zu einem "kleinen Vermögen" gemacht hast. Nid meinte dagegen, das seien Haarspaltereien. Ein liebender Gatte müsse stolz auf seine Liebste sein, wenn sie geschäftstüchtig ihr Vermögen vergrößere dürfe nicht kleinlich Anteile der Ehrgatten auseinander rechnen. "Was dein ist oder war, ist auch mein", schloß Nid ihre Betrachtungen [...].

(Khun Krut, 2004: 62-63)

"[...] เธอน่าจะพอใจนะว่า ด้วยความช่วยเหลือของฉัน เธอเลยสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวจนมีสมบัติน้อยๆชิ้นนี้ในเมืองไทยได้" Nid ว่า พลังมองบาร์ของเธอด้วยสายตาที่แสนรัก "ถูกต้อง" Emil ตอบเสียงห้วน "แต่ที่มีบาร์นี้ขึ้นมาได้ ก็เพราะฉันเอาสมบัติชิ้นใหญ่กว่าของฉันมาลงไว้ให้ไง Nid ที่รัก สมบัติของฉันที่เธอใช้ฝีมือดึงเอาไป

เป็นอยู่ในส่วนของเธอ แล้วเลยทำให้ส่วนของฉันกลายเป็น 'สมบัติ น้อยๆ' ไปไงล่ะ" Nid โต้กลับว่า อายามาเถียงกันด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่อง สามีที่รักภรรยาจริง ควรจะภูมิใจว่าสุดท้ายที่สุดที่รักของเขามีความสามารถ ทางธุรกิจจนทำให้สมบัติมันงอกเงยขึ้นมาได้ แล้วก็ห้ามทำใจแคบ คิดเล็กคิดน้อยมาคำนวณแยกแยะเรื่องส่วนแบ่งของสามีด้วย "อะไร ที่เป็นหรือเคยเป็นของเธอ ก็เป็นของฉันด้วยนั่นแหละ" Nid จบ ความเห็นของเธอ

บทสนทนาข้างต้นจบลงเมื่อ Nid สรุปความเห็นของเธอ กล่าวล้อเลียน Email อีกสองสามประโยค และวิ่งหนีพลาจร้องกรี๊ดกร๊าดเมื่อ Email พยายามจะคว้าตัวเธอ ไว้ จะเห็นได้ว่าเนื้อหาในการสนทนาเป็นเรื่องเดียวกับเรื่องเล่าที่เคยได้ยินได้ฟังมา บ่อยครั้งเกี่ยวกับชายตะวันตกที่ถูกหญิงไทยปกปิดโกงโกงด้วยการให้ลงทุนใน ทำนองเดียวกันนี้ แต่เมื่อมาอยู่ในบริบทของการสนทนาข้างต้น เรื่องราวเดียวกันกลับมีความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กลายเป็นเรื่องของการโต้แย้งในลักษณะหยอกเย้า ระหว่างสามีภรรยา และชี้ให้เห็นมุมมองที่แตกต่างออกไปเนื่องจากตามกฎหมายไทย นั้น ชาวต่างชาติไม่มีสิทธิ์ประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจโดยไม่มีใบอนุญาต ด้วยเหตุนี้ หญิงไทยธุรกิจและทรัพย์สินทั้งหมดจึงเป็นของหญิงไทยตามกฎหมาย แต่อีกด้านหนึ่ง หญิงไทยก็ต้องเป็นฝ่ายที่ทำงานหนักเช่นกัน ดัวบหน้าเสนอภาพอีกด้านหนึ่งของ หญิงไทยที่ต้องมีภาระและความรับผิดชอบมากกว่า เป็นหญิงที่ฉลาดและมีความสามารถในเชิงธุรกิจ มีฝีมือทำให้ทรัพย์สินที่ฝ่ายชายลงทุนไว้งอกเงยขึ้นได้ และ ถ้าหากไม่มองแบบแบ่งเขาแบ่งเราและเชื่อมั่นในการมีชีวิตคู่ร่วมกัน เงินทองที่งอกเงยมานั้นก็เป็นสมบัติร่วมของคนทั้งคู่ตนเอง อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องที่น่าใจได้ว่า เหตุใดที่ ฝ่ายชายจะรู้สึกไม่มั่นคงในสถานภาพดังกล่าว

หญิงไทย (ไม่ได้) โง่และไร้การศึกษา

ในความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยทั่วไป สิ่งหนึ่งที่ถูก นำเสนออยู่เสมอคือ ความแตกต่างของคนทั้งคู่ในเรื่องต่างๆ เป็นความแตกต่างใน ลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน หญิงไทยจะถูกนำเสนอว่าด้อยกว่าเสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้าน

เศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม และท้ายสุดคือ การศึกษาและสติปัญญา ในความอ่อนด้อยอย่างสุดท้ายนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ถูกยกขึ้นมาอภิปรายในงานเขียนเรื่องนี้ด้วย

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Emil und Nid*

"Was kann ich denn dafür, daß du 16 Jahre brauchtest, um das zu lernen, was ich in drei Jahren gelernt habe? Du mußt ein großer Dummkopf sein, damit auch noch anzugeben!"

Sprach's, trällerte ein Liedchen, ging mit Emils Geld einkaufen und ließ einen sehr nachdenklichen Ehegatten zurück. Von Schulzeiten war seit dem nie mehr die Rede.

(Khun Krut, 2004: 57)

[ความเดิม: ครั้งหนึ่ง Emil โกรธ Nid มากที่เธอชอบคิดว่าตัวเองรู้ดีกว่าเขาไปเสียหมดทุกเรื่อง Emil พุดข่ม Nid ว่าตัวเขานั้นเรียนหนังสือมาถึง 16 ปี ในขณะที่ Nid ได้เรียนถึงแค่ประถมสาม มีหน้าซำยังต้องหยุดเรียนไปทำนาบ่อยๆเสียอีก จึงเป็นไปไม่ได้ที่ Nid จะฉลาดกว่าเขา ซึ่ง Nid โต้กลับทันควันโดยไม่ต้องเสียเวลาคิด – ผู้แปล]

"แล้วจะให้ฉันทำยังไงล่ะ Emil ที่เธอต้องใช้เวลาตั้ง 16 ปีเพื่อที่จะเรียนรู้ทุกอย่างที่ฉันใช้เวลาเรียนแค่สามปี เธอจะต้องเป็นไอ้หัวทิ่มแน่ๆเลย แล้วยังมีหน้าจะเอามาคุยอวดอีก"

ว่าแล้วเจ้าหล่อนก็เดินร้องเพลงออกไปซื้อปิ้งด้วยเงินของ Emil ทั้งสามมีผู้กำลังคิดหนักไว้เบื้องหลัง ตั้งแต่นั้นมาเรื่องการเรียนก็ไม่เคยถูกยกขึ้นมากล่าวถึงอีกเลย

แม้บทสนทนาข้างต้นจะดูคล้ายการโต้แย้งกันด้วยเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องและเป็นการเอาชนะกันด้วยคารม แต่หากมองอีกมุมหนึ่งแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปะทะกันของวาทกรรมว่าด้วยเรื่องการศึกษาในระบบและนอกระบบที่เดียว ตัวบทชี้ให้เห็นว่าภาพเหมารวมของหญิงไทยที่อ่อนด้อยทางสติปัญญาเนื่องจากขาดการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นบนฐานความคิดแบบตะวันตกที่คิดถึงแต่การศึกษาในระบบหรือใน

สถาบันการศึกษาเท่านั้น Nid เป็นตัวแทนของหญิงไทยที่แม้ว่าจะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเนื่องจากความยากจน แต่ประสบการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตอาจจะทำให้ Nid ได้เรียนรู้มากกว่าสิ่งที่คนส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนหรือในรั้วมหาวิทยาลัยเสียอีก และที่ชัดเจนไปกว่านั้นคือ Nid ไม่ได้เป็นหญิงไทยที่อ่อนด้อยทางสติปัญญาอย่างแน่นอน เห็นได้จากการที่เธอสามารถดูแลธุรกิจของเธอให้ดำเนินไปได้ดีตามลำพัง ไม่เพียงแต่ไม่ต้องพึ่ง Emil เท่านั้น บ่อยครั้งที่เธอรู้สึกว่าการเป็นตัวของตัวเองทำให้เธอไม่ได้ทำงานอย่างที่อยากทำเสียด้วยซ้ำ⁶⁶ นอกจากนี้เธอยังสามารถใช้ตรรกะวิธีคิดต่างมุมของเธอ 'จัดการ' กับสามีฝรั่งอย่าง Emil ได้เสมอ

ผู้หญิงไทย (ไม่ได้) ยอมเป็นเบี้ยล่างให้ผู้ชายเสมอ

ภาพเหมารวมที่โดดเด่นที่สุดอีกอย่างหนึ่งของหญิงไทยคือ การยอมเป็นเบี้ยล่างและยอมตกอยู่ใต้อำนาจของผู้ชาย ยอมปรนนิบัติรับใช้ชายตะวันตกโดยไม่มีปากมีเสียงราวกับไม่เคยได้ยินคำว่าสิทธิสตรี แต่ดูเหมือนว่า ตัวบทจะนำเสนอ Nid ให้มีอรรถลักษณะที่ห่างไกลจากคุณสมบัติที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอย่างมาก

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Emil und Nid*

[...] "Hier steht beispielsweise, das thailändische Schulsystem sei einzig und allein auf Auswendiglernen und Gehorsam ausgerichtet, man können deshalb mit Thailändern nicht diskutieren, weil sie nicht dazu erzogen worden seien, eigene kritische Gedankengänge zu entwickeln. Du aber hast ständig mir widersprechende Meinungen und willst immer das letzte Wort behalten", ergänzt Emil.

Nid kontert: "Erstens weiß ich ja nicht, daß du nichts mehr sagen willst und zweitens sollte es deine Zeitung in Blindenschrift geben. Dann könntest du sie nämlich mit geschlossenen Augen lesen und dabei witerträumen. [...]"

⁶⁶ ดูเนื้อหาเพิ่มเติมที่ Khun Krut, *Emil und Nid*, p. 90.

(Khun Krut, 2004: 12)

[...] "ยกตัวอย่างนะ นี่ไงในหนังสือพิมพ์ลงว่า ระบบการศึกษาของไทยจัดการศึกษาแบบให้ท่องจำแล้วก็ให้เชื่อฟังอย่างเดียว ดังนั้นคนไทยจึงตกเถียงอภิปรายกับใครไม่เป็น เพราะพวกเขาไม่สามารถเรียบเรียงชุดความคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ Nid เธอเนี่ยมีความคิดมาแย้งฉันได้เป็นประจำแล้วแถมยังต้องขอพูดเป็นคนสุดท้ายอยู่เรื่อย" Emil พูดต่อจนจบ

Nid สวนกลับทันควัน "ข้อแรก ก็ฉันไม่รู้เนี่ยว่าเธอจะไม่พูดอะไรต่ออีกแล้ว และข้อสอง ถ้าหนังสือพิมพ์ของเธอตั้งใจจะเขียนให้คนตาบอดอ่าน เธอก็หลับหูหลับตาอ่าน แล้วก็ฝันต่อไปเถอะ [...]"

ก่อนหน้าทสนทนานี้ Emil บ่นว่า Nid ไม่เห็นจะทำตัวอ่อนน้อมและเชื่อฟัง เหมือนอย่างที่คุณหญิงไทยทั่วไป ตามที่หนังสือพิมพ์เยอรมันลงไว้ Nid ปฏิเสธโดยสิ้นเชิงว่าคุณหญิงไทยเป็นผู้หญิงที่อ่อนน้อมเชื่อฟังและไม่มีปากเสียง Nid มีความเห็นเนื่องจากพวกผู้ชายตะวันตกเห็นผู้หญิงตะวันตกที่เป็นนักเรียนกรังสิทธิ์สตรีซึ่งชอบเถียงและโต้แย้งมาประเทศไทย ผู้ชายตะวันตกจึงสร้างภาพลอกตัวเองว่าคุณหญิงไทยจะต้องอ่อนหวาน นุ่มนวลและเชื่อฟัง และเมื่อผู้ชายตะวันตกพบความจริงว่าคุณหญิงไทยไม่ได้เป็นเช่นดังที่คิด ก็พากันผิดหวัง Nid คิดว่า ความผิดหวังของชายตะวันตกที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดหวังที่เกิดจากการลอกตัวเองและไม่ยอมรับรู้ความจริงมาตั้งแต่ต้น ไม่ได้มีอะไรเกี่ยวข้องกับตัวตนที่แท้จริงของคุณหญิงไทยเลย นอกจาก Nid จะโต้แย้ง Emil ด้วยคำพูดดังกล่าวแล้ว Nid ยังโต้แย้งให้เห็นด้วยสิ่งที่เธอกำลังกระทำอยู่ คือการตอบโต้และเถียง Emil อย่างทันควัน ตัวบทไม่เพียงแสดงว่า Nid ไม่ได้ยอมเป็นเบี้ยล่างให้ Emil เท่านั้น ในทางตรงกันข้ามในหลายฉากหลายตอนเราจะเห็นว่า Emil กลับเป็นฝ่าย 'เกรงใจ' Nid มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ตัวอย่าง จากเรื่อง *Emil und Nid*

Wieder diese beschämende Ratlosigkeit bei Emil, dem einfach keine Argumente mehr bei Nids Schlagfertigkeit einfielen. Außerdem wußte Emil aus Erfahrung, wann der

Punkt gekommen war, an welchem man Nid besser nicht mehr widersprach.

(Khun Krut, 2004: 103)

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ Emil รู้สึกถึงความอับจนปัญญาอันน่าละอายที่เขาไม่สามารถนึกหาเหตุผลมาได้แย้งความเจ้าถ้อยหอมความของ Nid ได้ นอกจากนี้ Emil ก็รู้จักประสบการณ์ว่า ถึงจุดไหน ที่จะเป็นการดีกว่าถ้าไม่ไปพูดโต้แย้ง Nid

อาการเกรงใจภรรยาหรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า 'กลัวเมีย' นั้นไม่ได้เป็นเฉพาะกับ Emil เท่านั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาของชายเยอรมันและหญิงไทยที่ยังอยู่ดีเป็นสิ่งที่แทบจะไม่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมัน เพราะงานเขียนส่วนใหญ่จะนำเสนอแต่เฉพาะเรื่องราวความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยที่ล้มเหลวและจบลงด้วยความเศร้าเท่านั้น งานเขียนเรื่อง *Emil und Nid* เป็นข้อยกเว้นเพียงเรื่องเดียวที่สืบค้นได้ นอกเหนือจากนี้ก็เป็นงานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวอย่างอื่นที่มีได้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาโดยตรง แต่ว่าผู้เขียนหรือผู้เล่าเรื่อง (ตัวละครผม) มีภรรยาเป็นหญิงไทย จึงมีอยู่บ้างบางครั้งที่มีการกล่าวถึงภรรยาของตนเองด้วย และน่าแปลกใจที่ประโยคเพียงไม่กี่ประโยคที่กล่าวออกมาก็มีนัยที่แสดงให้เห็นได้ว่า ตัวผู้เขียนหรือผู้เล่าเรื่องชายเยอรมันก็มีความ 'เกรงใจ' ภรรยาชาวไทยของตนอยู่ไม่น้อย⁶⁷เช่นกัน

จากตัวอย่างทั้งสามตัวอย่างข้างต้นและสิ่งที่น่าสนใจอยู่ในตัวบทอีกหลายประเด็นซึ่งไม่อาจยกตัวอย่างมาให้เห็นได้ทั้งหมดนั้น อาจสรุปได้ว่า ในงานเขียนเรื่อง *Emil und Nid* นั้น นำเสนอภาพแทนหญิงไทยอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ แม้ว่า Nid ยังมีอรรถลักษณะหลายอย่างที่ยังคงอยู่ในกรอบของภาพเหมารวมทั่วไปของหญิงไทย กล่าวคือ Nid เป็นคนสวย เชื้อชาติและอายุน้อยกว่า Emil ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ยังเห็นได้ชัดว่า Nid สามารถ

⁶⁷ ตัวอย่างเช่น ในงานเขียนเรื่อง *Es war einmal in Pattaya* 'ตัวละครผม' ที่ชื่อ Doc (ชื่อเดียวกับผู้ประพันธ์) ต้องลงทุนดับเครื่องรถมอเตอร์ไซค์ก่อนถึงบ้าน แล้วเซ็นเข้าบ้านเงียบๆเพื่อไม่ให้ภรรยาที่หลับอยู่จับได้ว่าตนกลับดึก เป็นต้น ดู Doc Holiday, *Es war einmal in Pattaya*, p. 38

ใช้เรื่อร่างและความสุขทางเพศเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ดึงดูด Emil ให้หลงเสน่ห์ของเธอและใช้เป็นอำนาจในการต่อรองหรือควบคุม Emil ตัวอย่างเช่น หลายครั้งที่ Emil จะไม่กล้าทำให้ Nid โกรธเพราะกลัวจะถูกลงโทษด้วยการ 'ไม่รัก'⁶⁸ (Liebesentzug – แปลเป็นภาษาอังกฤษตรงตัวว่า withdrawal of love) เป็นเวลาสองวันหรือสามวันแล้วแต่กรณี แม้ Nid จะมีอรรถลักษณะหลายอย่างอยู่ในกรอบภาพเหมารวมหญิงตะวันออกตามความเชื่อของตะวันตก แต่อรรถลักษณะที่ได้รับการนำเสนอให้โดดเด่นยิ่งกว่าและเป็นอรรถลักษณะที่หลุดออกไปจากกรอบภาพเหมารวมหญิงไทยคือ Nid เป็นตัวละครหญิงไทยที่เป็นตัวของตัวเอง ฉลาดและมีความสามารถเชิงธุรกิจ ไม่ยอมอยู่ในอาณัติของสามีชาวตะวันตก โต้แย้งและสั่งสอน Emil อยู่ตลอดเวลา แต่ในขณะเดียวกันตัวบทก็แสดงให้เห็นว่า Nid รักและจริงจังกับ Emil ให้ความหวังใยและดูแลอย่างที่ควรจะเป็นในคู่สามีภรรยาทั่วไปที่รักกัน

อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่เราายังต้องตระหนักอยู่เสมอคือ ภาพแทนความสัมพันธ์ของชายเยอรมันสูงวัยกับหญิงสาวชาวไทยที่ดูมีความสุขดีนี้ เป็นภาพแทนที่ถ่ายทอดผ่านสายตาและความคิดของนักเขียนเยอรมัน แม้แต่ความรู้สึกนึกคิดของ Nid นั้น ผู้อ่านก็ได้รับรู้ผ่านผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นชายตะวันตก ทุกสิ่งที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าได้ผ่านการคัดสรรเพื่อที่จะประกอบสร้างภาพแทนหญิงไทยอีกแบบหนึ่งขึ้นมา แม้จะพอมองเห็นว่า ภาพแทนที่ตั้งใจประกอบสร้างขึ้นนั้นเจตนาจะแสดงให้เห็นด้านที่เป็นบวกหรือเป็นภาพแทนที่โต้กลับภาพเหมารวมหญิงไทยแบบอื่นๆที่ประกอบสร้างขึ้นตามขนบปิตาธิปไตยและวาทกรรมอาณานิคม แต่กระนั้นก็ตาม ภาพแทนแบบใหม่ที่สร้างขึ้นนี้ก็ยังไม่พ้นจากการครอบงำของวาทกรรมเดิมๆที่ตะวันตกมีต่อตะวันออก ในภาพความสัมพันธ์ที่คล้ายจะเท่าเทียม ถ้าดูให้ดีก็จะเห็นความไม่เท่าเทียมแฝงอยู่ น่าสังเกตว่า Nid ซึ่งเป็นตัวแทนของตะวันออก แม้จะได้รับการนำเสนอว่าเป็นหญิงที่ฉลาด แต่ก็มีความฉลาดแบบศรีธนญชัย หรือที่ภาษาเยอรมันใช้คำว่า bauernschlau (แปลเป็นภาษาไทยแบบตรงตัวว่า ฉลาดแกมโกงแบบชาวนา) Nid ฉลาดแบบที่ชายตะวันตกอย่าง Emil จะนึกเอ็นดูแกมเช่นเขี้ยว เหมือนเด็กเกรที่ช่างเกี้ยวให้ผู้ใหญ่จนมุม ไม่ใช่ความฉลาดลึกซึ้งแบบผู้ทรงภูมิที่สังคมตะวันตกยกย่องและให้เกียรติอย่างแท้จริง ใน

⁶⁸ ดู Khun Krut, *Emil und Nid*, p. 103.

บางครั้ง Nid คล้ายจะถูกสร้างขึ้นให้เป็นตัวแทนของตรรกะแบบตะวันออกที่จะสามารถเอาชนะตรรกะแบบตะวันตก แต่ก็ชนะด้วยการใช้คารมหรือใช้เหตุผลแบบ 'เอาสี่ข้างเข้าถู' เท่านั้น แต่เมื่ออ่านเรื่องราวไปโดยตลอดแล้วก็จะรู้สึกได้เองว่า แม้ตรรกะของตะวันตกจะแพ้ไปเพราะจนด้วยถ้อยคำที่จะตอบโต้ แต่ตัวบทก็ยังยืนยันให้เห็นว่า ความมีเหตุผลและความถูกต้องแท้จริงก็ยังเป็นตรรกะแบบตะวันตกอยู่ดี

สรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยที่รวบรวมมาได้สามารถแบ่งออกได้เป็นแบบต่างๆ 1) ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก 2) ความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย 3) ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ 4) ความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์ภาพแทนหญิงไทยผ่านลักษณะความสัมพันธ์แบบต่างๆระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยนั้น มีสิ่งหนึ่งที่ต้องยอมรับว่า เป็นการยากที่จะจัดกลุ่มให้กับตัวละครชายเยอรมันและหญิงไทยแต่ละคู่ว่าควรจะให้อยู่ในความสัมพันธ์แบบใด เนื่องจากตัวละครแต่ละคู่มีลักษณะที่เหลื่อมล้ำและซ้ำซ้อนกันอยู่มากมาย เช่น ตัวละครชายเยอรมันและหญิงไทยเกือบทุกคู่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการกันมาก่อน หลายคู่เคยมีความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกก่อนที่จะพัฒนาเป็นความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา และในคู่ที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา บางคู่ฝ่ายชายก็มีอายุมากกว่าฝ่ายหญิงจนอาจจะเข้าไปอยู่ในกลุ่มความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยก็ได้ อย่างไรก็ตาม ถือเป็นธรรมชาติในการศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ซึ่งยากที่จะแยกแยะองค์ประกอบต่างๆออกจากกันให้เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเหมือนตัวเลขทางคณิตศาสตร์หรือสูตรเคมี จึงจำเป็นต้องยอมรับความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนที่มีอยู่บ้าง และพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆที่โดดเด่นและคล้ายคลึงกันแล้วนำมาจัดเข้าให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อที่จะสามารถทำการศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นภาพชัดเจนได้

เมื่อศึกษาจากความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยทุกรูปแบบ เราจะสามารถมองเห็นภาพแทนหญิงไทยแบบต่างๆที่ถูกประกอบสร้าง ผลิตซ้ำและเผยแพร่ถ่ายทอดให้เห็นผ่านความสัมพันธ์เหล่านั้น งานเขียนเยอรมันส่วนใหญ่ล้วนพยายามกล่าวอ้างว่า ตัวละครหญิงที่น่าเสนอนั้นอยู่ในงานเขียนนั้นๆเป็นภาพสะท้อนของหญิงไทยตามความเป็นจริง หญิงไทยมีธาตุแท้หรือลักษณะตามธรรมชาติเฉพาะตัวดังที่ได้

นำเสนออยู่ในบรรดางานเขียนดังกล่าว แต่เมื่อมองในภาพรวมกลับพบว่า ธาตุแท้หรือลักษณะตามธรรมชาติที่กล่าวอ้างว่าเป็นอรรถลักษณะเฉพาะตัวของหญิงไทยนั้นกลับมีอยู่หลายรูปแบบและแตกต่างกันไปอย่างสุดขั้วในงานเขียนแต่ละเรื่อง อย่างไรก็ตามในความแตกต่างนั้นมีลักษณะร่วมอย่างหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือตัวละครหญิงไทยเกือบทั้งหมดแทบจะร้อยละร้อยเป็นหญิงบริการหรือเคยขายบริการมาแล้วในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพียงแต่ว่าเป็นหญิงบริการที่มีอรรถลักษณะที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งได้แก่ 1) เป็นหญิงชื้อ อ่อนแอ นำสงสาร สามารถทำให้ตัวละครชายรู้สึกถึงความเป็นชายที่แข็งแกร่งและเข้มแข็งกว่า และเกิดความปรารถนาที่จะปกป้องคุ้มครอง 2) เป็นหญิงที่มีจิตใจคดโกง โหดร้ายหรือมีสภาพจิตใจที่วิปริตแปรปรวน เป็นอันตรายต่อชายตะวันตกที่เข้าไปมีความสัมพันธ์ด้วย 3) เป็นหญิงที่ร่าเริง ร่าเริง ไม่อึดกุมและมีทักษะทางเพศที่เชี่ยวชาญสามารถตอบสนองความต้องการทางเพศให้แก่ชายตะวันตกโดยไม่มีข้อจำกัดทางศีลธรรมหรือบรรทัดฐานทางสังคม 4) เป็นหญิงที่เข้มแข็ง ต่อสู้ชีวิต ไม่ยอมแพ้แม้จะผ่านอุปสรรคหรือประสบการณ์ที่เลวร้าย 5) เป็นหญิงที่มีฐานะเป็นภรรยาของชายตะวันตกซึ่งค่อนข้างเป็นตัวของตัวเอง ฉลาด เจ้าคารม สามารถควบคุมหรือจัดการสามีได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งภาพแทนหญิงไทยแบบสุดท้ายนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อยกเว้นเนื่องจากมีปรากฏชัดเจนอยู่ในงานเขียนเพียงเล่มเดียวจากงานเขียนที่ใช้เป็นฐานข้อมูลทั้งหมด

จากการวิเคราะห์รายละเอียดในความสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ได้สรุปผลการศึกษาว่าภาพแทนหญิงไทยแต่ละแบบประกอบสร้างขึ้นจากการ 'คัดสรร' มิได้ครอบคลุมอรรถลักษณะทั้งหมดของหญิงไทย โดยคัดสรรเอาเฉพาะอรรถลักษณะอันเป็นที่ปรารถนาของชายตะวันตกแต่ละแบบซึ่งย่อมมีความต้องการแตกต่างกันออกไป นำมาประกอบสร้างเป็นตัวละครหญิงไทยให้มีลักษณะสอดคล้องหรือเอื้อและตอบสนองต่อตัวตนแต่ละแบบของชายตะวันตก เช่น ภาพแทนหญิงอ่อนแอ เพื่อตอบสนองความต้องการของชายตะวันตกที่อยากมองเห็นตัวเองเป็นสุขภาพบุรุษ เป็นวีรบุรุษหรืออัศวินผู้เข้มแข็งและเป็นนักรักที่อ่อนโยนในขณะเดียวกัน หรือภาพแทนหญิงบริการที่ร่าเริง เพื่อตอบสนองความต้องการของชายตะวันตกที่นิยมตนเองว่าเป็นนักเที่ยวผู้จัดเจน มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในเรื่องกามารมณ์ สามารถเป็น 'ครู' หรือเป็นแบบอย่างให้กับพวกนักเที่ยวอ่อนหัดทั้งหลายได้ เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่ว่าภาพแทนหญิงไทยจะอยู่ในรูปแบบใด ความสัมพันธ์ ส่วนใหญ่ก็มักจะจบลงด้วยการลาจากหรือไม่ก็จบลงด้วยความหายนะซึ่งโดยมากจะเป็น ความหายนะของฝ่ายชาย หากวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ก็ให้เห็นถึงลักษณะ ของการเข้ามาครอบครองและการผลจากออกไปของฝ่ายชาย และในกรณีที่ตัวละคร ชายผู้ใดไม่มีความต้องการที่จะผลออกจากความสัมพันธ์นั้นด้วยตนเอง ตัวบทก็จะ จัดการให้ตัวละครชายนั้นต้องตัดขาดจากความสัมพันธ์นั้นอยู่ดี ด้วยวิธีการที่รุนแรงที่ นำมาซึ่งความหายนะหรือในบางครั้งถึงซึ่งความตายดังที่ได้ยกมาให้เห็นในตัวอย่าง จำนวนหนึ่งก่อนหน้านี้

จากการศึกษาพบว่า ภาพแทนแบบต่างๆของตัวละครหญิงไทยเป็นส่วนหนึ่งของ เครื่องมือสร้างความชอบธรรมให้การเข้ามาครอบครองและการผลจากออกไปของชาย ตะวันตก การนำเสนอตัวละครหญิงไทยแทบทั้งหมดให้เป็นหญิงบริการและการ กำหนดให้ความสัมพันธ์เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวอย่าง พัทยาพังค์ พัทยาหรือบางหาด ในจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นพื้นที่พิเศษที่ประกอบสร้างให้เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ อำนวยเงินทำให้ชายเป็นใหญ่เป็นการเปิดโอกาสให้ชายตะวันตกเข้ามาครอบครอง หญิงไทยได้โดยง่ายและชอบธรรม การนำเสนอว่าตัวละครหญิงไทยเป็นหญิงบริการที่ ร่านราคาเปิดโอกาสให้ชายตะวันตกสามารถกดขี่หรือล่วงละเมิดทางเพศด้วยวิธีการที่ ละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมทุกประการได้โดยไม่ถูกประณามหรือจำเป็นต้องรู้สึกผิด และท้ายสุดการประกอบสร้างตัวละครหญิงไทยให้มีอรรถลักษณะที่ละโมภ คดโกงก็ทำ ให้ชายตะวันตกสามารถปฏิเสธที่จะมีความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับหญิงไทยหรือผลจากไป หลังจากที่ได้เสพสมจนพอใจแล้วได้โดยชอบธรรม ไม่เพียงแต่ตัวบทจะหาข้ออ้างใน การปฏิเสธที่จะมีความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับหญิงไทยเท่านั้น เห็นได้ชัดว่าตัวบทใช้กรณี ความหายนะของชายตะวันตกที่ต้องการดำรงความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับหญิงไทยมาใช้ ในการข่มขู่คล้ายเป็นการเชือดไก่ให้ลิงดูเตือนผู้ที่กำลังเริ่มต้นความสัมพันธ์กับ หญิงไทยไม่ให้ก้าวไกลไปกว่าความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ สามารถสรุปได้ว่า การที่หญิงไทยที่ถูกนำเสนอในภาพแทน แบบต่างๆนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกที่ย้อนแย้ง (ambivalence) ของชายตะวันตกที่ มีต่อหญิงไทย ด้านหนึ่งคือความปรารถนาใคร่เข้ามาครอบครอง อีกด้านหนึ่งคือความ กังวล ความหวาดกลัวในความเป็นอื่นของหญิงตะวันออกซึ่งชายตะวันตกรู้สึกว่า หาก

ไม่ระมัดระวังตนให้ดีในการดำเนินความสัมพันธ์ก็จะสามารถตกอยู่ในอำนาจครอบงำของหญิงไทยซึ่งมีมนต์เสน่ห์กลับที่ทำให้หญิงไทยทั้งนำปรารถนาและนำกลัวในขณะเดียวกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 สรุปภาพรวมทั่วไป

การศึกษาเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอและผลิตซ้ำภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยและวิเคราะห์งานเขียนกลุ่มดังกล่าวในฐานะวาทกรรมอาณานิคมที่มีทั้งการครอบงำ การวิพากษ์และการตอบโต้ โดยศึกษาจากงานเขียนเยอรมันประเภทเรื่องแต่งและกึ่งเรื่องแต่งที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทยซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปีคริสต์ศักราช 2008 ซึ่งสืบค้นและรวบรวมมาได้รวมทั้งสิ้น 50 เรื่อง โดยจำแนกตามประเภทได้ดังนี้ 1) งานเขียนประเภทนวนิยาย (Roman) จำนวน 10 เรื่อง 2) งานเขียนประเภทอาชญาวิทยา (Kriminalroman) จำนวน 11 เรื่อง 3) งานเขียนประเภทเรื่องเล่า (Erzählung) จำนวน 23 เรื่อง 5) งานเขียนประเภทเรื่องสั้น (Kurzgeschichte) จำนวน 2 เรื่อง 6) งานเขียนประเภทอื่นๆ ซึ่งเป็นงานเขียนที่มีลักษณะของงานเขียนหลากหลายประเภทผสมผสานอยู่ในหนังสือเล่มเดียว จนทำให้จำแนกประเภทหนังสือไม่ได้ งานเขียนกลุ่มนี้มีจำนวน 4 เรื่อง¹ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาตัวบทนั้น แม้ว่าจะได้อ่านตัวบทที่รวบรวมมาได้โดยละเอียดทุกเล่ม เพื่อที่จะได้สามารถเห็นภาพของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยในมุมมองกว้าง แต่ในการวิเคราะห์ในระดับลึกนั้น ได้เลือกวิเคราะห์เฉพาะงานเขียนที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจซึ่งแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่ต้องการจะศึกษาอย่างชัดเจนเท่านั้น

การที่สามารถรวบรวมตัวบทได้จำนวนมากพอสมควร ทำให้ได้เห็นภาพรวมของงานเขียนเยอรมันร่วมสมัยที่นำเสนอภาพแทนหญิงไทยตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 จนกระทั่งถึง

¹ ดูรายชื่อหนังสือทั้งหมดได้ใน บทที่ 3 หัวข้อ 3.1

ปี ค.ศ. 2008 ได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจของตลาดงานเขียนเยอรมันที่น่าเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยและหญิงไทย ได้พบว่าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการทางสังคมมีผลอย่างยิ่งต่อเนื้อหาและมุมมองที่นักเขียนเยอรมันนำเสนอ หญิงไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น สงครามเวียดนาม นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย หรือการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมวลชนในประเทศเยอรมนี ฯลฯ ล้วนมีส่วนช่วยให้เกิดกระแสความสนใจของชายตะวันตกจำนวนมากต่อธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสังวาส (sex tourism) ในประเทศไทย

กระแสความสนใจในหญิงบริการไทยทำให้มีผู้ผลิตงานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายตะวันตกที่มีความสัมพันธ์กับหญิงไทยในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านในตลาดหนังสือ ดังที่จิตราภรณ์ วันสพงค์ (2546: 181) ได้เสนอว่า "[...] เรื่องการค้าประเวณีในประเทศไทยได้กลายมาเป็น "ข้อเท็จจริง" ที่ผู้คนในประเทศต่างๆเคยได้ยินมาอย่างนั้น และย่อมอยากจะทำอย่างที่ยืนยันเป็นอย่างนั้น" นอกจากเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้อ่านแล้ว ในขณะเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นผู้อ่านให้มีแรงบันดาลใจอยากได้ลิ้มลองประสบการณ์ต่างๆอย่างที่ได้มีการนำเสนอไว้ในงานเขียนซึ่งมีลักษณะของการโฆษณาเชิญชวนแฝงอยู่เสมอ

นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็มีส่วนสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการผลิตงานเขียนที่น่าเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทย เนื่องจาก นักเขียนส่วนใหญ่ที่ผลิตงานเขียนเกี่ยวกับหญิงไทยนั้นไม่ใช่นักเขียนอาชีพ นักเขียนจำนวนหนึ่งเป็นเพียงนักท่องเที่ยวหรือเป็นเช็ทซ์ทัวร์ิสต์ที่คร่ำหวอดอยู่กับการท่องเที่ยวเชิงสังวาสในประเทศไทย ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งทำให้เกิดธุรกิจการผลิตสิ่งพิมพ์ที่เรียกว่า Book on Demand และการจำหน่ายหนังสือออนไลน์ในโลกอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดนักเขียนสมัครเล่นและนักเขียนกึ่งอาชีพมากมายที่เห็นช่องว่างในตลาดหนังสือซึ่งน่าจะสามารรถแทรกตัวเข้าไปหารายได้จากงานเขียนหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยได้ งานเขียนในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 จึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

6.1.2 สรุปผลการใช้มุมมองและกรอบทฤษฎีต่างๆ

ในส่วนของการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีเพื่อศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (constructionist approach) ทั้งในเชิงสัญญะ (semiotic approach) และเชิงวาทกรรม (discursive approach) ในการนำเสนอภาพแทน (representation) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวทำให้สามารถมองเห็นว่าในขณะที่นักเขียนเยอรมันกำลังนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงไทยนั้น นักเขียนไม่ได้เพียงแต่ถ่ายทอดความจริงเกี่ยวกับหญิงไทย แต่สิ่งที่นักเขียนกำลังกระทำอยู่คือ การประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับหญิงไทย โดยคัดสรรเฉพาะอรรถลักษณะบางด้านของหญิงไทยมานำเสนอและไม่ได้เป็นการนำเสนออย่างเป็นกลาง แต่มีการขยายภาพ ให้ความหมาย ตีค่าและแสดงค่าตัดสินผ่านกระบวนการทางภาษาและกระบวนการทางความคิดที่กลั่นกรองมาแล้วเป็นอย่างดี การกระทำดังกล่าวเป็นปฏิบัติการทางอำนาจอย่างหนึ่งที่นักเขียนเยอรมันกระทำต่อหญิงไทย โดยอาศัยความได้เปรียบทางสังคมและเศรษฐกิจซึ่งทำให้มีโอกาสมากกว่าที่จะได้ยึดครองตำแหน่งของผู้ที่สามารถใช้ 'สื่อ' ถ่ายทอดความคิดเห็น ความเชื่อ รวมทั้งเรื่องที่ต้องการจะเผยแพร่ สื่อทุกประเภทเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในประกอบสร้างและผลิตซ้ำสิ่งที่อ้างว่าเป็นลักษณะเฉพาะของหญิงไทย และเผยแพร่หมุนเวียนจนเป็นที่รับรู้กันทั่วไป จนกระทั่งเมื่อถึงจุดหนึ่ง สิ่งที่สื่อเผยแพร่วนเวียนอ้างอิงกันเองอยู่ไปมากก็จะได้รับการสถาปนาให้กลายเป็น 'ความรู้' หรือ 'ความจริง' เกี่ยวกับหญิงไทยไปในที่สุด

และเนื่องจาก ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันนั้นเป็นภาพแทนที่ประกอบสร้างขึ้นจากมุมมองของนักเขียนตะวันตก ซึ่งกรอบความคิดเรื่องการประกอบสร้างความหมายในเชิงวาทกรรมได้เปิดมุมมองให้เห็นถึงห้วงโഴ้ของปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive practice) ในระบบการนำเสนอภาพแทนว่า นักเขียนเยอรมันมีบทบาทเป็นทั้งผู้ถูกรองงำโดยวาทกรรมที่ซ่านซึมอยู่ใน 'ระบอบความจริง' (regime of truth) ที่ตนสังกัด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ผลิตข้อมูลความรู้ที่จะกลายเป็นวาทกรรมครอบงำผู้อื่นต่อไป ด้วยเหตุนี้ ในการวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องค้นหาวาทกรรมที่ครอบงำนักเขียนในการมองภาพหญิงไทยจากสายตาของชาวตะวันตก นอกจากความ

แตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมระหว่างนักเขียนซึ่งเป็นผู้นำเสนอและหญิงไทยซึ่งเป็นเป้าหมายของการนำเสนอดังกล่าวแล้ว ยังมีอีกมิติหนึ่งของความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมภายในตัวงานเขียน กล่าวคือ ความต่างชาติต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมของตัวละครชาวตะวันตกและตัวละครหญิงไทย ทั้งหมดนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยกรอบความคิดที่จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์โครงข่ายวาทกรรมที่ยึดโยงหรือชักใยอยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์ที่กล่าวมา

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคม (colonial discourse) ในมุมมองของเอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) ซึ่งเสนออยู่ในหนังสือ Orientalism และแนวคิดแบบหลังอาณานิคม (postcolonialism) ในมุมมองของโฮมี บาบ่า (Homi Bhabha) ซึ่งเป็นแนวคิดที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออกโดยตรง มาใช้เป็นกรอบคิดในการวิเคราะห์ แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่แหลมคมและจับต้องได้ สามารถช่วยให้เห็นลักษณะการนำเสนอตัวละครและความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างตัวละครชายเยอรมันและหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน มองเห็นถึงการกดทับหญิงไทยให้อยู่ในสถานภาพที่ต่ำกว่า และเห็นถึงการควบคุมบังคับตัวละครหญิงไทยให้ดำรงตนและมีพฤติกรรมตามความประสงค์ของฝ่ายชายด้วยการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่า นอกจากนี้ กรอบคิดดังกล่าวได้ช่วยให้มองเห็นถึงจินตนาการเพื่อฝันของชายตะวันตกซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของความพยายามประกอบสร้างหญิงไทยเพื่อตอบสนองต่อความปรารถนาของตนเอง ความปรารถนาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจาก 'ความขาด' (lack) หรือสิ่งที่ไม่ได้รับการตอบสนองในชีวิตจริง เช่น ความรู้สึกมั่นคงในบทบาทสถานภาพของการเป็นชาย ความปรารถนาทางเพศ รวมถึงบทบาทในความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้หญิงในสังคมตะวันตก เป็นต้น และในท้ายที่สุด กรอบคิดแบบหลังอาณานิคมได้ช่วยชี้แนะให้เห็นถึงการต่อรองหรือโต้กลับของตัวละครหญิงไทยต่อการครอบครองกดขี่ การต่อรองและโต้กลับเกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการโต้กลับด้วยวิธีการที่ก้าวร้าวหรือต่อรองด้วยวิธีการที่นุ่มนวลอ่อนโยนดังที่ได้ยกตัวอย่างแสดงให้เห็นมาแล้วในบทก่อนหน้า

6.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ตัวบท

เมื่อศึกษาตัวบทที่สืบค้นได้โดยละเอียดด้วยกรอบทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ได้ผลการศึกษาดังจะได้สรุปและรายงานในลำดับต่อไปนี้

สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอย่างโดดเด่นและชัดเจนที่สุดในการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันคือ การประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนา สิ่งที่ได้ว่าอรรถลักษณะต่างๆแห่งความน่าปรารถนาซึ่งมารวมตัวกันอยู่ในความผู้หญิงไทยนั้นเป็นคุณลักษณะที่น่าปรารถนาบนพื้นฐานความคิดสองแบบที่ผสมผสานกัน ได้แก่ความคิดแบบปีตาธิปไตยและความคิดแบบบูรพนิยม (Orientalism) ซึ่งแฝงไว้ด้วยวาทกรรมอาณานิคมต่างๆมากมาย อรรถลักษณะแห่งความน่าปรารถนาต่างๆที่ตัวบทกำหนดให้มืออยู่ในตัวหญิงไทยได้แก่ ความงามทางกายภาพที่เน้นความงดงามแบบตะวันออกซึ่ง 1) ให้ความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่มีเสน่ห์แห่งความแปลกต่างจากดินแดนอันห่างไกล (exotic) 2) และในขณะที่เดียวกันก็เป็นความงามทางกายภาพที่สามารถทำให้เพศชายรู้สึกถึงความแข็งแรงและมีอำนาจเหนือกว่าของตน 3) นอกจากนี้ยังต้องเป็นความงามที่สามารถกระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศของชาย ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการกล่าวถึงรูปร่างหน้าตาของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมัน คำพรรณนาเกือบทั้งหมดจึงวนเวียนอยู่กับสิ่งต่างๆต่อไปนี้ คือ ผมดำยาวเรียบตรง นัยน์ตาริยาวเหมือนเม็ดอัลมอนด์ ฟันขาวสะอาด ผิวสีน้ำตาลเนียนละเอียด รูปร่างเล็กแบบบางคล้ายเด็กสาว แต่มีอวัยวะที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นหญิงที่สมบูรณ์ เช่น มีขาเรียวยาว มีบันท้ายที่หนาแน่น มีหน้าอกขนาดกะทัดรัดแต่อวบอ้วนเต่งตึง ตลอดจนมีอวัยวะเพศที่สวยงาม เป็นต้น นอกจากความงามทางกายภาพแล้ว ความน่าปรารถนาของตัวละครหญิงไทยยังอยู่ที่บุคลิกภาพอันอ่อนหวาน ร่าเริงแจ่มใส ไม่เดือดร้อนกับการอยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่ากว่าฝ่ายชาย พร้อมทั้งจะปรนนิบัติรับใช้ทั้งในการใช้ชีวิตประจำวันและเรื่องของการตอบสนองทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทางเพศนั้น ตัวละครหญิงไทยได้รับการนำเสนอว่าเป็นผู้ที่มีความเต็มอกเต็มใจและมีทักษะความเชี่ยวชาญในการให้ความสุขทางเพศรสแก่ชายอย่างหาที่เปรียบได้ยาก เมื่อนำอรรถลักษณะแห่งความน่าปรารถนาทั้งหมดของหญิงไทยที่ปรากฏในงานเขียนเยอรมันมาวางเรียงให้เห็นเช่นนี้ เราจะสามารถรู้สึก

ได้ทันทีถึงการ 'คัดสรร' ที่แฝงอยู่ในการประกอบสร้างตัวตนของหญิงไทย และรู้สึกได้ถึงความเป็นมายาภาพที่อยู่ระหว่างความจริงกับความลวงของตัวละครหญิงไทยเหล่านั้น เหตุที่กล่าวดังนั้นก็เพราะว่า อรรถลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งถูกคัดสรรมานั้นเป็นสิ่งที่อาจจะมีอยู่จริงในหญิงไทย แต่ไม่ได้มีในหญิงไทยทุกคน หรือไม่ก็มิได้อยู่แตกต่างกันไปในแต่ละคน เป็นไปได้ยากยิ่งที่หญิงไทยคนหนึ่งจะมีอรรถลักษณะอันพึงปรารถนาทุกประการที่กล่าวมาข้างต้น ในขณะที่เดียวกันอรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวหญิงไทยแตกต่างกันไปในแต่ละคนนั้นโดยมากก็จะถูกข้ามผ่านไปไม่พูดถึง แต่ในบางกรณีที่มีการหยิบยกอรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาขึ้นมากล่าวถึงนั้น ก็เป็นการกล่าวถึงเพื่อยกเป็นเหตุผลหรือข้ออ้างให้ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยนั้นสิ้นสุดลงอย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่า ตัวละครหญิงไทยถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยองค์ประกอบแห่งความจริงและความลวงผสมผสานปะปนกันไป นอกจากนี้ ผลการศึกษา ยังชี้ให้เห็นว่า งานเขียนเยอรมันนำเสนอภาพหญิงไทยซึ่งมีอรรถลักษณะดังกล่าวข้างต้น ในลักษณะของภาพเหมารวม (stereotype) ซึ่งเป็นการชักจูงให้ผู้อ่านรู้สึกว่าหญิงไทยส่วนใหญ่มีตัวตนดังเช่นภาพเหมารวมนั้น และเป็นการทำให้ผู้อ่านยึดโยงคำว่า 'หญิงไทย' เข้าไว้กับอรรถลักษณะที่ได้คัดสรรมาแล้วนั้น

ผลการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นส่วนที่เป็น 'ตัวเนื้อหา' เกี่ยวกับความน่าปรารถนาของหญิงไทยที่ตัวบททั้งหลายได้คัดสรรและประกอบสร้างขึ้น อีกด้านหนึ่งที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคือ 'เทคนิควิธีในการถ่ายทอด' เนื้อหาดังกล่าวให้เข้าไปสู่การรับรู้ของผู้อ่าน ซึ่งได้พบว่าตัวบทนำเสนอความน่าปรารถนาของหญิงไทยด้วยกลวิธีดังต่อไปนี้

1) การถ่ายทอดภาพของตัวละครหญิงไทยด้วยการพรรณนาจากจับจ้องในมุมมองแบบต่างๆ คล้ายมุมมองที่จับภาพในการถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งแต่ละมุมมองจะสามารถสร้างความรู้สึกที่แตกต่างให้กับผู้มองซึ่งในที่นี้หมายถึงทั้งตัวละครชายเยอรมันในเรื่องและผู้อ่านที่นึกภาพตามคำพรรณนาของตัวบทด้วย เช่น การจับจ้องในมุมมองแบบผู้ชายตะวันตก เป็นการมองของผู้ที่คิดว่าตนอยู่ในสถานภาพสูงกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า เป็นการมองด้วยความปรารถนาและต้องการจะครอบครอง หรือคิดว่าตนมีสิทธิ์ที่

จะครอบครอง การจับจองแบบถ้ามองซึ่งสามารถสร้างความตื่นเต้นเร้าใจและทำให้สูญเสียการควบคุมตัวเองได้ง่ายขึ้น การจับจองจากตำแหน่งที่อยู่สูงกว่าที่จะทำให้รู้สึกถึงความอ่อนแอ ความด้อยกว่าของผู้ที่ถูกมอง และท้ายสุดการจับจองแบบเลือกซื้อสินค้าซึ่งเป็นการทำให้หญิงไทยกลายเป็นวัตถุที่สามารถเลือกซื้อหาได้ไปโดยสิ้นเชิง

2) การประกอบสร้างภาพแทนหญิงเยอรมันขึ้นเพื่อเทียบเคียงกับภาพแทนหญิงไทย ภาพแทนของหญิงเยอรมันถูกประกอบสร้างให้เป็นภาพลบและมีอรรถลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆ ทั้งทางด้านรูปร่างหน้าตาและคุณสมบัติด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบสร้างให้ตัวละครหญิงเยอรมันมีเพศวิถีที่สั่นคลอนความเป็นชาย เป็นภาพที่อยู่ในขั้วตรงกันข้ามกับหญิงไทย ซึ่งมีผลทำให้ความน่าปรารถนาของหญิงไทยโดดเด่นยิ่งขึ้นโดยอัตโนมัติ

3) การประกอบสร้างกามารมณ์ให้เป็นพิธีกรรมทางจิตวิญญาณ ใช้วิธีการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเสพสังวาสกับหญิงไทยให้มีลักษณะคล้ายเป็นเรื่องลึกลับที่จะรับรู้หรือเข้าใจได้เฉพาะผู้ที่ผ่านประสบการณ์นั้นมาด้วยตนเองเท่านั้น เป็นการสร้างมายาคติให้การมีเพศสัมพันธ์ธรรมดาๆ กลายเป็นพิธีกรรมซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวชายเยอรมันอย่างลึกซึ้งถึงจิตวิญญาณ เป็นการใช้กลไกทางจิตวิทยากระตุ้นความความอยากรู้อยากเห็น ความใฝ่ใญ่อยากรู้อยากลอง ซึ่งทำให้ความปรารถนาที่มีต่อหญิงไทยแรงกล้าขึ้น

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการถ่ายทอดความน่าปรารถนาของหญิงไทยให้เป็นที่รับรู้ด้วยกลวิธีที่แยบยลและมีประสิทธิภาพยิ่ง อย่างไรก็ตามความน่าปรารถนานั้นคงจะไร้ค่า ถ้าหากวัตถุแห่งความปรารถนานั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ชายตะวันตกสามารถนำมาไว้ในครอบครองได้ ข้อสรุปนี้สามารถเชื่อมโยงและได้รับการยืนยันจากสิ่งที่จะได้นำเสนอในลำดับต่อจากนี้

จากการศึกษาพบว่า บทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันมีพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงให้เห็นอย่างชัดเจนตามกาลเวลาที่ผ่านไป ในช่วงทศวรรษที่ 70 หญิงอาชีพบริการไทยในงานเขียนเยอรมันยังไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาให้เป็นตัวละครหลักของเรื่อง อาจมีการกล่าวถึงบ้างในฐานะตัวละครที่ไม่มีความสำคัญ

และไม่มี ความเกี่ยวข้อง กับ โครงเรื่องหลัก แต่นับจากทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา บทบาทของตัวละครหญิงไทยที่เด่นชัดและพบมากที่สุด ในฐานะตัวละครหลักของเรื่องได้แก่ บทบาทและสถานภาพในฐานะหญิงขายบริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับบริบททางประวัติศาสตร์และสังคม เนื่องจากว่า แม้ประเทศไทยจะเริ่มมีชื่อเสียงในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังวาสมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 แล้วก็ตาม โดยเริ่มต้นจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อช่วงเวลาหยุดพักผ่อนสำหรับทหารอเมริกันระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในสงครามเวียดนาม ที่เรียกสั้นๆว่า R&R (Rest and Recuperation) ก่อนที่จะเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชายจากยุโรปในเวลาต่อมา การกำหนดบทบาทของตัวละครหญิงไทยเกือบทั้งหมดให้เป็นหญิงบริการเป็นสิ่งที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างหญิงไทยในฐานะวัตถุแห่งความปรารถนา เนื่องจากการสร้างเงื่อนไขให้หญิงไทยกลายเป็นสิ่งที่สามารถจัดหาหรือจัดซื้อเข้ามาไว้ในครอบครองได้ ดังนั้น ผลที่ตามมาก็คือความสัมพันธ์หลักระหว่างตัวละครหญิงไทยกับตัวละครชายตะวันตกในงานเขียนเยอรมันจะเป็นความสัมพันธ์ในฐานะผู้ขายบริการกับผู้ซื้อบริการนั่นเอง อย่างไรก็ตามบ่อยครั้งที่ความสัมพันธ์นั้นอาจมีพัฒนาการแปรเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ฉันคนรักหรือฉันสามีภรรยา เป็นต้น ซึ่งในพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์นี้อาจมีผลทำให้ตัวละครหญิงไทยสามารถหลุดพ้นจากการถูกปักตรึงไว้กับบทบาทหญิงบริการ เป็นที่น่าสังเกตว่าในกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยนั้นจะมีลักษณะเป็นวงจรคล้ายๆกันในเกือบทุกคู่ สามารถแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนความสัมพันธ์ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์ ช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ ช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคง และท้ายสุดช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์ ไม่จำเป็นว่าชายเยอรมันและหญิงไทยทุกคู่จะต้องมีความสัมพันธ์ครบทุกขั้นตอน บางคู่อาจไม่ทันได้สัมผัสช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคงเสียด้วยซ้ำ ก็ต้องก้าวข้ามไปสู่ช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์เสียแล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ปรากฏคล้ายๆกันในแทบทุกคู่คือ ความสัมพันธ์จะสิ้นสุดลงในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นการอำลาจากกันแต่โดยดี หรือจบลงด้วยความหายนะหรือความตายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ในลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์เช่นนี้ หากนำกรอบคิดแบบหลังอาณานิคมมาใช้ในการวิเคราะห์ ก็จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันกับหญิงไทยเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่าง self กับ other ในช่วงเริ่มต้นความสัมพันธ์ self คือตัวละครชาย ตะวันตก ตัวละครหญิงไทยก็ถูกประกอบสร้างให้เป็นอื่น (other) ตะวันตกสร้างภาพเหมารวมของหญิงไทยซึ่งมีอรรถลักษณะทุกอย่างที่ตะวันตกคิดว่าหญิงตะวันออกควรมีโดยผสมผสานบางส่วนของความจริงที่คัดสรรมาเข้ากับภาพปรารถนาและจินตนาการเพื่อฝันของตะวันตก แล้วก็หลงใหลในสิ่งที่ตนสร้างขึ้นเองนั้น ในช่วงเปลี่ยนผ่านความสัมพันธ์ เป็นช่วงที่ตะวันตกเข้าครอบครองตัวละครหญิงไทยซึ่งเป็นตัวแทนของ ตะวันออก ความสัมพันธ์ดำเนินไปในรูปแบบที่ตะวันตกเป็นฝ่ายกะเกณฑ์ ตัวละครหญิงไทยมีหน้าที่ปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของชายตะวันตก ในความสัมพันธ์ช่วงนี้เอง ที่มีการพัฒนาการความสัมพันธ์ซึ่งก้าวข้ามกรอบความสัมพันธ์เชิงธุรกิจไปสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งเกินความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อบริการ จนดูคล้ายกับว่าตัวละครหญิงไทยมีโอกาสที่จะหลุดพ้นจากสถานภาพของการเป็นหญิงบริการ แต่หากได้ติดตามเรื่องราวจนถึงที่สุดแล้ว จะพบว่าส่วนใหญ่แล้ว การหลุดพ้นจากสถานภาพเดิมไปสู่สถานภาพใหม่นั้นเป็นเพียงสิ่งที่ 'ดูเหมือนจะเป็น' หรือ 'เกือบจะเป็น' เท่านั้น ในงานวิจัยนี้เรียกสถานภาพที่กำลังนี้ว่า 'สถานภาพลวง' ซึ่งหมายความว่าในความเป็นจริงแล้ว การก้าวข้ามเส้นแบ่งระหว่าง self กับ other ยังไม่เคยได้เกิดขึ้นเลยในความสัมพันธ์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีตัวละครหญิงไทยจำนวนหนึ่งที่สามารถก้าวข้ามเส้นแบ่งนี้ได้ และเข้าไปอยู่ในช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคง ในช่วงความสัมพันธ์ที่มั่นคงนี้เองที่ ตะวันออก (ตัวละครหญิงไทย) ได้รุกกล้าเข้าไปสู่อาณาเขตของตะวันตก ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะอาณาเขตทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการก้าวเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของชายตะวันตกอีกด้วย เป็นช่วงเวลาที่เป็นไปได้มากที่สุดที่ self กับ other จะผสมผสานกลมกลืนกันได้ ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันจะเกิดการปรับตัว การเปลี่ยนแปลง การต่อรองและการเปลี่ยนแปลงในตัวตนและอัตลักษณ์ของตัวละครหญิงไทย ทำให้ช่องว่างระหว่าง self กับ other แคบลงอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นในช่วงความสัมพันธ์อื่นๆ เมื่อ ตะวันออกที่เคยถูกตะวันตกกดต่ำและแบ่งแยกให้เป็นอื่น สามารถเข้ามาใกล้ชิดอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อตะวันตกพบว่าความเป็นอื่นกำลังจะเข้ามากลมกลืนเป็น self และจะไม่เป็นอื่นอีกต่อไป ความหวาดหวั่นกระวนกระวายก็จะเกิดขึ้น จนกระทั่ง ตะวันตกต้องผลักตะวันออกให้ห่างออกไปให้กลายเป็นความเป็นอื่นเช่นเดิม ซึ่งการผลักออกนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงคลี่คลายความสัมพันธ์นั่นเอง

ส่วนการศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยผ่านความสัมพันธ์กับชายตะวันตกในรูปแบบต่าง ๆ นั้น สรุปผลการศึกษาได้ว่า ในงานเขียนเยอรมัน มีการนำเสนอว่า ภาพแทนหญิงไทยในฐานะเป็นวัตถุแห่งความปรารถนานั้นเป็นเพียงเปลือกนอกที่สวยงาม สะดุดตาและชวนให้หลงใหล แต่ตัวตนที่แท้จริงของหญิงไทยนั้นจะเผยตัวก็ต่อเมื่อได้มีความสัมพันธ์กับพวกเธอแล้ว ในงานเขียนเยอรมันได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยไว้หลายรูปแบบซึ่งในความสัมพันธ์แต่ละรูปแบบนั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยในลักษณะของภาพเหมารวมที่แตกต่างกันไปในแต่ละความสัมพันธ์ อัตลักษณ์ของหญิงไทยถูกประกอบสร้างและนำเสนอผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นไปและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของความสัมพันธ์นั้นๆ

ความสัมพันธ์ของชายเยอรมันและหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนเยอรมันทั้งหมดมีดังต่อไปนี้คือ 1) ความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก 2) ความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย 3) ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ 4) ความสัมพันธ์แบบคู่สามีภรรยา ภาพแทนหญิงไทยที่ปรากฏอยู่ในความสัมพันธ์ทั้งสี่แบบนี้มีความแตกต่างกันมากมายอย่างเห็นได้ชัด

ในความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก หญิงไทยถูกนำเสนอในภาพเหมารวมที่มีลักษณะทางกายภาพซึ่งขบเน้นความเป็นหญิงตามมายาคติของสังคมชายเป็นใหญ่ ความเป็นหญิงปรากฏให้เห็นผ่านเรือนร่างเล็กบอบบาง ดูอ่อนแอ ขาดความสามารถที่จะคุ้มครองดูแลตัวเอง ตัวละครหญิงไทยมิได้ถูกนำเสนอให้อ่อนแอเฉพาะทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่อ่อนแอทางจิตใจอีกด้วย ความอ่อนแอทางจิตใจของตัวละครหญิงไทยจะแฝงอยู่ในรูปของความไร้เดียงสา ความหวาดกลัว การยอมจำนนต่ออำนาจโดยไม่คิดจะดิ้นรนต่อสู้ การประกอบสร้างภาพอ่อนแอของตัวละครหญิงไทย แท้จริงแล้วคือการขบเน้นความแข็งแรงและเข้มแข็งให้กับอัตลักษณ์ของตัวละครชาตินั้นเอง

ในความสัมพันธ์แบบรักต่างวัย มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยที่แตกต่างไปจากภาพแทนหญิงไทยในความสัมพันธ์แบบอื่นๆ เป็นอันมาก กล่าวคือ นอกเหนือจากภาพลักษณ์ภายนอกที่ยังคงคุณลักษณะแห่งความน่าปรารถนาไว้นั้น อรรถลักษณะภายในกลับถูกประกอบสร้างให้มีความ 'ชั่วร้าย' แอบแฝงอยู่ อรรถลักษณะแห่งความชั่ว

ร้ายของหญิงไทยแบ่งออกได้เป็นสามลักษณะ ลักษณะแรกคือ ความละโมภฉ้อฉลคดโกง ลักษณะที่สองคือ ความไม่ซื่อสัตย์คบชู้ผู้ชาย ลักษณะสุดท้ายคือ ความโหดเหี้ยมและความวิปริตแปรปรวนทางอารมณ์ หากศึกษาความสัมพันธ์แบบรักต่างวัยระหว่างชายตะวันตกกับหญิงไทยในแง่ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ก็จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากความสัมพันธ์แบบอื่นๆ กล่าวคือในตอนแรกตัวละครหญิงไทยจะดูเหมือนว่าอยู่ในสถานภาพที่เป็นรองในทุกๆด้านเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยในรูปแบบอื่นๆทั่วไป แต่เมื่อความสัมพันธ์ดำเนินไปถึงจุดหนึ่งซึ่งอำนาจกลับพลิกมาอยู่ที่ฝ่ายหญิงไทย เรือนร่างซึ่งบ่อยครั้งถูกใช้เป็นวัตถุทางเพศและการปรนนิบัติรับใช้ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการยอมอยู่ใต้อำนาจชายกลับถูกหญิงไทยนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่พวกเธอต้องการ อย่่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ให้ลึกลงไปแล้ว เป็นไปได้อย่างยิ่งว่า เป็นตัวบทเองที่หยิบยื่นอำนาจดังกล่าวมาให้ตัวละครหญิงไทยนำไปใช้ในทางมิชอบเพื่อที่จะได้อำนาจความชอบธรรมที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยสิ้นสุดลง เป็นการผลักตัวละครหญิงไทยหรือ ตะวันออกให้กลับไปอยู่ในตำแหน่งแห่งที่ซึ่งไม่อาจเทียบเคียงกับตะวันตกในทำนองเดียวกับที่ได้แสดงให้เห็นในส่วนของการวิเคราะห์ช่วงความสัมพันธ์สี่ขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการ มีการนำเสนอภาพแทนหญิงไทยซึ่งเป็นภาพแทนหญิงไทยที่แพร่หลายที่สุดเมื่อเทียบกับภาพแทนหญิงไทยอื่นๆ ตัวละครหญิงไทยในความสัมพันธ์รูปแบบนี้ เห็นได้ชัดว่ามีกลวิธีการนำเสนอในลักษณะคล้ายการโฆษณาเชิญชวนให้มาลิ้มลองประสบการณ์กับหญิงบริการไทยด้วยตนเอง ตัวละครหญิงไทยถูกประกอบสร้างขึ้นให้เป็นหญิงไทยที่สวยเซ็กซี่ มีทักษะความสามารถพิเศษในการให้ความสุขทางเพศแก่ชาย ยอมมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชายในทุกเงื่อนไขโดยปราศจากข้อห้ามใดๆ (sex without taboo) และมีความกระตือรือร้น เต็มอกเต็มใจ มีความสุขและสนุกกับการประกอบกามกิจกับชายตะวันตก นอกจากนี้ตัวบทยังนำเสนอว่า ตัวละครหญิงบริการเหล่านี้มีอิสระในการประกอบอาชีพขายบริการ อีกทั้งยังมีสิทธิ์และอำนาจในการต่อรองกับชายเยอรมันที่เป็นลูกค้าพอสมควร แต่ในความเห็นส่วนตัวของผู้วิจัยแล้ว ตัวละครหญิงบริการไทยในความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการตัวละครหญิงไทยที่ถูกกระทำและถูกแสวงหาประโยชน์จากความเป็นหญิงมากที่สุดเมื่อเทียบกับตัวละครหญิงไทยใน

ความสัมพันธ์แบบอื่น ความสัมพันธ์แบบซื้อขายบริการนั้นเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อำนาจของฝ่ายชายอยู่ที่เงิน แม้ว่าจะมีเห็นร่องรอยของความพยายามของตัวละครหญิงไทยที่จะต่อรองกับอำนาจเงินของชายเยอรมัน โดยพยายามที่จะเปลี่ยนรูปแบบความสัมพันธ์ไปสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้นอย่างเช่น ความสัมพันธ์ฉันคนรัก เป็นต้น แต่ก็เป็นการต่อรองที่ต้องอาศัยความอดทน และในบางครั้งยังต้องยอมถูกกดขี่หรือเสียเปรียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการและยอมเสี่ยงกับความรู้สึกต่ำต้อยไร้ค่ามากกว่าเดิมหากความพยายามนั้นล้มเหลว เนื่องจากในการต่อรองนั้นอีกด้านหนึ่งก็เป็นการเปิดโอกาสให้ชายเยอรมันแสวงหาประโยชน์จากเธอได้ง่ายและไร้ข้อจำกัดมากขึ้น

ในความสัมพันธ์แบบคู่สามีภรรยา มีการนำเสนอภาพแทนตัวละครหญิงไทยในสองลักษณะ เนื่องจากงานเขียนเยอรมันที่นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบสามีภรรยา ระหว่างหญิงไทยและชายเยอรมันมีอยู่สองประเภท ประเภทแรกได้แก่ งานเขียนที่นำเสนอวงจรความสัมพันธ์ของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย จากตัวบทที่สืบค้นได้ ล้วนเป็นคู่สามีภรรยาเยอรมันไทยในงานเขียนประเภทนี้ล้วนแต่ใช้ชีวิตอยู่ในดินแดนตะวันตก ส่วนประเภทที่สองได้แก่ งานเขียนที่นำเสนอเฉพาะบางเหตุการณ์ของชีวิตแต่งงานของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทย ตัวบทที่สืบค้นได้มีอยู่เพียงเล่มเดียว เป็นเรื่องราวของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย

ในงานเขียนประเภทแรก มีการแสดงให้เห็นถึงอรรถลักษณะของตัวละครหญิงไทยที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไประหว่างช่วงเวลาก่อนแต่งงานและหลังแต่งงานอย่างเห็นได้ชัด สิ่งที่มองเห็นเด่นชัดว่าแตกต่างจากภาพแทนของตัวละครหญิงไทยอื่นๆ คือ ในตอนท้าย หลังจากที่ตัวละครหญิงไทยได้ต่อสู้เอาชนะ (หรือพ่ายแพ้) ต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งมวลในดินแดนตะวันตก ตัวบทได้แสดงให้เห็นว่าพวกเธอเติบโตขึ้น สุขุมขึ้น และมีความมุ่งมั่นที่จะยืนหยัดด้วยตนเอง เลิกเชื่อในสิ่งที่เคยเชื่อมาในอดีตว่าสถานภาพที่ดีขึ้นของตนนั้นจะเป็นไปได้ก็โดยต้องอาศัย 'ฝรั่ง' เท่านั้น ตัวละครบางตัวเติบโตถึงขั้นสามารถวางตัวเป็นที่พึ่งที่ปรึกษาของชายตะวันตกผู้เป็นอดีตสามีเสียด้วยซ้ำ เป็นภาพแทนที่ค้านแย้งกับภาพแทนหญิงไทยที่เคยอยู่ในสถานภาพต่ำต้อยกว่าชายตะวันตกที่เคยพบเห็นตลอดมา ในทำนองเดียวกัน ภาพแทนหญิงไทยที่นำเสนออยู่ใน

งานเขียนประเภทที่สองซึ่งเป็นงานเขียนที่นำเสนอเฉพาะบางเหตุการณ์ของชีวิตแต่งงานของคู่สามีภรรยาเยอรมันไทยนั้น ตัวละครหญิงไทยในฐานะภรรยาที่ได้รับการนำเสนอให้เป็นผู้หญิงที่ฉลาด เป็นตัวของตัวเอง และมีความสามารถเชิงธุรกิจ นอกจากนี้จะไม่ยอมอยู่ในอาณาเขตของสามีชาวตะวันตกแล้ว ยังโต้แย้งและสั่งสอนสามีเสมอ อย่างไรก็ตาม ความฉลาดของภรรยาชาวไทยที่ถ่ายทอดผ่านผู้เล่าเรื่องที่เป็นสามีชาวเยอรมันนั้นเป็นความฉลาดแบบศรีธนญชัย เจ้าคารมยกย่อนที่ทำให้สามีจนต่อถ้อยคำ ไม่ใช่ความฉลาดแบบทรงภูมิ ลึกซึ้งแบบนักคิดหรือนักปราชญ์

เมื่อเปรียบเทียบภาพแทนหญิงไทยที่นำเสนออยู่ในความสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ก็จะได้เห็นได้ว่าเป็นภาพแทนที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จนยากที่จะบอกว่าภาพแทนแบบใดเป็นภาพแทนหญิงไทยที่ตรงตามความเป็นจริงดังที่งานเขียนแต่ละเล่มพยายามกล่าวอ้าง เราอาจสรุปได้ว่าภาพแทนหญิงไทยทุกภาพแทนสะท้อนความจริงบางส่วนของความเป็นหญิงไทย แต่ก็สามารถกล่าวได้เช่นเดียวกันว่าภาพแทนหญิงไทยทุกภาพแทนเป็นการประกอบสร้าง โดยคัดสรรเอาเฉพาะอรรถลักษณะอันเป็นที่ปรารถนาของชายตะวันตกแต่ละแบบนำมาประกอบสร้างเป็นตัวละครหญิงไทยเพื่อให้มีลักษณะสอดคล้องหรือเอื้อต่อการตอบสนองความต้องการของตัวตนแต่ละแบบของชายตะวันตกซึ่งแตกต่างกันไป

แต่เมื่อมองจากภาพรวมทั้งหมด ก็อาจจะกล่าวได้ว่าภาพแทนหญิงไทยนั้นนอกจากประกอบสร้างขึ้นด้วยความปรารถนาที่จะเสพความเป็นตะวันออกเพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปในสังคมตะวันตกแล้ว ยังประกอบสร้างขึ้นจากแรงขับทางเพศ (sexual drive) ของชายตะวันตกอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงขับทางเพศชนิดที่ไม่สามารถปลดปล่อยได้ในตะวันตก จึงแสวงหาโอกาสที่จะปลดปล่อยแรงขับทางเพศนั้นในดินแดนที่เป็นอื่น และกับคนที่เป็นอื่น การประกอบสร้างหญิงไทยให้เป็นอื่นก็เพื่อที่จะสามารถกระทำการที่จะไม่สามารถหรือไม่อยากกระทำต่อตัวเองหรือเผ่าพันธุ์ของตัวเอง (ในที่นี่หมายถึง หญิงตะวันตก) ในการกระทำดังกล่าวชายตะวันตกย่อมรู้ดีว่ากำลังลวงละเมิดบรรทัดฐานทางศีลธรรมและทางสังคมอยู่ จึงพยายามหาข้ออ้างต่างๆเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำของตนด้วยวิธีการต่างๆดังที่ได้กล่าวไว้อย่างละเอียดในงานวิจัย

และด้วยความที่รู้ตัวว่ากำลังล่วงละเมิดสิ่งต้องห้าม (taboo) ของสังคม ความรู้สึกของชายตะวันตกจึงเป็นความผสมผสานระหว่างความสุขที่ได้ละเมิดข้อห้าม²และหวั่นวิตกที่ได้ละเมิดข้อห้าม อาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า หญิงไทยถูกประกอบสร้างให้เป็นสิ่งต้องห้าม แต่เป็นสิ่งต้องห้ามที่งานเขียนเยอรมันเกือบทั้งหมดโฆษณาชวนเชื่อให้มาล่วงละเมิด แต่ในขณะที่เดียวกันก็กล่าวห้ามหรือตักเตือนไม่ให้ผูกพันยึดโยงอยู่กับหญิงไทย (สิ่งต้องห้าม) นั้นนานเกินความจำเป็น ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ระหว่างชายเยอรมันและหญิงไทยไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบใดเกือบร้อยละร้อยจึงไม่อาจดำรงอยู่ได้ยาวนาน จะต้องสิ้นสุดลงด้วยการลาจาก และถ้าหากมีตัวละครชายเยอรมันผู้ใดที่ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนดังกล่าว พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงยาวนานกับหญิงไทย ตัวละครชายผู้นั้นก็ต้องพบกับจุดจบที่เป็นความหายนะเสมอ

ในท้ายที่สุดนี้ ขอนำเสนอข้อสังเกตที่ได้พบจากการศึกษาว่า ไม่พบงานเขียนเยอรมันเรื่องใดที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงตะวันตกกับชายไทยเลย แม้ว่าในความเป็นจริง โอกาสที่หญิงเยอรมันหรือหญิงตะวันตกจะได้เดินทางมาประเทศไทยเพียงลำพังและได้มีปฏิสัมพันธ์หรือมีเพศสัมพันธ์กับชายไทยทั่วไปหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชายที่มีอาชีพบริการนั้นก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ แม้จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยกว่าโอกาสที่ชายเยอรมันจะได้มีความสัมพันธ์กับหญิงไทย³ก็ตาม การที่เรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างหญิงตะวันตกกับชายไทยไม่ได้ปรากฏในงานเขียนเลย อาจเป็นไปได้ว่า เป็นผลลัพธ์หรืออิทธิพลจากการครอบงำของแนวคิดที่ผสมผสานกันระหว่างแนวคิดวาทกรรมอาณานิคม และแนวคิดปิตาธิปไตย กล่าวคือ แนวคิดที่ว่ามนุษยชาติพันธุ์ตะวันออกด้อยกว่าตะวันตก และแนวคิดที่ว่าหญิงด้อยกว่าชาย ผู้ที่มีสถานภาพเหนือกว่าย่อมมีสิทธิ์ครอบครองผู้ที่ด้อยกว่า ด้วยเหตุนี้ ชายตะวันตกจึงสามารถครอบครองหญิงตะวันออกได้ในทางตรงกันข้าม การจะให้หญิงตะวันตกถูกครอบครองโดยชายตะวันออกซึ่งถือว่าเป็น

² ในเรื่องนี้ Freud (1913: 31 อ้างใน ยศ สันตสมบัติ 2550: 57-58) อธิบายว่า "สิ่งที่ดำรงอยู่ควบคู่กับทามู คือ ความปรารถนาที่จะละเมิดทามูนั้น [...] แต่พวกเขาก็หวาดกลัวที่จะละเมิดทามู [...]"

³ ธเนศ วงศ์ยานนาวา (2551:39) เสนอว่า "[...] ผู้หญิงจะเป็นเป้าหมายสำคัญของการควบคุมทางเพศ"

เป็นชาติพันธุ์ที่ต่ำกว่านั้นกลับเป็นสิ่งที่บรรดานักเขียนเยอรมันไม่ว่านักเขียนหญิงหรือนักเขียนชายยอมรับได้ยากกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงตะวันตกและชายไทยที่พบในงานเขียนเยอรมันนั้นจึงจำกัดอยู่เพียงในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนายหญิง 'ฝรั่ง' และบริวารชายไทยผู้จงรักภักดีเท่านั้น⁴ ทั้งหมดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าแนวคิดปีศาจปไตโดยหรือแนวคิดชายเป็นใหญ่ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในระดับเดียวกันเสมอไป ในงานเขียนเรื่องเดียวกันหากเป็นกรณีของความสัมพันธ์ระหว่างชายไทยกับหญิงเยอรมัน แนวคิดตะวันตกเหนือกว่าตะวันออกกลับมีอิทธิพลมากกว่า

6.2 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง *เยอรมันมองหญิงไทย: ภาพแทนหญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย* นี้ เมื่อได้ใช้เวลาในการศึกษานานขึ้นเท่าใด ยิ่งได้อ่านตัวบทและหนังสือที่เกี่ยวข้องมากขึ้นเท่าใด ก็คงยิ่งรู้สึกได้ถึงเสน่ห์และความน่าสนใจที่ทำให้เกิดความ 'สนุก' ในการที่จะศึกษาค้นคว้าและตีความตัวบทต่อไป ปัจจัยที่ทำให้หัวข้อดังกล่าวมีเสน่ห์น่าสนใจอยู่ตรงที่ 'ความใกล้ชิดตัว' และ 'ความติดดิน' ของสิ่งที่ปรากฏอยู่ในตัวบท เป็นความใกล้ชิดตัวชนิดที่เมื่อมองไปรอบตัว ยามที่เดินไปบนท้องถนนหรือยามที่รับประทานอาหารอยู่ในร้านอาหารตามศูนย์การค้า ก็สามารถมองเห็นถึงสิ่งที่ตัวบทนำเสนอปรากฏให้เห็นต่อหน้าในรูปของฝรั่งผิวขาวตัวโตที่เดินเคียงคู่มากับหญิงไทยผิวสีน้ำตาลรูปร่างเล็กบาง หรือสิ่งเดียวกับที่เราอ่านอยู่ในตัวบทบางครั้งก็มาได้ยินได้ฟังในรูปแบบอื่นๆ เช่น ในเพลงไทยลูกทุ่ง⁵ ในเว็บไซต์หาคุณในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ตัวบทเหล่านี้เป็นเรื่องแต่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความจริงบางส่วน แต่ถ้าหากว่าอ่านตัวบทเหล่านี้โดยปราศจากกรอบทฤษฎีเป็นตัวจุดรั้ง เราก็อาจจะกระโจนเข้าไปสู่โลกที่นักเขียนเยอรมันนำเสนอและเชื่อว่าทุกอย่างในนั้นเป็นความจริง กรอบทฤษฎีที่ใช้ใน

⁴ ความสัมพันธ์ระหว่างนายหญิงตะวันตกและบริวารชายผู้จงรักภักดี ปรากฏในงานเขียนเรื่อง *Der Ruf des Pfaues* โดย Gisela Köstler และเรื่อง *Siamesische Hunde* โดย D.B. Blettenberg

⁵ ปัจจุบันมีเพลงไทยลูกทุ่งหลายเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชายตะวันตกและหญิงไทย เช่น เพลงคอยรักจากเยอรมัน ขับร้องโดย จินตหรา พูนลาภ เพลงคุณอีปิก ขับร้องโดย สวามาต เมกะแดนซ์ เพลงเขยเยอรมัน โดยอเล็กซานเดอร์ เป็นต้น

งานวิจัยนี้ทำให้สามารถมองโลกในงานเขียนและมองปรากฏการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันอย่างเข้าอกเข้าใจมากขึ้น และเนื่องจากความ 'ใกล้ชิด' ของหัวข้อ ที่ว่านี้ จึงทำให้หัวข้อดังกล่าวยัง 'ไม่ตาย' และยังมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงต่อไปตามความเปลี่ยนแปลงในสังคม ซึ่งทำให้เอื้อต่อการศึกษาในมุมมองหรือกรอบทฤษฎีอื่นต่อไป ตัวอย่างเช่น เรื่องของความสัมพันธ์ตะวันตกตะวันออก แม้ว่าแต่เดิมหรือแม้แต่มุมมองในงานวิจัยชิ้นนี้จะเริ่มต้นจากแนวคิดอาณานิคม เป็นภาพการเข้าครอบครองที่เริ่มต้นจาก 'ตะวันตก' รุกเข้าไปยัง 'ตะวันออก' ตามนิยามทางกายภาพและทางภูมิศาสตร์ แต่ในสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน อาจทำให้สามารถใช้เรื่องอำนาจทางเศรษฐกิจมาเป็นเกณฑ์ในการสร้างความเป็นอื่นตามแนวคิดเรื่องวาทกรรมอาณานิคม เห็นได้จากการที่ประเทศในภูมิภาคตะวันออกที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่าง ประเทศญี่ปุ่นหรือประเทศเกาหลี รวมทั้งประเทศจีนซึ่งกำลังจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจนั้น ดูเหมือนจะไม่ได้ถูกมองว่าเป็นตะวันออกแบบเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ในขณะที่เดียวกันในภูมิภาคตะวันตกเอง ประเทศในยุโรปตะวันออกที่มีสภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอยากจนและผู้หญิงจากประเทศเหล่านั้นก็ถูกนำเสนอและปฏิบัติไม่แตกต่างไปจากผู้หญิงไทยหรือผู้หญิงยากจนจากประเทศอื่นๆ ในเอเชียเป็นต้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นในวิธีการที่สื่อในตะวันตกนำเสนอภาพแทนผู้หญิงจากยุโรปตะวันออกเหล่านั้น ในโลกที่ครอบงำด้วยระบอบทุนนิยมเช่นในปัจจุบัน มุมมองทางเศรษฐกิจคงจะสามารถนำเสนอผลการวิจัยที่น่าสนใจและมีประโยชน์ไม่น้อย

นอกจากนี้ สิ่งที่น่าสนใจเพื่อทำให้หัวข้อวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ การศึกษาภาพแทนหญิงไทยที่มีความสัมพันธ์กับชายตะวันตกที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรมไทย เช่น นวนิยายเรื่อง *ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุษรอด* หรือ *ดิฉันไม่ใช่โสเภณี* เป็นต้น การเล่าเรื่องจากมุมมองของผู้เล่าที่เป็นหญิงไทยหรือแม้แต่ผู้เล่าที่เป็นชายไทยก็ตาม น่าจะมีความแตกต่างจากการเล่าเรื่องจากมุมมองของตะวันตกที่ได้ศึกษาไว้แล้วนี้ หากสามารถนำความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาจากงานวิจัยชิ้นนี้ได้ ก็อาจจะทำให้เห็นความคิดหรือมุมมองที่ได้กลับมุมมองของตะวันตกที่น่าสนใจ

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะประการสุดท้ายคือ จากการศึกษาตัวบทเพื่อการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พบตัวบทที่มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์แบบชายรักชายระหว่างชายเยอรมันและชายไทย เช่น เรื่อง *Der verzauberte Farang* โดย Ge-eff Krüger เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวบทที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง อีกทั้งยังสอดคล้องกับปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศสภาพที่กำลังเกิดขึ้นทั้งในสังคมไทยและสังคมตะวันตก โดยส่วนตัวแล้วเชื่อว่างานเขียนที่น่าเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ดังกล่าวน่าจะมีจำนวนมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และถ้าหากสามารถสืบค้นจนได้ปริมาณมากพอที่จะทำการวิจัย ก็น่าจะได้ผลการวิจัยที่น่าสนใจและเป็นการแตกยอดองค์ความรู้ในหัวข้อความสัมพันธ์ไทยเยอรมันให้กว้างขวางและมีความรอบด้านยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กว่าชื่น บางคมบาง. 2547. *การศึกษาเรื่องสั้นของนักเขียนหญิงของไทยตามแนวคิดสตรีนิยม พ.ศ. 2516-2543*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กาญจนา แก้วเทพ และ พริศรา แซ่ก้วย บรรณาธิการ. 2547. *เพศวันวาน วันนี้ และวันพรุ่ง ที่จะไม่เหมือนเดิม*. กรุงเทพฯ: อมรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิง.
- คินฮิเดะ มุซาโกจิ โมนิกา เจ. วอชิงตัน. 2542. *การคำหญิงในเอเชีย: จากการเรียนรู้ถึงการตอบโต้*. ผู้แปล ผ.ศ.ผาณิต บุญยะวรรณนะ. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทน์ เจริญศรี. 2544. *โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- จิตราภรณ์ วันสพงษ์. 2546. "ภาพลักษณ์ของประเทศไทยและโสเภณีไทยในสื่อมวลชนนานาชาติ." ใน สนิท สัทธีรักษ์ (บรรณาธิการ). *ผู้หญิงกับความรู้ ๑ (ภาค 2)*. หน้า 170 – 197. กรุงเทพฯ: โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. 2547. *ภาษาเพศ: อำนาจ เรื่องทางเพศ กับพหุนิยมทางจริยศาสตร์*. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. 2546. *เชิงอรรถวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2545. *สัญญาวิทยา โครงสร้างนิยมหลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2549. *วาทกรรมการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ธงชัย วินิจจะกุล. 2534. *รายงานโครงการวิจัยเสริมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. 2551. *เพศ: จากธรรมชาติ สู่อารยธรรม จนถึงสุนทรียะ*. กรุงเทพฯ: มติชน.

- ธีรนาถ กาญจนอักษร. 2542. “ปัญหาสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการค้าหญิง” ใน วรวิทย์ เจริญเลิศ (บรรณาธิการ), *หญิงชายกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*, หน้า 38-59. กรุงเทพฯ: มูลนิธิธีรนาถกาญจนอักษร.
- นพพร ประชากุล. 2552. *ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: อ่านและวิภาษา.
- นพพร ประชากุล. 2552. *ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: อ่านและวิภาษา.
- นพมาตร์ พวงสุวรรณ. 2551. “รอยยิ้มแห่งมายา”: “ฝรั่ง” และการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต. สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปีเตอร์ เอฟ เบลล์. 2547. “ปาฏิหาริย์ของเศรษฐกิจไทยที่สร้างอยู่บนหลังไหล่ของผู้หญิง” ใน *เพศภาวะ: การท้าทายร่าง การค้นหาตัวตน*. แปลโดย สุวรรตน์ ยิบมันตะสิริ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์.
- พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. 2543. *รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและผู้ขายบริการทางเพศในประเทศไทย*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์พระธรรมจันทร์.
- มิเชล ฟุโกต์. 2547. *ร่างกายใต้บังคับการ*. แปลโดย ทองกร โภคธรรม. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ยศ สันตสมบัติ. 2550. *พรอยด์และพัฒนาการของจิตวิเคราะห์: จากความฝันสู่ทฤษฎีสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราตรี วานิชลักษณ์. 2519. *ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเยอรมนีตั้งแต่ พ.ศ. 2405 – 2460*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรลองด์ บาร์ตส์. 2544. *มายาคติ สรรนิพนธ์จาก Mythologies ของ Roland Barthes*. แปลโดย วรณพิมล อังคศิริสรรพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- ศุลิมา (นฤมล) วงศ์สุภาพ. 2554. *นางงามตุ๊กกระจก: การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- สันต์ สุวัจนราภินันท์. 2551. พื้นที่กับการต่อรองอัตลักษณ์ทาง วารสารอักษรศาสตร์ 37, 1 มกราคม – มิถุนายน: 37- 68.

- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2551. บทบรรณาธิการ: วาทกรรม ภาพแทนและอัตลักษณ์.
วารสารอักษรศาสตร์. 37, 1 มกราคม – มิถุนายน: 1 – 15.
- หลุยส์ บราวน์. 2548. *ทาสเซ็กซ์.* แปลโดย โรจนา นาเจริญ. กรุงเทพฯ: มติชน.

ภาษาอังกฤษ

- Ashcrof, B., Griffit, G., and Tiffin, H. 1998. *Key Concepts in Post-Colonial Studies.* New York: Routledge.
- Ashcrof, B., Griffit, G., and Tiffin, H. 2003. *The Empire Writes Back : Theory and practice in post-colonial literatures.* London and New York : Routledge.
- Bassnett, S. 1993. *Comparative Literature .* Oxford: Blackwell.
- Bhabha, K. H. 1994. *The Location of Culture.* New York: Routledge.
- Chantavanich, S. 2001. *The Migration of Thai Women to Germany: Causes, Living Conditions and Impacts for Thailand and Germany.* Bangkok: Chulalongkorn University.
- Cowie, E. 1997. *Representing the Woman: Cinema and Psychoanalysis.* London: Macmillan Press.
- Eagleton, T. 2001. *Literary Theory: an introduction.* Minneapolis: The University of Minnesota Press.
- Geoff,D., Schirato,T., and Webb, Jen. 2001. *Understanding Foucault.* Delhi: Motilal Banarsidass Publishers.
- Gilbert, B. M. 1997. *Postcolonial Theory : Contexts , Practices, Politics.* London: Verso.
- Graham,A. 2003. *Roland Barthes.* London: Routledge.

- Hall, S. 2003. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE Publication.
- Huddart, D. 2006. *Homi K. Bhabha*. New York: Routledge.
- Jackson, P. A., and Cook, M., eds. 2004. *Gender & Sexualities in Modern Thailand*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Manderson, L. 1992. Public Sex Performances in Patpong and Explorations of the Edges of Imagination. *The Journal of Sex Research* 29, 4 November: 451-475.
- McLeod, J. 2000. *Beginning postcolonialism*. Manchester: Manchester University Press.
- Mulvey, L. 1975. Visual Pleasure and Narrative Cinema. *Screen* 16,3 (Autumn): 6-18.
- Pickering, M. 2001. *Stereotyping : The Politics of Representation*. New York: Palgrave.
- Prasso, S. 2006. *The Asian Mystique : Dragon Ladies, Geisha Girls & Our Fantasies of The Exotic Orient*. New York : Public Affairs.
- Said, E. 1978. *Orientalism*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Woodward, K. 2002. *Identity and difference*. London: SAGE Publication.
- Woodward, K. 2002. *Understanding Identity*. London: Arnold.

ภาษาเยอรมัน

- Anschel, L. 2007. *Ein Farang schlägt zurück*. Thailand: Bamboo Sinfonia Derek Sharron.
- Arjouni, J. 1991. *Ein Mann ein Mord*. Zürich: Diogenes.

- Bahl, R. 2006. *Daeng's Abenteuer*. Pattaya: ROBA- Verlag.
- Bahl, R. 2006. *Die Prinzessin von Kalasin*. Pattaya: ROBA- Verlag.
- Bahl, R. 2004. *Schatten im Paradies: Leben und Sterben in Pattaya*.
Pattaya: ROBA- Verlag.
- Bausinger, H. 1988. Stereotypie und Wirklichkeit. *Jahrbuch für
Deutsch als Fremdsprache* 14: 160.
- Berlinghausen, J. 1984. *Tigerkrallen und Samtpfote*. München: Simon and
Magiera.
- Blettenberg, D.B. 1988. *Farang*. Bielefeld: Pendragon.
- Blettenberg, D.B. 1987. *Siamesische Hunde*. Bielefeld: Pendragon.
- Burk, M. 1982. *Nach Bangkok zum Verlieben*. Rastatt: Moewig.
- Demski, E. 2006. *Das siamesische Dorf*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Doc Holiday. 2005. *Es war einmal in Pattaya*. Herzberg: ThailandBooks-
Verlag.
- Elicsan. 2003. *Die importierte Thailänderin*. Books on Demand GmbH.
- Elicsan. 2003. *Pilotprojekt Sex und Coca-Cola*. Books on Demand GmbH.
- Gnadeberg, K. v. R. 1979. *Mondlicht*. Stuttgart: Thienemann.
- Hage, D. 2005. *Wer nicht hören will, muss fühlen!*. Wettenberg: Vvb
Laufersweiler Verlag.
- Harkness, R. 2006. *Wunderland – eine Auszeit in Thailand*. Norderstedt:
Books on Demand GmbH.
- Jeff S. 2004. *Verruchtes Pattaya*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Jonas, K., and Schmid M. 2007. Stereotyp und Vorurteil. In Straub, J.,
Weidemann, A., and Weidemann, D. *Handbook interkulturelle
Kommunikation und Kompetenz*, pp. 69-76. Stuttgart : J.B. Metzler.
- Khun Krut. 2004. *Emil un Nid*. Pattaya: 87 Print.

- Körner, W. 1996. *Aus dem Leben eines empfindsamen Chauvinisten und andere schräge Geschichten*. Düsseldorf: Marion von Schröder Verlag
- Köstler, G. 1975. *Der Ruf des Pfaues*. Graz: Leopold Stocker Verlag.
- Kracht, C. 2000. *Der Gelbe Bleistift*. Köln: Kiepenheuer & Witsch.
- Krieger, K. 2004. *Leben im Schlaraffenland*. Pattaya: Verlag der Südostasien-Zeitung.
- Krüger, C. 2001. *Der verzauberte Farang*. Pattaya: Verlag der Südostasien-Zeitung.
- Krüger, C. *Nix wie weg, die Deutschen kommen*. Pattaya: Verlag der Südostasien-Zeitung.
- Labudda, G.M. G. 2004. *Begegnung in Thailand*. Pattaya: Thai-Zeitung.
- Labudda, G.M. G. 2003. *Kein Frühling in Thailand*. Pattaya: Thai-Zeitung.
- Labudda, G.M. G. 2003. *Sie suchen Sex, Geld oder Leben*. Pattaya: Thai-Zeitung.
- Lang, F. 2004. *Bargirls in Thailand...oder was passiert, wenn Männer ihr Glück in Thailand suchen*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Ledermann, B. 2001. *Himmel grau*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Mang-gon jai. 2001. *Geschichten um Bargirls in Thailand*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Mang-gon jai. 2002. *Thai – Juwelen*. Taufkirchen bei München: Heller Verlag.
- Meik, T. 2000. *Tödliches Bangkok*. Hamburg: Libri Books on Demand.
- Neufert, D. F.. 2003. *Isan, my love*. Berlin: Paleo Books.
- Offenhäuser, E. 2003. *Woudin*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Pataya R. 2003. *Heirat nach Deutschland: Motive und Hintergründe thailändisch-deutscher Eheschließungen*. Frankfurt: Campus Verlag.

- Peuckmann, H. 2004. *Das Lied an den Schmetterlingsquellen*. Halle: mdv Mitteldeutscher Verlag.
- Peuckmann, H. 2008. *Der Sohn der Tänzerin*. Bochum: Brockmeyer Verlag
- Peuckmann, H. 1998. *Nori und der große Regen*. München: Tabu.
- Ruffert, G. 2002. *Farang in Thailand*. Taufkirchen bei München: Heller Verlag.
- Ruffert, G. 2002. *Geschichten aus Thailand*. Taufkirchen bei München: Heller Verlag.
- Schäfer, R. 2007. *Eine Sehreise durch Pattaya*. Wiesenfelden: Friederike Fischer Verlag.
- Schlem, T. 2005. *Schlaflos in Pattaya*. Herzberg: Thailandbuch Verlag.
- Schlem, T. 2005. *Thailand ungeschminkt*. Herzberg: Thailandbuch Verlag.
- Schneider, R. 2004. Die Geschichte des Amerikaners James C. Richmond. *Siamesische Nächte*. Bonn: Friedrich Haller Verlag.
- Sebastian, K. 2002. *Tattoo*. Thailand.
- Siebert, R. 1984. *Insel im schwarzen Fluß*. Würzburg: Arena.
- Stark, C. 2001. *Liebe, Schnaps, Tod*. Struckem: Fernweh Schmöker.
- Thürk, H. 1976. *Des Drachens Grauer Atem*. Berlin: Das Neue Berlin.
- Tietze, E. G. 2000. *Jade und Diamanten*. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Vorkauer, K. 2003. *Grundlagen und Entwicklungsmuster des Tourismus in Thailand*, Thailand –Rundschau, 16, Dezember: 96-103.
- Wachenfeld, V. *Der Trip*. 2004. Berlin :Aufbau Verlag.
- Wolf, K. P. 1989. *Traumfrau*. Hamburg: Verlag am Galgenberg.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Bruner, E. M. 2005. *The Role of Narrative in Tourism* [Online].

Available from : <http://www.nyu.edu/classes/bkg/tourist/narrative.doc> [2007, April, 28]

Lin, M. 2008. *The Representation of the Orient in Western Women Perfume*

Advertisements: A Semiotic Analysis [Online]. Available from :
<http://www.uri.edu/iaics/content/2008v17n1/05%20Ma%20Lin.pdf>.
[2007, March, 13]

Backes, M and Goethe, T. 2003. *Tourismuskritik als Gesellschaftskritik*

[Online]. Available from : <http://www.trouble-in-paradise.de/>.
[2009, March, 23]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- คาลวิน เอส. ฮอลล์. 2542. *พื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์*. แปลโดย กิติกร มีทรัพย์.
กรุงเทพฯ: สมิต.
- ชุตินา ประภาศวุฒิสาร. 2546. “การเสนอภาพพจน์ของผู้หญิงขายบริการโดย
นักวิชาการตะวันตก: กรณีศึกษาจากพัฒนาพงศ์.” ใน สินิทธิ์ สิทธิรักษ์
(บรรณาธิการ). *ผู้หญิงกับความรู้ ๑ (ภาค 2)*. หน้า 151 – 169. กรุงเทพฯ:
โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. 2548. *อ่าน(ไม่)เอาเรื่อง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. 2549. *วรรณคดีเปรียบเทียบ: กระบวนทัศน์และวิธีการ*. กรุงเทพฯ
ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โยฮันเนส ไพรซิงเงอร์. 2525. *120 ปีแห่งมิตรภาพไทย-เยอรมัน*. กรุงเทพฯ: สถาน
เอกอัครราชทูตสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. 2545. *สตรีนิยม*. กรุงเทพฯ; สำนักพิมพ์คบไฟ.

ภาษาอังกฤษ

- Cohen, E. 1996. *Thai Tourism : Hill Tirbes, Islands and Open-Ended
Prostitution*. Bangkok : White Lotus.
- Loomba, A. 2000. *Colonialism/ Postcolonialism*. London and New York:
Routledge.
- Pratt, M. L. 1992. *Imperial Eyes : Travel Writing and Transculturation*.
London and New York : Routledge.
- Radway, J. A. 1991. *Reading the Romance*. Chapel Hill and London:
The University of North Carolina Press.
- Said, E. 1994. *Culture & Imperialism*. Norway : Vintage.
- Seabrook, J. 1996. *Travels in the Skin Trade : Tourism and the Sex
Industry*. London and Chicago : Pluto Press.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- Michel F. 1967. *Of Other Spaces* [Online]. Available from :
<http://foucoult.info/documents/heteroTopia/foucoult.heteroTopia.en.html> [February, 28 2008]
- Murray, S. 2004. *Bangkok Fiction : Defining a new literary genre* [Online]. Available from : <http://www.thaioasis.com> [2009, July, 14]
- Nancy C. 1974. *Family Structure and Feminine Personality* [Online]. Available from : <http://www.soc.washington.edu/users/brines/chodorow.pdf> [2010, November, 16]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว จินดา ศรีรัตนสมบุญ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาภาษาเยอรมัน จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2525 จากนั้นเข้ารับราชการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อมา ในปีการศึกษา 2529 จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาภาษาเยอรมัน จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นได้รับทุนการศึกษาจากองค์กรแลกเปลี่ยนทางวิชาการแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (DAAD) ไปศึกษาต่อในประเทศเยอรมนี จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาครูสอนภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2533 และในปีการศึกษา 2548 เข้าศึกษาในหลักสูตรอักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สังกัดภาควิชาภาษา ตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย